Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

YÛNUS EMRE DİVANI (NURUOSMANİYE, ÇORUM, VİYANA NÜSHALARI) KARŞILAŞTIRMALI METİN-İNCELEME-DİZİN

Yasemin KOCABAŞ

Doktora Tezi

Ankara, 2026

YÛNUS EMRE DİVANI
(NURUOSMANİYE, ÇORUM, VİYANA NÜSHALARI)
KARŞILAŞTIRMALI METİN-İNCELEME-DİZİN

Yasemin KOCABAŞ

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

Doktora Tezi

Ankara, 2026

KABUL VE ONAY

Yasemin KOCABAŞ tarafından hazırlanan "Yûnus Emre Dîvânı (Nuruosmaniye, Çorum, Viyana Nüshaları) Karşılaştırmalı Metin-İnceleme-Dizin" başlıklı bu çalışma, 19.06.2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. İsa SARI (Başkan)

Doç. Dr. Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER (Danışman)

Prof. Dr. Emine YILMAZ (Üye)

Doç. Dr. Duygu Özge GÜRKAN (Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Sıdıka DURSUN (Üye)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kağıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.
Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.
Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan ***"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"*** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

16/07/2026

Yasemin KOCABAŞ

"Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge"

*(1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.*

*(2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.*

*(3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.*
Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir

****** Tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.***

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Doç. Dr. Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Yasemin KOCABAŞ

TEŞEKKÜR

Tez konusu belirleme aşamasından itibaren tez yazım süresince destekleri ve katkıları için danışman hocam Doç.Dr. Fatma Binnur Erdağı Doğuer'e çok teşekkür ederim. Tez izleme komitesinde yer alan değerli hocalarım Prof. Dr. Emine Yılmaz ve Prof.Dr. İsa Sarı'ya katkıları için çok teşekkür ederim.

Tez savunma sınavında yer alan görüşleriyle katkı veren kıymetli jüriye teşekkür ederim.

Eşim, çocuklarım, annem, kız kardeşim, ablam, başta olmak üzere destek olan çekirdek ve geniş aileme çok teşekkür ederim.

Lisans, yüksek lisans ve doktorada bilgileriyle yolumu aydınlatan hocalarıma çok teşekkür ederim.

Çalışan bir anne olarak olarak benim için zor, yorucu ve uzun bir süreçti. Tüm bu zorluklar içinde tamamlayabilmem için beni yüreklendiren arkadaşlarıma, kız kardeşlerime çok teşekkür ederim.

ÖZET

KOCABAŞ, Yasemin. *Yûnus Emre Divanı (Nuruosmaniye, Çorum, Viyana Nüshaları) Karşılaştırmalı Metin-İnceleme-Dizin,* Doktora Tezi, Ankara, 2026

Yûnus Emre, Anadolu coğrafyasında XIII. yüzyılın sonları ile XIV. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilen, Türk tasavvuf edebiyatının kurucu şahsiyetlerinden biridir. Günümüze ulaşan iki temel eseri bulunmaktadır: Risâletü'n-Nushiyye ve Divan.

Bu doktora tezinde, Yûnus Emre Divanı'nın mevcut nüshalarından seçilen ve daha önce tam metin olarak yayımlanmamış olan Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshaları edisyon kritik yöntemiyle karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. İncelenen nüshalardan Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında Risâletü'n-Nushiyye ve Divan birlikte yer alırken Çorum nüshasında yalnızca Divan bulunmaktadır.

Nuruosmaniye nüshası, Eski Anadolu Türkçesine ait dil özelliklerini daha belirgin biçimde yansıtması ve istinsah tarihi bilinen Viyana nüshasından daha eski olması nedeniyle edisyon kritik çalışmasında esas alınmıştır. Nuruosmaniye nüshasının tam metni transkripsiyon alfabesi kullanılarak Latin harflerine aktarılmış; beyitlerin Viyana ve Çorum nüshalarında yer alan karşılıkları dipnotlar aracılığıyla gösterilmiştir. Çalışmanın sonunda ana metin olarak kabul edilen Nuruosmaniye nüshasının sözlük dizinine ve özel adlar dizinine yer verilmiştir. Viyana ve Çorum nüshaları, Nuruosmaniye nüshasında yer almayan bazı beyitleri içerdiği için her iki nüsha çalışmanın ekler bölümünde bütün halinde sunulmuştur.

Bu çalışmada, transkripsiyon, karşılaştırma ve fişleme yöntemleri kullanılarak üç nüsha da eksiksiz olarak transkripsiyon alfabesiyle sunulmuş, yazım, ses bilgisi ve şekil bilgisi incelemeleri yapılmıştır. Çalışmada ayrıca, literatürdeki mevcut okuma ve neşirlere yönelik düzeltme önerilerine yer verilmiştir. Notlar bölümünde nüshalarda tespit edilen Eski Anadolu Türkçesi söz varlığı açısından dikkat çeken kelimeler değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler

Yûnus Emre Divanı, Risâletü'n-Nushiyye, Eski Anadolu Türkçesi Yûnus Emre

ABSTRACT

KOCABAŞ, Yasemin. *Yûnus Emre Dîvânı (Nuruosmaniye, Çorum, Viyana Nüshaları) Karşılaştırmalı Metin-İnceleme-Dizin*, Doktora Tezi, Ankara, 2026

Yûnus Emre, who is widely accepted to have lived in Anatolia between the late thirteenth and early fourteenth centuries, is one of the founding figures of Turkish Sufi literature. Two of his works have survived to the present day: Risâletü'n-Nushiyye and the Divan.

This doctoral dissertation comparatively examines the Nuruosmaniye, Çorum, and Vienna manuscripts of Yûnus Emre's Divan, which were selected from the extant manuscripts and have not previously been published in their entirety, using the method of textual criticism. Among these manuscripts, the Nuruosmaniye and Vienna copies contain both Risâletü'n-Nushiyye and the Divan, whereas the Çorum manuscript contains only the Divan.

The Nuruosmaniye manuscript was adopted as the base manuscript for the critical edition because it preserves the linguistic features of Old Anatolian Turkish more distinctly and predates the Vienna manuscript, whose date of copying is known. The complete text of the Nuruosmaniye manuscript was transliterated into the Latin alphabet using a transcription system, and the corresponding couplets in the Vienna and Çorum manuscripts were indicated in the footnotes. At the end of the study, a glossary-index and an index of proper nouns prepared for the Nuruosmaniye manuscript, which serves as the base text, are included. Since the Vienna and Çorum manuscripts contain certain couplets that are absent from the Nuruosmaniye manuscript, both manuscripts are presented in full in the appendices.

This study employs transliteration, comparative analysis, and lexical indexing methods to present all three manuscripts in full using a transcription system. In addition, orthographic, phonological, and morphological features are examined. The dissertation also offers suggestions for correcting certain readings and editions in the existing literature. Furthermore, the Notes section evaluates words identified in the manuscripts that are noteworthy for the vocabulary of Old Anatolian Turkish.

Keywords

Yûnus Emre, Yûnus Emre Divanı, Risâletü'n-Nushiyye, Old Anatolian Turkish

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY ..... **i**
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI ..... **ii**
ETİK BEYAN ..... **iii**
TEŞEKKÜR ..... **iv**
ÖZET ..... **v**
ABSTRACT ..... **vii**
İÇİNDEKİLER ..... **viii**
KISALTMALAR DİZİNİ ..... **xi**
TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ ..... **ccxlviii**
GİRİŞ ..... **xiii**
1. BÖLÜM ..... **xviii**
YÛNUS EMRE ..... **xviii**
1.1. YÛNUS EMRE HAYATI VE ESERLERİ ..... **xviii**
1.1.1. Risâletü'n-Nushiyye xviii
1.1.2. Divan xix
1.1.2.1. Divan Nüshaları xix
1.1.2.2. Yûnus Emre Divanı Metin Geleneği ve Dil Özellikleri xx
1.2. YÛNUS EMRE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ..... **xxii**
2. BÖLÜM ..... **xxv**
YÛNUS EMRE DİVANI ..... **xxv**
3. BÖLÜM ..... **ccxlviii**
İNCELEME **1**
3.1. YAZIM **1**
3.1.1. Ünlülerin Yazımı 1
3.1.1.1. a Ünlüsü 1
3.1.1.2. e, ė Ünlüsü 2
3.1.1.3. ı Ünlüsü 3
3.1.1.4. i Ünlüsü 4
3.1.1.5. u Ünlüsü 5
3.1.1.6. ü Ünlüsü 6
3.1.1.7. O Ünlüsü 7
3.1.1.8. ö Ünlüsü 7

3.1.2. Ünsüzlerin Yazımı 8
3.1.2.1. ç Ünsüzü 8
3.1.2.2. P Ünsüzü 9
3.1.2.3. T Ünsüzü 10
3.1.2.4. S Ünsüzü 11
3.1.2.5. g Ünsüzü 12
3.1.2.6. ŋ Ünsüzü 13
3.2. SES BİLGİSİ 14
3.2.1. Ünlü Uyumları 14
3.2.1.1. Önlük Artlık Uyumu 14
3.2.1.2. Düzlük Yuvarlaklık Uyumu 15
3.2.2. Ünsüz Uyumu 18
3.2.3. Ses Değişmeleri 19
3.2.3.1. Ünlü Değişmeleri 19
3.2.3.2. Ünsüz Değişmeleri 19
3.2.3.3. Ünsüz Düşmesi 23
3.2.3.4. Ünsüz Türemesi 24
3.2.3.5. Hece Düşmesi 24
3.2.3.6. Benzeşme 25
3.2.3.7. Geçişme 25
3.3. ŞEKİL BİLGİSİ 25
3.3.1. Yapım Ekleri 25
3.3.1.1. Addan Ad Yapan Ekler 25
3.3.1.2. Addan Eylem Yapan Ekler 27
3.3.1.3. Eylemden Ad Yapan Ekler 28
3.3.1.4. Eylemden Eylem Yapan Ekler 43
3.3.2. Ad 44
3.3.2.1. Çokluk Eki 44
3.3.2.2. İyelik Ekleri 44
3.3.2.3. Bildirme Ekleri 45
3.3.2.4. İlgi Eki +KI 46
3.3.2.5. Ad Durum Ekleri 46
3.3.3. Eylem 49
3.3.3.1. Zaman Ekleri 49
3.3.3.2. İstek Kipi 53
3.3.3.3. İstek Kipinin Hikayesi 60

4. BÖLÜM....62
MEVCUT NEŞİRLER ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER....62
5. BÖLÜM....68
NOTLAR....68
6. BÖLÜM....75
DİZİN....75
6.1. ÖZEL ADLAR DİZİNİ....263
SONUÇ....269
KAYNAKÇA....272
EK 1 YÛNUS EMRE DİVANI VİYANA NÜSHASI....276
Ek 2 YÛNUS EMRE DİVANI ÇORUM NÜSHASI....378
EK 3 ORJİNALLİK FORMU....501
EK 4 ETİK KURUL MUAFİYET FORMU....502

KISALTMALAR DİZİNİ

A.g.e. Adı geçen eser

Ar.: Arapça

Ç: Çorum nüshası

EAT: Eski Anadolu Türkçesi

Erm.: Ermenice

ET: Eski Türkçe

Far.: Farsça

haz. : hazırlayan

krş. : karşılaştır

Mo.: Moğolca

NO: Nuruosmaniye nüshası

T. : Türkçe

TDK: Türk Dil Kurumu

Yun.: Yunanca

V: Viyana nüshası

GİRİŞ

Türkiye Türkçesi, Türk Dili sınıflandırmasında Oğuz grubunda yer alan, 11. yüzyıl sonlarına doğru Anadolu'yu fethedip önce Selçuklu Devleti'ni ardından Osmanlı İmparatorluğu'nu kuran Oğuz Türklerinin dilidir. Bu dilin tarihi dönemleri 13. yüzyıl ile 15. yüzyıl arasını kapsayan Eski Anadolu Türkçesi ile 15. yüzyıl ve 19. yüzyıl arasını kapsayan Osmanlı Türkçesi olmak üzere iki ana evrede ele alınmaktadır.

Eski Anadolu Türkçesi (=EAT), Oğuzların 10. yüzyıldan itibaren Orta Asya'dan batıya göç etmesi ile 12. yüzyılın sonlarında kendi lehçelerine dayalı olarak Anadolu'da kurup geliştirdikleri edebi yazı dilidir. Bu dönem alanyazınında, Anadolu Selçuklu ve Beylikler dönemlerini de kapsadığı için Eski Osmanlıca, Türkiye Türkçesinin tarihi dönemini karşılaması nedeniyle Eski Türkiye Türkçesi, Oğuzcanın Anadolu dışında Kuzey ve Güney Azerbaycan, Irak, Suriye ve Balkanlar'da da kullanılmasından dolayı Eski Oğuz Türkçesi olarak da adlandırılmaktadır.

8. yüzyılda Eski Türkçe dönemine ait Göktürk Yazıtları'nda Oğuzcaya özgü bazı unsurlara rastlanmakta, Kaşgarlı Mahmut'un *Divanü Lûgat-it-Türk* adlı eserinde de Oğuz lehçesine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Çağatayca ve Harezm Türkçesinde de Oğuzca unsurlar bulunmaktadır. Bununla beraber Oğuzcanın sistemli bir yazı dili hâline gelmesi ise 13. yüzyıla, yani Eski Anadolu Türkçesinin başlangıç dönemine rastlamaktadır. EAT'ye ilişkin olarak 19. yüzyıldan günümüze değin yerli ve yabancı birçok araştırmacı tarafından çeşitli akademik çalışmalar yürütülmüştür.

Yapılan araştırmalar neticesinde Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait manzum ve mensur nitelikte pek çok dinî, edebî ve felsefî metin incelenmiş; dönemi temsil eden önemli edebî şahsiyetler, onların eserleri ve bu yazı diline özgü dil özellikleri büyük ölçüde ortaya konmuştur. Ancak söz konusu döneme ait metinlerde, Anadolu sahasındaki çeşitli ağız özelliklerinin yansıması, dilin standart yapısına dair bütünlüklü bir tablo sunmayı güçleştirmektedir. Özellikle erken dönem gramer çalışmalarında eklerin çok işlevli kullanımlarının yeterince dikkate alınmaması nedeniyle, mevcut bilgi birikimine rağmen Eski Anadolu Türkçesi üzerine yapılan çalışmaların tamamlandığını söylemek mümkün değildir. Bu bağlamda, döneme ait metinlerin transkripsiyon alfabesiyle Latin harflerine aktarılması, seslerin metin içindeki tüm yazım biçimlerinin sistemli biçimde örneklendirilmesi ve eklerin işlevsel çeşitliliğinin dikkate alındığı yeni ve kapsamlı incelemelere ihtiyaç duyulmaktadır.

Eski Anadolu Türkçesinde XIII. yüzyıl Türk edebiyatının en önemli temsilcilerinden biri Yûnus Emre'dir. Yûnus Emre'nin dili yer yer Arapça ve Farsça unsurlar içermekle beraber kalıplaşmış deyim ve terimlerin dışında Arapça veya Farsça tamlamalara çok nadiren rastlanır (Timurtaş, 1982). Bunun yanı sıra, şiirlerde Eski Türkçenin, özellikle Karahanlı Türkçesi'nin izleri de zaman zaman karşımıza çıkar; *Dîvânü Lûgat-it Türk*, *Kutadgu Bilig* ve *Atebetü'l-Hakayık* gibi metinlerde yer alan bazı kelime ve deyimler, Yûnus'un eserlerinde seyrek de olsa görülmektedir (Gemalmaz, 1991).

Yûnus Emre hakkında çok sayıda çalışma yapılmış olmasına rağmen müstakil olarak çalışılmamış nüshaların okunması, transkripsiyon alfabesi kullanılarak Latin harflerine aktarılması, filolojik incelemelerinin yapılması ve sözlük ile dizinlerinin hazırlanması gerekmektedir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Yûnus Emre Divanı'nın Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshalarını karşılaştırmalı olarak incelemek; nüshalar arasındaki metinsel ve dilsel farklılıkları ortaya koymak ve bu farklılıkları Eski Anadolu Türkçesinin dil özellikleri açısından değerlendirmektir.

Çalışmanın Gereği ve Önemi

Yûnus Emre Divanı'na yönelik birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan önemli neşir çalışmaları arasında Burhan Toprak, Abdülbaki Gölpınarlı, Faruk Kadri Timurtaş, Cahit Öztelli ve Mustafa Tatcı'nın çalışmaları öne çıkmaktadır. Tatcı'nın doktora çalışmasına dayanan tenkitli metinli neşri, Yûnus Emre ve Âşık Yûnus şiirlerini birbirinden ayıran ilk kapsamlı ilmî yayındır (Tatcı, 2025). Bununla beraber, söz konusu çalışmaların büyük ölçüde seçilmiş beyitler üzerinden ilerlediği ve nüshaların tamamını kapsayan bütüncül bir karşılaştırma sunmadığı görülmektedir.

Tatcı'nın Risâletü'n-Nushiyye üzerine yaptığı çalışmasında Viyana nüshası karşılaştırmalı metne dâhil edilmemiştir. Ayrıca karşılaştırmalı okumalarda bazı okuma problemleri bulunduğu, bazı beyitlerin farklı nüshalarla ilişkilendirildiği ya da ilgili nüshalarda bulunmadığı belirtilen kimi beyitlerin aslında mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında, Tatcı'nın çalışmalarında metinler transkripsiyonlu olarak verilmemiş; edisyon kritik kapsamında değerlendirilen beyitlerin seçim ölçütleri ayrıntılı biçimde açıklanmamıştır. Bu eksikliklerden hareketle hazırlanan bu çalışmada, daha önce bütün hâlinde yayımlanmamış Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshalarının tamamı ilk kez bir arada değerlendirilmiş; nüshalar okunarak transkripsiyon alfabesine aktarılmış, karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Ayrıca, söz konusu neşirde tespit edilen hatalı veya eksik okumaların düzeltilmesi amacıyla çalışmada müstakil bir bölüm ayrılarak çözüm önerileri sunulmuştur. Böylece hem Yûnus Emre Divanı'nın ilgili nüshalarının alanyazına transkripsiyonlu metinler hâlinde kazandırılması hem de Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerinin nüsha farklılıkları üzerinden değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Çalışmanın Yöntemi

Bu çalışmada Yûnus Emre Divanı'nın Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshaları esas alınmıştır. Araştırmada transkripsiyon, edisyon kritik ve fişleme yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

Nüshalar transkripsiyon alfabesi kullanılarak Latin harflerine aktarılmıştır. Edisyon kritik yöntemiyle nüshalar karşılaştırılmış; Eski Anadolu Türkçesinin dil özelliklerini daha belirgin biçimde yansıtması ve istinsah tarihi bakımından daha eski olması nedeniyle Nuruosmaniye nüshası ana metin olarak kabul edilmiştir. Nuruosmaniye nüshasının tam metni transkripsiyonlu olarak verilmiş, Viyana ve Çorum nüshalarındaki farklı okumalar dipnotlarda gösterilmiştir. Nuruosmaniye nüshasında yer almakla birlikte diğer nüshalarda bulunmayan beyitler dipnotlandırılmamıştır. Ayrıca ana metinde tespit edilen yazım hataları ile okunamayan veya şüpheli okunan kelimeler dipnotlarda belirtilmiştir.

Edisyon kritik sürecinin ardından nüshalar yazım, ses bilgisi ve şekil bilgisi özellikleri bakımından incelenmiş; nüshalar arasındaki farklılıklar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir. Çalışmanın son aşamasında fişleme yöntemi uygulanarak ana metin olarak kabul edilen Nuruosmaniye nüshasındaki bütün kelimeler sistemli biçimde kaydedilmiş; bu verilerden hareketle sözlük-dizin ve özel adlar dizini hazırlanmıştır. Ayrıca Eski Anadolu Türkçesi söz varlığı açısından dikkat çekici olduğu düşünülen kelimeler notlar bölümünde değerlendirilmiştir. Karşılaştırmalı metne ek olarak Çorum ve Viyana nüshaları, araştırmacıların kullanımına sunulmak amacıyla ekler bölümünde tam metin hâlinde verilmiştir.

Çalışmanın Materyali

Bu çalışmanın materyalini Yûnus Emre Divanı'nın Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshaları oluşturmaktadır. *Risâletü'n-Nushiyye*, bu tez kapsamında incelenen nüshalardan Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında yer almaktadır. Eser, Nuruosmaniye nüshasında metnin başında 173b-180a/8 varakları arasında; Viyana nüshasında ise metnin içerisinde 32b/3-42b/13 varakları arasında bulunmaktadır. Tasavvufî bir nasihatnâme niteliği taşıyan eser, mesnevi türünde kaleme alınmış olup her iki nüshada da beyitler hâlinde kaydedilmiştir. Eserin başında yer alan mensur bölüm ise incelenen nüshalarda manzum hâle getirilmiş ve beyitler şeklinde yazıya geçirilmiştir. Çorum nüshası yalnızca Divan metnini içermekte olup istinsah tarihi belirlenememiştir.

Nüsha	Kütüphane	Tarih	İçerik
Nuruosmaniye	Câmiü'l-Maânî mecmuası	H.940/M.1540	Risâletü'n-Nushiyye + Dîvân
Viyana	Viyana Milli Ktp.	H.1241	Risâletü'n-Nushiyye + Dîvân
Çorum	Çorum İl Halk Ktp.	Belirsiz	Yalnızca Dîvân

Kapsam ve Sınırlılıklar

Bu çalışma, Yûnus Emre Divanı'nın Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshaları ile sınırlandırılmıştır.

1. BÖLÜM
YÛNUS EMRE

1.1. YÛNUS EMRE HAYATI VE ESERLERİ

Yûnus Emre, Anadolu coğrafyasında XIII. yüzyılın sonları ile XIV. yüzyılın başlarında yaşadığı kabul edilen, Türk tasavvuf edebiyatının kurucularından biridir. Onun hayatına dair mevcut bilgiler, tarihî kaynakların az olması nedeniyle menkıbevi anlatılarla iç içe geçmiş durumdadır. Bu nedenle hayatı ve yaşadığı dönem hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Tezcan'a göre, Yûnus'un hayatıyla ilgili rivayetler tarihî olarak kanıtlanamadığından, onun yaşamına dair en önemli veriler şiirlerinden hareketle elde edilebilir (Tezcan, 2012).

Şiirlerinde adını açıkça kullanan Yûnus, bunun yanında "Âşık, Derviş, Miskin, Tapduklu" gibi mahlaslara da yer vermiştir (Tatcı, 2025).

Yûnus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye ve Divan olmak üzere iki eseri bulunmaktadır.

1.1.1. Risâletü'n-Nushiyye

H.707/M.1307-8 yılında Mesnevi şeklinde yazılmış olan tasavvufî bir nasihatnâmedir. Aruzun "fâilâtün fâilâtün fâilün" vezniyle yazılmış on üç beyitlik bir nazım bölümüyle başlar ve kısa bir mensur girişin ardından esas metin, "mefâîlün mefâîlün feûlün" vezniyle kaleme alınmış bir mesnevi olarak devam eder. Eser, ilahîlerinden daha az şiirsel özellik taşımasına rağmen, Anadolu sahasında yazılmış en erken tasavvufî içerikli özgün nasihatnâmeler arasında yer almaktadır (Tatcı, 2013). Risâletü'n-Nushiyye'de İslâmî kabuller çerçevesinde bu dünyayı, insanın evrensel yapısındaki zaaf ve meziyetlerini, iyi kulların gideceği cenneti, nefsin zaaflarına kapılanların gideceği cehennemi somutlaştırarak anlatmaktadır. Yûnus eserinde insanı düşünmeye davet ederken zaaflarını ve meziyetlerini tek tek ele alarak değerlendirmekte ve insanı iyiye, güzele yönlendirmektedir (Umay & Horata, 1994, s.33). *Risâle* yazmalarda karışık olarak görülmektedir. Bazı beyitler karışmış, bazıları düşmüştür. Bazı beyitler farklı yazmalarda farklı beyitler gibi bulunmaktadır (Tatcı, 2021, s.203).

1.1.2. Divan

Yûnus Emre'ye ait ikinci eser *Divan*'dır. Bazı beyitlerden hareketle, Divan'ın şairin yaşadığı dönemde de bilindiği anlaşılmaktadır. Yûnus'un yaşadığı döneme ait olduğu kesinleşen bir nüsha bulunmamaktadır (Tatcı, 2021, s.206). Mevcut nüshaların bir kısmı XIV. yüzyıla kadar uzanmakta olup bu döneme ait yazmalardan bazıları şunlardır: Ritter Nüshası (XIV. yüzyıl), (XIV veya XV. yüzyıl), Fâtih Nüshası (tahminen XV. yüzyıl), Nuruosmaniye Nüshası (1540). Daha sonraki dönemlerde istinsah edilen divanlarda "Yûnus" mahlaslı başka şairlerin şiirlerinin de karıştığı görülmektedir.

Divan yazmaları arasında beyit ve mısraların yer değiştirmesi, bazı şiirlerin bölünerek veya iç içe geçerek kaydedilmesi, aynı şiirin farklı yazmalarda farklı beyit sayılarıyla yer alması gibi çeşitli sorunlar dikkat çekmektedir. Bu karışıklıklar, Yûnus Emre'ye atfedilen şiirlerin hangilerinin ona, hangilerinin başka şairlere ait olduğu konusunda ihtiyatlı bir yaklaşımı gerekli kılar. Bu nedenle bugüne kadar tam anlamıyla sahih bir Yûnus Emre Divanı oluşturulamamıştır.

1.1.2.1. Divan Nüshaları

Divan nüshalarından bir kısmı aşağıda kısaca tanıtılmıştır.

Fatih Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesinde bulunmaktadır. 15. yüzyıla ait olduğu düşünülmektedir.

Raif Yelkenci Nüshası: 14. veya 15. Yüzyılda istinsah edilmiştir.

Yahyâ Efendi Nüshası: Süleymaniye Kütüphanesinde bulunmaktadır. 302 şiir vardır. 16. Yüzyılda istinsah edilmiştir.

Ritter Nüshası: Almanya, Marburg'da bulunmaktadır. 14. Yüzyılda istinsah edilmiştir.

NuruOsmaniye Nüshası: Câmiü'l-Maânî adlı mecmuanın içindedir. H. 940/M. 1540 tarihinde istinsah edilmiştir.

Bursa Nüshası: Bursa İl Halk Kütüphanesinde bulunmaktadır. Bu yazma mecmuada Yûnus mahlaslı 115 şiir vardır. 15. yüzyılda istinsah edilmiştir.

Hacı Bektaş Nüshası: Hacı Bektaş Ktp. Nu: 196 Barak Baba Risalesi de bu yazmada bulunmaktadır. H.890/ M. 1485 yılında istinsah edilmiştir.

Karaman Nüshası: Ankara Milli Kütüphanede bulunan yazmada Yûnus'a ait 211 şiir bulunmaktadır. Gölpınarlı'ya göre 18. yüzyılda, Fuat Köprülü'ye göre 14. yüzyılda yazılmıştır.

Mustafa Canpolat Nüshası: Mustafa Canpolat Kütüphanesinde bulunmaktadır.

Türk Tarih Kurumu Nüshası: Türk Tarih Kurumunda bulunmaktadır.

DTCF Kütüphanesi Nüshası: İçinde 227 şiir bulunmaktadır. H.988/ M.1588 tarihinde istinsah edilmiştir.

Viyana (Viyana) Nüshası: Viyana Milli Kütüphanesinde bulunmaktadır. H. 1241 yılında istinsah edilmiştir.

Çorum Nüshası: Çorum İl Halk Kütüphanesinde bulunmaktadır. İstinsah tarihi belli değildir. Yazmada şiirlerin beste makamları yer almaktadır.

Mısır Nüshası: Milli Kütüphanede bulunmaktadır. H. 1184 / M. 1770 tarihinde istinsah edilmiştir.

Vatikan Nüshası: Dîvân-ı Yûnus Emre Vatikan Ktp. Turco 226/1

1.1.2.2. Yûnus Emre Divanı Metin Geleneği ve Dil Özellikleri

Yûnus Emre'nin şiirleri, yazıldığı dönemden itibaren sözlü kültür aracılığıyla dilden dile dolaşmış, XIV. yüzyıldan itibaren abdalân-ı Rûm yoluyla Osmanlı fetih hareketleriyle birlikte tüm Türk-İslâm coğrafyasına yayılmıştır. Akıncı ocaklarında ve zâviyelerde bestelenerek okunan Yûnus ilâhileri, günümüzde Anadolu'dan Balkanlar'a kadar birçok bölgede Müslüman Türk kimliğinin şekillenmesinde etkili olmuş, tarikat çevrelerinde ortak bir dilin ve anlayışın taşıyıcısı hâline gelmiştir.

Yûnus Emre'nin şiirlerinin günümüze ulaşmasında yalnızca Divan nüshaları değil, mecmua ve cönkler de önemli bir rol oynamaktadır. Bu kaynaklarda Yûnus'a ait şiirlere rastlanmakla birlikte, henüz sistematik biçimde incelenmedikleri için bu metinlerden yeterince yararlanılamamıştır. Bu bakımdan dikkat çekici örneklerden biri, Grek harfli Türkçe bir yazma olan ve 1480 tarihini taşıyan *Tractatu*s adlı eserdir. II. Murad döneminde Türklere esir düşen György (Georg) adlı bir Macar tarafından kaleme alınan bu eserde Yûnus mahlasıyla iki ilâhiye yer verilmiştir.

Yûnus'un şiirlerinden 138'i aruzla, geri kalanı ise hece vezniyle yazılmıştır. Aruzla yazılan şiirlerde zaman zaman vezin kusurlarına rastlanmakta, bu durum dönemin dil ve vezin alışkanlıklarıyla ilişkilendirilmektedir. Şiirlerin çoğunluğu beyit esasına göre tertip edilmiş, bir kısmı ise musammat biçimindedir. Bu musammatların büyük bölümü "müstef͑ilün müstef͑ilün müstef͑ilün müstef͑ilün" vezniyle yazılmıştır. Heceyle kaleme alınan bazı gazeller ise nazım şekli bakımından geleneksel gazele benzediğinden "heceli gazel" terimiyle anılmıştır. Bu yönüyle Yûnus, Türk edebiyatında gazel formunu hece vezniyle söyleyen ilk mutasavvıf şairlerden biri olarak ön plana çıkar.Yûnus Emre'nin şiirlerinde kafiye, ses estetiğine dayalı olarak şekillenmiştir. Divan'da kullanılan kafiye sistemi büyük oranda gazel kafiye düzenine (aa-ba-ca-da…) uygundur. Ancak Yûnus'un kafiyeye tam anlamıyla titizlik gösterdiği söylenemez. Divan'da yer alan şiirlerin büyük çoğunluğu semâî ve gazel tarzındadır. Cönk ve mecmualarda "ilâhi, nefes, nutuk" başlıkları altında kaydedilen metinler şekilsel ayrımdan çok, tasavvufî içeriğin farklı adlarla anılmasından ibarettir. "İlâhi, nefes, nutuk" gibi adlandırmalar, seyrü sülûk sürecinde Hak yolunda ilerleyen sûfîlerin ulaştığı marifet ve tevhid mertebelerinde dile getirdikleri hakikat sözleridir. Dolayısıyla bu şiirlerin tümü geniş anlamda "ilâhi" olarak değerlendirilebilir.

1.2. YÛNUS EMRE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

13. yüzyıl sonu 14. yüz yıl başında yaşamış olan Yûnus Emre'nin hayatı, eserleri ve dili hakkında birçok araştırma yapılmıştır. Yûnus Emre hakkında yapılmış olan ilk bilimsel yayın Mehmet *Fuat Köprülü'nün Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar* adlı eseridir. Köprülü'den sonra Burhan Ümit Toprak 1933-34 yıllarında Yûnus Emre Şiirlerini Latin alfabesiyle yayınlamıştır. Araştırmacı 1950 yılında yaptığı üçüncü baskıda Yûnus'a ait olmadığını düşündüğü şiirleri çıkarmıştır. Son çalışmasında kişisel kütüphanesinde yer alan 16 nüshadan yararlanarak Divan'ı yeniden yayımlamıştır.

Toprak'ın ardından Abdülbaki Gölpınarlı'nın çalışmaları gelmektedir. Araştırmacı ilk olarak 1936'da Yûnus Emre'nin hayatını kaleme almış, sonrasında Risaletün Nushiyye'yi de içeren *Yûnus Emre Dîvânı* adlı eseri yayınlamıştır. 1961 yılında *Yûnus Emre ve Tasavvuf* adlı çalışmasını yayınlayan Gölpınarlı 1965 yılında *Yûnus Emre, Risalat al-Nushiyye ve Divan* adlı eserinde Fatih nüshasını ele almıştır. Araştırmacının ilk baskısı 1971 yılında yapılan *Yûnus Emre Hayatı ve Bütün Şiirleri* adlı eserinde Fatih nüshası temel kaynak olarak kabul edilmiştir. Ayrıca Yûnus Emre hakkında çok sayıda makale yazmıştır.

Sabahattin Eyüboğlu, *Yûnus Emre'ye Selam* ve *Yûnus Emre* adlı eserleri ile Yûnus Emre'yi hümanist bakış açısıyla ele almıştır. Mehmet Kaplan Yûnus Emre hakkında pek çok bilimsel yayın yapmıştır. *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar* adlı kitabında bu çalışmaları görmek mümkündür.

Yûnus Emre Divanı'nı yayımlayan bir diğer araştırmacı Faruk Kadri Timurtaş'tır. Timurtaş yayımladığı Divan'da Fatih, Bursa, Yahya Efendi, Ritter, Raif Yelkenci ve Nuruosmaniye nüshalarından yararlanmıştır. Timurtaş gene aynı nüshaları kullandığı *Divan*'da şiirleri Eski Anadolu Türkçesi dil özelliklerini gözeterek yazmıştır (Uysal, 2022, s. 6).

Mustafa Tatcı 1990 yılında *Yûnus Emre Divanı*'nın tenkitli metnini yayınlamıştır.

Araştırmacı Karaman, Fatih, Yahya Efendi, Raif Yelkenci nüshalarını karşılaştırdığı çalışmasını 2008 yılında *Yûnus Emre Külliyâtı (I, II, III, IV, V, VI)* adıyla yayımlanmıştır. Eserde, tenkitli metnin yanı sıra Divan'ın dinî-tasavvufî tahlili yer almıştır. Eserde dil incelemesi bulunmamaktadır. Yûnus Emre ile ilgili pek çok yayını bulan Tatcı *Divan*'ı 2021 yılında yeniden yayınlamıştır.

Said Khourchid'in Fatih nüshasını esas alarak *Divan*'ın dilini incelediği eseri Fransızcadır. Fatih nüshasının ele alındığı bir edebiyat incelemesi olan bir diğer çalışma Umay Günay ve Osman Horata tarafından hazırlanmış olan *Risaletü'n-Nushiyye* adlı çalışmadır.

Turan Karataş yapılan mevcut yayınlarda bazı şiirlerin Yûnus'a ait olmadığı sonucuna varmış ve bir eleme yaparak 2012 ve 2019 yıllarında yeniden yayımlamıştır.

Erdoğan Boz *Risaletün Nushiyye Öğüt Kitabı* adlı çalışmasında Fatih nüshasını ana kaynak olarak kullanmış bağlamsal sözlük ve dizinine yer vermiştir.

İdris Nebi Uysal *Divan*'ın Karaman nüshasını dil incelemesi, metin neşri, dilbilgisel dizin ve sözlük şeklinde yayımlamıştır.

Yûnus Emre hakkında birçok tez yazılmıştır. Aytül Şenyurt 19955 yılında Tatcı'nın 1991 yılında yayınladığı tenkitli eseri temel alarak *Yûnus Emre'nin Risaletü'n Nushiyye Mesnevisinin Grameri* başlıklı bir yüksek lisans tezi hazırlamıştır. Benzer bir çalışma Canan Durmaz tarafından yapılmıştır. Durmaz da yüksek lisans tezinde Tatcı'nın yayınlarını esas almış Divan ve mesnevideki söz varlığı ve kelime gruplarını incelemiştir. Vasfi Babacan'ın Fatih nüshasını incelediği Yûnus Emre'nin *Risaletü'n-Nushiyyesi ve Dîvânı* başlıklı yüksek lisans tezinde Fatih nüshasındaki metinlerin dil incelemesi, sözlük ve dizin bölümleri bulunmaktadır. Ebru Kuybu, Bursa nüshasını ele aldığı çalışmasında bu nüshayı incelemiştir. Hüsna Kavaklıçeşme doktora tezinde Tatcı neşrini esas almıştır. Berkay Erim Tatcı'nın 2012 tarihli *Yûnus Emre Divân-ı İlâhiyât* adlı eserinde kılınış ve görünüş incelemesi yapmıştır.

Himmet Büke'nin Vatikan nüshasını incelediği eser 2022 yılında yayımlanmıştır. 2021 yılında Yûnus Emre Divanı'nın Kütahya Vahitpaşa nüshaları bulunmuştur. Erdoğan Boz 2021 yılında Fatih nüshasının en son yapılan okumasını yayımlamıştır. Günümüzde Yûnus Emre hayatı, eserleri, düşünce yapısıyla ilgili çalışmalar devam etmektedir.

İdris Nabi Uysal, "Yûnus Emre Araştırmalarının Bugünkü Durumu ve Tek Nüshaya Dayalı Divan Neşirlerinin Gerekliliği" adlı çalışmasında da vurguladığı üzere, yukarıda özetlenen çalışmalar dikkate alındığında sözlük nitelikli çalışmaların yetersiz kaldığı görülmektedir. Yeni bir tenkitli metnin hazırlanabilmesi için, müstakil olarak çalışılmamış nüshaların okunması, transkripsiyon alfabesi kullanılarak Latin harflerine aktarılması, filolojik incelemelerinin yapılması ve sözlük ile dizinlerinin hazırlanması gerekmektedir. Bu sayede nüshalar arasında bilimsel bir karşılaştırma yapılması mümkün olacak; mevcut çalışmalarda yer alabilecek yanlış okumalar tespit edilebilecektir. Ayrıca nüshalarda saklı kalmış dil özelliklerinin Türkçenin sözlüklerine kazandırılması ve Yûnus Emre'nin yaşadığı döneme ait bir nüsha bulunmaması nedeniyle, mevcut nüshalardan hangisinin ya da hangilerinin asıl metne daha yakın olduğunun belirlenmesine katkı sağlanması mümkün olacaktır.

2. BÖLÜM
YÛNUS EMRE DİVANI

173b

1. ol padişāh-ı ḳadīm dilerdi bir ḥikmet eyleyeydi[1]
   ṭopraġ u od u ṣu vü yėl aŋa söyleyeydi
2. bismillāh buyurdı getürdiler ṭopraġı[2]
   ikinci teslīm oldı ḥāżır oldı ṣu daġı
3. ṭopraġıla ṣuyı yoġurdılar bünyād oldı[3]
   ṣūret dėmek aŋa ṣoŋra ad oldı
4. üçünci yėl geldi ve depitdi anı[4]
   andan oldı aŋa Ādem nişānı
5. dördünci od geldi ḳızdurdı anı[5]
   tamām ḳızarıcaḳ[6] gönderdi cānı
6. cān ṣūrete gelmeklige fermān oldı[7]
   pādişāh ḥikmeti aŋa dermān oldı

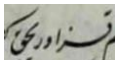
[1] ol pādişāh-ı ḳadīm diledi bir ḥikmet eyleyeydi
ṭopraḳ od u ṣu yėl aŋa söyleyeydi (V. 32b/3)

[2] bismillāh buyurdı getürdiler ṭopraġı
ikinci teslīm oldı ḥāżır oldı ṣu daġı (V. 32b/4)

[3] ṭopraġıla ṣu yoġuruldı bünyād oldı
ṣūret dėnildi ṣoŋra aŋa ad oldı (V. 32b/5)

[4] üçünci yėl geldi ṭapudı anı
dördünci od geldi ḳızdırdı anı (V. 32b/6)
Viyana nüshasında Nuruosmaniye 173b/4. beyitin ilk dizesi ile 5. beyitin ilk dizesi bir beyit olarak yer almaktadır.

[5] tamām ḳızarıcaḳ indirdi cānı
cān ṣūrete gelmeklige fermānı oldı (V. 32b/7)
Viyana nüshasında Nuruosmaniye 173b/5. beyitin ikinci dizesi ile 6. beyitin ilk dizesi bir beyit olarak yer almaktadır.

[6] Yazmada fazladan vav yazılmıştır.

[7] pādişāh ḥikmeti aŋa dermān oldı
cān ṣūrete girdi pür-nūr eyledi(V. 32b/8)
Viyana nüshasında Nuruosmaniye 173b/6. beyitin ikinci dizesi ile 7. beyitin ilk dizesi bir beyit olarak yer almaktadır.

7. cān ṣūrete girdi pür-nūr eyledi[8]
   ṣūret cāna sevindi şükr eyledi
8. yüz biŋ benüm bigi eylerisen saŋa ne muḥāl[9]
   dedi el-ḥamdüli'llāh ʿalā küll-i ḥāl
9. ṭopraġıla bile çün geldi terk-i ḳanāʿat[10]
   tevekkül ṣabr u ḫulḳ u ġanīmet
10. ṣuyıla bile geldi dört dürlü ḥāṣıl[11]
    ṣafā vü seḫāvet niẓām u vāṣıl
11. yėl ile bile geldi dört dürlü heves[12]
    tīzlik riyā heves ol yalan u heves
12. odıla bile geldi dört dürlü ālet[13]
    ṭamaʿyıla buşu kibrile ḥased
13. cānıla bile geldi dört dürlü ḫısāl[14]
    edeb ü ḥayā vü ʿuzlet ü ḫaṣlet
14. ʿaḳıl pādişāhuŋ ḳadīmlıġı pertevindendür[15]
    ʿaḳıl üçdür biri ʿaḳl-ı maʿīşetdür

---

[8] ḳulir-rulir-rūḥu min emri rabbī çün dėnildi
ṣūret cāna sevindi şükr eyledi (V. 32b/9)
Ḳulir-rulir-rūḥu min emri rabbī : İsra suresi 85. ayet

[9] yüz biŋ benüm gibi eylerseŋ saŋa ne muḥāl
dėdi el-ḥamdüli'llāh ʿalā küll-i ḥāl (V. 32b/10)

[10] ṭopraġıla bile geldi terk ü ḳanāʿat
tevekkül ü ṣabr ḫulḳ u ġanīmet (V. 32b/11)

[11] ṣuyıla bile geldi dört dürlü ḥāṣıl
ṣafā vü seḫāvet naẓar-ı vāṣıl (V. 32b/12)

[12] yel ile bile geldi dört dürlü heves
tīzlik ü riyā vü yalan nefes (V. 32b/13)

[13] odıla bile geldi dört dürlü āled
ṭamaʿla bevż ü buşı kibr ile ḥased (V. 32b/14)

[14] cānıla bile geldi dört dürlü ḫaṣlet
edeb ü ḥayā vü ʿuzlet ü ḥaşret (V. 32b/15)

[15] ʿaḳıl pādişāhuŋ ḳadīmlıġı pertevindendür
ʿaḳl üç dürlidür ki biri ʿaḳl-ı maʿāşīdür (V. 32b/16)

15. biri ʿaḳl-ı cüzvī biri ʿaḳl-ı külldür[16]
    ol ʿaḳıl kim maʿīşetdür dünyā terkin bildürür
16. ol ʿaḳıl kim cüzvī ki uçmaḳ edebin bildürür[17]
    ol ʿaḳıl kim külldür allāh edebin bildürür
17. īmān pādişāhuŋ hidāyeti pertevindendür[18]
    hidāyet ḫū muḥabbet pertevindendür
18. īmān üç dürlüdür biri ʿilme'l-yaḳīndür[19]
    biri ʿayne'l-yaḳīn biri ḥaḳḳe'l-yaḳīndür
19. ol īmān kim ʿilme'l-yaḳīndür aġızda yazılıdur[20]
    ol īmān kim ʿayne'l-yaḳīndür göŋülde yazılıdur
20. ol īmān kim ḥaḳḳe'l-yaḳīn cānda yazılıdur[21]
    ṭuta geldügi iḥsān cānıla geldi cānıla gider
21. uçmaḳ pādişāhuŋ faẓl-ı pertevindedür[22]
    ṭamu pādişāhuŋ ʿadl-i pertevindedür

---

[16] bir ʿaḳl u cüzʾīdür biri ʿaḳl u küllīdür
ol ʿaḳl kim maʿāşīdür dünyā terkin bildürür (V. 32b/17)

[17] ol ʿaḳıl kim cüzʾīdür uçmaḳ adın bildürür
ol ʿaḳıl kim küllīdür Allāh teʿāla adın bildürür (V. 32b/18)

[18] īmān pādişāhuŋ hidāyeti pertevindendür
hidāyet pādişāhuŋ muḥabbet pertevindendür (V 33a/1)

[19] īmān üç dürlidür biri īmān ʿilme'l-yaḳīndur
biri īmān ʿayne'l-yaḳīn bir īmān ḥaḳḳe'l-yaḳīndur (V 33a/2)

[20] ol īmān ki ʿilme'l-yaḳīn durur aġızda yerlidür
ol īmān ki ḥaḳḳe'l-yaḳīndur göŋülde yerlidür (V 33a/3)

[21] ol īmān kim ʿayne'l-yaḳīn cānda yerlidür
ṭuta geldigi īmāndur cānla geldi cānla gider (V 33a/4)

[22] uçmaḳ pādişāhuŋ faẓl-ı pertevindedür
ṭamu pādişāhuŋ ʿadl-i pertevindendür (V 33a/5)

174a

1. ḫaber vėrürsem nefs-i cihāndan[23]
   ümīdüŋ varısa göresin andan
2. iki sulṭān durur saŋa ḥavāle[24]
   her birisi diler mülki ol ala
3. biri raḥmānīdür cān ḥażretinden[25]
   birisi ḫarīcī ġāret yanında
4. gör imdi ey kişi kime ṭaparsın[26]
   kime ḳapu açup kime yaparsın
5. on üç biŋ er durur Raḥmānī leşker [27]
   zebūnsuz kimseden ḳamusı gey er
6. ṭokuz ʿalemlüdür nefs ḥaşerātı
   müdām eyerlüdür bunlaruŋ atı[28]
7. nişānı ol durur yüzleri ḳara[29]
   nefrīn şikāyet nereye vara
8. gey ṣaḳın bulardan olmayasın [30]
   nefsüŋ dīvānına yazılmayasın

---

[23] ḫaber vėrürsem nefs cihānından
ümīdüŋ varısa gidesin cāndan (V 33b/5)

[24] iki sulṭān durur saŋa ḥavāle
her birisi diler mülki ol ala (V 33b/6)

[25] birisi raḥmānī cān ḥaøretinde
birisi ḫaricī ġāret ḳatında (V 33b/7)

[26] gör imdi sen kimüŋsin sen kime ṭaparsın
kime ḳapu açup kime ḳaparsın (V 33b/8)

[27] on üç biŋ er durur Raḥmānī leşker
lā-ḫavf kimseden ḳamusı gey erler (V 33b/9)

[28] ṭoḳuz ʿalem durur nefs ḥaşeratı
müdām eyerlüdür bunlaruŋ atı (V 33b/10)

[29] gey laṭīf cān gerek şāh ḥażretinde
ırılmadın ṭura sulṭān ḳatında (V 33b/11)

[30] gey ṣaḳın sen bulardan olmayasın
nefsüŋ dīvānına yazılmayasın (V 33b/12)

9. ṭutma nefsüŋ sözin cān beslerisen̨[31]
   pür-nūr olasın söz eslerisen̨
10. ḥaḳīḳatdür ki nefs sulṭānı bilmez[32]
   anuŋçün sipāhī dirlik dėrilmez
11. gey laṭīf cān gerek şāh ḥażretinde[33]
   ırılmadın ṭura sulṭān ḳatında
12. nefs ḫarīcīdür sulṭāna ʿāṣī[34]
   üç ḳulaç ip durur anuŋ bahāsı
13. tekebbürdür nefs sulṭānı bilmez[35]
   küfre gider yolı sipāhī anı bilmez
14. bu nefs oġlanları ṭokuz kişidür[36]
   nifāḳ u küfr müdām anuŋ işidür
15. ulu oġlı ṭamaʿ ögüt işitmez[37]
   cihān mülki anuŋsa aŋa yėtmez
16. biŋ eri ṭonlu durur ṭapusında[38]
   ʿālemler esīr olmış ḳapusında

---

[31] ṭutma nefsüŋ sözin cān beslerseŋ
pür-nūr olasın söz eslerseŋ (V 33b/13)

[32] ḥaḳīḳatdür ki nefs sulṭānı bilmez
anuŋçün sipāhī dirlik dėrilmez (V 33b/14)

[33] gey laṭīf cān gerek şāh ḥażretinde
ırılmadın ṭura sulṭān ḳatında (V 33b/15)

[34] nefs-i ḳadīmi ṭurucı sulṭāna ʿāṣī
üç ḳulaç ip durur anuŋ bahāsı (V 33b/16)

[35] tekebbürdür nefs sulṭānı göremez
küfre gider yolı hīç anı göremez (V 33b/17)

[36] bu nefs oġlanları ṭoḳuz kişidür
küfr ü nifāḳ müdām anuŋ işidür (V 33b/18)

[37] ulu oġlı ṭamaʿ ögüt işitmez
ʿālem mülki anuŋsa daḫı aŋa yetişmez (V 33b/19)

[38] biŋ er ṭonlı ṭurur ṭapusında
ʿālemler esīr olmış ḳapusında (V 34a/1)

17. ābla ṭamar kim ṭoyura anı[39]
çün sever dünyāyı oldur īmānı
18. neyi severiseŋ īmānuŋ oldur[40]
n’ėdesin sevmedin çün cānuŋ oldur
19. sevdügüŋdür seni senden ileden[41]
nėreye dilerseŋ o yaŋa giden
20. sevdügüŋden öte hīç menzilüŋ yoḳ[42]
işe maʿā gerek söz keleci çoḳ
21. daʿvā ṣıġmaz bu yola maʿnā gerek[43]
her kim ʿāşıḳısa baŋa anı gerek
22. bir gün ṭururdum ʿaḳıl ḳatında[44]
ne lāyıḳ dėdüm şāh ḥażretinde
23. gördüm bir şaḫṣ gelür beŋzi ṣararmış[45]
delim müddetmiş ol yavı varmış
24. geldi ʿaḳıl öŋinde ṭapu ḳıldı[46]
şükr ėder Ḫāliḳa çün anı buldı

---

[39] etile ḳopan ṭamarı kim ṭoyura anı
çün sever dünyāyı oldur īmānı (V 34a/2)

[40] neyi severiseŋ īmānuŋ oldur
n’ėdesin sevmegi çün senüŋ oldur (V 34a/3)

[41] sevdigüŋdür seni senden eliden
nereye dilerse ol yaŋa giden (V 34a/4)

[42] sevdigüŋden öte hīç menzilüŋ yoḳ
işe maʿnā gerek söz bilici çoḳ (V 34a/6)

[43] daʿvā ṣıġmaz bu yolda maʿnā gerek
her kim bu yola ʿāşıḳısa anı gerek (V 34a/7)

[44] bir gün ṭururdum ʿaḳıl ḳatında
ne lāyıḳ dėdüm şāh ḥażretinde (V 34a/8)

[45] gördüm bir şaḫṣ gelür beŋzi ṣararmış
delim müddetmiş ol yav(u) varmış (V 34a/9)

[46] geldi ʿaḳıl öŋinde tīz ṭapu ḳıldı
şükr ėder ḫāliḳa çün anı buldı (V 34a/10)

25. gerçek ʿāḳılısaŋ bir beni görgil[47]
    ne çāreŋ varısa derdümi vėrgil
26. bir gün eyitmedüŋ bir görüŋ anı[48]
    ṣormaduŋ kimseye ol kişi ḳanı
27. ben ṭamaʿ kārbānıyla yoldan azdum[49]
    beyābān içinde delim bir deŋizdüm
28. buŋalı geldüm saŋa bir ḥālümi bil[50]
    tīmāruŋ varısa gözüm yaşın sil
29. ben ṭamaʿ zindānından çıḳamazın[51]
    dīvārı berkimiş hīç yıḳamazın
30. gey erenler durur zindānı bekler[52]
    zebūnsuz kimseden demür yürekler
31. biŋ er ṭonlu durur ṭamaʿ çerisi[53]
    gey mübārizler durur her birisi
32. kimi ṭutarısa zindāna urur[54]
    ayaġına demür daḫı buyurur

---

[47] gerçek ʿāḳılısaŋ bir beni görgil
tīmāruŋ varısa dādumı vėrgil (V 34a/11)

[48] bir gün eyitmedüŋ bir görelüm anı
ṣormaduŋ kimseye o kişi ḳanı(V 34a/12)

[49] ben ṭamaʿ kervānla yoldan ayrıldum
hīç aŋmaduŋ beni saŋa ne sözdüm (V 34a/13)

[50] buŋalı geldüm saŋa bir ḥālümi bilgil
tīmāruŋ varısa yaşumı silgil (V 34a/14)

[51] ben ṭamaʿ zindānından çıḳamazın
dīvārı berkimiş hīç yıḳamazın (V 34a/15)

[52] gey erenlerdür zindānı bekler
zebūnsuz kimseden demir yürekler (V 34a/16)

[53] biŋ er ṭonlı ṭurur ṭamaʿ çerisi
gey mübārizler durur her birisi (V 34a/17)

[54] kimi ṭutarısa zindāna urur
ayaġına daḫı demir buyurur (V 34a/18)

33. suʾāl etdi ol ne kişi siz[55]
    aduŋuz ne durur kimüŋ eşisiz
34. eydür bu ḳamusı nefs ḳullarıdur[56]
    ḳamusından ṭamaʿ ulularıdur
35. kimi ṭutarısa zindāna urur[57]
    ayaġına demür daḫı buyurur
36. ṭamaʿdārlar yeri ṭamudadur[58]
    anuŋiçün ḳanāʿat āsūdedür
37. ol kişi yeri yurdı anda ola[59]
    pes anuŋ gibi kişi ḳanda ola
38. bilmezdüm beni aldadı ṭutdı[60]
    bugün yarın deyü ʿömrümi ötdi
39. birin birin ʿaḳıl sözi işitdi[61]
    tefekkür eyledi kendüye gitdi
40. gėrü geldi ʿaḳıl ögütler anı[62]
    bize gelenlerüŋ ḳurtıldı cānı

---

[55] suʾāl ėtdüm bunlara ol ne kişisiz
adıŋuz kim durur kimüŋ ėşisiz (V 34a/19)

[56] eydür bu ḳamusı nefs ḳullarıdur
ṭamaʿdārlar yeri ṭamudadur (V 34b/1)

[57] 32. Satırdaki beyit (V 34a/17) tekrar edilmiştir.

[58] anuŋçün ḳanāʿat āsūdedür
dünyā seven kişiler esfeldedür (V 34b/2)
Viyana nüshasında 34b/1'de yer alan ikinci dize ile 34b/2'de yer alan birinci dize, Nuruosmaniye nüshasında 174a'da bulunan 36. beyiti oluşturmaktadır.

[59] ol kişinüŋ yeri yurdı anda ola
pes anuŋ gibi kişiler ḳanda ola (V 34b/3)

[60] bilmezidim beni aldadı ṭutdı
bugün yarın deyü ʿömrümi yutdı (V 34b/4)

[61] birin birin ʿaḳıl sözi işitdi
tefekkür eyledi kendüye gitdi (V 34b/5)

[62] gėrü geldi ʿaḳıl ögütler anı
bize gelenlerüŋ ḳurtıldı cānı (V 34b/6)

41. bize geldüŋse endīşe yemeye[63]
    n'ėdem ne ḳılam deyü ġuṣṣa yemeye
42. ḳıġırdum uş ḳanāʿat geldi[64]
    ne ḳılur düşmene baḳadur imdi
43. ḳıġrışur muşdıcı geldi ḳanāʿat[65]
    geyer ḥarīr ṭonlar biner aḳ at
44. gördüm yaşıl ʿalem bunlara çıḳdı[66]
    eslemez kimesne yavlaḳ ınıḳdı
45. çavuşlar çaġrışurlar ṣaġda ṣolda[67]
    ġırīv zemzemdür degme yolda
46. bu ne ḥāldür saŋa ey faydasuz cān[68]
    ġayretüŋ yoḳdur ey faydasuz cān
47. cānuŋ ger varısa ne ḥālde cismüŋ[69]
    ne kişi dėrler saŋa ya nedür ismüŋ
48. bu ne kötü naẓar bu ne çürik ferāset[70]
    bir dem olmaduŋ sen başuŋla ḫalvet

---

[63] bize geldiŋise endīşe yemeye
n'ėdeyim ne ḳılayım deyü endīşe yemeye (V 34b/7)

[64] ḳaġırdum ki ḳanāʿat gele şimdi
ne ḳılar düşmene baḳaṭur imdi (V 34b/8)

[65] çaġrışur muştucı geldi ḳanāʿat
geyer ḥarīr ṭonlar binerdi bir aḳı at (V 34b/9)

[66] gördüm yaşıl ʿalem bulındı çıḳdı
eslemez kimseyi yavlaḳ ınıḳdı (V 34b/10)

[67] çavuşlar çaġrışurlar ṣaġında ṣolda
eydür ṭurmayuŋ degme bir yolda (V 34b/11)

[68] bu ne ḥāldür saŋa ey fāʾidesüz cān
ġayretüŋ yoḳ mıdur ey fāʾidesüz cān (V 35b/6)

[69] ger cānuŋ varısa ne ḥālde cismüŋ
ne kişi dėrler saŋa ya ḳanda ismüŋ(V 35b/7)

[70] bu ne güne naẓardur bu ne ferāset
bir dem olmaduŋ sen senüŋle ḫalvet (V 35b/8)

174b

1. kendü daḫı ʿācizdür kendözinden
   kim şād olup gidebilmez yüzinden
2. kendünüŋ kendözinden ḥisābı yoḳ
   ol ṣaġışdan hīç anuŋ naṣībi yoḳ
3. ne ṣorar kimseye ḳancarudur yol
   meger belā deminde lā dedi ol
4. lā nedür belā nedür anı bilmez
   buḫl almış anı kimseye uymaz
5. buḫl ḳandayısa Ḳġrūnladur
   hīç gümān ṭutmaŋuz muṭlaḳ belādur
6. yeŋi dirlik yeŋi naṣīb yeŋi gün
   yeŋi tertīb yeŋi iş yeŋi ṭüzgün
7. yeŋi ṣabāḥ yeŋi zamān yeŋi ḥāl
   yeŋi devrān yeŋi dem yeŋi viṣāl
8. yeŋi ḳadeḥ yeŋi mey yeŋi şarāb
   yeŋi ʿışḳ yeŋi ʿişret yeŋi ṭarab
9. ne muḥāl bir kişiye bunca ʿālem
   ne dilerseŋ vėrmege ne ġam
10. ne çāre kim baḫīl göre anı
    düşvārlıġa girür baḫīl nişānı
11. ʿalā ʿālem görinmez hīç baḫīl
    yoḳsuldur dirligi yüz biŋ māl ile
12. kimsenüŋ baylıġı māl ile degül
    yüz biŋ māl issi yoḳsul sen aŋa degül
13. anuŋçün göŋlini yıldırım urdı
    dört yanına anuŋ ḳaraŋu durdı
14. ḳara mūm başıldı himmetine
    kim gelüp diŋlene anuŋ ḳatında
15. biŋ dürlü naṣīḥat vėr aŋa siŋmez
    küfri söyler dili hīç aġzı diŋmez

16. muḥāldür ʿāḳıl olasın bu ḥālile sen
    ya bir alḳış alasın sen kimseden[71]
17. sevmegil dünyāyı[72] sen ḳala senden[73]
    severseŋ ya ʿaceb n'ola senden
18. Süleymāndan ṣāḥib mülk olmayasın[74]
    ḥaḳīḳatdür ki bāḳī ḳalmayasın
19. eyle ṭut kim Süleymānduŋ sen[75]
    mülk daḫı bayaġı ḳanı Süleymān
20. buḫl ḥased seni ḥaḳdan ayırdı[76]
    ġayretüŋ himmetüŋ ḳancarı vardı
21. ḥasūdlıḳdan kimesne fāyide görmedi[77]
    kime lāyıḳsa ol anı vėrür
22. ney neye gereken ol bilür yėgrek[78]
    ḳādirdür işine kime ne gerek
23. senüŋ naṣībüŋe sen naẓar eyle[79]
    anı daḳı bıraḳ ol ḳadar eyle

---

[71] muḥāldür ʿāḳıl olasın bu ḥālile sen
ya bir alḳış alasın kimseden sen (V35b/9)

[72] Sonda tek "ى" kullanılmıştır.

[73] sevmegil dünyāyı sen ḳala senden
dilerseŋ dilemeziseŋ ḳala senden (V35b/10)

[74] Süleymāndan ṣāḥib mülk olmayasın
ḥaḳīḳatdür ki benlik ḳalmayasın (V35b/11)

[75] öyle ṭut ki Süleymān idüŋ sen
mülk daḫı bayaġı ḳanı Süleymān (V 35b/12)

[76] buḫl u ḥased seni ḥaḳdan ayırdı
ġayreti himmetüŋ ḳancarı vardı (V 35b/13)

[77] ḥasūdlıḳdan kimse ne fāʾide görmedi
kime ne lāyıḳısa ol anı vėrür (V 35b/14)

[78] beni neye geregim ol bilür yegrek
ḳādirdür işine kime ne gerek (V 35b/15)

[79] senüŋ naṣībüŋe sen naẓar eyle
anı daḫı bıraḳ ol ḳadar eyle (V 35b/16)

24. zekātsuz ḥayvān ṣadaḳasuz māl[80]
ber-ḫūrdār olmaya anuŋ gibi ḥāl
25. inanmazısaŋ baŋa anı sen izle[81]
ben dėdüm sen anı gözle
26. ne ḥācet ben dėyem çün çıḳdı fiʿlüŋ[82]
nişānı ol durur baġlanmış elüŋ
27. ṣuçı yoḳ kişinüŋ baġlanmaz eli
kendüye ṭolaşur kendü fiʿli
28. ṣuçuŋ bilmeziseŋ gel bildüreyin
uġrıyı ṭutup elüŋe vėreyin
29. uġrıyıla yoldaş başın vėrür
buḫl u ḥased eliyle başarur
30. kim ki yoldaşına ḫıyānet ḳılar
nėreye varursa laʿnet bula
31. sensin yoldaş saŋa seni bilürseŋ
ḳurtarursın seni ṭoġru gelürseŋ
32. ṭoġrulıḳ besleyene buḫl anı ėrmez
ḥasūd ḫod kibr vėrür hīç anı görmez
33. ḳandasa bellüdür ḥasūd ḫaberi
gitmez olur anuŋ hīç göŋli ṭarı
34. anuŋçün dirligi n'edem içinde
ki helāk olur bir dem içinde
35. yıl on iki ay şādlıġı yoḳ
ger nesne yemeye ḳayġuyıla ṭoḳ
36. ne söz söylerise ḥavṣalası ṭar
söylenmegil anı yüz biŋ daḫı var

---

[80] zekātsuz ḥayvānāt ṣadaḳasuz māl
ber-ḫūrdār olmaya anuŋ gibi māl (V 35b/17)

[81] inanmazısaŋ baŋa sen anı izle
ben ne dėdimse sen anı gözle (V 35b/18)

[82] ne ḥācet ben deyem çıḳdı fiʿlüŋ
nişānuŋ ol durur baġlanmış elüŋ (V 35b/19)

37. anuŋçün ḥasūd bulmaz emānı
sen öküş yaşa ol şimdi ḳanı
38. ḥasūdlara ḥasūdlıḳdan ne fāyide
gönüllerden ṭaşra ol eyleye fāyide
39. ḥasūdla buḫl saġışda degül
bular redd[83] oldı hīç anda degül
40. anuŋçün birlige iḳrārı yoḳdur
cihān geçerse hīç ʿārı yoḳdur
41. pādişāh heybetinden ḳorḳısı yoḳ
kimesne begenesi hīç bir ḫusı yoḳ
42. nereye varırsa ḫalḳ ürker andan
bellü bildük anı ādem degüldür
43. sebaḳ alur ḳamu ehl-i şer andan
irkidür ḫaber bu dem degüldür
44. buḫl issi kişinüŋ naẓarı yoḳdur
anuŋçün anuŋ himmeti yoḳdur
45. ġanīdür pādişāh hīç görmez
buḫl geçer gerü şunuban ėrmez
46. dünyā ṭuruldın niʿmet bayaġı
eksümez kimesne derece ṭaġı
47. bunca yıldan berü ol niʿmeti yėr
pādişāha daḫı şirkile bir dėr
48. nev-rūz yeŋi nüzūl yeŋi gelür ḫūn
yeŋi gelenlere bigi gelür ṭon

[83] Yazmada ‘bular redd” tek “ر”ile yazılmıştır.

175a

1. diŋle imdi eydeyin Ḳārūn aḥvālın
   vėrdi īmānını vėrmez mālın
2. buḫl ḳandayısa Ḳārūnla ḳopar[84]
   ol daḫı ancılayın māla ṭapar
3. Ḳārūna māl içün buyruḳ indi[85]
   vėrmedi ʿöşrüni ṭūfān ṭutdı
4. vėrmezin deyicek yėr ṭutdı anı[86]
   ṭopuġından dizine geldi cānı
5. feryād eyler Ḳārūn ḳoġıl vereyin[87]
   boynumdan ol naṣībi gidereyin
6. çün Ḳārūndan işitdi ol cevābı[88]
   gerçek ṣandı anı kesdi ʿaẕābı
7. yėr ḳoyıcaḳ anı ʿöşrini seçdi[89]
   ḳıyamaz vėrmege cānına geçdi
8. eydür ki bunca ʿöşrin vėrmeyim[90]
   meger kim yėr yüzinde yürimeyim

---

[84] buḫl ḳandayısa Ḳārūnla ḳopar
ancılayın ol daḫı mālına ṭapar (V 36a/1)

[85] Ḳārūna māl içün buyruḳ indi
vėrmedi ʿöşrüni ṭūfān ṭutdı (V 36a/2)

[86] vėrmezin deyicek yėr yutdı anı
ṭopuġından dizine geldi cānı (V 36a/3)

[87] feryād ėder Ḳārūn ḳoġıl vėreyin
boynumdan ol naṣībi gidereyin (V 36a/4)

[88] çü Ḳārūndan işitdi ol cevābı
anı gerçek ṣandı kesdi ʿaẕābı (V 36a/5)

[89] yėr ḳoyıcaḳ anı ʿöşrüni seçdi
ḳıyamaz vėrmege cānından geçdi (V 36a/6)

[90] eydür ki bunca ʿöşri nice vėreyin
vėrürsem yėr yüzinde nice ṭurayın (V 36a/7)

9. bunca māl eksülince ben öleyim[91]
   gözüm görürken nice vėreyim
10. vėrmedi ʿöşrüni devleti ṣandı[92]
    ol ḫaber olıcaḳ yer gėrü ṣundı
11. ṭutdı ilkin beline degin[93]
    vėrür imdi aŋa anuŋ dedigin
12. gördi evren degül Ḳārūn ṣūreti[94]
    döyemez ol işe ʿaẕābı ḳatı
13. feryād ėder Ḳārūn bir kez daḫı ḳoŋ[95]
    bolay kim ṭāliʿüm olaydı öŋ
14. ḳatı şarṭ eyledi ʿöşrüni vėre[96]
    bī-çāre-lıḳ naṣībini gidere
15. yer ḳoyıcaḳ anı gerü yol buldı[97]
    vāy ol kişiye kim darb uruldı
16. peşīmān olıcaḳ yer yine yutdı[98]
    boġazına degin Ḳārūnı ṭutdı

---

[91] bunca māl eksülince ben öleyim
gözüm görür iken nice vėreyim (V 36a/8)

[92] vėrmedi ʿöşrüni devleti döndi
ol ḫaber olıcaḳ yer gėrü ṣundı (V 36a/9)

[93] ṭutdı ikileyin beline degin
vėrmedi ayruḳ hīç dilegin (V 36a/10)

[94] gördi evren degül Ḳārūn ṣūreti
ṭuyamaz ol işe ʿaẕābı ḳatı (V 36a/11)

[95] feryād ėder Ḳārūn bir kez daḫı ḳoŋ
bolay ki ṭāliʿüm olandı öŋ (V 36a/12)

[96] ḳatı şarṭ eyledi kim ʿöşrüni vėre
mālın fidā ėdüp ḫışmı gidere (V 36a/13)

[97] yer ḳoyucaḳ anı gėrü yol yonuldı
vāy ol kişiye kim darb uruldı (V 36a/14)

[98] peşīmān oldı yer yine ṭutdı
boġazına degin Ḳārūnı yutdı (V 36a/15)

17. göreyidi Ḳārūn ḳıldı zār u feryād[99]
    ḳatılıġından indi aŋa ol iḥdād
18. boġazına degin ṭutuldı ṭurur[100]
    ḳıyamaz vėrmege cān terkin urur
19. ḳatılıḳ eyledi işi uzatdı[101]
    gözi baḳarken māl yere batdı
20. batdı kendü daḫı mālı ṣuyınca[102]
    her gün ḳova gider kendü boyunca
21. ḳıyāmete degin ḳova gider[103]
    gör imdi ḳıyāmetde aŋa n'ėder
22. od zencīr ḳılar anuŋ mālını[104]
    cümle ʿālem göre anuŋ ḥālini
23. zencīr olıcaḳ anuŋ boynına düşer[105]
    ḫāṣ u ʿāmm ḫalāyıḳlar aŋa üşer
24. maḥşerīler ṣoralar kimdür bu ḥālde[106]
    boynı zencīrlü ḳalmışın vebāli

---

[99] bu kez eyledi Ḳārūn zār u feryād
ḳatılıḳdan idi aŋa ol iḥdād (V 36a/16)

[100] boġazına degin ṭutıldı ṭurur
ḳıyamaz vėrmege cān terkin urur (V 36a/17)

[101] ḳatılıḳ eyledi işi uzatdı
gözi baḳarken mālı yer yutdı (V 36a/18)

[102] kendi kendi daḫı māl ögünce
her gün ḳahra gider kendi boyunca (V 36a/19)

[103] ḳıyāmete degin yüzi ḳoyun gider
imdi ḳıyāmetde aŋa gör n'ėder (V 36b/1)

[104] oddan zencīr ḳılalar anuŋ mālını
cümle ʿālem göreler anuŋ ḥālini (V 36b/2)

[105] zencīr ola anuŋ boynına düşe
ḫāṣ u ʿāmm cümle ʿālem hep üşe (V 36b/3)

[106] maḫşerīler ṣoralar kimdür bu ḥāl
boynı zencīrli ḳalmışdur vebāl (V 36b/4)

25. mālın seven kişinüŋ ḥāli budur [107]
boynına zencīr olmış mālı budur
26. her kim ol ḥaḳ yolında ṭaşra ṭura[108]
kendü kendü boynına zencīr ura
27. cümle baḫīllerüŋ işi ol ola[109]
ḳadīmi naṣībdür aŋa ne ola
28. kimüŋ kim buḫlıla[110] ola aḥvāli[111]
kendü ḳatında yoḳ kendü mecāli
29. kimüŋ kim kendüyle ḳadri[112] yoḳdur[113]
nā-binādur anuŋ naẓarı yoḳdur
30. ṭuymış buḫl ʿilmin bir naẓar issi[114]
görmiş ṭutulduġın ṣāḥib ʿār issi
31. diler ki buḫl elinden ḳurtıla ol[115]
ʿayān ola aŋa ḥaḳdan yaŋa yol

---

[107] mālın seven kişinüŋ ḥāli budur
boynına zencīr olmış mālı budur (36b/5)

[108] her kim ol ḥaḳ yolından ṭaşra ṭura
kendi boynına elile zencīr ura (V 36b/6)

[109] cümle baḫīllerüŋ işi ol ola
ḳadīmi naṣīb idi aŋa ol ola (V 36b/7)

[110] Yazmada "يل" eksik yazılmıştır.

[111] kimüŋ kim buḫlıla ola aḥvāli
kendi ḳatında yoḳ kendi mecāli A (36b/8)

[112] Yazmda sondaki "ى" eksik yazılmıştır.

[113] kimüŋ kim kendiyle ḳadri yoḳdur
gözi görmez anuŋ naẓarı yoḳdur (V 36b/9)

[114] duymış buḫl ʿilmin yeg naẓar issi
görmiş ṭutılduġın ṣāhib ʿār issi (V 36b/10)

[115] diler ki buḫl elinden ḳurtıla ol
ʿayān ola aŋa ḥaḳdan yaŋa yol (V 36b/11)

32. geldi ʿaḳl öŋine yüz yere ḳodı[116]
    eşer ėtmiş aŋa buḫullıḳ odı
33. āġāz ėtdi yigit söz dėyince[117]
    müstemiʿ oldı ʿaḳıl ol diŋ-ince
34. maʿṣiyyetüm öküş endīşem delim[118]
    buḫl elinden gerek alasın elīm
35. ʿömrüm geçdi ḥayfa ki geç uyandum[119]
    bu dünyā baŋa bāḳī ḳala ṣandum
36. dilerem ki baŋa feryād ėresin[120]
    bu güç görmiş kişiye ad vėresin
37. anı gördi ḳaçar nefs ḥaşerātı[121]
    gör imdi nitedür Ḫāliḳ ṣıfātı
38. ṣınıḳdı cümlesi gėrü ḳayıḳmaz[122]
    dökündi ögün kimesneye baḳmaz
39. cümle birin birin buŋaldı ḳaçdı[123]
    lāzım oldı ḳılıç işi na-çār

---

[116] gelüp ʿaḳl öŋine yüz yere ḳoydı
eşer ėtmiş aŋa baḫīllıḳ odı (V 36b/12)

[117] āġāz ėtdi yigit sözin duyunca
müstemiʿ oldı ʿaḳl ol deyince (V 36b/13)

[118] maʿṣiyyetüm öküş endīşem delim
buḫl elinden gerek alasın elim (V 36b/14)

[119] ʿömrüm geçdi ḥayfā ki geç uyandum
bu dünyā baŋa bāḳī ḳala ṣandum (V 36b/15)

[120] dilerem ki baŋa feryād ėresin
güç görmiş kişiye dād vėresin (V 36b/16)

[121] anı gördi ḳaçar nefs ḥaşeratı
gör imdi nitedür Ḫāliḳ ṣıfātı (V 34b/12)

[122] ṣınıḳdı cümlesi gėrü ḳayıḳmaz
dökdi oġlan ḳızın kimseye baḳmaz (V 34b/13)

[123] cümlesi biri birin yüklendi ḳaçdı
lāzım oldı ḳılıç işi oldı nā-çār (V 34b/14)

40. ḳılıcı ḳanlu vü cümlesi ġāzī[124]
uçar ḳuşa yeter atları tāzī
41. urur elin şehrin bulanlar anı[125]
kimüŋ başı yeter kim oldı ġanī
42. kim eyler hāy u hūy nefrīn ü fiġān[126]
muḥāldür kimesne kim ḳurtara cān
43. bildügin işledi ʿālem aḳdı[127]
ḳırdı oġlan ḳızın şehrin yaḳdı
44. gėrü geldi melik taḫta oturdı[128]
sipāhīler ḳamu ṭapuya ṭurdı
45. cümle il ü şehr ġanīmet oldı[129]
nereye varsan pür niʿmet oldı
46. görinmez oldı ol ḳızlıġ u āfet[130]
maṭır-bāzlar cümlesi oldılar māt
47. ḥarīfler cümlesi ṭāʿate meşġūl[131]
zebunsuz[132] cümlesi ṭāʿat makbūl

---

[124] ḳılıcı ḳanlılar cümlesi hep ġāzī
uçar ḳuşa yeter atları tāzī (V 34b/15)

[125] urdı ilin şehrin bulunladı anı
kimüŋ başı yeter kim oldı ġanī (V 34b/16)

[126] kim anda hāy u hūy nefr ü fiġān
muḥāldür kimseye kim ḳurtara cān(V 34b/17)

[127] bildigüŋ işleri görʿāleme aḳdı
ḳırdı oġlan ḳızın şehrin yaḳdı (V 34b/18)

[128] gėrü geldi melik taḫta oturdı
sipāhīler ḳamusı ṭapuya ṭurdı (V 34b/19)

[129] cümle il ü şehirler ġanīmet oldı
nereye varursaŋ pür niʿmet oldı (V 35a/1)

[130] görünmez oldı ol ḳızıllıḳ āfet
maṭır-bāzlar cümlesi oldılar māt (V 35a/2)

[131] ḥarīfler cümlesi ṭāʿate meşġūl
zebūnsuz cümlesi pādişāha ḳul (V 35a/3)

[132] Yazmada "ض" ile yazılmıştır.

48. oturur cümlesi cān meclisinde[133]
ferāġat oldılar ḳadeḥ elinde

175b

1. hüner gözet hüner işe ėresin
ilerü varurısaŋ dostu göresin
2. tekebbür kişinüŋ hīç işe ėrmez
düşmendür kendözine anı görmez
3. düşmen sensin saŋa dostuŋ kim ola
yavuz ḫūyuŋ dururs̱a ki ḥavāle
4. eger varurısaŋ sen bu ḫūyıla
göŋüller dirlige ḳaçan ṭuyıla
5. niçe bu dirlige yoldaş olasın
niçe ilerü ṭurup baş olasın
6. bu ḥāl ile ḳılıç hīç yoḳ arada
senüŋçün saŋa ḳılıç kim yarada
7. tekebbür kişinüŋ naẕarı yoḳdur
anuŋçün göŋülde yeri yoḳdur
8. ḥaḳḳa giden yolı göŋül içinde
ermez yol aŋa dirliginde
9. bellü bil ḥaḳ yolı göŋülde sırdur
cümle ḫāṣekīler göŋülde birdür
10. kimse kim ol göŋülden ṭaşra ḳıla
naṣībi oldı ayruḳ ne ala
11. göŋül eri bilür göŋül ḫaberin
cümle göŋüllerüŋ içinde varın
12. dirīġā cümle ʿömrüm ḥayfa vardı
tekebbürlik seni yavuz başardı
13. n’ola ger tekebbürlikden inesin
endīşeŋ yoḳ mıdur ḥaḳḳa dönesin

[133] otururlar cümlesi cān meclisinde
ferāġat oldılar ḳadeḥ elinde (V 35a/4)

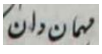
14. hemīşe baḳup sen seni görürsin
kendözüŋ begenüp ḫaber vėrürsin
15. niçe ṭurmaḳ bu yad endīşeyile
ölürsin bir gün tevbesüz pīşeyile
16. ṭutma ol pīşeyi fāyidesi yoḳ
anuŋçün bir hüner ziyādesi yoḳ
17. āzād oldı bunlar ḫoş geçerler[134]
şarāb ṣunar sāḳī dün gün içerler
18. āzād oldı bunlar ḳaygıları yoḳ[135]
eginleri bütün ḳarınları ṭoḳ
19. n'edem ne ḳılam demek od olur andan[136]
rızḳla ʿömre oldur pāyāndan
20. miḥmāndan[137] kendüdür ol pādişāh[138]
ırılmadın ṭurur bu ḫon hemīşe
21. yüz biŋ sen ben gibi geldi yedi[139]
daḫı bikirdür kimse aŋa degmedi
22. yüz biŋ yıl yeriseŋ ẕerre gedilmez[140]
baḳamayan kişiler anı görmez

---

[134] āzād oldı bular ḫoş geçerler
şarāb ṣunar sāḳī dün gün içerler (V 35a/5)

[135] āzād bular oldı bular ḳaygıları yoḳ
eginleri bütün hem ḳarınları ṭoḳ (V 35a/6)

[136] rızḳlı ol durur ʿömre pāyāndan
n'ėdem ne ḳılam dėmek od olur andan (V 35a/7)

[137] Yazmada "خ" yerine "ه" kullanılmıştır.

[138] miḥmāndar kendidür ol pādişāh
ırılmadın ṭurur bu ḫon hemīşe (V 35a/8)

[139] yüz biŋ sen begleri geldi yedi
daḫı bikir durur kim egse bildi (V 35a/9)

[140] yüz biŋ yıl yeriseŋ ẕerre gedilmez
baḳamayan kişiler anı göremez (V 35a/10)

23. ḥaḳīḳatdür bular ebedī ḳalur[141]
    her dem yeŋi naṣīḥden sebaḳ alur
24. Yūnus cümle sözüŋi saŋa farīża[142]
    çün senüŋ durur pes kim işide
25. nice sözüŋ varısa sen saŋa söyle[143]
    ḫāṣ u ʿāmm göŋlinde şeyli'llāh eyle
26. anuŋçün cümle iş ulularuŋdur
    temennā eylegil yol bunlaruŋdur
27. diŋlerise ŋ yeŋi ḫaber vėreyin
    cāsūs ʿaḳla nedür der göreyin
28. cāsūs geldi ʿaḳla ḫaber degürür
    şehrümüz ümid bir ḳadar gey durur
29. ḳanāʿat geldi oturdı taḫt aldı
    yoldan yola birer ḥarāmī ḳaldı
30. ṭururlar ṭaġ başında yol ururlar
    geçürmez kimseyi yolda ṭururlar
31. ʿaḳıl eydür cāsūsa yort imdi gerü
    benden ḳanāʿate bir ḫaber degür gerü
32. otursun ḫoş ḳanāʿat taḫt anuŋdur
    ʿaṭā u devletile baḫt anuŋdur
33. niçe ṭura ḥarāmī ṭaġ başında
    bir gün ola gire yol savaşında
34. kibir dėrler aŋa bilürler anı
    īmānsuz öliser ol ʿāṣī cānı
35. özünden artuḳ kimseyi begenmez
    yüce yerde ṭurur aşaġa inmez

---

[141] ḥaḳīḳatdür ki bular ebedī ḳalur
her dem yeŋi naṣīḥden sebaḳ alur (V 35a/12)

[142] Yūnus cümle sözüŋ saŋa farīżde
çün söz senüŋdür pes kim işide (V 35a/13)

[143] daḫı sözüŋ varısa sen saŋa söyle
ḫāṣ u ʿām göŋlünden şeyli'llāh eyle (V 35a/14)

36. kendözin begenenler ʿāṣīˉ olur
ʿāṣīˉ ḳullar çalabuŋ nesi olur
37. begenmegil sen seni hīˉç nesnesin
çıḳma yüce yère geŋsüz inesin
38. yüce taḫta binenler[144] yere düşdi
niçe benin dèyene siŋek üşdi
39. ırаḳ düşenlerüŋ īmānı yoḳdur
meger kim ṣūretinde cānı yoḳdur
40. gerek cānlu kişi cānın ṣaḳına
taḳṣīˉrlıḳ etmeye kendü ḥaḳḳına
41. tekebbür olmaġıl kim sürikesin
ser-keşler ḥāline birikesin
42. ḳapu gözet ḳapuyı[145] dip gözetme
ger dip gerekse ḳapudan gitme
43. devlet isteriseŋ ḳapuda ṭurġıl
ḫilʿat isteriseŋ ṭapuda ṭurġıl
44. begenme sen seni ırаḳ düşesin
dermānde ḳalıcaḳ ġāyet şaşasın
45. tekebbür ḫaberi nereye vère
işiden laʿnet oḳır ol ḫabere
46. ṣaḳınġıl olmaġıl laʿnete yoldaş
kibrüŋ neyise anuŋla savaş
47. kibr ü hevā saŋa ne fāyide ḳıla
vāy ol güne ki sinüŋ yıḳıla
48. nefsüŋ yıḳılmadın sen yıḳagör
bu düşvārlıġ evinden sen çıḳagör
49. kibre yıḳarısaŋ hīˉç vefāsı yoḳ
nereye varursaŋ meşaḳḳati çoḳ

---

[144] Yazmada tek “ن” kullanılmıştır.

[145] Yazmada sonda tek “ى” kullanılmıştır.

176a

1. gerek sen bilesin düşmān kimise
   senüŋ devletüŋe pişmān kimise
2. uṣlulıḳ olmaya yolda ġāfıllıḳ
   saġıncı uzatmaġıl bunca yıllıḳ
3. dirīġā işüŋi yavlaḳ uzatduŋ
   gönülde sen seni kim ṭaşra atduŋ
4. bir gün eylemedüŋ gönül bāzārın
   ṣıdḳıla diŋlemedüŋ dost ḫaberin
5. niçe bir yüriyesin dünyā teşvīşinde
   ki bir dem olmaduŋ ḥaḳ teşvīşinde
6. ḳomaġıl dünyāyı ṭutmayasın
   ecel yol baġlamış ötmeyesin
7. bėş günlik ʿömür bu ḫarca yetmez
   ṣaġır ḳulaġuŋ niçün işitmez
8. kibir geldi seni belinledi gitdi
   yügür gider ecel atı ėrdi yetdi
9. ey ḥayf ḥayf sen seni bilmedüŋ
   ḳul kişi dirligini dirilmedüŋ
10. eger sen kulısañ ya ḳanı begüŋ
    niçe bir niçe senüŋ dilegüŋ
11. ne uṣuŋ var senüñ ne ḫod delüsin
    ne bunda diri ne gürda ölüsin
12. işbu dirligile ey bī-çāresin
    kimer kim şirkile sen ṭopṭolusın
13. gümānuŋ yoġımıssa bir uyanaduŋ
    bu ġaflet uyḳusına bir ḳanaduŋ
14. niçe bir hevā o güde sen
    ecel ejdehāsı tīz yuda sen
15. kibir hevā ile ne başarasın
    ecel ipi uzun ḳanca durasın

16. rūzigār teḳāżāsı bir gün ėre
endīşeŋ ḫarmānını yėle vėre
17. vaʿde yaḳlaşmış gel bir gözüŋ aç
kibr ü hevā yolından bir berü ḳaç
18. bėş günlik ʿömür çün gėrü ḳaḳıma
bu fānī dünyā naḳşına dek baḳma
19. yüz biŋ sen ü ben aldadı dünyā
getür imdi ḳanı kim urdı bīnā
20. gey çābük oyna kim ütülmeyesin
kibir ṭuzaġına ṭutılmayasın
21. eyle ṭutduŋ sen bu kibir ögüdini
işitmezsin tevażuʿ ne dėdügini
22. tekebbürler yeri siccīn içinde
anuŋçün olmadı hīç dīn içinde
23. dīn ṭutan kişinüŋ kibir nesidür
kibir ḳanda olur ya kīn nesidür
24. inanmazduŋ baŋa ḫālüŋi gördüŋ
kibirle cümle ʿömrüŋ yėle vėrdüŋ
25. yort imdi sen meded isteʿaḳıldan
esīr olmış kişisin nice yoldan
26. ʿaḳıl birʿadl issiʿazīz kişidür
buŋlulara[146] meded anuŋ işidür
27. dürlü buŋdan ḳurtarur seni ʿaḳıl
saʿādet ola saŋa bu ay u yıl
28. geldiʿaḳıl öŋine şerm-sār olmış
ḳayġudan gözleri yaşıla ṭolmış
29. selām vėrmeklige ögini dermez
oda köze düşer yolını görmez
30. geçdi delim zamān ṭurdı yerinde
geçürmiş ʿömrini nefs peykerinde

[146] Yazmada sözcük içinde “لو” iki kere yazılmıştır. بوكلولره

31. işit imdi bir ʿaḳıl ne der aŋa
    alçaḳlıḳdur meded senüŋ ḥaḳḳuŋa
32. sözin düketmedin alçaḳlıḳ eyitdi
    kibir gördi anı tīz gėrü ṭurdı
33. ḳılıç ṭartmış gelür alçaġından
    meger gördi kibir ḳaçar ṭaġından
34. saḥrā vü daġ yazı ġulġule ṭoldı
    kime cennet kimi ʿaraṣāt oldı
35. alçaḳlıḳ sürdi yetti kibir yerine
    baḳadur bir kişi biŋ görine
36. ʿāṣīdür tekebbür işe ṣataşdı
    ṭaġ başın bekledi ḳışa ṣataşdı
37. alçaḳlıḳ aḳdı gitdi ırmaġ oldı
    bellüdür kim deŋize varmaġ oldı
38. tā deŋize dek ırmaġ ayurduŋ
    andan ötesini deŋize ṣayduŋ
39. deŋiz olanlara gevher ne muḥāl
    dürr ü ṣadef aŋa yüzer ne muḥāl
40. ol deŋizde anca ʿacāyib ol
    saŋa āşikār ḫalḳa ġāyb ola
41. degme bir mevcüŋe bir ḥāl bulasın
    dürr mercān yāḳūt laʿl bulasın
42. sermāye ol olur baḥre ṭalana
    eyle dirlik gerek gevher alana
43. yüz biŋ çābükleri alçaḳlıḳ ütdi
    ne mecāl bu baḥre ʿālemi ṭutdı
44. eyle alçaḳ varursaŋ maʿden senüŋdür
    cevher sende biter kān senüŋdür
45. alçaḳlıḳdur yėri gögi götüren
    ki yedi ḳat yėrden aşaġa ṭuran
46. alçaḳlıḳ üzredür yėrle gök
    ḳamusından pīş birisin anı ög

47. alçaḳlıḳ varan kişi yolın iletdi
    kim yetişe aŋa uzadı[147] gitdi
48. alçaḳlıḳ bulanlardı uzadı
    her ne kim varısa aŋa yazıldı
49. ol kibir ezdi gitti görinmez oldı
    daḫı bir yüce yere binmez oldı

176b

1. kendözin izlemez ayruġı ḳınar
   kim ṭoġru dururısa[148] anı ḳınar
2. ince yerde ṭurur ṣaḳın buşıdan
   ḥaḳ esrügi gerek anı işiden
3. her kim ol maʿşūḳaya esrimeye
   melāl olur anı pes ne dėmeye
4. her kimüŋ dost ḫilʿatinden dād yoḳdur
   buşı almış anı küşādı yoḳdur
5. arı ṭut ögi dost düşe gelür
   maʿşūḳ gelmez eve pes ne işe gelür
6. ṣāfī dirlik gerek dost elinde
   buġż buşı n'olur maʿşūḳ evinde
7. göresin bir şaḫṣı sākin ṣūretde
   göresin kim bilür ol ne ṣıfatda
8. boynında tesbīḥ elinde ʿaṣā
   çöpi depretmeye ol eyle baṣa
9. aŋsızun nāgehān çıḳa gelür
   tesbīḥ üzre ʿimāme yıḳa gelür
10. uşatdı ʿaṣāyı ḳopardı yaḳa
    hīç yüzi ḳalmadı kimseye baḳa

---

[147] Yazmada fazladan "ل" yazılmıştır.

[148] Yazmada tek "ر"ile yazılmıştır.

11. suʾāl etdüm ṣūfī bu nice ḥāldür
senüŋ gibi kişiye bu iş muḥāldür
12. ʿözür getürür ki ben bir kişiven
fülān dėrler aŋa anuŋ eşiven
13. ben bilürem anuŋ ṭāʿati yoḳdur
ilde şarda anuŋ hīç adı yoḳdur
14. benüm gibi kişiye ʿizzet ėtmez
cevāb vėrür baŋa ögüt işitmez
15. urdum ʿaṣāyıla yaḳamı ṭutdı
ḳarşu urur beni ḥaḳḳı unıtdı
16. ne dėyeyin buşı ṭap almış anı
ḥükm etmiş aŋa başı dīvānı
17. alçaḳlıḳ vü ḳanāʿat ḫoş yār oldı
ne kim isterisеŋ anda var oldı
18. maʿmūr oldı ḳamu şehr ü vilāyet
dostumuz şād oldı düşmān ġāret
19. cāsūs geldi ʿaḳla ḫaber iletdi
görgil alçaḳlıġı kibre ne etdi
20. aṣṣı neyimiş görgil bu kibri
diri ḳurtulmadı biŋ erde biri
21. işitdi ʿaḳıl anı ḳatı sevindi
beşāret eyledi tīz taḫtdan indi
22. şükür ḳıldı Ḫāliḳa ol devlet issi
devlete ėrgürür kişiyi ʿaḳıl bilisi
23. devlet isterisеŋ ʿaḳla danış
ḫarīdār olmaya tīz biten iş
24. bildügüŋ unut ger uṣluyısaŋ
saʿādet göster ne ḫūluyısaŋ
25. alçaḳlıġı yavlaḳ begendüŋ
ḥisāb ėt sen seni ne ḳadar etdüŋ
26. farīż(a)dur saŋa sen seni saḳın
kim ola sencileyin saŋa yaḳın

27. ḫāṣ u ʿāmm ḫarcıyan[149] yere bıraḳ
ġayrı cevāblarum bu ḥālden ıraḳ
28. ḫāṣekīdür cümlesi ḫarcī ṣanma
sebīl ol bunlara bir dem uṣanma
29. diŋlerise ŋ eydeyim buşı ḫaberin
birin birin size göŋülde varın
30. eydür kim ben ḳamudan Ferīdūnam
mīl ne olur baŋa ben ḫūn-rīzem
31. benüm olmaya kim ḳatlanısar
heybetümden deŋiz oda yanısar
32. nereye varursam başlar kesilür
kime puşarısam şol dem ḳısılur
33. kim ola bencileyin cāna ḳıyar
olur bencileyin baŋa kim uyar
34. yaradılmış baŋa ḳarşu duramaz
benümle bir sāʿat bir dem urumaz
35. benüm hünerüme kim birikiser
ya ḫod ecel evüne kim giriser
36. felek benüm işüm başarmaya
bencileyin bir adum varmaya
37. yüz biŋ gözüm ẕerre görinmeye
ki ḳaṣd edersem hīç nere görinmeye
38. buşu derler baŋa kim bahādurvan
düzenlik bozmaġa her dem ḥāżırvan
39. nereye başarısam ot bitmez anda
çünki naḳṭ atla kim yetmez anda
40. işidenler ḳaçar benüm sözümden
ben daḫı ḳorḳaram kendü özümden
41. dek ayruġa degül benüm ḳılıncum
beni daḫı boġar benüm ḳılıncum

---

[149] Yazmada sözcük içinde "ر" harfinden sonra fazladan "ي" yazılmıştır.

42. ben eydürven baŋa sen ġāfil olmaya
benüm sözüm ṭutup īmānsuz ölme
43. buşı kimdeyise īmān gider
saŋa īmān gerekse anı gider
44. buşı gelince ger īmān ne olur
oda köze düşer ya cān ne olur
45. nefs esīri işi küfr ü dalāldür
neʿūẕu bi'llāh ol ayruḳsı ḥāldür
46. saḳınġıl buşıdan gizlenü durur
yüzi gözi dāim ṭozlanu durur
47. yüz fiʿl durur ey cān bu buşı
ki dāim mühmelātdur anuŋ işi
48. nerede sezmeseŋ anda yol urur
ḳanda ṣarp yer varısa anda ṭurur

177a

1. dost ḳaçan gele deyü ḥāżır olġıl
kendü sarāyuŋa sen nāẕır olġıl
2. otur deme ḫor bād-bār ėşiginde
ḳāim otur müdām var ėşiginde
3. ġāfil ola evüŋe uġrı gele
ḳatı uyursaŋ dīvārı dele
4. ev issi uyḳuda uġrı ḳıvanur
taʿcīl ṭutar anı uyana ṣanur
5. nice geldiyse uyanmadı ol
bellü bildi çünki ḳolayınca yol
6. her kimse kim gelse ḳolayın işler
kiminde yaylar u kiminde ḳışlar
7. ev ıssuz ḳalıcaḳ ḳapuŋa kekince
kim gire kim çıḳa ḳolayınca

8. ḳanda idüŋ evüŋi uġrı aldı
   yer içer oturur ev aŋa ḳaldı
9. sen ṭaşra āvāre ol içerü ḫoş
   yaḳın ṭurur iş ucı göresin uş
10. bu ne ḥāldür saŋa ẓulmet içinde
    nice otursın sen bu [150] içinde
11. geçürdüŋ ʿömrüŋi sen bu buşıyla
    ẓulmāt arasında ḳalduŋ sen bu ḫūyıla
12. ḳorḳaram buşı sende ebedī ḳala
    ʿAzrāʾīl ol ṭamardan cānuŋ ala
13. n'ede saŋa elüŋ yüzüŋ yuduġuŋ
    unıtdura seni ʿaşr oḳuduġuŋ
14. ṣanasın kim ögdügüm bir adiçün
    cümle naṣīḥatüm saŋa saʿādetiçün
15. zerāḳ gibi bezedüŋ ṭaşra dīvāruŋ
    aldı ḫarīcīler içerüki şehrüŋ
16. ṭaşra seccāde vü tesbīḥ ü destār
    daḫı bikir durur içerki aḫbār
17. bezedüŋ ṭaşra yüzüŋ içüŋ ḫarāb
    kimse şākird degül bunca üstād
18. böyle verzīşle bunca ʿamel
    hīç ḥāl eylemedüŋ bikürdür ḳal
19. geçürmezler senüŋ ṭaşra ṭāʿatüŋ
    tamām olmayınca içerüki ẕātuŋ
20. ḳamusından saŋa ol ola yėgrek
    dostlara ṭāʿatlerüŋ gizlü gerek
21. bāṭın evlerüŋi buşı aldı
    ẓāhirüŋ ʿamellerüŋ çün ṭaşra ḳaldı
22. ki hergiz olmadı bu iş müyesser
    ṣıduŋ sulṭān sözin bunca peyker

[150] Sözcük okunamamıştır.

23. pādişāh elinde od olmayadur
    ne var ẕerre ise sücūd olmayadur
24. gel bile bir danışuḳ danışalum
    ḫalvet yer ḳanda ḳancaru ḳaçalum
25. sen bir ulu kişi gel bir ḫaber vėr
    ḳanda bulduŋ eyit gizlenesi yėr
26. gezdüm yeri gögi ben bulımadum
    ne var ẕerreyisem hīç ṭolunmadum
27. bī-gāne ḳalmışam ben bu ṣaġışda
    gerek gel ḥisāb ėdelüm iki işden
28. eger ḳul olursaŋ sermāye yeter
    zihī devlet yedi[151] ḳat gökden öter
29. iş tamām olıcaḳ devlet senüŋdür
    ne kim dilerseŋ dilek senüŋdür
30. böyle verzīşile bunca dirlik
    böyle ʿamelile bunca birlik
31. ʿömrüŋ geçdi bir ʿamel eylemedüŋ
    bir sözi edebile söylemedüŋ
32. söz ayruḳsı gerekdür sulṭān ḳatında
    ḫoş ḥiẕmet arta ṭura kendü ẕātında
33. yügriyen sipāhī maʿzūl olur
    pādişāh gileyden itāḳ ḳul olur
34. ne naṣīḥat ėdeyim ġayrı bundan
    ḳulvan dėyümeye ḳullıḳ unıdan
35. eger ḳul olursaŋ sermāye yeter
    zihī devlet yedi ḳat gökden öter
36. iş tamām olıcaḳ devlet senüŋdür
    ne kim dilerisеŋ dilek senüŋdür

[151] Yazmada Sonda “ى” yazılmamıştır.

37. cümle ʿālem içinde sen olasın
    ḳalmaya sensüz ara sen ṭolasın
38. eyle olımaduŋ pes ḳanı ol iş
    taḳlīd īmānıyla ḳalduŋ ey ḳış
39. bu niçe zamāndur ki raḥl ḳurduŋ
    ʿāyet-i ʿaşr oḳırsın yolda durduŋ
40. bu niçe ʿilm ṭāʿat bu ḳapuda
    niçe yıldan berü sen bu ṭapuda
41. ʿaceb saŋa niçün yol yoḳ içerü
    kimesne ėtmedi gelmedi berü
42. sözüm kendözümedür nükte degül
    bellü bil kim cān birdür iki degül
43. ḥayf ol kişiye kim ḳala bu yoldan
    çāre ėt kim ḳurtulasın bu ḥālden
44. düzenlik cevābı ol oldı aŋa
    buşı ḳodı biri uş degme yaŋa
45. cāsūs ol sāʿatde ʿaḳla erdi
    eyle kim vardı ḫaber vėrdi
46. düzenlik cevābı ol oldı aŋa
    buşı ḳodı uş degme yaŋa
47. cāsūs ol sāʿatde ʿaḳla ėrdi
    eyle kim vardı ḫaber vėrdi
48. ṣordı dīvānına bu nice düzgin
    nice bir şikāyet bu sözde her gün
49. ġāfıllıḳdur bizi bu yoldan ḳoya
    nite ġāfil ola maʿşūḳı ṭuyan

177b

1. ṣabırla bulasın Miʿrāc Ṭūrı[152]
   emānāt el-emānāt ḳoma ṣabrı
2. cümlesi bir gibi bes ṣabırla gir[153]
   cümle ṣāḥib ḳullar ṣabūrda bir
3. cümle nebī velī ṣabra uġrar[154]
   sen daḫı olasın ṣabırla var
4. ṣabr gözet ṣabr ʿazīz olasın[155]
   ṣabr beklerisen maʿnā bulasın
5. ṣabırsuz kişilerüñ dirligi ḫām[156]
   yārī ḳalmaz aña āḫiret serencām
6. ögüt gerekse ṣabırdan eşit[157]
   uzayayın derisen ṣabırla git
7. her ne işüñ varısa ṣabūr bitüre[158]
   cümle yerden saña saʿādet getüre
8. ṣabr içinde ṭurdı ḳoġa indi
   gördi Yūsuf anı ol dem sevindi[159]

---

[152] emānet el-emānet ḳoma ṣabrı
ṣabrıla bulasın Miʿrāc Ṭūrı (V 39a/10)

[153] ṣabra gir bıraḳ sen cümlesini
bulasın ehl-i ḥālüñ zümresini (V 39a/4)

[154] nebīler velīler ṣabra uġrar
olasın sen daḫı uş ṣabrıla var (V 39a/5)

[155] gözet ṣabrı ʿazīz olasın sen
ṣabrı beklerisen maʿnā bulasın (V 39a/6)

[156] ṣabırsuz kişilerüñ dirligi ḫām
yārī ḳalmaz aña āḫir serencām (V 39a/7)

[157] ögüt gerekse ṣabırdan işit
uzanayın dėrseñ ṣabrıla git (V 39a/8)

[158] ne işüñ varısa ṣabır bitüre
saʿādet her ṭarafdan ol getüre (V 39a/9)

[159] ṭururdı ṣabr içinde bir ḳoġa indi
Yūsuf gördi ḳoġayı sevindi (V 38b/14)

9. yapışdı ṭartdılar ḳoġaya anı
   düşdi ol dem aŋa devlet nişānı[160]
10. çekdi ol kimse ki çıḳardı ṭaşra[161]
   zihī ol kişi kim ṣabr başara
11. ṣabırla Yūsuf nereye ėrdi[162]
   ṣabr kimdeyise kendüyi derdi
12. ṣabr issi bilür ṣabrı neydügin[163]
   ṣabr dil bilür ṣabruŋ dėdügin
13. ṣabr kimdeyise ol ʿarşa ṣunar[164]
   ṣabr içinde bulınur cümle hüner
14. her ḥāller saŋa ṣabr gerek ḫoş[165]
   cümle ḳahırları ṣabruŋ ḳıla nūş
15. ṣabr gerek saŋa her ḥāl içinde[166]
   ṣābir kimseler ol ḳāl içinde
16. her kimde kim varısa ṣabr aḥvāli[167]
   mezīd ola anuŋ ṣabrıla ḥāli
17. her ne işüŋ varısa ṣabūr bitüre
   cümle yerden saŋa saʿādet getüre

---

[160] yapışdı ḳoġaya ṭartdılar anı
o çāh oldı aŋa devlet nişānı (V 38b/15)

[161] çeküp ḫādim anı ṭaşra çıḳardı
zihī ol kişi kim ṣabrı başardı (V 38b/16)

[162] ṣabırla Yūsufı gör neye ėrdi
ṣabır kimdeyise bil ʿaḳlını dėrdi (V 38b/17)

[163] ṣabr issi bilür nefʿini ṣabruŋ
emīn olur belādan issi ṣabruŋ (V 38b/18)

[164] ṣabır kimdeyise ol ʿarşa ṣunar
ṣabır içre bulınur cümle hüner (V 38b/19)

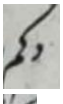
[165] saŋa her ḥālile ṣabır gerek ḫoş
ki cümle ḳahrı ṣabrıla ḳıla nūş (V 39a/1)

[166] ṣabır gerek saŋa her ḥāl içinde
ṣabırsuz kişiler ḳaldı ḳāl içinde (V 39a/2)

[167] kimde kim varısa ṣabır aḥvāli
mezīd ola kerem ü ḳadr-ı ʿālī (V 39a/3)

18. sarāy süpürmedüŋ kim gele bize
    ferrāş bizi ḳodı kim gele düze
19. bunca dürlü arısuz bu sarāyda
    gel bitüre deyü dost kim eyde
20. delim[168] zamāndan buşı yol[169] almış
    kimse izlememiş gizlenü ḳalmış
21. ʿaḳıl cāsūsları bir gün dīvānda
    ṣorarlar kim düzenlik ṣafā ḳanda
22. hīç ḳomadı sözi vardı ʿaḳıla
    baḳa dur buşuya ʿaḳıl ne ḳıla
23. ʿaḳıl ḳulaġına söylendi ḫaber
    buyurdı çavuşa cemʿ oldı leşker
24. ḳanı ṣabr buşı gelince olmış
    düzenlikle ṣafā andaḳ yoyulmış
25. eydüŋ ṣabra bu dem tīz ṭutsun anı
    ḫarāb ėtdi şehri anuŋ ziyānı
26. çıḳa geldi aŋa ṣabr şoloḳ dem
    ṣanasın buşıya İbrāhīm Edhem
27. kime kim iş bu iş oldı müteyessir
    aŋa vėrdi pādişāh mülk-i diger
28. diŋleriseŋ eydeyim ṣabr aḥvālin
    ṣabr içün vėrdi ʿālem cümle mālın
29. görinmez oldı ol izi yaramaz
    şekli yoḳ buşınuŋ yüzi yaramaz
30. gördüm düzenligi ṣafāyıla ḫoş
    oturmış ʿışḳ içre ṣaḥḥā aŋa nūş

---

[168] Yazmada “ل” yerine “ك” yazılmıştır.

[169] Yazmada “ل” yerine “ك” yazılmıştır

31. kimüŋ kim ṣabırla ola ḫaberi
ʿışḳ ʿişret ola anuŋ ḫaberi[170]
32. fidā cānum saŋa ey ṣabr issi
seni ister benüm cānum ġıdāsı[171]
33. niçe kim olasın bu ṣabırla sen[172]
senüŋle ḫoş bulunur kevn ü mekān
34. kime kim iş bu iş oldı müyesser [173]
aŋa verdi pādişāh mülk-i diger
35. diŋleriseŋ eydeyim ṣabr aḥvālin[174]
ṣabr içün vėrdi ʿālem cümle ḥālin
36. anuŋçündür ṣabr u ʿaṭā vü devlet[175]
cümle müfsidleri ṣabr ḳılur māt
37. ḳanda yürürise ṣabr issi kişi[176]
müdām āzād olur ṣabr bilisi
38. ṣabr saʿādeti ebedī ḳalur[177]
ṣabr kimdeyise gey naṣīb alur

---

[170] kimüŋ kim ṣabrıla ola ḫaberi
ʿayş u ʿişret ola anuŋ bāzārı (V 38a/15)

[171] saŋa cānum fidā ey ṣabur issi
seni diler benüm cānum göresi (V 38a/16)

[172] niçe kim ṣabrıla ḳāim olasın
bu kevn mekānı senüŋile bulasın (V 38a/17)

[173] kime kim ṣabrıla iş bu iş oldı müyesser
aŋa vėrdi ḫudā uş mülk-i diger (V 38a/18)

[174] deyem ṣabır aḥvālini ger diŋleriseŋ
libās eyle eger ṣabrī eriseŋ (V 38b/1)

[175] anuŋçündür ṣabr ʿaṭā-yı devlet
cümle müfsidleri ṣabr ḳılur māt (V 38b/2)

[176] ḳanda yürürse ṣabr issi kişi
müdām āzād olur ṣabırlı kişi (V 38b/3)

[177] ṣabr saʿādeti müʾebbed ḳılur
ṣabr kimdeyise gey naṣīb alur (V 38b/4)

39. işidüŋ Yūsufı ol çāh içinde[178]
    ṣabrıla ṭurdı ol āh içinde
40. bilinmez niceyidi ol çāh uzunı[179]
    çıġırup çıḳmazdı Yūsuf üni
41. niçe çaġırdı üni ṭaşra çıḳmaz[180]
    kesdi çaġırduġın ayruḳ çaġırmaz
42. yuḳaru baḳarısa çāh aġzı ıraḳ[181]
    aşaġa maḳāmı ṭaşıla ṭopraḳ
43. ṣabr içinde ṭururdı ḳoġa indi[182]
    gördi Yūsuf anı ol dem sevindi
44. yapışdı ṭartdılar ḳoġaya anı[183]
    düşdi ol dem aŋa devlet nişānı
45. eydür ilahī bir ṣuçum var ola[184]
    anuŋçün bu iş baŋa iḫtiyār ola
46. ṭopraġum bendeyise ḳanca varam[185]
    ṣabr ḳılmazısam ne iş başaram

---

[178] işidüŋ Yūsufı ol çāh içinde
ṭururdı ṣabrıla ol āh içinde (V 38b/5)

[179] niceyidi bilimezin ol çāh uzunı
çaġırup çıḳmaz idi Yūsufuŋ üni (V 38b/6)

[180] niçe çaġırdıysa ün ṭaşra çıḳmaz
ḳoydı çaġırmaġı ayruḳ çaġırmaz (V 38b/7)

[181] baḳa yuḳaru ol çāh aġzı ıraḳ
ışıġa aşaġı baḳarısa ṭaşla ṭopraḳ (V 38b/8)

[182] ṭururdı ṣabr içinde bir ḳoġa indi
Yūsuf gördi ḳoġayı sevindi (V 38b/14)

[183] yapışdı ḳoġaya ṭartdılar anı
o çāh oldı aŋa devlet nişānı (V 38b/15)

[184] dėdi yā rabb benüm ṣuçum var ola
bu iş baŋa anuŋçün muḫtār ola (V 38b/9)

[185] ṭopraġum bundayısa ḳanca varam
ṣabr ḳılmazisem ne iş başaram (V 38b/10)

47. eyle dėr gözleri yuḳaru baḳar[186]
yeŋemez yaşını sėl olmış aḳar
48. gerü şoloḳ sāʿat ögüni derdi[187]
gitmedi dört yaŋa çün ṣabr gördi
49. ergürdi devlet ṣabr aḥvāli[188]
ṣabırla ṭutdı ol cümle ḥāli[189]

178a

1. emānāt el-emānāt ḳoma ṣabrı[190]
ṣabırla bulasın Miʿrāc Ṭūrı
2. ṣabırla vardı ol Miʿrāca varan[191]
dirligi ol olur ṣabrı başaran
3. sen ṣādıḳsaŋ gir ṣabra[192]
gey ḳatı ḳaṣd gerek ṣabūrda ṭura
4. ṣabūrda ṭura buşısı ḳalmaz[193]
ḥaḳ s̱ābit olmayınca ḫūsı ḳalmaz

---

[186] öyledür gözleri yuḳaru baḳar
yeŋemez yaşını sel gibi aḳar (V 38b/11)

[187] taʿaḳḳul eyleyüp ögini dėrdi
dört yaŋa gitmeyüp ol ṣabra girdi (V 38b/12)

[188] ėrgürdi devlete ṣabır aḥvālini
ṣabır ṭatlı eyledi cümle ḥālini (V 38b/13)

[189] Yazmada "ح" yerine "خ" yazılmıştır.

[190] NO 177b/1, V 39a/10 tekrar edilmiştir.

[191] ṣabrıla vardı Miʿrāca varanlar
ṣabrıla gördi dīdār görenler (V39a/11)

[192] Yūnus sen ṣādıḳısaŋ gir ṣabra
ḳatı ḳaṣd eylemek gerek bu ṣabra (V 39a/12)

[193] ṣabırdadur anuŋ buşısı ḳalmaz
ki ḥaḳ s̱ābit olmayıcaḳ ḫūsı ḳalmaz (V 39a/13)

5. devlet isteriseŋ güzīn kün[194]
   vaʾllāhu meʿaṣ-ṣābirīn[195] yā[196] çünīn kün
6. ṣabırla cümle aḥvāl oldı ġāyet[197]
   ümīẕest ger hā çünīn āyet
7. uṣaŋ olma niçe ki yol emīnse[198]
   ögmesüŋ kim fitne çıḳa yol kese
8. ger şeker yerise ṭad ṭalı yoḳ[199]
   ṭatlu dirligile bir dem ḥāli yoḳ
9. anuŋçün buḫl eli ėrmez işe[200]
   kimseçün ḳuyu ḳazan kendü düşe
10. diŋleriseŋ dėyem yeŋi naṣīḥat[201]
    ṣaḳın yolda durur buḫlıla ḥased
11. ḳadīmden idi ol iki hemdeşler[202]
    ḳanda yürürise bildügin işler
12. buḫl bir kişidür ʿālemde rencūr[203]
    vücūdu saġ yürürken rencile pür

---

[194] eger devlet dileriseŋ bā ṣabır gün
ḫudā bā ṣabrın ola beyān gün (V 39a/14)

[195] Enfal Suresi 66. Ayet (Vllah sabredenlerle beraberdir.)

[196] Yazmada fazladan "ي" yazılmıştır.

[197] ṣabrıla cümle aḥvāl buldı ġāyet
ne meṯ ėtdi ṣabrı iş bu āyet (V 39a/15)

[198] uṣaŋ ṭutma işüŋ yol emīnse
kim olmasın fitne çıḳa yol kese (V 39a/16)

[199] ger şeker yerse dadı ṭalı yoḳ
ṭatlı dirligile bir dem ḥāli yoḳ (V 35b/2)

[200] anuŋçün buḫl eli ėrmez işe
kimse içün ḳuyu ḳazan kendü düşe (V 35b/3)

[201] diŋleriseŋ deyem yeŋi naṣīḥat
ṣaḳın yolda durur buḫlıla ḥased (V 35a/15)

[202] ḳadīmden ol iki hemdeşler
ḳanda yürürse bildigin işler (V 35a/16)

[203] buḫl u bir kişidür her dem rencūr
vücūdı ṣaġ yürürken rencile pür (V 35a/17)

13. kendü mażarratından kendü ḳaçar[204]
    nerede bitmezse ol anda ṣaçar
14. her ne işlerise kendüye ziyān[205]
    kim ola kendüsine eyle ḳıyan
15. saŋa eydeyim bir buḫl neydügin[206]
    kendüsi ṣaḳınur kendi yedügin
16. kendü ḳazancını kendüye vėrmez[207]
    baġludur elleri ol işe ėrmez
17. gör imdi ʿaḳıl bir ne düziser[208]
    ḥased ol kişiden ümīẕ eriser
18. ʿaḳıl bir kişidür ḥażrete baḳar[209]
    ʿaḳla uyduŋsa kim saŋa baḳar
19. ḥażretdedür anuŋ ḥāceti maḳbūl[210]
    ḥāṣıldur maḳṣūd kim saŋa ḳul
20. ʿaḳıl eydür bugün gel ḳullıġuŋ aç[211]
    seḫāvet ḳandayısa ol yaŋa ḳaç

---

[204] kendi mażarratından yine kendi ḳaçar
nerede şeyʾ bitmezise ol anda eker (V 35a/18)

[205] her ne işlerise kendiye ziyān
kim ola kendi özine öyle ḳıyan (V 35b/1)

[206] saŋa eydeyim buḫl neydigin
kendisi ṣaḳınur kendi yedigin (V 35b/4)

[207] kendi ḳazancını kendiye vėrmez
bağlıdur elleri ol işe ėrmez (V 35b/4)

[208] gör imdi ʿaḳıl bu kez ne düziser
ḥased ol kişiden ümīd üziser (V 36b/17)

[209] ʿaḳıl bir kişidür ḥażrete baḳar
ʿaḳla uyduŋısa kim saŋa baḳar (V 36b/18)

[210] ḥażretde anuŋ ḥāceti maḳbūl
ḥāṣıldur maḳṣūdı kim oldıysa ḳul (V 36b/19)

[211] ʿaḳıl eydür bugün gel ḳulaġuŋ aç
seḫāvet ḳandayısa ol yaŋa ḳaç (V 37a/1)

21. elüŋ ala seḫāvet gidebile[212]
    göstere ḥaḳ yolın ḫoş tertībile
22. sevmedi dünyāyı saḫī kişiler[213]
    bāḳī dirlik neyse anı diler
23. bāḳī ʿālem görindi gözlerine[214]
    ʿışḳ oturdı cümle anuŋ yerine
24. söz tamām olıcaḳ seḫāvet ėrdi[215]
    ḥasenāt yüzinden niḳāb getürdi
25. oloḳ dem cümle mālın yaġmalatdı[216]
    ed-dünyā cīfetün[217] ol ṭaşra atdı
26. murdār gördiler kim ṭaşra düşdi[218]
    baḫīller it gibi çepçevre üşdi
27. it durur düşüp dünyāya ṭaleb[219]
    ed-dünyā cīfetün ve ṭālibuhā kilāb[220]
28. çü merd kişilerüŋ dünyāsı terkdür
    velī ḥaḳdan yaŋa īmānı berkdür[221]

---

[212] elüŋ ala seḫāvet gidebile
göstere ḥaḳ yolın ḫoş tertībile (V 37a/2)

[213] sevmedi dünyāyı saḫī kişiler
bāḳī dirlik istediler buldılar (V 37a/8)

[214] bāḳī ʿālem görindi gözlerine
ʿışḳ oturdı cümle anuŋ yerine (V 37a/9)

[215] söz tamām olıcaḳ seḫāvet ėrdi
ḥasenāt yüzinden niḳāb getürdi (V 37a/3)

[216] oloḳdem cümle mālın yaġmalatdı
bu dünyā cīfesin ol ṭaşra atdı (V 37a/4)

[217] "Dünya leştir" anlamına gelen hadis.

[218] gördiler kim necīsi ṭaşra düşdi
baḫīller it gibi çep çevire üşdi (V 37a/5)

[219] it durur ṭuruşup dünyāya ṭālib
ed-dünyā cīfetün ve ṭālibuhā kilāb (V 37a/6)

[220] Ed-dünyā cīfetün ve ṭālibuhā kilāb: "Dünya leştir, taliplisi köpeklerdir" anlamında bir hadis.

[221] çü merd kişilerüŋ dünyāsı terk-dür
anlaruŋ īmānı Allaha berk-dür (V 37a/7)

29. anuŋçün gözleri ḥaḳḳa açıldı[222]
ḫazīneden anlara raḥmet saçıldı
30. ger şeker yerise ṭad ṭalı yoḳ[223]
ṭatlu dirligile bir dem ḥāli yoḳ
31. anuŋçün buḫl eli ėrmez işe[224]
kimse içün ḳuyu ḳazan kendü düşe
32. sevmedi dünyāyı saḫī kişiler[225]
bāḳī dirlik neyse anı diler
33. bāḳī ʿālem görindi gözlerine[226]
ʿışḳ oturdı cümle anuŋ yerine
34. her nesi varısa terk etdi yola[227]
eyle varan kişiler maʿşūḳ bula
35. biŋ dürlü ʿilm ʿamel bir terke ėrmez[228]
terk yoḳ kişiler maʿşūḳ görmez
36. cümle enbiyā evliyā terk buyurdı[229]
terk ol kişiye cān terkin urdı
37. ʿizzetde ṭurana terk muḥāl ola[230]
bunda sezmeyene ḳanda ḥāl ola

---

[222] anuŋçün gözleri ḥaḳḳa açıldı
deryādan anlara raḥmet ṣaçıldı (V 37a/10)

[223] 178a/8. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılı (V 35b/2).

[224] 178a/9. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılı (V 35b/3).

[225]178a/22. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 37a/8).

[226] 178a/23. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 37a/9).

[227] her nesi varısa terk ėtdi yola
öyle varan kişiler maʿşūḳı bula (V 37a/11)

[228] biŋ ʿilm ü ʿamel bir terke degmez
terki yoḳ kişiler maʿşūḳı bulmaz (V 37a/12)

[229] enbiyā vü evliyā hep terkile meʾmūr idi
terk aŋa vācib ki cān terkin urdı (V 37a/13)

[230] ʿizzetde ṭurana terk muḥāl ola
bunda bilinmeyen ya ḳanda ḥāl ola (V 37a/14)

38. nice yerde durur dostı görenler[231]
ne yaŋa baḳsalar göŋül vėrenler
39. hīç nesneye ḳayıḳmaz göŋül eri[232]
terk-i tecrīd sever maʿşūḳ buları
40. saḫī bir kişidür uçmaġa baḳmaz[233]
tāc u taḫt u ḥūr ḳuṣūra baḳmaz
41. anı ṭuyanlara ne cenneti ḥūr[234]
terke girenlere ne taḫt u ḳuṣūr
42. ḫānmān bekleyüp kim göre anı[235]
ḳomayınca tamām fānī cihānı
43. anı ṭuyup ḳodı seḫāvet issi[236]
eyle buyurur saŋa bu yol issi
44. yüz biŋ yol yügrügin bir saḫī ütdi[237]
bu meydān ögdülün ol aldı gitdi
45. yüz biŋ daʿvā ḳılanlar aŋa ermez[238]
anuŋ bir ẕerresini kimse görmez

---

[231] yüce yerdedür dostı görenler
nesine ḳayırsın göŋül vėrenler (V 37a/15)

[232] hīç şeyʾe ḳayırmaz göŋül erleri
terk-i tecrīdi sever maʿşūḳ buları (V 37a/16)

[233] saḫī bir kişidür ki uçmaġa baḳmaz
daḫı ḥūrī ḳuṣūr u tāca baḳmaz (V 37b/3)

[234] anı duyanlara ne cennet ḥūrī
terke girenlere ne taḫt u ḳuṣūr (V 37b/4)

[235] ḫānmān bekleyüp kim göre anı
ḳomayınca tamām fānī cihānı (V 37a/17)

[236] anı ḳoyup ḳoydı seḫāvet issi
öyle buyurur saŋa bu yol bilisi (V 37a/18)

[237] yüz biŋ yol yügrügin bir saḫī örtdi
bu meydān ögdülin oldı gitdi (V 37a/19)

[238] yüz biŋ daʿvā ḳılanlar aŋa ėrmez
anuŋ bir ẕerresini kimse görmez (V 37b/1)

46. sekiz uçmaḳ bezendi saḫī içün[239]
daḫı mevkūfdur ol aḫī içün
47. saḫī bir kişidür uçmaġa baḳmaz[240]
tāc u taḫt u ḥūr ḳuṣūra baḳmaz
48. anı ṭuyanlara ne cenneti ḥūr[241]
terke girenlere ne taḫt u ḳuṣūr
49. anuŋçün müşāhedeye balḳır aŋa[242]
ḳayıḳmaz bir ẕerre ol degme yaŋa

178b

1. buġż u ġaybetile geçmeye ṭāʿat[243]
meger cümlesinden olasın āzād
2. gerek fānī cihānda dirgenesin[244]
muḫālif ṭamaʿı andan yeŋesin
3. gizlü durur[245] içerde yüz dürlü ḫū[246]
gösterme kimseye öŋdin anı yu
4. gerek sen pasını kalbüŋ yuyasın[247]
lāyıḳı neyse anı ḳoyasın

---

[239] sekiz uçmaḳ bezendi saḫī içün
daḫı mevkūf durur ol aḫī içün (V 37b/2)

[240] 178a/40. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 37b/3).

[241] 178a/40. beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 37b/4).

[242] anuŋçün müşāhide balḳır aŋa
ḳayıḳmaz bir ẕerr(e) ol degme yaŋa (V 37b/6)

[243] ʿadāvet ü ġaybetle ḳılma ṭāʿat
meger cümleden ėdesin ferāġat (V 39b/14)

[244] gerek fānī cihāndan el yuyasın
muḫālif ṭamāʿı andan ḳoyasın (V 39b/15)

[245] Yazmda fazladan "ا" yazılmıştır.

[246] içerü gizli durur cümle yüz ḫū
anı gösterme öŋdün kimseye yu (V 39b/16)

[247] gerek ḳabuŋ yuyasın yaşınısın
neyse lāyıḳı anı ḳoyasın (V 39b/17)

5. ḳaṭrān tulumına kim ḳoydı balı[248]
   nāzük yerde ṭurur dostlıḳ viṣāli
6. bileyin dėrseŋ ḥayyu'l-ḳayyūm ol[249]
   ḫazīne bevvāb saŋa vėre yol
7. dost anuŋ oldı hem şehr serbest[250]
   eyle dirlik gerek dostıla peyvest
8. ögüt alursaŋ sen bu ḫaberden[251]
   gerek ḫarīcīler sürile şehirden
9. biŋ beş yüz er şehr içinde el bir oldı[252]
   ḫarīcīler hezīmetine güzīnler oldı
10. şehir bizüm oldı düşmen ṣınıḳdı[253]
    bizüm ṭapucımuz hevāya çıḳdı
11. degme gün işlenür kīnile ġaybet[254]
    serencām ʿākıbet ola melāmet
12. anuŋçün ġaybet ḳadīmi degül[255]
    ġaybet ehl-i ʿışḳ nedīmi degül

---

[248] ḳaṭırān ḳabına kim ḳoydı balı
mu ʿaṭṭar yerdedür dostuŋ viṣāli (V 39b/18)

[249] ḫazīne bevvābı saŋa vėre yol
dürr ü gevher alasın ḫazīne bol (V 40a/7)

ḥayyu'l-ḳayyūm ol bileyin dėrseŋ
ḫazīne içre giresin eriseŋ (V 40a/4)

[250] anuŋ dost aldı şehrini serbest
gerek dostla dirlik ola peyvest (V 39b/2)

[251] ögüt alursaŋ sen bu ḫaberden
gerek ḫaricīler gideler şehirden (V 39b/3)

[252] şehir içinde beş biŋ er bir oldı
ḫaricīyye hezīmet mümkün oldı (V 39b/4)

[253] şehir feṯḥ oldı hep düşmen ṣınıḳdı
bizüm ṭapucımız āfāḳa çıḳdı (V 39b/5)

[254] ki her bār işlenür kīnle ġaybet
serencām ʿāḳıbet ola melāmet (V 39b/6)

[255] anuŋçündür ki ġaybet ḳadīm degül
ġaybet kimdeyise ādemī degül (V 39b/7)

13. ġaybet mertebesi bes ėrgürür[256]
    kimüŋ naṣībi neyse ol anı vėrür
14. kimüŋ kim aġzı içinde ġaybet ola[257]
    şerm-sār cümle yerde melāmet ola
15. pādişāh ḫazīnesinde metāʿ öküş[258]
    uyḳu uyuyana benüm sözüm düş
16. kimüŋ ki ol ḳapuya ḥācete vardı[259]
    maḳṣūdı neyse anı başardı
17. müşāhede gören neye ḳayıḳsun[260]
    n'eder andan laṭīf ya neye baḳsun
18. n'eder iki cihānı dosta giden[261]
    sermāye ʿışḳ olur sevmek elden
19. sermāye geçmez ʿışḳ ḳatında[262]
    varlıḳ edeb degül şāh ḥażretinde
20. saḫī varurısaŋ ʿışḳı bulasın[263]
    terk-i tamām olıcaḳ ʿışḳda ḳalasın

---

[256] ġaybet mertebesi bes ėrgürür
naṣībi neyse ol anı vėrür (V 39b/8)

[257] kimüŋ kim aġzı içre ġaybet ola
ḥicāb içre ḳalup her dem māt ola (V 39b/9)

[258] o şāhuŋ ḫazīnesinde dürr öküşdür
benüm sözüm uyuyanlara düşdür (V 39b/12)

[259] kim ki ol ḳapuya ḥācete vardı
murādı neyse bil anı başardı (V 39b/13)

[260] müşāhede ėdenler neye ḳayıḳsun
hemān anlar dāʾīm ol dosta baḳsun (V 37b/6)

[261] n'ėder iki cihānı dosta giden
sermāye ʿışḳ olur sevmek ėlinden (V 37b/7)

[262] sermāye ʿarża geçmez ʿışḳ ḳatında
varlıḳ edeb degül şāh ḥażretinde (V 37b/8)

[263] saḫī varur iseŋ ʿışḳı bulasın
terk-i tamām olıcaḳ ʿışḳda ḳalasın (V 37b/9)

21. seḫāvet ʿivażın ʿışḳa baġışlar[264]
    ʿışḳ içinde bulınur ʿaceb işler
22. ʿışḳ yolına varana sermāye māl[265]
    iki murād bir gönülde olmaḳ muḥāl
23. kimüŋ ki ḥisāb yarına ḳaldı
    eyle ṭut balıġı bir ṭaġa ṣaldı
24. ne edivère saŋa yarınḳı ḫaber
    cümleler bunda ḳaldı ṣatu bāzār
25. güzāf yerde degül bu sen dedügüŋ[266]
    kim bulur seni ne istedügüŋ
26. senüŋle sen ṭanış ḳandasın ḳanda[267]
    naṣīb isterisen ḳalma gümānda
27. seni senden laṭīf kim bilür yine[268]
    geçürdüŋ ʿömrüŋi yad dirligile
28. dirligüŋ neyse oldur ölümüŋ[269]
    bu günki gündür yarınḳı günüŋ
29. ḥaḳḳı ṭuyanlar bu gün yarın yoḳ[270]
    işüŋ bende biter uzatma ayruḳ

---

[264] seḫāvetüŋ ʿivażını ʿışḳ baġışlar
ʿışḳ içinde bulınur ʿaceb işler (V 37b/10)

[265] ʿışḳ yolın bulana ne sermāye māl
iki murād bir gönülde olmaḳ muḥāl (V 37b/11)

[266] güzāf yerden degül bu senüŋ dėdigüŋ
kim bulur sen seni ne istedigüŋ (V 37b/12)

[267] senüŋle sen ṭanış ḳandasın ḳanda
naṣībüŋ ol idi gümānda (V 37b/13)

[268] seni senden laṭīf kim bilibile
geçirdüŋ ʿömrüŋi ne dirligile (V 37b/14)

[269] dirligüŋ neyse oldur ölimüŋ
bu günki gündür yarınḳi günüŋ (V 37b/15)

[270] ḫaḳḳı ṭuyanlara bu gün yarın yoḳ
işüŋi bunda bitür uzatma ayruḳ (V 37b/16)

30. kimüŋ ki ḥisābı yarına ḳaldı[271]
    eyle ṭut balıġı bir ṭaġa ṣaldı
31. ne dėyüvėre saŋa yarınḳı ḫaber[272]
    cümleler bunda ḳaldı ṣatu bāzār
32. kim ki aḥvālini yarına ḳodı[273]
    kendü başına kendü ḳoydı odı
33. anuŋçün padişāhuŋ bunda ḥāżır[274]
    ne işüŋ var farīża ey daḫı bir
34. gözüŋ görüriken gel öŋine[275]
    ḳomaġıl nefsüŋi kendüŋe ine
35. niçün ḳorsın seni düşvār sāʿate[276]
    ne ʿaḳıldur giresin ḳıyāmete
36. cümle çig işler bunda pişer[277]
    yol uzaḳdur bölügi bunda düşer
37. bunda bitmeyen işüŋ anda bitmez[278]
    ṣaġır mı ḳulaġuŋ niçün işitmez

---

[271] kimüŋ ki ḥasenātı yarına ḳaldı
öyle ṭut balıġı bardaġa ṣaldı (V 37b/17)

[272] n'edivėre saŋa yarınki ḫaber
cümleler bunda ḳaldı ṣatu bāzār (V 37b/18)

[273] her kim ki aḥvālin yarına ḳoydı
kendi başına kendi od ḳoydı (V 37b/19)

[274] anuŋçün pādişāhuŋ bunda ḥāżır
ne işüŋ var farīża ey daḫı bir (V 38a/1)

[275] gözüŋ görürken gel bir ḥaḳ öŋine
ḳoymaġıl nefsüŋi kendi kegine (V 38a/2)

[276] niçün ḳorsun seni düşvār sāʿate
ne ʿaḳlıla ḳoparsın ḳıyāmete (V 38a/3)

[277] cümle çig işleriŋi gel bunda pişür
yol uzaḳdur yüküŋ bunda düşür (V 38a/4)

[278] bunda bitmeyen işüŋ anda bitmez
ṣaġır mı ḳulaġuŋ niçün işitmez (V 38a/5)

38. her kim ol ḥisābın bunda vėrdi[279]
anuŋçün gümān ol ḥaḳḳa ėrdi
39. degme yerde degüldür hemneşīnüŋ
saʿādetdür saŋa ol öyle bilüŋ[280]
40. güzīn eyle müdām bir eyü yoldaş[281]
devletüŋ artura anuŋ gibi baş
41. saḫīlar ṭuydılar yine ol aḥvāli[282]
anuŋçün s̱ābit oldı ḥaḳ viṣāli
42. saḫīlıġa verdüŋse aduŋ[283]
eyid imdi n'eyledüŋ bu yolda n'ėtdüŋ
43. vücūhuŋ yoġısa göŋüllere git[284]
boyun vėrmez ṭamarları gey sekit
44. göŋül eri ögüdin ḳoma elden[285]
ol ḳurtara seni dürlü fiʿlden
45. ögüt ṭutarısaŋ ḳoma etegin[286]
tāc eyle başuŋa ol saḫī begin

---

[279] her kim ki ḥisābın ol bunda vėrdi
anuŋçün bī-gümān ol ḥaḳḳa ėrdi (V 38a/6)

[280] degme yerde degüldür hemīşinüŋ
saʿādetdür saŋa ol öyle bilüŋ (V 38a/12)

[281] gözüŋi eyle müdām sen eyü yoldaş
devletüŋ artura anuŋ gibi eş (V 38a/13)

[282] saḫīler ṭuydı bunda işbu ḥāli
anuŋçün s̱ābit oldı ḥaḳ viṣāli (V 38a/7)

[283] Yūnus saḫīlıġa vėrdiŋise özüŋ
eyit imdi söylensün dillerde sözüŋ (V 38a/8)

[284] vücūhuŋ yoġısa göŋüllere git
boyun vėrmez ṭamarları yeŋi sekit (V 38a/9)

[285] göŋül eri ögüdin ḳoma elden
ol ḳurtara seni dürlü fiʿlden (V 38a/10)

[286] ögüt ṭutarsaŋ ḳoyma etegin
tāc eyle başıŋa ol saḫī begin (V 38a/11)

46. diŋlegil eydem birḳaç naṣīḥat[287]
ḫaber elinden saŋa ḫoş keleci baḫt
47. ṭaşra ḳaldı bu şehirden ʿaḳl-ı maʿāşı[288]
ʿaḳl-ı cüzvī baḳar böyle baḳışı
48. anuŋçün dost yüzinden yüzin ırmaz[289]
ansuz buçuḳ sāʿat bir dem urmaz

179a

1. dürr ü gevher alasın ol ḫazīneden[290]
ki sende bulasın cümle kān u maʿden
2. degme tertībile kim bula genci[291]
eyle varmazsaŋ ḳoġıl saġıncı
3. kimse saġıncıla şeker yemedi[292]
bahāsın vėrmeyince yudmadı
4. kim yükin baġladı şekerden rāygān[293]
ḫaber alayduḳ saŋa ol erden

---

[287] diŋle imdi eydem birḳaç naṣīḥat saŋa
cüzʾü elinden ḫoş keleci iḫtiyār ola saŋa (V 39a/17)

[288] ṭaşra ḳaldı bu şehirden ʿaḳıl maʿāşı
aḳl-ı cüzʾī baḳar böyle baḳışı (V 39a/18)

[289] anuŋçün dost yüzinden gözini ırmaz
buçuḳ sāʿat ḫudāsuz ayrı olmaz (V 39b/1)

[290] ḫazīneden alasın dürr-i gevher
olasın maʿden-i gevher bir dürr (V 40a/5)

[291] degme tertīble kim bula bu genci
öyle varımazsaŋ ḳoġıl saġıncı (V 40a/8)

[292] saġıncıla kimesne bal yemedi
bahāsın vėrmeyince dadmadı (V 40a/9)

[293] yüküni kim baġladı her kim ki şekerden
ḫaber alayduḳ saŋa ol erden (V 40a/10)

5. şekerçün degüldür sözüm ucı[294]
   ne dėdügüm bilür maʿnā bilici
6. maʿnā bilür sözi şekerden ıraḳ[295]
   bileyin dėriseŋ şekeri bıraḳ
7. sevme ol şekeri Mışırda biter[296]
   kim ney severse ol işde yeter
8. sevdügüŋçün ḳatı gözlersin anı[297]
   görinmedi saŋa şeker cihānı
9. kīn ġaybet seni ıraḳ bıraḳdı[298]
   mīl çekdi gözüŋe nūrdan yaḳdı
10. cümle ṭoġar günüŋ geceye beŋzer[299]
    miṣāl eydeyim kim neye beŋzer
11. ṭaġ u ṭaş bizüm ilde cümle şeker[300]
    ṭoḳuz biŋ kişi her dem anı öger
12. sebīldür cümleye anda çün bol[301]
    bu cihān şekkerine beŋzemez ol

---

[294] degül sözüm şeker içün birāder
ne dėdigim bilür maʿnā bilen er (V 40a/11)

[295] bilen maʿnā sözi sükkerden ıraḳ
bileyin dėriseŋ eger sükkeri bıraḳ (V 40a/12)

[296] severseŋ eger sükker mışırın sen
göremezsin bizüm yer sükkerin sen (V 40a/13)

[297] ḫilāfın nefsüŋ terk ėt-sin anı
görine gözine şol sükker cihānı (V 40a/14)

[298] bu ġaybet kīn seni ıraḳ bıraḳdı
gözine mīl çeküp nūrını yaḳdı (V 40b/1)

[299] ṭoġan hemān günüŋ gėceye beŋzer
miṣālin eydeyim ki bil neye beŋzer (V 40b/2)

[300] ṭaġ u ṭaş bizüm ilde cümle sükker
ṭoḳuz biŋ kişi her dem anı öger (V 40a/15)

[301] sebīldür cümleye anda şeker bol
bu dünyā sükkerine beŋzemez ol (V 40a/16)

13. göreyin dėrseŋ bıraḳ cihānuŋ[302]
    ṭutġıl ögüdümi varısa cānuŋ
14. saŋa göstermeyen ġaybetile kīn[303]
    düşmenüŋ dost ṣanursın sen miskīn
15. düşmenüŋ ḫaberin var imdi diŋle[304]
    aŋa göre tāze dirlik yeŋile
16. kīn ġaybet seni ıraḳ bıraḳdı[305]
    mīl çekdi gözüŋe nūrdan yaḳdı
17. cümle ṭoġar günüŋ geceye beŋzer[306]
    miṣālin eydeyim kim neye beŋzer
18. gözsüzler yer içre cihānı görmez[307]
    ay güneş ṭoġar hīç anı görmez
19. anuŋçün gözleri ḥicāb içinde[308]
    ḳaldı ẓulmetile ol ḳāb içinde
20. ḳulaġı işidür şeklini görmez[309]
    dirligi dād aŋa sır vermez

---

[302] göreyin dėrseŋ terk ėt cihānuŋ
ögüdüm ṭut eger varısa cānuŋ (V 40a/17)

[303] saŋa göstermeyen bil ġaybetle kīn
ʿadüvvüŋi dost ṣanursaŋ ey miskīn (V 40a/18)

[304] ʿadüvvnüŋ ḫaberini imdi diŋle
aŋa göre güzel dirlik yeŋile (V 40a/19)

[305] 179a/9.beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 40b/1).

[306] ṭoġan hemān günüŋ gėceye beŋzer
miṣālin eydeyim ki bil neye beŋzer (V 40b/2)

[307] şu gözsüz yer içre dünyāyı görmez
meh güneşden ṭoġar hīç anı görmez (V 40b/3)

[308] anuŋçün gözleri perde içinde
ḳalupdur ẓulmetile ol ḳāb içinde (V 40b/4)

[309] ḳulaġı işidür şeklini göremez
dirligi dād aŋa sırr vėremez (V 40b/5)

21. saŋa göstermeyen kīnile ġaybet[310]
    ol saġışdan saŋa heyhāt heyhā
22. ḳaḳıyasın ol ṭamardan beni ḫod ṭoḳıyasın[311]
    gözüŋ görmez deriseŋ
23. nice uġrı göz senüŋ ḳapuŋda[312]
    yer içer oturur senüŋle günde
24. baḳar öli gibi gözi nūrı yoḳ[313]
    kendözin görmeyen ne göre ayruḳ
25. gözi görmez kişi görmekden ıraḳ[314]
    sen ḳanı dost ḳanı gözüŋ aç baḳ
26. görmedin sevdügüŋ ol sevgü degül[315]
    göz ḳabūl etmeye n'eyleye göŋül
27. ne işüŋ var senüŋ senden farīża[316]
    bir ʿamel eyle kim senüŋle gide
28. ne ʿaḳıldur ki sen seni unıtduŋ[317]
    kīn ġaybet ne derse anı ṭutduŋ

---

[310] saŋa göstermeyen kīnile ġaybet
ḳalursaŋ ol saġışda saŋa heyhāt heyhāt (V 40b/6)

[311] beni ḫod ol ṭamardan ṭoḳıyasın
gözüŋ görmez dėrisem ḳaḳıyasın (V 40b/7)

[312] gezer uġrı nihāyetsüz içüŋde
yer içre oturur senüŋle günde (V 40b/8)

[313] öli gibi baḳar gözüŋ nūr yoḳ
görmeyen özüni ne göre ayruḳ (V 40b/9)

[314] gözi görmez kişi sevmekden ayruḳ
ḳanı sen dost ḳanı gözüŋi aç baḳ (V 40b/15)

[315] sevgi degül görmeden sevdigi
ḳabūl etmese göz n'eyleye göŋli (V 40b/16)

[316] ne işüŋ var senüŋ senden farīża
bir ʿamel işlegil kim senüŋle gide (V 40b/10)

[317] ne ḫāletdür seni sende unutduŋ
kīn ü ġaybet ne dėdi anı ṭutduŋ (V 40b/11)

29. nice bir görmemek açġıl gözüŋi[318]
    od içinde ḳoduŋ sen kendözini
30. sencileyin yavuz kim ola saŋa[319]
    unıtduŋ sen seni ayruḳ kim aŋa
31. kimse kim kendözine ola düşmān[320]
    dost bulmaḳ aŋa pes ola hemān
32. cümle sevmek dadın göz elden aldı[321]
    anuŋçün ḥasreti göŋülde ḳaldı
33. gözi görmez kişinüŋ sevisi yoḳ
    cümle cānlu kişiler sevile ṭoḳ
34. gözdür ḳıymet veren her bir metāʿa[322]
    ḳıymetsüz nesneye kim bahā ṣaya
35. gözi yoḳ kişi neye ḳıymet ėde[323]
    ṣoġulmış ḳuyudan kim ṣu ala gide
36. göŋül ḳābıż göz ʿārıż muṭlaḳ[324]
    ola cānlar peşkeş evvel ol ḥaḳḳa
37. her neye kim göz aŋa seve baḳar[325]
    ne göz yeder göŋül ol yaŋa aḳar

---

[318] niçe bir görmemek açġıl gözüŋi
od içinde ḳoduŋ sen kendi özüŋi (V 40b/12)

[319] senüŋ gibi yavuz kim ola saŋa
unutduŋ sen seni ayruḳ kim aŋa (V 40b/13)

[320] ol kimse kim ola kendine düşmen
bulmaḳ dost aŋa olmaya ehven (V 40b/14)

[321] cümle sevmek dādın öŋdin göz alur
anuŋçün ḥasreti dilde ḳalur (V 40b/17)

[322] göz durur ḳıymet ḳoyan her cevhere
ḳıymeti olmaz şeyʾe kim pūl vėre (V 40b/18)

[323] gözi yoḳ kişi neye ḳıymet vėre
ṣuyı yoḳ yerden ṣu alup kim gide (V 40b/19)

[324] gözi ʿārıż dili ḳābıż muṭlaḳā
ola pīş-keş cānlar evvel ol ḥaḳḳa (V 41a/2)

[325] her neye kim göz aŋa seve baḳar
ʿādet oldur göŋli ol yaŋa aḳar (V 41a/3)

38. gözi yoḳ kişinüŋ sevmek nesidür[326]
gönül ḳul eyleyen göz fitnesidür
39. cānı yoḳ kişinüŋ uyḫusı açılmaz[327]
cān gözi kimdeyse ol ḫaṭā ḳılmaz
40. gözüŋ açılmadı meger cānuŋ yoḳ
cümle ṭamarlaruŋ uyḳuyla ṭoḳ
41. ṣūret gözi degül bu göz dedügüm[328]
ben bilürem neden ne istedügüm
42. göz ol durur kim müdām cānı göre[329]
farīżdür ḳula sulṭānı göre
43. bu başı gözi ol cān gözidür[330]
kimde cān varısa ol gözedür
44. anuŋçün ol göz cān yumışında[331]
hergiz olmadı ol dünyā işinde
45. bāḳī dirlik gerek ol emr-i cāna[332]
ne dünyā āḫiret anı ṭuyana

---

[326] gözi yoḳ kişinüŋ sevmek nesidür
dili ḳul eyleyen göz fitnesidür (V 41a/4)

[327] cānı yoḳ kişinüŋ gözi açılmaz
cānı gözi gören kişi beklemez (V 41a/10)

[328] beden gözi degül bu göz dėdigim
bilürem ben neden ne işitdigim (V 41a/5)

[329] göz oldur kim müdām cānānı göre
farīżadur ol ḳula sulṭānı göre (V 41a/6)

[330] bu baş gözi degül ol cān gözidür
cānı olana ḳıble dost yüzidür (V 41a/7)

[331] anuŋçün ol gözi cān ḳullıġından
ki hergiz olmadı ol dünyā işinde (V 41a/8)

[332] yeŋi dirlik gerek çün emr-i cāna
ne dünyā vü ne āḫiret anı ṭuyana (V 41a/9)

46. ʿömrüŋ geçdi daḫı uyanmaġuŋ[333] yoḳ[334]
kīn ġaybet ṣuyına ḳanmaġuŋ yoḳ
47. üç yüz altmış ṭamarlaruŋ uyḳu aldı[335]
kār-bān gitdi yoluŋ yabanda ḳaldı
48. daḫı yoyulmadı ol kīn ṭamarı[336]
ḫarc oldı ġaybet öldükde varı
49. şenāʿat nüktesin elden ḳoyalum[337]
kīnden geçelüm ṣabra uyalum

179b

1. ḳamular gözgüdür sen baḳıcı[338]
senüŋ gözgüŋ durur seni çaḳıcı
2. neye baḳarısaŋ gözi yüzüŋde[339]
kime ne ṣanursaŋ kendü özüŋde
3. ṭoġrulıġa ṣādıḳdur ṭoġru kişi[340]
ṭoġrulıḳ gey ėder her bir işi

---

[333] Yazmada م" harfi eksik yazılmıştır.

[334] gözüŋ açılmadı meger cānuŋ yoḳ
kīn ü ġaybet ṣuyına ḳanmaġuŋ yoḳ (V 41a/11)

[335] üç yüz altmış ʿırḳuŋı uyḳu aldı
kār-bān gitdi yüküŋ yabanda ḳaldı (V 41a/12)

[336] daḫı yoyulmadı ol kīn ṭamaruŋ
gine ḫarc oldı elüŋdeki varuŋ (V 41a/13)

[337] bilmeziseŋ ġaybeti eydivėreyim
şefāʿat nüktesine gey ḳıyayım (V 41a/14)

[338] ḳamular gözgi durur sen baḳıcı
senüŋ gözgüŋ durur seni çaḳıcı (V 42a/19)

[339] neye baḳarısaŋ gözi yüzüŋde
kime ne ṣanurısaŋ hep özüŋde (V 42b/1)

[340] sezādur doġrulıġa doġru kişi
ṣadāḳat ehven eydür her bir işi (V 42a/18)

4. uġrı dėdügüm şeyṭāndur gezer [341]
   dembedem içümüzde maḳām düzer
5. ṭoġrulıḳ ṭolupdur göz baḳışına[342]
   cümle yaŋlış baḳış senden ṭaşına
6. cümleler ṭoġrudur sen ṭoġruyısaŋ[343]
   ṭoġrulıḳ bulınmaz sen egriyiseŋ
7. ezel ebed ʿıyān ol ṭoġrulara[344]
   ẓāhir bāṭın ḥicāb olmaz bulara
8. iş ṭoġrulıġa buyurdı ʿaḳıl ʿaḳıl[345]
   yort imdi baŋa taʿcīl yārī ḳıl
9. ḳıġırdı ṭoġrulıḳ yārenlerine[346]
   zebūnsuz kendü birle varanlarına
10. gör imdi ṭoġrulıḳ bir anlar n'eyler[347]
    yaḳdı ġaybet evin küll yer eyler
11. ṭoġrulıḳ cümlesinden üstün üzer[348]
    ṭoġrılıḳ bilenler ʿarşda gezer

---

[341] şu uġru kim dėdim şeyṭān-ı laʿīndür
içimüzde maḳām düzer oturur (V 42a/9)

[342] ṣadāḳat doldurup göz baḳışına
cümle yaŋlış şu nefsüŋden ṭaşına (V 42b/2)

[343] ḳamular doġrudur sen doġruyısaŋ
bulunmaz doġrulıḳ sen egriyiseŋ (V 42b/3)

[344] ezel ebed ḫāil doġrulara
ḥicāb olmaz aŋa nihānı āşikāre (V 42a/13)

[345] işi doġrulıġa buyurdı ʿaḳıl
segirt imdi baŋa taʿcil yārī ḳıl (V 42a/7)

[346] ḳaġırdı doġrulıḳ yārenlerine
zebūnsuz kendiye erenlerine (V 42a/8)

[347] gör imdi ṭoġrulıḳ bize ne eyler
yıḳup ġaybet evin düz yer eyler (V 42a/9)

[348] cümlesinden doġrulıḳ üstün üzer
ṣadāḳat eyleyenler ʿarşda gezer (V 42a/10)

12. ne muḥāl ʿarşla ferş ṭoġrulara[349]
    kendüligin vėrür pādişāh bulara
13. ẓāhirüŋ[350] neyse bāṭınuŋ oldur[351]
    endīşeŋ neyse ol yaŋa yoldur
14. kevneyn bir sarāydur bir naẓarda naẓarda[352]
    yoḳdur ṭoġrulara imrūz ferdā
15. fidā cānum saŋa ṭoġru varan[353]
    müşāhede görür ṭoġru başaran
16. ṭoġrulıġa ʿāşıḳdur ṭoġru cānlar[354]
    ṭoġrulıḳla bulur anı bulanlar
17. gördügin söylemek ġaybetdür muṭlaḳ[355]
    perdesüz kişiye s̱ābit degül ḥaḳ
18. görmedügin söylemek bühtānü'l-ʿaẓīm[356]
    eyle buyurdı saŋa kelām-ı ḳadīm

---

[349] ne ḥāil ʿarşıla ferş doġrulara
vėrür kendiligin ol şāh bulara (V 42a/11)

[350] Yazmada "ظ" noktasız yazılmıştır.

[351] ẓāhirüŋ neyse bāṭınuŋ oldur
endīşeŋ neyse ol yaŋa yoldur (V 34a/5)

ṭışuŋ neyse içüŋ oldur
neyse endīşeŋ ol yaŋa yoldur (V 42a/14)

[352] dü kevneyn bir sarāydur bir naẓarda
ki yoḳdur doġruya imrūz ferda (V 42a/15)

[353] fidā cānum saŋa ey doġru varan
müşāhide görür anı başaran (V 42a/16)

[354] ʿāşıḳdur doġrulıġa doġru cānlar
ṣadāḳatle bulur vuṣlat bulanlar (V 42a/17)

[355] gördügini söylemek ġaybet durur
udlı kişi ḥaḳḳıla s̱ābid durur (V 41a/15)

[356] görmedigi söylemek bühtān-ı ʿaẓīm
öyle dėdi saŋa bil Ḳurʾān-ı Kerīm (V 41a/16)

19. her kişiye farīża kendü sözi[357]
kendü yolına baḳar kendü gözi
20. ayruġı söyleyen kendüyi unıdur[358]
anuŋçün ṣuçludur ol ʿāṣī ḫūdur
21. yol yoḳ durur kimseye söyleye boş[359]
söz ol vaḳt ḥelāldür ḥaḳla nūş
22. anuŋçün geldi göz kim ṭoġrı baḳa[360]
işitmez ṭamaruŋa ḥaḳḳı çaḳa
23. ḥaḳ sözinden uṣūl bil ki söz yoḳ[361]
ḥaḳ ṭuyan kişiler ḥaḳla ṭoḳ
24. ḳoġıl ayruḳ sözi sen seni gözle[362]
kendü ṣuçuŋla sen seni yüzle
25. kimse ṣuçıçün kimse ḳınanmaz[363]
ya ayruḳ ṣuçıçün suç ṣınanmaz
26. bī-gāne suçiçün saŋa ḫaṭā yoḳ[364]
meyli yoḳ kişiye ata ana yoḳ

---

[357] her kişiye farż olan kendi sözi
kendi yolına baḳa kendi gözi (V 41a/17)

[358] biregü söyleyen kendin unıdur
anuŋçün ṣuçlıdur ol ʿāṣī ḫor durur (V 41b/4)

[359] icāzeti yoḳ kişiye söyleme boş
icāzet durur saŋa dė ḥaḳla nūş (V 41b/5)

[360] anuŋçün geldi kim ṭoġrı baḳa
yarımuz ʿırḳıŋa ḥaḳḳı ol çaḳa (V 41a/18)

[361] ḥaḳ sözinden yegrek söz yoḳ durur
ḥaḳḳı ṭuyanları bil ḥaḳla ṭoḳ durur (V 41a/19)

[362] ḳoġıl ayruḳ sözi sen seni gözle
seni sen kendi ṣuçuŋıla yüzle (V 41b/1)

[363] kimesne ṣuç içün kimse-yi ḳınanmaz
yere göge ṣuçı içün ṣuç ṣınanmaz (V 41b/2)

[364] biregü ki ṣuç içün saŋa ḫaṭā yoḳ
meyilsiz kişiye ata ana yoḳ (V 41b/3)

27. ayruġı söyleyen kendüyi unıdur[365]
anuŋçün ṣuçludur ol ʿāṣīʾ ḫūdur
28. yol yoḳ durur kimseye söyleye boş
söz ol vaḳt ḥelāldür ḥaḳla nūş
29. nice söylerseŋ sen ḥaḳḳı söyle[366]
icāzet yoḳ durur ayruḳsı meyle
30. nice sözüŋ varısa saŋa dė[367]
ḥaḳla ol sen kendü ġamuŋ yė
31. ne ḥācetdür saŋa kimse ḫaberi[368]
farīża cümleye kendü bāzārı
32. kendüyi gözleyen kimseye baḳmaz[369]
daḫı iş deriseŋ ol yaŋa aḳmaz
33. söyleme ayruġı sen seni güt[370]
ḳınama kimseyi sen işit ögüt
34. kimse suçı saŋa bir ẕerre ermez
ayruḳ yedügi saŋa çeşni vėrmez[371]
35. ayruḳ yedügile sen ṭoymayasın[372]
kimseçün ʿömrüŋi yuymayasın

---

[365] 179b/20.beyit tekrar edilmiştir. Viyana nüshasında karşılığı (V 41b/4).

[366] eger söyleriseŋ sen ḥaḳḳı söyle
icāzet yoḳ durur ayruḳsı meyle (V 41b/6)

[367] nice sözüŋ varısa sen saŋa dė
ne kim luṭf ėt senüŋ ġamuŋı sen yė (V 41b/7)

[368] ne ḥācetdür saŋa ġayrı ḫaberi
farīża cümleye kendi bazarı (V 41b/8)

[369] özüni gözleyen kimseye baḳmaz
daḫı iş dėrseŋ ol yaŋa aḳmaz (V 41b/9)

[370] diliŋe alma ayruġı seni güt
ḳınama kimseyi sen ṭut ögüt (V 41b/10)

[371] kimsenüŋ ṣuçı saŋa ẕerre ėrmez
biregü ẕevḳi saŋa çeşnī vėrmez (V 41b/11)

[372] yer gökdekiyle ṭoymayasın
kimse içün özüŋi ṣoymayasın (V 41b/12)

36. eger görseydüŋ yaraḳ ḳılayduŋ[373]
senüŋ ḥisābuŋı hep sen alayduŋ
37. kimse ayruḳ baŋa senden yaŋasın[374]
senüŋ dirligüŋe sen bahānesin[375]
38. nice bir āvāralıḳ saŋa ola[376]
senüŋle bir iki gün olsaŋ n'ola
39. daḫı bir gün saŋa ṣataşmaduŋ sen[377]
kīn ġaybet ṭaġını uşatmaduŋ sen
40. n'ola ki bir sāʿat küfrüŋ yeŋesin[378]
seni şerḥ eyleyüp seni öŋesin
41. āvāresin daḫı dölenmegüŋ yoḳ[379]
kendü ġurūruŋla hīç düzgünüŋ yoḳ
42. eger görseydüŋ kendü ʿamelüŋ[380]
kimseyi aŋmaġa ḳalmazdı ḥālüŋ
43. biŋ yıl ḳaçarısaŋ iş başından ütmez[381]
ʿamelüŋdür bile ḳancasa gitmez

---

[373] eger görse idüŋ yaraḳ ḳılayduŋ
ḥisābın özüŋ bir bir alayduŋ (V 41b/18)

[374] yabana gitme ayruḳ sen saŋasın
senüŋ dirligiŋe çün sen sebebsin (V 41b/19)

[375] Yazmada sözcüğün yazımı hatalıdır.

[376] saŋa āvārelik niçe bir ola
senüŋle sen bile ceh olsa gene (V 41b/13)

[377] daḫı bir gün saŋa ṣataşmaduŋ sen
kīn ü ġaybet ṭaġını aşmaduŋ sen (V 41b/14)

[378] n'ola bir vaḳt küfrüŋi yeŋesin
seni şerḥ eyleyüp seni öŋesin (V 41b/15)

[379] ṣalāḥa saʿy ėdüp dolanmaġuŋ yoḳ
öziŋü saʿy ėdüp hīç düzgünüŋ yoḳ (V 41b/16)

[380] eger görse idüŋ kendi ʿamelüŋ
bir gün aŋmaġa varmazdı dilüŋ (V 41b/17)

[381] ḳaçarsaŋ biŋ biŋ sene iş senden ütmez
ʿamelüŋ bildürür ḳandayısa gitmez (V 42a/1)

44. saʿādet oldı küllī bu naṣīḥat[382]
gerü ne ḳılduġın kīnile ġaybet
45. nice yıldan berü ġaybete uymış[383]
serencāmın ʿāḳıbet kendüsi ṭuymış
46. gerü ne zecr etmiş ġaybetile kīn[384]
geldi pişmān olup dil teng ġamgīn
47. söyler aḥvālini derdin iŋiler[385]
ʿaḳıl pādişāhından bir dem diler
48. cümle vaṣf ḥālini peydā ḳıldı[386]
ʿaḳıl ne derse güzīde ḳıldı
49. ṭoġrulıḳdan cümleler ögüt alur[387]
ṭoġrular dirlige ebedī ḳalur

180a

1. ṭoġrulıḳ ḫilʿatin ol vaḳt geyesin[388]
ḫāṣ u ʿāmm ḫarcaya ṭoġru dėyesin
2. çırāḳ yandı delīl ṭoġrı bulundı[389]
aydın ev içi uġrı bulındı

---

[382] saʿādetdür bilesin bu naṣīḥat
göre neye ḳıldıġın kīnile ġaybet (V 42a/2)

[383] nice yıldan berü ġaybete uymış
serencāmın ʿāḳıbet ne ola bilmiş (V 42a/3)

[384] görüp ne zecr ėtdigin ġaybetle kīn
pişmān oluban dil tengi ġamgīn (V 42a/4)

[385] deyüp aḥvālini derdile iŋler
ʿaḳıl pādişāhından yardım ister (V 42a/5)

[386] bu cümle vaṣf ḥālin ẓāhir ėtdi
ʿaḳıl ne dėdiyse ol yola gitdi (V 42a/6)

[387] bu cümle doġrulıḳdan ögüt alur
ṣadāḳat dirligi müʾebbed olur (V 42a/12)

[388] doġrulıḳ ḫilʿatini çün sen geyesin
ḫāṣ u ʿām ḫarcaya doġru baḳasın (V 42b/8)

[389] çırāḳ yandı delīli doġru bulındı
ev içi aydın oldı uġrı bulındı (V 42b/5)

3. tārīḫ daḫı yedi yüz yediyidi[390]
   Yūnus cānı bu yola fidāyıdı
4. çırāḳ dėdügüm īmāndur muṭlaḳ[391]
   īmānlu kişi varur ancaḳ ḥaḳ
5. yıḳagör makāmını ṭāʿatile[392]
   eresin maḳṣūduŋa ḥasretile
6. anı bilmez misin ʿömrüŋ geçiser[393]
   ecel ėrüp cümle ʿaybuŋ açısar
7. ʿömrüŋ bil azın azın geçesidür[394]
   sen ṣorarsaŋ ki bu yol nicesidür
8. ḳo bu fikri seni bil sende bir dem[395]
   ḫatm olsun bunda söz vaʾllāhu aʿlem
9. yā ilahī ger suʾāl etseŋ baŋa[396]
   bu durur anda cevābum uş saŋa
10. ben baŋa ẓulm eyledüm etdüm günāh[397]
    n'eyledüm n'etdüm saŋa ey pādişāh
11. nesne mi eksüldi mülküŋden senüŋ
    söz mi geçdi yoḳsa ḥükmüŋden senüŋ

---

[390] çü tārīḫ ü yedi yüz yedide idi
Yūnus cānı bu yola fidā idi (V 42b/6)

[391] çırāḳ kim dėdüm īmāndur o muṭlaḳ
cemālin göstürür īmānluya ḥaḳ (V 42b/7)

[392] yıḳa gör miskīn anı sen ṭāʿatile
bulasın maṭlūbuŋ sen ṭāʿatile (V 42b/10)

[393] anı bilmez misin ʿömrüŋ geçiser
ecel ėrüp ʿaybuŋı açısar (V 42b/11)

[394] azın azın geçüp ʿömrüŋ gidersin
bu gün yarın deyü günler ṣayarsın (V 42b/12)

[395] Emre va'llāhu aʿlemü'l ḥaḳīḳatü'l ḥaḳ (V 42b/13)

[396] yā ilāhī ger suʾāl ėderseŋ baŋa
budur anda cevābum uş saŋa (V 42b/14)

[397] ben baŋa ẓulm eyledüm ėtdüm günāh
n'eyledüm ne ėtdüm saŋa ey pādişāh (V 42b/15)

12. rızḳuŋ alup seni muḥtāc mı ḳodum
    ya öyünüŋ yėyüben aç mı ḳodum
13. sen ezelde beni ʿāṣī yazasın[398]
    ṭoldurasın ʿāleme āvāzesin
14. gelmedin ḥaḳḳumda benüm kim dėdüŋ[399]
    ṭoġmadın ʿāṣī beni ādem dėdüŋ
15. her ne dilerseŋ ḥaḳḳumda işledüŋ[400]
    ne ṭuşa[401] ṭurdumsa sen ṭuşladuŋ
16. ben mi düzdüm beni sen düzdüŋ beni[402]
    nüçün ʿaybıla yaratduŋ ey ġanī
17. ḥabs içinde ölmeye deyü aç[403]
    mismil ü murdār yedüm bir iki ḳaç
18. nesne mi eksüldi mülküŋden senüŋ[404]
    ya sözüm mi geçdi ḥükmüŋden senüŋ
19. rızḳuŋ alup seni muḥtāc mı ḳodum[405]
    ya öyünüŋ yėyüben aç mı ḳodum

---

[398] sen ezelden beni ʿāṣī yazasın
ṭoldurasın ʿāleme āvāzesin (V 42b/16)

[399] gelmedüŋ ḥaḳḳumdan benüm kim dėdüŋ
ṭoġmadın baŋa ʿāṣī beni ādem dėdüŋ (V 42b/17)

[400] her ne dilerseŋ ḥaḳḳumda işledüŋ
ne düşe ṭurdumısa sen düşledüŋ (V 42b/18)

[401] Yazmada “ش” yerine “س” yazılmıştır.

[402] ben mi düzdüm beni sen düzdüŋ beni
pür ʿayb niçün yaratduŋ beni ġanī (V 43a/1)

[403] ḥabs içinde ölmeyesin dėyü aç
mışmıl murdārı yedüm bir iki ḳaç (V 43a/2)

[404] nesne mi eksüldi mülküŋden senüŋ
ya sözüm mi geçdi ḥükmüŋden senüŋ (V 43a/3)

[405] rızḳuŋ alup seni muḥtāc mı ḳoydum
ya öyünüŋ yeyüben aç mı ḳoydum (V 43a/4)

20. geçmedi intiḳāmuŋ öldürüp[406]
    öldürüp gözümi ṭopraḳ ṭoldurup
21. ḳıl gibi köpri yaparsın geç deyü[407]
    sen seni gel dūzaḫumdan seç deyü
22. ḳıl gibi köpriden ādem mi geçer[408]
    ya ṭayar ya üzilür ya uçar
23. ḳulları köpri yaparlar ḫayr içün[409]
    ḫayrı budur kim geçeler seyr içün
24. gerek senüŋ daḫı muḥkem ola ol[410]
    kim geçenler deyeler uş ṭoġru yol
25. terāzū ḳurduŋ hevāset ṭartmaġa[411]
    ḳaṣd ḳılduŋ beni oda atmaġa
26. terāzū anuŋdur baḳḳāl ola[412]
    ya bezirgān ya tācir ʿaṭṭār ola
27. ḳara ḳıldan çün aġardı aḳ ḳıl[413]
    cihān ġavġaların elden bıraḳġıl

---

[406] geçmedi mi intiḳāmuŋ öldürüp
öldürüp gözüme ṭopraḳ ṭoldurup (V 43a/5)

[407] ḳıl gibi köpri yaparsın geç deyü
sen seni gel dūzaḫumdan seç deyü (V 43a/6)

[408] ḳıl gibi köpriden ādem mi geçer
ya ṭayanur ya üzilür ya uçar (V 43a/7)

[409] ḳulları köprü yaparlar ḫayriçün
ḫayr odur kim ḫalḳa geçeler seyriçün (V 43a/8)

[410] köprüŋ senüŋ daḫı muḥkem ola yol
ki geçenler deyeler uş doġrı yol (V 43a/9)

[411] mīzān ḳurduŋ ḫalḳ günāhın ṭartmaġa
ḳaṣd ḳılduŋ beni oda atmaġa (V 43a/10)

[412] mīzān anuŋdur ki ol baḳḳāl ola
ya bāzirgān ya tācīr ya ʿaṭṭār ola (V 43a/11)

[413] ḳara ḳıldan çün aġardı bu ḳıl
bu cihān sevdāların elden ḳoġıl (V 43a/17)

28. gelmedi Yūnusdan hīç ziyān[414]
saŋa maʿlūm āşikāre vü nihān
29. sen ḫod başīrsin bilürsin ḥālümüz[415]
ne ḥācet kim ṭartasın aʿmālümüz
30. eydürsin kim seni oda vėreyin[416]
şerrüŋi bir dem denk aġarsa göreyin
31. sen temāşā ḳılasın ben ḫoş yanam[417]
ḥāşa senden ḥayy-i yā rabbül-enām
32. çün günāh murdārlaruŋ murdārıdur[418]
ḥażretünüŋ[419] yumaḳ anı kārıdur
33. nedür murdār anı açup ṭarta-sın[420]
dilerem kim luṭfuŋıla örte-sin
34. bir avuç ṭopraġa bunca ḳāl u ḳīl[421]
ne gerekdür yā kerīm ü yā celīl
35. olmasun bizden saŋa ıraḳ cevāb[422]
söz budur vaʾllāhu aʿlem bi'ṣ-ṣevāb

---

[414] hele gelmedi Yūnusdan hīç ziyān
saŋa maʿlūm āşikāre vü nihān (V 43a/18)

[415] sen başīrsün ḫod bilürsin ḥālümüz
ki ne ḥācet ṭartasın aʿmālümüz (V 43a/12)

[416] eydürsin ki seni oda urayın
şerriŋi bir dünüŋ aġarda göreyin (V 43a/13)

[417] sen temāşā ḳılasın ben ḫoş yanam
ḥāşā ki senden yā kerīm ü müsteʿānum (V 43a/14)

[418] çün günāh murdārlaruŋ murdārıdur
ḥażretinüŋ anı yumaḳ kārıdur (V 43a/15)

[419] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır.

[420]ol nedür kim anı açup ṭartsın
dilerem kim luṭfuŋıla örtesin (V 43a/16)

[421] bir avuç ṭoprak içün bu ḳīl u ḳāl
ne gerekdür yā kerīm ü ẕü'l-celāl (V43a/19)

[422] olmaya bizden saŋa ayruḳ cevāb
söz budur va'llāhu āʿlem bi'ṣ-ṣevāb (V 43b/1)

36. ol ḳādir kün fe-yekūn luṭf ėdici raḥmān benem
kesmeden rızḳın veren cümlelere sulṭān benem
37. nuṭfeden ādem yaradan yumurdadan ḳuş düreden
ḳudret dilini söyleden ẕikr eyleyen Sübḥān benem
38. kimisini zāhid ḳılan kimisine fısḳ işleden
ʿayıblarını örtüci ol delīl bürhān benem
39. bir ḳulına atlar vėrüp ʿavrata māl çiftler vėrüp
hem yoḳ birinüŋ bir pūlı ol raḥīm ü raḥmān
40. yoḳdur arada tercemān andaġı iş baŋa ʿıyān
oldur baŋa vėren lisān ol deŋiz ʿummān benem
41. bu yėr ü gögi yaradan bu ʿarş u kürsī durudan
biŋ bir adı vardur Yūnus ol ṣāḥib-i Ḳurʾān benem
42. ḳar yaġdurup yer ṭoŋdurup ḥayvānlara rızḳın vėren
bu cümle işleri gören hem cānlara cānān benem
43. benem ebed benem beḳā ol ḳādir ḥaḳ muṭlaḳā
yarın Ḫıżır ola saḳā anı ḳılan ġufrān benem
44. dört dürlü nesneden ḥāṣıl bilüŋ işde benem
odıla ṣu ṭopraḳ yėl bünyād ḳılan yaradan benem
45. et ü deri süŋük çatan ten perdelerini ṭutan
ḳudret işüm çoḳdur benüm hem ẓāhir ü ʿayān benem
46. hem bāṭınam hem ẓāhirem hem evvelem āḫirem
hem ben olam hem ol benem hem ol kerīm ü cānān benem
47. bu cümle erkānı ḳoyup birlik yolın ṭutan benem
ḥırṣ u ṭamaʿ benden ıraḳ hem arduma atan benem

180b

1. beni bunda vėribiyen bilür ki ne işe geldüm[423]
   ḳarārum yoḳ bu dünyede giderem yumuşa geldüm
2. dünyāya çoḳ geldüm gitdüm erenler etegin ṭutdum[424]
   ḳudret ününi işitdüm ḳaynayuban cūşa geldüm[425]
3. serd sözile göŋül yıḳdum od oldum cānlar yaḳdum
   sürünü ʿāleme çıḳdum bu ḫalḳa temāşā geldüm
4. ben oldum İdrīs-i Derzī Şīt oldum ṭoḳıdum bezi[426]
   Dāvūduŋ görklü āvāzı āh urup nālişe geldüm
5. ʿāşıḳ oldum şol ay yüze şeker oldum bal aġıza[427]
   naẓar ḳılmış ḳara göze siyāh olup ḳaşa geldüm

---

[423] beni bunda vėrübiyen bilürem ben ne işe geldüm
ḳarārum yoḳ bu dünyāda giderem yumuşa geldüm (V 12b/13)

beni bunda vėribiyen bilür ben ne işe geldüm
ḳarārum yoḳ bu dünyāda giderem yumışa geldüm (Ç 33b/8)

[424] dünyāya çoḳ gelüp gitdüm erenler etegin ṭutdum
ḳudret sesini işitdüm ḳaynayuban cūşa geldüm (V 12b/14)

dünyāya çoḳ gelüp gitdüm erenler etegin ṭutdum (Ç 33b/9)
ḳudret ününi işitdüm ḳaynayup cūşa geldüm (Ç 34a/1)

[425] sert sözile göŋül yıḳdum od oluban cānlar yaḳdum
sırrım ʿāleme çaḳdum bu ḫalḳa ben temāşā geldüm (V 12b/15)

sert sözile göŋül yıḳdum od oldum cānlar yaḳdum
sırrumı ʿāleme çaḳdum bu ḫalḳa temāşā geldüm (Ç 34a/2)

[426] ben oldum İdrīs-i Derzī şīt oldum doḳıdum bezi
Dāvūduŋ görklü āvāzı āh ėdüp nālişe geldüm (V 12b/16)

ben oldum İdrīs-i Derzī şīt oldum doḳıdum bezi
Dāvūduŋ görklü güzel āvāzı āh ėdüp nālişe geldüm (Ç 34a/3)

[427] ʿāşıḳ oldum şol ay yüze şeker oldum bal aġıza
naẓar ḳılmış ḳara göze siyāh olup ḳaşa geldüm (V 13a/1)

ʿāşıḳ oldum şol ay yüze şeker oldum bal aġıza
naẓar ḳılmış ḳara göze siyāh olup ḳaşa geldüm (Ç 34a/4)

6. Mūsā olup Ṭūra vardum ḳoç olup ḳurbāna geldüm[428]
   ʿAlī oldum ḳılıç ṣaldum meydāna güreşe geldüm
7. bī-mekānam bu cihānda menzilüm ṭuraġum anda[429]
   bunda seyr eyleyü geldüm bāġçe vü bāġum anda
8. Eyyūbam bu ṣabrı buldum Cercisem biŋ kez öldüm[430]
   ben bu mülke tenhā geldüm bi-küllī yaraġum anda
9. Yūsufam bāzāra geldüm Manṣūram dāra geldüm[431]
   arṣlanam şikāra geldüm velīkin yataġum anda
10. bülbülem uş öte geldüm dilde menşūr ṭuta geldüm[432]
    bunda müşki ṣata geldüm geyigem otlaġum anda
11. kim bilür ne ḳuşam ben şol yüze ṭuşam ben[433]
    ezelden ser-ḫoşam ben içmişem ayaġum anda
12. delüyem pend ṭutmazam degme yere ben gitmezem[434]
    işbu sāzı işitmezem ben ṭutmışam ḳulaġum anda
13. sır sözi eşkere dėnmez ṣu anda od göyünmez[435]
    dünü gün yanar söyünmez benüm ol çerāġum anda

---

[428] Mūsā oldum Ṭūra vardum ḳoç oluban ḳurbāna oldum
ʿAlī olup ḳılıç ṣaldum güreşüben ṣavaşa geldüm (V13a/2)

Mūsā oldum Ṭūra vardum ḳoç olup ḳurbāna geldüm
ʿAlī oldum ḳılıç ṣaldum gülişüp meydāna geldüm (Ç 34a/5)

[429] bī-mekānam bu cihānda menzil-i ṭuraġum anda
ṣulṭānam tācıla taḫtum ḥulle burāġum anda (Ç 61b/2)

[430] Eyyūbam bu ṣabrı buldum Çerçisem yetmiş kez öldüm
ben bu mülke tenhā geldüm bi-küllī yaraġum anda (Ç 61b/6)

[431] Yūsufam pāzāra geldüm Manṣūram uş dāra geldüm
arṣlanam şikāra geldüm velīkin yataġum anda (Ç 61b/7)

[432] bülbülem uş öte geldüm dilde menşūr ṭuta geldüm
bunda misküm ṣata geldüm geyigem otlaġum anda (Ç 61b/4)

[433] kim bilür ne ḳuşam ben her dem ol yüze duşam ben
ya ezelī ser-ḫoşam ben içmişem ayaġum anda (Ç 61b/3)

[434] delüyem pend ṭutmazam ben degme nesne gütmezem
bu sözi işitmezem ben ṭutmışam ḳulaġum anda (Ç 61b/8)

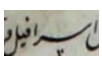
[435] sır sözin āşikāre dėnmez semender oda göyünmez (Ç 61b/9)
düni gün yanar söyünmez bu benüm çerāġum anda (Ç 62a/1)

14. bu mülke ben taʿlīm ḳıldum yedi kerre cevlān urdu[436]
    Muḥammed nūrını gördüm benüm ol ṭuraġum anda
15. Yūnus bu fikre ṭaldı cihānı arda ṣaldı[437]
    va'llāhi ḫoş leẕẕet aldı ṭutmışam dimāġum anda
16. baḳan benem gören benem alan benem vėren benem
    ne Cebrāʾīl ne Mīkā'īl İsrāfīli[438] ḳılan benem
17. yedinci ḳat yerlerde sekizinci ḳat göklerde
    bu söylenen dillerde ḥükmi tamām ḳılan benem
18. emrile bulut oynadan yerde bereket ḳaynadan
    elümde ḳudret şefḳati ḫalḳa rızḳın vėren benem
19. bir ḳarāra ṭutdum ḳarār benüm sırruma kim ėre
    cāhil beni ḳanda görür göŋüllere giren benem
20. çaġıram himmet leşkerine derile dost ėşigine
    ʿarş öŋünde ʿaḳlumla ḥiẕmet ḳılup ṭuran benem
21. gökyüzinde ferişteler Yūnus ne ḳaṣd ėder bular
    dek ṭurmazsa ferişteler ʿarşa çomaḳ uran benem
22. delü oldumdı Yūnus ʿışḳ oldı baŋa ḳılavuz
    ḥażrete degin yaluŋuz yüz süri veren benem
23. evvel ḳadem öŋden ṣoŋa zevāl yoḳ sulṭān benem
    yedi iḳlime ḥükm edüp yer gögi ṭutan benem
24. ben bu yeri yaradıcaḳ yer üstine gök ṭurıcaḳ[439]
    ol deŋizler mevc urıcaḳ Nūḥa ṭūfān vėren benem

---

[436] felek-i aṭlasda durdum yedi kez cevlān urdum
Muḥammed nūrını gördüm bu benüm ḳaraġum anda (Ç 61b/5)

[437] Yūnus çıḳa bu fikre ṭaldı dünyāyı ardına ṣaldı
va'llāh ki ḫoş leẕẕet aldı bu benüm damaġum anda (Ç 61a/2)

[438] Yazmada "ى" yerine "و" yazılmıştır.

[439] ben bu yeri yaradıcaḳ yer üzre gök ṭurġurıcaḳ
ulu deryā mevc urıcaḳ mevce ṭūfān vėren benem (V 13b/10)

ben bu yeri yaradıcaḳ yer üstine gök ṭurıcaḳ
ulu deŋiz mevc urıcaḳ Nūḥa ṭūfān vėren benem (Ç 44b/5)

25. kün dėdüm yerler ṭurdı gönül daḫı ḳarār ḳıldı[440]
yüz biŋ dürlü ādem geldi getürüp gideren benem
26. sekiz uçmaḳ ʿāşıḳlara köşki sarāydur anlara
Mūsāleyin Ṭūr ṭaġında ḥayrān olup ḳılan benem
27. Yūsufla çāha giren terāzūya altun vėren[441]
keffesini başaṭuran Mışır issi sulṭān benem
28. et ü deri endām çatan ʿālemlere göŋül ḳatan[442]
ādem ṭonın ṭonanuban mülke ḳadem başan benem
29. maġrīb maşrıḳ benüm deyen ırmaḳlara gel ḳıġıran
Emr(e)[443] ya kim ola Yūnus bu sözleri dėyen benem
30. Kaʿbe vü büt īmān benem çarḫ uruban dönen benem
bulut olup hevāya yaġmur olup yaġan benem
31. yıldırım olup şaḳıyan şaḳıyup nefsi ṭoḳıyan[444]
ol yer ḳaʿrında yügriye ol aġulu yılan benem
32. elin ayaġın şeşüren Ḥamza Ḳāfdan aşuran
çoḳları taḫtdan düşüren ḥikmet issi sulṭān benem
33. bulut olup göge aġan yaġmur olup yere yaġan
gözsüzlerüŋ gözindeki boz pusarıḳ ṭuman benem

---

[440] ṭur dėdüm yerler ṭurdı gökler daḫı ḳarār ḳıldı
yüz biŋ dürlü ādem geldi getürüp getiren benem (V 13b/11)

kün dėdüm bu yer ṭurdı buyurdum gök ṣayvān ḳurdı
yüz biŋ dürlü ādem geldi getürüp gideren benem (Ç 44b/7)

[441] Yūsufıla çāha giren terāzūya altun uran
keffesini başa ṭuran Mışır issi sulṭān benem (V 13b/12)

Yūsuf ile çāha inen terāzūyı altun ėden
kefesini başa duran Mışır ışşı sulṭān benem (Ç 44b/8)

[442] eti deri endām çatan ʿālemlere göŋül ḳatan
ādem ṭonına ṭonanuban mülke ḳadem başan benem (V 13b/13)

et deri endām çatan göŋüllere göŋül ḳatan
ādem ṭonın ṭonanuban Mekkeye ḳadem başan benem (Ç 45a/3)

[443] Sözcüğün okunuşu tereddütlüdür.

[444] diller ṭamaḳlar şeşüren ʿışḳ ḳazanuŋ ṭaşuran
Ḥamza Ḳāfdan aşuran ol aġulu yılan benem (Ç 44b/6)

34. et ü deri sünük çatan ḳudretile deri ṭutan
ḥikmet beşiginde yatan ḳudret südün emen benem
35. evvel benem āḫir benem cānlara cān olan benem[445]
azup yolda ḳalanlara ḥāżır meded ėden benem
36. kün deminde naẓar uran bir naẓarda dünyā deren
ḳudretinden çöp döşeyüp ʿışḳa bünyād düzen benem
37. yaz getürüp yer ṭonadan göŋlümüz evi ḫānedan
ḫoşnūd vü atadan anadan ḳullıḳ ḳadrin bilen benem
38. bir niçeyi ḳıldum esīr devletile sürdüm ʿömür
yanan kömür sızıyan demür örse çeküç ṣalan benem
39. dertlü kişi gelsün beri göstereyin aŋa yeri
göŋlüm evi gezeyin şehri devr içinde zamān benem
40. Yūnus degül bunı dėyen ḳudret dilini söyleyen[446]
kāfir ola inanmayan evvel āḫir hemān benem
41. evvel benem āḫir benem cānlara cān olan benem
azup yolda ḳalanlara ḥāżır meded ėden benem
42. kün deminde naẓar uran bir naẓarda dünyā dizen
ḳudretinden çöp döşeyüp ʿışḳa bünyād vėren (benem)
43. dünyāda ben ol Rüstemem dünyā içinde bostanam
ḳarşumdaġı sensin benüm seni sende gören benem
44. benem ḥaḳḳuŋ ḳudret eli benem belā ʿışḳ bülbüli
söyleyüp her dürlü dili ḫalḳa ḫaber vėren benem
45. delü oldumdı Yūnus ʿışḳ oldı baŋa ḳulavuz
ḥażrete degin yaluŋuz yüzi süri varan benem

---

[445] evvel benem āḫir benem cānlara cān olan benem
azup yolda ḳalmışlara ḥāżır meded olan benem (44a/6)

[446] Yūnus degül bunı deyen ḳudret dilidür söyleyen
kāfir olur inanmayan evvel āḫir hemān benem (V 13b/14)

Yūnus degül bunı deyen ḳudret dilidür söyleyen
kāfir olur inanmayan evvel āḫir hemān benem (Ç 45a/4)

181a

1. deŋiz kenārında ova ḳuyuda işlenür ḳoġa[447]
   ʿĪsānuŋ aġzında duʿā olup bile başa geldüm
2. ay oldum ʿāleme ṭoġdum bulut oldum göge aġdum[448]
   yaġmur oldum yere yaġdum nūr olup güneşe geldüm
3. ḳāl u ḳīlden geçenlere yolda gözin açanlara[449]
   aŋlayuban seçenlere vāḳıʿa olup düşe geldüm
4. benem dertlüler dermānı benem ol maʿrifet kānı[450]
   benem ol Mūsā devrānı Ṭūr ṭaġını aşa geldüm
5. yolum saŋa oldı ṭuraḳ ṣabāḥın söyleyen ṭuṭaḳ[451]
   Yūnus Emre dilinde ḥaḳ olup dile düşe geldüm

---

[447] deŋiz kenārında oġa ḳuyudan çekilür ḳoġa
ʿĪsānuŋ aġzında duʿā olup bile başa geldüm (V 13a/3)

deŋiz kenārında ova ḳuyuda işleyen kova
ʿĪsānuŋ aġzında duʿā olup bilesine geldüm (Ç 34a/6)

[448] ay olup ʿāleme ṭoġdum bulut olup göge aġdum
yaġmur olup yere yaġdum toz olup güneşe geldüm (V 13a/4)

ay oldum ʿāleme ṭoġdum bulut oldum göge aġdum
yaġmur olup yėre yaġdum toz olup güneşe geldüm (Ç 34a/7)

[449] ḳāl u ḳīlden geçenlere yolına gözi bir açanlara
aŋlayuban seçenlere vāḳıʿa olup düşe geldüm (V 13a/5)

ḳāl u ḳīlden geçenler bu yolda gözüŋ açanlar
aŋlatuban seçenlere vāḳıʿa olup düşe geldüm (Ç 34a/8)

[450] benem ol dertli dermānı benem ol maʿrifet kānı
benem ol Mūsā devrānı Ṭūr ṭaġından aşa geldüm (V 13a/6)

benem ol derdlü dermānı benem ol maʿrifet kānı
benem devr-i Süleymānı Ṭūr ṭaġından aşa geldüm (Ç 34a/9)

[451] göŋül oldı baŋa ṭuraḳ ṣabāḥın söyleyen dudaḳ
Yūnus dilinden diŋle deyüben ḳoşa geldüm (V 13a/7)

yolum saŋa oldı duraḳ ṣabāhın söyleyen durur ḥaḳ
Yūnus Emre dilinde ḥaḳ olup dile cūşa geldi (Ç 34b/1)

6. bu cihāna gelmedin maʿşūḳıla birdüm[452]
   ḳul-huvāllāhu ṣıfatlu bir bī-nişān nūrdum
7. oldem ki birlikdi nitesi dirligidi[453]
   ol pāyānsuz ḳaderde ne Mūsā ne Ṭūrdum
8. bileydüm ḥażretde ol bī-ḳıyās ḳudretde[454]
   ne şerīküm vardı ne kimseyle yārdum
9. yer ü gök yaradılmadın ḳālū belā denilmedin[455]
   levḥ ü ḳalem çalınmadın Miʿrāca ḳādirdüm
10. niçe kez geldüm gitdüm delim ṣūret yaratdum[456]
    bu şimdiki ṣūretde Yūnus olup durdum
11. dilsüz el ḫaberini ḳulaḳsuz diŋleyesi
    dilsüz ḳulaḳsuz sözin cān gerek aŋlayası[457]
12. diŋlemedin aŋladuḳ aŋlamadın diŋledük[458]
    gerçeklerüŋ bu yolda yoḳlıḳdur[459] sermāyesi
13. biz sevdük ʿāşıḳ olduḳ sevildük maʿşūḳ olduḳ[460]
    her dem yeŋi dirlikde seyrinden uṣanası

---

[452] bu cihāna gelmedin maʿşūḳıla bir idüm
ḳul-huvāllāhu ṣıfatlı bir bī-nişān nūr idüm (V 13b/4)

[453] oldem bu birlikde ol nite sen dirilikde
ol pāyānsuz devīrde ne Mūsā ne Ṭūr idüm (V 13b/5)

[454] bileydüm ḥażretde ol bī-ḳıyās ḳudretde
ne şerīküm varıdı ne kimseyle yār idüm (13b/6)

[455] ʿarż u semā ḫalḳ olmadın ḳālū belā dėnilmedin
levḥe ḳalem çekilmedin Miʿrāca ḳādir idüm (V 13b/7)

[456] niçe geldüm niçe gitdüm dürlü ṣūretler yaratdum
bu şimdiki devirde Yūnus olup geldüm dur idüm (V 13b/8)

[457] dilsüz iley ḫaberini ḳulaḳsuz diŋleyesi
dilsiz ḳulaḳsız sözüni cān gerek aŋlayası (V 25b/13)

[458] diŋlemedin aŋladuŋ hem aŋlamadın diŋledüŋ
gerçek bu yolda yoḳlıḳdur sermāyesi (V 25b/14)

[459] Yazmada “ق” eksik yazılmıştır.

[460] biz sevdük ʿāşıḳ olduḳ söyledük maʿşūḳ olduḳ
her dem yeŋi dirilikde size kim uṣanası (V 25b/15)

14. yetmiş iki dil seçdi araya söz düşdi[461]
    ol baḳışı biz baḳduḳ yermedük ʿāmm u ḫāṣı
15. ey Yūnus imdi velī yerde gökde ṭopṭolu[462]
    her bir ṭaşuŋ altında yüz biŋ ʿİmrān oġlı Mūsā
16. zinhār göŋlüŋ evinde ṭutma yavuz endīşe[463]
    kimse içün ḳuyı ḳazan ʿāḳıbet kendü düşe
17. kendüye yaramazı biregüye ṣananlar[464]
    ḳaçan ola müsülmān zihī beŋzer keşīşe
18. ḳomaduġuŋ nesneyi ṣanuban götürmegil[465]
    ḳomadıġın götürmek zihī kim yatlu başa
19. bu dünyāda üç kişi ḥaḳ dīdārın görmeye[466]
    bir diŋçi bir ḳovcı bir ġammāzdur başa

---

[461] yetmiş iki dil seçildi araya sınur çekildi
şol baḳışı biz baḳduḳ ki yermedük ʿām ḫāṣı (V 25b/16)

[462] Yūnus imdi velī yerde gökde ṭopṭolı (V 25b/17)
her bir ṭaşuŋ altında yüz biŋ ʿİmrān oġlı Mūsā (V 26a/1)

[463] zinhār göŋlüŋ evinde ṭutma yavuz endīşe
kimse içün ḳuyu ḳazan ʿāḳıbet kendi düşe (V 24a/15)

zinhār göŋlüŋ içinde ṭutma yavuz endīşe
iş için ḳuyı ḳazan ʿāḳıbet kendi düşe (Ç 66a/6)

[464] kendiye yaramazı biregüye ṣananlar
ḳaçan ola müslimān zihī beŋzer bir keşīşe (V 24a/16)

kendüye yaramazı biregüye ṣanur ol
adı müslimān iken zihī benzer keşīşe (Ç 66a/7)

[465] ḳomadıġuŋ nesneyi ṣanuban götürmegil
ḳomadıġuŋ götürmek zihī yatlu pīşe (V 24a/17)

ḳomaduġın aradan nesne götürmegil
ḳomaduġın götürmek ha budur derdlü başa (Ç 66a/8)

[466] bu dünyāda üç kişi ḥaḳ dīdārın görmeye
biri ḳovcı biri diŋi biri ġammāzdur pīşe (V 24b/1)

yārüŋ ḥaḳ dīdārını üç kişi görmeyiser
bir düŋçi bir ḳovcı biri ġammāzdur pīşe (Ç 66b/1)

20. Yūnus bu naṣīḥatı ṭutan yatlu olmaya[467]
bu bir iki ḳaç kelām maʿnādur başdan başa
21. sensin bize bizden yaḳın görinmezsin ḥicāb nedür[468]
ʿaybı yoḳ görklü yüzüŋ üzerinde niḳāb nedür
22. sen dėdüŋ ey pādişā men yehdī ve men yeşā[469]
şerīküŋ yoḳ senüŋ ḫāşā suçlu kimdür ʿaẕāb nedür
23. levḥ üzere kimdür yazan ya azdun kimdür azıdan[470]
bu işleri kimdür düzen bu suʾāle cevāb nedür
24. kün bir kez söyledüm her nesneyi var eyledüm
yine āḫir bir sözile anı ḳılmaḳ ḫarāb nedür
25. raḥīm durur senüŋ aduŋ raḥīmlıġuŋ bize dėdüŋ[471]
mürşidlerüŋ muştuladı lā taḳnaṭū ḫiṭāb nedür

---

[467] Yūnusuŋ naṣīḥatın ṭutan yatlu olmaya
bu bir iki ḳaç keleci maʿnādur başdan başa (V 24b/2)

Yūnusuŋ naṣīḥatın ṭutan yatlu olmaya
bu bir iki ḳaç keleci maʿnādur başdan başa (Ç 66b/2)

[468] sensin bize bizden yaḳın görinmezsin ḥicāb nedür
şol ʿayıb yoḳ görklü yüzüŋ üzre niḳāb nedür (V 8a/9)

senseŋ bize bizden yaḳın görünmezsin ḥicāb nedür
çün ʿaybı yoḳ görklü yüzüŋ özümdeki niḳāb nedür (Ç 10b/6)

[469] sen eyitdüŋ ey pādişāh innā li'l-lāhi yehdī ve men yeşā
şerīküŋ yoḳ senüŋ ḫāşā ṣuçlu kimdür ʿaẕāb nedür (V 8a/10)

sen eyitdüŋ ey pādişāh men yehdī ve men yeşā
şerīkin yoḳ senüŋ ḫāşā suçlu kimdür ʿaẕāb nedür (Ç 10b/7)

[470] levḥ üzre kimdür yazan üzdüren kim ya kimdür üzen
bu işleri kimdür düzen bu suʾāle cevāb nedür (V 8a/11)

levḥ üzre kimdür yazan yazduran kimdür ya azan
bu işleri kimdür düzen bu sūʾāle cevāb nedür (Ç 11a/3)

[471] raḥīm durur senüŋ aduŋ raḥīmlıġuŋ bize dėdüŋ
mürşidlerüŋ muştuladı lā taḳnaṭū ḫiṭāb nedür (V 8a/12)

raḥīm durur senüŋ aduŋ raḥīmligin bize dėdüŋ
mürşidlerüŋ muştuladuŋ lā taḳnaṭū ḫiṭāb nedür (Ç 10b/8)

26. bu işleri sen görürsin sen vėrürsin sen alursın[472]
    ne kim ḳılduŋ sen bilürsin bu ṣoru ḥisāb nedür
27. biz umaruz mürvetüŋden cümle iş senüŋ ḳatuŋdan[473]
    senüŋ ol çoḳ raḥmetüŋden bu bir avuç ṭopraḳ nedür
28. ḳanı bu mülküŋ sulṭānı pes kim vėrür saŋa cānı[474]
    bu göz görmek diler anı bu merciʿ meāb nedür
29. Yūnus bu göz anı görmez görenler ḫod ḫaber vėrmez[475]
    bu menzile ʿaḳıl erişmez bu ḳoduġuŋ serāb nedür
30. ḫoşdur eger yürürsem ʿışḳuŋıla yana yana[476]
    ben yanmadın nite olam çün ʿışḳ odı düşdi cāna
31. cānum ʿışḳuŋ külḫānıdur tenümden odunın urur[477]
    ḳamış ṣuyı şeker olur od bıraġıcaḳ külḫāna

---

[472] bu işleri sen bilürsin sen vėrürsin sen alursın
ne kim ḳılduŋ sen bilürsin bu suʾāl ü ḥisāb nedür (V 8a/13)

bu işleri bilürsin sen verürsin sen alursın
ne ki ḳılduŋ sen bilürsin bu ṣoru ḥisāb nedür (Ç 11a/4)

[473] biz umaruz mürvetüŋden cümle iş senüŋ ḳatuŋdan
senüŋ ol çoḳ raḥmetüŋden bu bir avuç türāb nedür (V 8a/14)

biz umaruz mürvetüŋden cümle işler ḥażretüŋden
senüŋ ol çoḳ raḥmetüŋden bu bir avuç türāb nedür (Ç 11a/1)

[474] ḳanı bu mülküŋ sulṭānı ben tenisem ḳanı cānı
bu göz görmek diler anı bu merciʿ meāb nedür (V 8a/15)

ḳanı bu mülkin sulṭānı sen ten isen ḳanı cānı
bu göz görmek diler anı bu merciʿ meāb nedür (Ç 11a/2)

[475] Yūnus bu göz anı görmez görenler ḫod ḫaber vėrmez
bu menzīle ʿaḳıl ėremez bu ḳurduġuŋ serāb nedür (V 8a/16)

Yūnus bu göz anı görmez görenler ḫod ḫaber vėrmez
bu menzile ʿaḳıl ėrmez bu ḳoduġuŋ serāb nedür (Ç 11a/5)

[476] ḫoşdur eger yürür isem ʿışḳ odına yana yana
pes yanmazdın nite ola çün ʿışḳ odı düşdi cāna (Ç 70a/7)

[477] cānum ʿışḳuŋ külḫānıdur dartınmadın ur odını
ḳamu ṣular şeker ola od bıraġınca külḫāna (Ç 70a/8)

32. ol nesne kim çig olısar od olmayınca pişmez ol[478]
benüm dirligüm çigdi ʿışḳ od oldı bahāne
33. ʿışḳa nice yanarsam daḫı şīrīn gelür baŋa[479]
cānum fidā olsun beni bu ʿışḳ odına atana
34. maʿşūḳuŋ yüzin gören gerek yana kül ola[480]
gör nice cān fidā ḳılur şemʿ ileyinde pervāne
35. ʿāşıḳ gerek ʿışḳ oduna niçe niçe yanarısa[481]
āḫir dütüni çıḳıcaḳ aydın olur tefrīd ḫāne
36. ol dostıla bāzārum fülān vaḳtdan berü degül[482]
severdük maʿşūḳı biz henüz gelmedin cihāna
37. ol işler tamām olıcaḳ ḫalvet olur ʿāşıḳ başı[483]
ʿāşıḳ maʿşūḳa ėricek cümle varlıġı yoḳ ṣana
38. ʿışḳ sulṭānı Ṭapduḳdur Yūnus gedā ol ḳapuda[484]
gedālara luṭf eylemek ḳāʿidedür ol sulṭāna
39. senüŋle birligüm senden ırılmaz[485]
ḥayātum senüŋle sensüz dirilmez

---

[478] ol nesne kim çig olıcaḳ od bulmayınca pişmez ol
benüm dirligüm çig idi ʿışḳ od oldı bahāne (Ç 70b/1)

[479] nice öküş yanarsam daḫı şīrīn gelür baŋa
yüz biŋ selām cān fidā bu ʿışḳ odına atana (Ç 70b/3)

[480] maʿşūḳ yüzüŋ gören kişi gerek kim ʿışḳa yana
gör niçe cān fidā ḳılur şemʿ ileyinde pervāne (Ç 70b/4)

[481] devlet durur ol kişiye ʿışḳ odına yanar ise
acı tütüni çıḳıcaḳ aydıŋ olur tevḥīd cāna (Ç 70b/2)

[482] ol dostla pāzārumuz fülān vaḳtdan berü degül
sever idük maʿşūḳanı henüz gelmedin cihāna (Ç 70b/6)

[483] ol işler tamām olıcaḳ ḫalvet olur maʿşūḳla
ʿāşıḳ maʿşūḳa ėricek cümle varlıḳ yoġa ṣaya (Ç 70b/5)

[484] ʿışḳ ṣulṭānı Ṭapduḳdur Yūnus gedādur ḳapuda
gedālara luṭf eylemek ḳāʿidedür ol ṣulṭāna (Ç 70b/7)

[485] senüŋile bu birligim senden ırılmaz
ḥayātum senüŋile sensüz dirilmez (V 9b/2)

senüŋle birligim senden ırılmaz
ḥayāt senüŋle sensüz dirilmez (Ç 21a/1)

40. benüm yönüm dāim senden yanadur[486]
saŋa varan yolum sensüz varılmaz
41. ālet ü ḫareket ḳamu sendendür[487]
anuŋçün işüŋe kimse ḳarılmaz
42. sefer ḳılsam baŋa yoldaş olursın
ḳarār etsem yine sensüz ṭurulmaz
43. sensin bu gözüm içre bile baḳan[488]
sen bile baḳmasaŋ yolum görinmez
44. varlıġum sendedür ben bir āletven[489]
ṣunʿ issi ṣunmasa ālet ḳurılmaz

---

[486] benüm münācātum senden yaŋadur
saŋa varur yolum sensüz varılmaz (V 9b/3)

benüm münācātum senden yanadur
saŋa varan yolum sensüz varılmaz (Ç 21a/2)

[487] ālet ü ḫurḳat cümlesi senden
anuŋçün durur işiŋe kimse ḳarışılmaz (V 9b/6)

ālet ü ḫareket cümlesi senden
anuŋçün işüŋe kimse ḳarılmaz (Ç 21a/5)

[488] sensin gözüm içre bile baḳan
sen bile baḳmasaŋ yolum görilmez (V 9b/4)

sensin bu gözüm içre bile baḳan
sen bile baḳmasaŋ yolum görilmez (Ç 21a/3)

[489] varlıġum sendedür ben bir ālet
ṣunʿuŋ issi ṣunmasa ālet ḳalmaz (V 9b/5)

varlıġum sendedür ben bir āletüm
ṣunʿ ışşı ṣunmasa ālet ḳurılmaz (Ç 21a/5)

181b

1. dünyā şaḫṣı sökel eyler yol ḳayġusı sökellere[490]
2. Yūnus yedi dürlü nişān dediyse üçi gizlüdür[491]
   anı daḫı eydivėrem gelüp ḫalvet ṣoranlara
3. ezelden ben bu ʿışḳı mülke süre geldüm[492]
   biridüm anda şeksüz uş yine yere geldüm
4. ol yerüŋ yüzi baŋa gözükdi er yüzinden[493]
   bende Mūsāleyin bunda ḥācete Ṭūra geldüm
5. Ṭūr u münācāt baŋa ṭurduġum yerde gelür[494]
   bugün Bāyezīd benem gizlü sırra geldüm

---

[490] dördünci nişān budur ki dünyādan münezzeh olur
dünyā şaḫṣı sökel eyler ne yol ḳaysı sökilenlere (V21b/14)

dördünci nişān bu durur dünyādan münezzeh ola
dünyā şaḫıṣ sökel eyler ne yol sökel olanlara (Ç 64b/5)

[491] Yūnus yedi nişān dedi üçüni gizleyü ḳodı
anı daḫı eydi vėrem gelüp ḫalvet ṣoranlara

[492] ezelden ben bu ʿışḳı mülke süre geldüm
bir dem anda şeksüz uş yine yere geldüm (V 15a/2)

tā ezelden ben bu ʿışḳı bu mülke süre geldüm
biridüm anda şeksüz uş yine yere geldüm (V 16b/2)

ezelden ben bu ʿışḳı mülke süre geldüm
biridüm anda şeksüz uş yine yere geldüm (Ç 33a/6)

[493] ol yerüŋ nūrı baŋa gözikür er yüzinden
ben daḫı Mūsāleyin ḥācete Ṭūra geldüm (V 15a/3)

ol yerüŋ nūrı baŋa gözikür er yüzinden
ben daḫı Mūsāleyin bunda ḥācete Ṭūra geldüm (V 16b/3)

ol birin nūrı baŋa gözükdi nūrı baŋa
ben daḫı Mūsāleyin ḥācete Ṭūra geldüm (Ç 33a/7)

[494] Ṭūrda münācāt baŋa dördünci yerde gelür
bilüŋ Bāyezīd benem gizlü sırra geldüm (V 15a/4)

Ṭūrda münācāt baŋa dördünci yerde gelür
bilüŋ Bāyezīd benem çün gizlü sırra geldüm (V 16b/4)

Ṭūr u münācāt baŋa durduġum yerde gelür
bugün Bāyezīd benem çün gizlü sırra geldüm (Ç 33a/8)

6. ben ezelden vardum maʿşūḳla yārdum[495]
   ḥaḳ beni vėribidi ʿālemi göre geldüm
7. derdile olmayınca dermāna ėrmeyesin[496]
   bu cānı yolda ḳorısaŋ yüz biŋ cānlar bulasın
8. ḳalma ḳanı saġınca ḳaṣd eyle bāḳī gence[497]
   yüz biŋ iki cihānca bāḳī ḫazīne bulasın
9. dadarsaŋ ʿışḳ dadından geçesüŋ ẓāhirüŋden[498]
   ayrulıġuŋ odından sen senden utanasın
10. Yūnus ḳanıdur ʿaḳluŋ geŋsüzin söyler dilüŋ[499]
    pāyānı yoḳdur bu yoluŋ sen ḳanda ṭolanasın
11. vaṣf-ı ḥāli eydivėr vuṣlat ḥālin bilenlere[500]
    yedi dürlü nişān gerek ḥaḳīḳate ėrenlere
12. yedisinden bir dürlüsi eksük olursa olmaya[501]
    ḳanāʿat u ṣabr u müdām gerek yola gidenlere

---

[495] ben ezelden var idüm maʿşūḳıla yār idüm
ḥaḳ beni vėrübidi ʿālemi göre geldüm (V 15a/5)

ben ezelden var idüm maʿşūḳıla yār idüm
ḥaḳ beni vėrdi idi ʿālemi göre geldüm (V 16b/5)

[496] derdle gelmeyince dermāna ėrmeyesin
bir cān yolda ḳor iseŋ yüz biŋ cānlar bulasın (Ç 53b/4)

[497] ḳalma ḳanı sevince ḳaṣd eyle bāḳī gence
yüz biŋ iki cihānca bāṭın ḫazine bulasın (Ç 53b/5)

[498] ṭatarsaŋ ʿışḳ dadından geçesin ẓāhir adından
ayrulıġın odından sen senden utanasın (Ç 53b/6)

[499] Yūnus ḳanıdur ʿaḳluŋ gel sözini söyler dilüŋ
pāyānı yoḳ bu ilüŋ sen ḳanda dolanasın (Ç 53b/7)

[500] vaṣf-ı ḥāl eydiserem vuṣlat ḥālin bilenlere
yedi dürlü nişān gerek ḥaḳīḳate ėrenlere (V 21b/9)

vaṣf-ı ḥāl eydiserem vuṣlat ḥālüŋ bilenlere
yedi dürlü nişān gerek ḥaḳīḳate ėrenlere (Ç 64a/10)

[501] birisinden bir dürlüsi aŋsuzın ölürse olmaz
ḳanāʿatle ṣabr-ı müdām gerek hem bu yola gidenlere (V 21b/10)

yedisinden bir dürlüsi eksük olursa olmaya (Ç 64a/11)
birisi eksük gerekmez bu ṣarp yola girenlere (Ç 64b/1)

13. evvel nişānı bu durur yermeye cümle dilleri[502]
yerenler ḳaldı yerini nesne degmez yerenlere
14. ikinci nişānı budur hīç nefsini semirtmeye[503]
zinhār siz de beŋzemeŋüz nefsine ḳul olanlara
15. üçünci nişānı budur cümle hevāsından geçe[504]
hevāsından er arġurur uġur er yetmez yol varanlara
16. dördünci nişānı budur dünyeden münezzeh ola[505]
anı daḫı eydivėrem gelüp ḫalvet ṣoranlara
17. bu benven dėdügüm eger ben ise[506]
niçün bu benlige elüm erişmez

---

[502] evvel nişān budur ki yermeye ol cümle dilleri
yerenler ḳaldı yerile hīç nesneye degmez yerenlere (V 21b/11)

evvel nişānı bu durur yermeye cümle ʿālemi
yerenler ḳaldı yerinü nesne degmez yerenlere (Ç 64b/2)

[503] ikinci nişān budur ki hīç nefsini semirtmeye
zinhār siz de beŋzemeyüŋ nefse ḳul olanlara (V 21b/12)

ikinci nişān bu durur hīç nefsini semirtmeye
zinhār siz andan olmaŋuz nefsine ḳul olanlara (Ç 64b/3)

[504] üçünci nişānı budur ki cümle hevesden geçer
heves eri doġurur yetemez yol vėrenlere (V 21b/13)

üçünci nişān bu durur cümle heveslerden geçe
hevesler eri arġurur uġur er yetmez yolı verenlere (Ç 64b/4)

[505] dördünci nişān budur ki dünyādan münezzeh olur
dünyā şaḫşı sökel eyler ne yol ḳayısı sökilenlere (V21b/14)

dördünci nişān bu durur dünyādan münezzeh ola
dünyā şaḫış sökel eyler ne yol sökel olanlara (Ç 64b/5)

[506] bu ben dėdigim eger ben isem
anuŋçün durur benlikden ölüm ırılmaz (V 9b/7)

bu benüm dėdigüm eger ben isem
niçün bu benlige ölüm ırılmaz (Ç 21a/6)

18. ḫalḳ-ı ʿālem zebūn emrüŋ içinde[507]
kimdür ki ḳullıġa boynı ṣarılmaz
19. Yūnus bu tevḥīde ġarḳ oldı gitdi[508]
gerü gelmeklige ʿaḳlı derilmez
20. bilür misiz ey yārenler gerçek erenler ḳandadur[509]
ḳanda baḳsam anda ḥāżır ḳanda isterisem andadur
21. kim ki dostı severise ḫānmān terk ėtsün
degmeler sevemez dostı dostuŋ sevgüsi cāndadur
22. ʿışḳsuzlara benüm sözüm beŋzer ḳaya yanḳusına[510]
bir ẕerre ʿışḳı olmaya bellü bilüŋ yabandadur
23. yalancılıḳ eylemegil ʿışḳa yalan söylemegil[511]
bunda yalan söyleyenüŋ anda yeri zindāndur
24. ey kendözini bilmeyen söz maʿnāsını almaya[512]
ḥaḳ varlıġın istersen ʿilm içinde Ḳurʾānda(dur)[513]
25. Allah benem dedügine vermiş durur varlıġını[514]
kimde bir ẕerre ʿışḳ ola çalap varlıġı andadur

---

[507] ʿālem ḫalḳı zebūn emrüŋ içinde
o kimdür ki ḳullıġa boynu vėrilmez (V 9b/8)

ʿālem zebūndur emrüŋ içinde
kim der ki ḳullıġa boyın ṣarılmaz (Ç 21a/7)

[508] Yūnus bu tevḥīde ġarḳ oldu gitdi
gėrü gelmeklige ʿaḳlı derilmez (V 9b/9)

[509] bilür misin ey ʿāṣıḳlar gerçek ʿāṣıḳlar ḳandadur
ḳanda baḳsam anda ḥāżır ḳanda isterisem andadur (V 5b/3)

[510] ʿışḳsuzlara benüm sözüm beŋzer bir ḳaya yanḳusına
bir ẕerre ʿışḳı olmayan belli bilüŋ yabandadur (V 5b/4)

[511] yalancılıḳ eylemegil ʿışḳa yalan söylemegil
bunda yalan söyleyenüŋ anda yeri zindāndadur (V 5b/5)

[512] ey kendi özün bilmeyen söz maʿnāsını almayan
ḥaḳ varlıġın isterisen ʿilm içinde Ḳurʾāndadur (V 5b/6)

[513] Yazmada sözcük sonundaki “در” eksik yazılmıştır.

[514] Allah benem dėdigine vėrmiş durur varlıġını
kimde bir ẕerre ʿışḳ ola çalap varlıġı andadur (V 5b/7)

26. niçeler eydür Yūnusa ḳocaldı vü ʿışḳı ḳodı[515]
ʿışḳ bize yeŋile degdi henüz daḫı turvandadur
27. gözüm seni görmegiçün ʿaḳlum saŋa ėrmegiçün[516]
bugün cānum yolda ḳoyam yarın seni bulmaġiçün
28. bugün cānum yolda ḳoyam yarın ʿivažın veresin[517]
ʿarż eyleme uçmaġuŋı hīç ārzum yoḳ uçmaġiçün
29. baŋa uçmaḳ ne gerekmez daḫı göŋlüm aŋa baḳmaz[518]
işbu benüm zārılıġım degül cennet bāġiçün
30. uçmaḳ uçmaġum dėdügüŋ müʾminleri aldaduġuŋ[519]
bir evile bir ḳaç ḥūrī hevesüm yoḳ ḳoçmaġiçün
31. bunda daḫı vėrdüŋ bize ol ḥūrī çift ḥelāl[520]
andan daḫı geçdi ārzūm ʿazmüm saŋa ḳaçmaġiçün
32. ṣofılara vėr sen anı baŋa seni gerek seni[521]
pes hevesüm senden yaŋa göŋlüm gözin açmaġiçün
33. Yūnus ḥasretdür saŋa ḥasretini göster aŋa[522]
işüŋ ẓulüm degülise dād eyle dāstānçün
34. pādişāhlıḳ senüŋdür ḳudretüŋ var
anuŋçündür kim niçün ẕātuŋ var

---

[515] niçeler eydür Yūnus ḳocaldı ki ʿışḳı ḳoġıl dėr
ʿışḳ bize yeŋile degdi henüz daḫı turfāndadur (V 5b/8)

[516] gözüm seni görmegiçün elüm saŋa ʿaḳlum ėrmegiçün
bugün cānı yolda ḳoyam yarın seni bulmaġiçün (V 17a/6)

[517] bugü(n) cānı yolda ḳoyam yarın baŋa ne vėresin
ʿarż eyleme uçmaġuŋı hīç ārzūm yoḳ uçmaġiçün (V 17a/7)

[518] baŋa uçmaḳ ne gerekmez hem daḫı göŋlüm ayıḳmaz
işbu benüm zārılıġum degül bāġ u çardaġiçün (V 17a/8)

[519] uçmaḳ uçmaḳ dėdigüŋ müʾminleri aldadıġuŋ
bir evile bir ḳaç ḥūrī hevesüm yoḳ ḳoçmaġiçün (V 17a/9)

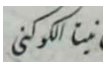
[520] bunda daḫı vėrdüŋ bize ol ḥūrīnüŋ çifti ḥelāl
andan daḫı geçdi ārzūm āhum dīdār içün (V 17a/10)

[521] ṣofılara vėr sen anı baŋa seni gerek seni ki
benüm hīç hevesüm yoḳ şöyle bir ev çurdaġiçün (V17a/11)

[522] Yūnus ḥasretdür saŋa ḥasretini göster aŋa
işüŋ ẓulüm degülise dād eyle dād iste-dıġıçün (V17a/12)

35. bu dil nice eyde niteligüŋi[523]
söze getürmege biŋ bir aduŋ var
36. ne ḳıyās ne oran ne naḳş ne nişān
ne miyān ne kenār ne nihāyetüŋ var
37. ne reng ne şekil hem ne cism ü girdār
ne ḳadd u ḳāmetüŋ ne ṣūretüŋ var
38. ʿaḳıllar māt olur niteligüŋden
aduŋ içinde biŋ ʿibāretüŋ var
39. ʿarş ferş ü ḳalem levḥ ü kürsī
çarḫ-ı felek nücūm ḫoş ḥikmetüŋ var
40. ins cin melek vuḥūş ṭuyūr
cümle kez ana senüŋ ehliyyetüŋ var
41. musaḫḫardur ḳamu emrüŋ içinde
cemīʿ ḳullaruŋa mürvetüŋ var
42. Yūnus ʿamelile ḳanda geçiser
rāygān bunca çoḳ raḥmetüŋ var
43. ol vaḳtın bir olasın ikilikden ḳalasın[524]
cānsuz gel bu ḳapuya bāḳī dirlik bulasın
44. cān ṭuta gelüriseŋ ger cānum var deriseŋ[525]
cānı şümār ederseŋ saġıncıla ḳalasın
45. bunda ne saġıncu şümār ya bunda kim ḳalur var[526]
çün bu yola düşdi sefer gerek yolda olasın

---

[523] Yazmada fazladan "ا" yazılmıştır.

[524] ol vaḳtden bir olasın ayrılıḳdan ḳalasın
cānsuz gel bu ḳapuya bāḳī dirlik bulasın (Ç 53b/1)

[525] cān ṭuta gelür iseŋ ger cānum var dėr iseŋ
cān iş murād ėderseŋ küllī saġıncasın (Ç 53b/2)

[526] bunda saġınc işmār ya bunca kim ḳalur var
çün böyle düşdi sefer gerek yolda olasın (Ç 53b/3)

182a

1. yerdeyidüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum[527]
   ādem ṭonın ṭonandum cevlānum süre geldüm
2. et ü deri büründüm geldüm size görindüm[528]
   ādem adın verendüm uşda ẓuhūra geldüm
3. ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ der dilüm[529]
   ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūram dāra geldüm
4. Manṣūr ḳadeḥin aldum Mecnūn göline ṭaldum[530]
   çün ḥaḳḳı ʿayān bildüm andan süre geldüm

---

[527] yerdeyidüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum
ādem ṭonına ṭonandum cevlānum süre geldüm (V15a/6)

yerdeyidüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum
ādem ṭonına ṭonandum cevelānum süre geldüm (V 16b/6)

yerde idüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum (Ç 33a/9)
ādem donın donandum çalabum süre geldüm (Ç 33b/1)

[528] ete deriyi büründüm geldüm size görindüm
ādem adın urundum uşda ẓuhūra geldüm (V 15a/7)

etile deriyi büründüm geldüm size göründüm
ādem adın urundum işde ẓuhūra geldüm (V 16b/7)

et deri büründüm geldüm size görindüm
ādem donın urundum işte ẓuhūra geldüm (Ç 33b/2)

[529] ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūram dāra geldüm (V 15a/8)

ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūram dāra geldüm (V 16b/8)

ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūra dāra geldüm (Ç 33b/3)

[530] Manṣūr ḳadeḥin aldum Mecnūn göline ṭaldum
çün ḥaḳḳı ʿayān buldum andan sınura geldüm (V 16b/9)

Manṣūr ḳadeḥin aldum mecnūn göline ṭaldum
çün ḥaḳḳı ʿıyān gördüm andan sınura geldüm (Ç 33b/4)

5. ʿışḳdan derdlü göŋüle dermānum vardur benüm[531]
   ʿışḳ ṣayrusı olanı erkāndur ṣora geldüm
6. baŋa bu ʿışḳ ṭolalı adum Yūnus olalı[532]
   aŋıldı pādişāhlıḳ ḳulam şükre geldüm
7. ḳoŋ ölmek endīşesin ʿāşıḳ ölmez bāḳīdür[533]
   ölmek senüŋ degüldür çün nūruŋ ilahīdür
8. ölmekden ne ḳorḳarsın ḳorḳma ebedī varsın[534]
   çünkim işe yararsın bu söz fāsid daʿvādur
9. şükr eylegil Ḫāliḳa ol durur ḥayyu'l-beḳā
   aŋa varursın muṭlaḳā bārī şükrile var dur
10. naẓar ḳıl bu gevhere ya bu gizlenü nūra
    nūr ḳaçan öle gide kendü naẓargāhıdur
11. ḳalū belā dėnmedin ḳadīmden belā dėdüm
    gey aŋlaġıl bu demi bilişlik ḳandaġıdur
12. yadlıḳ yoḳdur bilene birlik ṭuta gelene
    bile birlik söylene vuṣlat yolı ḳavīdür
13. birlige yetmişdük muʿcizāta ṭuşduḳ[535]
    biz bir uçar ḳuşduḳ vücūd cān yaylaġıdur

---

[531] ʿışḳdan dertli göŋüle dermānum var dėrem
ʿışḳ ṣayrusı olanı erkāndur ṣora geldüm (V 16b/11)

ʿışḳ derdlü göŋüle dermānum vardur benüm
ʿışḳ ṣayrusı olanı erkāndur ṣora geldüm (Ç 33b/6)

[532] baŋa bu ʿışḳ dolalı adım Yūnus olalı
aŋıldı pādişāhlıġı ḳuluyam şükre geldüm (V 16b/12)

ben bu ʿışḳa ṭalalı adumı Yūnus ḳodum
aŋladı pādişahlıḳ ḳulum şükre geldüm (Ç 33b/7)

[533] ḳo ölmek endīşesin ʿāşıḳ ölmez bāḳīdür
ölmek senüŋ nen ola çün nūruŋ ilahīdür (Ç 7a/1)

[534] ölmekden ne ḳorḳarsın ḳorḳma ebed varasın
çünkim ebed varasın bu söz fāsid daʿvādur (Ç 7a/2)

[535] ezelī bilmişidüŋ birlige batmı-şıduŋ
çün muʿcizāta düşdüŋ vücūd cān ḳulaġıdur (Ç 7a/3)

14. ḥükm revān mülkine işi kendü bilene[536]
    çünki gele ḥāṣıla bu mülk ḳudret evidür
15. Yūnus beşāret saŋa gelgil dostdan yaŋa[537]
    ol nesneye kim ol aŋa yāriçün viṣālidür
16. vuṣlat eri olanlara bu derd ü firāḳ nedür[538]
    dostı yaḳın gördüŋise bu baḳduġuŋ ıraḳ nedür
17. vuṣlat eri olan kişi gerek varlıḳdan maḥv ola[539]
    işbu yola girmeklige bir görelüm yaraḳ nedür
18. eger ʿışḳa ėrdüŋise cān u göŋül vėrdüŋise[540]
    dostı ʿayān gördüŋise bu varlıġı bıraḳ nedür
19. ʿilim ḫod göz ḥicābıdur dünyā āḫiret ḥisābıdur[541]
    kitāb ḫod ʿışḳ kitābıdur bu oḳınan varaḳ nedür
20. zinhār gözüŋi aça gör nefs dāmını geçe gör[542]
    dost maḥfiline geçe gör andan yėgrek ṭuraḳ nedür

---

[536] ḥükm revān mülkine ol işi kendi bile
çün iş geldi ḥāṣıla bu mülk varlıḳ evidür (Ç 7a/5)

[537] Yūnus beşāret saŋa geldi der dostdan yaŋa
ol kimseyi evvel aŋa yerciʿ anuŋ aṣlıdur (Ç 7a/6)

[538] vuṣlat eri olan kişi ya bu derd ü firāḳ nedür
dostı yaḳın gördüŋise bu baḳdıġuŋ ıraḳ nedür (V 8a/2)

vuṣlat eri olan kişiye bu derdle firāḳ nedür
işbu yollara girelüm girmeklige yaraḳ nedür (Ç 8b/9)

[539] vuṣlat eri olan kişi gerek varlıḳdan maḥv ola
işbu yola girmeklige bir görelüm yaraḳ nedür (V 8a/3)

[540] eger ʿışḳa ėrdüŋise cān u göŋül vėrdüŋise
dostı ʿayān gördüŋise bu varlıġı bıraḳ nedür (V 8a/4)

vuṣlat eri olduŋsa göz ḥicābuŋ sildüŋse (Ç 8b/10)
dostı ʿıyān gördüŋ ise bu varlıġı bıraḳ nedür (Ç 9a/1)

[541] ʿilim ḫod göz ḥicābıdur dünyā āḫiret ḥisābıdur
kitāb ḫod ʿışḳ kitābıdur bu oḳınan varaḳ nedür (V 8a/5)

ʿilim ḫod göz ḥicābıdur dünyā āḫiret ḥisābıdur
kitāb ḫod ʿışḳ kitābıdur bu oḳınan varaḳ nedür (Ç 9a/2)

[542] zinhār gözüŋ aça gör nefs ṭuraġın seçe gör
dost meclisine geçe gör andan yegrek ṭuraḳ nedür (V 8a/6)

21. eydürsin kim gözüm görür daʿvāŋı maʿnāya ėrür[543]
gündüz güneş şuʿle vėrür gėce yanan çerāḳ nedür
22. Yūnus āşikāre nihān ḥaḳ ṭoludur iki cihān[544]
gelsün berü dosta giden ḫūr u ḳuṣūr burāḳ nedür
23. naṣīḥat ḳandilinden bir işāret görindi[545]
tenüm içinde cānum andan yaŋa süründi
24. nefsüm bir ejdehā olmış döndi baŋa ḥamle ėder[546]
ḳanāʿat hay dėmezse ḥaḳīḳatdür yer indi
25. ḳanāʿat yārdur dīne uyma nefsüŋ derdine[547]
ėresin ḥaḳīḳate yerüŋ bulduŋ dur indi
26. ḳanāʿat dėdügini egerni ṭutmazısaŋ[548]
nefsüŋe uyarsaŋ ser-gerdān ol var indi
27. Yūnus ḥaḳ tecellīsin şāʿir dilince eydür[549]
cānda gevher varsa ḥaḳdan yaŋa yor indi

---

[543] eydürsin kim gözüm görür daʿvāyı maʿnāya ėrür
gündüz güneş şuʿle vėrür gėce yanan çerāḳ nedür (V 8a/7)

eydürsin kim gözüm görür daʿvāyı maʿnāya uydurur
gündüz güneş şuʿle vėrür gėce yanan çerāḳ nedür (Ç 9a/3)

[544] Yūnus eydür āşikāre nihān ḥaḳ doludur iki cihān baḳ baḳ
gelsün ol dosta gidene ḫūr u ḳuṣr u burāḳ nedür (V 8a/8)

Yūnus der āşikāre nihān ḥaḳ ṭoludur iki cihān
gelsün gelen dosta giden ḫūr ḳuṣūr burāḳ nedür (Ç 9a/4)

[545] naṣīḥat ḳandilinden bir işāret göründi
tenüm içinde cānum andan yaŋa yöneldi (Ç 75b/1)

[546] nefsüm bir azderhā olmış döndi baŋa ḥamle ėder
ḳanāʿāt hay dėmezse ḥaḳīḳatdür yer imdi (Ç 75b/2)

[547] ḳanāʿāt yerdür dīne uymaz nefsüŋ dilegine
ėrmez iseŋ ḥaḳīḳate yerüŋ bulduŋ ṭur imdi (Ç 75b/3)

[548] ḳanāʿāt dėdügini evvel ṭutamazsaŋ
nefse uyanlardansuŋ ser-gerdān ol yor imdi (Ç 75b/4)

[549] Yūnus ḥaḳ tecellīsin şāʿir dilinde söyler
cānuŋda gevher varken ḥaḳdan yaŋa yor imdi (Ç 75b/5)

28. ʿışḳ erine çi dünyā çi ḥarīr çi palās[550]
zīrā ki gönli anuŋ ṭutmadı kibrile pas
29. iş ʿamelile biter lāyıḳ olursa yeter[551]
gerekse ʿuryān yüri gerekse gey libās
30. dilerseŋ kim ėresin ferāġat menziline[552]
var ḳanāʿat dārında nefsi boġazından aş
31. nefs-i kül varlıġını ʿaḳl-ı külle ulaşdur[553]
varlıġuŋ yoġa degşür ḳalmasun tende heves
32. bu ḳamu günāhlaruŋ şoŋı miskīnlikmiş[554]
var Yūnus bu dünyānuŋ ṭaʿam yayını yas

---

[550] ʿışḳ erine dünyā çi ḥarīr eskice palās
zīrā göŋli anuŋ ṭutmadı kirile pas (V 10a/14)

ʿışḳ erine dünyāda çi ḥarīr ü çi palāş (Ç 22b/8)
zīrā ki göŋli anuŋ ṭutmadı kibrile paş (Ç 23a/1)

[551] iş ʿamelile biter lāyıḳ olmazısa yeter
gerekse ʿuryān yüri gerekse geygil libās (V 10a/15)

ʿışḳ ʿamel ile biter lāyıḳ olur ise yeter
gerekse ʿuryān yüri gerekse geygil libās (Ç 23a/2)

[552] dilerisеŋ kim ėresin ferāġat menziline
varlıġuŋ bu ḳılıġa degşür ḳalmasun heves (V 10a/16)

dilerseŋ kim ėresin ferāġat menzīline
var ḳanāʿat dārında nefsi boġazından aş (Ç 23a/3)

[553] nefs-i küll varlıġını ʿaḳl u külle ulaşdur
varlıġuŋ yoḳlıġa degşür ḳalmasun heves (V 10a/17)

nefsüŋ varlıġını ʿaḳl-ı külle ulaşdur
varlıġuŋ yoġa degşür ḳalmasun tende heves (Ç 23a/4)

[554] bu ḳamu günāhlaruŋ şoŋı miskīnlikmiş
var Yūnus bu dünyānuŋ ṭamaʿı yayını yas yas (V 10b/1)

bu ḳamu günāhlaruŋ şoŋı pişmanlıḳ imiş
var Yūnus bu dünyānuŋ ṭamaʿı yayını yas (Ç 23a/5)

33. ḥaḳīḳatüŋ maʿnāsın şerḥile bilmediler[555]
erenler bu dirligi riyāyıla dirilmediler
34. bu ḥaḳīḳat bir deŋizdür şerīʿat anuŋ gemisi[556]
çoḳlar gemiden çıḳup deŋize ṭalmadılar
35. bunlar geldi ḳapuya şerīʿat ṭutdı ṭurur[557]
içerü girübeni ne varın bilmediler
36. dört kitābı şerḥ ėden ʿāsīdür ḥaḳīḳatde [558]
zīrā tefsīr oḳıyup maʿnāsın almadılar
37. Yūnus ödüŋi ṣıdur bu yola geldüŋise[559]
ödi ṣıdmayan kimse bu yola gelmediler
38. evvel daḫı varıdı cānumda bu ʿışḳ odı[560]
eşkeretmezidüm kimseye bilürdüm kim dost ḳodı

---

[555] ḥaḳīḳatüŋ ḫaberini şerḥle bilmediler
erenler bu dirligi riyāyla bulmadılar (V 8a/17)

ḥaḳīḳat erenlerin şerʿiyle bilmediler
ḥaḳīḳat dirligini riyā derilmediler (Ç 13b/7)

[556] ḥaḳīḳat bir baḥr u bī-pāyān şerīʿat anuŋ gemisi
çoḳlar çıḳup gemiden o baḥre ṭalmadılar (V 8b/1)

ḥaḳīḳat bir deŋizdür şerīʿat anuŋ gemisi
çoḳlar girdi gemiye deŋize ṭalmadılar (Ç 13b/8)

[557] bular geldi ḳapuya şerīʿat ṭutdı dürrüni
içeriye girübeni ne vardıġın bilmediler (V 8b/2)

çoḳlar geldi ḳapuya ḳapuyı dutdı durur
içerü girmeyince ne varın bilmediler (Ç 13b/9)

[558] dört kitābı şerḥ ėden ʿāsīdür ḥaḳīḳatde
zīrā tefsīr oḳıyup maʿnāsın bilmediler (V 8b/3)

dört kitābı şerḥ ėden ḥaḳīḳatde ʿāsīdür
zīrā tefsīr oḳıyup maʿnāsın bilmediler (Ç 13b/11)

[559] Yūnus ödüŋi ṣındur bu yola geldiŋise
ödi ṣınmayan kimseler bu yola gelmediler (V 8b/4)

Yūnus nefsüŋi öldür bu yola geldüŋse
nefsüŋ öldürmeyenler bu demi bilmediler (Ç 13b/12)

[560] evvel daḫı vardı cānumda bu ʿışḳ odı (Ç 74a/9)
fāş etmedüm kimseye bildüm anı dost ḳodı (Ç 74b/1)

39. dört kitābı oḳıyan bulmadı ʿışḳa çāre[561]
ne begler ne sulṭānlar ne müderris ne ḳādı
40. yėr gök oynar ırılmaz yeller eser deprenmez[562]
ʿāḳıbet şol cānuŋa çün ʿışḳ ola bünyādı
41. ʿışḳ andan ṭoġmadı kimseye ḳul olmadı[563]
ḥükmine ḳıldı esīr cümle biliş ü yadı
42. ʿışḳa mecnūn olanlara aṣṣı ziyānda fārigˇ[564]
ḳorḳmaz ıssı ṣovuḳdan ne bileyin ol odı
43. ʿışḳ çengine düşenüŋ melāmet olur işi[565]
anuŋçün bed-nāmdur miskīn Yūnusuŋ adı

182b

1. ey baŋa eyü dėyen benem ḳamudan yavuz
alnumı ay bilürem bu gözlerümi yılduz
2. bu vücūdum mülkine buçuḳ pullıḳ vücūh yoḳ
ʿamelüm maḥalleri ser-te-ser ḳalmış ıssuz
3. ḥücrede vü bucaḳda ḥaḳḳa lāyıḳ olmadum
kiminde derd ü firāḳ kiminde eṣerlü söz
4. ḫalḳ hep ayaġın ṭurup ben geçüp oturmışam
geçdüm ṣabr yerine felek yerüm düz
5. bunuŋ gibi ṣālūslıḳ çünkim elüme girdi
ayruḳ ne işe girür āh u firāḳ derd ü sūz

---

[561] dört kitābı oḳıyan bulmadı ʿışḳa çāre
ne begler ne sulṭānlar ne müderris ne ḳādī (Ç 74b/2)

[562] yer gök ḳāʾim ırılmaz yeller esüp deprenmez
her nesne muḥkem olur ʿışḳ olıcaḳ bünyādı (Ç 74b/4)

[563] ʿışḳ anadan ṭoġmadı kimseye ḳul olmadı
ḥükmile esīr ḳılur cümle biliş ü yādı (Ç 74b/5)

[564] ʿışḳa mecnūn olanlar aṣṣı ziyāndan fārigˇ
ḳorḳmaz ışṣı sovuḳdan pes ne bilür ol odı (Ç 74b/6)

[565] ʿışḳ çengine düşenüŋ melāmet olur işi
anuŋçün bed-nāmdur miskīn Yūnusuŋ adı (Ç 74b/10)

6. ben bir kitāb oḳudum ḳalem anı yazmadı
   mürekkeb eylerisem yetmeye yedi deŋiz
7. dīn milletümi ḳodurur ol benüm göŋlüm alan[566]
   anı gören kişide ne göŋül ḳalur ne cān
8. bilmeyenler ḥālümi dīn ḳodı dėrler baŋa[567]
   neyle dīn beslesün cānsuz göŋülsüz ḳalan
9. ṣūretümde varlıġum cānıla göŋlümdi[568]
   ḳodurdı ḳamusını baŋa ʿışḳ baġışlayan
10. ʿışḳuŋ serhengi beni ḳomaz hīç nesnede[569]
    ne İslāmda ne dīnde aŋılmaz küfürle īmān
11. şarṭ farż olmaz anda cānı ʿışḳda ḳalanda[570]
    cevābsuz dil söylemez nice bilsün düş ṣanan

---

[566] dīn ü milleti ḳodurdın şol benüm göŋlüm alan
ḥaḳḳı gören kişide ne göŋül ḳalur ne hem cān (V 19b/15)

dīn ü millet ḳodurdı şol benüm göŋlüm alan
dostı duyan kişide ne göŋül ḳalur ne cān (Ç 48b/5)

[567] duymayanlar ḥālümi dīnini ḳodı dėr baŋa
neyle dīn beslesün cānsuz göŋülsüz ḳalan (V 19b/17)

bilmeyenler ḥālümi dīnüŋ ḳodı dėr baŋa
niçe dīnüŋ ṣaḳlasuŋ cānsuz göŋülsüz ḳalan (Ç 48b/6)

[568] ṣūretümde varlıġum cānıla göŋül idi
ḳodurdı ḳamusını baŋa ʿışḳ baġışlayan (V 19b/16)

ṣūretümde varlıġum göŋül ile cān idi
cümlesüŋ yaġmaladı baŋa ʿışḳı baġışlayan (Ç 48b/9)

[569] ʿışḳuŋ serhengi beni ḳopmadı hīç nesneye
ne İslāmda ne dīnde aŋılmaz küfrile īmān (V 20a/1)

ʿışḳuŋ serhengi beni ḳomadı hīç nesnede
ne īmānda ne dīnde bilinmez küfr ü īmān (Ç 49a/3)

[570] şarṭ farż olmaz anda cānla ʿāşıḳ olana
cevābsuz söz söylenür ne bilsün ki düş ṣanan (V 20a/2)

şarṭ u farż olmaz anda cānı ʿışḳa ṭalanda
cevābsuz ol söylenür niçe bilsün düş ṣanan (Ç 48b/7)

12. ʿışḳa miṣāl bulınmaz ʿışḳ issi ḥisāba gelmez[571]
dostlıḳ ticāretinde aŋılmaz aṣṣı ne ziyān
13. beni sağışdan ḳodı varlıḳ leşkerin yudı[572]
ḫavf recā göstermez ḫayrıla şer yaġmalayan
14. elden iş bıraḳdurdı niteliksüz baḳdurdı[573]
bizüm aḥvālümüzde aŋılmaz nāmıla nişān
15. ṣormaŋ Yūnusdan ḫaber dost ḳandayısa anda var[574]
yüz biŋ gevherden fāriġ ʿışḳ deŋizine ṭalan
16. eger gerçek ʿāşıḳsaŋ boynuŋdaġı menşūr nedür[575]
ṣādıḳsaŋ ḥaḳ yolına yaŋlış nāme tezvīr nedür
17. terk eyle bu ten tertībin gider senden benlik adın[576]
içüŋ ʿimāret olmadın ṭaşuŋdaġı maʿmūr nedür
18. çünki aduŋ oldı fülān hep dirligüŋ oldı yalan[577]
dėsün baŋa maʿnā bilen ḥaḳīḳatde mestūr nedür

---

[571] elden iş bıraḳdurdı niteliksüz baḳdurdı (Ç 48b/8)
dostlıḳ ticāretinden unutduḳ aṣṣı ziyān (Ç 49a/1)

[572] beni benligden ḳodı varlıḳ defteriŋ yudı
ḫavf u recā göstermez ḫayr u şer elden ḳoyan (Ç 49a/2)

[573] elden iş bıraḳdurdı niteliksüz baḳdurdı (Ç 48b/8)
dostlıḳ ticāretinden unutduḳ aṣṣı ziyān (Ç 49a/1)

[574] ṣorma Yūnusdan ḫaber dost ḳandayısa anda var
yüz biŋ gevherden fāriġdür ʿışḳ deŋizine ṭalan (V 20a/3)

ṣormasaŋ Yūnusdan ḫaber dost ḳandayısa anda var
yüz biŋ gevherden fāriġ ʿışḳ deŋizine ṭalan (Ç 49a/4)

[575] eger gerçek ʿāşıḳısaŋ boynuŋdaki menşūr nedür
ḥaḳ yolında şıddīḳısaŋ yaŋlış nāme tezvīr nedür (V 4a/12)

eger gerçek ʿāşıḳsaŋ boynuŋdaki menşūr nedür
ḥaḳ yolına ṣādıḳsaŋ yaŋlış nāme tezvīr nedür (Ç 11b/1)

[576] terk eylegil cān tertībin gider senden benlik adın
içüŋ ʿimāret olmadın ṭışuŋ daḫı maʿmūr nedür (V 4a/14)

terk eyle bu ten terkin gider senden senlik adın
içüŋ ʿimāret olmadın ṭaşuŋdaġı maʿmūr nedür (Ç 11b/2)

[577] çünkim aduŋ oldı fülān hep dirligüŋ oldı yalan
gelsün biri maʿnā bilen ḥaḳīḳatde mestūr nedür (Ç 11b/3)

19. ṣımayınca gönglüŋ bütin yazılmaz cümle ṭāʿatüŋ[578]
geçmeyince ʿibādetüŋ ḥaḳdan saŋa maʿẕūr nedür
20. küfrile ṭutduŋ dīnüŋi vėr yaġmaya gümānuŋı[579]
getür görelüm bürhānuŋı bellü ḫaber taḳrīr nedür
21. hīç yoġiken olduŋ diri aç gözüŋi yolca yüri[580]
aŋlamazsın sen bu sırrı bellü ḫaber manẓar nedür
22. müʾminlerüŋ gelgil beri farḳ ėdelüm müşkilleri[581]
maʿlūm ola münkirleri ortada bu kāfir[582] nedür
23. günde biriŋ gide ṭurur ḳonşuŋ[583] sefer ėde ṭurur[584]
ecel bir bir yuda ṭurur pes dünyāya maġrūr nedür
24. Yūnus sen işitgil ḥaḳḳı gider göŋüllerden şeki[585]
çalap durur saŋa sāḳī elüŋde menḳūr nedür
25. müsülmānlar kim görmişdür ʿāşıḳ tevbe ėtdügini[586]
ʿışḳa tevbe edenlerüŋ kim görmişdür bitdügini

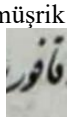
[578] ṣınmaḳ gerek göŋül putuŋ fāsiddür cümle ṭāʿatüŋ
geçmeyicek ʿibādetüŋ ḥaḳdan saŋa maʿẕūr nedür (V 4a/13)

[579] küfrile ṭutduŋ dīnüŋi yaġmaya vėr gümānuŋı kim
getür göreyim bürhānuŋı kim bilesin maḳbūl nedür (V 4b/2)

[580] hīç yoġıduŋ olduŋ diri aç gözüŋ aç ilerü yüri
aŋlayasın işbu sırrı belli beyān taḳrīr nedür (V 4a/16)

[581] müʾminiseŋ gel berü bil kim cabbār burc u bāru kim
farḳ ėdelüm mürşidleri maʿlūm ola münkir nedür (V 4b/3)

müʾmīn iseŋ gelgil berü cabbār ola burc berü
farḳ ėdelüm müşrikleri maʿlūm ola müşrik nedür (Ç 11b/4)

[582] Yazmada "ق" yerine "ك" yazılmıştır.

[583] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır.

[584] günde biri gide ṭurur ḳoŋşuŋ sefer ėde durur
ecel birer birer yuda ṭurur bu dünyāya maġrūr nedür (V 4a/15)

[585] Yūnus Emrem söyle ḥaḳḳı Allah olsun saŋa sāḳī
gider göŋlüŋdeki şekki elüŋdeki menḳūr nedür (V 4b/4)

Yūnus imdi sen ḥaḳḳı gider göŋüldeki şeki
çalap oldı saŋa sāḳī elindeki menḳūr nedür (Ç 11b/5)

[586] müslimānlar kim görmişdür ʿāşıḳ tevbe ėtdigini
ya kim işitdi deŋize od düşüben tütdügini (V 25b/6)

26. şāhum senüŋ ʿışḳuŋ odı düşdi gönlüm deryāsına[587]
ʿaceblemeŋ ḳaynayuban maʿrifetler bitdügini
27. yüzgüç-lük ögrenime-yen ḳul girmesün bu deŋize[588]
ʿışḳ deŋizi deriŋ olur ʿaceblemeŋ yitdügini
28. ṣarrāflıġı ögrenmeyen bu gevheri niçün ṣatar[589]
ḫarc ėder yoḳ nesneye bilmez neye ṣatdu-gini
29. yüz biŋ ʿĪsāleyin Mūsā ʿışḳla ser-gerdān yürür[590]
ʿaceblemeŋ beni daḫı ʿışḳ nehengi yutduġını
30. her kim ol dost dīdārını bunda ʿayān görmeyen[591]
yarın ol ser-gerdān ola hīç bilmeye n'etdügini
31. işde Yūnus miskīn eydür ṭapduġumuz dost yüzidür[592]
bunı aŋlamayan bilmez maʿnā neye gitdügini
32. şol maʿşūḳa benden yaŋa bilmezem nice baḳdı[593]
bu vücūdum şehrine bir ḫoş naẓar bıraḳdı
33. gözüm anuŋ yüzinden niçe giderem ıraḳ[594]
anuŋçün ol benüm göŋlümi aldı ḳapdı

---

[587] şāhum senüŋ ʿışḳuŋ odı düşdi göŋlüm deryāsına
ʿaceblemeŋ ḳaynayuban siz maʿrifetler bitdügini (V 25b/7)

[588] yüzgeçlik ögrenmeyen ḳoŋ girmesün bu deŋize
ʿışḳ deŋizi deriŋ olur ʿaceblemeŋ batduġını (V 25b/8)

[589] ṣarrāflıġı ögrenmeyen bu boncuḳ ṣanur bu gevheri
ḫāric ėder hīç nesneye bilmez neye ṣatduġını (V 25b/9)

[590] yüz biŋ ʿĪsā gibi Mūsā ʿışḳıla ser-gerdān gezer
ʿaceblemeŋ beni daḫı ʿışḳ zehrini yutduġumı (V 25b/10)

[591] her kim ol dost dīdārını bunda ʿayān görmezise
yarın daḫı ser-gerdān ola hīç bilmeye n'etdigüni (V 25b/11)

[592] işde Yūnus miskīn eydür sevdigümüz dost yüziydi
inanmayan işbu söze iletsün āḫirete n'etdügini (V 25b/12)

[593] şol dost benden yaŋa bilmezem nice baḳdı
bu vücūdum şehrine bir ḫoş naẓar bıraḳdı (V 31a/4)

[594] gözüm anuŋ yüzinden nice giderem ıraḳ
anuŋçün ol benüm göŋlümi şöyle ḳapdı (V 31a/5)

34. benüm ol dīldārla dek degül bunca işüm[595]
o şīrīn ḳılıncıla cānuma bu bünyādı ḳodı
35. çün ṣabr perdesini muḥabbet odı yaḳdı[596]
kimden ögüt isterisem hep baŋa ṣabr baḳdı
36. ṣabırla benüm işüm ḳaçan varısar başa[597]
cānuma cān bağışlar ol dostuŋ nüvaḫdı
37. sevdükli sevdügile bile ḳopısar yarın[598]
bu ʿışḳ yarına güymez belki bile ṣoyaḳdı
38. Yūnusuŋ dostı mürveti kendözinden ırmaya[599]
kim neyi severise cānı şuŋa ṣoyaḳdı
39. dīn ü milletden geçer ʿışḳ eserini ṭuyan
mezheb dīn mi bilür kendözin yavı ḳılan
40. ʿışḳ kime ėrdiyise kendüden ġayrı ḳomaz
ʿışḳdan zerre ayrılmaz kendüliginden ṭuyan
41. uçmaḳdan umusı yoḳ ṭamudan ḳorḳusı yoḳ
kendözin yavı ḳılup ḫayr şer elden ḳoyan
42. ol benem derse revā birligin bilse ḫaṭā
terk eyleyüben rıżā ʿaḳıl ḳoyup ʿışḳa uyan
43. ʿışḳ ehlini ṣorarsaŋ ne mezheb bī-milletdür
yolda ḳalandur ṣaḳın gėce vü gündüz ṣayan
44. küfr īmān ol yolda aṣṣı ziyāna geçmez
aṣṣı ziyāndan fāriġ varlıġlıġını

---

[595] benüm ol dildārıla dek degül bunca işüm
ol şīrīn ḳılıcı cānum bu boynına ṭaḳdı (V 31a/6)

[596] kimden ögüt isterisem ṣabr gösterür baŋa
bu ṣabır perdesini muḥabbet odı yaḳdı (V 31a/7)

[597] ṣabrıla benüm işüm ḳaçan varısar başa aya
cānuma cān bağışlar benüm ol dostuŋ nüvāḫtı (V 31a/8)

[598] sevdikli sevdigile bile ḳopısar yarın
bu ʿışḳ yarına güymez bu gün bile ṣoyaḳdı (V 31a/9)

[599] Yūnusı dost mürveti ayırmaya kendözinden
kim neyi severise cānı şuŋa uyaḳdı (V 31a/10)

45. Yūnus sen senligüŋ gider her ne ėderse dost ėder
ʿaczüŋi bil epsem ol var ʿışḳ rengine boyan

183a

1. ben oruç namāziçün süci içdüm esridüm
tesbīḥ seccāde içün diŋlerem cennetde ḳopuz
2. Yūnusuŋ bu sözinden maʿnā aŋlarsaŋ
müşkilüŋ ʿayān ola bilesin anda rumūz
3. bir ʿacāyib ʿışḳ geldi bende bu ḥāl üstine
gögsümi taḫt ėdindi oturdı cān üstine
4. sen sulṭānsın ben ḳulam sen gülsün ben bülbülem
ḥükmüŋ ʿāleme yeter nekim var ḳul üstine
5. evvel bahār olıcaḳ aġaçlar ṭonanıcaḳ
gör nice medḥ ederler bülbüller gül üstine
6. görürsin ʿāşıḳları gizler ḫalḳ içinde
kişi var görmez oturmış yol üstine
7. sözler eyitdüm deyü Yūnus nükte ėtmegil
daḫı yėgrek eydür var el vardur el üstine
8. ḳoyup gel naḳş-ı nigārı naḳşa yol verme zinhār[600]
naḳşıla yola giren ʿāḳıbet dünyā seve
9. dünyāyı bıraḳ elden dünyā geçmez bu yoldan[601]
iki ʿışḳ bir gönülden ʿarża geçmez bu ḫaber
10. ya sevgil dünyā ṭutġıl ya gelgil yol iletgil[602]
iki daʿvā bir maʿnā bu yolda ṣıġmaz derler

[600] ḳoyup gel naḳş-ı nigār naḳşa yol vėrme zinhār
naḳşıla yola giren ʿāḳıbet dünyā sever (Ç 16b/6)

[601] dünyāyı bıraḳ elden dünyā geçmez bu yoldan
iki ʿışḳı bir gönülden ʿarża geçmez bu ḫaber (Ç 16b/7)

[602] ya sevgil dünyāyı ṭutġıl ya gel böyle gitgil
iki daʿvā bir maʿnā bu yolda ṣıġmaz dėrler (Ç 16b/8)

11. geç bu maḫlūḳ ṭāʿatinden göz ırma dost ḳatından[603]
    aldanma fānī naḳşa fānī naḳşı n'ed-erler
12. ḳalma bu degme renge yüz biŋ yıllıḳ fersenge[604]
    iki cihān bir adım şaşurmadın adarlar
13. bu devrāndan öte kez kervān gitdi yete gör[605]
    ḳorḳu var ṣaġda ṣolda ḳayıḳmadın giderler
14. yaban yolın gözetme yol evde ṭaşra gitme[606]
    cān yolı cān içinde cān dādını cān ṭuyar
15. cān dādını cān bile cān dādın vermez dile
    gerçek ʿāşıḳ düşle yalan yabanda söyler
16. evvel ḳadīmden beri gerçekler yol eyledi[607]
    gelen girdi içerü Yūnus ṭaşra bī-ḫaber
17. gerçek ʿāşıḳ olanlaruŋ hemān dostı sever cānı
    unıdur kibr ü kini terk eylemek durur cānı
18. gerçek ʿāşıḳ ögüt bilmez zīre ögüt aṣṣı ḳılmaz
    ḳarār ėtmez ögüt vėrüp bulmaḳ ister Sübḥānı
19. gerçek ʿāşıḳ olanlaruŋ yüzinde nişānı olur
    dünin günin ṭurmaz aḳar gözi yaşınuŋ ḳanı
20. bu cümle ʿālem sevdügi bu dīnle bu īmāndur
    vaʾllāhi ʿışḳsuz gerekmez şol dīnle şol īmānı
21. bir ucına varurısa ayru degül ʿāşıḳ cānı
    ṣoruŋ cümle ʿāşıḳlara ḳıldan ḳıla bilür anı

---

[603] geç maḫlūḳ daʿvetinden göz ırma dost ḳatından
aldanma fānī naḳşa fānī naḳşı ne ėderler (Ç 17a/1)

[604] ḳalma bu degme renge yüz biŋ yıllıḳ fersenge
iki cihānı bir adım şaşurmadın ėderler (Ç 17a/2)

[605] yol derindür öte gör kervān gitdi yeter gör
ḳorḳu var saġda solda ḳayıḳmadın giderler (Ç 17a/3)

[606] yabān yolın gözetme yol öŋde ṭaşra gitme
cān yolı cān içinde cān-rāzın cān bilürler (Ç 17a/4)

[607] evvel ḳadīmden berü gerçek yönü ilerü
gelen gir içerü Yūnus ṭaşra bī-ḫaber (Ç 17a/5)

22. evvel āḫir ḥayyuʾl ḳayyūm ʿāşıḳlara maʿşūḳdı
ʿaḳluŋ varsa ḥisāb et geçmeyiser ʿışḳ devrānı
23. bende düşmiş ḳuş gibi çekindükçe bir kez ʿāşıḳ
anuŋçün cān boynına ṭolaşmışdur ʿışḳ urġanı
24. her kim ʿāşıḳam dėyüben ḥasret geçürür varısa
gözi ḥicābludur anuŋ görinmedi ʿışḳ nihānı
25. īmānlu durur cümle ʿālim sevdükli sevdügile
siz ḳamu göz ṭanuḳ oluŋ ʿışḳdur Yūnusuŋ cānı
26. Yūnus yüzüŋ ḳaldurmaġıl ʿāşıḳlaruŋ ayaġından
fidā eyle yüz biŋ cānı anda bulasın sulṭānı
27. ʿāşıḳ mıdur ol maʿşūḳiçün vermeye cānı
ʿāḳıl mıdur ol dünyāyıla isteye anı
28. ādem midür ol ʿömrini ḳullıḳda geçürmez
ʿārif midür ol gelmeye sūd u ziyānı
29. ʿālim midür ol ʿilmine lāyıḳ ʿameli yoḳ
cāhil midür ol ʿışḳa ṣata iki cihānı
30. ʿābid midür ol işlemedi ṭāʿat iḫlāṣ
fāsıḳ demeŋüz kendözini suçlu bileni
31. esrük midür ol ḳadeḥi nūş etmedi dostdan
eyü dėmeŋüz ġafletile nefse uyanı
32. göŋül midür ol ḥikmetden ḳılmadı tefekkür
yā göz midür ol yaş yerine dökmeye ḳanı
33. miskīn Yūnusuŋ sermāyesi yoḳdur ilahī
illā sevicidür seni ʿışḳla seveni
34. ḥelāl ḳıldı maʿşūḳa ʿāşıḳ kend(ü)[608] cānını[609]
maʿşūḳ nefsinden oḳur her ʿāşıḳ Ḳurʾānını

---

[608] Yazmada sözcük sonunda harf eksiktir.

[609] ḥelāl ḳıldı maʿşūḳa ʿāşıḳ kendi ḳanını
maʿşūḳ naḳşından oḳur her ʿāşıḳ Ḳurʾānı (V 29b/2)

ḥelāl ḳıldı maʿşūḳa ʿāşıḳ kendi ḥālini
maʿşūḳ naḳşından oḳur her ʿāşıḳ Ḳurʾānı (Ç 82b/12)

35. yārdan ayru olınca aşılup ölmek yegdür[610]
ʿāşıḳ kendü bıraġur boynına urġanını
36. gitmez ʿāşıḳ gözinden her giz maʿşūḳ ḫayāli
nite kim Zelīḫā vėrür Yūsufuŋ nişānı[611]
37. dirlik budur ʿāşıḳa maʿşūḳ yolında gide[612]
ṣorarlarsa eydem ʿāşıḳuŋ bürhānınu
38. Belḳīsla Süleymān ʿışḳa düşdi bir zamān[613]
isteyüp bulmadılar bu derdüŋ dermānını
39. gökdeki Hārūt Mārūt ʿışḳiçün indi yere[614]
zühre yüzin göricek unıtdı Raḥmānını

---

[610] yārdan ayru olınca aşılup ölmek yeg durur
ʿāşıḳ kendü bıraġur boynına urġanını (V 29b/3)

yārdan ayru olınca aşılup ölmek yegdür
ʿāşıḳ kendi bıraġur boynına urġanını (Ç 82b/13)

[611] gitmez ʿāşıḳ gözinden her dem maʿşūḳ ḫayāli
nitekim Zelīḫā vėrür Yūsufuŋ nişānını (V 29b/4)

gitmez ʿāşıḳ gözinden her giz maʿşūḳ ḫayāli (Ç 82b/14)
nite kim Zelīḫa vėrür Yūsufuŋ nişānını (Ç 83a/1)

[612] dirilik budur ʿāşıḳa maʿşūḳ yolında n'ėde
ṣorarlarsa eydirem ʿāşıḳuŋ bürhānınu (Ç 29b/5)

dirlik budur ʿāşıḳa maʿşūḳ yolına gide
ṣorarlar ise eydem ʿāşıḳlaruŋ burhānını (Ç 83a/2)

[613] Belġīsla Süleymān ʿışḳa düşdi bir zamān
isteyüp bulımadılar bu derdüŋ dermānını (V 29b/6)

Belḳīs ile Süleymān ʿışḳa düşdi bir zamān
isteyüben bulmadılar bu derdüŋ dermānını (Ç 83a/3)

[614] Hārūt Mārūt semādan ʿışḳ içün indi yere
zühre yüzin göricek unutdı raḥmānını (V 29b/7)

gökdeki Hārūt Mārūt ʿışḳ içün indi yere
zühre yüzüŋ göricek unutdı raḥmānını (Ç 83a/4)

40. Leylāyla Mecnūn işi ʿaceb gelür bu ḫalḳa[615]
ʿAbdü'r-rezzāḳ terk etdi ʿışḳiçün īmānını
41. zamāne vefāları cefā gelür Yūnusa[616]
bir ṭoġrı yār bulıcaḳ fidā ḳılur cānını
42. ʿārifler arasında ṣofılıḳ ṣatmayalar[617]
çün ṣāfī iḫlāṣ ʿışḳı riyāya ḳatmayalar
43. ya bildügüŋden eyit ya bir bilürden işit[618]
teslīmlik ucın ṭutup sözi uzatmayalar
44. yalancı cāna ḳıymaz gerçek cān vėrür ṭuymaz[619]
yalanla gerçegi berāber ṭutmayalar

---

[615] Leylāyla Mecnūn işi ʿaceb gelür bu ḫalḳa eyā
ʿAbdü'r-rezzāḳ terk ėtdi ʿışḳ içün īmānını (V 29b/8)

Leylā ile Mecnūn işi ʿaceb gelür bu ḫalḳa
ʿAbdü'r-rezzāḳ terk ėtdi ʿışḳ içün īmānını (Ç 83a/6)

[616] zamāne vefāları hep cefā ḳılar Yūnusa
bir doġru yār bulıcaḳ fidā ḳılar cānını (V 29b/10)

amān vefāları cefā ḳılur Yūnusa
bir ṭoġrı yār bulıcaḳ fidā ḳılur cānını (Ç 83a/7)

[617] ʿāriflerüŋ ḳatında ṣofılıḳ ṣatmayalar
ʿāriflerüŋ iḫlaṣ işin riyāya ḳatmayalar (V 5b/9)

ʿārifler ortasında ṣofılıḳ ṣatmayalar
çün ṣofıya iḫlaṣ gerek ʿışḳa riyā ḳatmayalar (Ç 12b/5)

[618] ya bildigüŋden eyit ya bir bilenden işit
miskinlik ucını ṭut sözi uzatmayalar (V 5b/11)

ya bildigüŋi eyit ya bir bilürden işit
teslīmlik ucını ṭut söz uzatmayalar (Ç 12b/6)

[619] ʿārif cān vėrür ṭuymaz yalancı māla ḳıymaz
yalanıla gerçegi hem berāber ṭutmayalar (V 5b/10)

yalancı māla ḳıymaz gerçek cān vėrür
yalanla gerçegi berāber ṭutmayalar (Ç 12b/7)

183b

1. ṣūretden gel ṣıfāta yolda ṣafā bulasın[620]
   ḫayāllerde ḳalmaġıl erden maḥrūm ḳalasın
2. bu yolda ʿacāyib çoḳ ʿacāyibe aldanma[621]
   ʿacāyib anda ola kim dost yüzin göresin
3. ʿışḳ ḳuşaġın ḳuşanġıl ʿışḳa ḳul olup gelgil[622]
   mücāhede çekerseŋ müşāhede bulasın
4. bundan ʿışḳuŋ şehrine üç yüz deŋiz geçeler
   üç yüz deŋiz geçüben yedi ṭamu bulasın
5. yedi ṭamuda yanġıl her birinde kül olġıl[623]
   vücūduŋ anda ḳoġıl ayruḳ vücūd bulasın
6. ḥaḳīḳatdür ḥaḳ şārı yedi ḳapu açarı[624]
   dergāhında yüz dürlü gerek ḳudret göresin
7. ṭaşum dervīş içüm boş dilüm ṭatlu sözüm ḫoş[625]
   illā ben etdügümi dīnin degşüren ėtmez
8. Yūnus eksükligüni Allahuŋa arż eyle[626]
   anuŋ keremi çoḳdur sen etdügüni etmez
9. ey dervīş dėyen nem durur dervīş benüm
   ya bu aduma lāyıḳ ḳanı elümde iş benüm

---

[620] ṣūretden gel ṣıfata yolda ṣafā bulasın
ḫayāllerde ḳalmaġıl erden maḥrūm ḳalasın (Ç 53b/8)

[621] bu yolda ʿacāyib çoḳ sen ʿacāyibe aŋlanma
ʿacāyib anda ola kim dost yüzin göresin (Ç 54a/1)

[622] ʿışḳ ḳuşaġın ḳuşanġıl ʿışḳa ḳul olup gelgil
mücāhede çekerseŋ müşāhedeye ėresin (Ç 54a/2)

[623] yedi ṭamuda yanġıl her birinde kül olġıl
vücūduŋ anda ḳoġıl ayruḳ vücūd bulasın (Ç 54a/4)

[624] ḥaḳīḳatdür ḥaḳ şārı yedi ḳapu açarı
dergāhuŋda yazlu göŋül ḳudret bulasın (Ç 54a/5)

[625] ṭaşum dervīş içüm boş dilüm ṭaṭlu sözüm ḫoş
illā ben ėtdigüm dīnin degişen etmez (Ç 20a/5)

[626] Yūnus eksükligüŋi yüri Mevlāya ʿarż eyle
anuŋ keremi çoḳdur sen ėtdigin ol ėtmez (Ç 20a/6)

10. kendü özümi görürem ṣāluṣlanuban yürürem
    buġż u kibr ü ʿadāvet gönlümi almış benüm
11. dervīş derler aduma baḳarlar ṣūretüme
    bilmezler dirligümi gel sitāyişin benüm
12. şeyḫüm ḳamudan ulu yolda uludan ulu
    gönlüm evi ḳayġulu nefsüm āsāyiş benüm
13. ṣuçumı örter ḫırḳam dirligüm cümlesi ḫām
    bir gün yırtasar perdem yine düşvār iş benüm
14. ṣūretüm güler ḫalḳa ḳanı ya ḳullıḳ ḥaḳḳa
    bu dirligüme baḳa hep işüm yanlış benüm
15. dervīşlige inanduḳ ulu ṣuçda bulanduḳ
    Yūnus eydür umduġum ḥaḳdan raḥmetmiş benüm
16. mūmlu baldur ṭatlu söz yaġı anuŋ ṭarīḳat[627]
    dostiçün balı yaġa pes niçün ḳatmayalar
17. ḳıymete ṭutarısaŋ neye deger iş bu dem
    erenlerüŋ maʿnāsın almaz ṣatmayalar
18. miskīn ādem yanıldı uçmaḳda buġday yedi
    işi ḥaḳdan bilenler şeyṭāndan ṭutmayalar
19. şīrīn ḫulḳlar eylegil ṭatlu sözler söylegil[628]
    ṣoḥbetlerde seni erenler Yūnus unıtmayalar
20. bir kez yüzüŋ gören senüŋ ʿömrüŋce unıtmaya[629]
    tesbīḥ sen olasın aŋa ol ayruḳ dīn ṭutmaya
21. namāza ṭuran zāhid naẓar saŋa ėrürse[630]
    unıda ṭāʿatini miḥrāba secde etmeye

---

[627] ṭuzsuz yaġ ṭarīḳat mūmlı baldur şerīʿat
dost içün balı yaġa pes niçün ḳatmayalar (V 5b/12)

[628] ṭatlı diller söylegil şīrīn ḫulḳlar eylegil
ṣoŋ demde miskīn Yūnus seni unutmayalar (V 5b/13)

[629] bir kez senüŋ yüzüŋ gören ʿömrince unutmaya
tesbīḥi sen olasın ol ayruḳ dīn ṭutmaya (V 23b/2)

[630] namāza ṭuran zāhid naẓarıŋa ėrürse
unıda ṭāʿatini miḥrāba secde ėtmeye (V 23b/3)

22. ben seni sevdügüme bahā vėr dėrlerise[631]
iki cihān milkini vėrip bahāsı yetmeye
23. iki cihān ṭopṭolu bāġ u bostān olurısa[632]
ḳabūl etmeyem anı ben ḥācetüm sensüz bitmeye
24. sekiz uçmaḳ ḥūrīsi birin birin gelürise[633]
seni sevmekden artuḳ göŋlüm ḳabūl etmeye
25. gelür reyḥān ḳoḫusı ʿāşıḳla maʿşūḳdan[634]
hemīşe ʿāşıḳ gözi hīç maʿşūḳdur gitmeye
26. İsrāfīl ṣūr üricek maḫlūḳ gerü ṭurıcaḳ[635]
senüŋ ünüŋden artuḳ ḳulaġum işitmeye
27. zühre yere inüben sāzın nüvāḫt ederse[636]
ʿişretüm sen olasın gözüm senden gitmeye
28. n'ederler ḫānmānı sensüz cān u cihānı[637]
yegsin iki cihāndan kimse gümān ṭutmaya
29. Yūnus seni seveli beşāret ėder cānı[638]
her dem yeŋi dirlikde ʿömrini eskitmeye
30. dirlik niceydügin eydeyin ḳıldan ḳıla
ıraḳa vü yaḳına hem ḫāṣ u ʿāma bile

---

[631] ben seni sevdigime eger bahā olursa
iki cihān mülkini vėrüp bahā yetmeye (V 23b/5)

[632] iki cihān ṭopṭolı bāġ u bostān olursa
senüŋ ḳoḳuŋdan yaḫşı gül ü reyḥān bitmeye (V 23b/6)

[633] sekiz uçmaḳ ḥūrīsi bezenüp gelür ise
seni sevmekden artuḳ göŋlüm ḳabūl ėtmeye (V 23b/8)

[634] gül-i reyḥān ḳoḳusı ʿāşıḳla maʿşūḳdur
hemīşe ʿāşıḳuŋ gözi maʿşūḳdan gitmeye (V 23b/7)

[635] İsrāfīl ṣūra urıcaḳ maḫlūḳ ayaḳ ṭurıcaḳ
senüŋ ünüŋden artuḳ ḳulaġum işitmeye (V 23b/9)

[636] zühre yere inüben çengin nüvāḫt ėderse
ʿişretüm sen olasın gözüm senden gitmeye (V 23b/10)

[637] n'ėderler ḫānmānı sensüz cān u cihānı
yegsin iki cihāndan kimse gümān ṭutmaya (V 23b/11)

[638] Yūnus seni seveli beşāret ėder cānı
her dem yeŋi dirilikde ʿömriŋi eskitmeye (V 23b/12)

31. ḫāṣ u ʿām cümle ʿāṣī dosta ḳuldı cümlesi
ḳullar yol vėrmeyicek şāh kim göribile
32. bu ḳıṣṣam uzundur benüm nite dükedibilsem
ḳanġı bir eksükligüm getüribilem dile
33. senlik benlik olıcaḳ ikilikile ḳalur
ikilik ṭutan göŋül ḳaçan bir dürlü bula
34. dosta gidenüŋ yolı göŋüller içre gider
bu ḫulḳ eyle ėrmedin görüp görgil göŋüle
35. yetmiş iki milletüŋ ayaġın öpmek gerek
anuŋçün maʿşūḳa cümle milletde bile
36. andan gerü dostla bilmezem n'olasını
şimdiye degin ʿömrüm geçdi yoḳ sevdālarıla
37. gerçek dostı sevenler unıtdılar kendözin
ḳanda varurlarısa iletürler beni bile
38. ger ʿāşıḳısaŋ Yūnus vuṣlat bulayduŋ bugün
ʿışḳ niçe ḳarār ḳılsun yarınki vaʿdeyile
39. ṣūfiyem ḫalḳ içinde tesbīḥ elümden gitmez[639]
dilüm maʿrifet söyler göŋlüm hīç ḳabūl ėtmez
40. boynumda icāzetüm riyāyıla ṭāʿatüm [640]
endīşem ayruḳ yerde gözüm yolum gözetmez
41. söylerem maʿrifeti sālūslanuram ḳatı
miskīn aŋa dönmege göŋlümden kibir gitmez
42. ḫoş dervīşem ṣabrum yoḳ dilümde inkārum çoḳ[641]
ḳulaġumdan gireni hergiz göŋlüm işitmez

[639] ṣūfiyem ḫalḳ içinde tesbīḥ elümden gitmez
dilüm maʿrifet söyler göŋlüm hīç ḳabūl etmez (Ç 19b/14)

[640] boynumda icāzetüm riyāyıla ṭāʿatüm
endīşem ayruḳ yerde gözüm yolı gözetmez (Ç 19b/15)

[641] ḫoş dervīşem ṣabrum yoḳ dilümde inkārum çoḳ
ḳulaġumdan gireni hergiz içüm işitmez (Ç 20a/1)

43. görenler elüm öper tāc u ḫırḳaya baḳar[642]
    şöyle ṣanurlar beni ẕerrece günāh ėtmez
44. ṭaşumda ʿibādetüm ṣoḥbetüm ḫoş ṭāʿatüm[643]
    iç bāzāra gelicek biŋ yıllıḳ ʿayyār yetmez
45. görenler ṣūfī ṣanur selām vėrür utanur[644]
    anca iş ḳoparaydum el uruban güç yetmez

184a

1. evvelki ḳapusında bir kişi oturur anda[645]
   saŋa eydür gelmegil olmasun ki dönesin
2. ikinci ḳapusında iki arslan yatar anda[646]
   niceleri ḳorḳutmış olmasun kim ḳorḳasın
3. beşinci ḳapusında beş ruhbān oturur anda[647]
   dürlü metāʿlar ṣatar olmasun kim alasın
4. altuncı ḳapusında bir ḥūrī oturur anda[648]
   saŋa eydür gel beri olmasun kim varasın
5. çün sen anda varasın ol ḥūrī alasın[649]
   biregüden ötürü erden maḥrūm ḳalasın

---

[642] görenler elüm öper tāc u ḫırḳama baḳar
şöyle ṣanurlar beni ẕerrece günāh etmez (Ç 20a/2)

[643] ṭaşumda ʿibādetüm ṣoḥbetüm ḫoş ṭāʿatüm
iç bāzāra gelicek biŋ yıllıḳ ʿayyār ėtmez (Ç 20a/3)

[644] görenler ṣūfī ṣanur selām vėrür utanur
anca iş ḳoparaydum el ėrüben güç yetmez (Ç 20a/4)

[645] evvelki ḳapusında bir kişi oturur anda
saŋa eydür selīm ol gel miskinlik bulasın (Ç 54a/6)

[646] ikinci ḳapusında iki arṣlan oturur anda
niceleri ḳorḳutmış olmasun kim ḳorḳasın (Ç 54a/7)

[647] beşinci ḳapusında beş ruhbān vardur anda
dürlü metāʿlar ṣatar olmasun kim alasın (Ç 54a/10)

[648] altıncı ḳapusında bir ḥūr oturur anda
saŋa eydür gel berü olmasun kim varasın (Ç 54a/11)

[649] çünkim anda varasın ol ḥūrī alasın (Ç 54a/12)
bir vāyeden ötürü yoldan maḥrūm ḳalasın (Ç 54b/1)

6. yedinci ḳapusında yediler oturur anda[650]
   saŋa derler ḳurtulduŋ gerek dostı göresin
7. çün içerü giresin dost yüzini göresin[651]
   ene'l-ḥaḳ şerbetini dost elinden içesin
8. Yūnus işbu sözleri ḥaḳ varlıġından eydür[652]
   isteriseŋ kānını miskīnlikde bulasın
9. bu semāʿa girmeyen ṣoŋra peşīmān olur[653]
   erişür bizümle ser-be-ser düşmān olur
10. dānişmendile cāhil onamaz dervīşleri[654]
    dervīşile dānışman yavlaḳ ėrişgen olur
11. dostdur bizi oḳıyan üstümüze şaḳıyan[655]
    şimdi üç buçuḳ oḳıyan deriŋ dānışman olur
12. bir niçeŋün göŋline şeyāṭīn iġvā edüp[656]
    erenler semāʿına bunlar gülişgen olur
13. dānışman oldur geldi oḳuduġını bildi[657]
    ehl-i derd dervīşlere cānı ḳarışġan olur

---

[650] yedinci ḳapusında yediler oturur anda
saŋa eydür ḳorḳalıdan gir dost yüzin göresin (Ç 54b/2)

[651] yedinci ḳapusında yediler oturur anda
saŋa eydür ḳorḳalıdan gir dost yüzin göresin (Ç 54b/2)

[652] Yūnus uşbu sözleri ḥaḳ varlıġından eydür
isteriseŋ kānını miskīnlikde bulasın (Ç 54b/4)

[653] bu semāʿa girmeyenler ṣoŋra peşīmān olur
daḫl ėden biz ḫamra ṣoŋra peşīmān olur (V 7b/11)

[654] dānişmendüŋ cāhilleri oŋamaz dervīşleri
dervīşāna danışma ki yavlaḳ ėrişgen olur (V 7b/13)

[655] dostdur bizi oḳıyan üstümüze şaḳıyan
şimdi üç buçuḳ oḳıyan deriŋ dānışman olur (V 7b/12)

[656] bir niçenüŋ göŋline şeyṭān dolupdur yine
erenler semāʿına bular gülişgen olur (V 7b/14)

[657] dānişmend oldı geldi oḳıduġında buldı
ehl-i derd dervīşler hep cāna ḳarışġan olur (V 7b/15)

14. hāy bī-çāre dānışman eyit dervīşe dervīşān[658]
dervīşile ėrişen işine peşīmān olur
15. Yūnus eydür Mevlānā epsem otur yerüŋde[659]
bu ṣoḥbeti ṭuymayan ṣoŋra sevişgen olur
16. iki cihān zindānısa gerek baŋa bostān ola[660]
ne ġam ġuṣṣa günāhuma çün ʿināyet dostdan ola
17. varam ben dosta ḳul olam her dem açılam gül olam
ya söyleyem bülbül olam ṭuraġum gülistān ola
18. şükür ḥaḳḳı gördi gözüm erenlere ṭopraḳ yüzüm[661]
söz bilene işbu sözüm gerek şekeristān ola
19. ḫocam oldum ʿāşıḳ saŋa ḳaldum ʿizzetile ṭaŋa[662]
ʿışḳla palāsın baŋa gerek ḫāṣṣu'l-ḫāṣdan ola
20. ʿışḳuŋa doymadı özüm geŋsüzin açıldı rāzum[663]
Yūnus Emre senüŋ sözüŋ ʿālemlere destān ola

---

[658] ey bī-çāre dānışman dė dervīşe dervīşān
dervīşlere ėrişen işine peşīmān olur (V 7b/16)

[659] Yūnus eydür ki Mevlānā epsem otur yerüŋde (V 7b/17)
bu ṣoḥbete gelmeyen ṣoŋra sevişgen olur (V 8a/1)

[660] iki cihān zindānısa gerek baŋa bostān ola
ayruḳ baŋa ne ġam ne ġuṣṣa çün ʿināyet dostdan ola (V 2a/6)

iki cihān zindānısa gerek bize bostān ola
imdi bize ne ġam ne ġuṣṣa çün ʿināyet dostdan ola (Ç 69a/8)

[661] ol dost yüzin gördi gözüm erenlere ṭoprak yüzüm
söz bilene işbu sözüm gerek şekerristān ola (V 2a/7)

ol dost yüzüŋ gördi gözüm erenlere ṭoprak yüzüm
söz bilene işbu sözüm gerek şekerristān ola (Ç 69b/1)

[662] sensüz iki cihān benüm zindān görinür gözime
senüŋ ʿışḳuŋ gören kişi gerek ḫāṣṣu'l-ḫāṣdan ola (V 2a/9)

sensüz iki cihān benüm zindān görinür gözüme
senüŋ ʿışḳuŋ ile palāṣ gerek ḫāṣṣü'l-ḫāṣdan ola (Ç 69b/3)

[663] ʿışḳa doymadı özüm diŋmez aḳar iki gözüm
Yūnus senüŋ sözlerüŋ ʿālemlere destān ola (V 2a/10)

ʿışḳa doymadı gözüm geŋsüzin söylerem rāzum
Yūnus senüŋ her bir sözüŋ ʿālemlere destān ola (Ç 69b/4)

21. çıḳdum erik ṭalına anda yedüm üzümi[664]
bostān issi geldi eydür uġruladuŋ ḳozumı
22. uġrılıḳ yapdum aŋa bühtān eyledi baŋa[665]
bir çerçi geldi eydür ḳanı alduġuŋ gözüŋi
23. anlardan ḳurtılmadın n'etdügi bilmedin[666]
öküz issi geldi eydür boġazladuŋ ḳazumı
24. bir kişiyle güreşdüm elsüz ayaġum aldı[667]
anı da başamadum göyündürdi özümi
25. iplik vėrdüm çulhaya ṣardı yumaḳ eyledi[668]
becid becid ışmarlar gelsün alsun bezini
26. bir baġaya uġradum gözsüz yılan yoldaşı[669]
ḫaber ṣordum vėrmedi ḳayṣarīyedür ʿazmi

---

[664] çıḳdum erik dalına anda yedüm üzümi
bostān issi geldi eydür uġruladuŋ ḳozumı (V 26a/17)

çıḳdum erik dalına anda yedüm üzümi
bostān ışṣı ḳaḳıyup dėr ne yersin ḳozumı (Ç 86a/5)

[665] uġrılıḳ eyledüm aŋa bühtān eyledi baŋa
bir çerçide geldi eydür ḳanı aldıġuŋ gözüŋi (V 26b/1)

[666] andan ḳurtulmadın ne ėtdigümi bilimedüm
öküz issi geldi eydür boġazladuŋ ḳazumı (V 26b/2)

[667] bir putile güreşdüm aŋsuz ayaġum aldı
anı da başamadum göyündürdi özümi (V 26b/3)

bir kütle güleşdüm elsüz ayaġum aldı
şunı da başamadum göyündürdüm özümi (Ç 86b/1)

[668] iplik vėrdüm çūlḫāya ṣardı yumaḳ eyledi
becīd becīd ışmarlar ki gelsün alsun bezini (V 26b/4)

iplik vėrdüm çulḫaya ṣarup yumaḳ ėtmemiş
becid becid ışmarlar gelsün alsun bezini (Ç 86a/7)

[669] bir baġaya uġradum gözsüz sepet yoldaşı
ḫaber ṣordum vėrmedi ḳayṣarīdür ʿāzimi (V 26b/5)

27. Yūnus bir söz söyledi hīç sözlere beŋzemez[670]
    cāhillerüŋ içinde örter maʿnā yüzüni
28. işitdügümi bildüm āşikāre cān içinde[671]
    ṭaşra ister kendüsin kendüsi cān içinde
29. ḳāimdür hīç ırılmaz ansuz kimse dirilmez[672]
    adım adım yer ölçer kendi revān içinde
30. bu ṭılsımı baġlayan cümle dilde söyleyen[673]
    yere göge ṣıġmayan gelmiş cihān içinde
31. ṣayru olmış iŋler Ḳurʾān ünini diŋler[674]
    Ḳurʾān oḳıyan kendi kendü Ḳurʾān içinde

---

[670] Yūnus bir söz söyledi hīç sözlere beŋzemez
cāhillerüŋ ucından örter maʿnā yüzini (V 26b/6)

Yūnus bir söz söyledi hīç bir söze beŋzemez
erenler meclisinde maʿnā bürür yüzümi (Ç 86b/3)

[671] istedügimi buldum āşikāre cān içinde
ṭaşra isteyen kendi kendisi cān içinde (V 21a/4)

istedigümi buldum āşikāre cān içinde
ṭaşra isteyen kendi kendisi revān içinde (Ç 62a/3)

[672] ḳayyūmdur ol ölmez ansuz kimse dirilmez
adım adım yer ölçer ḥükmi kendi revān içinde (V 21a/5)

ḳāim durur ayrılmaz ansuz kimse dirilmez
adım adım yer ölçer kendi revān içinde (Ç 62a/4)

[673] bu ṭılsımı baġlayan cümle dilde söyleyen
yere göge ṣıġmayan girmiş vīrān içinde (V 21a/9)

bu ṭılsım baġlayan cümle dilde söyleyen
yėre göge ṣıġmayan girmiş bu cān içinde (Ç 62a/10)

[674] ṣayrı olmış iŋiler Ḳurʾān ünün diŋler
Ḳurʾān oḳıyan kendidür yine Ḳurʾān içinde (V 21a/8)

ṣayru olmış iŋler Ḳurʾān ünini diŋler
Ḳurʾān oḳıyan kendi kendi Ḳurʾān içinde (Ç 62a/9)

32. uġrı olmış uġrılar gerü kendüsi çıḳar[675]
    şaḥne kendüsi olmış kendü zindān içinde
33. siyāset meydānında ġalebeden baḳan ol[676]
    siyāset kendü olmış kendü meydān içinde
34. ḳudret ḳılıcın almış nefsin boynını çalmış[677]
    nefsini depelemiş elleri ḳan içinde
35. Yūnus senüŋ sözlerüŋ nişāndur bilenlere[678]
    söylerler sözüŋi devr-i zamān içinde
36. bu fenā mülkinde bir niçe niçe ḥayrān olam[679]
    niçe bir ḥayrān olam ya niçe bir giryān olam
37. gāh feleklerde meleklerden dilekler eyleyem[680]
    gāh ʿarş u şemsile gerdūn olam gerdān olam

---

[675] uġrı olmış uġrıları gėrü kendisi çıḳar
şaḥne kendisi olmış girenile zindān içinde (V 21a/13)

uġrı olmış uġrılar gine kendüni çaḳar
şaḥne kendüsi olmış kendi zindān içinde (Ç 62a/5)

[676] siyāset meydānında yüksek yerden baḳan ol
siyāset kendi olmış girmiş meydān içinde (V 21a/17)

siyāset meydānında ġalebeden baḳan ol
siyāset kendi olmış kendi meydān içinde (Ç 62a/7)

[677] çekmiş ḳudret ḳılıcın çalmış nefsinüŋ boynın
nefsini depelemiş elleri ḳan içinde (V 21a/18)

çekmiş ḳudret ḳılıcın çalmış nefsin başını
depelemiş nefsini elleri ḳan içinde (Ç 62a/8)

[678] Yūnus Emremüŋ sözleri maʿnādur bilene
söyleyeler sözlerüŋ devr-i zamān içinde (V 21b/1)

Yūnus senüŋ sözlerüŋ maʿnādur bilenlere
söyleyeler sözüŋi devr-i zamān içinde (Ç 62b/5)

[679] bu fenā mülkinde ben niçe niçe ḥayrān olam
niçe bir ḫandān olam ya niçe bir giryān olam (V 40a/4)

[680] geh feleklerde meleklerden dilekler dileyem
gāh ʿarşuŋ şemsle gerdūn olam gerdān olam (V 40a/5)

38. adumı adam yedi dört on sekizden biz öte[681]
ṭoḳuzı yolda ḳoyup şāh emrine fermān
39. dost feraḥ ḳıldı teraḥdan ben ġınā eyledüm[682]
ṣūretā insān olam hem cān hem cānān olam
40. gāh bir müftī müderris hem müzeyyin hem temīz[683]
geh tedbir nāḳış u geh naḳṣıla noḳṣān olam
41. gāh baḥru'l-ḥūt içinde söyleşem Yūnusla[684]
geh çıḳam bālī olam Selmān loḳmān olam
42. gāh esfelde inem şeyṭānla şerler düzem[685]
geh çıḳam ʿarş üstine seyrān olam cevlān olam
43. gāh işitmezem işidürem istemezem ʿaceb[686]
niçe bir nisyān olam ḥayvān olam insān olam
44. gāh maʿḳūlāt u maḥsūsāt u taḳrīr ü beyān[687]
gāh maḳhūrāt olam geh ṣāḥibü'l-keyvān olam
45. niçe bir ṣūretde insān u ṣıfatda cānvar[688]
niçe bir dilkü olam dilkü olam arslan olam

---

[681] adımum adam yedi dört on sekizden ben öte
ṭoḳuzı yolda ḳoyam ṣāh emrine fermān olam (V 40a/6)

[682] dost feraḥ ḳıldı teraḥdan ben teberrā eyledüm
ṣūreti insan olam hem cān hem kan olam (V 40a/7)

[683] gāh bir müftī müderris hem müzeyyin hem temīz
gāh bir müdebbir ü nāḳış naḳṣıla noḳṣān olam (V 40a/8)

[684] gāh baḥru'l-ḥūt içinde söyleşem Yūnusla
gāh çıḳam bālī olam Selmān olam bālī olam (Ç 40b/1)

[685] gāh esfelden inem şeyṭānla şerler düzem
gāh çıḳam ʿarş üstine seyrān ėdem cevlān olam (Ç 40b/2)

[686] gāh işidirem işitmezem ėtmezem ʿaceb
niçe bir nisyān olam ḥayrān olam insān olam (Ç 40b/3)

[687] gāh maʿḳūlāt-ı maḥsūlāt taḳrīr ü beyān
gāh maḳhūrāt olam gāh ṣāḥibü'l-keyvān olam (Ç 40b/4)

[688] niçe bir ṣūretde insān u ṣıfatda cānvar
niçe bir dilkü olam dilkü olam arslan olam (Ç 40b/5)

184b

1. görenüŋ ḥāli döner nişānsuz bī-nişāna[689]
   cümle ʿālemi ṣırf içürdüŋ peymāne
2. sen bī-ṣıfātsın bī-nihādsın[690]
   ʿāşıḳlara devletsin menşūr olduŋ cihāna
3. saŋa biriken birlik oldur cihāna dirlik[691]
   senden ayruḳsı dirlik cümle bād-ı efsāne
4. senüŋ ḥikmetüŋ ıraḳ sensin cānlara ṭopraḳ[692]
   sen yandurdugˇuŋ çerāg̈ ʿömre ebedī yana
5. sen ḫāṣṣu'l-ḫāṣ bābısın ʿāşıḳlaruŋ kitābısın[693]
   muṭlaḳ dīdār ḳapusın görenler maḫlūḳ ṣana
6. ünüŋ işiden ḳulaḳ andan oldı anda saḳ[694]
   cümle göŋüller muṭlaḳ ṣaddaḳ der bu bürhāna
7. geh varam bir şems olam ẕerremde yüz biŋ ʿarş ola[695]
   geh yana ṭuman olam ṭūfān olam ẓulmān olam

---

[689] görenüŋ ḥāli döner nişānsuz bī-nişāna
esritdüŋ bir niçeyi ṣırf içürdüŋ peymāne (V 20b/8)

görenüŋ ḥāli döner nişānın bī-nişān
esrikdür cümle ʿālem ṣırf içirdüŋ peymāne (Ç 70b/8)

[690] sen bī-ṣıfātuŋ ṣıfātısın bī-nihāduŋ nihādısın
ʿāşıḳlar devletisin meşhūr olduŋ cihāna (V 20b/9)

[691] saŋa biriken birlik ol durur ki cihāngīrlik
senden ayruḳsı dirilik cümle bād u efsāne (V 20b/10)

saŋa bir iken birlik oldur cihāna dirlik
senden ayruḳsı dirlik bāḳī durur efsāne (Ç 71a/1)

[692] senüŋ ḥikmetüŋ ıraḳ sensin cānlara duraḳ
senüŋ yandurdıġuŋ çerāg̈ ʿömr-ü ebedī yana (V 20b/11)

senüŋ ḥikmetüŋ ıraḳ sensin cānlara ṭopraḳ
sen yandurdıġuŋ çerāg̈ ʿömr-i ebedī yana (Ç 71a/2)

[693] sen ḫāṣṣu'l-ḫāṣ bābısın ʿāşıḳlaruŋ kitābısın
muṭlaḳ dīdār ḳapusısın görenler maḫlūḳ ṣana (V 20b/12)

[694] ünüŋ işiden ḳulaḳ enver oldı anda saḳ
cümle göŋüller muṭlaḳ ṣıddīḳ dėr bu bürhāna (V 20b/13)

[695] gāh varam bir şems olam ẕerremde yüz biŋ ʿarş ola
gāh yine ṭuman olam ṭūfān olam ẓulmān olam (Ç 42b/4)

8. evveli hū āḫiri hū yā hū yā veyā men hū[696]
   ḥayy u ḳayyūm ol ḳala vü men ʿaleyhā fān[697] olam
9. dīn ü millet ṣorarısaŋ ʿāṣıḳlara dīn ne ḥācet [698]
   ʿāṣıḳ kişi ḫarāb olur ʿāṣıḳ bilmez dīn diyānet
10. ʿāṣıḳlaruŋ göŋli cānı maʿṣūḳın isteyü gider[699]
    ayruḳ ṣūretde ḳalur kim işlesün zühd ü ṭāʿat
11. ṭāʿat ḳılan uçmaġiçün dīn ṭutmaya ṭamu-yçün[700]
    ol ikiden fāriġ olan neye beŋzer bu işāret
12. ṣorı ḥisāb olmayısar dünyā āḫiret ḳoyanlara[701]
    münker nekīr ne ṣora terk olıcaḳ cümle murād
13. anuŋ gibi maʿṣūḳanuŋ ḫaberini kim götürür[702]
    cibrīl melek ṣıġmaz anda bile olıcaḳ münācāt
14. anuŋ gibi müşāhedeye kimüŋ eli ėrerise[703]
    ḫırḳa tesbīḥ ne ḥācet ne terāzū ne ṣırāṭ
15. yarın ḳıyāmet ḳopıcaḳ her bir ḳula baş ḳayusı[704]
    Yūnus sen ʿāṣıḳlar ile hīç görmeyesin ḳıyāmet

---

[696] evveli hū āḫiri hū yā hū yā veyā men hū
ḥayy u ḳayyūm ol ḳala vü men ʿaleyhā fān olam (Ç 42b/5)

[697] Kuran-ı Kerim'de Rahman suresi 26. Ayete gönderme vardır. "Yer yüzünde bulunan herkes fanidir."

[698] dīn ü millet ṣorarısaŋ ʿāṣıḳlara dīn ne ḥācet
ʿāṣıḳ kişi ḫarāb olur ḫarāb bilmez dīn diyānet (V 3a/6)

[699] ʿāṣıḳlaruŋ cān göŋli maʿṣūḳda isteyü gider (V 3a/7)
ayruḳ ṣūretde ḳalur kim işleye zühd i ṭāʿat

[700] ṭāʿat ḳılan uçmaġiçün dīn ṭutanlar ṭamu içün
ol ikiden fāriġ olan hem neye beŋzer bu işāret (V 3a/8)

[701] ṣoru ḥisāb olmayısar dünyā günini hep ḳoyanlara
münker nekīr ne ṣoralar terk olıcaḳ hep murād (V 3a/9)

[702] anuŋ gibi maʿṣūḳanuŋ ḫaberini kim götüre ey bī-ḫaber
Cibraʾīl melek ṣıġmaz anda olıcaḳ aŋa münācāt (V 3a/10)

[703] anuŋ gibi müşāhide kime naṣīb olurısa
ḫırḳa ne tesbīḥ ne terāzū ne ṣırāṭ ne ḥācet (V 3a/11)

[704] yarın ḳıyāmet ḳopıcaḳ her ḳula baş ḳayısı
Yūnus ʿāṣıḳlarıla görmeyeser hīç ḳıyāmet (V 3a/12)

16. niçe bir tefrīd ü tecrīd ü mücerred münferīd[705]
    niçe bir cinnī vü insī yā nice sulṭān olam
17. niçe bir ʿışḳ meydānında nefs atın segirtdürem[706]
    ya niçe başum ṭop edüp niçe bir çevgān olam
18. gāh birlik içre birlik eyleyem ol birle[707]
    geh dönem ḳaṭre olam deryā olam ʿummān olam
19. gāh düzāḫda benem firʿavnıla Hāmānıla[708]
    gāh cennetde varam ġılmān olam rıżvān olam
20. gāh bir ġāzī olam efrengile cengler ėdem[709]
    gāh dönem efrenc olam nisyānla ʿiṣyān olam
21. gāh bir mechūl olam merdūd olam Nemrūd olam[710]
    gāh varam Caʿfer olam Ṭayyār olam perrān olam
22. geh niçe kāmī olam nāmī olam ṣāmī olam[711]
    niçe bir kāmī olam nā-kām olam nā-dān olam
23. geh ola odlar yaḳam diller yaḳam cānlar yaḳam[712]
    geh varam ʿarşa çıḳam hem şāh hem sulṭān olam

---

[705] niçe bir tecrīd ü tefrīd ü mücerred münferid
niçe bir cinnī vü insī ya niçe şeyṭān olam (Ç 40b/6)

[706] niçe bir ʿışḳ meydānında nefs atın segirtdirem
ya niçe başum ṭop ėdüp niçe bir çevgān olam (Ç 40b/7)

[707] gāh bir bir içre birlik eyleyem ol bir ile
gāh dönem ḳaṭre olam deryā olam ʿummān olam (Ç 40b/8)

[708] gāh düzāḫda yanam firʿavunla Hāmānla (Ç 40b/9)
gāh cennetde varam ġılmānla rıżvān olam (Ç 41a/1)

[709] gāh bir ġāzī olam efrengle ceng eyleyem
gāh dönüp efreng olam nisyānla ʿiṣyān olam (Ç 41a/2)

[710] gāh bir mechūl u merdūd temerrüd-ü bī-temīz
gāh varam Caʿfer olam ṭayerān ėdem perrān olam (Ç 41a/3)

[711] niçe bir ʿāmī olam nāmī olam ṣāmī olam
niçe bir kāmī olam nā-kām olam nā-dān olam (Ç 41a/4)

[712] gāh ola odlar yaḳam diller yaḳam cānlar yaḳam
gāh varam ʿarşa çıḳam hem şāh olam sulṭān olam (Ç 41a/5)

24. kimse bu söze erişmez min ledündür ey ʿazīz[713]
    Ḫıżır yolda ḳaldı ben gerdūnla gerdān olam
25. ya niçe bir dostla ol ben olam ben ol olam[714]
    ya niçe ıraḳ düşem maḥzūn olam aḫzān olam
26. niçe bir derdlerile oda yanam oda yanam[715]
    ya niçe şākird olam şākir olam mihmān olam
27. terk edem bu ḫāk bādı āb nārı yüzine[716]
    şeş cihetden ben çıḳam bī-cān olam ben cān olam
28. niçe bir çarmūḫ olam çārmīḫ olam Cercīs olam[717]
    niçe bir ḥikmetile cāmasb olam loḳmān olam
29. bu ṭoḳuz arslan u yedi evren ü dört ejdehā[718]
    bunlaruŋla ceng edem Rüstem olam destān olam
30. bir dem āsūde bir dem ġafletile ḫurd u ḫām[719]
    bir dem āşüfte olam mecnūn olam ḥayrān olam
31. göŋlümüŋ gencine rencler ėrmedin bir yol bulam[720]
    yā ḫū deryāya girem bī-reng bī-elvān olam

---

[713] kimse bu sırra ėrişmez min ledündür ey ʿazīz
Ḫıżır yolda ḳaldı ben gerdūn olam gerdān olam (Ç 41a/6)

[714] ya niçe kez dostla ol ben olam ben ol olam
ya niçe ıraḳ düşem maḥzūn olam aḫzān olam (Ç 41a/7)

[715] niçe bir derdler ile oda yanam oda yanam
ya niçe şākird olam şākir olam mihmān olam (Ç 41a/8)

[716] terk ėdem bu ḫāk bāzı āb u nārı ben yine
şeş cihetden ben çıḳam bī-ten olam bī-cān olam (Ç 41a/9)

[717] niçe bir çārmūḫ olam çārmīḫ olam çerçīs olam
niçe bir ḥikmetle cāmasb olam loḳmān olam (Ç 41b/1)

[718] bu ṭoḳuz arslan yedi evren dört ejdehā
bunlaruŋla ceng ėdem Rüstem olam destān olam (Ç 41b/2)

[719] bir dem āsūde bir dem ġafletle ḫurd u ḫām
bir dem āşüfte olam mecnūn olam ḥayrān olam (Ç 41b/3)

[720] göŋlümüŋ gencine rencler ėrmedüŋ bir yol bulam
yā ḫod deryāya girem bī-reng bī-elvān olam (Ç 41b/4)

32. niçe bir sen ben deyem ben sen deyem utanmadın[721]
    ya niçe dilsüz olam dilsüz olam ḥayvān olam
33. çün dė dėrler n'ėdeyin dėmezse yanar cān u ten[722]
    ben daḫı dürler dökem dosta hezār destān olam
34. kār olam bī-kār olam nev-kār olam esrār olam[723]
    geh dönem girdār olam güftār olam nuʿmān olam
35. niçe bir balçıḳda vü alçaḳda yatam ḫūr u zār[724]
    geh varam gevher olam yāḳūt olam mercān olam
36. ādemılıḳdan çıḳam göçem melekler mülkine[725]
    levn olam bī-levn olam bī-kevn bī-kān olam
37. geh muṭīʿolam Ḫudānuŋ emrine biŋ cānla[726]
    geh dönem ʿāṣī olam Mūsā olam ʿİmrān olam
38. geh varam Dāvud olam çıḳam Süleymān taḫtına[727]
    geh yine gümrāh olam hemrāh olam hicrān olam
39. gāh zindāndan çıḳam āzād olam ābād olam[728]
    geh yine Manṣūr olam ābād olam zindān olam

---

[721] niçe bir ben sen deyem sen ben deyem utanmadın
ya niçe dilsüz olam dilsüz olam ḥayvān olam (Ç 41b/5)

[722] çün dė dėrler n'ėdeyim dėmezse yanar cān u ten
ben daḫı dürler dökem dosta hezār destān olam (Ç 41b/6)

[723] kār olam bī-kār olam lev-kār olam esrār olam
gāh dönem girdār olam güftār olam nuʿmān olam (Ç 41b/7)

[724] niçe bir balçıḳda vü alçaḳda yatam ḫūr u zār
gāh varam gevher olam yāḳūt olam mercān olam (Ç 41b/8)

[725] ādemīllikden geçem göçem melekler mülkine (Ç 41b/9)
levn olam bī-levn olam bī-kevn bī-kān olam (Ç 42a/1)

[726] gāh münḳād-ı muḥīṭ Allahuŋ ḫāṣṣı o(l)am
gāh dönem ʿāṣī olam Mūsā olam ʿİmrān olam (Ç 42a/2)

[727] geh varam Dāvud olam çıḳam Süleymān taḥtına
gāh yine gümrāh olam hemrāh olam hicrān olam (Ç 42a/3)

[728] gāh zindāndan çıḳam āzād olam ābād olam
gāh yine ābād olam Manṣūr olam zindān olam (Ç 42a/4)

40. dār olam girdār olam ber-dār olam Manṣūr olam [729]
cān olam hem ten olam hem īn olam hem ān olam
41. geh beyābān u ḫarābāt u geh serāb u geh türāb[730]
geh yine maʿmūr olam ḥayrān u ser gerdān olam
42. gāh ʿizzetden ʿazīz ü gāh ẕilletden delīl[731]
geh varam imkān olam īmān olam iḥsān olam
43. geh varam bir sāz olam bir söz olam pür-sūz olam[732]
geh varam dükkān olam ruhbān olam rücḥān olam
44. dem olam ādem olam ʿālim ʿālemde ben[733]
dem olam bī-dem olam hem nām hem nān olam
45. geh diŋem ḫāmūş olam bī-ḫūş olam ser-ḫoş olam[734]
söyleyem destān olam mestān olam bostān olam
46. Yūnusa ṭapduġı äaltuġdur baraḳdandur naṣīb
çün göŋülden cūş ḳıldı ben nice mihmān olam
47. Yūnus imdi bu sözi sen ʿāşıḳa dė ʿāşıḳa[735]
kim saŋa ben ṣıdḳ olam hem derd hem dermān olam

---

[729] dār olam gerdār olam ber-dār olam Manṣūr var
cān olam hem ten olam hem īn olam hem ān olam (Ç 42a/5)

[730] gāh beyābān u ḫarāb u gāh serāb u gāh türāb
gāh yine maʿmūr olam gāh çetrü geh seyvān olam (Ç 42a/6)

[731] gāh ʿizzetden faḳīr ü gāh ẕilletden ḥaḳīr
gāh varam imkān olam īmān olam iḥsān olam (Ç 42a/7)

[732] gāh varam sāz olam pür-sūz olam bir söz olam
geh varam dükkān olam ruhbān olam rücḥān olam (Ç 42a/8)

[733] dem olam ādem olam ʿālim olam ʿālemde ben
dem olam bī-dem olam hem nām olam hem nān olam (Ç 42a/9)

[734] gāh diŋem ḫāmūş olam bī-hūş olam ser-ḫoş olam
söyleyem destān olam mestān olam bostān olam (Ç 42b/1)

[735] Yūnus imdi sen bu sırrı ʿāşıḳa dė ʿāşıḳa
kim saŋa ben ṣıdḳ olam hem derd ü hem dermān olam (Ç 42b/2)

48. gāh ḫāliṣ gāh muḫliṣ oluram firḳatile[736]
gāh er-Raḥmānla yā ḥayy yā mennān olam

185a

1. sensüz yer gök yoġıdı cümle güft mensūḫıdı[737]
ʿāṣıḳ maʿṣūḳ ṭapduġı ol bī-nişān cihāna
2. senüŋ ḳaşuŋ ṭurmadın oḳ atar yay ḳurmadın
İsrāfīl ṣūr ürmedin niçe cānlar uyana
3. İsrāfīl ṣūr ürdügi cennet pür-nūr olduġını
deŋizler mevc urduġı küll sensin bahāne
4. görür kendüsi görmez nişānuŋ kimse vėrmez
Yūnusuŋ ʿaḳlı ėrmez iŋen oldı dīvāne[738]
5. maʿnā berātın alduḳ uş yine elümüze[739]
ḥaḳ sözin vėribidi pādişāh dilümüze

---

[736] gāh ḫāliṣ gāh muḫliṣ oluram Ḳurʾānla
gāh ben ol raḥmānla yā ḥayy yā mennān olam (Ç 42b/3)

[737] henüz yer gök yoġıdı cümle küfr mensūḫdı
ʿāṣıḳ maʿṣūḳ ṭapdıġıdı ol bī-nişān cihāna (V 20b/14)

henüz yer gök yoġıdı bu ʿālem mensūḫ idi
ʿāṣıḳ başı ṭapduġdı ol bī-nişān nişāna (Ç 71a/4)

[738] göz kendisi görmez nişānuŋ kimse vėrmez
Yūnus ʿaḳlı ėrmez aŋa oldı dīvāne vü dīvāne (V 20b/15)

bu göz kendözin görmez nişān nişānuŋ vėrmez
Yūnusuŋ ʿaḳlı ėrmez adı oldı dīvāne (Ç 71a/5)

[739] maʿnā berātını alduḳ uş yine elimüze
ḥaḳ sözin vėrüp pādişāh dilümüze (V 24a/2)

maʿnā berātın alduḳ uş yine elimüze
ḥaḳ sözini vėrübidi pādişāh dilümüze (Ç 65a/3)

6. ḥaḳ sözleri söylerin cānlar ḥayrān eylerin[740]
   cāhiller görümezler bu bizüm sırrımuza
7. sırrımuza girmezler iŋen yoldaş olmazlar[741]
   degmeler yoldaş olmaz bu bizüm ḥālümüze
8. ḥālümüze ḥāldaş ol yolumuza yoldaş ol[742]
   müşkilüŋ ʿayān olsun baş indür yolumuza
9. bu bir genc-i nihānda cāhiller n'ister bunda[743]
   nice ördek niçe ḳaz ṣu oynar gölümüze
10. şu baḳma kim biz baḳduḳ dünyāyı elden bıraḳduḳ[744]
    āḫireti ḳabūl etdük şākirüz ulumuza

---

[740] ḥaḳ sözüni söyleriz cānları ḥayrān eyleriz
cāhiller giremez bu bizim seyrānumuza (V 24a/3)

ʿışḳ sırrını söylerüz cānlar tāze eylerüz
ṣofılar ėrmez ger giz bu bizüm sırrımuza (Ç 65a/4)

[741] sırrımıza girmezler aŋa yoldaş olmazlar
degmeler yoldaş olımaz bu bizüm ḥālimüze (V 24a/4)

sırrumuza ėrmezler anın yoldaş olmazlar
degme ḫaldaş olmazlar bu bizüm ḥālimüze (Ç 65a/5)

[742] ḥālimüze ḥāldaş ol yolımuza yoldaş ol
rāzumuz ʿayān olsun baş indür yolımuza (V 24a/5)

ḥālimüze ḥāldaş ol yolımuza yoldaş ol
sırrumuza sırdaş ol baş indür yolımuza (Ç 65a/8)

[743] bu bir genc ü nihāndur cāhiller ne işler bunda
nice öridek niçe ḳaz ḫoş iz gölimüze (V 24a/6)

bu gencümüz nihāndur ṣūfīler almaz bundan
ḳaz ördek durmaz gelür bu bizüm gölimüze (Ç 65a/6)

[744] şol baḳış kim biz baḳduḳ dünyāyı elden bıraḳduḳ
āḫireti ḳabūl ėtdük şākiriz ulımuza (V 24a/7)

şol baḳışı kim biz baḳduḳ varlıġı elden bıraḳduḳ
yoḳlıḳ uçduḳ şākirüz ulımuza (Ç 65a/7)

11. Yūnus sen baḥr olġıl nūr göllerine ṭalġıl[745]
    bu ḥaḳ sözleri alġıl ėresin kānumuza
12. uş yine naẓar oldı bu bizüm cānumuza[746]
    Muḥammed bünyād urdı dīn-i īmānumuza
13. peyġamberler serveri dīn diregi Muḥammed[747]
    gör ne gevherler ḳodı bu bizüm kānumuza
14. gelüŋ ʿamel ėdelüm elümüz ėreriken[748]
    ecel ėrer aŋsuzın ėrgürmez ṣanumuza
15. ey dirīġā n'ėdelüm bizde ʿamel olmazsa[749]
    ḫışm ėdüp yapışalar bu kefen ṭonumuza
16. ṣorıcılar geleler ṣorı ḥisāb ṣoralar[750]
    ḳaraŋu sin içinde oturalar yanumuza
17. ölüm ḥaḳdur bilürsin niçün ġāfil olursın[751]
    ʿAzrāʾīl ḳaṣd ediser günāhlu tenümüze
18. miskīn Yūnus bu sözi kendözinden eyitmez[752]
    ḥaḳ çalap vėribidi sebaḳın dilümüze

---

[745] Yūnus sen baḥrī olġıl nūr deŋizine ṭalġıl
bu ḥaḳ sözleri alġıl ėresin kānımuza (V 24a/8)

Yūnus sen baḥrī ol göŋüller içine ṭal
ʿāṣıḳlar sözinden al ėresin kānumuza (Ç 65a/9)

[746] uş yine naẓar oldı bu bizüm ḥālümüze
Muḥammed bünyād urdı dīn ü īmānumuza (Ç 64b/7)

[747] peyġamberler serveri dīn diregi Muḥammed
gör ne gevherler ḳodı bu bizüm kānumuza (Ç 64b/8)

[748] gelüŋ ʿamel ėdelüm elümüz ėrer iken
ecel ėrer aŋsuzın ėrdürmez ṣanumuza (Ç 64b/9)

[749] ey dirīġā n'ėdelüm bize ʿamel olmazsa
ḫışm ėdüp yapışalar bu kefenümüze (Ç 64b/10)

[750] ṣorıcılar geleler ṣorı ḥisāb ṣoralar
ḳaraŋulıḳ içinde oturalar yanumuza (Ç 64b/11)

[751] ölüm vardur bilürsin görüp ġāfīl olursın
ʿAzrāʾīl ḳaṣd ėdiser günāhlu cānumuza (Ç 65a/1)

[752] miskīn Yūnus bu sözi kendi özinden eyitmez
ḥaḳ çalap vėribidi sebaḳuŋ dilimüze (Ç 65a/2)

19. biz bizi bilmedük bizi kendüden eyledi
    āşikāre ḳıldı bizi kendüyi pinhān eyledi
20. ṭoprāġı ḳardurdılar ṣūreti ḫaṭ bāġladı
    ṭurduġı dört āleti ism-i aʿẓam eyledi
21. çün yaratdı ādemi bileyidük biz ḳamu
    yaratdı ḫāṣ u ʿāmmı maʿdenden eyledi
22. aṣl idük maʿdenidük ḳayġusuz ġanīyidük
    şol bī-nişān cihānda şöyle revān eyledi
23. gerek çalap faẓlını yaḳmaz ʿāṣā göŋlini
    yüz biŋ yigirmi[753] dört biŋ ol tercemān eyledi
24. ḳamu bir yere gider kimse nite iki dėr
    iki birdür bir beter gör bir neden eyledi
25. Ādemden baŋa degin ne gedāyı ne begi
    yemegile geymegi bir dendān eyledi
26. çün nefs oldı ḫavāle dağılduḳ degme yolı
    ṭatlu oldı nevāle ol sen ben eyledi
27. sen ü benile ḳalan ne ṭutarısa yalan
    dünyā çirkine ḳalan gümān eyledi
28. elestde bileydük göz açduḳ belā dėdük
    ayıdan Yūnus idi bir dendān eyledi
29. bu ʿışḳ deŋizine ṭalan ḫācet degül gemi
    yaḫūd ḳanda bulam ben ṣoḥbetile bu demi
30. dünyeligüm yoḳdur dėme bu ġuṣṣa öküş yeme
    maʿşūḳı ger sevdüŋse gider göŋüldeki ġamı
31. ben sevdügüm maʿşūḳı bir sende görseydüŋ
    vėrmeyedüŋ bu ögüdi fidā ḳılayduŋ sen cānı
32. ʿāşıḳ kişi ögüt bilmez zīrā ögüt aṣṣı ḳılmaz
    unıdur kibr ü kīni terk eylemekdür dükkānı
33. gerçek ʿāşıḳ olanlaruŋ yüzinde nişānı olur
    dünin günin ṭurmaz aḳar gözlerinüŋ ḳanlu yaşı

---

[753] Yazmada sonda "ى" yazılmamıştır.

34. bu cümle ʿālem sevdügi şol dīnle īmāndur
    vaʾllāhi ʿışḳsuz gerekmez şol dīnle īmānı
35. Yūnus yüzüŋ ḳaldurmaġıl ʿāşıḳlaruŋ ayaġından
    fidā eyle yüz biŋ cān anda bulasın Sübḥānı
36. ʿāşıḳ-ı zinde ḳuluŋ ḥükmi geçer cānlara
    eksülmez nuḳl u şarāb ʿışḳ ḫūnın yeyenlere
37. işbu cihān-ı ḫarāb dāim işidür ṭaleb
    ḫarāblıḳlar gösterür kendüyi bulanlara
38. ʿışḳ dilde geŋez olur ʿışḳ bilici az olur
    dünye āḫiret terk gerek ʿāşıḳın dėyenlere
39. dünyāyı elden bıraḳ olmaġıl ḥaḳdan ıraḳ
    sermāye kendüsi olmış varlıḳlar yuyanlara
40. bundan ulu ıssı maḳām ne şād vardur ne ġam
    ödler ṣıdurmaḳ gerek ṣaladur dėyenlere
41. gel imdi miskīn Yūnus yoluŋda yalan olma
    bilürsin ʿışḳ aldanmaz yalan söyleyenlere
42. ben bunda ġarīb geldüm ben bu ilden bīzāram[754]
    bu ṭutsaḳlıḳ ṭuraġın güni geldi üzerem
43. ben bu ʿışḳ kitābını oḳıdum taḥṣīl ḳıldum[755]
    ḥācet degüldür baŋa aġ u ḳara yazaram
44. dört kitābuŋ maʿnāsı tamāmdur bir elifde[756]
    bī dedürtmeŋ siz baŋa bī dėyicek azaram

---

[754] ben bu illü degülem ben bu ilden bīzāram
bu ṭutsaḳlıḳ ṭuzaġuŋ demi geldi üzerem (Ç 36a/7)

[755] ben bu ʿışḳ kitābını oḳıyuban taḥṣīl ḳıldum
ḥācet degüldür baŋa ki aġı ḳara yazaram (V 14b/1)

dört kitābuŋ maʿnāsın oḳıdum taḥṣīl ḳıldum
aḳ üstine ḳarayı ya ben niçün yazaram (Ç 36a/8)

[756] dört kitābuŋ maʿnāsı hep tamāmdur bir elifde
bā dėmeyüŋ siz baŋa ki bā dėyicek azaram (V 14b/2)

dört kitābuŋ maʿnāsı tamāmdur bir elifde
bā dedürmeŋüz baŋa ben yoldan azaram (Ç 36a/9)

185b

1. girdüm gönül şehrine ṭaldum anuŋ baḥrine[757]
   ʿışḳla seyr ėderken iz buldum cān içinde
2. yüce yüce ʿarş düzer kendözin anda bezer[758]
   görince cevlān düzer ḫırḳa palān içinde
3. ol izi ben izledüm ṣaġum ṣolum gözledüm[759]
   çün ʿacāyibler gördüm yoḳdur cihān içinde
4. orucuŋa güvenme namāzuŋa ṭayanma[760]
   cümle ṭāʿat ṭāḳ olur nāz u niyāz içinde
5. Yūnus senüŋ sözlerüŋ nişāndur bilenlere[761]
   söyleyeler sözüŋi devr-i zamān içinde
6. ey yārenler ey ḳardaşlar ṣoruŋ baŋa ḳandayıdum[762]
   diŋlerisen eydivėrem ezel vaṭandayıdum

---

[757] Bu beyitin ilk dizesi NO 185b/16. Satırda yer almaktaydı. Metin bütünlüğü için birleştirildi.
girdüm gönül şehrine ṭaldum anuŋ baḥrine
ʿışḳla seyr ėderken iz buldum cān içinde (V 21a/11)

girdüm gönül şehrine ṭaldum anuŋ baḥrine
ʿışḳla seyr ėderken iz buldum cān içinde (Ç 62a/15)

[758] yüce yüce ʿarş düzer kendözin anda sezer
görince cevlān ėder ḫırḳa palān içinde (Ç 62a/11)

[759] ol izi ben izledüm dört yanını gözledüm
çün ʿacāyibler gördüm ki yoḳdur cihān içinde (V 21a/12)

bu izümi izledüm ṣaġum ṣolum gözledüm
çoḳ ʿacāyibler gördüm yoḳdur cihān içinde (Ç 62b/1)

[760] orūcıŋa inanma ṭāʿatiŋe ṭayanma
ʿilm ü ʿamel ġarḳ olur rāz-ı nihān içinde (V 21a/16)

namāzına inanma ṭāʿatine güvenme
ʿilm ü ʿamel ġarḳ olur nāz u niyāz içinde (Ç 62b/2)

[761] NO 184a/35. beyit tekrar edilmiştir.

Yūnus Emremüŋ sözleri maʿnādur bilene
söyleyeler sözlerüŋ devr-i zamān içinde (V 21b/1)

Yūnus senüŋ sözlerüŋ maʿnādur bilenlere
söyleyeler sözüŋi devr-i zamān içinde (Ç 62b/5)

[762] ey yārenler ey ḳardaşlar ṣoruŋ baŋa ki ḳanda idüm
diŋlerseŋüz eydirem aŋla ezelī vaṭānda idüm (V 14b/10)

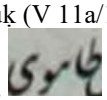
7. maʿnā evine ṭalduḳ vücūd seyrān ḳılduḳ[763]
   iki cihānı ser-te-ser cümle vücūda bulduḳ
8. bu çegzinen gökleri taḫte’s-serā yerleri[764]
   yetmiş biŋ ḥicābları cümle vücūdda bulduḳ
9. yedi yeri yedi gögi ṭaġları deŋizleri[765]
   uçmaġıla ṭamuyı[766] cümle vücūdda bulduḳ
10. gėceyile gündüzi gökde yedi yılduzı[767]
    levḥde yazıla sözi cümle vücūdda bulduḳ
11. Mūsānuŋ aġ-dügi Ṭūrı Ḳudüs beytü’l-maʿmūrı[768]
    İsrāfīl ürdügi ṣūrı cümle vücūdda bulduḳ
12. Tevratıla İncīli Furḳanla Zebūrı[769]
    bunlardaġı beyānı cümle vücūdda bulduḳ
13. Yūnus dėdügi ḥaḳ cümle dėdügi ṣıdḳ[770]
    ḳanda istersin ḥaḳ cümle vücūdda bulduḳ
14. başdan ayaġa degin ṭalmışdur o cān içinde
    ḥaḳdan ayru ne vardur ḳalma gümān içinde
15. birisen birlige baḳ ikiligi elden bıraḳ
    bütüne maʿnā bulasın ṣıdḳ gümān içinde

---

[763] maʿnā evine ṭalduḳ vücūd yolını bulduḳ
iki cihānı ser-te-ser cümle vücūdda bulduḳ (V 10b/15)

[764] bu dönen gökleri taḫt taḫte’s-serā vü yerleri
yetmiş biŋ ḥicābı cümle vücūdda bulduḳ (V 10b/16)

[765] yedi yeri yedi gögi ṭaġları vü deŋizleri
uçmaġıla ṭamuyı cümle vücūdda bulduḳ (V 11a/1)

[766] Yazmada Sonda tek “ى” kullanılmıştır.

[767] gėceyile gündüzi hem ayıla yıldızı
levḥde yazılan sözi cümle vücūdda bulduḳ (V 11a/2)

[768] Mūsānuŋ aġdığı Ṭūrı yüce beytü’l-maʿmūrı
ol İsrāfīl ürdügi ṣūrunı cümle vücūdda bulduḳ (V 11a/3)

[769] Tevratıla İncīli Furḳānıla Zebūrı
bunlardaki beyānı bir cümle vücūdda bulduḳ (V 11a/4)

[770] Yūnus dėdigi ḥaḳ cümle sözi muṣaddaḳ baḳ
ne gördüyseŋ ḳamu ḥaḳ cümle vücūdda bulduḳ (V 11a/5)

16. ʿışḳla seyr ėderken iz buldum cān içinde
17. bir elif taḥṣīlden münezzehdür ʿālemden[771]
    endīşe iḳlimine niçün durup gezerem
18. yetmiş iki millete ṣuçum budur ḥaḳ dedüm[772]
    ḳorḳı ḫıyānetdür ben niçün ḳorḳaram
19. bir çeşmeden aḳan ṣu acı ṭatlu olmaya[773]
    o ābdur baŋa yermek bir lüleden sızaram
20. şerīʿat oġlanları nice yol eyde baŋa[774]
    ḥaḳīḳat deryāsına ġarḳ oluban yüzerem
21. çün ben ṣuçumı bildüm beni ben bunda aldum[775]
    Manṣūram dāra geldüm kül oluban tozaram
22. dost baŋa gelsün dėmiş benüm ḳaydumı yemiş[776]
    işbu yüzüm ḳarasın biter güller yazaram
23. Yūnus bu ḳuş dilidür bunı Süleymān bilür[777]
    gerçek eren bu yolda ne ṭuyduġın sezerem

---

[771] bir elifi taḥṣīl ėden münezzehdür ʿālemden
endīşe iḳlīmine niçün düşüp gezerem (V 14b/3)

[772] yetmiş iki milletde ṣuçum budur ḥaḳ dėdüm
ḳorḳu ḫıyānetedür ya ben niçün ḳorḳaram (V 14b/4)

[773] bir çeşmeden aḳan ṣu acı ṭatlı olmaya
edebdür baŋa yermek hep bir lüleden ṣızaram (V 14b/5)

[774] şerīʿat oġlanları nice cevāb eydiyse baŋa
ḥaḳīḳat deryāsına çün baḥrī oldum yüzerem (V 14b/6)

[775] çün ben ṣuçum bildüm ben bunda buldum
Manṣūram dāra geldüm kül oluban ṭozaram (V 14b/7)

[776] dost baŋa gelsün demiş ḳaydum göreyim benüm
işbu yüzüm ḳarasın biter güller düzerem (V 14b/8)

[777] Yūnus bu ḳuş dilidür bunı Süleymān daḫı bilmez
gerçege eren bu yolda dili duyduġın sezerem (V 14b/9)

24. baŋa namāz ḳılmaz dėyen ben ḳıluram namāzumı[778]
ḳılursam ḳılmazsam ol ḥaḳ bilür niyāzumı
25. ḥaḳdan artuḳ kimse bilmez kāfir müsülmān kimdür[779]
ben ḳıluram namāzumı ḥaḳ geçürdise nāzumı
26. ol nāz dergāhdan geçen maʿnā şarābından içen[780]
ḥicābsuz cān gözin açan ol bilür benüm sözümi
27. dost bundadur bellü beyān gördüm dīdārumı ʿayān[781]
bu ʿilm-i ḥikmeti ṭuyan baŋa degindür ʿāzimi
28. göŋül gözi bīdār durur her ḳanda baḳsam yārdur[782]
kimde ʿaḳl-ı fehim vardur ol bilür benüm sözümi
29. her dem dosta söz söyleyüp gizlü sözler şerḥ eyleyüp[783]
degme ḥarīf şerḥ etmeye bu benüm gizlü rāzumı

---

[778] baŋa namāz ḳılmaz deyen ḳanı ben ḳılaram namāzumı
ḳılarısam ḳılmazısam ol ḥaḳ bilür niyāzumı (V 31b/12)

baŋa namāz ḳılmaz deyen ben ḳılaram namāzumı
ḳılar isem ḳılmaz isem ol ḥaḳ bilür niyāzumı (Ç 84a/7)

[779] ḥaḳdan artuḳ kimse bilmez kāfir müslimān kimdür
ben ḳılaram namāzumı ḥaḳ geçirisem nāzumı (V 31b/13)

ḥaḳdan artuḳ kimse bilmez kāfir müsülmān kim durur
ben ḳıluram namāzumı ḥaḳ geçürdise nāzumı (Ç 84a/8)

[780] ol nāz dergāhından geçen maʿnā şarābından içen
ḥicābsuz cān gözin açan ol bilür benüm sözümi (V 31b/14)

ol nāz dergāhda iken maʿnā şarābından içen
ḥicābsuz cān gözüŋ açan dost kendi siler gözümi (Ç 84b/1)

[781] dost bundadur belli beyān gördüm dost dīdārın ʿayān
bu ʿilm ü ḥikmeti duyan baŋa degindür namāzumı (V 31b/15)

dost bundadur bellü beyān gördüm dost dīdārı ʿayān
bu ilm-i ḥikmeti ṭuyan buŋa degindür ʿazimi (Ç 84b/2)

[782] göŋül gözi bīdār durur ḳanda baḳsam dīdār durur
her kimde ʿaḳıl var durur ol aŋlaya bilür benüm sözümi (V 31b/16)

[783] her dem dost ṣoyını ṣoylayup gizli sözi söyleyüp
degme ʿarif şerḥ ėtmeye bu benüm gizli sözümi (V 31b/17)

her dem dost sözin söyleyüp gizli sözi şerḥ eyleyüp
degme ʿarīf şerḥ ėtmeye bu benüm gizli rāzumı (Ç 84b/3)

30. sözüm maʿnāsına ėrüŋ bī-nişāndan ḫaber vėrüŋ[784]
    derdlü ʿāşıḳlara ṣoruŋ bu benüm dertlü sözümi
31. derd ʿāşıḳlar dermānıdur dertlü ʿāşıḳlar ġanīdür[785]
    ḳādirüŋ ḳudret ünidür işidenler āvāzumı
32. dost isteyen gelsün baŋa göstereyin dostı aŋa[786]
    işbu sözüm öŋden ṣoŋa ben bilürem kendözümi
33. ey Yūnus imdi söyle ḥaḳ münkirleri saŋa ṭaḳ[787]
    bişür ḳotar ḥaḳ ḫonını ʿārifler ṭatsun ṭuzumı
34. ḥaḳ nūrı ʿāşıḳlara her dem nüzūl degül mi
    kime nüzūl degülse ḥaḳdan maʿzūl degül mi
35. ḳarġayıla bülbüli bir ḳafeṣe ḳoysalar
    birbiri ṣoḥbetinden dāyim melūl degül mi
36. eyle kim ḳarġa ayur bülbülden ayrılmaġa
    bülbülüŋ de göŋlinde maḳṣūdı şol degül mi
37. cāhilile ʿārifüŋ miṯāli şuna beŋzer
    cāhilüŋ ehl ḳatında īmān maʿlūm degül mi
38. yetmiş iki milletüŋ sözini ʿārif bilür
    Yūnus Emre sözleri cümle uṣūl degül mi

---

[784] sözüŋ maʿnāsına ėrüŋ bī-nişāndan ḫaber vėrüŋ
dertli ʿāşıḳlara ṣoruŋ bu benüm dertli sözümi (V 31b/18)

sözüm maʿnāsına ėrüŋ bī-nişāndan ḫaber vėrüŋ
dertli ʿarīf lere ṣoruŋ bu benüm derd sözümi (Ç 84b/4)

[785] derd ʿāşıḳlar dermānıdur dertli ʿāşıḳlar ġanīdür
ḳādir ḳudret ünidür işidenler āvāzumı (V 32a/1)

derd ʿāşıḳlar dermānıdur ḳādir ḳudret ünidür
derdli ʿāşıḳlar ġanīdür işidenler āvāzumı (Ç 84b/5)

[786] dost isteyen gelsün baŋa göstereyim dostı aŋa
işbu sözüm öŋden ṣoŋa ben bilürem kendözümi (V 32a/2)

dost isteyen gelsün baŋa göstereyim dostı aŋa
budur sözüm öŋden ṣoŋa ben bilürem kendözümi (Ç 84b/6)

[787] ey Yūnus imdi söyle ḥaḳḳı münkirler ṭutsun nişān
pişür ḳotar ḥaḳ ḫonını ʿārifler ṭatsun ṭuzumı (V 32a/3)

Yūnus imdi söyle ḥaḳḳı münkirler hep ṭutsun daḳı
pişür ḳotar ḥaḳ ḫānını ʿāşıḳlar ṭutsun duzumı (Ç 84b/7)

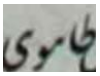
39. kimse düşmen ṭutmazuz aġyār daḫı yār bize[788]
    ḳanda ıssuzlıḳ varısa maḥalle vü şār bize
40. adımuz miskīndür bizüm düşmenümüz kimdür bizüm[789]
    biz kimseye kīn ṭutmazuz ḳamu ʿālem birdür bize
41. peşrev bize Ḳurʾāndadur vaṭan bize cennet durur[790]
    ol ṭamuyı[791] ḥaḳ yandurur ol gül gülzārdur bize
42. biz āḫiret ġamın yeyicek dün ü gün yā hū deyicek[792]
    ḥaḳdan yaŋa gönelicek deŋizde yol vardur bize
43. dünyā bir ʿavretdür ḳarı yoldan ḳoyıcılar eri[793]
    sürüŋ gitsün ol ʿayyārı anı sevmek ʿārdur (bize)
44. dünyā ḥarāmdur ḫāṣlara ḥelāldür ḫāmlara[794]
    bu dünyāyı dost ṭutmazuz ol dünyā murdār bize
45. Yūnus eydür Allah dėrüz Allahıla ḳapılmışuz[795]
    dergāhına yüz ṭutuban hemān bir iḳrārdur bize

---

[788] kimse düşmen ṭutmazuz aġyār daḫı yārdur bize
her ḳanda ızsuzlıḳ varısa maḥalle-yi şārdur bize (V 21b/2)

[789] adımuz miskīndür bizüm düşmenümüz kimdür bizüm
biz kimseye kīn ṭutmazuz ḳamu ʿālem yārdur bize (V 21b/3)

[790] peşrev bize Ḳurʾāndadur vaṭan bize cennet durur
ol ṭamuyı ḥaḳ yandurur ol gül-i gülzārdur bize (V 21b/4)

[791] Yazmada sonda tek "ى" vardır.

[792] vaṭanumuz cennet durur yoldaşumuz ol ḥaḳ durur
ḥaḳdan yaŋa yönelicek deŋizden daḫı yol vardur bize (V 21b/5)

[793] dünyā bir zişt ʿavret durur yolından iltür niçeleri
sürüŋ gitsün ol ʿayyārı anı sevmek ʿārdur bize (V 21b/6)

[794] dünyā ḥarāmdur ḫāṣlara leykin melāldur ʿāmlara
bu dünyāyı dost ṭutmazuz ol dünyā murdār bize (V 21b/7)

[795] Yūnus eydür Allah dėdük ol Allaha ḳapılmışuz
dergāhına yüz ṭutuban hemān bir iḳrārdur bize (V 21b/8)

186a

1. evvel dilümdeki budur Taŋrım birdür ḥaḳ resūl[796]
   anı eyle bilmezken bir ʿaceb gümāndayıdum
2. ḳālū belā denilmedin tertīb düzen eylenmedin[797]
   Yūnus balıḳ söylenmedin milk-i yaradandayıdum
3. öküzile balıḳ daḫı dem eyledi benümile[798]
   Zekeriyāyıla ḳaçuban Nūḥıla ṭūfāndayıdum
4. ʿaṣāyıla Mūsāyıla ḳaçdum çıḳdum Ṭūr ṭaġına[799]
   İbrāhīmile Mekkede bünyād bıraḳmaḳdayıdum
5. Miʿrāc gecesi Aḥmedüŋ ʿarşda naʿlinin dönderdüm[800]
   Veysile urundum tācı Manṣūrla urġandayıdum
6. ṭoḳsan biŋ ḥaḳ kelime söyleşicek ḥabīble
   otuz biŋ sır olıcaḳ ben ol vaḳtın andayıdum
7. ʿÖmerile ṣaldum ḳılıç ʿAlīyile ḳıldum ġazā[801]
   Ḳāf ṭaġında on sekiz yıl Ḥamzayıla meydānda
8. İsmaʿīle çaldum bıçaḳ bıçaḳ baŋa kār ḳılmadı[802]
   Allah beni ḳıldı āzād ḳoçıla ḳurbāndayıdum

---

[796] evvel dilümdeki budur tekbīrüm birdür ḥaḳ ben çul
bunı böyle bilmeziken bir ʿaceb gümānda idüm (V 14b/11)

[797] ḳālū belā söylenmedin tertīb düzen eylenmedin
Yūnusla balıḳ söylenmedin milk-i yaradanda idüm (V 14b/12)

[798] öküzile balıḳ daḫı dem eyleyüp yutdı beni
Zekeriyā ile ḳaçuban Nūḥ ile ṭūfānda idüm (V 14b/13)

[799] ʿaṣā-yı Mūsāyıla ḳaçdum çıḳuban Ṭūra uçdum
İbrāhīm ile Mekkeye minber bıraġanda yayanda idüm (V 14b/14)

[800] Miʿrāc gėcesi Aḥmede ʿarşda naʿlin döndüm
Veysile geydüm tācı Manṣūrıla urġanda idüm (V 14b/15)

[801] ʿÖmerile ṣaldum ḳılıç ʿAlī ile ḳıldum ġazā
Ḳāf ṭaġında on sekiz yıl Ḥamzayıla meydānda idüm (V 14b/16)

[802] ʿArafātda İsmaʿīle çaldum bıçaḳ kār ḳılmadı
çünki beni ḳıldı āzād ḳoç u ḳurbānda idüm (V 14b/17)

9. Yūsuf-la ḳodum ḳuyuda bile çekdüm anda cezā[803]
   Yaʿḳūbıla çoḳ aġladum bulınca efġāndayıdum
10. Yūnus senüŋ ʿāşıḳ cānuŋ ezelī ʿāşıḳlarla[804]
   ol Allahuŋ dergāhında cevlān u seyrāndayıdum
11. ey ʿāşıḳān ey ʿāşıḳān ʿışḳ meẕhebi dīndür baŋa[805]
   gördi gözüm dost yüzini ḳamu yas dügündür baŋa
12. ayruḳ baŋa yas eyleme göŋlümüzi pas eyleme[806]
   şāhdan gelen görklü āvāz andan gelen ündür baŋa
13. ayruḳ baŋa ben dėmeyem kimesneye sen dėmeyem[807]
   bir ḳul ya sulṭān dėmeyem pes işiden ḳalsun ṭaŋa
14. ol dost bizi veribidi var dünyāyı bir gör dedi[808]
   geldüm gördüm ḫoş ārāyiş pes seni seven ḳalmaz aŋa

---

[803] Yūsufıla bir zamān ḳapuda yatup ḳodum çekdüm cezā
Yaʿḳūb ile çoḳ aġladum bulınca efġānda idüm (V 14b/18)

[804] Yūnus senüŋ ʿāşıḳ cānuŋ ezel ʿāşıḳlarile
ol Allahuŋ dergāhında cevlān-ı seyrānda idüm (V 15a/1)

[805] ey ʿāşıḳān ey ʿāşıḳān
ʿışḳ meẕhebi dīndür baŋa (Ç 1b/1)

gördi gözüm ol dost yüzin
ḳamu yas dügündür baŋa (Ç 1b/2)

[806] ayruḳ baŋa yaş eyleme
göŋlümüzi paş eyleme (Ç 1b/3)

ḥaḳdan gelen görklü āvāz
andan gelen ündür baŋa (Ç 1b/4)

[807] ayruḳ baŋa ben dėmeyem
kimesneye sen dėmeyem (Ç 1b/5)

ne ḳul ne sulṭān dėmeyem
işidenler ḳala ṭaŋa (Ç 1b/6)

[808] ol dost bizi verübidi
var dünyāyı bir gör dėdi (Ç 1b/7)

geldüm gördüm ḫoş ārāyiş
pes seni seven ḳalmaz aŋa (Ç 1b/8)

15. ḳullara vaʿd eyledi yarıngı gün görinem dedi[809]
    ol ḳullaruŋ sevindügi yarınum bugündür baŋa
16. ben ʿışḳuŋdan ırılmayam dergāhuŋdan sürilmeyem[810]
    bundan bile giderisem senüŋle gidem saŋa
17. Yūnus seni dīn ėdindi dīn bilüp īmān ėdindi[811]
    ʿışḳa bugün yarın nedür işüm budur öŋden ṣoŋa
18. ʿışḳuŋdan ġarḳ olubanı ben beni bulumazın
    dilile söyleyübeni ṣıfātuŋa ėremezin
19. ṣıfātuŋ gelmez dilüme ḳandalıġuŋı kim bile
    ṣunʿuŋ söylenmez dilile ben lāyıḳ olmazın
20. hem evvelsin hem āḫirsin kamu yerlerde ḥāżırsın
    hīç maḳām yoḳdur sensüz ben niçün görmezin
21. görmedin delü oldum yaŋıldum günāh etdüm
    uṣṣum ʿaḳlum aldurdum esridüm bilmezin
22. çünki beni esritdüŋ cān-ı göŋül aldaduŋ
    ayırma beni senden buluşdum yad olmazın
23. baŋa cānı sen vėrdüŋ ʿazrā'īle bildürdüŋ
    senden ġayrı kimseye emānet vermezin
24. ey Yūnusı yaradan ḥicābı götür aradan
    teslīm etdüm cānumı yalan daʿvā ḳılmazın

---

[809] ḳullarına vaʿd eyledüŋ
yarın görineyim dėdüŋ (Ç 1b/9)

ol dostlaruŋ sevindigi
yarınum bugündür baŋa (Ç 1b/10)

[810] ben ʿışḳuŋdan ayrılmayam
dergāhuŋdan sürülmeyem (Ç 1b/11)

bundan böyle giderisem
senüŋ ile varam saŋa (Ç 2a/1)

[811] Yūnus seni dīn ėdindi
dīn nedür īmān ėdindi (Ç 2a/2)

ʿāşıḳa bugün yarın olur
budur işüm öŋden ṣoŋa (Ç 2a/3)

25. bu dervīşlik ṭopraġı bir ʿacāyib ṭuraḳdur[812]
dervīş olan kişiye evvel dirlik gerekdür
26. çün anda dirlik ola ḥaḳḳıla birlik ola[813]
varlıġı elden ḳoyup ere ḳullıḳ gerekdür
27. ḳullıḳ eyle erene şarḳdan ġarba görene [814]
senden ḫaber ṣorana gey miskīnlik gerekdür
28. miskīn olugör bārī benlikden ıraḳ yüri[815]
göŋlinde benlik olan dervīşlikden ıraḳdur
29. ḥaḳ ere benüm dedi varlıġın erde ḳodı[816]
erenlerüŋ himmeti yerden göge direkdür
30. bu dervīşlik berātın oḳımadı müftīler[817]
kim ne biliser anı bu bir gizlü varaḳdur
31. ey Yūnus ʿārifiseŋ aŋladum bildüm deme[818]
ṭut miskīnlik etegin āḫir saŋa gerekdür
32. lā-şerīkden oḳursın yine şerīk ḳatarsın[819]
bire iki demegi kimden fetvā ṭutarsın

---

[812] bu dervīşlik ṭuraġı bir ʿacāyib ṭuraḳdur
dervīş olan kişiye evvel birlik gerekdür (Ç 8a/2)

[813] çün anda ki birlik ile ḥaḳḳıla birlik ola
varlıġı elden ḳoyup ere ḳullıḳ gerekdür (Ç 8a/3)

[814] ḳullıḳ eyle ėrene şarḳdan ġarbı görene
senden ḫaber ṣorana gey miskīnlik gerekdür (Ç 8a/4)

[815] miskīn ola gör bārī benlikden kār yüri
göŋlinde benlik olan dervīşlikden ıraḳdur (Ç 8a/5)

[816] ḥaḳ ere benüm dėdi varlıġın erde ḳodı
erenlerüŋ himmeti yerden göge direkdür (Ç 8a/6)

[817] bu dervīşlik berātın oḳımadı müftīler
kim ne biliser bunı bu bir gizli varaḳdur (Ç 8a/7)

[818] ey Yūnus ʿārifseŋ aŋladum bildüm dėme
dut miskīnlik etegin āḫir saŋa gerekdür (Ç 8a/8)

[819] lā-şerīkden oḳursun ṣoŋra şerīk ḳatarsın
bire iki dėmegi kimden fetvā ṭutarsın (V 19a/7)

33. ol dīn īmān bünyādı ṭoġrılıḳla gerçeklik[820]
ol tamām olmayıcaḳ neyle dīn çatarsın
34. çün Ḳurʾān gökden indi anı Allah buyurdı[821]
andan ḫaber vėrseŋe ha kitābdan ötersin
35. ʿilm oḳımaḳ bilmeklikdür bilmeklik kendüyi bilmekdür[822]
sen kendözüŋ bilmezseŋ bir ḥayvāndan betersin
36. ʿilm oḳımaḳ maʿnāsı ʿibret aŋlamaġiçün[823]
çün ʿibretde degülsin görmedin ṭaş atarsın
37. on iki biŋ ḥadīṯi cemʿeyledi Muṣṭafā[824]
anı unıtduŋ beŋzer şerḥile söz ṣatarsın
38. ḳılursın riyā namāz şerrüŋ çoḳdur ḫayruŋ az[825]
diŋleye neye varur söz cehennemde yanarsın
39. ḫalḳa fetvā vėrirsin ya sen niçün ṭutmazsın[826]
ʿilmüŋ var ʿamelüŋ yoḳ dek günāh batarsın
40. sen ġanīsüŋ biz faḳīr hīç saŋa ṭaŋımuz yoḳ[827]
iḫlāṣla gelürseŋ bizden nesne ütersin

---

[820] dīn ü īmānuŋ bünyādı doġrulıġıla gerçeklik
ol tamām olmayıcaḳ neyle dīnüŋ çatarsın (V 19a/8)

[821] çün Ḳurʾān gökden indi anı Allah buyurdı
andan ḫaber vėrseŋe ḫalḳ kitābın oḳursın (V 19a/9)

[822] ʿilm oḳumaḳ bilmekdür bilmek nefsini bilmekdür
sen kendiŋi bilmeziseŋ bir ḥayvāndan betersin (V 19a/11)

[823] ʿilm oḳumaḳ maʿnāsı ʿibret aŋlamaġiçün
çün ʿibret aŋlamazsın ya niçün ṭaş atarsın (V 19a/12)

[824] on iki biŋ ḥadīṯi cemʿ eyledi Muṣṭafā
anı unutduŋ beŋzer serḥle söz ṣatarsın (V 19a/13)

[825] ḳılursın riyā namāz yazıġuŋ çoḳ ḫayruŋ az
tekkeye ḳılmaziseŋ niyāz cehennemde yatursın (V 19a/14)

[826] ḫalḳa fetvāyı vėrsün ya niçün sen ṭutmazsın
ʿilmüŋ var ʿamelüŋ yoḳ baḥr-i ẕünūba batarsın (V 19a/15)

[827] sen fāḫirsin biz faḳīr hīç saŋa ṭaŋumuz yoḳ
iḫlaṣıla gelürseŋ bizden nesne ütersin (V 19a/16)

41. Yūnus bu sözleri hem ʿışḳ ʿilminden oḳımış[828]
    ger gönlüŋe yararsa bir ḳaç daḫı ḳatarsın
42. Bu
43. bir ʿimāret göster baŋa ṣoŋı vīrān olmaya
    ḳazan ol māl kim senden gerü ḳalmaya
44. dökile altun māluŋ ayrıla ḳala ḥālüŋ
    gerü ḳalan milk māluŋ saŋa aṣṣı ḳılmaya
45. ol māl kim Ḫalīlüŋdür ḫayra yelteyiser anı
    ol māl kim Ḳārūnuŋdur issi rāḥat bulmaya
46. İsrāfīl ṣūrın üre ṭaġ u depe sürile
    bir ḳarınca cevābın biŋ Süleymān vėrmeye

186b

1. ʿāşıḳ kendü kegile ḳıya mı ṭatlu cānına
   hele ben Allah yolına cāna ḳıyaram kimesneye
2. yederem ʿāşıḳ yaşasın terk ėderem endīşesin
   ben bu nāmūs nişānesin ṭaşra çalaram kimesneye
3. ʿāşıḳlara yoḳdur nāmūs şāh efendi sulṭānumuz
   cānumda ʿışḳ odı ḳomış bunda yanaram kimesneye
4. ʿāşıḳam dėyen cānlaruŋ nişānı vardur anlaruŋ
   kibr ü melāmet ṭonını ʿuryān ederem kimesneye
5. Nemrūd odı olurısa söyündüre ʿışḳuŋ odı
   Taŋrı fażlıyla ol nārı gülzār ėdiverem kimesneye
6. cān vėrürin ʿışḳ alurın ʿışḳla dostı bulurın
   Manṣūrlayın ʿışḳ yolına berdār olurum kimesneye
7. nefse uyup beş parmaġuŋ bir kezden iletme aġzuŋa
   kes bir sen vėr miskine gerek ola unıtmaġıl

[828] Yūnus miskīn bu sözi ʿışḳ ʿilminden oḳımış
ger gönlüne yararsa bir ḳaç daḫı ḳatarsın (V 19a/17)

8. Yūnus kim öldüre seni yine vėren alur cānı
   yarın göresin sen anı er naẓarından gitmegil
9. ʿışḳuŋ aldı benden beni baŋa seni gerek seni[829]
   āh ederem düni güni baŋa seni gerek seni
10. ne varlıġa sevinürem ne yoḳlıġa yerinürem[830]
    ʿışḳuŋıla avınuram baŋa seni gerek seni
11. ʿışḳuŋ zencīrini şeşem delü olup ṭaġa düşem[831]
    sensin düni gün endīşem baŋa seni gerek seni
12. eger beni öldüreler külüm göge ṣavuralar[832]
    ben ṭopraġumda çaġıram baŋa seni gerek seni
13. ʿāşıḳlara ṣoḥbet gerek zāhidlere cennet gerek[833]
    Mecnūnlara Leylā gerek baŋa seni gerek seni

---

[829] ʿışḳuŋ aldı benden beni baŋa seni gerek seni
āh ėderem düni güni baŋa seni gerek seni (V 28a/10)

ʿışḳuŋ aldı benden beni Mevlām seni isterem seni
ben yanaram düni güni Mevlām seni isterem seni (Ç 81a/3)

[830] ne varlıġa sevinirem ne yoḳlıġa yėrinirem
ʿışḳuŋıla barınıram baŋa seni gerek seni (V 28a/11)

ne varlıġa sevinirem ne yoḳlıġa yerinirem
ʿışḳuŋıla eglenürem baŋa seni gerek seni (Ç 81a/5)

[831] ʿışḳuŋ zencīrini üzem deli olup ṭaġda gezem
sensin dün gün endīşem baŋa seni gerek seni (V 28a/12)

ʿışḳuŋ zencīrini şaşam deli olup ṭaġlar aşam
düni güni sensin endīşem baŋa seni gerek seni (Ç 81a/8)

[832] eger beni öldüreler külüm göge ṣavıralar
ben ḳabrümden çaġıram baŋa seni gerek seni (V 28a/13)

eger beni yanduralar külüm göge ṣavursalar
z̲errelerüm çaġırsalar Mevlām seni isterem seni (Ç 81a/4)

[833] ṣūfīlere ṣoḥbet gerek zāhidlere cennet gerek
Mecnūna da Leylā gerek baŋa seni gerek seni (V 28a/14)

ġāfillere dünyā gerek zāhidlere ʿuḳbā gerek
Mecnūnlara Leylā gerek baŋa seni gerek seni (Ç 81a/6)

14. Yūsuf bir gėce seni eger düşde göreydi[834]
    terk ėdeydi milk-lerin baŋa seni gerek seni
15. Yūnus çaġırurlar adum varduġınca artar dadum[835]
    iki cihānda maḳṣūdum baŋa seni gerek seni
16. Yūnus dünyā ıssuz ḳala altun bal dökile
    sebīl oluban yete hīç issi bulmaya
17. bu geçidüŋ köprisi uş bizi yoldan ḳodı[836]
    degme ḥarīf geçemez köprisi ḳıldan ḳodı
18. laʿīn etdi öküzi alıla aldamaġa[837]
    siŋegile öküzi ḥaḳ çalap elden ḳodı
19. öküz ṭaşuŋ üstinde ṭaş balıḳ götürür[838]
    balıġı götüren ṣunuŋ bünyādını yelde ḳodı
20. yėrle gök arası ṭopṭolu raḥmet ṭurur[839]
    ḥikmetine ṭalanlar kendi fiʿlinden ḳodı
21. dostla bāzār etdi dost etegin ṭutdı[840]
    dostla bāzār ėden bāzārın elden ḳodı

---

[834] Yūsuf eger ḫayālüŋi bir gėce seni düşde göreyidi
terk ėderdi milkligin baŋa seni gerek seni (V 28a/15)

[835] Yūnus çaġırurlar çün adım ün geldükçe öter adım
iki cihānda maḳṣūdum baŋa seni gerek seni (V 28a/15)

dervīş Yūnus benüm adum günden güne artar derdüm
iki cihānda maḳṣūdum Mevlām seni isterem seni (Ç 81b/2)

[836] bu geçidüŋ köprüsi uş bizi yoldan ḳoydı
degme ḥarīf geçemez köprüyi ḳıldan ḳoydı (V 25a/5)

[837] laʿīn ėtdi öküzi Allah aldamaġa
siŋegile öküzi ḥaḳ çalap elden ḳodı (V 25a/6)

[838] öküz ṭaşuŋ üstinde ṭaşı balıḳ götürür
balıġı götüren ṣuyuŋ bünyādın yelden ḳodı (V 25a/7)

[839] yėrile gök arası ṭopṭolı ḥikmet durur
ḥikmetine ṭalanları kendi fiʿlinden ḳoydı (V 25a/8)

[840] dostla bāzār etdi dost etegini ṭutdı
dostla bāzār ėden ġayruŋ bāzārın ḳoydı (V 25a/9)

22. ol Meryem oġlı ʿĪsā dosta gide-yorurdı[841]
    görüŋ yarım igneyi ʿĪsā yoldan ḳodı
23. imdi ey miskīn Yūnus dostı severin deme[842]
    dostı seven ʿāşıḳlar benligin elden ḳodı
24. dost yüzin göricegez niçe ḳarār ḳılsun bu cān[843]
    yanmaya vère ol demde yüz biŋ zāhid dīn īmān
25. ṭaʿna yoḳdur ʿāşıḳlara her ne ḥāle dönerse[844]
    fermān degüldür kendüye müşāhedeye ġarḳ olan
26. cān u göŋül fehm ü ʿaḳl ʿışḳ mevcine ġarḳ olıcaḳ[845]
    pes niçe aŋsun ol kişi yazuġ u müzd aşşı ziyān
27. cānında gözi yoḳ kişi göremez ḥaḳ dīdārını[846]
    gözsüz niçe fehm eylesün ne rengdür dīn-i cihān
28. yüz biŋ melik ü selāṭīn dost yüzini göricek[847]
    terk eyleyeler taḫtı ʿizzet leşker ḫānmān
29. ʿāşıḳ niçe ḫarābısa velāyet artaṭurur[848]
    anuŋçün ki hemīşe vīrāndadur genc-i nihān

---

[841] ol Meryem oġlı ʿĪsā dosta gide yürürdi
gör yarımca igneyi ʿĪsāyı yoldan ḳoydı (V 25a/10)

[842] ey miskīn Yūnus imdi dostı severem dėmege
dostı seven ʿāşıḳlar benligin elden ḳoydı (V 25a/11)

[843] dost yüzini göricek niçe ḳarār ḳılsun bu cān
yanmaya vère ol demde yüz biŋ zāhid dīn ü īmān (V 20a/4)

[844] ṭaʿna yoḳdur ʿāşıḳlara her ne ḥāle dönerise
fermān degüldür kendiye müşāhedeye ġarḳ olan (V 20a/5)

[845] cān göŋül fehm ü ʿaḳl ʿışḳ mevcine ġarḳ olıcaḳ
pes niçe aŋsun ol kişi yazuḳ u mazuḳ aşşı ziyān (V 20a/6)

[846] anda kim yoḳdur cān gözi görmez ḥaḳdan dīdār
gözsüz niçe fehm eylesün ne renkdedür reng-i cihān (V 20a/7)

[847] yüz biŋ melik ü selāṭīn dost yüzini göricek
terk eyleyeler taḫt u ʿizzet leşkeri ḫānmān (V 20a/8)

[848] ʿāşıḳ nice ḫarāb ise velāyet arta ṭurur aŋa
anuŋiçün nekim hemīşe vīrāndadur genc ü nihān (V 20a/9)

30. ʿayne'l-yaḳīn gören ʿāşıḳ gözin ırmaz dost yüzinden[849]
nice görebilsün anı bu sevüden ṭaşra ṭuran
31. Yūnus bu ʿışḳı odı ḳomaz dilin ṭutaydı[850]
ʿāşıḳla maʿşūḳ rāzın deyümeye dost lisān
32. niçe bir besleyesin sen bu ḳadd ü ḳāmeti[851]
düşdüŋ dünyā ẕevḳine unıtduŋ ḳıyāmeti
33. ṭopraḳdan yaradulduŋ yine ṭopraḳdur yerüŋ[852]
ṭopraḳ olan kişiler n'ėder bu ʿalāmeti
34. uṣlu degül delüdür yüce sarāylar yapan[853]
ʿāḳıbet vīrān olur ḳāmetüŋ ʿimāreti
35. dervīş ḳazan ye yedür bir göŋül ala getür[854]
yüz biŋ Kaʿbeden artuḳdur bir göŋül ziyāreti

---

[849] ʿayne'l-yaḳīn gören ʿāşıḳ gözün ırmaz dost yüzinden
nice görebilsün anı bu seviden ṭaşra ṭuran (V 20a/10)

[850] Yūnus bu ʿışḳ odı ḳomaz ki dilin ṭutaydı
ʿāşıḳla maʿşūḳ rāzın dost deyü dėmeye lisān (V 20a/11)

[851] niçe bir besleyesin sen bu ḳadd-i ḳāmeti
düşdüŋ dünyā ẕevḳine unutduŋ ḳıyāmeti (V 32a/12)

niçe bir besleyesin sen bu ḳadd ü ḳāmeti
düşdüŋ dünyā ẕevḳine unutduŋ ḳıyāmeti (Ç 72a/6)

[852] ṭopraḳdan yaradılduŋ ṭopraḳdur aṣluŋ
ṭopraḳ olan kişilerüŋ n'eder bu ʿalāmeti (V 32a/13)

ṭopraḳdan yaradulduŋ yine ṭopraḳdur yerüŋ
ṭopraḳ olan kişiler neyler bu ʿalāmeti (Ç 72a/7)

[853] uṣlu degül deli kişi dürli sarāylar yapan
ʿāḳıbet vīrān olur ḳamunuŋ ʿimāreti (V 32a/14)

uṣlu degül delidür yüce sarāylar yapan
ʿāḳıbet vīrān olur cümlenüŋ ʿimāreti (Ç 72a/8)

[854] dervīş ḳazan ye yedür bir göŋül ala getür
Kaʿbeden artuḳdur bir göŋül ʿimāreti (V 32a/15)

dervīş ḳazan ye yedür bir göŋül ala getür
biŋ Kaʿbeden yigrekdür bir göŋül ʿimāreti (Ç 72b/1)

36. kerāmetüm var deyü ḫalḳa ṣālūṣlıḳ ṣatan[855]
    nefsin müsülmān etsün varısa kerāmeti
37. nefsin müsülmān ėden ḥaḳḳa ṭoġru yol giden[856]
    yarın aŋa olısar Muḥammed şefāʿati
38. yüz biŋ peyġamber gelse hīç şefāʿat olmaya[857]
    vāy aŋa olmazısa Allahuŋ ʿināyeti
39. Yūnus imdi sen daḫı gerçeklerden olugör[858]
    gerçek erenler imiş cümlenüŋ ziyāreti
40. eyā ġāfil gözüŋi aç göŋlüŋ yavlaḳ uzatmaġıl[859]
    baḳġıl kendü dirligüŋ kimse ʿaybın gözetmegil
41. şöyle dirilgil ḫulḳıla ölicegiz söyleşeler[860]
    bāḳī dirlik budur cānum yavuz adıla gitmegil

---

[855] kerāmetüm var deyü ḫalḳa ṣālūṣlıḳ ṣatan
nefsüŋi müslimān ėtsün varısa kerāmeti (V 32a/16)

kerāmetüm var deyü ḫalḳa ṣalūṣlıḳ ṣatan
nefsüŋ müsülmān etsün varısa kerāmeti (Ç 72b/2)

[856] nefsin müslimān ėden ḥaḳ yolına doġrı gider
yarın aŋa olısar peyġamber şefāʿati (V 32a/17)

nefsüŋ müsülmān ėden ḥaḳ yola ṭoġru giden
yarın aŋa ėdiser Muḥammed şefāʿati (Ç 72b/3)

[857] yüz biŋ peyġamber gele hīç şefāʿat olmaya
vāy aŋa ki olmazısa Allahuŋ ʿināyeti (V 32b/1)

yüz biŋ peyġamber gele hīç şefāʿat olmaya
vāy eger olmaz ise Allahuŋ ʿināyeti (Ç 72b/4)

[858] Yūnus imdi sen daḫı gerçeklerden olıgör
gerçek erenlerimiş cümlenüŋ ziyāreti (V 32b/2)

dervīş Yūnus sen daḫı gerçeklerden olagör
gerçek erenler imiş cümlenüŋ ʿimāreti (Ç 72b/5)

[859] ey ġāfil aç gözini göŋlüŋ yavlaḳ uzatma-gil
baḳġıl kendü dirligüŋe kimse ʿaybın gözetmegil (Ç 30b/8)

[860] şöyle dirilgil ḫulḳla aŋıcaġaz sögmeyeler
bāḳī dirlik bu yavuz adıla gitmegil (Ç 30b/9)

42. dilerseŋ bu dünyāyı āḫirete degşüresin[861]
dün gün ḳılġıl ṭāʿat ayaḳ uzadup yatmaġıl
43. gördüŋ ki bir dervīş gelür yüz ur anuŋ ḳademine[862]
senden şeyli'llāh ėdicek ḳaşuŋ ḳaraġuŋ çatmaġıl
44. söyledügüŋ keleciyi işitdügüŋ bigi degül[863]
kendözüŋden zireklenüp bir ḳaç daḫı söz ḳatmaġıl

187a

1. oruç ḥac namāz zekāt zāhidlere zühd ü ṭāʿat
ben bunlaruŋ cümlesini ʿışḳa vėrürem kimesneye
2. sen Yūnusuŋ Miʿrācısın cānı içinde cānısın
bir cān vėrürem efendüye biŋ cān aluram kimesneye
3. ʿāşıḳuz ne dėyelüm ʿışḳ ḫaberindür şirīn[864]
ʿışḳla diŋleyene eydeyim birin birin
4. ḥayıfdur ʿışḳsuzlara ʿışḳdan ḫaber söylemek[865]
kim gerçek ʿāşıḳısa ben rāzum aŋa derin
5. evvel ezel bezminde kim dost yüzin gördiyse[866]
anuŋ cānıdur ʿāşıḳ andan ṣoruŋ ʿışḳ ḫaberin
6. zinhār zinhār emānet ṣaḳınġıl ʿışḳ ḫaberin[867]
degme yerde oturup söyleme ʿışḳ esrārın

---

[861] diler iseŋ bu dünyāyı āḫirete degşüresüŋ
düni güni ḳılġıl ṭāʿat ayaḳ uzadup yatma-gil (Ç 30b/10)

[862] gördüŋ ki bir dervīş gelür yüz ur anuŋ ayaġına
senden şeyli'llāh ėdicek ḳaşuŋ ḳaraġuŋ çatma-gil (Ç 30b/11)

[863] söyledigüŋ keleci işitdigin gibi söyle (Ç 30b/12)
kendözüŋden zīreklenüp bir ḳaç söz daḫı ḳatma-gil (Ç 31a/1)

[864] ʿāşıḳuz biz ne dėyelüm ʿışḳ ḫaberinden şīrīn
ʿışḳla diŋleyene eydeyin birin birin (V 18b/4)

[865] ḥayıfdur ʿışḳsıza ʿışḳdan ḫaber söylemek
kim gerçek ʿāşıḳısa ben rāzumı aŋa dėrin (V 18b/5)

[866] evvel ezel bezminde kim dost yüzin gördiyse
anuŋ cānıdur ʿāşıḳ andan ṣor ʿışḳ ḫaberin (V 18b/6)

[867] zinhār zinhār emānetdür ṣaḳınġıl ʿışḳ ḫaberin
degme yerde oturup söyleme ʿışḳ esrārın (V 18b/7)

7. cevherīler cemʿinde hem ḳāʿide böyleymiş[868]
   ḳadrini bilmezlere göstermeye gevherin
8. Yūnusuŋ ḥavṣalası ʿışḳ dolmışdur sīnesi[869]
   derdini gizleyemedi geŋsüz söyler ʿışḳ dilin
9. ʿışḳuŋ göŋlüm yaġmaladı n'olsam gerek şimden gerü
   bir od bıraḳduŋ cānuma yansam gerek şimden gerü
10. evvel od duduşup yanar ʿömür geçer devrān döner
    gün geldükçe beŋzüm ṣolar ṣolsam gerek şimden gerü
11. ne ʿacāyib ser-güzeştler baġrum ṭolu ser-zenişler
    ṭurmaz aḳar ḳanlu yaşlar aḳsa gerek şimden gerü
12. dedüm Yūnus delü olmış maʿrifet baḥrine ṭalmış
    evvel deŋizde gevher bulmış alsam gerek şimden gerü
13. ʿaceb oldı ḥālüm bu ʿışḳ elinden
    göremezem yolum bu ʿışḳ elinden
14. bu cümle ʿālemüŋ tācı iken uş
    ayaḳlarda ġubāram ʿışḳ elinden
15. yaşıl yapraḳlayın beŋzüm ṣarardı
    ḳararuban dökildüm ʿışḳ elinden
16. varam maḥşerde ben yırtam yaḳamı
    niçe feryād ėdem bu ʿışḳ elinden
17. ṭaġ u ṭaşlar erir bu ʿışḳ elinden
    deŋizler cūşa geldi ʿışḳ elinden
18. niçe biŋ enbiyā ʿışḳa giriftār
    yer ü gök ṭopṭolu bu ʿışḳ elinden
19. Yūnus sen ṭapduġuŋa ḳıl duʿāyı
    içersüŋ zehr-i ḳātil ʿışḳ elinden
20. ʿışḳuŋ odı yüregümde neler eyler neler eyler
    bugün bir ʿāşıḳ gördüm bu derdümden ḫaber söyler

---

[868] cevherīler cemʿinde hem ḳāʿide buymış
ḳadrini bilmezlere göstermedi gevherin (V 18b/8)

[869] Yūnusuŋ ḥavṣalası ʿışḳ ṭolmışdur sīnesi
derdin gizleyemedi geŋsüz söyler ʿışḳ dilin

21. gelüŋ hey derdlüler gelüŋ bu derdümden siz de sanuŋ
    derdlü bilür derdlü ḥālin ya derdsüzler bunda n'eyler
22. kimisi dost yüzin gördi kimi daḫı görem derdi
    ʿāşıḳ maʿşūḳına ėrdi uş yine bayramın eyler
23. bugün Manṣūr olup yandum şeyḫümüŋ yüzini gördüm
    maḳṣūdum buyıdı erdüm ʿāşıḳ yine derdin söyler
24. Yūnus eydür ʿāşıḳ oldum maʿşūḳa derdinden öldüm
    teveccüh maʿşūḳa ḳıldum anuŋıla göŋlin aŋlar
25. Muḥammed ile bile Miʿrāca aġan benem[870]
    aṣḥāb-ı ṣūffayıla yalıncaḳ olan benem
26. ṣabırla ḳanāʿati vėribidüm bunlara[871]
    ḳırḳ kişi bir göŋülde ḳanāʿat ḳılan benem
27. evvel ḳırḳından birine neşteri çaldumdı[872]
    ḳırḳından ḳan aḳıdup ʿibret gösteren benem
28. İbrāhīm Edhem vaḳfı terk etdi tāc u taḫtı[873]
    Allah ʿışḳına baḳdı ol sır duyan benem

---

[870] Muḥammed ile bile Miʿrāca aġan benem
aṣḥāb-ı ṣūffa ile yalıncaḳ olan benem (V 14a/10)

anda Muḥammed ile Miʿrācı ḳılan benem
aṣḥāb-ı ṣūffayla yalıncaḳ olan benem (Ç 45a/5)

[871] ṣabrıla ḳanāʿati vėren benem anlara
ḳırḳ kişiyi bir göŋlüŋe ḳanāʿat ḳılan benem (V 14a/11)

ṣabrıla ḳanāʿati vėribidüm bunlara
ḳırḳ kişiyi bir göŋülde ḳanāʿat ḳılan benem (Ç 45a/6)

[872] evvel ḳırḳdan birine neşteri urup
ḳırḳından da ḳan aḳıdup ʿibret gösteren benem (V 14a/12)

evvel ḳırḳından birine neşteri çaldumdı
ḳırḳından ḳan aḳıdup ʿibret gösteren benem (Ç 45a/7)

[873] İbrāhīm Edhem vaḳtüŋe terk ėtdi tāc u taḫtı
Allah ʿışḳına aḳdı ol sırr u dermān benem (V 14a/13)

İbrāhīm Edhem vaḳtı terk etdi tāc taḫtı
Allah yolına baḳdı ol sırrı ṭuyan benem (Ç 45a/9)

29. ʿÖmer-i Ḫaṭṭābile çoḳ ʿadl ü dād eyledüm[874]
oġlıla fısḳ içinde anda başılan benem
30. adumı Yūnus daḳdum sırrum ʿāleme çaḳdum[875]
bundan daḫı ilerü dilde söylenen benem
31. miskīn ādem oġlanı nefse zebūn olmışdur
ḥayvān canāvar gibi otlamaġa ḳalmışdur
32. hergiz ölümin ṣanmaz ölesi günin aŋmaz
bu dünyādan uṣanmaz ġaflet ögin olmışdur
33. oġlanlar ögüt almaz yigitler tevbe ḳılmaz
ḳocalar ṭāʿat ḳılmaz ṣarp rūzigār olmışdur
34. begler azdı yolından bilmez yoḫsul ḥālinden
çıḳdı raḥmet gölünden nefs gölüne ṭalmışdur
35. Yūnus sözi ʿālemde zinhār olmaŋ ẓālimden
ḳorḳaduruŋ ölümden cümle ṭoġan ölmişdür
36. maʿnā eri bu yolda maʿlūm olası degül[876]
maʿnā dėyen göŋüller hergiz ölesi degül
37. ten fānīdür cān ölmez çün gitdi gerü gelmez[877]
ölürise ten ölür cān ölesi degül
38. ṣaḳınġıl yārüŋ göŋlin ṣırçadur ṣımayasın[878]
ṣırça ṣınduḳdan gėrü bütün olası degül

---

[874] ʿÖmer Ḫaṭṭābıla ʿadli çoḳ dād eyledüm
oġlıla fısḳ içinde başılan benem (V 14a/16)

ʿÖmer Ḫaṭṭābıla ʿadl u dād işledüm
oġlıla fısḳ içinde anda başılan benem (Ç 45a/12)

[875] adumı Yūnus ṭaḳdum sırrum ʿāleme çaḳdum
bundan ilerü daḫı dilde söylenen benem (V 14a/17)

adumı Yūnus ḳodum sırrumı ʿāleme çaḳdum
bundan daḫı ilerü söylenen Yūnus benem (Ç 45a/12)

[876] maʿnā eri bu yolda melūl olası degül
maʿnā ṭuyan göŋüller hergiz ölesi degül (Ç 30a/11)

[877] ten fānīdür cān ölmez çün gitdi gerü gelmez
ölürse ten ölür can ölesi degül (Ç 30b/1)

[878] gevhersüz göŋüllere yüz biŋ kez eydürseŋ
ḥaḳdan naṣīb olmasa naṣīb olası degül (Ç 30b/2)

39. şol Ḫıżırla İlyās āb-ı ḥayāt içdiler[879]
    bu bir ḳaç yıl içinde bunlar ölesi degül
40. yaratdı ḥaḳ dünyeyi peyġamber dostlıġına[880]
    dünyeye gelen gider bāḳī ḳalası degül
41. Yūnus gözüŋ görürken yaraġuŋ eyleyü gör[881]
    çün gelmedi anda varan gerü gelesi degül
42. n'edem ben beni bu göŋülle benümle bile durmaz
    maʿşūḳ yüzin gördi daḫı ögütleyüp ögin dėrmez

187b

1. ol vermiş ḥaḳīḳati ṭarīḳat erkānından
   Taŋrı ḳādirdür ḥāżır dėyüben ṭuran ʿāşıḳ
2. ṭalcınmadın o geçmiş siyāset meydānından
   adum Saʿīd degüliken bu ḳāl u ḳīl yoġiken
3. bir āyet oḳımışam ḫünkārum esrārından
4. yoldaş olalum ikimüz gel dosta gidelüm göŋül
   ḥaldaş olalum ikimüz gel dosta gidelüm göŋül
5. ḳılavuz olġıl sen baŋa göni-lelüm dostdan yaŋa
   ḳayıḳmaġıl öŋden ṣoŋa gel dosta gidelüm göŋül
6. bu dünyeye ḳalmayalum fānidür aldanmayalum
   ikimüz ayrılmayalum gel dosta gidelüm göŋül
7. cānlarumuz ḥayrān oldı devrānumuz devrān oldı
   her dem ʿarşa seyrān oldı ḥażret oldı dīvānumuz
8. bir niçemüz ḥaḳdan oldı bir niçemüz ḥaḳdan ṭoldı
   kimümüz Süleymān oldı ʿışḳ taḫtına aġanumuz

---

[879] şol Ḫıżırla İlyās āb-ı ḥayvān içdiler
bu bir ḳaç yıl içinde bunlar ölesi degül (Ç 30b/5)

[880] yaratdı ḥaḳ dünyāyı Muḥammed dostlıġına
dünyāya gelen gider bāḳī ḳalası degül (Ç 30b/6)

[881] Yūnus gözin görürken yaraġın eyleyi gör
gelmedi anda varan gėrü gelesi degül (Ç 30b/7)

9. bir niçemüz Leylā oldı bir niçemüz Mecnūn oldı
   bir niçemüz Ferhād oldı ʿışḳdan ḫaber ṭuyanumuz
10. düşmüşdük ḥaḳ ḳaldurdı gönlümüze ʿışḳ ṭoldurdı
    kendözini ol bildürdi dürüst oldı īmānumuz
11. Yūnus sen sözüŋi eyit yoḳdur ʿāşıḳlara ḳayıt
    gizlü degül bu söz bayıḳ āşikāredür peymānumuz
12. yine bir ün işitdüm ḫudāyīler üninden
    ṣorı ḥisāb yoġımış ʿāşıḳlaruŋ cānından
13. ḥaḳ teʿālā buyura İsrāfīl ṣūrı üre
    lebbeyk dėyüben ṭura ʿāşıḳlar ṭopraġından
14. münkirler muḥib ola sözümüzden ʿibret ala
    zīre ḳudret ḳılıcın ḫanum çekmiş ḳınından
15. sen maʿnā ḳoyuban daʿvā
    ḥaḳīḳat küfri yegdür şerīʿat īmānından
16. maʿrifet miḥrābından yüzin urup ʿāşıḳlar
17. Taŋrıçün ey uşlular gönlüm baŋa alıvėrüŋ
    vardı oturdı dostıla gerü baŋa boyun vėrmez
18. bunuŋ gibi göŋülile niçe dirlik iltibilem
    beni bıraḳdı yabana bir gün gelüp ḥālüm ṣormaz
19. gönlüm baŋa yoldaşiken zühd ü tāʿat ḳılurdum
    yaḳdı ḳamu tertībleri göŋülsüzin elüm ėrmez
20. eydürisem aŋa göŋül ḳanı sünnet farīża
    eydür ki yort teşvīş etme bu seviye ʿamel ermez
21. göŋül içerü dostla ben ḳapuda feryād u zār
    biŋ yıl zārī ḳılurısam işbu kimdür dėyüp ṣormaz
22. iŋileyin eydürisem gel boynuŋda borc ḳalmasun
    ḳaḳır söger buşar baŋa eydür ki ey ḥaḳḳı görmez
23. aġız aġızdan ḳutludur bolay ki sözüŋüz ṭuta
    ben yüz biŋ kez söylersem sözüm ḳulaġa girmez
24. göŋlüm daḫı cānum daḫı el bir etdi şol ikisi
    yüz biŋ Yūnusdan ferāġat dost yüzinden gözin ırmaz

25. ne dėrsem yortum yürür elümde fermān ṭutaram[882]
    ne dėrsem ḥükmüm revān çün ḥükm-i sulṭān ṭutaram
26. insile bu cin ü perī cümle benüm ḥükmümdedür[883]
    ben taḫtı revān ḫātemüm mülk-i Süleymān ṭutaram
27. İblīs diler bu dāmı dāima azdura yoldan
    bu cümle eyü vü yavuz ḳamusın senden ṭutaram
28. dünyā benüm mülküm durur ḳavmi benüm ḳavmüm durur[884]
    her dem benüm yarġum urur yarlıġı dostdan ṭutaram
29. şunuŋ bigi cān varken āb-ı ḥayāt isteyeni[885]
    ḳaraŋuluġa girüben ben āb-ı ḥayvān ṭutaram
30. ansuz olursam öldüm diri anuŋla yürürem[886]
    siz şanmaŋuz kim dirligi hemīşe cāndan ṭutaram
31. dīnüm īmānum ol durur ansuz olursam dünyede[887]
    ben büte ḥāça ṭaparam ne dīn ne īmān ṭutaram
32. Yūnus eydür ben olvanın az görmeŋüz ben olvanın[888]
    ben ne dėrsem dost ṭutar dost dėdügin ben ṭutaram
33. nişānı bu beŋzi şaru gözleri yaşdur ʿāşıḳuŋ[889]
    ʿışḳ odına yanar cānı cigeri başdur ʿāşıḳuŋ

---

[882] ne dėrisem ḥükmüm revān elümde fermān ṭutaram
ne dėrisem ḥükmüm revān çün ḥükm-ü sulṭān ṭutaram (V 13a/8)

[883] insile bu cümle periler dīvler benüm ḥükmümdedür
taḫtum benüm gökde revān mühr_ü Süleymān ṭutaram (V 13a/9)

[884] dünyā benüm rızḳum durur ḳavīm benüm ḳavmüm durur
ādem benüm yārümdür bir ġavī ḫāne revān ṭutaram (V 13b/10)

[885] şunuŋ gibi cān variken āb-ı ḥayvān isteyeni
nīrānı ḳullıġa gireni ben anı ḥayvān ṭutaram (V 13b/11)

[886] ansuz olursam ölirem anuŋla diri yürürem
siz şanmaŋuz kim dirligi hemīşe cāndan ṭutaram (V 13b/12)

[887] dīnüm īmānum ol durur ansuz olursam dünyāda
ne pīş ü ḥābe ṭaparam ne dīn ü īmān ṭutaram (V 13b/13)

[888] Yūnus eydür ol benem az görmeŋüz ben ol gün
ben ne dėrsem ṭutar dost dėdigin bir ṭutaram (V 13b/14)

[889] nişānı ol beŋzi şarı gözleri yaşdur ʿāşıḳuŋ
ʿışḳ odına yandı cānı cigeri başdur ʿāşıḳuŋ (V 11b/4)

34. dün gün yürür ḥayrān olur ʿışḳ odına yanar yürür[890]
döşegi ṭopraġ u ḳabir yaṣduġı ṭaşdur ʿāşıḳuŋ
35. kimse bilmez ʿāşıḳ ḥālin göŋülde nedür aḥvālin[891]
süpürmege dost yolını yüzi ferāştur ʿāşıḳuŋ
36. miskīn olur ʿāşıḳ kişi durmaz aḳar gözi yaşı
mālı mülki cān u başı ʿışḳa tarāşdur ʿāşıḳuŋ
37. ʿāşıḳ ḳılar dün gün āhı varur ḥaḳḳa ṭoġrı rāhı[892]
her dem göŋül seyrān-gehi göŋülde Miʿrācdur ʿāşıḳuŋ
38. her bir kişi bir iş dutar ol dosta yaḳın olmaġa[893]
gėce gündüz nefsile her dem savaşdur ʿāşıḳuŋ
39. Yūnus eydür ol melāmet şeyḫlıġı ʿāşıḳlıġa ṣat[894]
ʿāşıḳda ne ister eyü ad bed-nāmı ḫoşdur ʿāşıḳuŋ
40. vėrmegil göŋlüŋi sen dünye pāyına bir gün[895]
dünyāya göŋül vėren düşe ṭayına bir gün
41. bu dünyā bir evrendür ādemīler yudıcı[896]
nevbet bize geldükde yuda ṭoyına bir gün
42. ol ḳuşuŋ kim yuvası ṭoġan yanında ola[897]
ol anda niçe ḳaça dirlik ṭura gide yayına bir gün

---

[890] ḥayrān olur dün gün yürür ʿışḳ odına yanar
döşegi ṭopraḳ faḳīr yaṣduġı ṭaşdur ʿāşıḳuŋ (V 11b/6)

[891] kim ne bilür ʿāşıḳ ḥālin ya göŋlündeki aḥvālin
süpürmege dost yolın yüzi ferāştur ʿāşıḳuŋ (V 11b/5)

[892] ʿāşıḳ ḳılur dün gün āhı varur ḥaḳḳa ṭoġru rāhı
her dem göŋül seyrengehi göŋülde Miʿrāc u ʿarşdur ʿāşıḳuŋ (V 11b/7)

[893] her bir kişi bir iş ṭutar ol dosta yaḳın olmaġa
işi güci nefsiyile her dem ṣavaşdur ʿāşıḳuŋ (V 11b/8)

[894] Yūnus imdi ol melāmet şeyḫlıġı ʿāşıḳlıġa ṣat
ʿāşıḳda n'işler eyü eder sevāʾ-yı ḫoşdur ʿāşıḳuŋ (V 11b/9)

[895] vėrmegil bu ʿömrüŋi dünyā pāyına bir gün
dünyāya göŋül vėren düşe ṭayana bir gün (Ç 57a/5)

[896] bu dünyā bir evrendür ādemīler yudıcı
bize daḫı gelüben yuda ṭapına bir gün (Ç 57a/6)

[897] ol ḳuşuŋ kim yuvası ola ṭoġan altında
ol anda ḳaçan dura gide yayına bir gün (Ç 57a/8)

43. miskīn bī-çāre Yūnus ṭutġıl eren etegin[898]
ol seni ḥaḳḳa ilte düşgil ṣoyına bir gün
44. gine geldi ʿışḳ elçisi yine ṭoldı meydānumuz
yine teferrüc-gāh oldı ṣaġdan ṣola dört yanumuz
45. yine bādyalar ḳurıldı ḳadeḥler sürildi
yine gördük dost yüzini esrük oldı cānlarumuz

188a

1. dünyā degüldür pāyidār aç gözüŋi cānuŋ uyar
olġıl bir yoldaş ile yār gel dosta gidelüm
2. bu dünyādan biz göçelüm ol dost yolına uçalum
ārzū hevādan geçelüm gel dosta gidelüm
3. ölüm ḫaberi gelmedin ecel yaḳamuz almadın
ʿAzrāʾīl ḥamle ḳılmadın gel dosta gidelüm
4. gerçek ʿāşıḳı bulalum ḥaḳḳuŋ ḫaberin alalum
ʿāşıḳ Yūnus alalum gel dosta gidelüm
5. yer yüzinde gezerdüm uġradum yigitler yatur[899]
kimi ulu kimi gey kuşaġı berkler yatur
6. kimi yigit kimi ḳoca gündüzleri olmış gece[900]
kimi vezīr kimi ḫoca bencüleyin çoḳlar yatur
7. ʿulemānuŋ ḳulları hem ḳalem ṭutar elleri[901]
bülbüle beŋzer dilleri dānişmend yigitler yatur

---

[898] bī-çāre miskīn Yūnus tut erenler etegin
tā seni ḥaḳḳa ilete düşgil ṣoyına bir gün (Ç 57a/9)

[899] yer yüzinde gezer idüm uġradum yigitler yatur
kimi ulu kimi gey kiçi gey kuşaġı berkler yatur (Ç 15b/4)

[900] kimi yigit kimi ḳoca gündüzleri olur gece
kimi dervīş kimi ḳoca müʾmīn muḥaḳḳiḳler yatur (Ç 15b/5)

[901] ʿilmi ile meşhūrları hem ḳalem ṭutar elleri
bülbüle beŋzer dilleri dānişmend yigitler yatur (Ç 15b/6)

8. ulu kiçi aġlaşmışlar server yigitler düşmişler[902]
   baş ucında yay ṣımışlar dökilüben oḳlar yatur
9. yedekler nārīn tazılu öŋleri ṭabıl bazılu
   ile güne ḥükmi yazılu şu muḥteşem begler yatur
10. elleridür ḳınalu hem ḳaravaşları şeker leb
    ḳarġu bigi uzun boylı gül yüzlü ḫatunlar yatur
11. uşacuḳlar oġlancuḳlar bülbül gibi öter güler
    anadan ayrılmış bular ḳızıl al çiçekler yatur
12. el bağlamışdur ḳamusı ḥaḳ çalapdandur umusı
    tevkürlü ḳızdur ḳamusı alınmaduḳ çoḳlar yatur
13. Yūnus bilmez kendü ḥālin ḥaḳ çalap söyledür dilin[903]
    bir niçe gelin aḳ teleme yüzler yatur
14. yār baḳ aḫī yüzüme ben şāh görüp geldüm
    ol yüce yücesine bī-gümān ėrüp geldüm
15. ezelden bileydüm eleste belā dėdüm
    ol deŋizinden ḳadīmüŋ sel olup aḳup geldüm
16. esrükligüme baḳma adumı delüye daḳma
    esrükligüm ezelden ʿişreti sürüp geldüm
17. ʿişretüŋe ėrmişem ṣalā deyü durmışam
    cānı dīn ü īmānı şükrāne vėrüp geldüm
18. ʿışḳ baŋa ʿĪsā oldı üstüme duʿā ḳıldı
    niçe kezin ṭopraḳdan öri ṭurup geldüm
19. Manṣūr eydür ene'l-ḥaḳ dėr ṣūretüŋ oda yaḳ
    deŋiz dāra gelsünler Manṣūram dāra geldüm
20. Yūnusdan ṣorma ḫaber dost ḳandasa anda var
    ḫaber gören vėrür ben anı görüp geldüm

---

[902] ulu kiçi aġlaşmışlar server yigitler ḳomışlar
baş ucında yay aşmışlar dikilüben oḳlar yatur (Ç 15b/7)

[903] Yūnus bilmez kendi ḥālin ḥaḳ çalap söyledür dilin
şol bedr ay gibi aḳıdur münevver yüzlüler yatur (Ç 15b/8)

30. ben seni sevdügümi bilmesün cümle ḫāṣ ʿām
söyleşenler söylesün dirligüm ḥarām
31. kim senüŋ leẕẕetüŋden cān dad almazısa
yürür bir cānsuz ṣūret ʿālem ḥālinden bī-ġam
32. ʿālemlerüŋ ārzūsı seni bulmaġıçündür
ben seni bulmışiken ya sensüz nite olam
33. biŋ yıl ʿömrüm varısa ḫarc ėdem bu ḳapuda
ben gerçek ʿāşıḳısam gerek bu yolda ḳalam
34. iki cihān arası bāġ bostān olurısa
sensüz baŋa gerekmez ben senüŋile tamām
35. seni seven ʿāşıḳa ne ḥācet ḥūr ḳuṣūr
seni sevmeyen cāna ne ṭamudur cümle maḳām
36. çün eydürler Yūnusa niçe esrüksin ʿışḳa
n'etsün ezel bezminde şöyle çalınmış ḳalem
37. sen bu cihān mülkini Ḳāfdan Ḳāfa ṭutduŋ ṭut[904]
ya bu ʿālem mālını oynayuban ütdüŋ ṭut
38. sen Süleymān köşkinden taḫt ḳurup oturduŋ ṭut[905]
dīv ü perīye düpdüz ḥükümler eyledüŋ ṭut
39. sen Ferīdūn ḫaznesin Nūşirevān genciyle[906]
Ḳārūn mālını alup sen māluŋ ḳoduŋ ṭut

---

[904] sen bu cihān mülkini Ḳāfdan Ḳāfa ṭutduŋ ṭut
ya bu ʿālem mālını oynayuban atduŋ ṭut (V 2b/12)

sen bu Süleymān mülkini Ḳāfdan Ḳāfa dutdın dut
ya bu ʿālem māluŋı oynayuban ütdün ṭut (Ç 4a/6)

[905] Süleymān köşkinde taḫt ḳurup oturduŋ bil
dīv ü perīye düpdüz sen ḥükümler ėtdüŋ ṭut (V 2b/13)

sen Süleymān köşkinde taḫt ḳurup otur dut
dīv ü perīye düpdüz sen ḥükümler ėtdin dut (Ç 4a/7)

[906] Ferīdūn ḫazīnesin Nūşirevān gencini hem
Ḳārūn mālını aluban sen mālıŋa ḳatduŋ ṭut (V 2b/14)

sen Ferīdūn ḥaznesin Nūşirevān gencine
Ḳārūn mālını alup sen māluŋa ḳatdın dut (Ç 4a/8)

40. bu dünyā bir loḳmadur aġzuŋda çeynenmiş bil[907]
    çeynenmiş niye ṭurmaḳ bilmeyüben yutduŋ ṭut
41. ʿömrüŋ senüŋ oḳ gibi yay içinde ṭopṭolu[908]
    ṭolmış oḳa ne ṭurmaḳ hem sen anı atduŋ ṭut
42. her dem nefes ki gelür ol keseŋden eksülür[909]
    çün keseŋ ortalandı sen anı düketdüŋ ṭut
43. ölüm vardur bilürsin niçün ġāfil olursın[910]
    ḳamulardan ayrılduŋ varup sinde yatduŋ ṭut
44. çün deŋize ġarḳ olduŋ boġazuŋa geldi ṣu[911]
    delü gibi ṭalbınma ey bi-çāre batduŋ ṭut
45. yüz biŋ şādılıġıla ʿömrüŋ olurısa Yūnus[912]
    ṣoŋ ucı bir nefesdür geç andan unıtduŋ ṭut

---

[907] bu dünyā bir loḳmadur ki aġzuŋda çiynenmiş bil sen
çiynenmişe ne durmaḳ bilmeyüben yutduŋ ṭut (V 2b/15)

bu dünyā bir loḳmadur aġzuŋda çiynenmiş bil
çiynenmişe ne durmaḳ bilmeyüben yutdın dut (Ç 4a/9)

[908] ʿömrüŋ senüŋ oḳ gibi yay içinde ṭopṭolı
ṭolmış oḳa ne durmaḳ hemān anı atduŋ ṭut (V 2b/16)

ʿömrüŋ senüŋ oḳ gibi yay içinde ṭopṭolu
dolmış oḳa ne durmaḳ hā sen anı atduŋ ṭut (Ç 4a/10)

[909] her dem o nefes ki alup vėrürsin eksilür
çün o nefes tamām olur sen anı düketdüŋ ṭut (V 3a/2)

[910] ölüm vardur bilürsin niçün ġāfil olursın
ḳamulardan ayrılup varuban sinde yatduŋ ṭut (V 3a/3)

ölüm vardur bilürsin niçün ġāfil olursın (Ç 4a/11)
ḳamulardan ayrılup varup sinde yatdın dut (Ç 4b/1)

[911] çün deŋize ġarḳ olduŋ boġazıŋa geldi ṣu
delü gibi çabalaya ey bī-çāre batduŋ ṭut (V 3a/4)

çün deŋize ġarḳ olduŋ boġazına geldi ṣu
delü gibi ṭalbınma ey bī-çāre baṣdın dut (Ç 4b/2)

[912] yüz biŋ yıl şādlıġıla ʿömrüŋ olurısa Yūnus
ṣoŋ ucı bir nefesdür geç tamām ėtdüŋ ṭut (V 3a/5)

biŋ yıl şādlıġıla ʿömrüŋ olursa Yūnus
ṣoŋ ucı bir nefesdür geç andan unıtdın dut (Ç 4b/3)

188b

1. bunda yalan söyleyen yarın utanasıdır[913]
2. altmış iki millete bir gözile baḳmayan[914]
   ḫalḳa müderris ise ḥaḳīḳatde ʿāṣīdür
3. biz ṭālib-i ʿilimlerüz ʿışḳ kitābın oḳıruz[915]
   çalap müderris bize ʿışḳ medresesidür
4. şerīʿatüŋ sözini şerʿile diŋle ey yār[916]
   şerīʿat bir gemidür ḥaḳīḳat deryāsında
5. ol geminüŋ taḫtası ne ḳadar muḥkemise[917]
   deŋiz mevc urucaġaz ṣoyup uşadasıdur
6. bundan ilerü ḫaber diŋlegil benden ey yār[918]
   ḥaḳīḳatüŋ kāfiri şerʿüŋ evliyāsıdur
7. erenler ṣafā naẓar edeliden berü[919]
   naẓar oldı Yūnus eyle kim ṣafāsıdur

---

[913] Beyitin 1. Dizesi 188b/18'de yazılmıştır.

sözi ṭaŋrı deyene ḳulı'l-ḥaḳ dėdi çalap
bunda yalan deyenler yarın utanasıdur (V 8b/7)

[914] yetmiş iki millete bir gözile baḳmayan
ḫalḳa müderris ise ḥaḳīḳatde ʿāṣīdür (V 8b/9)

[915] biz ṭālib-i ʿālimler biz ʿışḳ kitābın oḳuruz
çalap müderris bize ʿışḳı medresesidür (V 8b/8)

[916] şerʿüŋ ḫaberin sözini şerʿīlere dėyeyin
şerīʿat bir gemidür bil ḥaḳīḳat deryāsıdur (V 8b/10)

[917] ol geminüŋ dört yanı ne ḳadar muḥkemise
deryā mevc urulıcaḳ ṣoyup uşadasıdur (V 8b/11)

[918] bundan içerü ḫaber diŋlegil benden ey yār
ḥaḳīḳatüŋ kāfiri şerʿüŋ evliyāsıdur (V 8b/12)

[919] erenler ṣafā naẓarın ėdeliden berü cāna bize
hep ḥāṣıl oldı Yūnus her ne kim var ṣafāsıdur (V 8b/13)

8. ey her sözüŋ aṣlın bilen bil bu söz ne yüzden gelür[920]
   söz bilmeyen anca ṣanur bu söz bize bizden gelür
9. evvel göŋül levḥinde ḥaḳ yazmışıdı bir varaḳ[921]
   bu şimdi oḳınan sebaḳ ezel-i āzāldan gelür
10. evvel ḫiṭāb ḳılur cāna cān andan gelür tene[922]
    birer āletsüz bahāne ayruḳ ne elümüzden gelür
11. şuʿle bize aydan degül ʿışḳ eri bu ṣudan degül[923]
    naṣībümüz şeyden degül ʿışḳ bize deŋizden gelür
12. ne elif oḳıdum ne cīm ne varlıḳdandur kelecim[924]
    oḳımaz yüz biŋ müneccim ṭāliʿüm yılduzdan gelür
13. söz var ḳılur göŋli şād söz var eyler biliş yad[925]
    eger ḫorlıḳ eger ḥürmet her kişiye sözden gelür

---

[920] ey her sözüŋ aṣlın bilen bilür bu söz ḳandan gelür
her sözi bilmeyen ṣanur bu söz kendiden gelür (V 3a/13)

ey her sözüŋ aṣluŋ bilen bil bu söz ne bizden gelür
bilmeyenler öyle ṣanur kim bu sözi bizden gelür (Ç 14a/7)

[921] evvel göŋül levḥine baḳ ezelde yazdı bir varaḳ
bu şimdi oḳınan sebaḳ ol bir gizlü rārdan gelür (Ç 14b/2)

[922] ʿışḳ varup durur cāna söz andan gelür lisāna
biz bir ālātuz hem bahāne hīç bilmez söz nereden gelür

çün çalap emir eyler cāna söz andan gelür lisāna
bir biz bahāne ayruḳ ne elimüzden gelür (Ç 14b/4)

[923] ṣuʿlemüz bu andan degül ʿışḳ eri bu ṣoydan degül
sözlerimüz cehdden degül söz bir kerīmden gelür (V3b/3)

ṣuʿle bize aydan degül ʿışḳ eri bu ṣoydan degül
meşrebimüz çaydan degül ol ulu deŋizden gelür (Ç 14b/6)

[924] ne elif oḳıdum ne cīm ne varlıḳdandur kelicim
bilmeye hīç bir müneccim ṭāliʿüm ne yıldızdan gelür (V 3b/2)

ne elif oḳudum ne cīm ne varlıḳdandur kelecim
bilmeye yüz biŋ müneccim ṭāliʿ ne yılduzdan gelür (Ç14a/8)

[925] söz ḳılur bilişi yad söz ḳılur ḳayġuları şād
eger ḫorlıḳ eger ʿizzet her kişiye sözden gelür (V 3a/15)

söz var ḳılur bilişi söz var ḳayġuyı şād
ger ḫorlıḳdur eger ʿizzet pes kişiye sözden gelür (Ç 14b/5)

14. Yūnus bir derdile āh ėt ḳahr evinde yoḳ rāḥat[926]
    bir derde yüz biŋ kefāret şol āhuŋa veren
15. söylememek ḫarcısı söylemegüŋ ḫāṣṣı durur[927]
    söylemegüŋ ḫarcısı gönüllerüŋ pası durur
16. ol göŋlüŋ pasını ger sileyin dėriseŋ[928]
    şol sözi söyleyesin sözüŋ ḫulāṣası durur
17. sözi ṭoġru deyene ḳuli'l-ḥaḳ dedi çalap
18. işbu vücūdum şehrine her dem giresüm gelür[929]
    içindeki sulṭānlaruŋ yüzin göresüm gelür
19. işidürem sözini göremezem yüzini
    bir kez dīdārın görmege cānlar vėresüm gelür
20. işbu vücūdum şehrünüŋ yedi ḳapusı vardur
    içerüden içerüye cevlān ḳılasum gelür
21. her ḳapuda bir kişi yüz biŋ çerisiyile[930]
    ḳudret ḳılıcın alup cümle ḳırasum gelür
22. erenlerinüŋ soḥbeti arturur maʿrifeti[931]
    cāhilleri soḥbetden her dem süresüm gelür

---

[926] Yūnus derdile bir āh ėt yoḳdur dünyā evinde rāḥat
yüz biŋ derde keffāret bilgil ṣāḥibden gelür (V3b/4)

Yūnusa eyle hidāyet ḳahr evinde olmaz rāḥat
çoḳ derde dermān kefāret hem āhla sözden gelür (Ç 14b/7)

[927] söylememek ḫarcısı söylemek ḫāṣıdur
söylemegüŋ ḫarcısı gönüllerüŋ pası durur (V 8b/5)

[928] gönüllerüŋ pasını ger sileyin dėriseŋ
söylegil şol sözi kim sözler ḫulāṣasıdur (V 8b/6)

[929] işbu vücūd şehrine her dem giresüm gelür
içindeki sulṭānuŋ yüzin göresüm gelür (V 6b/5)

[930] her ḳapuda bir kişi yüz biŋ çerisi ile
ḳudret ḳılıcın alup cümle ḳırasum gelür (V 6b/8)

[931] erenlerüŋ soḥbeti arturur maʿrifeti
cāhilleri soḥbetden her dem süresüm gelür (V 6b/9)

23. niçe yıl niçe zamān yār bize geldi mihmān[932]
gerçek İsmāʿīl gibi ḳurbān olasum gelür
24. Yūnus ḥaḳḳuŋ menzili çār ʿanāṣır içinde[933]
ʿışḳıla cān erini cihān göresüm gelür
25. suʾālüm var ṭapuŋa ey senüŋ ecesi[934]
meşāyiḫ ne buyurur yol ḫaber niçesi
26. vėrgil suʾāle cevāb ṭutalum olsun s̱evāb[935]
şuʿle kime gösterür ʿışḳ evinüŋ bacası
27. evvel ḳapu şerīʿat emr nehiy bildürür[936]
yuya günāhlaruŋı her bir Ḳurʾān hecesi
28. ikincisi ṭarīḳat ḳullıġa bėl baġlaya[937]
yolı ṭoġru varana baġışlaya ḫācesi
29. üçüncisi maʿrifet cān gözi göŋlin açar[938]
baḳ maʿnā sarāyını ʿarşdan niçe yücesi
30. dördüncisi ḥaḳīḳat ere eksük baḳmaya[939]
bayram ola gündüzi ḳadir ola gecesi

---

[932] bu niçe yıl bunca zamān yār bize geldi mihmān
yār içün gerçek İsmāʿīl gibi ḳurbān olasum gelür (V 6b/10)

[933] Yūnus ḥaḳḳuŋ menzili çār ʿanāṣır içindedür
ʿışḳıla cān eresin cihān göresüm gelür (V 6b/12)

[934] suʾālüm var ṭapuŋa ey senüŋ nicesi
meşāyiḫ ne buyurur yol ḫaberin nicesi (V 26b/7)

[935] vėrgil suʾāle cevāb ṭutalum olsun s̱evāb
şuʿle kime gösterür ʿışḳ evinüŋ bacası (V 26b/8)

[936] evvel ḳapu şerīʿat emri nehiy bildürür
yuya günāhlarını ḥarf-i Ḳurʾān hecesi(V 26b/9)

[937] ikinci ṭarīḳatdur ḳullıġa bel baġlayup
bu yolı ṭoġrı varanı yarlıġamış ḫācesi (V 26b/10)

[938] üçüncisi maʿrifet cān göŋül gözin aça
baḳa maʿnā-yı ṣūrete ʿarşdan yücesi (V 26b/11)

[939] dördünci ḥaḳīḳat ere eksik baḳmaya
bir ādem ola gündüzi ḳadir ola gėcesi (V 26b/12)

31. küfr oḳın atarken īmānuŋ urma ṣaḳın[940]
yelüp ṣıyasın keçi sebīl ola gücesi
32. dört ḳapudur ḳırḳ maḳām altmış menzili var[941]
aŋa ėrene açılur vilāyet derecesi
33. ḳırḳ kişi bir aġacı ṭaġdan indürimeye
ya bunca mürīd muḥib ṣırāṭ niçe gecesi
34. Yūnus işbu sözleri mecāz deyüp söylemez[942]
maʿnā yüzin gösterür bu şāʿirler ḳocası
35. ʿāşıḳ oldum erene ėrmegile[943]
ḥaḳḳı buldum ben eri bulmaġıla
36. ere ėrdüm erde buldum maḳṣūd[944]
bulmadım ṭaşradan ṣormaġıla
37. göŋlin aldum yüz yere urmaġıla[945]
olmazımış Kaʿbeye varmaġıla

---

[940] küfrüŋi atariken īmānuŋ urma ṣaḳın
yoḳsa ṣırsın çömlegi sebīl olur cümlesi (V 26b/17)

[941] dört ḳapudur ḳırḳ maḳām yüz altmış menzili var
aŋa ėrene açılur vilāyet derecesi (V 26b/15)

[942] ʿāşıḳ Yūnus sözleri muḥāl deyü söylemez (V 26b/18)
maʿnā yüzüni gösterür bu şāʿirler ḳocası (V 27a/1)

[943] ʿāşıḳ oldum erlere varmaġıla
göŋül aldum yüzi yere urmaġıla (V 22b/14)

ʿāşıḳ oldum erine ermegile
ḥaḳḳı buldum ben ei gör-megile (Ç 69b/5)

[944] ere vardum erde buldum maḳṣūdum
bulımadum ṭaşradan ṣormaġıla (V 22b/15)

ere ėrdüm erde buldum maḳṣūdum
bulmadum ben ṭaşradan ṣormaġıla (Ç 69b/6)

38. Kaʿbe senüŋ ėşigüŋdür bilesin[946]
bulımadum yol çeküp armaġıla
39. bir gölidüm erenler ḳıldı naẓar[947]
deŋiz oldum dört yanum ırmaġıla
40. ün geldi Yūnus deyü ṭurdum öri[948]
gözüm açdum ḳulaġum burmaġıla
41. şol dürr-i yetīmem ki görmedi beni ʿummān[949]
bir ḳaṭreyem illā ki ʿummāna benem ʿummān
42. gel mevc-i ʿacāyib gör deryā-yı nihān gözle[950]
zī-baḥr-ı nihāyetsüz ḳaṭrede olur pinhān

---

[946] Kaʿbe senüŋ ėşigüŋdür bilesin
bulımaduŋ yol çeküp aramaġıla (V 23a/2)

Kaʿbe senüŋ ėşigidür bilürsüŋ
bulmadum yol çalaba ėrmegile (Ç 69b/9)

[947] bir gölidüm erenler ḳıldı naẓar
deŋiz oldum dört yanumdan ırmaġıla (V 23a/3)

bir göl idüm erenler ḳıldı naẓar
deŋiz oldum dört yaŋa ırmaġıla (Ç 69b/10)

[948] geldi bir ün Yūnus deyü durdum uz
gözüm açdum ḳulaġumı burmaġıla (V 23a/4)

ün geldi Yūnus deyü ṭurdum örü
gözüm açdum ḳulaġum burmaġıla (Ç 69b/11)

[949] şol dürr ü yetīmem ki görmedi beni ʿummān
bir ḳaṭreyem illā ki ʿummāna benem ʿummān (V 19b/8)

bir dürr-i yetīmem ki görmedi beni ʿummān
bir ḳaṭreyem illā ki ʿummāna benem ʿummān (Ç 49b/10)

[950] gel mevc-i ʿacāyibi gör deryā-yı nihān gizli
ol baḥr-ı nihāyetsüz ḳaṭrede olur pinhān (V 19b/9)

gel mevc-i ʿacāyib gör deryā-yı nihān gözle
zī-baḥr-i nihāyetsüz ḳaṭrede olur pinhān (Ç 49b/11)

43. anda dėmedi Mecnūn Leylā adını mevzūn[951]
geh Leylā idüm anda geh Mecnūndum ḥayrān
44. dem urmışıdı Manṣūr tevḥīd-i ene'l-ḥaḳdan [952]
ʿışḳ dārına dost zülfi aṣmışdı beni ʿuryān
45. bu ʿālemde keṯretde sen Yūsuf u ben Yaʿḳūb[953]
ol ʿālem-i vaḥdetde ne Yūsuf u ne Kenʿān
46. nūn sīne ulaşmadın cān ḳālıba düşmedin[954]
ʿışḳ dadıla mest geldüm hem mest giderem andan
47. bu cismüm belāsıdur adum Yūnus olduġı[955]
aṣlumı ṣorarısaŋ sulṭāna benem sulṭān

[951] bunda dėmeden Mecnūn Leylā adını mevzūn
gāh Leylā idüm anda gāh Mecnūnidüm ḥayrān (V 19b/10)

bunda deye mi Mecnūn Leylā adını mevzūn
ne Leylā idüm anda ne Mecnūn ser gerdān (Ç 50a/1)

[952] dem urmadın Manṣūr tevḥīd-i ene'l-ḥaḳdan
ʿışḳ dārına dost zülfi aṣmışdı beni ʿuryān (V 19b/11)

tevḥīd-i ene'l-ḥaḳdan dem urmaz idi Manṣūr
ʿışḳ dārına dost zülfi aṣmışdı anı ʿuryān (Ç 49b/12)

[953] ʿālem-i keṯretde sen Yūsuf ben Yaʿḳūbsın
ol ʿālem-ü vaḥdetde ne Yūsuf u ne Kenʿān (V 19b/12)

bu ʿālem-i keṯretde sen Yūsuf ben Yaʿḳūb
ol ʿālem-ü vaḥdetde ne Yūsuf u ne Kenʿān (Ç 50a/2)

[954] yād nūr-ı mekīn olmadın cān ḳālıba girmedin
ʿışḳ dadıla mest geldüm mest giderem bundan (V 19b/13)

[955] bu cismüm belāsıdur adım Yūnus olduġı
adımı ṣorarısaŋ sulṭāna benem sulṭān (V 19b/14)

bu cismüm belāsıdur adum Yūnus olduġı
aṣlumı ṣorarsaŋ sulṭāna benem sulṭān (Ç 50a/1)

189a

1. sensüz yola girmege çārem yoḳ adım atmaġa[956]
   gevdemde sensin ḳuvvetüm başum götürüp gitmege
2. cānum göŋlüm uṣṣum ʿaḳlum sensüz bī-ḳarārdur[957]
   cān ḳanadı sevi gerek uçuban dosta gitmege
3. kendüliginden geçeni ṭoġan ėdinür maʿṣūḳ[958]
   ördegü keklige ṣalar şikār edüben ṭutmaġa
4. ʿāṣıḳ kişi miskīn olur yol içinde teslīm olur[959]
   ne dėrseŋ boyun vėrür çāre yoḳ göŋül yıḳmaġa
5. yüz Ḥamzaca ḳuvvet vėrmiş ġanī cebbār ʿışḳ erine[960]
   ṭaġları yėrinden ırar yol eyler dosta gitmege
6. yüz yıl Ferhād olmış göŋül ḳazar ṭaġlar bünyādını[961]
   ḳayalar kesüp yol eyler āb-ı cān aḳıtmaġa
7. āb-ı ḥayātuŋ çeşmesi ʿāṣıḳlaruŋ viṣālidür[962]
   ḳadeḥin ṭolu yürüdür ṣuṣamışların yaḳmaġa
8. yedi veyl ṭamusın kül eyler ʿāṣıḳuŋ āhı[963]
   ḳaṣd eder sekiz uçmaġı nūrıla nūra ḳatmaġa

---

[956] sensüz yola girmesem çāre yoḳ adım atmaġa
gevdemde ḳuvvetüm sensin başum götürüp gitmege (Ç 66b/3)

[957] göŋlüm cānum ʿaḳlum dilüm senüŋ ile ḳarār ėder
cān ḳanada sevi gerek uçıban dosta gitmege (Ç 66b/4)

[958] kendiliginden geçeni ṭoġan ėdinür maʿṣūḳ
ördek ile keklige sürinüben ṭutmaġa (Ç 66b/5)

[959] ʿāṣıḳ kişi miskīn olur yol içinde teslīm olur
ne dėrseŋ boynuŋ vėrür çāre yoḳ göŋül yıḳmaġa (Ç 67a/2)

[960] biŋ Ḥamzaca ḳuvvet vėrmiş ʿışḳ ehline ġanī cabbār
ṭaġlar yerinden ırar yol eyler dosta gitmege (Ç 66b/6)

[961] yüz biŋ Ferhād külüng alup ḳazar ṭaġlar bünyādını
ḳayalar kesüp yol eyler āb-ı cān aḳıtmaġa (Ç 66b/7)

[962] āb u ḥayvānuŋ çeşmesi ʿāṣıḳlaruŋ viṣālidür
ḳadeḥi ṭolu vėrüp ṣuṣamışları yaḳmaġa (Ç 66b/8)

[963] yedi veyl ṭamusı kül eyler ʿāṣıḳlar āhı
ḳaṣd etdi sekiz uçmaġı nūr ėdüp nūra ḳatmaġa (Ç 67a/1)

9. ʿāşıḳ mı dėrem ben aŋa Taŋrınuŋ uçmaġın seve[964]
uçmaḳda bir ṭuzaġımış ḥayvān cānların ṭutmaġa
10. ṭutılmadı Yūnus cānı geçdi ṭamuyı uçmaġın[965]
yola düşüp dosta gider aṣlına uyaḳmaġa
11. dün gider gündüz gelür gör niçesi uz gelür[966]
pādişāh emriyle ʿāleme düpdüz gelür
12. ḳaraŋulıḳ ṣoyılur ʿālem münevver olur[967]
işidüŋ ḫan dilinden hevādan pervāz gelür
13. ḳuş ḫod yumurdaydı yuva ḫod yerdeydi
ün ḫod ḳudret ünidür bilmeyene ḳaz gelür
14. söz issi sözin ala ṣūret ṭopraḳda ḳala[968]
her kim bu ḥāli bile kendözinden vāz gelür
15. ʿaḳlum bu yola gitdi beni benden iletdi[969]
bu Yūnusuŋ yüki yetdi bilmeyene az gelür
16. ʿışḳ imāmdur bize göŋül cemāʿat[970]
dost yüzi ḳıbledür dāim ṣalavāt
17. cān secdeye vardı dost miḥrābına[971]
yüz yere uruban ėder münācāt

---

[964] ʿāşıḳ mı dėrem aŋa Taŋrınuŋ uçmaġuŋ seve
uçmaḳ daḫı bir ṭuzaḳdur müʾminler cānuŋ ṭutmaġa (Ç 67a/3)

[965] ṭutulmadı Yūnus cānı geçdi ṭamudan uçmaḳdan
yola düşdi dosta gider hem aṣlına ulaşmaġa (Ç 67a/4)

[966] dün gider gündüz gelür gör nicesi uz gelür
çalap emri içinde ʿāleme düpdüz gelür (Ç 13b/13)

[967] ḳaraŋulıḳ sürilür ʿālem münevver olur (Ç 13b/14)
baḳġıl nūr ḳandīline havādan pervāz gelür (Ç 14a/1)

[968] bu söz ḫod ḫaşmı olur ṣūret ṭopraḳda ḳalur
her kim bu ḥāli bilür ol kendüden vāz gelür (Ç 14a/4)

[969] ʿaḳlum bir yola gitdi beni benden iletdi
Yūnusuŋ yüki yetdi bilmeyene az gelür (Ç 14a/6)

[970] ʿışḳ imām durur bizde göŋül cemāʿat
ḳıblemüz dost yüzidür dāʾimdür dāīmü'l-ṣalāt (V 2b/2)

[971] cān secdeye vardı dost miḥrābına
yüz yėre ḳoyuban düni gün münācāt (V 2b/3)

18. beş vaḳt namāz tertībümüz bir vaḳte geldi[972]
    beş bölük oluban kim ḳıla ṭāʿat
19. yārenler dėr bize şarṭ bıraḳmaŋ[973]
    şarṭ ol kişiyedür kim ola ḫıyānet
20. ṭoġrılıḳ oḳıyan dost ėşiginde[974]
    gümānsuz ol olur ilahī devlet
21. biz kimesne dīnine ḥilāf dėmezüz[975]
    dīn tamāmet olıcaḳ ṭoġar muḥabbet
22. muḥabbet peyki vaḳt olur aralanmaz hīç
    ne güzīndür bize dostıla ḫilʿat
23. dostı göricek şirk yaġmalandı[976]
    anuŋçün ḳapuda ḳaldı şerīʿat
24. Yūnus eyle esīrdür ol ėşiginde[977]
    diler ḳurtılmaya ol ezel ebed
25. ey çoḳ kitāblar oḳıyan sen mi ṭutarsın baŋa daḳ[978]
    sırr-ı ʿayān isterisen gel ʿışḳdan oḳı bir varaḳ
26. sen oḳıduŋ ʿilmüŋ yüzin ʿilm-i ʿamel eyle güzīn[979]
    aç ẓāhirde bāṭın gözin ʿāşıḳ maʿşūḳ ḥāline baḳ

---

[972] beş vaḳt tertībimüz bir vaḳte geldi
beş bölük oluban kim ḳıla ṭāʿat (V 2b/4)

[973] bu ḫulḳ baŋa eydür ki şaruṭı bıraḳma
şarṭ ol kişiyedür ki ola ḫıyānet (V 2b/8)

[974] doġrulıḳ beklemek dost ėşiginde
gümānsuz ol olur ilāhī devlet (V 2b/9)

[975] biz kimsenüŋ hīç dīnine ḫilāf dėmezüz
dīn tamām olıcaḳ ṭoġar muḥābbet (V 2b/6)

[976] dost yüzin görücek şirk yaġmalandı
anuŋçün ḳapu oldı bu şerīʿat (V 2b/7)

[977] Yūnus şöyle esīrdür ol ḳapuda ki
diler kim olmaya ebed ol ezel (V 2b/11)

[978] ey çoḳ kitāblar oḳıyan sen kim ṭutarsaŋ baŋa daḳ
bilür iseŋ sırr-ı ʿayān gel ʿışḳdan oḳı bir varaḳ (Ç 23b/7)

[979] oḳıma ʿilmüŋ yüzüŋ ʿilme ʿamel eyle güzīn
aç cānuŋdan bāṭın gözüŋ ʿāşıḳ maʿşūḳ ḥāline baḳ (Ç 24a/2)

27. gör ʿāşıġı ne işdedür maʿşūḳda ol teşvīşdedür[980]
ikisi bir ṣaġışdadur iki ṣanup olma ıraḳ
28. çün ikilikden geçmedüŋ hem ḳāl-ı ḳīlden seçmedüŋ[981]
hem dost eline uçmaduŋ faḳalıḳ oldı saŋa faḳ
29. ḫırḳa mürīd tesbīḥ ü tāc vėrür cümle ʿışḳa ḫarāc
dört yüz mürīd elli ḥac terk eyledi ʿAbdü'r-rezzāḳ[982]
30. şunuŋ gibi dīn ulusı ḥāç öpdi çaldı nāḳusı[983]
sen daḫı bıraḳ nāmūsı bār-bend elden bıraḳ
31. ʿışḳdan gelür bu söz dile ʿışḳsuz kişi ḫod ne bile[984]
bī-çāre Yūnus ne bile ne ḳara oḳıdı ne aḳ
32. bir ay gördüm bu gėce ḳamu burclardan yüce[985]
esridi ʿaḳlum cānum bilmezem ḥālüm nice
33. ol ayuŋ şuʿlesinden ʿālem münevver oldı[986]
ṣanasın kim açıldı uçmaḳdan bir derece
34. ol Muḥammed nūrıdur Ḫalīlu'llāh sırrudur[987]
göŋlümdeki çerāġı yandurdı ulu ḫoca
35. müddeʿī bizi görmez gözine girersevüz
gerekse yüz kez Kaʿbeye ulu ḫoca

---

[980] görgil ʿāşıḳ ne işdedür maʿşūḳ ne teşvīşdedür
ikisi sırrı işdedür iki ṣanup ḳalma ıraḳ (Ç 24a/3)

[981] ikilikden geçmedüŋ ḥāl-i ḳāldan seçemedüŋ (Ç 23b/9)
ḥaḳdan yaŋa uçamaduŋ fāḳılıḳ oldı saŋa faḳ (Ç 24a/1)

[982] ḫırḳa taḳye taḥt u tāc vėrse gerek ʿışḳa ḫarāc
dört yüz mürīd elli ḥāc terk eyledi ʿAbdü'r-rezzāḳ (Ç 24a/4)

[983] anuŋ gibi dīn ulusı ṭapdı puṭa çaldı nefsi
sen daḫı bıraḳ nāmūsı var bir itüŋi oda yaḳ (Ç 24a/6)

[984] ʿāşıḳ maʿşūḳ birdür bile ʿışḳdan gelür bir söz dile
bī-çāre Yūnus ne bile ne ḳara oḳıdı ne aḳ (Ç 24a/7)

[985] bir ay gördüm bu gėce ḳamu burçlardan yüce
esridi ʿaḳlum cānum bilmezem ḥālüm nice (V 24a/9)

[986] ol ayuŋ şuʿlesinden ʿālem münevver oldı
ṣanasın kim açıldı uçmaḳdan bir derece (V 24a/10)

[987] ol Muḥammed nūrıdur Ḫalīlu'llāh sırrıdur
göŋlümdeki çerāġı yandurdı ulu ḫācem (V 24a/11)

36. ʿāşıḳlaruŋ sözinden ḳan yaş aḳar gözinden[988]
bülbüller söyleyicek nevbet degmez ṭurrāca
37. ḳurı aġacı n'ėderler kesüp oda yaḳarlar[989]
her kim ʿāşıḳ olmadı beŋzer ḳurı aġaca
38. Yūnusı ögen ögsün Yūnusa sögen sögsün[990]
keçe ṣuya ṣalupdur ne durur ėrte gece
39. ey göŋlümüŋ eglencesi eyit baŋa n'eyleyeyin[991]
ʿışḳuŋdan oldum āvāre derdüm kime söyleyeyin
40. ʿışḳuŋ od urdı cānuma gelsün ʿāşıḳlar yanuma[992]
çekeyin ʿışḳuŋ ḫonını ʿāşıḳları ṭoylayayın
41. girdüm ʿışḳuŋ[993] bāġına baḳdum ṣolına ṣaġına[994]
dürlü çiçekler derüben güllerüŋi yaylayayın

---

[988] ʿāşıḳlaruŋ sözinden ḳan yaş aḳar gözinden
her kim ʿāşıḳ olmadı beŋzer ḳuru aġaca (V 24a/12)

[989] ḳurı aġacı n'ėderler kesüp oda atarlar
bülbüller söyleyicek nevbet degmez dürrāca (V 24a/13)

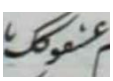
[990] Yūnusı ögen ögsün Emreme sögen sögsün
keçeyi ṣuya ṣaluban ya ne ṭura ėrte gece (V 24a/14)

[991] ey göŋlümüŋ eglencesi eyit baŋa n'eyleyeyin
ʿışḳuŋdan oldum āvāre derdüm kime söyleyeyin (V 19b/1)

ey göŋlümüŋ eglencesi eyit baŋa ne eyleyem
ʿışḳuŋdan oldum āvāre ḥālüm kime söyleyem (Ç 46b/8)

[992] çün ʿışḳ odı cānuma gelsün ʿāşıḳlar yanuma
çekeyin ʿışḳuŋ ḫonına ʿāşıḳlaruŋ ṭoylayayın (V 19b/2)

çün ʿışḳ odı cānuma gelsün ʿāşıḳlar yanuma
çekeyin ʿışḳuŋ ḫonına ʿāşıḳlaruŋ ṭoylayayın (Ç 47a/1)

[993] Yazmada Sonda fazladan bir "ك" yazılmıştır.

[994] girem ʿışḳuŋ bāġına baḳayın ṣolı ṣaġına
dürlü yemişler dėrüben güllerini yaylayayın (V 19b/3)

girdüm ʿışḳuŋ bāġına baḳdum ṣaġına ṣolına
dürlü çiçeklerin dėrüp güllerini yaylayayın (Ç 47a/2)

42. ʿāşıḳ olayın ol güle düşsün ʿāleme ġulġule[995]
hezār destān olayın dost bāġın yaylayayın
43. ʿāşıḳam ben il ü şāra düşsün ʿāleme āh u zāra[996]
dökeyin dertlü yaşumı zārılıḳlar eyleyeyin
44. mülk-i fenādan geçeyin ol dost iline uçayın[997]
ṭalayın ʿışḳ ʿummānına boyların boylayayın

189b

1. īmān durur cān çerāġı gevde durur cān ṭuraġı
kīnedür īmāna yaġı gelse giderür īmānı
2. eger kīne ṭutarısaŋ gitdi senden īmān daḫı
bi'llāh ol Taŋrı ḥaḳḳı yoḳdur bu sözüŋ yalanı
3. Yūnus ʿışḳuŋ arta ṭursun cānuŋ göyne yana dursun
üstüŋ ʿaybuŋ örte ṭursun oldur üstādlar sulṭānı
4. işbu erenler yolı inceden inceyimiş[998]
Süleymāna yol kesen şol bir ḳarıncayımış
5. ol ḳarınca söyledi Süleymāna yol dedi
ol ḳarınca söyledügi cevāb alıncayımış
6. işbu vücūd bir ḳalʿadur ʿaḳıl içinde sulṭānı
işbu göŋül bir ḫaznedür ʿışḳ ṭutmış bekler anı

---

[995] ʿāşıḳ olayın ol güle düşsün ʿāleme ġulġule
destān olayın dilden dile dost bāġçesin yaylayayın (V 19b/4)
ʿāşıḳ olayım şol güle ʿālem düşsün ġulġuleye
hezār destān olubanı dost bāġını yaylayayım (Ç 47a/3)

[996] ʿāşıḳ oluban leyl ü nehāra dolsun ʿāleme āh zār
dökeyin ol ḳanlu yaşı zār u efġān eyleyeyin (V 19b/5)
ʿāşıḳ olayım il şār dün gün ḳılayım āh u zār
dökeyim ḳanu yaşumı zārīlıḳlar eyleyeyim (Ç 47a/4)

[997] mülk-ü fenādan geçeyin ol dostdan yaŋa uçayın
ṭalayın ʿışḳ ʿummānına deŋizlerin boylayayın (V 19b/6)

[998] cānum erenler yolı inceden inceyimiş
Süleymāna yol gösteren şol bir ḳarıncayımış (Ç 21b/11)

7. naẓar üzre dil ḳapucı cümlesi ʿaḳla ṭapucı
   ʿaḳıldur işler yapucı eyler cümle ābād anı
8. ʿaḳıl başdan uyarur naẓar gözden baḳar görür
   ʿaḳıl gönül içre ṭurur ol ḫāṣṣa besler anı
9. ʿaḳıl taḫt eyledi başı şöyle bilür her işi
   dünye içre ʿāḳıl kişi kimseye degmez ziyānı
10. başdur bu vücūduŋ şāhı başdur ʿaḳluŋ taḫtgāhı
    ḳatı buşmaġıl sen nigāhı buşudur ʿaḳluŋ düşmānı
11. eger ʿaḳla buşarısaŋ başuŋ nefse ḳoşarısaŋ
    nefs ḥāline düşeriseŋ ol başdaġı ʿaḳıl ḳanı
12. ʿaḳıl gitdi buşu geldi ʿaḳıl evin buşu aldı
    imdi sulṭān buşu oldı göze göstermez cihānı
13. eger ṭamaʿ ḳılurısaŋ gördügüŋe ḳalurısaŋ
    nefs yaŋa bilmeziseŋ naẓaruŋda oldı fānī
14. naẓar gitdi ṭamaʿ bitdi naẓar yerin ṭamaʿ ṭutdı
    baḳduḳ yerde fitne ḳopdı işledi[999] nefsānī anı
15. naẓar daḫı göz olur kimde ne var baḳar görür
    ṭamaʿ aŋa düşmen olur gözden ṣavurur ol nişānı
16. miskīn Yūnus ol dostiçün eyü dirlik dirilmedüŋ
    bārī gücüm yetdügince ṣoylarını ṣoylayayın
17. benem ol baḥrī-yi ʿışḳ deŋizler ḥayrān baŋa[1000]
    deryā benüm ḳaṭrem durur dost oldı seyrān baŋa
18. Ḳāf ṭaġı ẕerrem degül ay u güneş baŋa ḳul[1001]
    ḥaḳdur aṣlum şek degül mürşid durur Ḳurʾān baŋa
19. çün dosta gider yolum mülk-i ezeldür ėlüm[1002]
    ḥaḳdan söyler bu dilüm ne ḳul ne sulṭān baŋa

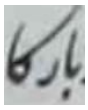
[999] Yazmada "ش" yerine "س" yazılmıştır.

[1000] benem ol ʿışḳ baḥresi deŋizler ḥayrān baŋa
deryā benüm ḳaṭremdür ʿarş oldı seyrān baŋa (Ç 2b/11)

[1001] Ḳāf benüm ẕerrem degül ay u güneş ḳul baŋa
aṣlum ḥaḳdur şek degül nām oldı insān baŋa (Ç 3a/3)

[1002] dosta giderken yolum mülke ėrişdi elüm
ʿışḳdan söyler bu dilüm ne ḳul ne sulṭān baŋa (Ç 2b/13)

20. yoġıdı bu bārgā(h)[1003] varıdı ol pādişāh[1004]
    āh bu ʿışḳ elinden derd yeter dermān baŋa
21. ādem yaradılmadın cān ḳalıba girmedin[1005]
    şeyṭān laʿnet olmadın ʿarşıdı seyrān baŋa
22. yaradıldı Muṣṭafā yüzi gül göŋli ṣafā[1006]
    ol ḳıldı ḥaḳḳa vefā andandur iḥsān baŋa
23. ʿāşıḳ ḥālin bilmeyen ya delüdür ya diri[1007]
    ben ḳuş dilin bilürem söyler Süleymān baŋa
24. Yūnus bu il içinde dervīşligin ʿarż eyler[1008]
    delü olmış çaġırur dervīşlik bühtān baŋa
25. benüm bunda ḳarārum yoḳ ben gitmege geldüm
    bāzirgānam metāʿum çoḳ alana ṣatmaġa geldüm
26. ben geldüm sevi içün göŋüller dost evi içün
    ben gelmedüm daʿvā içün göŋüller yapmaġa geldüm
27. ʿāşıḳlar bilür neligüm dost sevgüsi delüligüm
    düşüreyin ikiligüm birlige bitmege geldüm
28. dost pādişāh ben ḳulıyam dost baḫçesi bülbüliyem
    girüp dost baḫçesine şād olup ötmege geldüm
29. bunda bilişmeyen cānlar anda bilişmez anlar
    bunda bilişüp dostıla ḥālüm ʿarż etmege geldüm

[1003] Yazmada sonda "ه" eksik yazılmıştır.

[1004] yoġiken bu bārgāh sen varayduŋ pādişāh
āh bu ʿışḳ elinden āh-ı derd oldı dermān baŋa (Ç 2b/12)

[1005] yėr gök yaradılmadın cān ḳalıba girmedin
şeyṭān laʿīn olmadın ʿarş idi seyān baŋa (Ç 3a/1)

[1006] çün ṭoġdı Muṣṭafā ḳalbüme vėrdi ṣafā
ol ėtdi ḥaḳḳa vefā andandur iḥsān baŋa (Ç 3a/4)

[1007] şerīʿat ehli ıraḳ ėremez bu menzile
ben ḳuş dili bilürem söyler Süleymān baŋa (Ç 3a/2)

[1008] Yūnus bu ḫalḳ içinde eksiklidür ḥaḳ bilür
dīvāne olmış çaġırur dervīşlik bühtān baŋa (Ç 3a/5)

30. siz Yūnusdan ṣormaŋ ḫaber dost ḳandasa
ḫaberi gel görenden al ben anı görmege geldüm
31. işidüŋ ulu kiçi size bir ḫaberüm var[1009]
zihī devlet benüm senüŋ gibi yārüm var
32. yürürsem öŋümdesin söylersem dilümdesin[1010]
otururbut yanumdasın ayruġa ne naẕar var
33. ne yürüyem[1011] ne evirem ne ıraḳ yere varam[1012]
çün dostı bunda buldum ġayrı ne seferüm var
34. ayruḳ il bāzirgānı aṣṣıçün yürürler[1013]
çün gevher ele girdi ayruḳ ne bāzārum var
35. miskīn Yūnus cānda ḥaḳḳa olalı ʿāşıḳ[1014]
dembedem artar ʿışḳı çün uludan tīmārum var
36. isteyelüm iş issini bulı görelüm ḳandadur[1015]
cān ḳulaġıla diŋleŋüz işbu sözi turfandadur
37. alıgörüŋ turfandadan ʿışḳa ṭalar anı dadan
bunda boyun ėren ādem ḥaḳ ḳatında dermānedür
38. kişi gerek göre anı hem uyanıḳ ola cānı[1016]
dünyā olduġıçün fānī görüŋ bayḳuş vīrāndadur

[1009] işidüŋ ulu kiçi size bir ḫaberüm var
zihī devlet benüm ki senüŋ gibi yārüm var (Ç 5a/10)

[1010] yürüsem öŋdesin söylesem dilümdesin
otursam yanumdasın ayruḳ ne pāzārum var (Ç 5a/11)

[1011] Yazmada fazladan "ر" yazılmıştır.

[1012] ne yürüyem ne erem ne ıraḳ sefer ḳılam
çün dostı bunda görem ayruḳ ġayrı ne seferüm var (Ç 5a/12)

[1013] ıraḳ yer bāzirgānı aṣṣıçün yürirler
çün gevher elümdedür ayruḳ ne pāzārum var (Ç 5a/13)

[1014] miskīn Yūnusuŋ cānı ʿışḳla ulaşalı
dembedem artar ʿışḳı çün uludan tīmārum var (Ç 5a/14)

[1015] isteyelüm iş ışşını bulı görelüm ḳandadur
cān ḳulaġıla diŋlerseŋ uş bu sözüm turfandadur (Ç 6b/3)

[1016] kişi gerek bile anı hem uyanıḳ ola cānı
bilürsin ki dünyā fānī gör bayḳuşı vīrāndadur (Ç 6b/4)

39. bayḳuş çaġırur vīrānda kimse murād bulmaz bunda[1017]
    eyü ʿamel iletdüŋ anda ol ḥaḳ terāzū andadur
40. varıcaġaz terāzūya ḥaḳ kendü baḳar yazuya[1018]
    ne deyem ṭaġlar eriye ol ziyānlar andadur
41. biti yolında elüŋde nekim varsa yoluŋda
    ṭanuḳlar cümle bėlüŋde dostuŋ düşmenüŋ andadur
42. ol ẓulümler edici bulasın etdügüŋ güci[1019]
    Muḥammed ḥaḳ yalvarıcı ol şefāʿatçümüz andadur
43. Yūnus ḥaḳḳı sevdüŋise īmān ḳuşaġın berk ḳuşan[1020]
    varlıġın yoḳlıġa degşür cümle eksüklik andadur

190a

1. götürmedi kimesne kimesnenüŋ gücini[1021]
   güç götürdüm deyenler eli erinceyimiş
2. kim kime n'ėderise eger ḫayr u eger şer
   Allah vėrür cezāsın gele yolıncayımış
3. göŋlüm baŋa eydürdi seni severem dėrdi
   göŋlüm baŋa dostlıġı yāre ėrinceyimiş
4. yārenler eydür baŋa ʿāşıḳ melāmet gerek
   geldi benüm başuma söz yerinceyimiş

[1017] bayḳuş çaġırur vīrānda kimse ḳarār olmaz anda
eyü ʿamel ilet anda ol ḥaḳ terāzū andadur (Ç 6b/5)

[1018] varıcaġaz terāzüye ḥaḳ kendü baḳar yazıya
göricek ṭaġlar eriye ol zibānīler andadur (Ç 6b/6)

[1019] terk ėdesin taḫt tācı bulasuŋ ėtdigüŋ göçi
Muḥammed ḥaḳ yalvarıcı şefāʿatçimüz andadur (Ç 6b/7)

[1020] ey Yūnus sen ʿāşıḳsaŋ īmān bilgin terk ḳo sen
varlıġın degşür yoḳlıġa cümle eksüklik andadur (Ç 6b/8)

[1021] kimse kimsenenüŋ cefāsın götürmeye
ol cefā götürdügi eli ėrinceyimiş (Ç 22a/3)

5. gökden inen kitābı oḳudum taḥṣīl ḳıldum[1022]
   ʿışḳa gelicek bildüm bir uzun heceyimiş
6. iki kişi söyleşür Yūnus ėrsem deyü[1023]
   biri eydür ben gördüm bir ʿāşıḳ ḳocayımış
7. ey yārenler ey ḳardaşlar görüŋ beni n'etdügüm aḫī[1024]
   ere ėrdüm erde buldum er etegin ṭutdum aḫī
8. cānum bir gözsüz cāndı içi ṭolu sen ben idi[1025]
   ṭutdum miskīnlik etegin ben menzile yetdüm aḫī
9. ḳorḳar oldum ben Taŋrıdan bīzār oldum yatlu ḫūdan[1026]
   işbu işüm saġınçla ben bu yola gitdüm aḫī
10. aŋladum kendü ḥālümi gözledüm ṭoġrı yolumı[1027]
    ṭutdum ulular etegin ben menzile yetdüm aḫī
11. giderdüm göŋlümden kini kin dutanuŋ yoḳdur dini[1028]
    ey yārenler ben bu sözi uludan işitdüm aḫī
12. ʿāşıḳsaŋ miskīn Yūnus ḥażrete dutġıl yüzüŋi[1029]
    aŋlayana gevherdür söz ṣarraflara ṣatdum aḫī

[1022] dört kitābuŋ maʿnāsın oḳıdum taḥṣīl ḳıldum
aradum varaḳ varaḳ bir nāzik heceyimiş (Ç 22a/2)

[1023] iki kişi söyleşür Yūnusı gördüm deyü
biri eydür ben gördüm bir ʿāşıḳ ḳocayımış (Ç 22a/4)

[1024] ey ṣādıḳlar ey ʿāşıḳlar görüŋ beni n'etdüm aḫī
ere ėrdüm erde buldum er etegin ṭutdum aḫī (Ç 72b/6)

[1025] cānum bir gözsüz cāndı içi ṭolu sen ben idi
ṭutdum miskinler etegin ben menzile yetdüm aḫī (Ç 72b/7)

[1026] ḳorḳar oldum ben Taŋrıdan bīẓār oldum yatlu ḫūdan
işbu sözüm saġıncıla ben bu yola gitdüm aḫī (Ç 72b/8)

[1027] aŋladum kendi ḥālümi gözledüm ṭoġru yolumı
ṭutdum ulular etegin ben menzile yetdüm aḫī (Ç 73a/1)

[1028] giderdüm göŋülden kīni ṭutanlaruŋ yoḳdur dīni
ey yārenler ben bu sözi uludan işitdüm aḫī (Ç 73a/2)

[1029] ʿāşıḳ iseŋ miskīn Yūnus ḥażrete ṭutġıl yüzüŋi
aŋlayana gevher durur ṣarrāflara ṣatdum aḫī (Ç 73a/3)

13. ey dün gün ḥaḳ isteyen bilmez misin ḥaḳ ḳandadur[1030]
    andan artuḳ ne var ʿayān ḳanda dilerisen andadur
14. istemegil ḥaḳḳı ıraḳ gönüldedür şāha ṭuraḳ[1031]
    sen senligün elden bıraḳ tenden içerü cāndadur
15. gir gönüle bulasın Ṭūr sen ben defterini dür[1032]
    gey gevher er gönlindedür ṣanma ki ʿummāndadur
16. ol ʿummānda yüz biñ gevher bir ḳaṭreye benzer tamām[1033]
    yoḳdur bu cāna zevāl cān ḥayvāndadur
17. eyle ṣūretüñi vīrān cān sırrıdur aña ėren[1034]
    bāṭın gözidür dostı gören bu ẓāhir göz yabandadur
18. çün ṣūretüñ vīrān ola gönlüñ bāġ cinān ola[1035]
    cānuñ genci vīrān ola çünki bu genc vīrāndadur
19. her ki ʿışḳıla geçer cān zevāl ṣuyın içer[1036]
    dervīş sır ʿarşdan geçer gerçegi yer yüzindedür
20. miskīn Yūnus gözüñ aç baḳ iki cihān ṭoludur ḥaḳ[1037]
    ṣıdḳ odına gümānuñ yoḳ āşikāre nihānda(dur)[1038]

[1030] ey dün gün ḥaḳ isteyen bilmez misin ḥaḳ ḳandadur
andan artuḳ ne var ʿayān ḳanda baḳarısaŋ andadur (V 4b/13)

[1031] istemegil ḥaḳḳı ıraḳ gönüldedür şāha ṭuraḳ
sen senligün elden bıraḳ tenden içerü cāndadur (V 4b/14)

[1032] gir gönüle bulasın sen ben dėmek defterin yuyasın
bilesin ol gevher er gönlindedür ṣanma olʿummāndadur (V 4b/15)

[1033] bu ʿummānda geçe yüz biñ gevher bir ḳaṭreye benzer hemān
yoḳ durur ol cāna zevāl zevāl cān ḥayvāndadur (V 4b/16)

[1034] eyle ṣūretüñi vīrān ki cān sırrıdur ḥaḳḳa ėren
bāṭın gözidür ḥaḳḳı gören bu ẓāhir gözi yabandadur (V 4b/17)

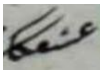
[1035] çün ṣūretüñ vīrān ola gönlüñ bāġ u bostān ola
cānuñ genci vīrān ola çünkim ol genc vīrāndadur (V 5a/1)

[1036] her kimüñ cānı ġāfil geçer zevāl ṣuyını ol içer
dervīş sırrı ʿarşda uçar gerçegi yer yüzindedür (V 5a/2)

[1037] miskīn Yūnus gözüñ aç baḳ iki cihān ṭoludur ḥaḳ
ṣıdḳ odına gümānuñ yaḳ şol āşikāre nihāndadur (V 5a/3)

[1038] Yazmada “در” eksik yazılmıştır.

21. içümde bir derd oldı dėyeyin dervīşlere
dervīşlerüŋ ḳademi ḳutludur her işlere
22. her kimüŋ ki derd var dermān isteyü gider
benüm dermānum sensin baġrumdaġı başlara
23. ʿışḳdan sebaḳ alursın hem gey ḳatı bilürsin
nite revā görürsin ḫidmeti dervīşlere
24. ʿışḳuŋ[1039] cefāsından dünin günin aġlaram
aḳan bıŋar ne miṯāl gözden inen yaşlara
25. cāna ṭuzaḳ ḳuralum şāyed ʿışḳ ele gire
ʿışḳı niçe avlarlar ṣoralum ṭutmışlara
26. şöyle hevāī gelür duzaḳ ʿilmin kim bilür
nice duzaḳ ḳuralum bu ḳonmaduḳ ḳuşlara
27. Yūnus göŋlüŋ alanı sen kime söyleyesin
ṣorarısaŋ ṣor indi sen anı bulmışlara
28. aldı benüm göŋlümi n'olduġumı bilmezem
yav(u)[1040] ḳıldum beni ben isteyüben bulmazam
29. geŋsüzin girdüm yola ḫālümdür gelen dile
bu derdüm demegile bir dertlü bulımazam
30. eydürlerise baŋa senüŋ göŋlüŋ kim aldı
niçe ḫaber vėreyim aġlaram eydimezem
31. şākirem derdümile ṣataşdum güle güle
derdlüler bulıcaġaz ben beni yeŋmezem
32. bu benüm göŋlüm alan ṭoludur cümle cihān
her ḳancaru baḳarısam ansuz yer görimezem
33. ayıḳ olup oturma ayıḳsuzlar getürme
ben severem esrügin ben ayıḳ olımazam
34. Yūnusa ḳadeḥ ṣunan ene'l-ḥaḳ demin uran
bir ẕerre ḳadeḥ ṣundı esirdüm ayılmazam

[1039] Yazmada sonda fazladan bir "ك" yazılmıştır.

[1040] Yazmada Sonda "و" yazılmamıştır.

35. ey benümile yār olan şeyḫe giden gelsün berü
varlıḳların elden ḳoyup cān eden gelsün berü
36. terk ėdelüm ḳāl u ḳīli isteyelüm ṭoġrı yolı
hem bulalum gevher kānın cevher alan gelsün berü
37. gevher cānuŋ maḳṣūdıdur cān maḳṣūduŋ Manṣūrıdur
maḳṣūd çün Manṣūrlayın ber-dār olan gelsün berü
38. ėrmek dilerisеŋ maḳṣūda ḥaḳ ḫidmet eyle mürşide
sen senligüŋden uṣan nūr-ı dīḍār gelsün berü
39. pinhān ėdenler kendözin anlar görürler ḥaḳ yüzin
görmek dilerisеŋ ḥaḳ yüzin iḳrār ėden gelsün berü
40. Yūnus gel aŋlat ḥālüŋi bildür nedür aḥvālüŋi
derde bıraḳ gel ḥālüŋi dermān ėden gelsün berü
41. ey yārenler dınmaŋ baŋa ben yine n'oldum bilmezem
ʿilm ü ʿamel ṣormaŋ baŋa dīvāne oldum bilmezem
42. ʿışḳuŋ beni yaḳupdur göŋlüm dosta aḳupdur
çün ḥayrān mest olmışam ben beni bilmezem
43. ʿışḳuŋıla bulanıġam gāh esrügem gāh ayıġam
ne uyuram ne uyanıġam dembeste ḳaldum bilmezem
44. şeyḫ oldı deyü benden naṣīḥat isteme sen
ben ṣanurıdum bilürem uş şimdi bildüm bilmezem

190b

1. ʿilm ü ḥikmet oḳıyanlar ʿışḳdan maḥrūm olur anlar[1041]
   Manṣūr oldum yaḳuŋ beni ḳoŋ dillerde söyleneyin
2. Yūnus Emre bilür sözi kördür münkirlerüŋ gözi[1042]
   cān ṭoludur dostuŋ gözi ya ben niçe göstereyin
3. dost senüŋ ʿışḳuŋ oḳı gey ḳatı ṭaşdan geçer
   ʿışḳuŋa düşen ʿāşıḳ cānıla başdan geçer
4. dün ü gün zār olur ʿışḳuŋıla yār olur
   endīşesi sen olan cümle teşvişden geçer
5. ʿāriflere bu dünyā ḫayāl ü düş gibidür
   kendüyi saŋa vėren ḫayāl ü düşden geçer
6. bu dünyānuŋ sevgüsi aġulu aşa beŋzer
   āḫirin ṣanan kişi aġulu aşdan geçer
7. ne Yūnus anda yüz biŋ cān-ı Yūnus
   ḳabūl etsün dek ḳurbān-ı ʿışḳdur
8. şöyle ḫayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına yanayın[1043]
   her ḳancaru baḳarısam gördügüm seni ṣanayın
9. çün beni oḳur sulṭānum uş göneldi gider cānum
   çün elden gider varlıġum ya ben nice egleneyin

[1041] ʿilm-i ḥikmet oḳıyanlar ʿışḳdan ḫaber bilmez anlar
Manṣūr oldum aṣıluban ʿālemlere söyleneyim (Ç 47b/2)

[1042] Yūnus deyeli bu sözi ṭoldı cihāna dost āvāzı
görmez münkirlerüŋ hīç gözi ya ben niçe göstereyim (V 13b/3)

Yūnus dėmedi mi bu sözi cāna ṭoldı dost āvāzı
kördür münāfıḳların gözi ya ben nicesi göstereyim (Ç 47b/3)

[1043] şöyle ḫayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına yanayım
her ḳancaru baḳarısam gördügim hep seni ṣanayım (V 13a/15)

şöyle ḫayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına yanayım
her nereye baḳarsam gördügüm seni ṣanayım (Ç 47a/6)

10. senüŋ ḳokuŋ ṭuydı cānum terkin urdum bu cihānuŋ[1044]
    bilmezem mekānuŋ seni ḳanda isteyeyin
11. yedi ṭamu dėdükleri bir āhuma ḳatlanmaya[1045]
    ʿışḳuŋ beni yaġmaladı ya ben niçe ḳatlanayın
12. ḳaynar deŋizleyin cānum oynar gemileyin
    iki deŋiz arasında ġarḳ oluban uşanayum
13. yedi deŋiz geçerisem yetmiş ırmaḳ içerisem
    ṣusuzlıġum ḳanmaz benüm dost şerbetiyle ḳanayın
14. dört meẕhebdür ʿāşıḳlar yedi meẕheb geçdi cānum
    dėmeŋüz niçe şāhidler ben mecnūn-ı dīvāneyin
15. sekiz uçmaḳ ʿarż olursa yetmiş biŋ ḥūrī̄ gelürise[1046]
    aldamaya bu cānumı bunda nite aldanayın
16. ʿāşıḳ kişi sen cānuŋı ʿışḳ yolına eyle fidā
    şeyḫile buldum ben beni ayruḳ cihānı bilmezem
17. eyle ṣanmaŋ siz beni kendözümden gelmişem
    ya kendü elümile bu ḳafeṣe girmişem
18. uşatdum bu ḳafeṣi oda yaḳam bu hevesi
    żaʿif ḳılam bu nefesi gine aṣluma ulaşam
19. bilmezem aṣlum nedür ata ḫod bahānedür
    zīrā ana ḳarnında ḳanıla dirilmişem

[1044] senüŋ ḳoḳuŋ ṭuydı cānum terkin urdı cihānuŋ
ʿaceb ḳandadur mekānuŋ seni ḳanda isteyeyim (V 13a/16)

senüŋ ḳoḫuŋ ṭuydı cānum terkini urdı cihānuŋ
bilmezem ḳanda mekānuŋ seni ḳanda isteyeyim (Ç 47a/7)

[1045] yedi ṭamu dėdikleri ḳatlanmaya bir āhuma
ʿışḳuŋ beni yaġmaladı ya ben niçe ṣabr ėdeyim (V 13b/1)

yedi ṭamu dėdükleri ḳatlanmaya bir āhuma
sekiz uçmaḳ eglenmeye ben nice egleneyim (Ç 47b/1)

[1046] yüz biŋ ḥūrī̄ gelür ise eglenmeyen ṣol göŋül
sekiz uçmaḳ ʿarż olursa sensüz uçmaġı n'eyleyeyim (V 13b/2)

yüz biŋ ḥūrī̄ gelürse aldayamaya cānumı
ʿışḳuŋ beni yaġmaladı ben nicesi ḳatlanayım (Ç 47a/8)

20. ḳan degül benüm aşum ḥırṣ hevā yoldaşum
ḥażrete uçar ḳuşum meger tene girmişem
21. gāh müʾmin ṭāʿatde dem-be-dem münācātda
gāh rindem ḫarābātda ben bir ʿaceb ḳılmışam
22. ḥikmetile baḳ baŋa tā ʿayān olam saŋa
zīrā ben bu ṣūretde yüzbiŋ dürlü gelmişem
23. Yūnus beden bendinde ḳalmayasın zindānda
ben ḳanda zindān ḳanda kimüŋ mālın almışam
24. ey ehl olan eydüŋ baŋa ben niçesi döleneyim
ne dürlü tedbīr ėdeyüm ya niçe ṣaġınç ṣanayım
25. cānumda ol büt bitipdür göŋlümi ol ütüpdür
hey beni ol avutupdur ayruḳ neye baġlanayım
26. eyle urupdur ol beni seçemezem düni güni
alsun beni ütsün cānı ḳoŋ ben aŋa aldanayım
27. ben gevherisem kānum ol andan niçün uṣanayım
bencileyin luṭf kerem ḳanda bulup diŋleneyim
28. oldur baŋa Yūnus deyen oldur benüm baġrum yeyen
oldur beni bensüz ḳoyan hep ben olam bu ben neyim
29. ol çalabumuŋ ʿışḳı baġrumı baş eyledi
aldı benüm göŋlümi sırrumı fāş eyledi
30. hergiz gitmez öŋümden hīç eksülmez dilümden
çalap kendü nūrından gözüme ṭuş eyledi
31. cān gözi anı gördi ol andan ḫaber verdi
cān içinde oturmış göŋlümi ʿarş eyledi
32. bir ḳadeḥ ṣundı cāna cān içdi ḳana ḳana
ṭolu geldi peymāne cānum ser-ḫoş eyledi
33. esrük oldı cānumuz dür döker lisānumuz
ol çalabumuŋ ʿışḳı beni dervīş eyledi
34. ben ḳaçan dervīş olam velīkin aŋa ḳulam
yüz biŋ benüm gibi ʿışḳ ḫırḳa-pūş eyledi

35. Yūnus imdi avınur dostı gördi sevinür
    yārenler[1047] maḥfilinde ʿışḳı cünbiş eyledi
36. ḥaḳīḳat hep vücūduŋ cān-ı ʿışḳdur
    ne cān kim cān içinde cān-ı ʿışḳdur
37. bu cān cismüŋ ḳāim ṭutar ancaḳ
    o cān kim ẓāhir pinhān-ı ʿışḳdur
38. bu ʿışḳuŋ neydügin bilmez kimesne
    belā bī-ḥadd-i bī-payān-ı ʿışḳdur
39. bu ʿışḳuŋ dürlü dürlü rengi çoḳdur
    kimi giryān kimi ḫandān-ı ʿışḳdur
40. kimi Yaʿḳūb gözinden ḳan yaş aġlar
    geh olan Yūsuf-ı Kenʿān-ı ʿışḳdur
41. ene'l-ḥaḳ çaġırur Manṣūr dilinden
    Cüneyde cübbe ʿirfān-ı ʿışḳdur
42. dirildür ölüyi[1048] ʿĪsā deminde
    gāh olan Mūsā-yı ʿİmrān-ı ʿışḳdur
43. bu ʿışḳ elinde ʿāciz cümle eşyā
    ne sırdur ḳamu ser-gerdān-ı ʿışḳdur
44. fidā bu ʿışḳa cānum dīnüm olsun
    baŋa hem dīn hem īmān-ı ʿışḳdur

191a

1. başında ʿaḳlı olan ücretle ʿamel ḳılmaz
   ḥūriyle aldanmaz gözile ḳaşdan geçer
2. gerçek ʿāşıḳ ol ola cān vėrmege ol ive
   dostıla bāzār içün niçe biŋ başdan geçer
3. göŋül gözi uludur dost sevgüsi ṭoludur
   muḥabbet iḫtiyār ėden yad u bilişden geçer

[1047] Yazmada "ر" eksik yazılmıştır.

[1048] Yazmada sonda tek "ى" vardır.

4. iŋilerem düni güni dertlü olanlar iŋiler[1049]
   işiden iŋledügüm ṣayru ṣaġlar iŋiler
5. bu iŋildüm yāresi şeyẖüm elindedür benüm[1050]
   bu ḥalāvetden dadan dertlü dimaḥlar iŋiler
6. görmez misin ṣuyı kim dīdārın görüben[1051]
   dün ü gündüz durmayup aḳar çaġlar iŋiler
7. göstermez kendözini pinhāne vėrmiş özini
   gören o dost yüzini gözleri ḳan aġlar iŋiler
8. her kime bir kez görinse perdeden ol ṣāḥib cemāl
   ḳaynadur ʿāşıḳlaruŋ cigerin ṭoġrar iŋiler
9. yaremüz dostdan olup biz yürürüz mestān olup
   şehir içi destān olup her ʿāşıḳlar iŋiler
10. bülbülem gülzāre ḳarşu zār ḳılduġumçün
    işidüp aḥvālümi bāġçe vü bāġlar iŋiler
11. bu bi-çāre miskīn Yūnus yarelüdür ḥaḳ bilür[1052]
    her ṣabāḥ yaresini şeyẖine söyler iŋiler
12. cānlar cānını buldum bu cānum yaġma olsun[1053]
    aṣṣı ziyāndan geçdüm dükkānum yaġma olsun
13. ben benligümden geçdüm gözüm ḥicābın açdum[1054]
    dost vaṣlına ulaşdum gümānum yaġma olsun

[1049] iŋilerem düni güni derdi olanlar iŋiler
yanmışam ʿışḳuŋ odına oda yanan iŋiler (Ç 13a/6)

[1050] bu iŋildüm yaresi şeyẖüm elindedür
gözlerüm herdem yine yāri görür de iŋiler (Ç 13a/7)

[1051] görme misüŋ ṣuyı kim yüzini gördügiçün
her seḥer yane aḳar çaġlar da iŋiler (Ç 13a/8)

[1052] bi-çāre dervīş Yūnus çoḳ yarelidür ḥaḳ bilür
her seḥer yaresini şeyẖine söyler de iŋiler (Ç 13a/9)

[1053] cānlar cānını buldum bu cānum yaġma olsun
aṣṣı ziyāndan geçdüm dükkānum yaġma olsun (V 18a/8)

[1054] ben benligümden geçdüm gözüm ḥicābın açdum
dost vaṣlına uçdum gümānum yaġma olsun (V 18a/10)

14. benden benligüm gitdi hep mülkümi dost ṭutdı[1055]
    lā-mekān ne ḳavm oldum mekānum yaġma olsun
15. geçdüm bitmez ṣaġışdan uṣandum yaz u ḳışdan[1056]
    bostānlar başın buldum bostānum yaġma olsun
16. çün varlıḳ sefer ḳıldı andan dost bize geldi
    alan vėren dost oldı lisānum yaġma olsun
17. ikilikden uṣandum ʿışḳ ṭonını ṭonandum[1057]
    derdüŋ ḫonına ḳandum dermānum yaġma olsun
18. taʿalluḳdan azışdum ol dostdan yaŋa uçdum[1058]
    ʿışḳ dīvānına düşdüm dīvānum yaġma olsun
19. Yūnus ne ḫoş dėmişsin bal u şeker yemişsin[1059]
    ballar balını buldum ḳovanum yaġma olsun
20. menzil ıraḳ yüküŋ büyük kim varası[1060]
    müşkil çoḳ bu ḥālüŋ bun(ı) kim başarası
21. bu yola yaraḳ gerek eksük gerek çoḳ gerek[1061]
    gey demür yürek gerek bu ṣarp yola giresi
22. ince ṣūret köprüsi żaʿīf imiş bu yolda[1062]
    dosta giden kişinüŋ doġrulıḳdur çāresi

[1055] benden benligim gitdi hep mülkümi dost ṭutdı
lā-mekān ne ḳavmi oldum mekānum yaġma olsun (V 18a/11)

[1056] geçdüm bitmez ṣaġışdan uṣandum yaz u ḳışdan
bostānlar başın buldum bostānum yaġma olsun (V 18a/9)

[1057] ikilikden uṣandum birlik ṭonına ṭonandum
derdüŋ ḫonına ḳandum dermānum yaġma olsun (V 18a/13)

[1058] taʿalluḳdan el çekdüm ol dostdan yaŋa uçdum
ʿışḳ dīvānına düşdüm dīvānum yaġma olsun (V 18a/12)

[1059] Yūnus ne ḫoş dėmişsin bal u şeker yemişsin
ballar balını buldum ḳoġanum yaġma olsun (V 18a/14)

[1060] pāyānı yoḳ bu yoluŋ bu yolı kim varası
müşkili çoḳ bu işüŋ bu işi kim başarası (V 28a/17)

[1061] bu yola yaraḳ gerek eksük gerek çoḳ gerek
ki demir yürek gerek bu ṣarp yola giresi (V 28b/1)

[1062] ince ṣırāṭ köprüsi ḳurılmış bu yolda
dosta giden kişinüŋ ṭoġrulıḳdur çāresi (V 28b/2)

23. kimde kim ṭoġrulıḳ var çalapda anı sever[1063]
iki cihāna yarar ol erüŋ sermāyesi
24. ṭoġrulıḳ mancılıġı istiġfār ṭaşıyıla[1064]
ṭoġrı varıdı ol meger yıḳıldı nefs ḳalʿası
25. īmān aldayıcılar bilüŋ çoḳdur bu yolda[1065]
nefsine uyanlaruŋ gitmez yüzi ḳarası
26. Yūnus imdi ṣaladur gel gidelüm yoḳlıġa[1066]
tā bulasın dün ü gün dīdārında baḳası
27. ʿışḳla isteridüm gine bulduḳ o cānı[1067]
göŋül ütmiş gerü ṣūretile bu teni
28. girmiş ṣūrete gezer cümle işleri düzer[1068]
gerü kendüye söyler gevherile bu kānı
29. bir gör niçe ḳayırur bunca mālum ḳaldı dėr[1069]
vėren oldur alan ol ṣorar nedür ziyānı

[1063] her kimde doġrulıḳ var bilüŋ tamāmdur ol er
iki cihāna yarar ol erüŋ sermāyesi (V 28b/3)

[1064] doġrulıḳ mancılıġı doġru doḳundı meger çi
istiġfār ṭaşıla yıḳıldı nefs ḳalʿası (V 28b/4)

[1065] īmān aldanġuçları pāye vėrür bu yolda hemīn
nefse uyan kişinüŋ gitmez yüzi ḳarası (V 28b/5)

[1066] sen gire gör ey Yūnus işbu yoḳlıḳ yolına
ḥaḳ yarī ḳılarısa ḥaḳ dīdārın göresi (V 28b/7)

[1067] ʿışḳla isteridük yine bulduḳ ol cānı
göŋlek ėdinmiş gėri ṣūretile bu teni (V 25a/12)

ʿışḳla ister idük bulduḳ yine ol cānı
göŋlek ėdinmiş geyer ṣūretile bu teni (Ç 83a/8)

[1068] girmiş ṣūretde gezer cümle işleri düzer (Ç 83a/9)
gėrü kendüye söyler gevher ile bu kānı (Ç 83b/1)

[1069] bir niçeler ḳayırur bu nice mālum ḳaldı dėrler
vėren oldur alan ol ṣoruŋ nedür ziyānı (V 25a/14)

bir niçeler ḳayırur bunca mālum gitdi dėr
vėren oldur alan ol ṣorsa nedür ziyānı (Ç 83b/3)

30. Yūnus gel imdi senden iste senden ayru degül[1070]
sende bulmazısaŋ ḳanda bulasın anı
31. ḳoyalum zühdi bugün rind-i ḫarābāt olalum
girelüm meyḫānede nāz-ı münācāt ėdelüm
32. keselüm ḥāceti biz dünyeden ü ehlinden
dost hem-dem ėdinüp ḳıble-yi ḥācet olalum
33. faḫr-ı faḫr ėtmeyelüm faḳrıla faḫr ėdinelüm
Ḫāliḳa yüz ṭutuban ḫalḳa mehimmāt olalum
34. lāda dem urmayalum dėyelüm illā'llāh
nefy nefy eyleyelüm hūyıla isbāt olalum
35. ḳadem öte baṣalum ʿarş-ı ṭamunuŋ üstine
ʿışḳ baḥrine düşüp bī-ser ü bī-pāy olalum
36. bir ṣıfat ṭutmayalum ʿışḳıla hemreng olalum
gāh gāh arż olalum gāh semavāt olalum
37. Yūnusuŋ çāresi yoḳ çāre yine andadur
vuṣlat vaṣl oluban bir nice heyhāt olalum
38. sāḳī ol cāmı getür kim içüben mest olalum
bizi ʿışḳıla fenā ḳıl niçe mest olalum
39. edelüm tevbeyi kim etmeyevüz tevbe daḫı
dost bezminde bile dėme kim elest olalum
40. cānumuz ḳuşını çoḳdur ki muḳayyed ḳılduḳ
aṣla pervāz uralum bir niçe pā-best olalum
41. biz ḫarāb olmışıduḳ ṣūfī ezelden ilerü
ḳo ebed nüktesini dostıla peyvest olalum
42. Yūnusa ḳorḳu ne var zāhid eyit ol günde
küll-i ʿaḳlı ḳoyalum ʿışḳıla hem dost olalum

[1070] Yūnus imdi sen senden ayrı degülsin cāndan
eger sende bulmazısaŋ ḳanda bulasın anı (V 25a/16)

Yūnus imdi sen senden ayru degül hem cāndan
sende bulımazsaŋ ḳanda bulasuŋ anı (Ç 83b/4)

43. gine cānum ḳuşı eyledi pervāz
şāh ḳulına söyleye elbetde söyleye rāz

191b

1. bir kişiden um birligi kim anuŋ ṣafā naẓarı var[1071]
yoḳdur ṭoġanıla birligi ya ḥaḳḳa lāyıḳ dirligi
2. ṣūretile çoḳdur ādem degmesinde yoḳdur ḳadem[1072]
evvel āḫir bir pīş-ḳadem dīn Muḥammed serveri var
3. eren ṭoludur mīş mişe mīş ḳolaydur ḳulmaşa
mīş olan yerde paşa zaġarı çoḳ zaġalı var
4. şeyḫ dānişmenddür velī cümlesi birdür er yolı[1073]
Yūnusdur dervīşler ḳulı Ṭapṭuḳ gibi serveri var
5. benüm cānum ʿāşıḳ durur ol maʿşūḳa baḳan benem
hem deŋize ḳarışmaġa ırmaḳ olup aḳan benem
6. ırmaḳ gibi ben çaġlaram gāh gülerem gāh aġlaram
nefsüm cigerin ṭaġlaram kibr ü kīni yaḳan benem
7. ey göŋül sen bir zamān āsūd(e)[1074] āsāyiş yüri[1075]
söyleme dınma kimseye ġuṣṣa vü ġamdan boş yüri
8. nefsdür seni yolda ḳoyan ḳalur nefsine uyan[1076]
ne alasıŋ var kimsede nefsüŋe ḳaḳı puş yüri

[1071] yoḳdur ṭoġanla birligi ya ḥaḳḳa lāyıḳ dirligi
bir kişiden um erligi anuŋ ṣafā naẓarı var (Ç 6a/1)

[1072] ṣūretile çoḳdur ādem yoḳ durur kimesnede ḳadem
evvel āḫir ol pīş ḳadem bir Muḥammed serveri var (Ç 6a/2)

[1073] şeyh dānişmen velī cümle birdür er yolı
Yūnusdur dervīşler ḳulı Emre gibi serveri var (Ç 6a/3)

[1074] Yazmada “ه” eksik yazışmıştır.

[1075] gel ey göŋül sen bir zamān āsūde fārigˇ yavaş yüri
söyleme ṭınma kimseye ġuṣṣa vü ġamdan boş yüri (Ç 80a/3)

[1076] nefsdür seni yoldan ḳoyan yolda ḳalur nefse uyan
ne işin var kimse ile nefsüŋe ḳaḳı buş yüri (Ç 6a/5)

9. dilerseŋ bu dünyānuŋ şerrinden emīn olasın[1077]
ṭolu götür ʿışḳ ḳadeḥin yıl on iki ay boş
10. kimse bāġına girmegil kimse gülini dėrmegil[1078]
var imdi maʿşūḳuŋıla baḫçede el alış yüri
11. ṣoḥbetlerde yeg olmaġıl maḥfillerde çig olmaġıl[1079]
çig nesnenüŋ ne dadı var gel ʿışḳ odına biş yüri
12. Yūnus imdi ḫoş söylersin dilüŋile şerḥ eylersin[1080]
ḫalḳa naṣīḥat ṣatınca er ol yoluŋca ḫoş yüri
13. bir kişiden ṣorġıl ḫaber ki maʿnādan ḫaberi var
bir kişiye vėrgil göŋül cānında ʿışḳ eşeri var[1081]
14. şunuŋ ki ṭaşı ḫoşdur bilüŋ ki içi boşdur[1082]
dāyim öter bayḳuşlayın ṣanasın kim dīvār var
15. bir devlüngeç yuva yapar yürür ilden yavru ḳapar[1083]
ṭoġan ileyinden ṣapar zīrā elden murdārı var
16. gine benlik ol dilde oldı fenā
ḳalmadı bende ẕerrece zühd ü niyāz
17. yine ʿaḳlumı ʿışḳ odı yaḳdı
gördüm odur ḳılan bu perdede rāz
18. yine her ẕerrede ene'l-ḥaḳ dėdi
sen işit ben ḫod degülem ġammāz

[1077] diler iseŋ bu dünyānuŋ şerrinden emīn olasuŋ
terk eyle bu kib ü kīni ḫırḳaya gir dervīş yüri (Ç 6a/6)

[1078] kimse bāġına girmegil kimse gülüŋ dėrmegil
var imdi maʿşūḳuŋla bāġçede el alış yüri (Ç 80a/8)

[1079] göŋülde iŋi olmaġıl maḥfillerde çig olmaġıl
çig nesnenüŋ ne dad var ʿışḳ odına piş yüri (Ç 80b/1)

[1080] Yūnus imdi ḫoş söylersüŋ dilüŋile şerḥ eylersüŋ
ḫalḳa naṣīḥat ṣatınca er ol yoluŋca ḫoş yüri (Ç 80b/2)

[1081] bir kişiye söyle sözi ki maʿnādan ḫaberi var
ol kişiye vėrgil göŋül cānında ʿışḳ eşeri var (Ç 5b/6)

[1082] anuŋ kim ṭaş ḫoşdur bilüŋ kim içi boşdur
dün gün öter bayḳuşdur ṣanmaŋ bār duvārı var (Ç 5b/7)

[1083] bir devlengeç yuva yapar yürir elden yavru ḳapar
ṭoġan alayından ḳaçar bulur elinde murdārı var (Ç 5b/8)

19. küfr īmān ikisi bir oldı
    sāḳī ṣun cām bu ḫumārumı yaz
20. vaḥdet keṯret ismi ḳalmadı
    kendüdür kim eder kendüye nāz
21. varuŋı var ʿışḳa vėr Yūnus
    neŋ var senüŋ çoḳ veyā az
22. yürürin dünye bī-ser ü bī-pāy
    dost murādı ḫod benligüŋde ḳomaz
23. zihī deryā ki ḳaṭreden görindi[1084]
    ne deryādur ne ḳaṭredür gör imdi
24. ʿaceb deryā ki deryā anda maḫfī[1085]
    bu maḫfī sırrındadur ṣor imdi
25. saŋa gel sen seni sende bulı gör[1086]
    saŋa baḳ sendeki kimdür gör imdi
26. murādı on sekiz biŋ ʿālemüŋ sen[1087]
    bu ġaflet pes saŋa kimdendür imdi

[1084] zihī deryā ki ḳaṭreden görindi
ne deryādur ne ḳaṭredür göründi (V 26a/8)

zihī deryā ki ḳaṭreden göründi
ne deryādur ne ḳaṭredür göründi (Ç 76a/8)

[1085] ʿaceb ḳaṭre ki deryā anda maḫfīdür
bu maḫfī sırrı sen sende ṣor imdi (V 26a/9)

ʿaceb ḳaṭre ki deryā anda maḫfī
bu maḫfī sırrı sende sen göründi (Ç 76b/1)

[1086] saŋa gel sen saŋa sen seni bul
saŋa baḳ sendeki kimdür gör imdi (V 26a/10)

saŋa gel sen seni bul sen seni bul
saŋa baḳ sendeki kimdür göründi (Ç 76b/3)

[1087] murādı on sekiz biŋ ʿālemüŋ sen (Ç 76b/4)
bu ġaflet pes saŋa tenden göründi (Ç 76b/2)

27. fenā ol kim bulasın ẕevḳ ü vuṣlat[1088]
bu sözüm düşümdür saŋa yor imdi
28. saŋa senden yaḳın ol aşrı ṭāb baḳ[1089]
yören milkünji sulṭān ol yor imdi
29. eger āyine biŋ ola baḳan bir[1090]
gören bir görinen biŋ biŋ görindi
30. aṣılda ʿāşıḳ u maʿşūḳ birdür[1091]
bu birden gerçi kim yüz biŋ görindi
31. ṣaladur kime ġarḳ olmaḳ dilerse[1092]
Yūnus bu baḥre ġavvāṣ ol görindi
32. bu yola varmaḳ dileyen bu yola yüz ṭutmaḳ gerek[1093]
maḳṣūda ėrmek dileyen ḳalbini dūr ṭutmaḳ gerek
33. dünyeden gönlini çeke eliyile arpa eke
unına yarı kül ḳata güneşe ḳurutmaḳ gerek

[1088] sen fenā ol ki bulasın ẕevḳ-i vuṣlat
bu sözüm düş midür saŋa yor imdi (V 26a/12)

fenāyı ḳo bulasın ẕevḳ-i vuṣlat
bu sözler düşümdür saŋa göründi (Ç 76b/4)

[1089] saŋa senden yaḳın ol ṭaşra baḳma
yürüyen mülke sulṭān ol yüri imdi (V 26a/13)

[1090] eger āyīne biŋ olsa baḳan yine bir
gören bir görinen biŋ biŋ göründi (V 26a/14)

eger āyine biŋ olsa baḳan bir
gören bir görinen biŋ biŋ göründi (Ç 76b/6)

[1091] aṣılda ʿāşıḳ maʿşūḳ ʿışḳ bir
bu birden gerçi kim yüz biŋ göründi (V 26a/15)

aṣılda ʿāşıḳ maʿşūḳ ʿışḳ bir
bu birden gerçi yüz yüz biŋ göründi (Ç 76b/5)

[1092] ṣalādur kim ġarḳ olmaḳ dilerse
Yūnus bu baḥre ġavvāṣ ol göründi (V 26a/16)

ṣaladur kime ġarḳ olmaḳ gerekse
Yūnus bu baḥre ġavvāṣ ol göründi (Ç 76b/8)

[1093] kim dervīşlik isterse deyem aŋa n'ėtmek gerek
şerbeti ḳoyıban aġuyı nūş ėtmek gerek (Ç 27a/5)

34. ʿaceb anı niçe yeye nefs dilerise yaylaya[1094]
ḳaçan kim ifṭār eyleye üç günde bir etmek gerek
35. oldur erenler dirligi anlar bilmez aġyārlıġı[1095]
anuŋıla bulur erligi cevrile ḳahr yutmaḳ gerek
36. Yūnus bunı kime dėye kim ḳaṣd ede bu uluya[1096]
şāyed yaramaz işleye ʿāşıḳlara ėtmek gerek
37. ey beni ʿayıblayan gel beni ʿışḳdan ḳurtar[1097]
elüŋden gelmezise söyleme fāsid ḫaber
38. hīç kimesne kendüden ḥālden ḥāle gelmedi[1098]
cümlesinüŋ ḥāline maʿşūḳdur muḳadder
39. ʿāşıḳlaruŋ aḥvāli maʿşūḳ ḳatında biter[1099]
sözüŋ var aŋa söyler benüm elümde ne var

[1094] duta ṣabr u ḳanāʿatı taḥammül eyleye ḳatı
ḳaçan kim ifṭār eyleye üç günde bir yemek gerek (Ç 27a/7)

[1095] böyledür dervīş dirligi ḳoya cümle ʿayyārlıġı (Ç 27a/9)
andan bulısar erligi ḳahırlar çoḳ yutmaḳ gerek (Ç 27b/1)

[1096] Yūnus imdi nedür dėrseŋ ya kimüŋ ḳaydını yersen
bir kişi bir sözi dėsin aŋa güci yetmek gerek (Ç 27b/3)

[1097] ey beni ʿayıplayan gel beni ʿışḳdan ḳurtar
çün elüŋden gelmezise söyle fāsid ḫaber (V 7a/5)

ey beni ʿayıplayan gel beni ışḳdan ḳurtar
çün elüŋden gelmezise söyle fāsid ḫaber (Ç 17a/6)

[1098] hīç kimse kendisinden ḳālile ḥāle gelmedi
cümlemüzüŋ ḥāline maʿşūḳa durur muḳadder (V 7a/6)

kimse kendüligile ḳālden ḥāle gelmedi
cümlemüzüŋ ḥāline maʿşūḳ durur muḳadder (Ç 17a/7)

[1099] ʿālemlerüŋ aḥvāli maʿşūḳ ḳatında biter
sözüŋ var aŋa söyle benüm elümde ne var (V 7a/7)

ʿālemlerüŋ aḥvāli maʿşūḳ ḳatında biter
sözüŋ var aŋa söyle benüm elümde ne var (Ç 17a/8)

40. her kim ʿışḳ ḳadeḥinden içerise bir curʿa[1100]
aŋa ne yad u biliş geh esrükdür geh ḫumār
41. dost yüzinden niḳābı her kim getürdiyise[1101]
ḥicāb ḳalmadı ayruḳ aŋa ne ṣatu bāzār
42. ḥayvānlar ne bileler ʿāşıḳlar ḳıymetini
meger anlar bileler cān içinde cān var
43. şerīʿat edebinden ḳorḳarın söylemege[1102]
yoḫsa eydeyüm daḫı ayruḳsı ḫaber
44. dost ḳılıcından Yūnus ölürise ġam degül[1103]
dost göŋlinden uyaġan maʿşūḳ burcında ṭoġar

[1100] her kim ʿışḳ ḳadeḥinden içdiyise bir curʿa
aŋa ne yad ne biliş gāh esrükdür gāh ḫumār (V 7a/8)

her kim ʿışḳ ḳadeḥinden içdiyise bir curʿa
aŋa ne yad ne biliş gāh esrükdür gāh ḫumār (Ç 17a/9)

[1101] dost yüzinden niḳābı her kim getürdiyise
ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer (V 7a/9)

dost yüzinden niḳābı her kim getürdiyise
ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer (Ç 17a/10)

[1102] şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege
yoḫsa ben dėyeydüm daḫı ayruḳsı ḫaber (V 7a/10)

şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege
yoḫsa ben dėyeyin eydeyim daḫı ayruḳsı ḫaber (Ç 17a/11)

[1103] dost ḳılıcından Yūnus ölürise ġam degül
dost göginde maʿşūḳ per içinden ṭoġar (V 7a/11)

dost ḳılıcından Yūnus ölürise ġam degül
dost göninde uyaġan maʿşūḳ burcında ṭoġar (Ç 17b/1)

192a

1. ḳırdum bu nefsüŋ çerisin yer ėtdüm burc u bārūsın
   pāk eyledüŋ içerüsin mülkine seyyār benem
2. ben ḥażrete ṭutdum yüzüm ol ʿışḳ eri açdı gözüm
   gösterdi baŋa kendözüm eyitdi gül ü dīdār benem
3. şāh dīdārın gördüm ʿayān gümānsuzın bellü beyān
   kāfir ola inanmayan ol dīdārı gören benem
4. benüm durur bu cümle iş ḥikmetile bu yaz u ḳış
   ben ḳıluram yad u biliş ırılmasuz ḳarār benem
5. cümle cānlarda oynayuban ṭamarlarda ḳaynayuban
   küll lisānda ḳaynayuban cümle dile tekrār benem
6. saʿd benem sāʿit benem Yūnus daḫı benümile
   ʿilm-i ledündür üstādum ol ʿālem-i esrār benem
7. Nemrūd odın Ḫalīle ben bāġ u bostān eyledüm
   küfür yüzinden ṭoġuban yine ol baḳan benem
8. ol Ḥallāc-ı Manṣūrla söyleridüm ene'l-ḥaḳ
   hem yine anuŋ boynına dār urġanın daḳan (benem)[1104]
9. ol ḥabīb-i ḥaḳ Muṣṭafā Miʿrāca sefer ḳılıcaḳ
   oldem cānum fikr eyledüm gizlü sırrı ṭuyan
10. evvel adum Yūnus idi şimdi İsmāʿīl Ümmīdür
    ol dostiçün ʿArafātda ḳurbān olan ḳoç benem
11. bu çarḫ benüm elümdedür her ḳanda benem oturan
    mülk benüm ḥükm ederem yapan benem yıḳan benem
12. teferrüc eyleyü vardum ṣabāḥın sinleri gördüm
    ḳarışmış ḳara ṭopraġa o nāzük tenleri gördüm
13. teferrüc eylemez olmış burunlar yaylamaz olmış
    bār ṭutmış söylemez olmış aġızda dilleri gör(düm)[1105]
14. yıḳılmış sinleri ṭolmış evleri belürsüz olmış
    ḳamu endīşeden ḳalmış ne düşvār ḥāllerin gördüm

[1104] Yazmada "benem" eksik yazılmıştır.
[1105] Yazmada "-düm" eksik yazılmıştır.

15. kim ġamda kim şād-mān yatarlar sinde pinhān
    boşanmış ṭamar aḳmış ḳan ḳan olmış ṭonları (gördüm)[1106]
16. kimi boyun burup yatmış tenini ṭopraġa ḳatmış
    anasına küsüp gitmiş boyun buranları gördüm
17. kimi ẕevḳ ʿişretinde kimi ʿişret-i beşāretde
    kimi ʿaẕāb u mihnetde dün olmış günlerin gördüm
18. kimi zārī ḳılup zebānīler cānın ṭaġlar
    ṭutuşmış sinleri nāra çıḳar dütünleri (gördüm)[1107]
19. ṣoġulmış ol ala gözler belürsüz olmış ay yüzler
    çürimiş ṭopraḳ olmışlar gül deren elleri gördüm
20. Yūnus imdi bunı gördi anı size ḫaber verdi
    ʿaḳlum şaşdı ögüm vardı nitekim bunları (gördüm)[1108]
21. tehī görmeŋ siz beni dost yüzin görüp geldüm[1109]
    bāḳī devlet rūzigār dostıla sürüp geldüm
22. ne var söylenen dilde varlıḳ ḥaḳḳuŋdur ḳulda[1110]
    varlıġum hep ol ilde ben bunda ġarīb geldüm
23. bāzirgānam metāʿum çoḳ dest-gīrem üstādum ḥaḳ[1111]
    ben ziyānum aṣṣıya anda degşürüp geldüm
24. evvel bünyād urmadın yedi ḳat yer durmadın[1112]
    ṭopraġuma naẓar ḳıldı aḳṣurup duru geldüm

[1106] Yazmada “gördüm” eksik yazılmıştır.
[1107] Yazmada “degül” eksik yazılmıştır.
[1108] Yazmada “gördüm” eksik yazılmıştır.

[1109] tehī görmeŋ siz beni dost yüzüŋ görüp geldüm
bāḳī devrān rūzigār dostıla sürüp geldüm (Ç 32a/8)

[1110] ne var söylenen dilde varlıḳ ḥaḳḳuŋdur ḳulda
varlıġum hep ol ilde ben bunda ġarīb geldüm (Ç 32b/1)

[1111] bāzirgānam metāʿum çoḳ her işde üstādum ḥaḳ
ben ziyānum aṣṣıya anda degşürüp geldüm (Ç 32b/2)

[1112] evvelki bünyād urdı yedi ḳat yer yaratdı
ṭopraġa naẓar ėtdi aġsırı ṭurup geldüm (Ç 32b/3)

25. gördüm yedi ṭamusın sekiz uçmaḳ ḳamusın[1113]
ḳorḳumdan günāhumı anda sızırup geldüm
26. ʿĪsā oldum ḳudretden bahānem bir ʿavratdan[1114]
ʿināyet oldı ḥaḳdan ölü dirgürüp geldüm
27. Ādem olup durdum nefsüm boynını burdum[1115]
yaŋıldum buġday yedüm uçmaḳdan sürilüp geldüm
28. Mūsā oldum Ṭūra çıḳdum biŋ bir kelimāt ḳıldum[1116]
bu ḫalāyıḳ n'ola seni ben anda bilüp geldüm
29. bir çöp oldum ṣıyrıldum Manṣūr oldum aṣıldum[1117]
ḫaṣmumıla külümi göge ṣavurup geldüm
30. Eyyūb oldum tenüme cefā ḳıldum cānuma[1118]
çaġırdum Sübḥānuma ḳudretile ṭurup geldüm
31. Zekeriyā oldum ḳaçdum ėrdüm aġaca geçdüm[1119]
ḳanum dört yaŋa ṣaçdum depemi biçdürüp geldüm
32. yaluŋuz Sübḥāndı peyġamberler cānıdı[1120]
Yūnus miskīn pinhānıdı ṣūret degşürüp geldüm

[1113] gezdüm yedi ṭamusın andan sekiz uçmaġın
ḳorḫudan günāhumı anda ṣızırup geldüm (Ç 32b/4)

[1114] ʿĪsā oldum ḳudretden bahānem bir ʿavratdan
ʿināyet ėrdi ḥaḳdan ölü dirildüp geldüm (Ç 32b/8)

[1115] Ādem olup ṭurmadum nefs boynın urmadum (Ç 32b/9)
yaŋılup buġday yėdüm uçmaḳdan sürilüp geldüm (Ç 33a/1)

[1116] Mūsā oldum Ṭūra çıḳdum biŋ bir kelimāt ḳıldum
bu ḫalāyıḳ ne ola seni ben anda bilüp geldüm (Ç 33a/2)

[1117] bir çöp oldum başıldum Manṣūr oldum aṣıldum
elüm ile külümi göge ṣavurup geldüm (Ç 33a/3)

[1118] Eyyūb oldum tenüme cefā ḳıldum cānuma
baḳardum Sübḥānuma ḳurṭlar ṭoyurup geldüm (Ç 32b/7)

[1119] Zekeriyā olup ḳaçdum varup aġaca düşdüm
ḳanum dört yaŋa ṣaçdum depem doldurup geldüm (Ç 32b/6)

[1120] yaluŋuz Sübḥāndı peyġamberler cān idi
Yūnusda pinhānıdı ṣūret degişüp geldüm (Ç 33a/5)

33. cānlar fidā yoluŋa cānān ḳayusı degül[1121]
ol cān gerek baŋa bu cān ḳayusı degül
34. cāndan içerü cānsın gencīne-yi pinhānsın[1122]
ʿıyān göreyin seni pinhān ḳayusı degül
35. cāndan içerü cānsın sen bir āb-ı ḥayvānsın
bize dīn īmānsın īmān ḳayusı degül
36. dermān ola mı baŋa kim derdüm benüm oŋa[1123]
dertlü varayın saŋa dermān ḳayusı degül
37. gelüŋ ʿāşıḳ olalum ʿışḳa cevlān ḳılalum
esrük olup yatmışam cevlān ḳayusı degül
38. baḥr-ı ʿummān ṭalmışam anda ṣadefi bulmışam
gevher oluban gelmişem baŋa ʿummān ḳayusı (degül)[1124]
39. ʿışḳuŋ oḳı demreni kār etdi yüregüme[1125]
senüŋçün ben olayın dermān ḳayusı degül
40. çarḫ-ı felek yoġıdı cānlarumuz variken[1126]
biz dostıla dost idük ʿAzāzīl aġyār iken
41. dün geldi ṣafī ādem dünyāya başdı ḳadem[1127]
İblīs aldadı ol dem uçmaḳda ḥayrān iken

[1121] cānlar fidā yolına cānān ḳayusı degül
sen cān gerek baŋa bu cihān ḳayusı degül (Ç 30a/5)

[1122] sen bir ġanī sulṭānsın cānlar içinde cānsın
çün ʿıyān gördüm seni pinhān ḳayusı degül (Ç 30a/8)

[1123] her kim derde uġrarsa dermān arayı gider
baŋa derdüm ḳayusı dermān ḳayusı degül (Ç 30a/9)

[1124] Yazmada “degül” eksik yazılmıştır.

[1125] ʿışḳuŋ oḳı temreni kār etdi cigerüme
baŋa ʿışḳuŋ ḳayusı temren ḳayusı degül (Ç 30a/6)

[1126] çarḫ-ı felek yoḳ idi cānlarımuz var iken
biz anuŋla dost idük ʿAzāzil aġyār iken (Ç 56a/3)

[1127] dün geldi ṣafī Ādem bu dünyāya başdı ḳadem
İblīs aldadı ol dem uçmaḳda ḥayrān iken (Ç 56a/6)

42. çalap ʿışḳı cāndayıdı Ādem Ḥavvā ḳandayıdı[1128]
bu bilişlik andayıdı ben anuŋıla yār iken
43. biz ol vaḳtin göçerdük cevlān urup uçarduḳ[1129]
nūrdan şarāb içerdük ol bizleri ṭoylar iken
44. evvel ḳadem biz anda cemʿdük cemʿ-i kānda[1130]
maʿrifet ʿāleminde sır sözin söyler iken
45. ervāḥ idük anda biz ne oġul varıdı ne ḳız[1131]
ne ḫū ḳoŋşuyıduḳ anda biz nūr ṭaġın yaylar iken
46. ne gök varıdı ne yėr ne zer varıdı ne zeber[1132]
Yūnus dostdan ḫaber vėrür ʿışḳla göyner iken

[1128] çalap ʿışḳı cāndayıdı Ādem Ḥavvā ḳandayıdı
bu bilişlik andayıdı ben anuŋıla yāriken (Ç 56a/5)

[1129] biz ol vaḳtüŋ uçarduḳ cevlān urup göçerdük
nūrdan şarāb içerdük ol ḥaḳ bizi ṭoylar iken (Ç 56b/2)

[1130] bunca yıllar biz anda cemʿ idük cān kānında
ḥaḳīḳat ʿāleminde maʿrifet söyler iken (Ç 56a/4)

[1131] ervāḥ idük anda bize ne oġıl var idi ne ḳız (Ç 56a/9)
ḳoŋşı idük cümlemüz nūr ṭaġın yaylar iken (Ç 56b/1)

[1132] ne gök var idi ne yėr ne ziver var idi ne zīr
Yūnus dostdan ḫaber vėr ʿışḳla göyner iken (Ç 56b/3)

192b

1. gel imdi ḥicābuŋ yıḳ dost evinden ṭaşra çıḳ[1133]
   ḥaḳ baġışlaya tevfīḳ ḳaṣdıla hüner gerek
2. kim yıḳa bu ḥicābı varlıḳdan ḥicāb ḳatı[1134]
   dost yüzinden niḳābı gidermege er gerek
3. her kim dosta ėrişe lā-cerem göŋli düşe[1135]
   ʿāşıḳ cānı hemīşe ser-mest ü ḫumār gerek
4. dostıla bilişen cān oldur kendüye ḳıyan
   varlıḳ leşkerin şıyan gey cānıla süvār gerek
5. bu göz gördügi degül bu ʿaḳıl ėrdügi degül[1136]
   dil söz vėrdügi bī-līsān baṣar gerek
6. terk eyle ḳāl u ḳīli dost götürmez bu ḥāli
   deŋizdür dost viṣāli cümleden güzer gerek
7. kim bahā bulısar aŋa ol ḳıġırur andan yaŋa
   devlet ėrdi andan baŋa ḥācet degül hümā ḳuşı
8. dostı seven ʿāşıḳ gerek ʿışḳdan cānlara direk[1137]
   ʿışḳdur yerden göge direk ayruġı hep söz öküşi

[1133] gel imdi ḥicābuŋ yıḳ ḥırṣ evinden ṭaşra çıḳ
ḥaḳ baġışlaya tevfīḳ ḳaṣdıla hüner gerek (V 12a/11)

gel imdi ḥicābuŋ yıḳ ḥırṣ evinden ṭaşra çıḳ
ḥaḳ baġışlaya tevfīḳ ḳaṣdıla hüner gerek (Ç 26b/2)

[1134] varlıḳ ḥicāb u fānī kim yıḳar ḥicābını
dost yüzinden niḳābını getürmege er gerek (V 12a/10)

varlıḳdur ḥicāb ere er ḳanı ḥicāb göre
dost yüzinden ḥicābı gidermege er gerek (Ç 26a/9)

[1135] ʿāşıḳ olan kişiler lā-cerem derde düşer
ʿışḳa bilişen cānlar ser-mest ü ḫumār gerek (Ç 26b/3)

[1136] bu göz gördügi degül dil vaṣf vėrdigi degül (Ç 26b/9)
bu ʿaḳl ėrdigi degül bī-lisān u baṣar gerek (Ç 27a/1)

[1137] dostı seven ʿāşıḳı görüŋ bu ʿışḳdur cānlara direk
ʿışḳdur yerden göge direk ayruġı söz öküşi (V 28b/13

9. Yūnus imdi sen bir dükkān ʿāşıḳlara ne ṣatuban[1138]
yoḳlıḳ durur dost seven ayruġı ḳamu ṣubaşı
10. dost yüzine baḳmaġa gey ṣafā naẓar gerek[1139]
dostıla oturmaġa cān gözi bī-dār gerek
11. ʿizz ü nāzdan gidüben tertībler terk ėdüben[1140]
varlıḳlar dükedüben yüz biŋ ol ḳadar gerek
12. ʿāşıḳa ʿizzetile ʿār va'llāh bedīʿ bu ḫaber[1141]
ʿāşıḳısaŋ cānsuz gel ne ser ne destār gerek
13. sen seni senden bıraḳ dost yüzine sensüz baḳ[1142]
taʿalluḳ burcından uyaḳ daḫı çāpük-ter gerek
14. sen seni ortadan ṣal cism ṣūret cānsuz ḳal[1143]
andan bulasın viṣāl ayruḳ ne bāzār gerek

[1138] Yūnus imdi sen yan düken ʿāşıḳlara ne sen ne ben
yoḳlıḳ durur dostı seven ayruḳ ḳamu ṣav baḳışı (V 28b/14)

[1139] dost yüzine baḳmaġa bir ṣāf naẓar gerek
dostıla bilişmege cān gözi bī-dār gerek (V 12a/8)

dost yüzine baḳmaġa gey ṣafā naẓar gerek
dostla bilişmege cān gözi baṣar gerek (Ç 26a/7)

[1140] ʿizz ü nāzunı geçüp tertībleri terk ėdüp
varlıḳları hep döküp yüz biŋ ol ḳadar gerek (V 12a/9)

ʿizz ü nāzdan geçüben terbiyetden terk ėdüben
varlıḳlar dükedüben yüz biŋ ol ḳadar gerek (Ç 26a/8)

[1141] ʿāşıḳa ʿizzet ü ʿār lāzım degül bu yolda
ʿāşıḳuŋ ʿırżı nāmūsı gider ne destār gerek (V 12a/13)

ʿāşıḳa ʿizzet ü ʿār va'llāh bedīʿ bu ḫaber
ʿāşıḳ olan kişiye ne ser ne destār gerek (Ç 26b/8)

[1142] sen seni elden bıraḳ dost yüzine sensüz baḳ
Manṣūrlayın ene'l-ḥaḳ daḫı çābükter gerek (Ç 26b/4)

[1143] sen seni aradan al cism ṣūret cānsuz ḳal
bulmaġa andan viṣāl saŋa öŋdin fer gerek (Ç 26b/5)

15. sen ḥicāb olduŋ saŋa ne istersin dört yaŋa[1144]
    ḳayıḳmaz saŋa baŋa kime ki dīdār gerek
16. cānum ben andan bunda ezelī ʿāşıḳ geldüm[1145]
    ʿışḳ ḳılavuz ṭutdum anda buluşup geldüm
17. degülem bu ḳālde ḳīlde bu yetmiş iki dilde[1146]
    yazuḳ baŋa bu ilde anda bilişüp geldüm
18. geçdüm ḫod-bīn elinden el çekdüm dükelinden[1147]
    bu ikilik elinden bir birlige aşup geldüm
19. dört kişidür yoldaşum vefā-dār rāzdaşum[1148]
    üçile ḫoşdur başum birine buşup geldüm
20. ol dördüŋ birisi cān biri dīn biri īmān[1149]
    biri nefsümdür düşmān anda ṣavaşup geldüm
21. bir ḳılı ḳırḳ yardılar birin yol gösterdiler[1150]
    bu mülke gönderdiler ol yola düşüp geldüm
22. ʿışḳ şerbetini içdüm on iki ırmaḳ geçdüm[1151]
    deŋizler bendin şeşdüm ʿummāndan aşup geldüm

[1144] sen ḥicāb olduŋ saŋa ne baḳarsın dört yaŋa
ḳayıḳmaz öŋe vü ṣoŋa kime kim dīdār gerek (V 12a/12)

sen ḥicāb olduŋ saŋa ne baḳarsaŋ dört yaŋa
ḳayıḳmaz öŋe ṣoŋa kime kim dīdār gerek (Ç 26b/1)

[1145] cānum ben andan bunda ezelī ʿāşıḳ geldüm
ʿışḳı ḳulaġuz ṭutdum anda bilişüp geldüm (Ç 31b/12)

[1146] degülem bu ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
yad yoḳ baŋa bu ilde küllī bilişüp geldüm (Ç 32a/6)

[1147] geçdüm ḫod-bīn elinden el çekdüm dükelinden
şol ikilik bābından bir bitüp geldüm (Ç 31b/13)

[1148] dört kişidür yoldaşum vefā-dār rāzdaşum
üçile ḫoşdur başum birine buşup geldüm (Ç 32a/3)

[1149] ol dördüŋ birisi cān biri dīn biri īmān
biri nefsüm durur düşmān anda ṣavaşup geldüm (Ç 32a/4)

[1150] bir ḳılı ḳırḳ yardılar birin yol gösterdiler
bu mülke gönderdiler ol yola düşüp geldüm (Ç 32a/4)

[1151] ʿışḳ deŋizinden içdüm on iki ırmaḳ geçdüm
deŋizlerinden içdüm ʿummāndan ṭaşup geldüm (Ç 32a/2)

23. ben geldüm andan bunda yine varuram anda
    ben anda varasumı anda ṭanışup geldüm
24. ʿAzrāʾīl ne kişidür ḳaṣd ėdesi cānuma[1152]
    ben emānet issiyle anda bitrüşüp geldüm
25. aradum çıḳdum bir uca eglendüm teferrüce
    eren ṣoyın ṣoylayup ol ṣoya düşüp geldüm
26. cānum ʿışḳa ne ġam ʿāşıḳ melāmet bed-nām
    küfr īmāna şol dem anda degşürüp geldüm[1153]
27. cān bir ulu kimsedür ṣūret anuŋ atıdur[1154]
    niçe loḳma yerisen ṣūretüŋ ḳuvvetidür
28. niçe gey yerisen çoḳ ol deŋlü yürirsin ṭoḳ[1155]
    cāna hīç aṣṣı yoḳ ṣūret maṣlaḥatdur
29. bu cān niʿmet ḳanı gelsün bulalum anı[1156]
    āsāyiş ḳılalum cānı ol evliyā ṣoḥbetidür
30. ṣoḥbet cānı semirdür her demi ʿışḳ demidür[1157]
    ḥaḳ çalap emriyle erenüŋ himmetidür
31. erenüŋ yüzi ṣulu himmeti ʿarşdan ulu[1158]
    kim dadarısa balı ḫūnuŋa ʿināyetdür

[1152] ʿAzrāʾīl ne kişidür ḳaṣd ėdesi cānuma
ben emānet ışṣıyla anda bitişüp geldüm (Ç 32a/1)

[1153] imdi Yūnusa ne ġam ʿāşıḳ melāmet bed-nām
küfrüm īmāna oldum andan degişüp geldüm (Ç 32a/7)

[1154] cān bir ulu kimsedür ṣūret anuŋ etidür
nice loḳma yėrseŋ ṣūretüŋ ḳuvvetidür (Ç 10a/12)

[1155] nice kim yėrseŋ çoḳ ol deŋlü yürirsin ṭoḳ
cāna hīç aṣṣı yoḳ ṣūret maṣlaḥatıdur (Ç 10a/13)

[1156] bu cān niʿmeti ḳanı gelsün bilelüm anı
bilmek isterseŋ anı evliyā ṣoḥbetidür (Ç 10b/1)

[1157] ṣoḥbet cānı semirdür her demi ʿışḳ demidür
çalabuŋ emri ile erenlerüŋ himmetidür (Ç 10b/2)

[1158] erenlerüŋ yüz ṣuyı himmeti ʿarşdan ulu
kim tatar ise balı Mevlā ʿināyetidür (Ç 10b/3)

32. ʿināyetdür anuŋ işi aŋlayamaz degme kişi[1159]
bilüŋ ki bu hümā ḳuşı ʿāşıḳlaruŋ devletidür
33. saʿidüŋ yüzine tācı ḳamudan göŋli kiçi[1160]
suça ṣayılmaz suçı ḫünkārum mürvetidür
34. ḥaḳ cihāna ṭoludur kimesne ḥaḳḳı eylemez[1161]
kendüŋde istese gine ol senden ayru olmaz
35. āḫiret yavlaḳ ıraḳdur ṭoġrılıḳ gey yaraḳdur[1162]
ayrılıḳ ṣarp firākdur hīç giden gerü gelmez
36. dünyāya benüm dėrsin dünyāya özenürsin[1163]
niçün yalan söylersin hīç dedügüŋ olmaz
37. hep bir şerbetden içer dünyāya gelen geçer[1164]
hemān bir köpridür geçer cāhiller anı bilmez
38. gelüŋ bir ṭanışuḳ ėdelüm işüŋ oŋadın ṭutalum[1165]
sevelüm sevilelüm dünyā kimseye ḳalmaz
39. Yūnus imdi aŋlarısaŋ maʿnā gey diŋlerisеŋ[1166]
saŋa bir ʿamel gerek bunda kimesne ḳalmaz

[1159] ʿināyet anuŋ işi aŋlayamaz degme kişi
buluŋ bu hümā ḳuşı ʿāşıḳlar devletidür (Ç 10b/4)

[1160] Yūnusuŋ yanar içi ḳamudan göŋli içi
ṣuçı ṣayılmaz ṣuçı pīrüm himāyetidür (Ç 10b/5)

[1161] ḥaḳ cihāna ṭoludur kimesne ḥaḳḳı bilmez
kendüŋde istese gine ol senden ayru olmaz (V 9a/7)

[1162] āḫiret yolı ıraḳdur doġrulıḳ eyü yaraḳdur
ayrılıḳ ṣarpça firāḳdur giden hīç gerü gelmez (V 9a/8)

[1163] dünyāya benüm dėrsin beġāyet özenürsin
niçün yalan söylersin hīç sen dėdigüŋ olmaz (V 9a/9)

[1164] her biri şerbeti içer dünyāya gelenler geçer
hemān bir köpridür geçer cāhiller anı bilmez (V 9a/10)

[1165] gelüŋ bir danışuḳ ėdelüm izi oŋadın güdelüm
sevelüm hem sevilelüm bu dünyā kimseye ḳalmaz (V 9a/11)

[1166] Yūnus imdi aŋlarısaŋ sözi maʿnāsın diŋlerisеŋ
saŋa bir ʿamel gerekdür ki bunda kimesne ḳalmaz ḳalmaz (V 9a/12)

40. dostdan ḫaber ṣorarısaŋ güzāf degüldür dost işi[1167]
iki cihānda maḥrūmdur bellü bilüŋ dostsuz kişi
41. kimdür ki ol dostı göre dost dost deyü cānın vère[1168]
şol ḳadem ol dosta ère unıda cümle teşvīşi
42. dost işi ʿaceb işdür cān deŋize düşdür[1169]
cānsuzlara bu düş durur gel ki yorasın bu düşi
43. ʿışḳ şevḳinden ṭoldı ʿālem bu ʿāşıḳlar andan geldi[1170]
ʿışḳsuz biten çiçek ṣoldı ʿışḳıladur dirlik ḫoşı
44. ben niçe dèyeyin anı ḳabūl ḳılmaz yüz biŋ cānı[1171]
aŋa lāyıḳ dirlik ḳanı yoḳdur anuŋ dengi duşı

[1167] dost ḫaberin ṣorarsaŋ güzāf degül dost işi
iki cihānda maḥrūmdur bellü bilüŋ dostsuz kişi (V 28b/8)

[1168] kimdür ki ol dostı göre dost dost deyü cānın vère
şol ḳadem ol dosta ère unıda cümle teşvīşi (V 28b/9)

[1169] dost işi ʿaceb iş durur cān deŋizi ṭutuşdurur
cānsuzlara bir düşdür gül ki yorsun ol düşi (V 28b/10)

[1170] ʿışḳ şevḳile ʿālem doldı bu ʿāşıḳlar andan geldi
ʿışḳsuz biten çiçek ṣoldı ʿışḳıla dirilik ḫoşı (V 28b/11)

[1171] ya ben niçe dèyem anı ḳabūl ètmez o münker cānı
aŋa lāyıḳ dirilik ḳanı yoḳdur anuŋ deki yoldaşı (V 28b/12)

193a

1. dünyā āḫiret aḥvāli zen ferzend ü mālı
   dilerseŋ dost viṣāli varlıḳdan ḥaẕer gerek
2. Yūnus imdi sen yavı var bulımasın il ü şār[1172]
   kim dėsün ḥaḳ kim bāṭıl dervīş burcı bār gerek
3. dost elinden ölürisem gümānsuz gėrü gelem[1173]
   ġanīmet görem bu demi şükrāne verügelem
4. cānın dirīġ ṭutan kişi dost ḳatından ıraḳ düşer[1174]
   fidā ḳılam yüz biŋ cānı ıraḳlıḳdan yaḳın gelem
5. Cercīsleyin ol dost bizi yetmiş kez öldürürise[1175]
   biŋ kez daḫı ölürisem yüz biŋ kez ilerü gelem
6. yüz biŋ kez ṭoġam uyaġam dost burcından cevlān ḳılam[1176]
   hem andayam hem bundayam anda bunda gerü gelem
7. ḳaçan unıdıluram ben dost burcından ṭoġmışiken[1177]
   ol Muḥammed ḳullābından her ṣabāḥ çevrini gelem
8. yavı ḳulındum ne çāre yürürem dün gün āvāre[1178]
   ṣoranlara cevāb budur ben esirem süre gelem

[1172] sen seni senden bıraḳ dost yüzine sensüz baḳ
çünki Yūnus gence yelerseŋ ol gence vīrān gerek (V 12a/14)

Yūnus imdi yav(u) var bulmayasun il şār
kim ḥaḳ dėsün kim bāṭıl dervīş olan ṣābır gerek (Ç 27a/4)

[1173] dost elinden ölürsem hīç gümānsuz gėrü gelem
ġanīmet gördüm bu demi cān şükrāne vėrügelem (Ç 39b/3)

[1174]cānuŋ dirīġ ṭutan kişi dost ḳatından ıraḳ düşer
fidā ḳılam yüz biŋ cānı ıraḳlıḳdan berü gelem (Ç 39b/4)

[1175] Cercīsleyin ol dost beni yetmiş kez öldürürse
biŋ kez daḫı ol dėrse yüz biŋ kez ilerü gelem (Ç 39b/5)

[1176] yüz biŋ kez ṭoġam uyaġam dost burcından cevlān ḳılam
hem anda olam hem bunda anda bunda varu gelem (Ç 39b/6)

[1177] ḳaçan unuduluram ben dost adına ṭoġmışiken
ol muḥabbet feleginden her ṣabāh çevrili gelem (Ç 40a/2)

[1178] yav(u) ḳılındum ne çāre yürü evden āvāre
ṣoranlara cevāb budur ben esīrem deyü gelem (Ç 39b/7)

9. biŋ yıl ṭopraḳ olurısam hīç ḳomayam ene'l-ḥaḳ[1179]
   ne vaḳt baŋa gerekse ʿışḳ nefsin uru gelem
10. inanmayan gel sinüme dost adını ḳıġır baŋa[1180]
   kefen ṭonum pare ḳılam ṭopraġdan ṭuru gelem
11. bundan böyle n'olasını diŋleme ʿāḳıl şerḥ etmeye[1181]
   Yūnus eydür ʿāşıḳlara dost ḫaberin vėrem gelem
12. zihī şirīn ḫulu dilber ki bu dem ṭuraġı cānda
   çü cān evini dost almış ki ayruḳ ne ṣıġar anda
13. cān içinde dostı bulan ayruḳ yerde istesün
   anı ṭaşra ṣoranlara ʿömür geçdi perākende
14. anuŋ ʿışḳı gözgüsi kendüde gösterür bizi
   göŋül esrük ḥaḳḳa ʿāşıḳ esīr olmış bu dermānde
15. anı baŋa ṣorarısaŋ yönüm dostdan yaŋa benüm
   her ne ḥālde yürürisem mührüm arta ṭurur günde
16. anı baŋa ṣoranlara anı nişān ündeyidüm
   diliyle kim eydibile ʿışḳuŋ ṭuraġı ḳanda
17. zihī kime ola devlet kime yoldaş olurısa
   ki her dostıla ʿömri bu arada bu mekānda
18. dost yüzini gören kişi kendüligin ḳoyasıdur
   dünyā duta gelen ḥarīf çekmeyiser bu erkānda
19. gör niçesi şirīn olur kim ḳocası yigit olur
   ayılmadın esrükligi ne şūr eder bu meydānda
20. Yūnus gel gör ʿāşıḳları niçe yavı varup durur
   dünyā āḫiret elden ḳoyup ne vėrende ne alanda

[1179] biŋ yıl ṭopraḳ olursam ḳomayam ene'l-ḥaḳ
ne vaḳt baŋa gerekse ʿışḳ nefsin verü gelem (Ç 39b/8)

[1180] inanmayan gel sinüme çaġır dost adın eyit
kefen ṭonum pāre ḳılup cān şükrāne vėrü gelem (Ç 39b/9)

[1181] bundan böyle ne olasaŋ degme ʿaḳıl şerḥ ėtmeye
Yūnus eydür ʿāşıḳlara ʿışḳ ḫaberüŋ vėrü gelem (Ç 40a/3)

21. sen bu cihān mülkine geldüm gelmedüm dėme[1182]
dut evliyā etegin zinhār elüŋden ḳoma
22. ġāfil olma ʿömür geçdi bir niçe belki aşdı[1183]
ʿışḳdur ḳaynadı ṭaşdı yeŋmezsin yeŋem dėme
23. ʿışḳ bī-ḳarār deŋizidür cānuŋı ʿışḳa yüzdür[1184]
deŋizde baḥr vardur yüzem yüzmeyem dėme
24. gey deriŋ deŋiz durur bir zamān cevlān urur[1185]
bir gün gemi ġarḳ olur bildüm bilmedüm dėme
25. yerdeki ḫalāyıḳlar deŋizdeki balıḳlar[1186]
Yūnus deŋiz mevcine ṭaldum ṭalmadum dėme
26. sen cānuŋdan geçmedin cānān ārzū ḳılursın[1187]
belden zünnār kesmedin īmān ārzū ḳılursın
27. men ʿaref nefse dėrsin illā degülsin[1188]
melāikden yuḳaru seyrān ārzū ḳılursın

[1182] sen bu cihān mülkine geldüm gelmedüm dėme
ṭut erenler etegin zinhār elüŋden ḳoma (V 24b/10)

[1183] ġāfilsin ʿömrüŋ geçdi bir iki yıluŋ aşdı
ʿışḳ ḳaynadı ṭaşdı buldum bulmadum dėme (V 24b/11)

[1184] ʿışḳ bī-ḳarār deŋizidür cānuŋı ʿışḳa yüzdür
deŋizde baḥrī vardur sende yüzdüm yüzmedüm dėme (V 24b/12)

[1185] gemi deŋize girdi bir zamān cevelān urdı
gemi bir gün ġarḳ oldı yüzdüm yüzmedüm dėme (V 24b/13)

[1186] deŋizde melāikler cevelān urur balıḳlar
Yūnus deŋiz mevcine ṭaldum ṭalmadum dėme (V 24b/14)

[1187] sen cānuŋdan geçmedin cānān ārzū ḳılursın
zünnār bigi kesmedin īmān ārzū ḳılursın (V 16b/13)

sen cānuŋdan geçmedin cānān ārzū ḳılarsın
belden zünnār kesmedin īmān ārzū ḳılarsın (Ç 52b/7)

[1188] men ʿaref nefsehu dėrsün illā degülsün
melāikden yuḳarı seyrān ārzū ḳılursın (V 17a/1)

men ʿaref nefse dėrsin illā degülsin
melāikden yuḳaru seyrān ārzū ḳılarsın (Ç 52b/8)

28. bilmedüŋ sen seni ṣadefde ne gevhersin[1189]
    Mışıra sulṭān iken Kenʿān ārzū ḳılursın
29. ṭıfl-ı nā-reste gibi etegüŋ at ėdinüp[1190]
    ele çevgān almadın meydān ārzū ḳılur
30. yetmiş yedi perde var dostuŋı ārzūlama
    yedisinden geçmedin yaḳīn ārzū ḳılursın
31. otuzı gözde durur otuzı göŋüldedür
    onın daḫı bilmedin görmek ārzū ḳılur
32. Yūnus düşdüŋ bu derde Eyyūblayın ṣabr eyle[1191]
    derde ḳatlanmadın dermān ārzū ḳılursın
33. sen bu yalancı dünyāda şöyle ḳalam mı ṣanursın
    şöyle ġāfil gezmegile ḥaḳḳı bulam mı ṣanursın
34. bir obaya ʿavān ḳonar bir niçeler siŋer ḳalur
    bön ʿavān işi gibi siŋem ḳalam mı ṣanursın
35. bir kişi ḳul ṣatun alur ḳullıḳ eder āzād bulur
    ḳullıḳ etseŋe ḫocaŋa maḥrūm ḳalam mı ṣanursın
36. bir kişi derdlü olursa yürür derde dermān arar
    ʿAzrāʾīl gelicegez derde dermān bulam mı ṣanursın
37. Yūnus miskīn bu ögüdi sen saŋa vėrseŋ yegdi
    şimdi zamān ādemīsi ögüt ala mı ṣanursın

[1189] bilmedüŋ sen seni ne ṣadefde ne gevhersin
Mışıra sulṭān olmadın Kenʿān ārzū ḳılursın (V 16b/15)

bildiŋ mi sen seni ṣıdḳla ne gevhersin
Mışıra sulṭān olmadın Kenʿān ārzū ḳılarsın (Ç 53a/1)

[1190] ṭıfl u nā-reste gibi etegüŋ at ėdinüp
çevgān ala girmedün meydān ārzū ḳılursın (V 16b/14)

ṭıfl-ı nevreste gibi etegin at ėdinüp
meydān ele girmedin cevlān ārzū ḳılarsın (Ç 53a/2)

[1191] Yūnus düşdüŋ bu derde Eyyūblayın ṣabr eyle
derde ḳatılmadın dermān ārzū ḳılursın (V 17a/5)

dervīş Yūnus her derde Eyyūblayın ṣabr eyle
derde ḳatlanmazsın dermān ārzū ḳılarsın (Ç 53a/3)

38. severem ben seni cāndan içerü
    yolum aşmaz bu erkāndan içerü
39. ḳancaru baḳarısam ṭopṭolu sensin
    sen ḳandasın benden içerü
40. beni baŋa ṣormaŋ ben degülem
    ṣūretüm boş yürür ṭondan içerü
41. beni benden alana ėrmez elüm
    ḳadem kim baṣa sulṭāndan içerü
42. dīnini terk ėdenüŋ küfürdür işi
    ol ne küfürdür īmāndan içerü
43. ḳaldı dīn diyānet vardı benden
    ol ne meẕhebdür dīnden içerü

193b

1. oḳuduŋ yedi muṣḥafı ki ṭāʿat göster ṣāfī[1192]
   çünki ʿamel eylemedüŋ gerekse var yüz yıl oḳı
2. biŋ kez ḥacca varduŋısa biŋ ġazā ḳılduŋ
   bir kez gönül urduŋısa gerekse var yüz yıl ṭoḳı
3. gönül mi yėg Kaʿbe mi yėg eyit baŋa ʿaḳlı ėren
   gönül yėgdür zīrā kim gönüldedür dost ṭuraġı
4. ḳoŋşıyıla gönülleri ışmarladı ḥaḳ resūlı
   Miʿrāc gėcesi ol dostıla bu keleci oldı bāḳī
5. Yūnus ferāīżdür dutġıl gönüllerde ṭuzaġı
   dilerisen olasın gönüllerde ḳur ṭuraġı
6. ʿāşıḳ cānına ʿışḳ ḳoyan ol bir yüce Sübḥānımış[1193]
   cānum içinde bulmışam cānlara daḫı cānımış

[1192] Metinde beyitin ilk dizesi 15. beyitten sonra yazılmıştır.
[1193] ʿāşıḳ cānına ʿışḳ ḳoyan ol bir yüce Sübḥānmış
cān içinde bildüm anı ḳamu cānlara cānmış (V 10b/2)

7. ṣāḥib-i keyvān benem ḳudret benümdür[1194]
   benem gey pehlevān meydān benümdür
8. ṭopı kim alısar çevgānumuzdan[1195]
   ṭop uran meydānda çevgān benümdür
9. ḥarāmīden benüm ḳorḳum ḳayum yoḳ[1196]
   bu cümle ʿināyet ḥaḳdan benümdür
10. Ebūbekr ü ʿÖmer dīn ulularu[1197]
    ʿAlīyy-i Murtażā ʿOs̱mān benümdür
11. beri gel bize gelen yoḳsul u bay
    içinde sermāye dükkān benümdür
12. Yūnus eydür bugün iki cihānda[1198]
    benem sulṭān ḳulı sulṭān benümdür
13. ṭoldur ḳadeḥi ṣun beri ʿışḳ ṣarābından ey sāḳī
    andan içer ḳamu ʿālem müftī müderris ṣeyḫ fāḳī
14. ṣoḥbetümüz ilahīdür şāhumuz şāhlar şāhıdur
    sücümüz Kevs̱er ābıdur çalġumuz ol dost ıḳlıġı
15. tācıla ḫırḳa yol vėrmez ferecile ʿālim olmaz
    dīn diyānet olmayınca aç gör bu varaḳı
16. ol bir dilberdür nişānı yoḳ
    nişānı yoḳ durur bī-nişāndan içerü
17. kime dīdār güninde ṣuʿle degse
    lā-cerem maḳṣūd kendüden içerü

[1194] ʿāşıḳ oldum bugün maydān benümdür
benümdür pehlevān meydān benümdür (Ç 11a/6)

[1195] ṭopı kim alısar meydānumuzdan
bugün meydānda ṭop u çevgān benümdür (Ç 11a/8)

[1196] ḥarāmīden benüm ḳorḳum ḳuyum yoḳ
bugün hep vāridāt ḥaḳdan benümdür (Ç 11a/7)

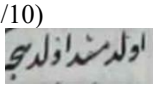
[1197] Bekir ʿÖmer dīn ulıları
ʿAlīyy-i Murtażā ʿOs̱mān benümdür (Ç 11a/9)

[1198] bu Yūnus Emrem bugün iki cihānda
benem ṣulṭān ḳulu ṣulṭān benümdür (Ç 11a/10)

18. meger Yūnus gözi oldı saŋa
    ḳıldı ol ḳapuda andan içerü
19. senden artuḳ yoḳdur umum Allah saŋa ṣundum elüm[1199]
    sen kerīmsin sen raḥīm Allah saŋa ṣundum elüm
20. şol bayaġı miyān güni ṭoġdı vücūdum şehrine
    gönlüm cānum ḳıyāmetdür Allah saŋa ṣundum elüm
21. dilüm tetigi yüzildi gözlerüm nūrı süzildi
    cānum gevdemden üzildi Allah saŋa ṣundum elüm
22. ecel ėrdi vaʿde yetdi ol curʿadan ḳadeḥ ṭoldı
    kimdür ki içmedi ḳaldı Allah saŋa ṣundum elüm
23. dikildi ol kefen ṭonum ḥażrete göneldi yolum
    ḳaldı ḳamu ḫānmānum Allah saŋa ṣundum elüm
24. geldi ṣalacam ṣarulur ḳamular ābdeste durur
    yaḳın ḳavumlar ürişür Allah saŋa ṣundum elüm
25. götürdiler beni üşüp sinüme ḳodılar eşüp[1200]
    yumdılar ṭopraġum üşüp Allah saŋa ṣundum elüm
26. uşda beni götürdiler maḳbereye ḳodılar getürdiler
    ḫalḳa olup oturdılar Allah saŋa ṣundum elüm
27. oldı[1201] meşed oldı hiçe gündüzümüz oldı gėce[1202]
    hīç bilmedüm ḥālüm niçe Allah saŋa ṣundum elüm

[1199] sensüŋ kerīm sen raḥīm
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/7)
senden ġayrı yoḳ merhemüm
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/8)

[1200] kefenlediler beni üşüp
sine ḳodılar dürişüp (Ç 38b/9)
gömdiler ṭopraġum eşüp
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/10)

[1201] Yazmada "ى" eksik yazılmıştır.

[1202] oldı meşhed oldı hīçe
gündüzümüz oldı gėce (Ç 38b/11)
hīç bilmezem ḥālüm nice
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/12)

28. geldi münker ü nekīr her birisi bir dil oḳır[1203]
    ilahī sen cevāb vėrgil Allah saŋa ṣundum elüm
29. aldı bu ince yol beni iletdi ṣırāṭ köprüsine[1204]
    mededüm yoḳ ʿamelümden Allah saŋa ṣundum elüm
30. melāikler ḫalāyıḳlar kim esrük kimi ayıḳlar[1205]
    ṣaḥḥā size uyanıḳlar Allah saŋa ṣundum elüm
31. sekiz uçmaḳ yedi ṭamu yolı birikmiş bir yere[1206]
    yüz biŋ cāsūs degme yere Allah saŋa ṣundum elüm
32. Yūnus Emrenüŋ bu sözi cānsuz izledüŋ bu izi[1207]
    dergāhuŋa urdı yüzi Allah saŋa ṣundum elüm
33. şol bir yārı sevdügümi niçe bir gizleyü gidem
    bu göŋlüm ṣıġırumadum rāzumı ṣaḳlayu gidem
34. dil dutuban söyledügüm yadlıġuma delīldür
    yırtup bu yadlıḳ perdesin ḫicābumı yırtup gidem
35. ʿālemlere söyleyeyin ol dostıla aḥvālümi
    çaġıruban muştulayup ʿālemi üstüme derem

[1203] geldi münker hem nekir
her birisi bir dil oḳur (Ç 38b/13)
ilahī sen cevāb vėrgil
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/14)

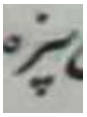
[1204] aldı bu ince yol beni
ṣırāṭ görüp sine iletdi (Ç 38b/15)
ʿamelümüŋ yoḳ mededi
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 38b/16)

[1205] melāyikler ḫalāyıḳlar
kimi esrük kim ayıḳlar (Ç 39a/1)
ṣaḥḥā size uyanıḳlar
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 39a/2)

[1206] sekiz uçmaḳ yedi ṭamu
yolı birikmiş bir yėre (Ç 39a/3)
yüz biŋ cāsūs degmez yere
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 39a/4)

[1207] Yūnus Emrenüŋ bu sözi
cānsuz izledi bu izi (Ç 39a/5)
dergāhuŋa urdı yüzi
Allah saŋa ṣundum elüm (Ç 39a/6)

36. şükrāne cānum üstine ben dostiçün ölürisem
ölmek resmidür ḳamuya ben ölmedin gerü ḳılam
37. ol dostıla benüm işüm ölmegile bitmeyiser
ʿamelümdür bile gelür ṭopraġuma bile girem
38. ʿilmile ʿamelsüz degül Yūnus söz söyledügi
dil ne bilür dost ḫaberin ben dostıla niçe birem
39. şükür ḥaḳḳa bize[1208] ʿışḳ dost yüzine dedi baḳ[1209]
açdum gönlüm gözini sulṭān gördüm muṭlaḳ
40. çünki ben gördüm ḥaḳḳı ḥaḳḳıla oldum biliş[1210]
her ḳancaru baḳdumısa hep görinen cümle ḥaḳ
41. açıḳ durur ḳapusı dostlar içün ol ḥaḳḳuŋ[1211]
deŋiz deyü baḳmaġıl yerler ü gökler sebaḳ
42. bu göz ḥicābdur saŋa göstermez beni saŋa[1212]
ḥicāb dedügüm aŋla dünyeden elden bıraḳ
43. sen seni bilmeyince er naẓar ḳılmayınca[1213]
senlik benlik arada gördügümi oldı ṭuraḳ
44. yedi deŋiz dört ırmaḳ seni mismil etmeye[1214]
çünki işüŋ ḥaḳḳıla olmaya ḥaḳ iş ıraḳ

[1208] Yazmada “ب” yerine “پ” yazılmıştır.

[1209] şükür ḥaḳḳa ki bize dedi var dosta baḳ
açdum gönlüm gözüni sulṭānı gördüm muṭlaḳ (V 11a/6)

[1210] çünki gördüm ḥaḳḳı ḥaḳḳıla oldum bilişik
her ḳancaru baḳdımısa hep görinen ḥaḳ (V 11a/7)

[1211] açıḳ durur ḳapusı dostlar içün o ḥaḳḳuŋ
dikeyü baḳmaġıl yerler ü gökler hep sebāḳ (V 11a/8)

[1212] bu göz ḥicābdur ki saŋa seni göstermez saŋa
ḥicāb dėdigim aŋla dünyāyı elden bıraḳ (V 11a/9)

[1213] sen senligüŋ bilmeyince bir er naẓar ḳılmayınca
senlik benlik arada gör kim oldı ʿāḳ (V 11a/10)

[1214] yedi deŋiz dört ırmaḳ seni mismil ėdemez
çünki işüŋ ḥaḳḳıla olmayınca işüŋ firāḳ (V 11a/11)

45. evliyā ḥaḳ ḳapusı Yūnusdur ṭapucısı[1215]
ʿışḳıla geldi yola ʿışḳı ėdindi barḳ

194a

1. sevdük yāridür Muṣṭafā andan ola meyl vefā[1216]
ṣıdḳı bütün göŋli ṣafā hem bize ol īmānımış
2. ḫalḳ içündür bu sözi göŋüldedür dostuŋ rāzı[1217]
göŋül dosta söyledügi ne derise Ḳurʾānımış
3. bir dem göŋülde ḳaḳıdum ol gözlü varaḳa baḳdum[1218]
uş sırrumı ḫalḳa çaḳdum bir pāyānsuz ʿummānımış
4. göŋül ʿummānına ṭalayum isteyüp gevher bulalum[1219]
ṣatalum ṣarrāf olalum zīrā dükenmez kānimiş
5. eger bizden almazsaŋuz her ṣatuŋuz biz alalum
zīrā bizüm bu göŋlümüz sermāyelü dükkānımış
6. ol dükkān açılmaduġı ḳoḳusı saçılmaduġı[1220]
şerbeti içilmedügi kilidi kibr ü kīnimiş
7. çün kibrüŋ boynını ezdüŋ ḥırṣ evini bile bozduŋ[1221]
dükkān āreste düzdüŋ alan alsun maʿdenimiş

[1215] evliyā ḥaḳ ḳapusı Yūnus ḳapucısı hemīn
ʿışḳıla geldi yola ʿışḳı ėdindi duraḳ (V 11a/12)

[1216] sevdük yāridür Muṣṭafā andan ola meyl vefā
ṣıdḳı bütün göŋli ṣafā hem bize ol īmānmış (V 10b/3)

[1217] ḫalḳ içündür bu dil sözi göŋüldedür dostuŋ rāzı
göŋül dosta söyledigi ne dėrise Ḳurʾānmış (V 10b/4)

[1218] bir dem göŋüle ḳayaḳdum ol gizli varaḳa baḳdum
uş sırrumı ḫalḳa çaḳdum bir pāyānsuz ʿummānmış (V 10b/5)

[1219] göŋül ʿummānına ṭalalum isteyüben gevher bulalum
alalum ṣatalum ṣarrāf olalum bir dükenmez kānmış (V 10b/6)

[1220] ol dükkān oluban açılan cāna ḳoḳusı saçılan
ol şerbetile içilen āh gülise gėrü gitmiş (V 10b/7)

[1221] cümle kibrüŋ boynın üzdüŋ ḥırṣ evini bile bozduŋ
dükkānı ārestede düzdüŋ alan alsun maʿdenmiş (V 10b/8)

8. Yūnus daḫı uyanmadın kendü ölümin ṣanmadın[1222]
   bu ṭoġrı yola dönmedin henüz işi dükkānımış
9. ʿışḳ etegin ṭutmaḳ gerek ʿāḳıbet zevāl olmaya[1223]
   ʿışḳdan bir elif oḳırsaŋ kimseden suʾāl olmaya
10. ʿışḳ yolına geldüŋise ʿışḳ neydügin bildüŋise[1224]
    ʿışḳ yolına māl da nedür cān daḫı muḥāl olmaya
11. eger gevher isteriseŋ ḳullıḳ eyle ʿāriflere[1225]
    cāhile yüz biŋ deriseŋ maʿnāsı miṣḳāl olmaya
12. aṣil zādelerden sen eger nişān isteriseŋ
    her sözinüŋ maʿnāsı var söz sebüksāl olmaya
13. ʿışḳ elinden Yūnus miskīn zehr-i ḳātil tiryāḳ olmış[1226]
    ʿilm-i Ḳurʾān zühd ü ṭāʿat pes ʿışḳsuz ḥelāl olmaya
14. ʿışḳ erinüŋ göŋli ṭolu pādişāhuŋ ḫaznesidür[1227]
    ʿışḳsuz ādem ne aŋlasun şerīʿat maʿnāsıdur
15. ʿışḳdur ʿāṣıḳuŋ devleti ʿışḳdan ḥāṣıl murādātı[1228]
    ʿāṣıḳ kişinüŋ ṣoḥbeti ʿışḳsuzlaruŋ belāsıdur

[1222] Yūnus daḫı uyanmadın henüz ölümüŋ ṣanmadın
ṭoġru yola gelmedin her işleri gümānmış (V 10b/9)

[1223] ʿışḳ etegini ṭutmak gerekdür ʿāḳıbet zevāl olmaya
ʿışḳdan bir elif oḳurısaŋ kimseden suʾāl olmaya (V 1b/2)

[1224] ʿışḳ yolına geldüŋise ʿışḳ neydigin bildüŋise
ʿışḳ yolına emvāl nedür cān daḫı muḥāl olmaya (V 1b/3)

[1225] eger gevher isteriseŋ ḳullıḳ eyle ʿāriflere
cāhile yüz biŋ dėrseŋ maʿnāsı miṣḳāl olmaya (V 1b/4)

[1226] ʿışḳ elinden miskīn Yūnus zehr-i ḳātil tiryāḳ olmış
ʿilm-i Ḳurʾān zühd ü ṭāʿat pes ʿışḳsuz ḥelāl olmaya (V 1b/6)

[1227] ʿışḳ erinüŋ göŋlü ṭolu pādişāhuŋ ḫaznesidür
ʿışḳsuz ādem ne aŋlasun şerīʿat maʿnāsıdur (Ç 8b/1)

[1228] ʿışḳdur ʿāṣıḳuŋ dostı
ʿışḳdan ḥāṣıldur murādı (Ç 8b/2)

ʿāṣıḳ kişinüŋ dostı
ʿışḳsuz kişiye belādur (Ç 8b/3)

16. kimi ʿavrat oġlan sever kim mülk ḫānmān sever[1229]
    kim sermāye dükkān sever her birinüŋ vāyesidür
17. ʿāşıḳ bu dünyāyı n'ėder ʿāḳıbet bir gün terk eder[1230]
    ʿışḳ etegin ṭutmış gider her kim gelsün ṣalasıdur
18. ezelden ol pādişāh ṣundı elüme bir ḳadeḥ[1231]
    içeliden berü ḳıldum āh bilmezem ne piyālesidür
19. ezelden Yūnus senüŋ ʿışḳa esīrimiş cānuŋ [1232]
    dergāhına bir gün anuŋ vālih ḥayrān ḳalasıdur
20. ʿışḳuŋ od urdı cānuma beni yaḳup yandurmaġa[1233]
    yedi deŋizler ṣuları yetmez ʿāşıḳ ḳandurmaġa
21. deŋiz ṣuyı neydiversin ṣuṣamış ʿāşıḳ cānına[1234]
    baŋa şeyḫüm gerek şeyḫüm bu yola baş indürmege
22. şeyḫüm görem baş indürem el ḳavşurup ḳarşu ṭuram[1235]
    kendümi dėrem dėvşürem dost ėline göndermege
23. döndürür erüŋ nefsi gelicegez Taŋrı ḫāṣı
    siler göŋüllerden pası elüm alup ḳaldurmaġa
24. hem elüm alup ḳaldurur beni şād edüp güldürür
    göŋüle maʿrifet ṭoldurur eri ḥaḳḳı bildürmege

[1229] kimi sever ʿavrat oġlan
kimi sever mülk-ü ḫānmān (Ç 8b/4)

kim sever sermāye dükkān
bu dünyā ḥālden ḥāldür (Ç 8b/5)

[1230] ʿāşıḳ bu dünyāyı n'ėder ʿāḳıbet bir gün terk ėder
ʿışḳ etegin ṭutmış gider her kim gelürse ṣaladur (Ç 8b/6)

[1231] ezelīden ol pādişāh elüme ṣundı bir ḳadeḥ
içeliden ḳıluram āh bilmezem ki ne belādur (Ç 8b/7)

[1232] ezelī ey Yūnus çün ʿışḳdan esridi cānın
dergāhına her dem anın vālih ḥayrān ḳaladur (Ç 8b/8)

[1233] bir od bıraḳduŋ cānuma baḳubanı yandurmaġa
yedi deŋiz ṣuyı yetmez ṣusuzlıġum ḳandurmaġa (V 23a/14)

[1234] yedi deŋiz ṣuyı n'etsün ṣuṣamış ʿāşıḳ cānına
baŋa şeyḫüm yüzi gerek gördükde baş indürmege (V 23a/15)

[1235] baş indirem göŋül vėrem ol ḳavşıram ḳarşu duram
dėrem devşirem ben beni dost eyleyene göndermege (V 23a/16)

25. Yūnus ḳo yalan daʿvāyı gel arıta ḳo sivāyı[1236]
temīz ėt gөŋlüŋ evini dost gelicek ḳondurmaġa
26. ʿaceb degül senüŋiçün ger cān fidā ḳılurısam
senüŋ varlıġuŋ cān yeter ḫoşdur cānsuz ḳalurısam
27. senüŋ yüzüŋ göricegez cānum saŋa gitdiyidi
senüŋ sevgüŋ baŋa yeter kim ḳanda olurısam
28. senüŋ daduŋ almayana sözüm ʿaceb gelesidür
ne cānum var ne derisem bir dem sensüz olurısam
29. ʿışḳuŋ ṣuyın içeliden hīç görinmez ölüm ucı
senüŋ sevgüŋ bāḳī durur degdi baŋa bilürisem
30. niçe kim ben seni sevem ecel eli ėrmeyiser
niçe sevinsin ʿAzrāʾīl ben saŋa cān vėrürisem
31. dünyā āḫiret duralıdan senüŋ sevgüŋ ırılmadı
niçe zevāl ėre baŋa sevmegile varurısam
32. kün fe-yekūn denilmedin sen maʿşūḳıduŋ ben ʿāşıḳ
nisbet degül Yūnus saŋa niçe ṭapu ḳılurısam
33. ʿāşıḳlar dostı ḳoyup ḳanda vara
zindāndur ʿāşıḳlara dostsuz serā
34. dost yüzinden gözin ırmaz ʿāşıḳ
anuŋçün cān dün ü gün āvāre
35. maʿşūḳa yüz biŋ dürlü yol gösterür
pes ʿāşıḳ niçe ṭura bir ḳarāra
36. maʿşūḳanuŋ ḥaddinüŋ pāyānı yoḳ
anuŋçün ṣıġmaz ʿāşıḳ ile şāra
37. zihī devlet zihī saʿādet zihī ʿışḳ
kim bunda ol dostla iş başara
38. kim bilişmediyse bunda dostıla
ḫām durur dirligi ḳaldı bī-çāre
39. dost etegin ṭuta gör bunda Yūnus
yarına ḳorısaŋ işüŋ ḥaḳḳa vara

[1236] döndüri bilsem gөŋlümi dost yolına ḳılsam yāri
gөŋlüŋ evin ört Yūnus dost gelicek ḳandurmaġa (V 23b/1)

40. ʿāşıḳ mest ḫarāb etdi bizi cānumuz
ʿālem içinde bugün ḫoş söylenür efsānemüz
41. s̱āyibā rūz-ı elest şehrümüz ḳālū belā
mest olup maʿşūḳıla ʿarşda durur meyḫānemüz
42. gāh ben erini dėrem ol len terānīdür[1237] baŋa
gāh tecellī eyleyüp maʿmūr ėder vīrānumuz
43. ʿaḳlum aldı fikrüm aldı cānı ser-ḫoş eyledi
işidüŋ ol ḫumārdan ṭolu durur peymānumuz
44. ey Yūnus bu baḥre ṭal kim bulasın dürdāneyi
yan şol şemʿe kim yanup durur pervānemüz

194b

1. dervīşlik dėdükleri dilde ḫaber degüldür
ḥaḳḳıla ḥaḳ olana anda menzil düzile
2. ben dervīşin dėyenlere yalan daʿvā ḳılanlara
yarın ḥaḳ dīdārını görmeyiser gözile
3. ʿilm ü ʿamel ne fāyide bir göŋül yıḳduŋısa
ʿārif göŋül yapduġı berāber Ḥicāzıla
4. ulu dīvān ḳurıla anda ḳullıḳ ṣorıla
biŋ tekebbür vėrmeye bir ġarīb nevāzıla
5. egriler egriyile ṭoġrular ṭoġruyıla
yalan yalanı sever ġammāz ġammāzıla
6. kimi dükkāndar baḳḳāl kimi ḫoşlıḳlar sürer
kimi bir pūla muḥtāc kimi cān bāzıla
7. gitdi bu ḳış ẓulmeti geldi bahār nāzıla
yeŋi nebātlar bitdi mevceş oldı nāzıla
8. yine murġzār oldı uş yeŋi gülzār oldı
ter naġme düzer oldı mūsiḳīde sāzıla
9. ḫoş ḫaber geldi dostdan bezendi bāġ u bostān
ʿilm oḳur hezār destān bülbülleri zārıla

[1237] len terānī :Kuran'da geçen "Sen beni asla göremezsin." anlamında bir ayet.

10. dervīşlik dėdükleri dilde ḫaber degüldür
    ḥaḳḳıla ḥaḳ olana anda menzil düzile
11. kim görmişdür bayḳuşuŋ gülistāna girdügin
    leglekler ẕikr ėdermiş bir laṭīf āvāzıla
12. niçe ṣaḳlarısaŋ dürdāne gevher olmaz
    keklik kekligile uçar hemīşe bāz bāzıla
13. el ḳuşı elden ele gül ḳuşı gülden güle
    bayġuş vīrāne sever şāhinler pervāzıla
14. ḳanda ki bir gevde var kerkesler anda üşer
    ṭūtīler evin şeker bulurlar ḳafeṣile
15. her şahṣuŋ kendü ṭuşın kendüye ṭuş eyledi
    ṣādıḳlara iḳrār eder ṣūfīlere namāzıla
16. cāhil münāfıḳ münkir cümle ʿaḳlına şākir
    ʿāşıḳlar dīdār sever ʿārifler niyāzıla
17. ʿāşıḳ oldum bu gün meydān içinde
    benem gey pehlevān meydān içinde
18. bu dem ʿışḳuŋ ṣuyıyla ġayrı yudum
    ʿaceb ʿārif benem ʿirfān içinde
19. bugün ʿışḳ baḥrinüŋ ġavvāṣı oldum
    gevherler bulmışam ʿummān içinde
20. benem bugün ḫarābāt melāmet
    benem ol yüriyen seyrān içinde
21. egerçi küfr ṭonın geydi ṣūret
    göŋül cānı görür īmān içinde
22. eger ʿārifseŋ bilgil ki binā
    gėrü kendüsidür dükkān içinde
23. anı isteyici çoḳdur velīkin
    benem maḥrūm hemān mihmān içinde
24. Yūnus ʿışḳuŋıla ḳāimdür bu ʿālem
    anuŋçün devr eder devrān içinde

25. ġayru her milletden bizüm milletümüz[1238]
    hīç dīnde bulınmadı dīn ü diyānetümüz
26. bu dīn ü diyānetde yetmiş iki milletde[1239]
    bu dünyā ol āḫiretde ayrudur erkānumuz
27. ẓāhir ṣuya girmedin el ayaḳ deprenmedin[1240]
    baş secdeye varmadın ḳılınur ṭāʿatümüz
28. ne rükūʿ varıdı ne sücūd vėrürdi ne mescid[1241]
    dāim ol dostıla olurdı münācātumuz
29. gerek Kaʿbeye varalum gerek mescide girelüm[1242]
    gerek ṣuya yunalum çün biline ʿilletümüz
30. ṣu ne ḳadar arıda çün yavuz fiʿlüŋ bile[1243]
    meger ki bile ola ḥaḳdan ʿināyetümüz

[1238] ġayrıdur her milletden bu bizüm milletimüz
hīç dīnde bulınmadı dīn ü diyānetümüz (V 9b/16)

ġayrıdur her milletden bizüm milletümüz
hīç bir dilde bulınmadı dīn ü diyānetümüz (Ç 19b/8)

[1239] bu dīn ü diyānetde hep yetmiş iki milletde
dünyā vü āḫiretde ayrudur āyātumuz (V 10a/1)

bu dīn diyānetde yetmiş iki milletde
bu dünyā ol āḫiretde ayrıdur āyātumuz (Ç 19b/9)

[1240] ẓāhir ṣuya yunmadın el ayaḳ teprenmedin
baş secdeye ėrmedin ḳılınur ṭāʿatümüz (V 10a/2)

ẓāhir ṣuya yunmadın el ayaḳ deprenmedin
baş sücūda inmedin ḳılınur ṭāʿatümüz (Ç 19b/10)

[1241] ne rükūʿ var ne sücūd ne ḳıble vü ne mescīd
dāʾim dostıla becīd olur münācātumuz (V 10a/3)

ne rükūʿ ve ne sücūd ne Kaʿbe ve ne mescid
dāim dostla becīd olur münācātumuz (Ç 19b/11)

[1242] gerekse Kaʿbeye varalum gerekse mescide girelüm
gerek ṣuya yunalum çün biledür ʿilletümüz (V 10a/4)

ger Kaʿbeye varalum ger mescide girelüm
gerek ṣuya yunalum çün biline ʿilletümüz (Ç 19b/12)

[1243] ṣu ne ḳadar arıda çün yavuz fiʿlüŋ bile
meger bilelik ola ḥaḳdan ʿināyetümüz (V 10a/5)

31. kimüŋ sözin kim bile çün erilmez bu ḥāle[1244]
yarın anda bellü ola müsülmān mürtedümüz
32. Yūnus ḥālüŋ yeŋile kim dostlıġuŋ aŋıla[1245]
aŋsuzın bir ün gele bilesin ḳudretümüz
33. firāḳuŋ baġrı ṭaġlar ne bilsün ḳadrüŋi ṣaġlar
seni görmeyeli dostum bu gözüm ḳanlu yaş aġlar
34. aḳar yaşum sele beŋzer ʿömür geçer yele beŋzer
güler yüzüŋ güle beŋzer ne bilsün geçe rehler[1246]
35. gülüŋ bülbül olur yāri anuŋçün ḳılur zārī
gülistāndur anuŋ yeri maḳām olmaz ana bāġlar
36. balı yaġı n'èder bülbül dek aŋa ḳarşu gelsün gül
ʿāşıḳ yükini şöyle bil ki çekmedi yüce ṭaġlar
37. ʿāşıḳ ʿışḳuŋ yükin çeker yücelerden yüce çıḳar
görür dost yüzine baḳar göŋül maʿşūḳa baġlar
38. dervīş Yūnus ḫonı geldi teveccüh maʿşūḳa ḳaldı
göŋülde sevdügin buldı anuŋıla göŋlini baġlar
39. ḳaçan kim ol dilber benüm gözüme yüzi ṭuş oldı[1247]
göŋlüm cānum vèrdüm aŋa ʿışḳ baŋa yoldaş oldı
40. göŋlüm eydür benem ḳulı cānum eydür benem ḳulı[1248]
hīç bilmezem kimdür yegi bu ikiden savaş oldı

[1244] kimüŋ sözin kim bile çün èrilmez bu ḥāle
yarın anda biline müslimān mürtedümüz (V 10a/6)

[1245] Yūnus cānuŋ yeŋile kim dostlıġuŋ aŋıla
aŋsızın bir ün gele bilesin ḳudretümüz (V 10a/7)

Yūnus cānuŋ yeŋile kim dostlıġuŋ aŋıla
aŋsuzın bir od gele bilesin ḳudretümüz (Ç 19b/13)

[1246] Yazmada şeklinde yazılmıştır. Okunuşu şüphelidir.

[1247] ḳaçan kim ol dilber benüm gözüme duṭaş oldı
göŋlüm cānum vèrdüm aŋa ʿışḳ baŋa yoldaş oldı (Ç 76b/9)

[1248] göŋlüm eydür benem ḳulı cānum eydür benem ḳulı
geldi kimüŋ begisin arada ṣavaş oldı (Ç 76b/10)

41. bu ikisi arasında bildüm devlet benümmiş[1249]
    hīç ṭartışıġum yoġiken başum anuŋıla ḫoş oldı
42. her ḳancaru baḳarısam ḳarşumda görürem anı[1250]
    hergiz ṭolunmaz gözümden genci gözüme ṭuş oldı
43. Ḫıżır İlyās degüliken ṣataşdum ben ol dirlige[1251]
    hergiz yemez içmez oldum ḳarnum açurmaz aş oldı
44. niçe arslan daʿvā ḳılur ʿışḳa boyun vėrmemege
    senüŋ ʿışḳuŋ zencirinden ḳızan evvel yavaş (oldı)
45. ṣaḳın kim ʿışḳuŋ odından sıçratmayasın kimseye[1252]
    bir ẕerre degdi Yūnusa cān cihān içinde fāş (oldı)

195a

1. ḳula naṣīb degicek sulṭānlar elden almaz
   Õü'lḳarneyn n'eyledi yā Ḫıżır İlyāsile
2. görmez misin şāh Edhem taḫtını terk eyledi
   ḥaḳ ḳatında ḫāṣ oldı bir eski palāsile
3. bu dünyāya inanma dünyāyı benüm ṣanma
   niçeler benüm dėmiş giderler giderler ḫām bezile
4. ʿışḳ yaġmurı ṭamlası göŋül göginden yaġar
   muḥabbet yeli götürür yaġmurı ayazıla
5. Yūnus imdi ġam yeme n'ėdem ne ḳılam deme
   gelür kişi başına ezelde ne yazıla

[1249] ikisi arasında bildüm devlet ne imiş
hīç dartışıḳ yoḳ iken başum anuŋla ḫoş oldı (Ç 76b/11)

[1250] her ḳancaru baḳar isem oldur gözime görünen
öŋüm ardum ṣaġım ṣolum gencile göz ḳaş oldı (Ç 77a/2)

[1251] Ḫıżır İlyās degüliken gey dirlige ṣataşdum
hergiz yemez içmez iken ḳarnum açurmaz aş oldı (Ç 77a/3)

[1252] senüŋ ʿışḳuŋ odı meger ṣıçramaya kimseye
bir ẕerre degdi Yūnusa cihān iççinde fāş oldı (Ç 77a/5)

6. gelür ṣūret bu cānları ṣūretinden n’oldı gider[1253]
   dün gün senüŋem derken ne bahāne buldı gider
7. ʿaceb degül giderise ṣūret terk ėderise[1254]
   yalan yaŋlış söylemedin dostdan ḫaber geldi (gider)
8. ederidi ṣatu bāzār bir pūliçün gerü bozar[1255]
   bu dünyeden olmış bezer yeŋsüz göŋlek giymiş gider
9. oġul ḳız u mülk ü mālın bunda ḳomış ḫānmānın[1256]
   ol pādişāh ḥażretine hemīn ḫulḳın almış gider
10. böyle ki dost olmışiken bu işleri görmüşiken
    bellü bilüŋ cān ṣūretüŋ ṣaḳalına geldi gider
11. ḳamu ʿālem ümīd ṭutar āḫiretde görem deyü[1257]
    Yūnus eydür dervīş olan ḥaḳḳı bunda bildi (gider)
12. ger rāzumı söylerisem kimse dilüm bilmez benüm[1258]
    eger ṣabr ėderisem göŋlüm ḳarār ḳılmaz benüm
13. ey uṣlular ey uṣlular siz eydüŋ ben n’edeyüm[1259]
    ol dost yüzin göreliden ʿaḳlum başa gelmez benüm
14. bunuŋ gibi tertībile işüm başa niçe vara[1260]
    elümden iş ḳaldıysa cānumdan iş ḳalmaz benüm

[1253] gelin ṣorın bu cānlara ṣūretinde n’oldı gider
dün gün sen ben dėrken ne bahāne buldı gider (Ç 7b/6)

[1254] ʿaceb degül gider ise ṣūreti terk ėder ise
yaŋlış yalan ġaybet degül dostdan ḫaber geldi gider (Ç 7b/7)

[1255] eyleridi ṣatu pāzār bir pūl içün gėrü bozar
olmış dünyādan bizār yensüz göŋlek giydi gider (Ç 7b/9)

[1256] ḳanı anuŋ mālı terk eylemiş cümlesini
ol pādişāh dergāhına hemān ʿamel aldı gider (Ç 7b/8)

[1257] ėrte gėce söyleşürler anda ḥaḳḳı bulsaḳ deyi
Yūnus eydür miskīn olan ḥaḳḳı bunda buldı gider (Ç 8a/1)

[1258] eger rāzum söyler isem kimse dilüm bilmez benüm
eger ṣabr ėderisem göŋlüm ḳarār ḳılmaz benüm (Ç 43b/5)

[1259] ey uṣlular ey uṣlular siz eyidin ben n’ėdeyim
ol dost yüzüŋ göreliden ʿaḳlum başa gelmez benüm (Ç 43b/6)

[1260] bunuŋ gibi tertīble işüm başa niçe vara
elümden iş ḳaldı ise cānumdan iş ḳalmaz benüm (Ç 43b/7)

15. ne uṣluyam ne delüyem neye beŋzer işüm benüm[1261]
ʿışḳ deŋizine ġarḳ olup göŋlüm cānum ṭoymaz benüm
16. bu muḥabbet odı benüm yüregümde yanar ṭurur[1262]
deŋize ġarḳ olurısam söyünüp ḫaṭā ḳılmaz benüm
17. yıl on iki ay ʿışḳ odı içümde ṭurmayup yanar[1263]
yanduḳça artar ṭurmayup devrüm geçüp ṣolmaz benüm
18. cümle ḥaḳḳa yol varanlar ṣabırla vardılar ḥaḳḳa[1264]
ʿışḳuŋ aṣıl oddan durur ṣabırla hīç olmaz benüm
19. niçe eyitdüm göŋlüme var ṣabr eyle dek dur yüri[1265]
şol dem daḫı biter olur ögüdile olmaz benüm
20. bu Yūnusuŋ çün ṣūreti düşüp ṭopraḳ olurısa[1266]
bāṭınumdan dost sevgüsi bilüŋ ki hīç gitmez benüm
21. her kime kim ḳonucaḳ ṭoġruluban gelicek
çalap yarlıġar anı bu söze inanıcaḳ
22. görmez misin Ḫalīli ḳonuḳ-suzın olmadı
ḥaḳ niʿmetin artura misāfirler gelicek
23. çalapdan geldi āvāz eyitdi ol ḳonuḳ ḳanı
gözleri ṭolar geldi yaŋılduġın bilicek
24. vardı ḳonuġı buldı yüz ayaġına sürdi
eksükligin ʿarż ėder mededleri bulıcaḳ

[1261] ne delüyem ne uṣluyam neye beŋzer benüm işüm
ʿışḳ deŋizine ġarḳ oldum göŋlüm gözüm ṭoymaz benüm (Ç 43b/8)

[1262] bu muḥabbet odı benüm yüregümde yana durur
deŋize ġarḳ olursam söyünüp ḫatā ḳılmaz benüm (Ç 44a/1)

[1263] yıl on iki ay bu ʿışḳ küli od içünde yanup durur
yandıġınca artar ḳoḳum devrüm geçüp solmaz benüm (Ç 44a/2)

[1264] cümle ḥaḳḳa yol varanlar ṣabrıla ėrdiler ḥaḳḳa
ʿışḳuŋ aṣlı oddan durur ṣabrum ile olmaz benüm (Ç 44a/3)

[1265] niçe dėdüm bu göŋlüme var ṣabr eyle otur
şol dem daḫı biter olur ögüdümi almaz benüm (Ç 44a/4)

[1266] bu Yūnusuŋ ẓāhir ṭopraġı olup ṭoprak olursa
bāṭınuŋdan ʿışḳ sevgüsi bilüŋ ki hīç gitmez benüm (Ç 44a/5)

25. ṭaşın aġacın derdi Kaʿbeye bünyād urdı
Kaʿbeyi Ḫalīl yapdı ḥaḳ aŋa buyurıcaḳ
26. Kaʿbe Ḫalīl yapdı teferrüc etdi baḳdı
gerü Cebrāʾīl çıḳdı ḥaḳ ḳatına baḳınıcaḳ
27. çalabıla ʿahd etdi hīç ḳonuḳsuz yetmeye
ḥaḳda ḳonuḳ vėrmedi ḳırḳ gün tamām olıcaḳ
28. çün kırḳ birinci gece girüp geldi bir ḳoca
anı gide şanmadı ḳala şandı göricek
29. Ḫalīl namāza ṭurdı ḳonuḳ yolına girdi
Allahdan āvāz geldi ṣabāḥ ṭaŋıla olıcaḳ
30. ḳonuḳ eydür ben pirem yol içinde maʿẕūram
gücüm yetmez varmaġa ṭāḳatüm yoḳ varacaḳ
31. Ḫalīl eydür eksüklüyem günāhkar geldüm ṭapuŋa
eksükligümi bildüm ḥaḳdan ḫiṭāb gelicek
32. ḳonuḳ eydür varmazam ben yayaḳ yürimezem
kimer kim götüresin tā evüŋe varıcaḳ
33. Ḫalīl geldi oturdı omuzına götürdi
yere daḫı ḳomadı ḳaça şandı ḳoyıcaḳ
34. Ḫalīl anı götürdi ḳırḳ günlik yol yetürdi
anı yerine ḳodı tā evine gelicek
35. ol ḳonuḳ dur diŋeldi Ḫalīl göŋli ḫoş oldı
Ḫalīl inṣāfa geldi burnından ḳan gelicek
36. işit Yūnusuŋ bu sözin ġafletden uyar gözüŋ
ḫoşça ṭutuŋ ḳonuġı ṭoġruluban gelicek
37. gerçek ʿāşıḳ olan kişi zehr-i ḳātili nūş eder
ṭopuġa gelmeyen çaylar deŋizile şavaş eder
38. bir kimseden üşenmedük ʿāşıḳlardan uşanmaduḳ
ḥaḳ yolından ırılmaduḳ her ne eder ḳulmaş eder
39. ḳulmaş var kim sözini sözile dögelüm yüzini
yaramaz cānavarlar gibi beliŋler andan şaş eder
40. ṭaġlar niçe yüksekse yol anuŋ üstinden
yolsuzlara Yūnus Emre yolın gösterür ḫoş eder

196a

1. duzaġa düşen gülmez ʿāşıḳ hīç rāḥat olmaz[1267]
   söylerem ḥālüm bilmez bir ʿaceb ile geldüm
2. ben bunda geldümise ilüme gerü gidem[1268]
   ṣanma ki bunda beni altuna māla geldüm
3. degülem ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde[1269]
   ḥālüm nedür aḥvālde bu milke ṣora geldüm
4. ne ḥāldeyüm ne bilem duzaḳdayam ne gülem[1270]
   bir ġaripçe bülbülem ötmege güle geldüm
5. gül Muḥammed deridür bülbül anuŋ yāridür[1271]
   ol iŋile ezelī cihānda bile geldüm

[1267] ṭuzaġa düşen gülmez ʿāşıḳ hīç rāḥat olmaz
söylerem dilüm bilmez ki ben ʿaceb ile geldüm (V 14a/2)

ṭuzaġa düşen olmaz ʿāşıḳlar rāḥat olmaz
söylerem dilüm bilmez ki ben ʿaceb ile geldüm (Ç 34b/5)

[1268] ben bunda geldimise ilime gėrüye gidem
ṣanmaŋuz ki bunda beni altuna māla geldüm (V 14a/3)

ben bunda geldümise gėrü ilime giderem
ṣaŋma evvel beni bunda altuna māla geldüm (Ç 34b/6)

[1269] degilem ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
evimi getürüp bunda bu mülke süre geldüm (V 14a/4)

degilem ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
ḥālüm nedür aḥvālüm bu mülke ṣora geldüm (Ç 34b/7)

[1270] ne ḥāldeyüm ne bilem ṭuzaḳdayum ne gülem
bir ġarībçe bülbülem ötmege güle geldüm (V 14a/5)

ne ḥāldeyüm ne ḳılam duzaḳdayum ne gülem
bir ġarībçe bülbülem ötmege güle geldüm (Ç 34b/8)

[1271] gül Muḥammed deridür bülbül anuŋ yāridür
ol gülile ezelī cihāna bile geldüm (V 14a/6)

gül Muḥammed teridür bülbül anuŋ yāridür
bu iŋile ezelī cihānda bile geldüm (Ç 34b/9)

6. mescid ü medresede çoḳ çoḳ ṭāʿat ḳılmışam[1272]
   ʿışḳ oduna yanuban andan ḥāṣıla geldüm
7. ḳudret ṣūret yapmadın ferişteler ṭapmadın[1273]
   ʿālemi ḫalḳ ṭutmadın ilerü yola geldüm
8. yine Yūnusa ṣordum eydür ḥaḳ nūrın gördüm[1274]
   aġlariken dīdār gördüm şād olup güle geldüm
9. ayırma beni senden yaradan
   ölürem ben bu yaradan
10. oŋulduġıçün ne ġuṣṣa yerim
    alur cānumı yine yaradan
11. öldi dėyeler ḳaydum yeyeler
    bir ḳuş oluban çıḳam aradan
12. yerler mi ḳodum göl eylemedük
    seller aḳıtdum herbir dereden
13. şol gözlerüme aġlama derüm
    ḳan yaş döküben aġ u ḳaradan
14. varam ḳul olam dost ėşigüne
    ʿabā dikinem herbir pāreden
15. miskīn Yūnusuŋ maḳṣūdı budur
    ėre yarına çıḳa aradan

[1272] mescidi medresede çoḳ çoḳ ṭāʿat ḳılmışam
ʿışḳ odına yanuban andan bu ḳāle geldüm (V 14a/7)

[1273] ḳudret ṣūret yapmadın ferişteler ṭapmadın
ʿālemi ḫalḳ ṭutmadın ilerü yola geldüm (V 14a/8)

ḳudret ṣūret yapmadın ferişteler dapmadın
ʿālem ḫalḳ tutmadın ilerü yola geldüm (Ç 34b/10)

[1274] yine Yūnus ṣordum eydür ḥaḳ nūrın gördüm
aġlariken dīdār gördüm şād oluban güle geldüm (V 14a/9)

durdum Yūnusa vardum yārüm ḫaberüŋ ṣordum
aġlarken dīdār gördüm şād olup güle geldüm (Ç 34b/11)

3. TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ

ا	**a, e, ā**	**ط**	**ṭ**
ب پ	b, p	**ظ**	**ẓ**
ت	t	**ع**	ʿ
ث	**s̲**	**غ**	**ġ**
ح	**ḥ**	**ف**	**f**
خ	**ḫ**	**ق**	**ḳ**
د	**d**	ك ڭ گ	**k, g, ŋ**
ذ	**z̲ ḏ**	ل	**l**
ر	**r**	م	**m**
ز	**z**	ن	**n**
س	**s**	و	**ū,ü, o, u, v**
ش	**ṣ**	ه	**h,a, e**
ص	**ṣ**	ى	**ı, i, ī, ī̇, ė**

4. BÖLÜM
İNCELEME

4.1. YAZIM

Bu bölümde nüshalar arasındaki yazım farklılıkları incelenmiş; ilk olarak ünlülerin, ikinci olarak *ç, p, t, s, g, ŋ* ünsüzlerinin söz başında, söz içinde ve söz sonunda gösteriliş biçimleri nüshalardan örneklerle ortaya konmuştur. Yazım özelliklerinin belirlenmesi, nüshaların yazı geleneğini ve müstensihlerin yazım tercihlerini ortaya koyması bakımından önem taşımaktadır. Yapılan inceleme ile nüshalar arasındaki ortak ve farklı yazım uygulamaları karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

4.1.1. Ünlülerin Yazımı

4.1.1.1. a Ünlüsü

4.1.1.1.1. Ön Seste a Ünlüsü

Nuruosmaniye ve Çorum nüshalarında ön seste a ünlüsü آ ve ا ile yazılmıştır. Viyana nüshasında ا ve أ ile yazılmıştır.
ad آد (NO 173b/3), ala آله (NO 174a/2), aç آچ (NO 190a/20)
almaya الميأ (V 18a/6), aŋlamazsın اكلمزسين (V 19a/12), anı اني (V 43a/15)
ay أي (V 13a/1), ala آله (V 37a/2), anuŋçün (V 41b/4), açısar أچيسر (V 42b/11)
ayrı آيرى (Ç 2b/6), alursam آلرسم (Ç 2b/10), ayru آيرو (Ç 83b/4)
aḫvāli احوالى (NO 177b/14), araya ارايه (N0 181a/14), arpa ارپه (NO 191b/33)
aġladığı اغلديغى (Ç 22a/2), aşlı اصلى (Ç 44a/3), aŋa اڭا (Ç 82a/2)

4.1.1.1.2. İç Seste a Ünlüsü

İçte a ünlüsü sözcük kök ve tabanında çoğunlukla gösterilmemiştir. Bazı örneklerde ا ve أ ile gösterilmiştir.
ẖaber خبر (NO 191b/13), alçaḳlıḳ الچقلق (NO 176a/37), vardum وردم (NO 180b/6)
ıraḳ ايراق (NO 175b/39), balığı بالغى (NO 178b/23), ayaġum اياغم (NO 180b/11)
ḳaşları قأشلري (V 4a/9), ṭaŋ طاڭ (V 7b/1), yaratduŋ يرأتدك (V 43a/1)
ḳanda قنده (V 7a/14), ḳatan قتأن (V 13b/13), ṣararmış صررمش (V 34a/9)

çaldı چالدى (Ç 24a/6), ṭalmayan طالمين (Ç 45b/3), yandurdığuŋ ياندرديغڭ (Ç 71a/2)
uçmaḳ اوچمق (Ç 71b/1), aġladığı اغلديغى (Ç 22a/1), baḳçelerde بقچه لرده (Ç 30a/11)
Eklerde çoğunlukla gösterilmemiştir.
baḳar بقر (NO 178b/43), Taŋrıdan تنكريدن (NO 190a/9), ḳullar قوللّر (N0 175b/36)
baḳan باقن (Ç 21a/3), ḥaḳdan حقدن (Ç 32b/8), ḳılam قلم (Ç 34b/8)
başdan بآشدن (V 2a/13), ṣoylar صويلر (V 28a/4), ḳoymaġıl قويمآغل (V 38a/2)

4.1.1.1.3. Son Seste a Ünlüsü

Metinlerde son seste a ünlüsü اَ, ا ve ه ile gösterilmektedir.
ya يا (NO 180a/12), ḳarınca قرنجه (NO 186a/46), ṣatmaġa صتمغه (NO 189b/25) baŋa بكا (NO 176b/42)
ḳanca قآنچه (V 38b/19), ola اوله (V 43a/9), saŋa سكاَ (V 4a/13)
ġonca غنجه (Ç 59a/12), bunca بونجه (Ç 18a/8), aŋa اڭا (Ç 27a/8), olursa اولورسه (Ç 64a/11)

4.1.1.2. e, ė Ünlüsü

4.1.1.2.1. Ön Seste e, ė Ünlüsü

Metinlerde söz başında ا ile gösterilen e sesi ve اي ile gösterilen ė sesi bulunmaktadır.
eren ارن (NO 185b/23), esenlik اسنلك (NO 188b/25), et ات (NO 180a/45)
ėşiginde ايشكنده (NO177a/2), ėrte ارته (NO 189a/38), ėrişe ايرشه (NO 192b/3)
eksük اكسك (V 28b/1), el ال (V 10a/2), elçi الچي (V 6b/11)
ėrişgen ايرشكن (V 7b/13), ėderdi ايدردي (V 28a/15), ėrgürdi اركردي (V 38b/13)
etegin اتڭن (Ç 08a/8), ev اَو (Ç 17b/5), erüŋ ارك (Ç 66a/4)
ėrdi ايردى (Ç 16a/7), ėrişmez ايرشمز (Ç 41a/6), ėrte ايرته (Ç 8a/1)

4.1.1.2.2. İç Seste e, ė Ünlüsü

Metinlerde iç seste e ünlüsü genellikle harfle gösterilmemiştir. ė ise ي harfiyle gösterilmiştir.
beden بدن (NO 190b/23), ördek اوردك (NO 185a/9), beni بانى (NO 174a/ 25)
vėr وير (NO 174b/15), sėl سيل (NO 177b/47), yėl ييل (NO 173b/11)
begenmez بكنمز (V 11a/14), gece كجه (V 24a/14), geçdi كچدي (V 12b/11)
derilmez ده رلمز (V 9b/9)

gėce كيجه (V 15b/16), gėrü كيرو (V 28a/7), vėrdi ويردي (V 16b/5)
zeber زبر (Ç 77b/10), güzer كزر (Ç 27a/3), dilek ديلك (Ç 28b/2)
gėce كيجه (Ç 33a/4), dėrüp ديروب (Ç 25a/12), vėr وير (Ç 16a/10)

4.1.1.2.3. Son Seste e, ė Ünlüsü

Nüshalarda son seste e ve ė ünlüsü çoğunlukla ه harfiyle, az sayıda örnekte ا ile gösterilmiştir.
eyle ايله (NO 178a/34), gece كجا (NO 188a/6), kimse كمسه (N0 191b/10)
yė يى (NO 179b/30)
nėreye نيريه (NO 174a/19), yelde يلده (NO 186b/19), bilse بلسه (NO 182b/42)
ėrte ايرته (V 24a/14), derece دره جه (V 24a/10), emre امره (V 42b/12)
dė دي (V 7b/16), yė يي (V 41b/7), ere اره (V 26b/12), sinde سينده (V 30a/14)
de ده (Ç 29a/2), gene كنه (Ç 36b/2), kimse كيمسه (Ç 80a/5), dė دى (Ç 78a/5)
gevdeye كوديه (Ç 79a/4), ṣūretde صورته (Ç 40b/5), üçile اوچيله (Ç 32a/3)
Eklerde e sesi karşılığında harf kullanılmamıştır.
bulmışiken بلمشيكن (NO 188a/32), dereden دره دن (NO 196a/12), döküben دكوبن (NO 196a/13)
bilenlere بيلنلره (V 21b/9), gitmişken كتمشكن (V 18b/16), giyeridi كيريدي (V 27a/12)
aġlarken آغلركن (Ç 34b/11), bilen بيلن (Ç 14a/7), elekden الكدن (Ç 60b/5)

4.1.1.3. ı Ünlüsü

4.1.1.3.1. Ön Seste ı Ünlüsü

Ön seste ı ünlüsü çoğunlukla اي ile gösterilmiştir. Bir örnekte ا ile gösterilmiştir.
ıraḳ ايراق (NO 175b/39), ırmaḳ ارماق (NO 192b/22), ıssuz ايسز (NO 182b/2)
ıraḳ ايراَق (V 4b/14), ışığına ايشغينه (V 5a/6), ızsuzlıḳ ايزسزلق (V 21b/2)
ıraḳ ايراق (Ç 3a/2), ırmaḳ ايرمق (Ç 32a/2), ırılmaz ايرلمز (Ç 21a/ 1), ıraġ ايراَغ (V 29b/1)

4.1.1.3.2. İç Seste ı Ünlüsü

İç seste kelime kök ve tabanında ve eklerde ı ünlüsü genellikle harfle gösterilmemiş bazı örneklerde ي harfiyle gösterilmiştir.
çığırup چغرب (NO 177b/40), dınmaŋ دنمك (NO 190a/41), ḳıl قل (NO 180a/27)

ḳarışġıl قاَرشغل (V 10a/13), yıḳa يقاَ (V 42b/10), ṣınmaḳ صنمق (V 4a/13)
çıḳ جق (Ç 26b/2), ḳılavuz قلاوز (Ç 77a/8), ṣaġır صغير (Ç 12a/1)
durmışam دورميشم (NO 188a/17), olġıl اولغل (NO 187b/5), ḳırḳından قرقندن (NO 187a/27)
ögime اوكيمه (V 31b/3), alasın اَلاَسين (V 40a/7), ṭışında طشنده (V 28a/1)
ḳatdın قاتدن (Ç 04a/8), ḳomadugın قومه دوغن (Ç 66a/8), ṣatılmaz صتلمز (Ç 49b/8)

4.1.1.3.3. Son Seste ı Ünlüsü

Son seste ı ünlüsü ي harfiyle gösterilmiştir.
çaḳıcı چقيجى (NO 179b/1) ḳanı قنى (NO 187b/20), daḫı دخى (NO 179b/32)
yolı يولي (NO 174a/13), anı انى (NO 185b/43), ḳapuyı قپوى (NO 175b/42)
doġrı دوغري (V 43a/9), ḳatı قتي (V 17b/9), daḫı دخي (V 7b/11)
ṭoḳımadı (V 12a/4), ḳarınları قاَرنلري (V 35a/6), ḳapusı قپوسي (V 11a/12)
ḳovcı قوجى (Ç 66b/1), ḳanı قنى (Ç 16a/8), Taŋrı تڭرى (Ç 54b/8)
ṭamusı طاموسى (Ç 67a/1), başı باشى (Ç 35b/1), ṣorucı صورجى (Ç 35a/2)

4.1.1.4. i Ünlüsü

4.1.1.4.1. Ön Seste i Ünlüsü

Metinlerde i ünlüsü ا ile veya ا ve ي ile gösterilmiştir.
içre اچرا (NO 177b/30), iki ايكى (NO 183a/29), imdi امدى (NO 190b/35)
il ايل (V 35a/1), ilerü ايلرو (V 31b/2), incü اينجو (V 4a/9)
ileri ايلرى (Ç 12b/3), inem اينم (Ç 40b/2), incü انجو (Ç 57b/8)

4.1.1.4.2. İç Seste i Ünlüsü

Metinlerde iç seste i ünlüsü bazı örneklerde ي harfiyle gösterilmiş; bazı örneklerde gösterilmemiştir.

beliŋler بلكلر (NO 195a/39), gir كر (NO 190a/15), kim كم (NO 174b/14)
milklerin ملك لرين (NO 186b/14), veribidi وربدى (NO 186a/14), benligin بنلكن (NO 186b/23)
iplik ايپلك (V 43b/6), işit ايشت (V 5b/11), kim كيم (V 10a/16)
seyrimize سيريميزه (V 24a/4), vėrgil (V 12b/3), yetmişem يتمشم (V 6b/1)
kişi كشى (Ç 29b/3), deŋiz دڭز (Ç 43a/7), nice نيجه (Ç 86b/12)

yersin يرسن (Ç 86a/5), yüregim يوره كيم (Ç 60b/6), bilmediler بِلمَدِيلر (Ç 3b/1)

4.1.1.4.3. Son Seste i Ünlüsü

Son seste i ünlüsü ي harfiyle gösterilmiştir. Viyana nüshasında az sayıda örnekte ء ile gösterilmiştir.

issi اسى (N0 177a/4), şimdi شمدى (NO 192a/10), bigi بيكى (NO 173b/8)
üni اونى (NO 177b/40), igneyi اكنه يى (NO 186b/22), gözleri كوزلرى (NO 195a/23)
gibi كبي (V 43a/6), şimdi شمدي (V 3a/1), elçi الچي (V 6b/11)
sözi سوزي (V 10b/4), kimseyi كيمسه ء (V 12b/8), gėcesi كيجه سي (V 14b/15)
gizli (Ç 8a/7), iki ايكى (Ç 15a/4), kendi كندى (Ç 30b/4)
dedeleri ده ده لرى (Ç 6a/5), eri ارى (Ç 8b/9), gördi كوردى (Ç 12a/5)

4.1.1.5. u Ünlüsü

4.1.1.5.1. Ön Seste u Ünlüsü

Ön seste u ünlüsü او harfleriyle gösterilmiştir.
uçalum اوچلوم (NO 188a/2), uġrı اوغرى (NO 177a/3), ulu اولو (NO 174a/15)
uşlu اوصلو (V 32a/14), uyarısar اويارَيسر (V 18b/16), uyķu اويقو (V 41a/12)
uçmaķ اوچمق (Ç 09a/8), um اوم (Ç 06a/1), urdı اوردى (Ç 32b/3)

4.1.1.5.2. İç Seste u Ünlüsü

İç seste u ünlüsü bazı örneklerde و ile gösterilirken bazı örneklerde gösterilmemiştir. Çorum nüshasında ُ örneklenmiştir.
dur دور (NO 195a/35), ķonuķsuzın قنق سزين (NO 195a/22), ķurup قورب (NO 188a/38)
umum اومم (NO 193b/19), açılur آچيلور (NO 188b/32), ṣusuzlıġum صوسوزلغم (NO 190b/13)
ķulaġuŋ قولاَغك (V 38a/5), boyunca بوينجه (V 36a/19), unutmaya اونوتميه (V 23b/2)
uzaķdur اوزاَقدر (V 38a/4), alup اَلوب (V 23b/4), olur اولور (V 25b/8)
ayruķ ايرق (Ç 1b/3), yazuķ يازق (Ç 49a/7), artuķ ارتق (Ç 20b/4), alup آلوُب (Ç 4a/8)
yuduġuŋ يودغك (Ç 86b/10), durur دورر (Ç 43b/1), başum باشم (Ç 50a/6)

4.1.1.5.3. Son Seste u Ünlüsü

Son seste u ünlüsü و harfiyle gösterilmiştir.
ḳapu قپو (NO 174a/4), ḳamu قمو (NO 193b/23), bu بو (NO 180b/15)
ṭonlu طونلو (NO 174a/31), vücūdu (NO 178a/12), ḳayġulu قيغلو (NO 183b/12)
uṣlu اوصلو (V 32a/14), ḳorḳu قورقو (V 15a/8), ṣu صو (V 32b/4), boynu بوينو (V 22b/9), ṭutsaḳlu طوتسآقلو (V 15a/16)
ṭoġru طوغرو (Ç 86b/11), ḳaraŋu قره ڭو (Ç 85a/5), aġu اغو (Ç 51a/10)
ḳanlu قنلو (Ç 58b/5), yaşlu يشلو (Ç 69a/4)

4.1.1.6. ü Ünlüsü

4.1.1.6.1. Ön Seste ü Ünlüsü

Ön seste ü ünlüsü او harfleriyle gösterilmiştir.
üç اوج (NO 173b/18), ün اون (NO 187b/12), ürmedin اورمدين (NO 185a/2)
üçünci اوچونجي (V 21b/13), ütersin اوترسين (V 19a/16), üzre اوزره (V 13b/10)
üst اوست (Ç 10a/11), üşdi (Ç 73b/3), üzerem اوزارم (Ç 36a/7), ḥükümler حُكملر (Ç 4a/7)

4.1.1.6.2. İç Seste ü Ünlüsü

İç seste ü ünlüsü bazı örneklerde و ile gösterilirken bazı örneklerde gösterilmemiştir.
bencüleyin بنجولين (NO 188a/6), bişür بشور (NO 185b/33) üzümi اوزومى (NO 184a/21), üşüp اوشوب (NO 193b/25), sürdüm سردم (NO 180b/38), belürsüz بلورسز (NO 192a/19)
anuŋçün انكچون **(**V 24b/4**),** dükendi دوكندي (V 28a/5), dün دون (V 7b/3)
biçüp بيچوب (V 12a/4), bildürür بيلدرر (V 26b/9), düşledüŋ دوشلدك (V 42b/17)
eksük اكسك (Ç 84a/6), içün ايچون (Ç 83a/6), yürürem يورورم (Ç 76a/4), düpdüz دؤپدز (Ç 4a/7)
dilsüz دلسوز (Ç 41b/5), ėrişdür ايرشدر (Ç 68a/12), yücedür يوجادر (Ç 20b/11)

4.1.1.6.3. Son Seste ü Ünlüsü

Son seste ü ünlüsü و harfiyle gösterilmiştir.
bellü بللو (NO 181b/22), berü برو (NO 179b/45), sevgü سوكو (NO 179a/26)

derdlü دردلو (NO 182a/5), isteyü استيو (NO 190a/22)
bellü بلّو (V 15a/13), biregü بركو (V 41b/4), gėrü كيرو (V 21a/13)
sevgilü سوكيلو (V 30b/8), gizlü كزلو (V 15a/4), öldü أولدو (V 9a/2)
bellü بللّو (Ç 84b/2), içerü ايچرو (Ç 20b/10), deyü ديو (Ç 59b/5)
ķuvvetlü قوّتلو (Ç 75a/2), yönü يونو (Ç 17a/5), dürlü درلو (Ç 7a/8)

4.1.1.7. O Ünlüsü

4.1.1.7.1. Ön Seste o Ünlüsü

Ön seste o ünlüsü çoğunlukla ا ve و harfleriyle gösterilirken Nuruosmaniye nüshasında bir örnekte ا ile gösterilmiştir.
oġlan اوغلن (NO 175a/43), obaya اوبايه (N0 193a/34), oda اوده (NO 176a/29)
olsaŋ السك (NO 179b/38)
otuz اوتوز (V 23a/11), oġlan اوغلن (V 34b/13), oda اوده (V 22a/11)
oġlan اوغلان (Ç 61a/8), oda اوده (Ç 13a/6), ol اول (Ç 3a/4)

4.1.1.7.2. İç Seste o Ünlüsü

İç seste o ünlüsü bazı örneklerde و ile gösterilirken bazı örneklerde gösterilmemiştir.
ẖoş خوش (NO 180b/15), boyun بيون (NO 192a/16), yoldaş يولدش (NO 185a/8)
bol بول **(**V 40a/7), çoķ چوق (V 12b/14), dost دوست (V 10a/11)
boyadı بويدي (Ç 76a/3), çoķ چوق **(**Ç 62b/1), doġrıdur دوغريدر (Ç 59a/8),
dost دؤست (Ç 4a/2)

4.1.1.7.3. Son Seste o Ünlüsü

Son seste o ünlüsü tek örnekte bulunup و ile gösterilmiştir.
ķo قو (NO 194a/25), ķo قو (V 11b/2), ķo قو (Ç 24b/3)

4.1.1.8. ö Ünlüsü

4.1.1.8.1. Ön Seste ö Ünlüsü

Ön seste ö ünlüsü ا ve و ile gösterilmiştir. Viyana nüshasında bazı örneklerde اؤ bulunmaktadır.

ödi اودي (NO 182a/37), ögüm اوكم (NO 192a/20), ölü اولو (NO 192a/26)
ögen اوكن (V 24a/14), öküş اوكوش (V 36b/14), öldü اؤلدو (V 9a/2)
ögüt اوكت (Ç 60a/9), özge اوزكه (Ç 29b/3), ördek اوردك (Ç 66b/5)

4.1.1.8.2. İç Seste ö Ünlüsü

İç seste ö ünlüsü و harfiyle gösterilmiştir.

döndi دوندي (NO 182a/24), köpri كپري (NO 180a/21), göz كوز (NO 179a/26)
kökin كوكن (V 32a/8), gök كوك (V 25a/8), gölge كولكه (V 6b/15)
göŋül گوڭول (Ç 14b/3), söyledi سويلدي (Ç 59a/6), söz سوز (Ç 31a/1)
Bir örnekte ötre ile gösterilmiştir. gönilelüm كُنى للم (NO 187b/5)

4.1.1.8.3. Son Seste ö Ünlüsü

Son seste ö ünlüsü bulunmamaktadır.

4.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

4.1.2.1. ç Ünsüzü

4.1.2.1.1. Başta ç Ünsüzü

Nuruosmaniye nüshasında sözcük başı ç ünsüzü çoğunlukla چ ile az sayıda örnekte ج ile gösterilirken; Viyana ve Çorum nüshalarında چ ile gösterilmiştir.
çalap چلپ (NO 188a/13), çalap جلپ (NO 192b/30), çeküç جكچ (NO 180b/38),
çāh چاه (NO 177b/39)
çalap چلاب (V 15b/16), çaḳa چاقه (V 41a/18), çoḳ چوق (V 1b/14)
çalap چلپ (Ç 13b/13), çaḳdum چقدم (Ç 34a/2), çeşmelerden چشمه لردن (Ç 30b/4)

4.1.2.1.2. İçte ç Ünsüzü

İncelenen nüshalarda sözcük içinde ç ünsüzü ج, چ harfleriyle gösterilmiştir.
alçaḳ الچقلق (NO 176a/44), açılur آچيلور (NO 188b/32), uçmaḳ اوچمق (NO 178a/46)
biçüp بيچوب (V 12a/4), açısar آچيسر (V 42b/11), elçi الچي (V 6b/11)
içerü ايچرو (Ç 20b/10), içün ايچون (Ç 83a/6), baḳçelerde بقچه لرده (Ç 30a/11),
ġarībçe غريبجه (Ç 34b/8)

4.1.2.1.3. Sonda ç Ünsüzü

İncelenen nüshalarda sözcük sonunda ç ünsüzü ج, چ harfleriyle gösterilmiştir.
aç آچ (NO 190a/20), ḳulaç قولاج (NO 172a/12), üç اوج (NO 179a/47)
avuç اوج (V 8a/14), birḳaç برقاج (V 39a/17), çeç چاج (V 30a/9), seç سچ (A43a/6)
geç كچ (Ç 27bb/5), iç (Ç 29b/4), güç كوج (Ç 82a/1)

4.1.2.2. P Ünsüzü

4.1.2.2.1. Başta p Ünsüzü

Nuruosmaniye nüshasında başta p ünsüzü ب veya پ ile gösterilirken; Viyana ve Çorum nüshalarında başta yalnızca پ harfi kullanılmıştır.

parmaġuŋ برمغوك (NO 186b/7), pend پند (NO 180b/12), perde پرده (NO 193a/30)

parmaġıla پارمغيله (V 22b/16), perde پرده (V 29a/1), pes پس (V 35a/13)

pāk پاك (Ç 30a/4), pek پك (Ç 53a/5), perde پرده (Ç 16a/6)

4.1.2.2.2. İçte p Ünsüzü

İçte p ünsüzü üç nüshada da پ harfi ile gösyerilmiştir.

ṭopraḳ طپرق (NO 177b/42), ṭopuġından طپوغندن (NO175a/4), yapar يپر (NO 191b/15)

sepet سپت (V 43b/11), sipāhī̇ سپاَهي (V 33b/14), ṭopraḳ طوپراَق (A11b/6)

Ṭapduḳ طاپدق (Ç 69a/7), ṭopraḳ طپراق (Ç 2b/8), ḳapu قپو (Ç 35a/6)

4.1.2.2.3. Sonda p Ünsüzü

Sonda p ünsüzü üç nüshada da ب veya پ ile gösterilmiştir.

dip دب (NO 175b/42), ṭap طپ (NO 176b/16), hep هب (NO 179b/36)

çap چپ (NO 180b/36), açup آچوب (NO 174a/4), ḳılup قيلوب (NO 180b/20), çeküp چكب (NO

188b/38)

hep هب (A3a/9), هپ (V 3b/15), ḳalup قالوب (V 4a/5), çalap چلاَب (V 5b/7),

biçüp بيچوب (V 12a/4), ṭolap طولاَب (V 5a/15)

varup وارب (Ç 3b/7), çalap چَلَب (Ç 9a/7), hep هپ (Ç 11a/7), ṭop طوپ (Ç 11a/8),

dönüp دونب (Ç 27b/2), çöp چوپ (Ç 33a/3), yalap يلاپ (Ç 37b/3)

4.1.2.3. T Ünsüzü

4.1.2.3.1. Başta t Ünsüzü

Sözcük başında t ünsüzü ط ve ت ile gösterilmiştir. ط kalın ünlülü sözcüklerde kullanılmıştır. Nuruosmaniye nüshasında tek örnekte ط ince ünlülüdür.
ṭap طپ (NO 176b/16), ṭopraḳ طپرق (NO 177b/42), ṭopuġından طپوغندن (NO175a/4), ṭüzgün طوزكون (NO 174b/6)
Taŋrı تكرى (NO 194a/23), ten تن (180a/45), turfandadur تورفندهدر (NO 189b/36)

ṭaŋ طاڭ (V 7b/1), ṭolap طولاَب (V 5a/15), ṭopraḳ طوپراَق (A11b/6), ṭutsaḳlu طوتسآقلو (V 15a/16)

tek تك (V 6a/17), tatarsın تتاَرسين (V 19a/10), tüteyin توته ين (V 18b/13)

ṭop طوپ (Ç 11a/8), ṭopraḳ طپراق (Ç 2b/8), Ṭapduḳ طاپدق (Ç 69a/7), ṭopraḳ طپراق (Ç 2b/8)

Taŋrı تڭري (Ç 26a/4), tek تك (Ç 57a/7), tez تز (Ç 85a/4), tüten توتن (Ç 18b/11)

4.1.2.3.2. İçte t Ünsüzü

Sözcük içinde Arapça birkaç kelimede bulunan ط harfi dışında ت harfi kullanılmıştır.

vaṭandayıdum وطنده يدوم (NO 185b/6), sulṭān سلطان (NO 186a/13)
isteyü استيو (NO 190a/22), ṣatmaġa صتمغه (NO 189b/25), örtesin اورته سين (NO 180a/33), ėrte ارته (NO 189a/38)
Muṣṭafā مصطفيَ (V 30b/7), sulṭān سلطاَن (V 33b/6), otuz اوتوز (V 23a/11), ütersin اوترسين (V 19a/16), unutmaya اونوتميه (V 23b/2), yaratduŋ يراَتدك (V 43a/1), ėrte ايرته (V 24a/14),

ķatı قتي (V 17b/9)
vaṭanımuz وطنمز (Ç 74a/), ķuvvetlü قوّتلو (Ç 75a/2), artuķ ارتق (Ç 20b/4), ķatdın قاتدن (Ç 04a/8), ṣatılmaz صتلمز (Ç 49b/8)

4.1.2.3.3. Sonda t Ünsüzü

Sözcük sonunda Arapça birkaç kelimede bulunan ط harfi dışında ت harfi kullanılmıştır. Viyana nüshasında tek örnekte sonda ط bulunmaktadır.
şarṭ شرط (NO 189a/19), et ات (NO 180a/45), dört درت (NO 192a/31), dut دوت (NO 193a/21), eyit ايت (NO 189a/39)

sepet سپت (V 43b/11), dost دوست (V 10a/11), işit ايشت (V 5b/11), ṣırāṭ صراَط (V 30a/16),

şarṭ شرط (V 36a/13)

ṣırāṭ صراط (Ç 14b/9), ögüt اوكت (Ç 60a/9), dost دۇست (Ç 4a/2), üst اوست (Ç 10a/11), tut توت (Ç 57a/)

4.1.2.4. S Ünsüzü

4.1.2.4.1. Başta s Ünsüzü

Nüshalarda sözcük başında ص harfi yalnızca kalın ünlülü sözcüklerde kullanılırken, س harfi hem kalın hem de ince ünlülü sözcüklerde bulunmaktadır.

ṣıduŋ صدوك (NO 177a/22), ṣolda صولده (NO 183a/13), ṣoŋ صوك (NO 188a/45), ṣovuķdan صوقدن (NO 182a/42)

suç سوج (NO 179b/25), sulṭān سلطان (NO 184b/16), süŋük سكوك (NO 180a/45)

siŋek سكك (NO 175b/38), siz سز (NO 195a/13), sögen سوكن (NO 189a/38)

ṣu صو (V 32b/4), ṣaġır صاَغر (V 38a/5), ṣarı صري (V 11b/4), ṣıġar صغاَر **(V** 1b/12)

saķ ساَق (V 20b/13), saŋa سكاَ (V 4a/13)

sinde سينده (V 30a/14), seç سچ (A43a/6), sepet سپت (V 43b/11), sekiz سكز (V 23a/5)

ṣaġ صاغ (Ç 51a/12), ṣatılmaz صتلمز (Ç 49b/8), ṣala صاله (Ç 85a/2), ṣorıcı صورجى (Ç 35a/2)

söyledi سويلدي (Ç 59a/6), söz سوز (Ç 31a/1), sevdi سودى (Ç 23b/5), sezer سزر (Ç 62a/11)

4.1.2.4.2. İçte s Ünsüzü

Nüshalarda sözcük içinde ص harfi yalnızca kalın ünlülü sözcüklerde kullanılırken, س harfi hem kalın hem de ince ünlülü sözcüklerde bulunmaktadır.

arṣlanam ارصلانم (NO 180b/9), aṣılup اصلوب (NO 183a/35), aṣṣı اصّى (NO 185a/32)

isteyü استيو (NO 190a/22), issi اسى (NO 177a/4), kimse كمسه (N0 191b/10)

olsaŋ السك (NO 179b/38), ṣusuzlıġum صوسوزلغم (NO 190b/13), yorasın (NO 192b/42)

uṣlu اوصلو (V 32a/14), aṣılup اَصلوب (V 29b/3), ışmarlar اصمارلر (V 43b/6)

ṭutsaḳlu طوتسآقلو (V 15a/16), ütersin اوترسين (V 19a/16), esrük اسرك (V 2a/8)

açısar اَچيسر (V 42b/11), gėcesi كيجه سي (V 14b/15), yürürse يوررسه (A35a/16)

başmaḳ باصمق (Ç 66a/3), ṣuṣamışları صوصامشلرى (Ç 66b/8), aşmışlar آصمشلر (Ç 15b/7)

eksük اكسك (Ç 84a/6), üst اوست (Ç 10a/11) dost دوست (Ç 43a/2)

dilsüz دلسوز (Ç 41b/5), görmeyiser كورميسر (Ç 80a/1), ulusı اولسى (Ç 7b/3)

4.1.2.4.3. Sonda s Ünsüzü

Nüshalarda sözcük sonunda kalın ص harfi yalnızca kalın ünlülü sözcüklerde kullanılırken, س harfi hem kalın hem de ince ünlülü sözcüklerde bulunmaktadır.

ḥırṣ حرص (NO 180a/47), Yūnus يونس (NO 193a/2), pes پس (NO 194a/13)
pes پس (V 1b/6), ḫāṣ خاَص (V 10b/11), nefs نفس (V 15b/2)
kes كس (Ç 29a/3), herkes هركس (Ç 19b/2), palāṣ پالاص (Ç 82b/3)

4.1.2.5. g Ünsüzü

4.1.2.5.1. Başta g Ünsüzü

Sözcük başında g ünsüzü üç nüshada da ك harfiyle gösterilmektedir.
gece كجا (NO 188a/6), gel كل (177a/24), gemi كمى (NO 193a/24)
gece كجه (V 24a/14), gėrü كيرو **(V** 10b/7), gibi كبي (V 25b/10)
gene كنه (Ç 36b/2), gezdüm كزدم (Ç 32b/4), gönül كوڭُل **(**Ç 05b/6)

4.1.2.5.2. İçte g Ünsüzü

Sözcük içinde g ünsüzü Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında ك harfiyle gösterilmiştir. Çorum nüshasında ise sözcük içi g harfi çoğunlukla ڭ ile gösterilmiştir.

begendüŋ بكندك (NO 176b/25), bigi بكى (NO 188a/10), igneyi اكنه يى (NO 186b/22)

bilgil بلكل (NO 194b/22)

biregü بركو (V 41b/3), degme دكمه (V 25a/5), eginleri اكينلري (V 35a/6),

öldigüŋ اوٗلديكك (V 30a/9)

degül دڭل (Ç 45a/4), دكل (Ç 24a/8), yegrek يڭرك (Ç 28b/6), ögüt اوڭت (Ç 20b/6),

ölecegin اولجڭن (Ç 68a/6)

4.1.2.5.3. Sonda g Ünsüzü

Sözcük sonunda g ünsüzü Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında ك harfiyle gösterilmiştir. Çorum nüshasında ise sözcük sonu g harfi çoğunlukla ڭ ile gösterilmiştir.

çig چيك (NO 178b/36), teng تنك (NO 179b/46), yeg يك (NO 191b/11)

çig چيك (V 38a/4), yeg يك (V 36b/10)

yeg يڭ (Ç 51a/10), külüng كولنك (Ç 66b/7), çig چيڭ (Ç 80b/1)

4.1.2.6. ŋ Ünsüzü

4.1.2.6.1. İçte ŋ Ünsüzü

Sözcük içinde ŋ ünsüzü Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında ك harfiyle gösterilmiştir. Çorum nüshasında ise sözcük içinde ŋ harfi ڭ ile gösterilmiştir.

Taŋrı تکری (NO 194a/23), siŋek سکك (NO 175b/38), deŋiz دکیز (NO 176a/39)

senüŋdür (NO 176a/44), deŋizi دڭزی (NO 182b/27)

aŋlamazsın اکلمزسین (V 19a/12), göŋül کوکل **(V** 10b/4) , anuŋçün (V 41b/4),

saŋa سکاَ (V 4a/13)

Taŋrı تڭری (Ç 54b/8), deŋiz دڭز (Ç 43a/7), ḳaraŋu قره ڭو (Ç 85a/5), aŋa اڭا (Ç 82a/2)

göŋül ڭوڭول (Ç 14b/3)

2.1.2.6.2. Sonda ŋ Ünsüzü

Sözcük sonunda ŋ ünsüzü Nuruosmaniye ve Viyana nüshalarında ك harfiyle, Çorum nüshasında ise çoğunlukla ڭ ile gösterilmiştir.

ṣoŋ صوك (NO 188a/45), uyarsaŋ اویارسك (NO 182a/26), dınmaŋ دنمك (NO 190a/41)

ṭaŋ طاڭ (V 7b/1), yaratduŋ یراَتدك (V 43a/1), biŋ بیك (V 4a/4)

erüŋ ارك (Ç 66a/4), yandurdıġuŋ یاندردیغڭ (Ç 71a/2), biŋ بیڭ (Ç 19b/1)

4.2. SES BİLGİSİ

Bu bölümde nüshalardaki ses özellikleri karşılaştırmalı olarak örneklerle incelenmiştir.

4.2.1. Ünlü Uyumları

4.2.1.1. Önlük Artlık Uyumu

İncelenen nüshalarda önlük artlık uyumu büyük ölçüde bulunmaktadır. Türkiye Türkçesinde uyuma girmeyen -ki ekinin Nuruosmaniye nüshasında uyuma girdiği bazı örnekler tespit edilmiştir:

yarınḳı (NO 178b/24), ḳarşumdaġı (NO 180b/43), boynuŋdaġı (NO 182b/16), ṭaşuŋdaġı (NO 182b/17)

Önlük Artlık Uyumu Dışında Kalan Eklere Örnekler

yarınki (NO 183b/38), boynuŋdaki (V 4a/12), yarınki (V 37b/15)

boynuŋdaki (Ç 11b/1), aġzuŋdaki (Ç 23a/7)

çatma-gil (Ç 30b/10), (Ç 30b/11), yatma-gil (Ç 30b/10)

yoldaşken (NO 187b/19), varken (NO 187b/29)

ḳuliken (V 19a/3), baḳarken (V 36a/18)

aġlarken (Ç 34b/11), ḳulken (Ç 35a/6)

şeyẖlıġı (V 11b/9), ḳadīmlıġı (V 32b/16), ġanīlıġı (V 33a/6)

bī-çārelıḳ (NO 175a/14), ḳādirlıġın (V 7b/5), raḥīmlıġuŋ (V 8a/12),

gide-yorurdı (NO 286b/22)

4.2.1.2. Düzlük Yuvarlaklık Uyumu

Eklerde yuvarlaklaşma eğiliminin bulunduğu Eski Anadolu Türkçesi (EAT), bazı eklerin yuvarlak, bazılarının ise düz ünlülü biçimde kalıplaştığı bir dönemdir (Gülsevin & Boz, 2022). Bu nedenle düzlük yuvarlaklık uyumu bu dönemde büyük ölçüde bozulmuştur.

- -(U)k yapım eki Nuruosmaniye ve Çorum nüshasında nüshalarında çoğunlukla yuvarlak ünlülü biçimiyle görülürken yuvarlak ünlülü Viyana nüshasında sınırlı sayıda düzleşmiş örnek de tespit edilmiştir:

  ayruḳ (NO 189b/34), (V 36a/10), (Ç 1b/5)
  eksük (NO 181b/12), (V 9a/13), (Ç 84a/6); eksik (V 26b/12)
  buyruḳ (NO175a/3), (V 36a/2); buyruġı (Ç 7a/5)
  artuḳ (NO 175b/35), (V 21a/7), (Ç 12a/3)
  ayruḳ (NO 183b/20), (V 38b/7), (Ç 56b/6)
  ṭanuḳ (NO 183a/25), (V 27b/16), (Ç 29b/2)
  esrük (NO 187b/45), (V 9b/12), (Ç 39a/1); esrigi (V 22a/16)
  yazuḳ (NO 186b/26), (V 20b/6), (Ç 49a/7)

- Yön gösterme eki olan -ArU < -gArU Nuruosmaniye nüshasında yuvarlak ünlülü olarak

yer almaktadır.

içerü < iç+gerü (NO 177a/9), (V 6b/7), (Ç 35b/12)

yuḳaru < yoḳ+ġaru (NO 192a/27), (V 38b/8), (Ç 52b/8)

ilerü < il+gerü (NO 196a/7), (V 4a/16), (Ç 64a/2)

Viyana ve Çorum nüshasında ekin düz ünlülü biçimi içeri (V 25a/4), (Ç 52a/1), yuḳarı (V 17a/1) ve ileri (Ç 12b/3) biçimlerinde tespit edilmiştir.

- İncelenen nüshalarda g, ġ seslerinin düşmesi sonucu oluşan yuvarlaklıklara örnek olarak şunlar verilebilir:

ayru < adrıġ (N0 191a/30), (V 23a/9), (Ç 57a/2)ḳamu < ḳamaġ (NO 186a/11), (V 21b/3), (Ç 9a/5)

ḳapu < kapıġ (NO 174a/4), (V 11b/2), (Ç 72a/5)

ayrı sözcüğü Çorum ve Viyana nüshalaronda düz ünlülü olarak da tespit edilmiştir: ayrı (V 39b/1), (Ç 2b/6)

Sonundaki -g,-ġ sesi düştüğü halde yuvarlak ünlü taşımayan sözcükler:

acı < açıġ (NO 185b/19), (V 14b/5), (Ç 70b/2)

kiçi < kiçig (NO 192b/33), (Ç 5a/10)

çeri < çerig (NO 192a/1), (V 34a/17)

diri < tirig (NO 176a/11), (V 4a/16), (Ç 80a/2)

ḳatı < ḳatıġ (NO 177a/3), (V 30a/13), (Ç 27a/7)

- İncelenen nüshalarda dudak ünsüzlerinin etkisiyle ortaya çıkan yuvarlaklık örneği olarak:

ṭamu (NO 183b/4), (V 33a/5), (Ç 27b/8)

yavuz (NO 186b/41), (V 40b/13), (Ç 66a/6)

demür (NO 174a/30), (Ç 13a/2) tespit edilmiştir. Viyana nüshasında demir (V 28b/1) şeklinde düzleşmiştir.

- Eski Türkçeden beri devam eden yuvarlaklıklara örnek olarak aşağıdaki örnekler verilebilir.

altun (NO 180b/27), (V 13b/12), (Ç 13a/3)

berü (NO 174b/47), (V 22a/3), (Ç 11b/4)

aġu (NO 180b/31), (V 11b/10), (Ç 25b/8)

ḳaraŋu (NO 185a/16), (V 5a/9), (Ç 68a/12)

ḳarşu (NO 191a/10), (V 18b/2), (Ç 23a/9)
kendü (NO 189b/40), (V 29b/3), (Ç 29a/5)
İncelenen nüshalardan Nuruosmaniye nüshasında yuvarlaklaşmanın daha belirgin olduğu görülmektedir. Viyana ve Çorum nüshalarında ise düzleşme eğilimi daha fazladır. Özellikle Viyana nüshasında, sözcük köklerinin yanı sıra eklerde de düz ünlülü biçimlerin yoğun olarak kullanıldığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda:

Birinci tekil kişi iyelik eki Nuruosmaniye nüshasında yalnızca yuvarlak olarak bulunurken Viyana ve Çorum nüshalarında düz şekilde de bulunmaktadır: rāzlarımı (V 3b/1), şeyḫime (V 3b/16); elime (Ç 2b/10), ilime (Ç 34b/6)

İkinci tekil kişi iyelik eki Nuruosmaniye nüshasında yalnızca yuvarlak olarak bulunurken Viyana ve Çorum nüshalarında düz şekilde de bulunmaktadır: gönliŋe (V 5a/10), dirligiŋe (V 41b/19); yüziŋe (Ç 23a/9), adıŋı (Ç 51a/2)

Birinci çoğul kişi iyelik eki Nuruosmaniye nüshasında yalnızca yuvarlak olarak bulunurken Viyana ve Çorum nüshalarında düz şekilde de bulunmaktadır: seyrimize (V 24a/4), milletimüz (V 9b/16); ḥālimüz (Ç 60a/6), dostlarımuz (Ç 74a/2).

-sIz addan ad yapma eki eki Nuruosmaniye ve Çorum nüshalarında yalnızca yuvarlak olarak bulunurken Viyana nüshasında düz şekilde de bulunmaktadır: ʿışḳsıza (V 18b/5), ḳulaḳsız (V 25b/13)

-lI addan ad yapma ekinin düz ünlülü kullanımı Viyana ve Çorum nüshalarında birden fazla örnekle tespit edilirken, Nuruosmaniye nüshasında bu kullanıma yalnızca bir örnekte rastlanmıştır:

dertli (V 31b/18), ṭonlı (V 34a/1), boylı (NO 188a/10), gizli (Ç 63a/3), ṣaḳallı (Ç 65b/1)

-Ir geniş zaman ekinin düz ünlülü kullanımı üç nüshada da tespit edilmiştir:

gösterir (V 24b/5), sevinirem, yėrinirem (V 28a/11); vėrirsin (NO 186a/39), erir (NO 187a/17); işidirem (Ç 40b/3), yalvarıram (Ç 37a/2)

-dUr eylemden eylem yapma eki Nuruosmaniye nüshasında yalnızca yuvarlak olarak bulunurken Viyana ve Çorum nüshalarında düz şekilde de vardır.

indirem (V 22a/16) bindireler (V 2a/16); segirt-direm (Ç 40b/7), ṭaldırur (Ç 81b/1)
-dI görülen geçmiş zaman 1. tekil kişi eki baḳdımısa (V 11a/7), geldimise (V 14a/3),-dIk sıfat-fiil eki Nuruosmaniye nüshasında yuvarlak olarak vardır. Viyana ve Çorum nüshalarında düz biçimleri de bulunmaktadır:

sevdiklerüŋ (V 22b/11), bildiklerin (V 11b/11); esridigimüz (V 7b/16), dėdigi (Ç 85a/8), ḳıldıġın (Ç 16b/1).

Bazı kelimelerde kök ünlüsü yuvarlak olmasına rağmen, sonraki hecedeki ünlü düzdür. Bu kelimelerin büyük bir kısmı Eski Türkçede de düz ünlülü biçimleriyle tanıklanmıştır. Bununla birlikte, bazı kelimeler her iki biçimde de görülmektedir (Timurtaş, 1976). İncelenen nüshalarda tespit edilen örnekler şunlardır:

oḳudum (NO 182b/6), oḳımış (NO 186a/41), oḳı (V 27a/10), oḳumaḳ (V 19a/11); oḳudı (Ç 33a/4), oḳı (Ç 23b/7)

unıtdı (N0 176b/15), unut (NO 176b/24); unutdı (V 29b/7); unıt (Ç 27a/3), unut (Ç 13a/3)

4.2.2. Ünsüz Uyumu

İncelenen metinlerde ünsüz uyumunun yazıya düzenli biçimde yansımadığı görülmektedir. Buna bağlı olarak, ötümlü ünsüzlerle kalıplaşmış ekler, ötümsüz ünsüzlerden sonra da ötümlü biçimlerini korumaktadır.

+dA: ʿışḳda (NO 178b/20), (V 37b/9); ṭopraḳda (Ç 14a/4)

+dAn: dostdan (NO 182a/15), (V 2a/6), (Ç 46a/4)

-dI: gitdi (NO 189b/2), (V 15a/8), (Ç 20b/17)

-dUk ḳomaduġuŋ (NO 181a/18), ḳurduġuŋ (V 8a/16), baḳduġına (Ç 20a/8)

-dUr-: unıtdura (NO 177a/13), çekdürdi (V 30b/10), bıraḳdurdı (Ç 48b/8)

+dUr uzaḳdur (NO 178b/36), ʿışḳdur (V 32a/7), ṭuzaḳdur (Ç 67a/3)

4.2.3. Ses Değişmeleri

4.2.3.1. Ünlü Değişmeleri

e/ė

Eski Türkçe döneminden itibaren kapalı e sesinin yazımında görülen tutarsızlıklar Eski Anadolu Türkçeside de devam etmektedir (Yılmaz, 2007). İncelenen metinlerde söz başında elif ile gösterilen e sesi transkripsiyonda "e" ile ye ile gösterilen e sesi ise transkripsiyonda kapalı e karşılığı olarak "ė" ile gösterilmiştir. Söz içinde e ünlüsü çoğunlukla harfle gösterilmezken ė ise ye harfiyle gösterilmiştir. Bununla beraber kapalı e meselesinin metin genelinde tutarlı bir görünüm arz etmediği, aynı sözcüğün farklı yerlerde hem e hem de ė ile yazılabildiği görülmektedir. Sözlük dizinde bu sözcükler ayrı maddelerde gösterilmiş ve birbirlerine gönderme yapılmıştır.
vėr ویر (NO 174b/15), verme ورمه (NO 183a/8), gece كجه (V 24a/14), gėce كيجه (V 15b/16); derilür دريلور (Ç 21b/1), dėrilmez ديرلمز (Ç 21a/1)

4.2.3.2. Ünsüz Değişmeleri

4.2.3.2.1. b ~ v

Eski Türkçedeki bazı kelimelerin başındaki b-'ler Eski Anadolu Türkçesinde daha ilk zamanlarda sızıcılaşarak v- olmuştur (Timurtaş, 1976, s. 341). İncelenen nüshalardan örnekler şunlardır.

var < bar (NO 174b/36), (V 10a/3), (Ç 05a/11),

var- < bar- (NO 191b/10), (V 3b/16), (Ç 25a/14)

Bununla birlikte bazı örneklerde kelime başındaki b- korunmuştur:

berk (NO 189b/43), (V 37a/7), (Ç 15b/4);

buş- (NO 187b/22), (Ç 32a/3)

Ayrıca, Nuruosmaniye ve Çorum nüshalarında geçen bıŋar (NO 190a/24) (Ç 50b/3) örneği Türkiye Türkçesinde p- ile karşılanan biçimiyle dikkat çekmektedir; ancak bu kullanım sınırlı bir örnek olarak kalmaktadır.

Kelime içindeki ve sonundaki b'ler EAT'nin ilk zamanlarında sızıcılaşarak v olmuştur (Timurtaş, 1976, s. 341).

yavuz (NO 186b/41), (V 40b/13), (Ç 66a/6)

ev (NO 180a/2), (V 42b/5), (Ç 17b/5)

"ben" ve "biz" zamirlerinden türeyen yapılarda, ek başında yer alan b- ünsüzünün Eski Anadolu Türkçesinde v-'ye dönüştüğü örnekler incelenen nüshalarda tespit edilmiştir:

bahādurvan (NO 176b/38), etmeyevüz (NO 191a/39)

görmeyevüz (V 22a/4), (Ç 68b/8)

4.2.3.2.2. d ~ t

İncelenen nüshalarda Eski Anadolu Türkçesinde söz başında d- ve t- biçimlerinin birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bu durum, düzenli ve tek yönlü bir ses değişiminden ziyade müstensih tercihine ve yazı geleneğine bağlı varyantlaşmayı göstermektedir. Aşağıda bu duruma ilişkin örnekler verilmiştir:

dad (NO 179a/32), (V 5a/8), (Ç 80b/1), ṭad (NO 178a/8)

dad- (V 40a/9) tat- (Ç 10b/3), ṭat- (NO 185b/33), (V 32a/3), (Ç 53b/6)

dayan- (V 29b/15), ṭayan- (NO 185b/3), (V 21a/16), (Ç 57a/7)

daġ (NO 176a/34), (V 31b/4), (Ç 67b/2) ṭaġ (NO 175b/30), (V 25b/5), (Ç 64a/1)

doġ- (V 20b/6) ṭoġ- (NO 193a/6), (V 20b/3), (Ç 39b/6)

doġru (NO 191a/22) , (V 28b/4), doġrı (V 59a/8), ṭoġru (NO 174b/31), (V 11b/7), (Ç 72b/3)

dol- (NO 187a/8), (V 16b/12), (Ç 51b/5) ṭol- (NO 182a/6), (V 13b/3), (Ç 30b/4)

don (V 27a/13), (Ç 33b/1) ṭon (NO 174b/48), (V 13b/13), (Ç 45a/3)

dur- (NO 177b/22), (V 13b/8), (Ç 17b/2) ṭur- (NO 174a/11), (V 13b/11), (Ç 75b/3)

duduş- (NO 187a/10), ṭutuş- (NO 192a/18), (V 28b/10), (Ç 58a/9)

duy- (NO 187a/28), (V 31b/15),(Ç 60a/11) ṭuy- (NO 179a/45), (V 36a/11), (Ç 68b/5)

duzaḳ (NO 190a/26), (Ç 34b/8) ṭuzaḳ (NO 190a/25), (V 15a/16), (Ç 34b/5)

Nüshalarda yalnızca d ile kullanılan sözcüklere örnekler:

daḫı (NO 174a/32), (V 19b/9), (Ç 2a/3)

degin (NO 175a/21), (V 36a/10), (Ç 62a/13)

dön- (NO 182a/24), (V 30a/8), (Ç 68a/1)

dügün (NO186a/11)

dükeli (NO 192b/18), (V 16b/10), (Ç 31b/13)

Nüshalarda yalnızca t ile kullanılan örnekler:

ṭamu (NO 190b/11), (V 3a/8), (Ç 39a/3)

ṭavar (V 22b/11), (Ç 60a/8)

ṭap- (NO 175a/2), (V 4a/4), (Ç 78b/2)

ṭamar (NO 192a/15), (V 40b/7), (Ç 51a/13)

ṭamla (NO 195a/4)

4.2.3.2.3. k ~ g

ك harfinin k mi yoksa g mi okunması gerektiği yazımdan her zaman kesin olarak anlaşılamamaktadır. Oğuzca sözcük başında özellikle ince ünlülü sözcüklerde görülen t > d değişmesi EAT'de yazıya yansımış; bu ötümlüleşme Türkiye Türkçesinde ve Anadolu ağızlarında da izlenebilirliğini sürdürmüştür. Kalın ünlülü sözcüklerde ise ötümlüleşmenin daha sınırlı olduğu görülmektedir. Bu durum kalın ünlülü sözcüklerde *t* ve *k* ünsüzlerinin korunmasına karşılık, ince ünlülü sözcüklerde ötümlüleşmenin (k>g) daha yaygın olması gerektiğini düşündürmektedir. Nitekim günümüzde k ile yazılan pek çok sözcük Anadolu ağızlarında g'li biçimleriyle karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bazı Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde *k* ve *g* ünsüzlerini ayırt etmek amacıyla ڭ işaretinin kullanılması ve bu metinlerde çok sayıda ötümlüleşme örneğinin bulunması da bu görüşü desteklemektedir (Gülsevin, 1989, ss. 119-120).

Bu nedenlerle bugün de k'li kullanılan birkaç örnek dışında söz başında "ك" g olarak okunmuştur.

geç- (NO 180a/21), (V 43a/6), (Ç 53a/7)

gör- (NO 174a/4), (V 11a/10), (Ç 17a/3)

gece (NO 188a/6), (V 24a/14), (Ç 15b/5)

getür- (NO 186b/35), (V 32a/15), (Ç 72b/1)

gemi (NO 193a/24), (V 24b/13), (Ç 13b/8)

git- (NO 178b/43), (V 39a/8), (Ç 17a/3)

gök (NO 180b/24), (V 16a/9), (Ç 25a/9)

k = k

kendü (NO 179b/9), (V 34b/5), (Ç 48b/3)

kişi (NO 180a/4), (V 29a/11), (Ç 18a/5)

köprü (NO 191a/22), (V 43a/8), (Ç 53a/7)

4.2.3.2.4. ḳ ~ ḫ

İncelenen metinlerde üç örnekte söz içi ḳ sesi ḫ'ya değişmiştir. Ancak örneklerin ḳ'li biçimlerinin de bulunması bu değişimin sistemli ve kesin olmadığını göstermektedir.

ḳoḫu (NO 183b/25), (Ç 47a/7) ḳoḳu (NO 190b/10), (V 13a/16), (Ç 44a/2)

yoḫsa (NO 191b/43), (V 7a/10), (Ç 82a/6) yoḳsa (NO 180a/11), (V 26b/17), (Ç 29a/5)

yoḫsul (NO 187a/34), (Ç 63b/5) yoḳsul (NO 193b/11), (V 7b/1)

4.2.3.2.5. -ġ- > -v-

Nuruosmaniye ve Çorum nüshalarında bir örnekte -ġ- > -v- değişikliği görülmektedir. ṣovuḳ "soğuk" < ET soġık (Tietze, 2023, s. 310) (NO 182a/42; Ç 74b/6)

Bununla birlikte tek örnekte

4.2.3.2.6. d > y

EAT'nin başında gerçekleşen Eski Türkçe -d- > -y- değişikliği metinlerde görülmektedir.

ayaḳ "ayak" < Et aḏaḳ (Tietze, 2023, s. 399) (NO 194b/27), (V 23b/9), (Ç 56b/6)

ḏ418) (NO 178a/31), (V 35b/3), (Ç 34a/6)

uyu- "uyu-" < ET uḏı- (Tietze, 2023, s. 234) (NO 190a/43), (3b/10), (Ç 49b/6)

4.2.3.3. Ünsüz Düşmesi

Eski Türkçe eklerde yer alan g sesinin, Eski Anadolu Türkçesinde sızıcılaştığı; bazı örneklerde eriyerek yanındaki ünlüyü yuvarlaklaştırdığı, bazı örneklerde ise ortadan kalktığı görülmektedir.

acı < acıġ (NO 185b/19)

çeri < çerig (NO 188b/21)

ḳapu < ḳapıġ (NO 174a/4), (V 11b/2), (Ç 72a/5)

ṭonlu < ṭonluġ (NO 174a/16)

köprü < köprüg (NO 191a/22), (V 43a/8), (Ç 53a/7)

ölü < ölüg (NO 192a/26), (A17b/7), (Ç 32b/8)

ḳulaḳ < ḳulġaḳ (NO 184b/6)

gelen < kel-gen (NO 186a/12)

içerü < içgerü (NO 177a/41), (V 23a/10), (Ç 17a/5)

Ø < b-

ol- (NO 188a/32), (V 10b/14), (Ç 65a/9)

Ø < y-

ıraḳ < yıraḳ (NO 175b/39), (V 1b/14), (Ç 3a/2)

incü < yinçü (V 4a/9), (Ç 57b/8)

Ø < l

getür- < keltür- (NO186b/35), (V 37a/3), (Ç 72b/1)

Ø < r

bile < birle (NO 183b/35), (V 32b/14), (Ç 21a/3)

4.2.3.4. Ünsüz Türemesi

aşşı < aşıġ (NO 192b/28), (V 22b/5), (Ç 55b/8)

4.2.3.5. Hece Düşmesi

+dUr < durur < turur
baġludur (NO 178a/16)
yoḳdur (V 3a/1)
dirlikdür (Ç 71b/8)

4.2.3.6. Benzeşme

yoġımıssa (NO 176a/13) < mışsa

4.2.3.7. Geçişme

niçün < ne içün (NO 176a/7)
kendöz < kentü öz (V 31a/10)
n'et- > ne et- (Ç 72b/6)

4.3. ŞEKİL BİLGİSİ

Eklerin gösteriminde A (a/e), I (ı/i) ve U (u/ü) gösterimlerine ek olarak V işareti, a, e, ı ve i ünlülerinden herhangi birini temsil edecek biçimde kullanılmıştır. Bu gösterim, metin örneklerinde V harfiyle kısaltılan Viyana nüshasını ifade etmemektedir.

4.3.1. Yapım Ekleri

4.3.1.1. Addan Ad Yapan Ekler

+**An:** eren (N0 192b/25), erenler (V 2a/7), (Ç 8a/6); oġlan (NO 175a/43), (V 2a/15), (Ç 8b/4)

+**ArU:** yuḳaru (NO 193a/27), (V 38b/8), (Ç 52b/8); ilerü (N0 188b/6), (V 14a/17), (Ç 77b/11); ileri (Ç 12b/3)

+**ez:** geŋez (NO 185a/38), (Ç 40a/1)

+**CA:** Ḥamzaca (NO 189a/5), cihānca (NO 181b/8) (Ç 53b/5), yolca (NO 182b/21), (Ç 57b/4)

yarımca (V 25a/10), ṣarpça (V 9a/8), ġarībçe (V 14a/5), ẕerrece (Ç 83b/9)

+**CAK:** yalıncaḳ (NO 187a/25), (V 14a/10), (Ç 45a/5), şimdicek (V 27b/2)

+**CI:** ḳapucı (NO 189b/7), (V 11a/12); yalvarıcı (NO 189b/42), ṣorucı (Ç 35a/2), şefā'atçi (Ç 5b/5), elçi (Ç 6b/11)

+**cUK:** oġlancuḳlar (NO 188a/11), ʿaḳılcuġın (Ç 6a/8), uşacuḳlar (NO 188a/11)

+**dAş:** yoldaş (NO 181a/42), (V 24a/4), (Ç 70a/2)

+**di:** imdi (NO 184b/47), (V 25a/11), (Ç 85a/6)

+**dIn:** aydın (NO 180a/2); öŋdin (NO 178b/3), (V 30b/12), (Ç 26b/5)

+**duruk:** boyunduruḳ (V 30a/4)

+**dü:** iŋildü (NO 191a/5), (Ç 37b/2)

+**düz:** gündüz (NO 182a/21), (V 8a/7), (Ç 51b/2)

+**egü:** biregü (NO 181a/17), (V 24a/16), (Ç 66a/7)

+**ıl:** ḳızıl (NO 188a/11)

+**In:** uzun (NO 190a/5); yaḳın (V 4a/17), (Ç 67b/5)

+**gü:** gözgü (NO 179b/1), (V 43b/3)

+**KI:** evvelki (NO 184a/1), ḳarşumdaġı (NO 180b/43), şimdiki (V 2b/1), ṭaşuŋdaġı (Ç 11b/2), yolındaki (Ç 13a/2)

+**lak:** otlaḳ (Ç 25a/13)

+**lAyIn:** Manṣūrlayın (NO 186b/6), yapraḳlayın (NO 187a/15), deŋizleyin (NO 190b/12)

+**lIk:** ṭoġrulıḳ (NO 191a/24), ıraḳlıḳ (NO 193a/4), eksüklik (Ç 6b/8), ḳullıḳ (V 22b/4), (Ç 59b/7), bilişlik (Ç 56a/5), miskinlik (V 3b/5), birlik (NO 177a/30), ḳaranuluġa (NO 187b/29)

+**lU:** ḳanlu (NO 194b/33), gizlü (NO 177a/20), (V 16b/4)

ṣuçlu (V 8a/10), ṭutsaḳlu (V 15a/6), ṭatlu (NO 186b/1), (Ç 12b/11)

+**mIş:** altmış (NO 179a/47), (V 26b/15), (Ç 82a/2); yetmiş (NO 181a/14), (V 28b/6), (Ç 19b/9)

+**(I)ncI**: ikinci (NO 181b/14), dördünci (V 32b/6), altıncı (Ç 54a/11)

+**rA:** içre (NO 183b/34), (V 38b/19), (Ç 57b/6); ṭaşra (NO 184a/28), (V 36b/6), (Ç 62a/3); ṣoŋra (173b/3), (V 8a/1), (Ç 44b/1)

+**rAk:** yėgrek (NO 183a/7), yegrek (V 15b/9)

+**sI:** ayruḳsı (NO 184b/3), (V 20b/10), (Ç 17a/11)

+**sul:** yoḫsul (NO 187a/34), (Ç 63b/5); yoḳsul (V 7b/1)

+**sUz:** cānsuz (NO 192b/12), sensüz (V 9b/3), ʿışḳsuz (Ç 8b/1)

4.3.1.2. Addan Eylem Yapan Ekler

+**A-:** oyna- (NO 176a/20), (V 2b/12), (Ç 29b/4); beŋze- (NO 195a/15), (V 26b/6), (Ç 54b/8); yaşa- (NO 174b/37), (V 3b/14)

+**(A)l-:** buŋal- (NO 175a/39)

+**(A)r-:** aġar- (NO 180a/27), (V 43a/13), ṣarar- (NO 187a/15), (V 34a/9)

+**dA-:** alda- (NO 192a/41), (A34b/4), (Ç 56a/6)

+**eT-:** gözet- (NO 177b/4), (V 39a/6), (Ç 25a/14), eşkeret- (NO 182a/38)

+**ı-:** şaḳı- (NO 184a/11), (V 7b/12)

+**Ik:** birik- (NO 193b/31), (V 20b/10), (Ç 39a/3); gözük- (NO 181b/4), (Ç 33a/7), gözik- (V 16b/3)

+**lA-:** bağla- (NO 185a/20), gözle- (V 41b/1), ṣoyla- (Ç 47a/5)

+**lAn-:** aralan- (NO 189a/22), yaraḳlan- (V 2b/17), arlanmaḳ (Ç 48a/9)

+**sA-:** ṣuṣa- (V 23a/5), (Ç 66b/8)

4.3.1.3. Eylemden Ad Yapan Ekler

4.3.1.3.1. Mastarlar

-mAk: ṭurmaḳ (NO 175b/15), yermek (NO 185b/19), oḳumaḳ (V 19a/11), sevmek (V 37b/7), uzamaḳ (Ç 04b/8), yüzmek (Ç 84a/2)

-mAklIk: bilmeklik (NO 186a/35), girmeklige (A8a/3), ḳurtılmaḳlıḳ (Ç 29b/7), demeklik (Ç 38b/2)

-Iş: baḳış (NO 179b/5), (V 24a/7), (Ç 65a/7); biliş (NO 188b/13), (V 7a/8), (Ç 14b/5)

4.3.1.3.2. Sıfat-Fiiller

- **Geçmiş Zaman Sıfat-Fiili**

-mIş: nişānı ol durur **bağlanmış** elüŋ (NO 174b/26)

bu güç **görmiş** kişiye ad vėresin (NO 175a/36)

ṭolmış oḳa ne durmaḳ hemān anı atduŋ (V 2b/16)

ṭuzaġa **düşmiş** ḳuş gibi çekindükçe bıraḳur ʿāşıḳ (V 27b/14)

dolmış oḳa ne durmaḳ hā sen anı atduŋ ṭut (Ç 4a/10)

cümle **yaradılmış** ḳula insān daḫı sulṭānmış (Ç 22b/5)

-mAdUk: nice duzaḳ ḳuralum bu ḳonmaduḳ ḳuşlara (NO 190a/26)

-dUK: ḳomaduġuŋ nesneyi ṣanuban götürmegil (NO 181a/18)

İsrāfīl **ürdügi** ṣūrı cümle vücūdda bulduḳ (NO 185a/11)

bu menzīle ʿaḳıl ėremez bu **ḳurduġuŋ** serāb nedür (V 8a/16)

Ṭūr u münācāt baŋa **durduġum** yerde gelür (Ç 33a/8)

terk ėdesin taḫt tācı bulasuŋ **ėtdigüŋ** göçi (Ç 6b/7)

sevdükli sevdügile bile ḳopısar yarın (NO 182b/37) (Sözlüksel)

sevdikli sevdigile bile ḳopısar yarın (V 31a/9) (Sözlüksel)

- **Gelecek Zaman Sıfat-Fiili**

-(y)AcAk: varup **yatacaḳ** yėrüm ʿaḳreb ola mı yā Rab (Ç 3b/7)

söylenecek söz budur bu ʿāşıḳlar içinde (Ç 63b/7)

-(y)AsI: ḳanda bulduŋ eyit **gizlenesi** yėr (NO 177a/25)

hergiz ölümin ṣanmaz **ölesi** günin aŋmaz (NO 187a/32)

- **Geniş Zaman Sıfat-Fiili**

-(y)An: aḳan bıŋar ne miṣāl gözden inen yaşlara (NO 190a/24)

benem ol **yüriyen** seyrān içinde (NO 194b/20)

baḳamayan kişiler anı görmez (NO 175b/22)

ödi **ṣınmayan** kimseler bu yola gelmediler (V 8b/4)

bu **dönen** gökleri taḥt taḥte'ṣ-ṣerā vü yerleri (V 10b/16)

ʿışḳ daʿvāsın **ḳılan** kişi hīç aŋmaya nefs ü hevā (Ç 3a/6)

söyleyen ol **söyleden** ol Yūnus imdi ḥaḳ bul (Ç 20b/4)

-(U)r: elif bāyı bilmeyen **oḳur yazar** olur bir gün (Ç 58a/4)

-mAz: gözi g**örmez** kişi görmekden ıraḳ (NO 179a/25)

geçdüm **bitmez** ṣaġışdan uṣandum yaz u ḳışdan (V 18a/9)

gözi **görmez** kişi sevmekden ayruḳ (V 40b/15)

geçdük **bitmez** ṣaġışdan göŋli yaġmaya vėrdük (Ç 25a/1)

4.3.1.3.3. Zarf-Fiiller

4.3.1.3.3.1. Zaman Zarf-Fiilleri

-(y) AndA: Yūnus gel gör ʿāşıḳları niçe yavı varup durur
dünyā āḫiret elden ḳoyup ne **vėrende** ne **alanda**

şarṭ farż olmaz anda cānı ʿışḳda **ḳalanda** (NO 182b/11)

İbrāhīm ile Mekkeye minber **bıraġanda** yayanda idüm (V 14b/8)

ʿaḳıl nice ḳalısar işbu sırrı **duyanda** (V 22a/16)

baŋa taʿlīm **ėdende** mekteb ʿışḳ içre üstādum

şarṭ u farż olmaz anda cānı ʿışḳa **ṭalanda** (Ç 48b/8)

pes **ḳalanda** bir kişi ḳaçan ḥāṣıl olsa gerek (Ç 60b/9)

-(y)IcAK: vėrmezin **deyicek** yėr ṭutdı anı (NO 175a/4)

yarın ḳıyāmet **ḳopıcaḳ** her bir ḳula baş ḳayusı (NO 184b/15)

ol tamām **olmayıcaḳ** neyle dīn çatarsın (NO 186a/33)

deryāda mevc **urulıcaḳ** ṣoyup uşadasıdur (V 5a/11)

kişi derde **düşicek** dermān istegen olur (V 10a/12)

bu ʿāleme **çıkıcaḳ** ʿaceb ḥāle geldüm (Ç 34b/2)

bu cān gevdeden **gidicek** ya diller nice söylemez (Ç 20b/3)

-(y)Inca: ṣımayınca göŋlüŋ bütin yazılmaz cümle ṭāʿatüŋ (NO 182b/19)

sen seni **bilmeyince** er naẓar **ḳılmayınca** (NO 193b/43)

yanmayınca ʿışḳ odına kimse cānān mı bulur (V 6a/7)

ḳandalıġum bilimedüm gerçek ere **yetmeyince** (V 20b/16)

ḳızıl gül **açılmayınca** bülbül fiġān ėtmezimiş (V 22a/6)

degirmene varup un **olmayınca** (Ç 60b/5)

işüm **bitince** yüriyem teferrüce geldüm aḫī (Ç 73a/5)

-(y)IcAGAz: deŋiz mevc urucaġaz ṣoyup uşadasıdur (NO 188b/5)

varıcaġaz terāzūya ḥaḳ kendü baḳar yazuya (NO 189b/40)

ʿAzrāʾīl **gelicegez** derde dermān bulam mı ṣanursın (NO 193a/36)

ʿışḳdan naẓar **olıcaġaz** gülzār oldı nār olmadı (V 29a/17)

daġlar ṭaşlar secde ḳılur **görücegez** dervīşleri (V 32a/6)

ḥaḳdan yaŋa **dönicegez** Yūnuslayın ṭutmaḳ gerek (Ç 55b/5)

senlik benlik dilinde ḳaldı **bulıcaġaz** dervīşleri (Ç 80a/2)

-(y)AlI: baŋa bu ʿışḳ **ṭolalı** adum Yūnus olalı (NO 182a/6)

Yūnus seni **seveli** beşāret ėder cānı (NO 183b/29)

baŋa bu ʿışḳ **dolalı** adım Yūnus olalı (V 16b/12)

bunca ticāretile **seveli** bülbülem ben aŋa (V 10b/11)

ben bu ʿışḳa **ṭalalı** adumı Yūnus ḳodum (Ç 33b/7)

ben bu ʿışḳa **düşeli** Allah ile bilişeli (Ç 75b/6)

-mAdIn: anlardan **ḳurtılmadın** n'etdügi bilmedin (NO 184a/23)
ölüm ḫaberi **gelmedin** ecel yaḳamuz **almadın** (NO 188a/3)

ḳudret ṣūret **yapmadın** ferişteler **ṭapmadın** (V 14a/8)

bāġçe yolın **bilmedin** bāġbānıla **buluşmadın** (V 17a/4)

yėr gök **yaradılmadın** cān ḳalıba **girmedin** (Ç 3a/1)

ẓāhir ṣuya **yunmadın** el ayaḳ **deprenmedin** (Ç 19b/10)

-sA: yuḳaru **baḳarısa** çāh aġzı ıraḳ / aşaġa maḳāmı ṭaşıla ṭopraḳ (NO 177b/42)

bu muḫtaṣar cihān iki cihānca/dike **baḳarısaŋ** yüz biŋ anca (V 33b/3)

ʿaẓīm cihānı bil göŋül cihānı / seni **izleriseŋ** göresin anı (V 33b/4)

bir kişi derdlü **olursa** yürür derde dermān arar / ʿAzrāʾīl gelicegez derde dermān bulam mı ṣanursın (NO 193a/36)

yürüsem öŋdesin **söylesem** dilümdesin/ **otursam** yanumdasın ayruḳ ne pāzārum var (Ç 5a/11)

ṣıdḳıla **oḳısa** bunı bir ẕākir / yunar günāhından pāk olur şükür (Ç 10a/4)

-Dukda: ḫarc oldı ġaybet **öldükde** varı (NO 179a/48)

nevbet bize **geldükde** yuda ṭoyına bir gün (NO 187b/41)

baŋa şeyḫüm yüzi gerek **gördükde** baş indürmege (V 23a/15)

cān ḫulḳuma **geldükde** ʿAzrāʾīl **gördükde**

baŋa suʾāl **şorduḳda** dilüm döne mi yā Rab (Ç 3b/9)

Yūnus ḳabre **varduḳda** münker nekir **geldükde** (Ç 3b/10)

-dIsA: ben ḳıluram namāzumı ḥaḳ **geçürdise** nāzumı (Ç 84a/8)

şimdi yarıŋ **bilmedise** şimden gerü duş eyleyem (Ç 46a/10)

çün (ki) ….F.-d+kişi: şükr ėder ḫāliḳa **çün** anı **buldı** (NO 174a/24)

ḳara ḳıldan **çün aġardı** aḳ ḳıl (NO 180a/27)

şeyṭān ilini **çün urdı** yaġma tarāş oldı (V 28b/16)

ḳara ḳıldan **çün aġardı** bu ḳıl (V 43a/17)

ten fānīdür cān ölmez **çün gitdi** gerü gelmez (Ç 30b/1)

pes yanmazdın nite ola **çün** ʿışḳ odı **düşdi** cāna (Ç 70a/7)

çün (ki) / kaçan (kim) / tā ki …. F.-(y)A+ kişi: gerek ṣuya yunalum **çün biline** ʿilletümüz (NO 194b/29), (Ç 19b/12)

ʿāşıḳ cānı ölmeye **çün** cānı sen **olasın** (A18a/6)

imdi bize ne ġam ne ġuṣṣa **çün** ʿināyet dostdan **ola** (Ç 69a/8)

dost **ḳaçan gele** deyü ḥāżır olġıl (NO 177a/1)

senlik benlik olıcaḳ ikilikile ḳalur / ikilik ṭutan gönül **ḳaçan** bir dürlü **bula** (NO 183b/33)

ʿaceb anı niçe yeye nefs dilerise yaylaya / **ḳaçan kim** ifṭār **eyleye** üç günde bir etmek gerek (NO 191b/34)

eydem anı nice eyleye nefsi dilerise n'eyleye / **ḳaçan kim** iftār **eyleye** üç günde bir ėtmek gerek (V 11b/14)

ḳaçan kim ol maʿşūḳla ben rāzumı bir **eyleyem** / ġarḳ olam müşāhedeye ḥaḳdur ki taḳrīr eyleyem (Ç 45b/5)

kaçan (kim) …. F.d+kişi: ḳaçan kim ol dilber benüm gözüme yüzi ṭuş **oldı** / gönlüm cānum vėrdüm aŋa ʿışḳ baŋa yoldaş oldı (NO 194b/39)

ḳaçan kim ol dilber benüm gözüme duṭaş **oldı** / gönlüm cānum vėrdüm aŋa ʿışḳ baŋa yoldaş oldı (Ç 76b/9)

kaçan (kim) …. F.-sA+kişi: her ḳaçan aŋarsam seni ḳarārum ḳalmaz Allahum (Ç 45b/1)

tā (ki)… F. –(y) IncA (yA): gėceler **tā** ṣubḥ **olunca** iŋle Eyyūb gibi

ʿimāret olmayasın **tā** sen ḫarāb **olmayınca** (V 22b/13)

gözsüz olursaŋ yėdeler **tā bilince** dervīşleri (V 332a/8)

tā (ki)… F. mAyIncA : ʿimāret ḳılmaz seni **tā** ḫarāb **olmayınca** (Ç 60a/8)

4.3.1.3.3.2. Durum Zarf-Fiilleri

-ken: vücūdu saġ **yürürken** rencile pür (NO 178a/12)

aġlariken dīdār gördüm şād olup güle geldüm (NO 196a/8)

küfrüŋi **atariken** īmānuŋ urma ṣaḳın (V 26b/17)

gözüm **görür iken** nice vėreyim (V 36a/8)

yoġiken bu bārgāh sen varayduŋ pādişāh (Ç 2b/12)

aġlarken dīdār gördüm şād olup güle geldüm (Ç 34b/11)

-(y)V : **alıgörüŋ** turfandadan ʿışḳa ṭalar anı dadan (NO 189b/37)

ṭopraġuma naẓar ḳıldı aḳṣurup **duru geldüm** (NO 192a/24)

ġanīmet görem bu demi şükrāne **verügelem** (NO 193a/3)

yıḳagör makāmını ṭāʿatile (NO 180a/5)

baḳabilin baḳdı gördi kendi özin (V 22b/16)

dilile kim **eydebile** anuŋ cemāl-i vaṣfını (V 30b/15)

bilmeziseŋ ġaybeti **eydivėreyim** (V 41a/14)

ḥaḳ sözi **aŋlayubilmedin** dīdār ārzū ḳılursın (V 17a/3)

bu muḥabbet odı benüm yüregümde **yana durur** (Ç 44a/1)

düşmen baŋa **n'ėdebile** işüm gücüm dostdan yaŋa (Ç 72a/3)

Yūnus yedi nişān dedi üçüni **gizleyü** ḳodı (Ç 64b/6)

eydi vėrem ne ḳıldıġın benüm ile ey dil-bedīr (Ç 16b/1)

-dUkCA: yanduḳça artar ṭurmayup devrüm geçüp ṣolmaz benüm (NO 195a/17)

bende düşmiş ḳuş gibi **çekindükçe** bir kez ʿāşıḳ (NO 183a/23)

sevenleri **gördükçe** Yūnus daḫı boynın eger (V 7a/4)

Yūnus çaġırurlar çün adım ün **geldükçe** öter adım (V 28a/16)

ṣaġ **olduḳça** gerü ḳalmaz hünerden (Ç 51a/12)

her **aŋduḳça** vėrelüm ṣalavatı (Ç 35b/7)

4.3.1.3.3.3. Şart Zarf-Fiilleri

-sA+kişi: sensin bu gözüm içre bile baḳan / sen bile **baḳmasaŋ** yolum görinmez (NO 180b/43)

varlıġum sendedür ben bir āletven / ṣunʿ issi **ṣunmasa** ālet ḳurılmaz (NO 180b/44)

bilür misiz ey yārenler gerçek erenler ḳandadur / ḳanda **baḳsam** anda ḥāżır ḳanda isterisem andadur (NO 181b/20)

gönül gözi bīdār durur her ḳanda **baḳsam** yārdur (NO 185b/28)

bilür misin ey ʿāṣıḳlar gerçek ʿāṣıḳlar ḳandadur / ḳanda **baḳsam** anda ḥāżır ḳanda isterisem andadur (V 5b/3)

neye **baḳsam** seni görür gözüm ne söylerisem sensin sözüm (V 6a/16)

müdām yüzüm sile **ṭursam** her dem ayum yeŋi doġar (V 6a/13)

varlıġum sendedür ben bir ālet / ṣunʿuŋ issi **ṣunmasa** ālet ḳalmaz (V 9b/5)

eliŋe oraḳ alduŋ bir bir derdiŋ nesneyi / şundan ʿibret **alsaŋ** bilmez olursın yaʿnī (V 30a/7)

bir kişi ʿāşıḳ **olsa** ʿışḳ deryāsına **ṭalsa** / o deryānuŋ içinde gevher bulaġan olur (Ç 18a/5)

sensin bu gözüm içre bile baḳan / sen bile **baḳmasaŋ** yolum görilmez (Ç 21a/3)
varlıġum sendedür ben bir āletüm / ṣunʿ ışşı ṣunmasa ālet ḳurılmaz (Ç 21a/4)
seyyāḥ olup şol ʿālemi **arasaŋ** / ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz (Ç 21a/9)

-(V)rsA+kişi: sekiz uçmaḳ ʿarż **olursa** yetmiş biŋ ḥūrī **gelürise /** aldamaya bu cānumı bunda nite aldanayın (NO 190b/15)

yürürsem öŋümdesin **söylersem** dilümdesin / **otururs**am yanumdasın ayruġa ne naẓar var (NO 18b/32)

dost ḫaberin **şorarsaŋ** güzāf degül dost işi / iki cihānda maḥrūmdur bellü bilüŋ dostsuz kişi (V 28b/8)

incidürseŋ āh ėderler ʿömrüŋ kökin ḳurudurlar / gözsüz **olursaŋ** yėdeler tā bilince dervīşleri (V 32a/8)

dervīş Yūnus ʿarş yerine **varursam /** yüzüm ḳaraların anda **görürsem** (Ç 2b/9)

berātumı ṣol elime **alursam** / yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa (Ç 2b/10)

bu cān niʿmeti ḳanı gelsün bilelüm anı / bilmek **isterseŋ** anı evliyā ṣoḥbetidür (Ç 10b/1)

kişi neye **gülerse** başa gelegen olur (Ç 18a/3)

F.-dI+kişi +sA: bize **geldüŋse** endīşe yemeye / n'ėdem ne ḳılam deyü ġuṣṣa yemeye (NO 173a/41)

saḫılıġa **verdüŋse** aduŋ / eyid imdi n'eyledüŋ bu yolda n'ėtdüŋ (NO 178b/42)

anuŋ gibi pādişāha kimüŋ gözi duş olursa /sulṭān-ı vaḳt **oldıysa** daḫı ʿaḳlından ol şaşa gelür (V 4b/9)

ol ay nice **doġduysa** ayruḳ dolanmadı hergiz / eksülmedi ʿömri anuŋ her kime kim ḳıldı naẓar (V 5a/7)

vuṣlat eri **olduŋsa** göz ḥicābuŋ **sildüŋse** (Ç 8b/10), dostı ʿıyān gördüŋ ise bu varlıġı bıraḳ nedür (Ç 9a/1)
gerçek ʿāşıḳ **olduŋsa** ṣūret naḳş(ı) neŋdür senüŋ / dost yüzine **baḳduŋsa** cihān naḳş(ı) neŋdür senüŋ (Ç 28a/2)
eger/ger …F.-dI+kişi+sA: dünyeligüm yoḳdur dėme bu ġuṣṣa öküş yeme / maʿşūḳı ger **sevdüŋse** gider göŋüldeki ġamı (NO 185a/30)

eger ʿışḳa **ėrdüŋise** cān u göŋül **vėrdüŋise** / dostı ʿayān **gördüŋise** bu varlıġı bıraḳ nedür (NO 182a/18)

n'olur **eger sevdiyise** çoḳdur anı seviciler / sevenleri gördükçe Yūnus daḫı boynın eger (V 7a/4)

eger ʿışḳa **ėrdüŋise** cān u göŋül **vėrdüŋise** / dostı ʿayān **gördüŋis**e bu varlıġı bıraḳ nedür (V 8a/4)

ger seŋ seni **bildüŋse** ṣūret terkin urduŋsa / ṣıfat nedür bildüŋse ne kim eydürseŋ baŋa ḥaḳ (Ç 23b/8)
ne var **eger** ʿışḳuŋdan **ṣındumsa** / kim ṣınmadı ʿışḳuŋla uġraşuban (Ç 51a/5)

eger ….. F.-(y)A: eger beni öldüreler külüm göge ṣavuralar/ ben ṭopraġumda çaġıram baŋa seni gerek seni (NO 186b/12)

eger āyine biŋ **ola** baḳan bir / gören bir görinen biŋ biŋ görindi (NO 191b/22)

eger beni **öldüreler** külüm göge ṣavıralar / ben ḳabrümden çaġıram baŋa seni gerek seni

(V 28a/13)

Yūsuf eger ḫayālüŋi bir gėce seni düşde göreyidi / terk ėderdi milkligin baŋa seni gerek seni (V 28a/15)

ölüm **eger** vācib **ola** ben cānı ḳurbān eyleyem (Ç 46b/3)
eger beni **yanduralar** külüm göge ṣavursalar / ẕerrelerüm çaġırsalar Mevlām seni isterem seni (Ç 81a/4)
eger...F.-sA+kişi: eger āyine biŋ olsa baḳan bir / gören bir görinen biŋ biŋ göründi (Ç 76b/6)

eger/ ger …F.-(V)rsA+kişi: eger ṭamaʿ **ḳılurısaŋ** gördügüŋe ḳalurısaŋ (NO 189b/13)

eger **varurısaŋ** sen bu ḫūyıla / göŋüller dirlige ḳaçan ṭuyıla (NO 175b/4)

eger ḳul **olursaŋ** sermāye yeter/ zihī devlet yedi ḳat gökden öter (NO 177a/35)

Yūnus bu sözleri hem ʿışḳ ʿilminden oḳımış / **ger** gönlüŋe **yararsa** bir ḳaç daḫı ḳatarsın (NO 186a/41)

eger bu derdile ḥasta **düşersem** / şifālıḳ vėrmesün tīmār gerekmez (V 9b/13)

eger baŋa **şorarısaŋ** cānı yoḳdur şol kişinüŋ / maʿşūḳa sevmekden artuḳ göŋline endīşe gelür (V 4b/10)

eger meyḫāneye **varursam** yėr bulımazam ansuz / gėrü aŋa ṣataşdum gördüm daḫı külḫānda (V 22a/12)

ceddi Muḥammeddür **eger şorarsaŋ** / ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz (Ç 21a/11)

yarlıġaġıl sen Yūnusı bu günāhlu ḳullar ile / **eger yarlıġamazsaŋ** gey ḳatı firāḳ çalabum (Ç 31b/1)

eger …F.- (y)AydI: Yūsuf bir gėce seni eger düşde göreydi / terk ėdeydi milk-lerin baŋa seni gerek seni (NO 186b/14)

eger …F.- sAydI+kişi: eger görseydüŋ yaraḳ ḳılayduŋ/ senüŋ ḥisābuŋı hep sen alayduŋ (NO 179b/36)

eger görseydüŋ kendü ʿamelüŋ/ kimseyi aŋmaġa ḳalmazdı ḥālüŋ (NO 179b/42)

eger zühre **görseydi** Yūnus neyi sevdigini / terk ėdeydi ʿişretini unudaydı sāzını (V 31a/3)

eger görse idüŋ kendi ʿamelüŋ / bir gün aŋmaġa varmazdı dilüŋ (V 41b/17)

her kim ….. F.-sA+kişi: her kimse kim gelse ḳolayın işler / kiminde yaylar u kiminde ḳışlar (NO 177a/6)

her kime bir kez **görinse** perdeden ol ṣāḥib cemāl/ ḳaynadur ʿāşıḳlaruŋ cigerin ṭoġrar iŋiler (NO 191a/8)

her kim vücūd baġlarını ṣoyuldurup nāra **girse** / maḥv ėde çün varlıḳların ol tevḥīde ṭoġa (V 20b/3)

her kim anı gördüm **dėse** gerek oda yaḳalar / her kim aŋa şek getürür ne dīnde vü ne īmānda (V 22a/11)

her kim ….. F.-(V)r: her kim ol dost dīdārını bunda ʿayān **görmeyen**/ yarın ol ser-gerdān ola hīç bilmeye n'etdügini (NO 182b/30)

söz issi sözin ala ṣūret ṭopraḳda ḳala /**her kim** bu ḥāli bile kendözinden **vāz gelür** (NO 189a/14)

bildük gelen geçerimiş ḳonan gėrü göçerimiş / ʿışḳ şerbetin içerimiş **her kim** bu maʿnādan **duyar** (V 7b/9)

ʿışḳuŋ ḥaḳḳa ėrgürür **her kim** dīdāruŋ **görür** / işiden baş indirür İbrāhīm Edhem misin (V 17b/6)

her kim bu ḥāli **bilür** ol kendüden vāz gelür (Ç 14a/4)
Yūnus Emrem ʿāşıḳdur bī-çāredür miskīndür / **her kim yemez** maḥrūmdur ḫānını Muḥammedüŋ (Ç 26b/6)

her kim ….. F.-(V)rsA+kişi: her kim ʿışḳ ḳadeḥinden **içerise** bir curʿa/ aŋa ne yad u biliş geh esrükdür geh ḫumār (NO 191b/40)

ḳanda bulayım ol kişiyi kim cānlaruŋ cānıdur ol / **her kim gelürse** aġlayu gider ol güle güle (V 22a/2)

her kim ol dost dīdārını bunda ʿayān **görmezise** / yarın daḫı ser-gerdān ola hīç bilmeye n'etdigüni (V 25b/11)

her kim severise anı ebed diri ḳalur cānı (V 31a/2)

ʿışḳ etegin ṭutmış gider **her kim gelürse** ṣalāsıdur (Ç 8b/6)
her kim derde **uġrarsa** dermān arayı gider / baŋa derdüm ḳayusı dermān ḳayusı degül (Ç 30a/9)

her kim … F.-(y)A: her kim ol ḥaḳ yolında ṭaşra **ṭura**/ kendü kendü boynına zencīr **ura** (NO 175a/26)

her kim ol ḥaḳ yolından ṭaşra **ṭura** / kendi boynına elile zencīr ura (V 36b/6)

her kim ... F.-dI+kişi+sA: dost yüzinden niḳābı **her kim getürdiyise**/ ḥicāb ḳalmadı ayruḳ aŋa ne ṣatu bāzār (NO 191b/41)

her kim ʿışḳ ḳadeḥinden **içdiyise** bir curʿa (V 7a/8)

dost yüzinden niḳābı **her kim getürdiyise** / ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer (V 7a/9)

her kim ʿışḳ ḳadeḥinden **içdiyise** bir curʿa / aŋa ne yad ne biliş gāh esrükdür gāh ḫumār (Ç 17a/9)
dost yüzinden niḳābı **her kim getürdiyise** / ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer (Ç 17a/10)
her kim… F.-dI: her kim ol ḥisābın bunda **vėrdi** / anuŋçün gümān ol ḥaḳḳa ėrdi
ḳurı aġacı n'ėderler kesüp oda yaḳarlar / **her kim** ʿāşıḳ **olmadı** beŋzer ḳurı aġaca (NO 189a/37)

her kim ki aḥvālin yarına **ḳoydı** / kendi başına kendi od ḳoydı (V 37b/19)

her kim ki ḥisābın ol bunda **vėrdi** / anuŋçün bī-gümān ol ḥaḳḳa ėrdi (V 38a/6)

yüküni **baġladı her kim** ki şekerden / ḫaber alayduḳ saŋa ol erden (V 40a/10)

ʿāşıḳlaruŋ sözinden ḳan yaş aḳar gözinden / **her kim** ʿāşıḳ **olmadı** beŋzer ḳuru aġaca (V 24a/12)

her kim ʿizzetden **geçmedi** ʿāşıḳlıḳ bühtāndur aŋa (Ç 3a/8)

2.3.1.3.3.3. Bağlama Zarf-Fiilleri

-(y)Up: ḳar yaġdurup yer ṭ**oŋdurup** ḥayvānlara rızḳın vėren (NO 179b/42)

yıldırım **olup** şaḳıyan **şaḳıyup** nefsi ṭoḳıyan (NO 180b/31)

geçmedi intiḳāmuŋ **öldürüp** / **öldürüp** gözümi ṭopraḳ **ṭoldurup** (NO 180a/20)

beni bıraḳdı yabana bir gün **gelüp** ḥālüm ṣormaz (NO 187b/18)

deryāda mevc urulıcaḳ **şoyup** uşadasıdur (V 5a/11)

içüp esridigimüz ʿışḳ şerbetinüŋ gölidür (V 7a/17)

Yūnus bunda dėrilmez **gidüp** yine gelinmez (Ç 18b/8)

mülk **yaradup** dünyā düzen ol bāġbān hemān benem (Ç 44b/4)

-(y)UbAn: ādem ṭonın **ṭonanuban** mülke ḳadem başan benem (NO 180b/28)

görmez misin ṣuyı kim dīdārın **görüben** (NO 191a/6)

ol dükkān **oluban** açılan cāna ḳoḳusı saçılan (V 10b/7)

aġzına şeker alup gözi saŋa düş olursa / unıda şekkerini **çeyneyüben** yutmaya (V 23b/4)

Yūnus **çaġıruban** eydür ʿāşıḳıyam dervīşlerüŋ (Ç 46a/12)

yanaram ʿışḳuŋ odına **düşüben** (Ç 51a/3)

-(y)UbAnI: ʿışḳuŋdan ġarḳ olubanı ben beni bulumazın (NO 186a/18)

bir od bıraḳduŋ cānuma **baḳubanı** yandurmaġa (V 23a/14)

hezār destān **olubanı** dost bāġını yaylayayım (Ç 47a/3)

2.3.1.3.2. Eylemden Ad Yapan Diğer Ekler

-A: göre (NO 179a/15), (V 40a/19), öte (NO 191a/35), (V 15b/5), (Ç 17a/3)

-(y)AGAn: ḳalaġan (Ç 18a/4), bulaġan (Ç 18a/5), olaġan (Ç 18a/7)

-ç: ḳazanç (Ç 35b/5), saġınç (NO 190a/9), (V 40a/8), (Ç 53b/3)

-g: ög (NO 176b/5), (V 31b/3), (Ç 71b/3)

-gA: bilge (Ç 7a/7)

-gAn: ḳarışġan (NO 184a/13), sevişgen (NO 184a/15), gülişgen (V 7b/14)
bezegen (Ç 78b/8)

-geç: yüzgeç **(**V 25b/8)

-GU: sevgü (NO 179a/26); sevgi (V 40b/16), (Ç 7a/8); ḳaygu (NO 185a/22), (V 18b/2), (Ç 56b/12)

-gUç: yüzgüç (NO 182b/27), aldanġuç (V 28b/5)

-Gun: ṭüzgün (NO 174b/6); düzgün (V 41b/16)

-I: öli (NO 179a/24), (V 40b/9), ölü (Ç 32b/8), ṭolu (NO 191b/9), (V 9a/7), (Ç 80a/7);

ḳorḳı (NO 185b/18), ḳorḳu (NO 182a/3), (V 18b/2), (Ç 36b/1)

-IcI: ṣorıcı (NO 185a/16), (V 17b/10), (Ç 35a/2); isteyici (NO 194b/23); bilici (NO 185a/38), (V 34a/6), ṭapucı (NO 189b/7), (V 39b/5)

-Ilu: yazılu (Ç 10a/11)

-Im: adım (NO 176b/36), (V 21a/5), (Ç 66b/3); ölüm (NO 185a/17), (V 9b/7), (Ç 21b/8)

-In: dügün (NO 186a/11), (Ç 1b/2); ṣatın (V 22b/10); ṣatun (Ç 60a/7)

-(A)k: ṭuraḳ (NO 182a/20), (V 8a/6), (Ç 71a/2); dilek (NO 177a/36), (V 2a/11), (Ç 28b/2)

-(U)k: ṭanışuḳ **(**NO 192b/38), ṭartışıḳ (NO 194b/41), dartışıḳ (Ç 76b/11), esrük (NO 193b/30), (V 9b/12), (Ç 69b/2)

-l: **dükeli** (NO 192b/18), (V 16b/10), (Ç 31b/13)

-mAn: degirmene (Ç 60b/5)

-**maz:** yaramaz (NO 177b/29), (V 24a/16), (Ç 66a/7)

-mur: yaġmur (NO 180b/33), (V 13a/4), (Ç 34a/7)

-t: ögüt (NO 174a/15)

4.3.1.4. Eylemden Eylem Yapan Ekler

4.3.1.4.1. Çatı Ekleri

4.3.1.4.1.1. Geçişli-Ettirgenlik

-Ar-: çıḳar- (NO 177b/10), (V 38b/16), (Ç 66a/1); gider- (NO 180b/25), (V 4b/4), (Ç 26a/9); ḳopar- (Ç 20a/4)

-t-: aŋlat- (NO 190a/40), (V 22a/3), (Ç 34a/8); yaġmalat- (NO 178a/25),(V 37a/4);

semirt- (NO 181b/14), (Ç 16a/8); segirt- (V 42a/7), aġlat- (Ç 22a/8)

-der-: dönder- (NO 186a/5)

-Dur-: unıtdur- (NO 177a/13), yandur- (NO 184b/4), bildür- (NO 186a/23)

öldür- (V 6b/2), ulaşdur- (V 10a/17), ḳandur- (V 23b/1), azdur- (Ç 84b/8), öldür- (Ç 31a/2)

-It-: aḳıt- (NO 187a/27), (V 14a/12), (Ç 45a/7); eyit- (NO 189a/39), (V 1b/10), (Ç 45b/6)

-Ur-: geçür- (NO 175b/30, düşür- (NO 189b/27), yetür- (V 30b/14), iltür- (V 12b/2)

artur- (V 6b/9), (Ç 50a/6); içür- (Ç 57b/5)

-gUr-: dirgür- (NO 192a/26), ėrgür- (V 38b/13), (Ç 73a/6); ṭurġur- (V 13b/10)

4.3.1.4.1.2. Edilgen

-Il-: yazıl- (NO 195a/5), ṭurul- (NO 181a/42), aŋıl- (NO 182a/6), ṣorıl- (V 10a/6), yutul- (V 58b/3)

sevil- (V 22a/1),(Ç 69a/1); seçil- (V 25b/16), yazıl- (Ç 10a/11)

-(I)n-: bulın- (NO 182b/12), (V 9b/16), (Ç 16a/3); işlen- (NO 178b/11), çalın- (188a/36), ḳılın- (V 10a/2), (Ç 19b/10), bilin- (V 10a/6), gelin- (Ç 18b/8)

4.3.1.4.1.3. Dönüşlülük

-(I)n-: boyan- (NO 182b/45), yun- (NO 194b/29), ṭoyın- (NO 187b/41) bezen- (NO 194b/9), dikin- (NO196a/14), (V 23b/8); bürün- (V 15a/7), dolan- (V 5a/7); ṭolan- (Ç 21b/8), aldan- (Ç 27b/2)

-(I)l-: üzil- (NO 193b/21), ḳocal- (NO 181b/26), diril- (NO 182a/33), (V 9b/2), (Ç 30b/9), deril- (V 9b/9), yorıl- (Ç 68b/1), ayrıl- (Ç 81b/4)

4.3.1.4.1.4. İşteşlik

-(I)ş-: çaġrış- (NO 174a/45), (V 34b/11), (Ç 31b/4); ṭanış- (NO 192b/23), (V 37b/13), buluş- (NO 192b/16), görüş- (V 43b/7), söyleş- (Ç 36a/5), güliş- (Ç 02a/4)

biliş- (V 15b/13)

4.3.1.4.2. Eylemden Eylem Yapan Diğer Ekler

-ele-: depele- (NO 184a/34), (V 21a/18), (Ç 62a/8)

-Ik-: ṣınıḳ- (NO 175a/38), ḳayıḳ- (NO 175a/38); sürik- (NO 175b/41)

-y-: ḳoy- (NO 185b/35), ṭoy- (NO 195a/15), yuy- (NO 179b/35)

4.3.2. Ad

4.3.2.1. Çokluk Eki

+lAr: ṭoġrular (NO 179b/49), erenler (NO 180b/2); burçlar (V 24a/9), niçeler (V 25a/14), ʿāşıḳlar (Ç 63b/7), gönüller (Ç 65a/9)

4.3.2.2. İyelik Ekleri

1. **kişi teklik +(U)m:** ṭopraġum (NO 186b/12), Taŋrım (NO 186a/1), ėlüm (NO 189b/19)

gözim (V 2a/9), başum (V 4b/5), atam (V 15b/4), gönlüm (V 17a/8)

yarınum (Ç 1b/10), elim (Ç 2b/10), işüm (Ç 43b/7)

2. **kişi teklik +(U)ŋ:** ʿışḳuŋ (NO 190a/42), benligüŋ (NO 191b/22)

işüŋ (V 17a/12), kitābuŋ (V 23b/16), başıŋ (V 38a/11)

adıŋ (Ç 51a/2), sırruŋ (Ç 64a/4), yüziŋ (Ç 23a/9), senüŋ (Ç 28a/2)

3. kişi teklik +(s)I: ḳayusı (NO 192a/33), gözgüsi (NO 193a/14)

deryāsı (V 8b/10), gėcesi (V 9b/11), ṣayrusı (Ç 33b/6), sevgüsi (Ç 44a/5)

Aşağıdaki örneklerde 3. tekil kişi iyelik ekinden sonra belirtme anlamı yoktur. 3. Tekil kişi iyelik eki +sın olarak görülmektedir.

işbu yüzüm **ḳarasın** biter güller yazaram (NO 185b/22)
işbu yüzüm **ḳarasın** biter güller düzerem (V 14b/8)

1. **kişi çokluk +(U)mUz:** ṭapucımuz (NO 178b/10), sözümüz (NO 187b/14)
   ulımuz (V 24a/7), sözlerimüz (V 3b/3), seyrimiz (V 24a/4)
   yanumuz (Ç 64b/11), yolımuz (Ç 65a/8), elimüz (Ç 14b/4)
2. **kişi çokluk + (U)ŋUz:** sözüŋüz (NO 187b/23), ṣatuŋuz (NO 194a/5)
   adıŋuz (V 34a/19), māluŋuz (Ç 53a/6), neŋüz (Ç 9b/6)
3. **kişi çokluk +lArI:** ḳulları (NO 188a/7), eginleri (NO 175b/18)

oġlanları (V 14b/6), seyisleri (V 30b/6)

günāhları (Ç 31a/4), baḳçe.leri (Ç 43b/1)

4.3.2.2.1. İyelik Eki Yığılması

birisi (NO 174a/3), (V 4a/7), (Ç 32a/4); kimisi (NO 180a/38), ḫarcısı (NO 188b/15), (V 8b/5)

4.3.2.3. Bildirme Ekleri

Üç nüshada da bildirme eki görevindeki durur henüz eklenme sürecini tamamlamamıştır.

1. kişi teklik +Am, +vAn, +vAnIn, +In: ʿāşıḳam (NO 189a/43), esrügem (NO 190a/43)

benem (V 10b/10), (Ç 18a/); yoḫsulam (Ç 28a/6); benven (NO 181b/17); olvanın (NO

187b/32); benin (NO 175b/38)

2. kişi teklik +sIn: kişisin (NO 176a/25), cānısın (NO 187a/2), ḳandasın (V 37b/13), sensin (V 6b/4), (Ç 21a/3), ʿāşıḳsın (Ç 30a/2)

3. kişi teklik durur, +dur: ol durur (NO 174a/7); uzaḳdur (NO 178b/36)

ölmek durur (V 7b/8), dostdur (V 7b/12); ḥayvān durur (Ç 20b/9), budur (Ç 36b/1)

1. kişi çokluk +Uz ʿāşıḳuz (NO 187a/3), ālātuz (V 3a/16), şākirüz (Ç 65a/7)

2. kişi çokluk +sIz eşisiz (NO 174a/33), kişisiz (V 34a/19)

3. kişi çokluk durur, +dur: erenler durur (NO 174a/30), kişilerdür (V 33a/16), bizüm gibilerdür (Ç 18b/9)

4.3.2.4. İlgi Eki +KI

yarınḳı (NO 178b/24), ḳarşumdaġı (NO 180b/43), içerüki (NO 177a/15); yarınki (V 37b/18), (Ç 86b/5)

4.3.2.5. Ad Durum Ekleri

4.3.2.5.1. İlgi Durumu

+(n)Uŋ, Ø

buşınuŋ yüzi(NO 177b/29), **kişinüŋ** sevisi (NO 179a/33); pādişāhuŋ hidāyeti (V 33a/1), **serçenüŋ** ḳanadın (V 43b/10), **Taŋrınuŋ** ʿabdāl ḳulıyam (Ç 2a/7), **senüŋ** yoluŋa (Ç 5a/4)

aḳar **gözi yaşınuŋ** ḳanı (NO 183a/19)

aḳar gözi yaşı (V 3b/7), göŋlüm mevci (A4b/5)

ʿ**āşıḳlaruŋ gözi** yaşı (Ç 6a/4), **Yūnusuŋ** yanar içi ḳamudan **göŋli** içi (Ç 10b/5)

ḳanı bu **mülkin** sulṭānı (Ç 11a/2)

4.3.2.5.2. Belirtme Durumu

+(y)I, Ø

ayruġı söyleyen **kendüyi** unıdur (NO 179b/20), bostānlar **başın** buldum (NO 191a/15), ʿışḳ **ṭonını** ṭonandum (NO 191a/17), ṭutma nefsüŋ **sözin** (NO 174a/9), uçmaḳ **edebin** bildürür (NO 173b/16), gözüm **yaşın** sil (NO 174a/28), sevmegil dünyāyı (NO 174a/17) zerāḳ gibi bezedüŋ ṭaşra dīvāruŋ (NO 177a/15)
tāc u **taḫtın** terk ėde sulṭān (V 1a/6), ʿışḳ **etegini** ṭutmaḳ gerekdür ʿāḳıbet (V 1b/2)
ol dost **yüzin** gördi (V 2a/7), **ḳaraŋuyı** sürer (V 5a/9)
ʿözür **ḳuşaġın** ḳuşandı (Ç 12a/5), bir kişiden um **erligi** (Ç 6a/1), **dünyāyı** ṭutġıl (Ç 16b/8)

4.3.2.5.3. Yönelme Durumu

+(y)A

kişiye (NO 174b/9), düşvārlıġa (NO 174b/10), baŋa (NO 172a/25), kendüye (NO 178a/14)

ʿışḳa (V 1a/1), deŋize (V 3a/4), cennete (V 6b/3)

yazıya (Ç 6b/6), elüme (Ç 8b/7)

4.3.2.5.4. Bulunma Durumu

+dA

ḳapusında (NO 174a/16), ḳıyāmetde (NO 175a/21), göŋülde (NO 176a/3)

erenlerde (V 3b/15), uçmaḳda (V 6a/15)

4.3.2.5.5. Ayrılma Durumu

+dAn

kimseden (NO 174a/5), bulardan (NO 174a/8)

milletden (V 1a/3), aŋsuzdan (V 3b/1)

ḳamudan (Ç 10b/5), dilinden (Ç 12a/7)

4.3.2.5.6. Eşitlik Durumu

+CA

bunca (NO 177a/30), ḫoşça (NO 195a/36), cihānca (NO 181b/8), ẕerrece (NO 191b/16)

ṣarpça (V 9a/8), eskice (V 10a/14)

günāhumca (Ç 15a/4), ḳuşça (Ç 58a/2)

4.3.2.5.7. Araç Durumu

+n, +lA, birle, +(I)lA

birin birin (NO 176b/29), ilkin (175a/11) aŋsuzın (NO 185a/14), (V 21b/10), (Ç 19b/13), dünin günin (NO 183a/19)

birle (NO 184b/18), sözile (NO 180b/3), ṭoġrılıḳla (NO 186a/33), dirligile (NO 176a/12)

ṣabāḥın (V 4a/7), ʿışḳıla (V 1a/1), küfrile (V 4b/2), ḳalem birle (V 28a/8), ḳılıcıla (V 30b/17)

birin (Ç 32a/5), nūrıla (Ç 63b/8), derdle (Ç 8b/9)

4.3.2.5.8. Soru Eki

-mI

söz **mi** geçdi yoḳsa (NO 180a/11), muḥtāc mı ḳoydum (V 43a/4), ḳuşlar mı uçar (Ç 25b/3)

ʿizzet midür (V 1b/10)

4.3.3. Eylem

4.3.3.1. Zaman Ekleri

4.3.3.1.1. Duyulan Geçmiş Zaman

-mIş

EAT'de -mış eki genel olarak duyulan geçmiş zamanın işaretleyicisi olmakla birlikte, birinci kişi çekimlerinde farklı bir görünüm sergilemektedir. Gramerlerde, birinci kişide kullanılan *-mışvan, -mışvam, -mışam, -mışın* biçimlerinin duyulan geçmiş zaman değil, görülen geçmiş zaman işlevi taşıdığı belirtilmektedir(Gülsevin & Boz, 2022, s. 65). Bunun nedeni, duyulan geçmiş zamanın konuşanın doğrudan tanık olmadığı olayları ifade etmesidir. İncelenen metinlerde yer alan birinci kişi örnekleri de bu değerlendirmeyi desteklemektedir.

1. kişi teklik: yatmışam (NO 192a/37), dirilmişem (NO 190b/19), unutmışam (V 6b/1), gitmişem (V 15b/6), yanmışam (Ç 13a/6), söylemişem (Ç 63b/2), varmışam (Ç 36b/7)
2. kişi teklik: dėmişsin, yemişsin (NO 191a/19), (V 18a/14), uzamışsın (Ç 4b/6), esrimişsin (Ç 28a/9)
3. kişi teklik: vėrmiş (NO 189a/5), oturmış (NO 183a/6), ulaşmış (V 4a/10), gitmiş (V 10b/7), yaratmış (Ç 26a/2), ḳomış (Ç 67a/6)
1. kişi çokluk: ḳapılmışuz (NO 185b/45), olmışuz (V 9b/12)
2. kişi çokluk: Metinlerde örneği yoktur.
3. kişi çokluk: aġlaşmışlar (NO 188a/8), düşmişler (NO 188a/8), örtmişler (V 27a/13), aşmışlar (Ç 15b/7), görmişler (Ç 57b/9)

Olumsuzu: izlememiş (NO 177b/20), oḳıyamamış (V 17b/16), örtmemiş (Ç 62a/12)

-mIş dur(ur): Allah benem dedügine **vermiş durur** varlıġını (NO 181b/25)

başdan ayaġa degin **ṭalmışdur** o cān içinde (NO 185b/14)

Allah benem dėdigine **vėrmiş durur** varlıġını (V 5b/7)

4.3.3.1.2. Duyulan Geçmiş Zamanın Hikayesi

ezelī **bilmişidüŋ** birlige **batmışıduŋ** (Ç 7a/3)

biz ḫarāb **olmışıduḳ** (NO 191a/41)

benüm rūz-ı ezelde Ḥıżıra **ėrmişdi** irşādum (V 16a/12)

ādem ṭopraḳda **yatmışıdı** atlar dünyāyı **ṭutmışıdı** (V 31a/7)

ʿışḳ dārına dost zülfi **aşmışdı** beni ʿuryān (NO 188b/44)

evvel göŋül levḥinde ḥaḳ **yazmışıdı** bir varaḳ (NO 188b/9)

melekler ʿilmü'l esmā rumūzın **bilmemişleridi** (V 16a/11)

4.3.3.1.3. Görülen Geçmiş Zaman

-dI

1. kişi teklik: oḳıdum (NO 188b/12), gördüm (NO 189a/32), büründüm (V 16b/7), çaġırdum (V 17b/12), ṭutdum (Ç 68a/7), işitdüm (Ç 23b/5)
2. kişi teklik: iletdüŋ (NO 189b/39), bozduŋ (NO 194a/7), unutduŋ (V 19a/13), düzdüŋ (V 28a/8), deldüŋ (Ç 25a/3), yaḳduŋ (Ç 25a/5), bildiŋ (Ç 53a/7)
3. kişi teklik: buldı (NO 175a/15), gitdi (NO 194b/7), vėrdi (V 38a/18), yandı (V 11b/4), geldi (Ç 29b/1), atdı (Ç 58b/6)
1. kişi çokluk: aŋladuḳ (NO 181a/12), sevdük (NO 181a/13), durduḳ (V 18b/2), dėdük (V 21b/8), ḳalduḳ (Ç 62b/8), geldük (Ç 74a/6)

2. kişi çokluk: İncelenen metinlerde örneği yoktur.

3. kişi çokluk: ṭartdılar (NO 177b/9), içdiler (NO 187a/39), biçdiler (V 30a/2), uçdılar (V 12a/17), atdılar (Ç 86a/10)

Olumsuzu: bulımadum (V 22b/15), yermedük (V 25b/16), geçmedüŋ (Ç 23b/9), ṭalmadılar (NO 182a/34), gelmedi (NO 187a/41), ḳalmadı (191b/41)

4.3.3.1.4. Görülen Geçmiş Zamanın Hikayesi

çaldumdı (NO 187a/27), (Ç 45a/7), delü oldumdı (NO 180b/22), gitdiyidi (NO 194a/22)

4.3.3.1.5. Geniş Zaman

İncelenen metinderde geniş zaman ekleri şimdiki zaman görevinde de kullanılmaktadır.

1. kişi teklik -**(V)r:** Am ḳorḳaram (NO 177a/12), (V 7a/10); severem (NO 190a/3), azaram (V 14b/2), giderem (NO 19b/13), bilürem (Ç 5b/3), aġlaram (Ç 36b/5)

-(V)rIn: söylerin (NO 185a/6), alurın (NO 186b/6), dėrin (V 18b/5)

-(V)rvAn: eydürven (NO 176b/42)

2. kişi teklik -**(V)rsIn**: alursın (NO 190a/23), söylersin (NO 191b/12), oḳursın (V 19a/9), ḳoparsın (V 38a/3), bilürsin (V 43a/12), ururs un (V 11b/16), ḳorḳarsın (Ç 7a/2), verürsin (Ç 11a/4)
3. kişi teklik -**(V)r:** bekler (NO 174a/30), ṣapar (NO 191b/15), eydür (V 43b/4), alur (V 2a/13), aḳar (Ç 59a/12), arġurur (Ç 64b/4)

1. kişi çokluk -**(V)rUz:** umaruz (NO 181a/27), (V 8a/14), dėrüz (NO 185b/45), oḳuruz (V 8b/8), söylerüz (Ç 65a/4), ḳıluruz (Ç 74a/6)
2. kişi çokluk: İncelenen metinlerde örneği bulunmamaktadır.
3. kişi çokluk -**(V)rlAr** : çaġırurlar (NO 186b/15), giderler (NO 183a/13), alurlar (V 30a/11), yaḳarlar (Ç 82b/11), dürerler (Ç 15a/7)

Olumsuzu: ṭutmazam (NO 180b/12), bulmazam (NO 190a/28), eksülmez (NO 190b/30), olmazlar (NO 185a/7), ḳoymazlar (V 25b/2), oŋulmaz (V 28a/4), bilmezem (V 24a/9), dėmezüz (V 2b76), geçmez (Ç 16b/7), ḳatlanmazsın (Ç 53a/3), ėrmezler (Ç 65a/5)

4.3.3.1.6. Geniş Zamanın Hikayesi

-(V)r (i-)d+kişi

1. kişi teklik isteridüm (NO 191a/27), (V 5a/5); bilürdüm (NO 182a/38)
2. kişi teklik: dėridüŋ (V 27a/9)
3. kişi teklik: ṭururdı (NO 177b/43), severdi (Ç 77b/6), eyleridi (Ç 7b/9), ḳaḳırdı (V 20a/15), ṣaḳlarıdı (Ç 36a/4)

1. kişi çokluk: göçerdük, uçarduḳ (NO 192a/43), (Ç 56b/2), göçerdük (Ç 56b/2)
2. kişi çokluk: İncelenen metinlerde örneği bulunmamaktadır.

3. kişi çokluk: İncelenen metinlerde örneği bulunmamaktadır.

Olumsuzu: çıḳmazdı (NO 177b/40), eşkeretmezidüm (NO 182a/38), bilmezidüm (V 34b/4), ṣanmazıduŋ (V 27a/12), çıḳamazın (V 34a/15), uyumazdı (Ç 85b/16)

4.3.3.1.7. Geniş Zamanın Rivayeti -(V)r (i-)mIş+kişi

ėdermiş (NO 194b/11), göçerimiş, geçerimiş (V 7b/9)

Olumsuzu: bitmezimiş (Ç 22a/6), diŋmezimiş (Ç 22a/8), olmazımış (Ç 22a/9)

4.3.3.1.8. Şimdiki Zaman

Eski Anadolu Türkçesinde bağımsız bir şimdiki zaman çekimi bulunmamaktadır. Bu dönemde, şimdiki zaman anlamı geniş zaman ile karşılanmaktadır.

gör imdi ey kişi kime **ṭaparsın** (NO 174a/4)

bu şimdi oḳınan sebaḳ ezel-i āzāldan **gelür** (NO 188b/9)

düşmenler **eydür** ki baŋa söz dėmek ḳandan saŋa (V 3b/13)

beni bunda vėrübiyen **bilürem** ben ne işe geldüm / ḳarārum yoḳ bu dünyāda **giderem** yumuşa geldüm (V 12b/13)

ne yerdedür yerüŋ senüŋ / ṣaŋa ṣoraram ey aġaç (Ç 5a/1)

İncelenen metinlerde tek bir örnekte şimdiki zamanın hikayesi -(y)Ayorur (i-)d+ kişi biçiminde yer almaktadır.

ol Meryem oġlı ʿĪsā dosta **gideyorurdı** (NO 186b/12)

4.3.3.1.9. Gelecek Zaman

1. kişi teklik eydiserem (V 21b/9)
2. kişi teklik İncelenen metinlerde örneği yoktur.
3. kişi teklik yanısar (NO 176b/31), düziser (NO 178a/17), gösteriser (V 19a/1), ḳatlanısar (V 21a/2), alısar (Ç 11a/8), isteyiser (Ç 55b/1)

1. kişi çokluk İncelenen metinlerde örneği yoktur

2. kişi çokluk İncelenen metinlerde örneği yoktur
3. kişi çokluk İncelenen metinlerde örneği yoktur

Olumsuzu: olmayısar (NO 184b/12), (V 3a/9); geçmeyiser (V 27b/13), çekmeyiser (V 193a/18), görmeyiser (Ç 49a/8), aŋmayısar (Ç 3a/7)

-(y)IsArdur: düşmeyiserdür (V 1b/13),(Ç 3b/4); geçiriserdür (V 30b/17)

4.3.3.2. İstek Kipi

4.3.3.2.1. -(y)A

"Emir", "İstek", "Dilek-Şart" ve "Gereklilik" kiplerinin Eski Anadolu Türkçesinde ayrı ayrı gösterebilmek zordur. Aynı ekin emir, istek, gereklilik, tavsiyede gereklilik, temenni bildirebildiği görülmektedir (Gülsevin, 1997, s. 106).

1.kişi teklik -(y)Am/ -(y)AyIn / -(y)AyIm

varam ben dosta ḳul **olam** her dem **açılam** gül **olam** / ya **söyleyem** bülbül **olam** ṭuraġum gülistān **ola** (NO 184a/17) (Tercih)

dost isteyen gelsün baŋa **göstereyin** dostı aŋa (NO 185b/32) (Dilek-istek)

ne dürlü tedbīr **ėdeyüm** ya niçe ṣaġınç **ṣanayım** (NO 190b/24) (Tavsiyede gereklilik)

ʿışḳla diŋleyene **eydeyim** birin birin (NO 187a/3) (Dilek-istek)

n'edem ne **ḳılam** demek od olur andan (NO 175b/19) (Tavsiyede gereklilik)

ne naṣīḥat **ėdeyim** ġayrı bundan (NO 177a/34) (Tavsiyede gereklilik)

ṣabr ḳılmazısam ne iş **başaram** (NO 177b/46) (Tavsiyede gereklilik)

söylerisem dildesin ger tek **duram** gönüldesin (V 6a/17) (Şart)

bugün cānı yolda **ḳoyam** yarın seni bulmaġiçün (V 17a/6) (Dilek-istek)

ben **aŋmayam** Yūnusı evvel Ṭapduḳ **deyem** dile (V 22a/8) (Tercih)

ḳulaḳ urġıl benden yaŋa ḫaberüm var **deyem** saŋa (V 19a/5) (Dilek-istek)

çalap baŋa bir ʿışḳ vėrsün dünden güni **bilmeyeyin** / yavı **ḳılayın** ben beni isteyüben **bulmayayın** (V 18b/10) (Dilek-istek)

şöyle ḫayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına **yanayım** / her ḳancaru baḳarısam gördügim hep seni **şanayım** (V 12b/15) (Dilek-istek)

ʿışḳuŋ zencīrini **şaşam** deli olup ṭaġlar **aşam** (Ç 81a/8) (Dilek-istek)

ʿāşıḳ mı **dėyem** aŋa cān terkini urmadı / ʿāşıḳ aŋa deyeler melāmet dile düşdi

(Ç 73b/4) (Dilek-istek)

şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege / yoḫsa ben **dėyeyin eydeyim** daḫı ayruḳsı ḫaber (Ç 17a/11) (Dilek-istek)

fırḳatüŋ ile **yanayım** derdüŋ ḫūnına **ḳanayın** /gördügüm seni **şanayım** ḫayrān **olayın** bir zamān (Ç 50a/5) (Dilek-istek)

1. kişi teklik -(y)AsIn

n'ola ger tekebbürlikden **inesin** / endīşeŋ yoḳ mıdur ḥaḳḳa **dönesin** (NO 175b/11) (Şart)

gerek sen **bilesin** düşmān kimise (NO 176a/1) (Gereklilik)

gerek fānī cihānda **dirgenesin** (NO 178b/2) (Gereklilik)

dürr ü gevher **alasın** ol ḫazīneden / ki sende **bulasın** cümle kān u maʿden (NO 179a/1) (Dilek-istek)

şaḳın kim ʿışḳuŋ odından **sıçratmayasın** kimseye (NO 194b/45) (Tavsiye yolu ile gereklilik)

gerek ḥālden ḥāle cümle **düşesin** / mürūr u rūzgār ile **pişesin** (V 40a/1) (Gereklilik)

gerek fānī cihāndan el **yuyasın** (V 39b/15) (Gereklilik)

n'ola bir vaḳt küfrüŋi **yeŋesin** / seni şerḥ eyleyüp seni **öŋesin** (V 41b/15) (Dilek-istek)

Yūnus gözüŋ aç **göresin** ol yüce dostı (V 5a/10) (Amaç)

çün böyle düşdi sefer gerek yolda **olasın** (Ç 53b/3) (Gereklilik)

bir ḳadeḥ şerbet ṣuna içe **ḳanasın** bir gün (Ç 58a/8) (Dilek-istek)

2. kişi teklik -(y)A

gerek cānlu kişi cānın **ṣaḳına** / taḳṣīrlıḳ etmeye kendü ḥaḳḳına (NO 175b/40) (Gereklilik)
maʿşūḳuŋ yüzin gören gerek **yana** kül **ola** (NO 181a/34) (Gereklilik)

kimse kim ol göŋülden ṭaşra **ḳıla** / naṣībi oldı ayruḳ ne ala (NO 175b/10) (Şart)

Yūnus dünyā ıssuz **ḳala** altun bal **dökile** / sebīl oluban **yete** hīç issi **bulmaya** (NO 186b/16) (Dilek-istek)

ḳaçan kim ifṭār **eyleye** üç günde bir etmek gerek (NO 191b/34)

çaġıram himmet leşkerine **derile** dost èşigine (NO 180b/20) (Dilek-istek)

her kim ol ḥaḳ yolından ṭaşra **ṭura** kendi boynına elile zencīr ura (V 36b/6) (Şart)

ger cān **ala vère** gümānsuz īmān vère (Şart) (V 20b/5)

şol ḳadem ol dosta **ère unıda** cümle teşvīşi (V 28b/9) (Dilek-İstek)

kişi gerek bile anı hem uyanıḳ **ola** cānı (Ç 6b/4) (Gereklilik)

maʿşūḳ yüzüŋ gören kişi gerek kim ʿışḳa **yana** (Ç 70b/4) (Gereklilik)

duta ṣabr u ḳanāʿatı taḥammül **eyleye** ḳatı (Ç 27a/7) (Dilek-istek)

ḳaçan kim ifṭār **eyleye** üç günde bir yemek gerek (Ç 27a/7) (Şart)

1. kişi çokluk -(y)AlUm

gerek gel ḥisāb **èdelüm** iki işden (NO 177a/27) (Gereklilik)
yoldaş **olalum** ikimüz gel dosta **gidelüm** göŋül (NO 187b/4) (Dilek-istek)
bu dünyeye **ḳalmayalum** fānidür **aldanmayalum** / ikimüz **ayrılmayalum** gel dosta **gidelüm** göŋül (NO 187b/6) (Dilek-istek)

gerek Kaʿbeye **varalum** gerek mescide **girelüm** / gerek ṣuya **yunalum** çün biline ʿilletümüz (NO 194b/29) (Gereklilik)

gönül ʿummānına **ṭalalum** isteyüben gevher **bulalum** / **alalum ṣatalum** ṣarrāf **olalum** bir dükenmez kānmış (V 19b/6) (Dilek-istek)

gelüŋ **isteyelüm** ol yāri bize luṭf eyleye bārī (V 28a/9) (Dilek-istek)

ger Kaʿbeye **varalum** ger mescide **girelüm** (Ç 19b/12) (Şart)

gerek ṣuya **yunalum** çün biline ʿilletümüz (Ç 19b/12) (Gereklilik)

niçe bir ülfet **ėdelüm** uzlet / **çekelüm** ḫalvet şeyḫ eşiginde (Ç 64a/8) (Dilek-istek)

2. kişi çokluk:

ḳalmayasız siz daḫı ben ġuṣṣadan yadaram (V 15b/7) (Dilek-istek)

3. kişi çokluk –(y)AlAr

ḫışm ėdüp **yapışalar** bu kefen ṭonumuza (NO 185a/15) (Dilek-istek)
ṣorıcılar **geleler** ṣorı ḥisāb **ṣoralar** / ḳaraŋu sin içinde **oturalar** yanumuza (NO 185a/16) (Dilek-istek)
eger beni **öldüreler** külüm göge **ṣavuralar** / ben ṭopraġumda çaġıram baŋa seni gerek seni (NO 186b/12) (Şart)
öldi **dėyeler** ḳaydum **yeyeler** (NO 196a/11) (Dilek-istek)

her kim anı gördüm dėse gerek oda **yaḳalar** (V 22a/11) (Gereklilik)

eger beni **öldüreler** külüm göge **ṣavıralar** / ben ḳabrümden çaġıram baŋa seni gerek seni (V 28a/13) (Şart)

gerek ḫaricīler **gideler** şehirden (V 39b/3) (Gereklilik)

cānlular bizden **alalar** cānsuzlar ne **bileler** / hem **vėreler** hem **alalar** bir ulu pāzār oldum (Ç 35a/5) (Dilek-istek)

ḳaraŋulıḳ içinde **oturalar** yanumuza (Ç 64b/11) (Dilek-istek)

eger beni **yanduralar** külüm göge ṣavursalar (Ç 81a/4) (Şart)

4.3.3.2.2. -sA

-sA şart bildirdiği cümlelerde ana cümlenin yüklemi olamamaktadır (Gülsevin, 1997, s. 110). Bu bölümde -sA ekinin ana cümlenin yüklemi olduğu örnekler tespit edilmiştir.

ṭurmaz aḳar ḳanlu yaşlar **aḳsa gerek** şimden gerü (NO 187a/11) (Gereklilik)

döndüri bilsem gönlümi dost yolına **ḳılsam** yāri (V 23b/1) (Dilek-istek)

dögene **egilseŋ gerek** sögene dilsüz gerek (V 20a/13) (Gereklilik)

Ṭapduḳ eydür ki Yūnus bu ʿışḳ ḥaḳḳa **ėrse gerek** (V 16a/7) (Gereklilik)

arayı arayı **bulsam** izini (Ç 83b/5)

pes ḳalanda bir kişi ḳaçan ḥāṣıl **olsa gerek** (Ç 60b/9)

ʿışḳla **gelseŋ** yola Yūnuslayın **olsaŋ** n'ola (V 19a/4) (Dilek-istek)

ḥırḳa taḳye taḥt u tāc **vėrse gerek** ʿışḳa ḫarāc (Ç 24a/5)

4.3.3.2.3. Kişiler İçin Özel Eklerle Yapılanlar

4.3.3.2.3.1. -Gıl

2. kişi teklik

feryād eyler Ḳārūn **ḳoġıl** vereyin (NO 175a/5) (Dilek-istek)

ṣaḳınġıl olmaġıl laʿnete yoldaş (NO 175b/46) (Tavsiye)

nice bir görmemek **açġıl** gözüŋi (NO 179a/29), (V 40b/12) (Emir)

ḳoġıl ayruḳ sözi sen seni gözle (NO 179b/24) (Tavsiye)

ʿışḳ ḳuşaġın **ḳuşanġıl** ʿışḳa ḳul olup **gelgil** (NO 183b/3) (Tavsiye)

zinhār zinhār emānet **ṣaḳınġıl** ʿışḳ ḫaberin (NO 187a/6) (Emir)

varġıl eyitgil yā Mūsā raḥmet ėdeyin aŋa denildi (V 31b/4) (Emir)

zinhār zinhār emānetdür ṣaḳınġıl ʿışḳ ḫaberin (V 18b/7) (Emir)

Yūnus yüzüŋ **götürmegil** ʿāşıḳlaruŋ ṭopraġından (V 4b/12) (Dilek-istek)

yalancılıḳ **eylemegil** ʿışḳa yalan **söylemegil** (V 5b/5) (Tavsiye)

göŋüllerüŋ pasını ger sileyin dėriseŋ / **söylegil** şol sözi kim sözler ḫulāṣasıdur (V 8b/6) (Tavsiye yolu ile gereklilik)

Yūnus bu sözleri **ḳoġıl** kendi özüŋden elüŋ **yuġıl** (V 7b/10) (Dilek-istek)

gidergil benden benligi içime doldur senligi (V 18b/11) (Dilek-istek)

ḳoġıl bu dünyā bezegin bu dünyā bir yeldür ḫayāl (Ç 29a/1) (Tavsiye)

günāhlıyuz **yarlıġaġıl** ey raḥmeti çoḳ çalabum (Ç 31a/3) (Dua yoluyla istek)

Yūnus sen ʿāşıḳ iseŋ adıŋı miskīn **ḳoġıl** (Ç 52a/2) (Dilek-istek)

ilahī sen cevāb **vėrgil** (Ç 38b/14) (Dua yoluyla istek)

ister iseŋ andan vefā **incidmegil** dervīşleri (Ç 79b/7) (Tavsiye yolu ile gereklilik)

4.3.3.2.3.2. Eksiz

1. kişi teklik

gel imdi ḥicābuŋ yıḳ dost evinden ṭaşra **çıḳ** (NO 192b/1) (Dilek-istek)

göŋül mi yėg Kaʿbe mi yėg **eyit** baŋa ʿaḳlı ėren (NO 193b/3) (Dilek-istek)

işit Yūnusuŋ bu sözin ġafletden **uyar** gözüŋ (NO 195a/36) (Tavsiye)

ʿāşıḳ kişi sen cānuŋı ʿışḳ yolına **eyle** fidā (NO 190b/16) (Tavsiye)

miskīn Yūnus **gör** özüŋi ṭopraġa **ḳo** yüzüŋi (V 3b/15) (Dilek-istek)

ya bildigüŋden **eyit** ya bir bilenden **işit** / miskinlik ucını ṭut sözi uzatmayalar (V 5b/11) (Tavsiye)

şöyle ḥayrān **eyle** beni ʿışḳuŋ odına yanayım (V 13a/15) (Dilek-istek)

bir niçesine ḳaç dėr bir niçesine ṭut dėr (Ç 22a/14) (Tavsiye)

Yūnus sen baḥrī **ol** göŋüller içine **ṭal** (Ç 65a/9) (Dilek-istek)

uyan ġafletden aç gözüŋ (Ç 68a/2) (Tavsiye)

bu işleri sen bilürsin sen vėrürsin sen alursın /ne kim ḳılduŋ sen bilürsin bu suʾāl ü ḥisāb nedür (V 8a/13)

4.3.3.2.3.3. -(U)ŋ

işidüŋ Yūsufı ol çāh içinde (NO 177b/39) (Dilek-istek)

ḫoşça **ṭutuŋ** ḳonuġı ṭoġruluban gelicek (NO 195a/36) (Tavsiye)

ey yārenler ey ḳardaşlar **şoruŋ** baŋa ḳandayıdum (NO 185b/6) (Dilek-istek)

gelüŋ hey derdlüler **gelüŋ** bu derdümden siz de **sanuŋ** (NO 187a/21) (Dilek-istek)

dostı seven ʿāşıḳı **görüŋ** bu ʿışḳdur cānlara deriŋ (V 28b/13) (Dilek-istek)

sözüŋ maʿnāsına **ėrüŋ** bī-nişāndan ḫaber **vėrüŋ** / dertli ʿāşıḳlara **şoruŋ** bu benüm dertli sözümi (V 31b/18) (Dilek-istek)

budur çalabuŋ buyurduġı ṭutuŋ orūç **ḳıluŋ** namāz (V 9a/14) (Emir)

buluŋ bu hümā ḳuşı ʿāşıḳlar devletidür (Ç 10b/4) (Dilek-istek)

görüŋ dostlar ölüm baŋa n'eyledi (Ç 21b/10) (Dilek-istek)

4.3.3.2.3.4. -sUn/-sUnlAr

2. Kişi teklik /çokluk

varlıġuŋ yoġa degşür ḳalmasun tende heves (NO 182a/31) (Dilek-istek)

eydüŋ ṣabra bu dem tīz **ṭutsun** anı (NO 177b/25) (Emir)

alsun beni **ütsün** cānı ḳoŋ ben aŋa aldanayım (NO 190b/26) (Dilek-istek)

nefsin müsülmān etsün varısa kerāmeti (NO 186b/36) (Dilek-istek)

eger yaşarısam biŋ yaş ḳo **aḳsun** gözümüŋ yaşı (V 28a/3) (Dilek-istek)

Yūnus Emrem söyle ḥaḳḳı Allah **olsun** saŋa sāḳī (V 4b/4) (Dilek-istek)

secde **etsün** Ādeme raḥmet ėdeyin dėdi (V 31b/7) (Emir)

o **gelsün** ben aŋa cevāp vėreyim (Ç 35a/10) (Dilek-istek)

ʿışḳuŋ ile ʿāşıḳlar **yansun** yā resūla'llah (Ç 67a/5) (Dilek-istek)

uçmaġa ḳoyġıl bunları **binsünler** burāḳ çalabum (Dilek-istek)

deŋiz dāra **gelsünler** Manṣūram dāra geldüm (NO 188a/19)

4.3.3.3. İstek Kipinin Hikayesi

-(y)A (i-)d+kişi

1. kişi teklik

anca iş **ḳoparaydum** el uruban güç yetmez (NO 183b/45)

ezelden **bileydüm** eleste belā dėdüm (NO 188a/15)

şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege / yoḫsa ben **dėyeydüm** daḫı ayruḳsı ḫaber (V 7a/4)

bileydüm ḥażretde ol bī-ḳıyās ḳudretde (V 13b/6)

anca iş **ḳoparaydum** el ėrüben güç yetmez (Ç 20a/4)

2. kişi teklik

ger ʿāşıḳısaŋ Yūnus vuṣlat **bulayduŋ** bugün (NO 183b/38)

eger görse idüŋ yaraḳ **ḳılayduŋ** (V 41b/18)

yerüŋde **eriyeyidüŋ** gitdiyidi senden kār u bār (A7b//)

yoġiken bu bārgāh sen **varayduŋ** pādişāh (Ç 2b/12)

3. kişi teklik Yūnus bu ʿışḳı odı ḳomaz dilin ṭutaydı (NO 186b/31)

bolay kim ṭāliʿüm olaydı öŋ (NO 175a/13)

1. kişi çokluk: ḫaber **alayduḳ** saŋa ol erden (NO 179a/4), (V 40a/10)

2. kişi çokluk İncelenen metinlerde örneği yoktur.

3. kişi çokluk İncelenen metinlerde örneği yoktur.

Elde edilen bulgular, Viyana (V), Çorum (Ç) ve Nuruosmaniye (NO) nüshaları arasında Yunus Emre Divanı'nın temel morfolojik çerçevesinin büyük ölçüde ortak olduğunu; buna karşılık eklerin biçimsel varyantları ile zaman ve kip kategorilerindeki kullanımda bazı farklılıklar bulunduğunu göstermektedir.

Eylem çekim sisteminde özellikle zaman ve kip eklerinde çok biçimli yapıların yaygın olduğu; bazı işlevlerin ise farklı eklerle karşılanabildiği tespit edilmiştir. Geniş zaman ekleri şimdiki zaman anlamında da kullanılmaktadır; istek ve gelecek anlamları ise farklı eklerle ifade edilmektedir.

Buna ek olarak -mIş ekinin yalnızca duyulan geçmiş zaman işleviyle sınırlı kalmadığı; özellikle birinci kişi çekimlerinde -mışvan, -mışvam, -mışam ve -mışın biçimleriyle görülen geçmiş zaman kullanımına da karşılık geldiği belirlenmiştir.

Bu veriler, incelenen nüshaların ortak bir morfolojik sistemi paylaştığını; ancak bu sistem içinde biçimsel ve işlevsel çeşitliliğin de bulunduğunu göstermektedir.

5. BÖLÜM
MEVCUT NEŞİRLER ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Bu bölümde, Mustafa Tatcı'nın neşrinde (Tatcı, 2021) çalışmamız kapsamında incelenen Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshalarından aktarılan beyitlere ilişkin bazı okuma farklılıkları değerlendirilmiştir. Söz konusu neşirde bu nüshaların tamamı yayımlanmamış, yalnızca belirli beyitlere yer verilmiş; bu beyitlerin hangi ölçütlere göre seçildiği de ayrıntılı biçimde açıklanmamıştır. Buna karşılık, bu tez kapsamında nüshaların tamamı okunarak transkripsiyon alfabesine aktarılmış ve karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu doğrultuda, mevcut neşirde hatalı veya eksik okunduğu düşünülen örnekler ile nüshalarda yer aldığı hâlde neşirde bulunmayan bazı beyitler yeniden değerlendirilmiş; önerilen okunuşlar nüsha verilerine dayanılarak gerekçeleriyle birlikte sunulmuştur.

- kendünüŋ kendözinden ḥisābı yoḳ
  ol ṣaġışdan ḥīç anuŋ naṣībi yoḳ (NO 174b/2)

Tatcı (2021, s. 524) bu beyitte *ṣaġışdan* yerine *sagınçtan* okumuştur.

- ne çāre kim baḫīl göre anı
  düşvārlıġa girür baḫīl nişānı (NO 174b/10)

Tatcı (2021, s. 522) *baḫīl* sözcüğü yerine iki dizede de *buhl* okumuştur.

- sebaḳ alur ḳamu ehl-i şer andan
  irkidür ḫaber bu dem degüldür (NO 174b/43)

Tatcı (2021, s. 516) bu beyiti *bellü bildin anı adem degüldür /eskidür bu haber bu dem degüldür* şeklinde vermiştir.

- kimüŋ kim buḫlıla ola aḥvāli
  kendü ḳatında yoḳ kendü mecāli (NO 175a/28)

Tatcı (2021, s. 525) *buḫlıla* yerine *bahîlle* okumuştur.

- ḳapu gözet ḳapuyı dip gözetme
  ger dip gerekse ḳapudan gitme (NO 175b/42)

Tatcı (2021, s.465) *kapu gözet kapu ger dip gözetme/ ger dip isterisen kapudan gitme* şeklinde okumuştur.

- uṣlulıḳ olmaya yolda ġāfıllıḳ
  saġıncı uzatmaġıl bunca yıllıḳ (NO 176a/2)

Tatcı (2021, s. 469) *saġıncı* sözcüğünü *sagınç* diye okumuştur.

- ḳomaġıl dünyāyı ṭutmayasın
  ecel yol baġlamış ötmeyesin (NO 176a/6)

Tatcı (2021, s. 470) *ötmeyesin* sözcüğünü *ötemezsin* şeklinde okumuştur.

- gümānuŋ yoġımıssa bir uyanaduŋ
  bu ġaflet uyḳusına bir ḳanaduŋ (NO 176a/13)

Tatcı (2021, s. 471) söz konusu beyitin Nuruosmaniye nüshasında bulunmadığını belirtmiştir; ancak yapılan incelemede beyitin Nuruosmaniye nüshasında yer aldığı tespit edilmiştir.

- eyle ṭutduŋ sen bu kibir ögüdini
  işitmezsin tevażuʿ ne dėdügini (NO 176a/21)

Tatcı (2021, s. 473) *iyle tutdun sen kibir ögdini / işitmezsin tevâzu' ne didügin* şeklinde okumuştur.

- geldi ʿaḳıl öŋine şerm-sār olmış
  ḳayġudan gözleri yaşıla ṭolmış (NO 176a/28)

Tatcı (2021, s. 474) bu beyitte *şerm-sār* yerine *serteser* okumuştur.

- geçdi delim zamān ṭurdı yerinde
  geçürmiş ʿömrini nefs peykerinde (NO 176a/30)

Tatcı (2021, s. 474) *geçdi delim zamân turdı yerinde / geçürmiş ʻömrini nefis şükrinde* biçiminde okumuştur.

- işit imdi bir ʿaḳıl ne der aŋa
  alçaḳlıḳdur meded senüŋ ḥaḳḳuŋa (NO 176a/31)

Tatcı (2021, s. 475) *bu beyiti işit imdi bir ʿaklın ne dir ana / alçaklık bir meded senün hakkına* biçimindeokumuştur.

- tā deŋize dek ırmaġ ayurduŋ
  andan ötesini deŋize ṣayduŋ (NO 176a/38)

Tatcı (2021, s. 476) ikinci dizeyi *andan ötesin deŋize ṣıduŋ* şeklinde okumuştur.

- alçaḳlıḳ varan kişi yolın iletdi
  kim yetişe aŋa uzadı gitdi (NO 176a/47)

Tatcı (2021, s. 478) ikinci dizede *kim yetişe aŋa* yerine *kim yetiser ana* olarak okumuştur.

- ne dėyeyin buşı ṭap almış anı
  ḥükm etmiş aŋa başı dīvānı (NO 176b/16)

Tatcı (2021, s. 487) *ṭap almış* yerine *tutup almış* okumuş; ikinci dizede *dīvānı* yerine *vereni* okumuştur.

- alçaḳlıḳ vü ḳanāʿat ḫoş yār oldı
  ne kim isteriseŋ anda var oldı (NO 176b/17)

Tatcı (2021, s. 479) ilk dizeyi *alçaklık kanaata hoş yâr oldı* şeklinde okumuştur.

- ne naṣīḥat ėdeyim ġayrı bundan
  ḳulvan dėyümeye ḳullıḳ unıdan (NO 177a/33)

Tatcı (2021, s. 495) *kulvan* yerine *kulın* okumuştur.

- görinmez oldı ol izi yaramaz
  şekli yoḳ buşınuŋ yüzi yaramaz (NO 177b/29)

Tatcı (2021, s. 499) ikinci dizede *buşınuŋ* yerine *başınun* okumuştur. Ayrıca son sözcüğün diğer nüshalarda olduğu gibi NO'da da *belürmez* olduğunu söylemiştir. Ancak burada yazım farklıdır.

- ḳanda yürürise ṣabr issi kişi
  müdām āzād olur ṣabr bilisi (NO 177b/37)

Tatcı (2021, s. 501) beyiti *anda yürürise sabr atı kişi / müdâm âzâd olur sabır bilişi* şeklinde okumuştur.

- it durur düşüp dünyāya ṭaleb
  ed-dünyā cīfetün ve ṭālibuhā kilāb (NO 178a/27)

Tatcı (2021, s. 527) söz konusu beyitin Nuruosmaniye nüshasında bulunmadığını belirtmiştir; ancak yapılan incelemede beyitin Nuruosmaniye nüshasında yer aldığı tespit edilmiştir.

- ṭaşra ḳaldı bu şehirden ʿaḳl-ı maʿāşı
  ʿaḳl-ı cüzvī baḳar böyle baḳışı (NO 178b/47)

Tatcı (2021, s. 536), daşradur bu şehirden *'akl-ı maaş / 'akl-ı cüz'i bakar böyle bakışı* şeklinde okumuştur.

- eger görseydüŋ yaraḳ ḳılayduŋ
  senüŋ ḥisābuŋı hep sen alayduŋ (NO 179a/36)

Tatcı, (2021, s. 552) bu beyitin Nuruosmaniye nüshasında olmadığını söylemiştir.

- nice bir āvāralıḳ saŋa ola
  senüŋle bir iki gün olsaŋ n'ola (NO 179b/38)

Tatcı (2021, s. 551) ikinci dizede *bir* sözcüğünü eksik okumuştur.

- çün günāh murdārlaruŋ murdārıdur
  ḥażretünüŋ yumaḳ anı kārıdur (NO 180a/32)

Tatcı (2021, s. 387) *yumaḳ* sözcüğünü *yumış* okumuştur.

- bir niçeyi ḳıldum esīr devletile sürdüm ʿömür
  yanan kömür sızıyan demür örse çeküç ṣalan benem (NO 180b/38)

Tatcı (2021, s. 202) bu beyitin Nuruosmaniye nüshasında olmadığını söylemiştir.

- yedinci ḳapusında yediler oturur anda
  saŋa eydür ḳorḳalıdan gir dost yüzin göresin (Ç 54b/2)

Tatcı (2021, s. 242) *ḳorḳalıdan* yerine *kurtuldun* okumuştur.

- dünyā bir ʿavretdür ḳarı yoldan ḳoyıcılar eri
  sürüŋ gitsün ol ʿayyārı anı sevmek ʿārdur (bize) (NO 185b/43)

  dünyā bir zişt ʿavret durur yolından iltür niçeleri
  sürüŋ gitsün ol ʿayyārı anı sevmek ʿārdur bize (V 21b/6)

Tatcı (2021, s. 317), Nuruosmaniye nüshasında *ʿayyārı* yerine *agyârı* okumuştur; Viyana nüshasınsa *zişt* sözcüğüne yer vermemiştir.

- biz ṭālib-i ʿilimlerüz ʿışḳ kitābın oḳıruz
  çalap müderris bize ʿışḳ medresesidür (NO 188b/3)

Tatcı (2021, s. 63) bu beyitin Nuruosmaniye nüshasında olmadığını söylüyor.

- ʿāşıḳ kişi sen cānuŋı ʿışḳ yolına eyle fidā
  şeyḫile buldum ben beni ayruḳ cihānı bilmezem (NO 190b/16)

Tatcı (2021, s. 201) *ayruḳ* yerine *ayruḳsı* okumuştur.

- ırmaḳ gibi ben çaġlaram gāh gülerem gāh aġlaram

  nefsüm cigerin ṭaġlaram kibr ü kīni yaḳan benem (NO 191b/6)

Tatcı (2021, s. 195) *yaḳan* yerine *yıkan* şeklinde vermiştir.

- Yūnus imdi sen yan düken ʿāşıḳlara ne sen ne ben
  yoḳlıḳ durur dostı seven ayruḳ ḳamu ṣav baḳışı (V 28b/14)

Tatcı (2021, s. 340) *yan düken* yerine *yandugın* okumuştur.

- gey deriŋ deŋiz durur bir zamān cevlān urur
  bir gün gemi ġarḳ olur bildüm bilmedüm dėme (NO 193a/24)

gemi deŋize girdi bir zamān cevelān urdı
gemi bir gün ġarḳ oldı yüzdüm yüzmedüm dème (V 24b/13)

Tatcı (2021, s. 319) Nuruosmaniye nüshasında *gey derīŋ deŋiz durur ifadesi* yerine *gemi denize girdi;*Viyana nüshasında yer alan *yüzdüm yüzmedüm* ifadesi yerine *bozdum bozmadum* okumuştur.

- sen senligüŋ bilmeyince bir er naẓar ḳılmayınca
  senlik benlik arada gör kim oldı ʿāḳ (V 11a/10)

Tatcı (2021, s. 141) *ʿāḳ* yerine *duzak* okumuştur.

- evliyā ḥaḳ ḳapusı Yūnusdur ṭapucısı
  ʿışḳıla geldi yola ʿışḳı ėdindi barḳ (NO 193b/45)

Tatcı (2021, s. 141) *barḳ* sözcüğü yerine *burâk* okumuştur.

- niçe kim ben seni sevem ecel eli ėrmeyiser
  niçe sevinsin ʿAzrāʾīl ben saŋa cān vėrürisem (NO 194a/30)

Tatcı (2021, s. 198) *sevinsin* sözcüğü yerine *sunsın* okumuştur.

- ḫoş ḫaber geldi dostdan bezendi bāġ u bostān
  ʿilm oḳur hezār destān bülbülleri zārıla (NO 194b/9)

Tatcı (2021, s. 317) *zārıla* yerine *râz ile* okumuştur.

- miskīn ola gör bārī benlikden kār yüri
  göŋlinde benlik olan dervīşlikden ıraḳdur (Ç 8a/5)

Tatcı (2021, s. 109) bu beyitte *ola gör* yerine *ola görem*; *kār* yerine *girü* okumuştur.

6. BÖLÜM
NOTLAR

Bu bölümde incelenen nüshalarda geçen ve Eski Anadolu Türkçesi söz varlığına katkı sunacak olan kelimeler yer almaktadır.

- **açurmaz**

Ḫıżır İlyās degüliken ṣataşdum ben ol dirlige
hergiz yemez içmez oldum ḳarnum **açurmaz** aş oldı (NO 194b/43)

Ḫıżır İlyās degüliken gey dirlige ṣataşdum
hergiz yemez içmez iken ḳarnum **açurmaz** aş oldı (Ç 77a/3)

Sözcük, Divan'ın incelenen Çorum ve Nuruosmaniye nüshalarının yanı sıra Vatikan nüshasında (Büke, 2022, s.190) *açurmaz* biçiminde tanıklanmakta olup *açur-* eylem tabanını korumaktadır. Söz konusu eylem, *Kutadgu Bilig*'de "acıktırmak" anlamıyla yer almakta (Arat, 1979, s. 4), *Dîvânü Lûgat-it-Türk* dizininde ise "acıktırmak, aç bırakmak" anlamlarıyla kaydedilmektedir (Kâşgarlı Mahmud, 2006, s. 5).

- **aydıŋ**

devlet durur ol kişiye ʿışḳ odına yanar ise
acı tütüni çıḳıcaḳ **aydıŋ** olur tevḥīd cāna (Ç 70b/2)

Sözcük, Çorum nüshasında bir örnekte *aydıŋ* biçiminde yazılmıştır. Nazal n (ŋ) yalnızca bu örnekte korunmuş, diğer örneklerde ise n ile yazılmıştır. Bu yazım, Clauson'un Eski Türkçe için kaydettiği *aydıŋ* biçimiyle de örtüşmektedir. Clauson, sözcüğün asıl anlamını "ay ışığı", daha genel anlamlarını ise "parlaklık" ve "parlak" olarak vermektedir (Clauson, 1972, s. 268).

- **ayıḳsuz**

ayıḳ olup oturma **ayıḳsuzlar** getürme

ben severem esrügin ben ayıḳ olımazam (NO 190a/33)

Çalışmada incelenen metinlerden Nuruosmaniye nüshasında "aklı başında olmayan, sarhoş" anlamında kullanılan *ayıḳsuz* sözcüğü benzer şekilde Vatikan nüshasında da bulunmaktadır (Büke, 2022, s.203). Sözcük *Derleme Sözlüğü'*nde yer almamaktadır. Buna karşılık sözlükte "aklı başında" anlamıyla *ayıḳ* sözcüğü bulunmakta; ancak bu sözcükten +suz addan ad yapma ekiyle türetilen *ayıḳsuz* biçimi tespit edilememektedir (Türk Dil Kurumu, t.y.).

- **buŋu**

dürlü **buŋudan** ḳurtarur seni ʿaḳıl

saʿādet ola saŋa bu ay u yıl (NO 176a/27)

Derleme Sözlüğü'nde *buŋu* sözcüğü bulunmamaktadır. Bununla birlikte *buŋ* sözcüğü "zaruret, sıkıntı, gam, şiddetli ihtiyaç" anlamlarıyla yer almaktadır. *Drevnetyurkskiy Slovar*'da ise *buŋu* maddesi doğrudan *buŋusuz* maddesine yönlendirilmiş; *buŋusuz* "kaygısız, üzüntüsüz, kedersiz" anlamlarıyla açıklanmış ve Barık III Yazıtı'ndan *buŋusuz ulgatım buŋ bo ermiş* "Sıkıntısızca büyüdüm, (meğer) sıkıntı bu imiş." örneği verilmiştir (Nadelyayev et al., 1969, s.125).

- **depit-**

üçünci yėl geldi ve **depitdi** anı

andan oldı aŋa Ādem nişānı (NO 173b/4)

İncelenen nüshalardan Nuruosmaniye nüshasında bulunan sözcük *debit-* şeklinde Fatih nüshasında da yer almaktadır (Babacan, 2013 s. 503). Dede Korkut'ta *depit-* "tepretmek, kımıldatmak, kıpırdatmak" (Ergin, 1997, s. 83) olarak bulunmaktadır.

Derleme Sözlüğü'nde "ekmek saçta pişmeğe yüz tutmak, ekmeği acele ve gelişigüzel pişirmek" anlamı vardır (Türk Dil Kurumu, t.y.).

Clauson *tepit-* maddesinde bu eylemin yalnızca bir kez tanıklandığını ve *tep-* eyleminin ettirgen biçimi olarak "çiğnetmek, ezdirmek, teptirmek" anlamına geldiğini söylemiştir. Bunun yanında aslında beklenen ettirgen yapının *teptür-* olması gerektiğini belirtmiştir (Clauson, 1972, s. 437). Wilkens, *tepit-* sözcüğünü "ayaklar altında ezdirtmek, çiğnettirmek" anlamıyla vermektedir (Wilkens, 2021, s. 699). Bunun yanında *teptür-* biçimi de "ezdirmek, ayak bastırmak" anlamıyla bulunmaktadır (Wilkens, 2021, s. 700).

- **dike baḳ- / dikeyü baḳ-**

Viyana nüshasında yer alan iki beyitte bulunmaktadır.
açıḳ durur ḳapusı dostlar içün o ḥaḳḳuŋ

dikeyü baḳmaġıl yėrler ü gökler hep sebāḳ (V 11a/8)

bu muḫtaṣar cihān iki cihānca

dike baḳarısaŋ yüz biŋ anca (V 33b/3)

Tietze'nin sözlüğünde *dik* "yukarı yönelmiş" madde başlığı altında *dike bak-* "dikkatle bakmak" anlamıyla yer almaktadır (Tietze, 2023, s.375). Sözlükte yalnızca *dike bak-* biçimi kaydedilmiş olup *dikeyü bak-* biçimine yer verilmemiştir. Buna karşılık Viyana nüshasında birleşik eylem *dikeyü bak-* biçiminde geçmektedir.

- **diŋçi**

bu dünyāda üç kişi ḥaḳ dīdārın görmeye
bir **diŋçi** bir ḳovcı bir ġammāzdur başa (NO 181a/19)

bu dünyāda üç kişi ḥaḳ dīdārın görmeye
biri ḳovcı biri **diŋçi** biri ġammāzdur pīşe (V 24b/1)

yārüŋ ḥaḳ dīdārını üç kişi görmeyiser
bir **düŋci** bir ḳovcı biri ġammāzdur pīşe (Ç 66b/1)

Tezcan, eski yayınlarda *dikçi* biçiminde okunan sözcüğün doğru okunuşunun *diŋçi* olması gerektiğini ve bu biçimin Eski Uygurca *tıŋçı* "dedikoducu" sözcüğüyle ilişkili olduğunu belirtmektedir (Tezcan, 2012, s.82). İncelenen nüshalardan Çorum nüshasında ise sözcük *düŋçi* biçiminde yer almaktadır. Bu biçime taranan tarihî sözlük ve metinlerde rastlanmamıştır.

- **durut-**

bu yėr ü gögi yaradan bu ʿarş u kürsī **durudan**

biŋ bir adı vardur Yūnus ol ṣāḥib-i Ḳurʾān benem (NO 180a/41)

İncelenen nüshalardan Nuruosmaniye nüshasında yer alan sözcük ayrıca Vatikan nüshasında da yer almaktadır (Büke, 20022, s.246). Tarama Sözlüğü'nde sözcük "durdurmak" anlamıyla yer almaktadır (Türk Dil Kurumu, t.y.). Tietze'de ise "birini veya bir şeyi bir yerde durdurmak" anlamıyla verilmiş; *dur-* eyleminin ettirgen biçimi olarak açıklanan *durut-* örneğine benzer, kökü *-r* ünsüzüyle biten başka bir örneğin bulunmadığı belirtilmiştir (Tietze, 2023, s. 456). İncelenen metinde *durudan* biçimi Nuruosmaniye nüshasında yer almaktadır.

- **kekince**

ev ıssuz ḳalıcaḳ ḳapuŋa **kekince**

kim gire kim çıḳa ḳolayınca (NO 177a/7)

Bu sözcük Mustafa Tatcı (2021, s. 190) tarafından *gelince* şeklinde okunmuştur. Ancak hem yazım özellikleri hem de bağlam dikkate alındığında okunuşun *kekince* olması daha uygun görülmektedir. Beyitte *ev ıssuz kalacak, kapına kekince kim girip çıksa* ifadesi, "istediği gibi, serbestçe" anlamıyla bağlama uygun düşmektedir.

Andreas Tietze (2023, s. 190), etimolojik sözlüğünde *kekince* sözcüğünü "istediği gibi, keyfince, sınırsızca, serbestçe" anlamlarıyla *kek* maddesinde değerlendirmiştir. Aynı maddede *kek* sözcüğünün anlamını "arzu, istek, heves" olarak vermekte; unutulmuş olan

bu kelimeyi Komanca *kek* “nefret, kin, hınç” sözcüğüyle ilişkilendirmektedir. Buna karşılık Semih Tezcan, bu etimolojik bağlantıyı anlam bakımından uygun bulmamakta; Eski Uygurcada görülen ve genellikle *öç kek* ikilemesi içinde kullanılan *kek* sözcüğünün "öç" anlamı taşıyabileceğini belirtmektedir. Wilkens (2021, s. 353) *kek* sözcüğünün anlamını “intikam ateşi, öfke, kin” olarak vermiştir. Kaşgarlı Mahmud *Divanü Lûgat-it-Türk’te kek* sözcüğünün anlamını “kin, hınç, öç; sıkıntı, zahmet, mihnet” olarak vermiştir (2006, s. 294).

Aynı kökten türemiş görünen **kegile** sözcüğü de metinde şu örnekte yer almaktadır:

ʿāşıḳ kendü **kegile** ḳıya mı ṭatlu cānına
hele ben Allah yolına cāna ḳıyaram kimesneye (NO 186b/1)

Burada *kegile*, "isteyerek, gönüllü olarak" anlamında kullanılmıştır. Bu kullanım, ***kekince*** sözcüğü için Tietze'nin önerdiği anlamlandırmayla uyum göstermektedir.Burada *kegile*, “isteyerek, gönüllü olarak” anlamında kullanılmıştır. Sözcüğün ifade ettiği “istek, arzu” anlamı, kek köküne yüklenen anlam alanıyla uyum göstermektedir.

- **ṭapu-**

ṭopraġıla ṣu yoġuruldı bünyād oldı
ṣūret dėnildi ṣoŋra aŋa ad oldı (V 32b/5)

üçünci yėl geldi **ṭapudı** anı
dördünci od geldi ḳızdırdı anı (V 32b/6)

Yapılan incelemede sözlüklerde *ṭapu-* eylemine rastlanmamıştır. Bununla birlikte, Giresun ili ağızlarında *depü-* eyleminin "ıslak bir yerin kuruması (özellikle çamurlu yerlerin kuruması için kullanılır" anlamıyla kaydedilmiş olması (Topal, 2018, s. 293), iki eylem arasında ses ve anlam bakımından bir ilişki bulunabileceğini düşündürmektedir.
İnsanın yaratılışının anlatıldığı bu beyitlerde önce toprağın suyla yoğrulması, ardından rüzgârın eserek çamuru kurutması tasvir edilmektedir. Bu bağlam, metnimizde geçen *ṭapu-* eyleminin *depü-* eylemiyle ilişkili olabileceği görüşünü desteklemektedir.

- **uşacuḳ**

uşacuḳlar oġlancuḳlar bülbül gibi öter güler

anadan ayrılmış bular ḳızıl al çiçekler yatur (NO 188a/11)

Süheyl ü Nevbahâr'da *ufacık* sözcüğü "ufacık, çok küçük" anlamıyla kullanılmaktadır (Dilçin, 2016, s. 698). Bu anlam, Derleme Sözlüğü'nde yer alan "ufak, küçük çocuk" tanımıyla da örtüşmektedir (Türk Dil Kurumu, t.y.). Metnimizde ise *ufacuḳ, oġlancuḳlar* sözcüğünü benzer anlamda pekiştiren bir unsur olarak kullanılmıştır.

- **tevkürlü**

el bağlamışdur ḳamusı ḥaḳ çalapdandur umusı

tevkürlü ḳızdur ḳamusı alınmaduḳ çoḳlar yatur (NO 188a/12)

Derleme Sözlüğü'nde *tevkürlü* sözcüğü, "nişanlı" anlamıyla yer almaktadır (Türk Dil Kurumu, t.y.). Aynı anlam, Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı'nda da kaydedilmiş olmakla birlikte herhangi bir tanık cümleye yer verilmemiştir (Tietze, 2023, s. 93). İncelenen metinlerde ise sözcük, tanık cümlesiyle birlikte Nuruosmaniye nüshasında tespit edilmiştir.

- **yügri-**

yügriyen sipāhī maʿzūl olur
pādişāh gileyden itāḳ ḳul olur (NO 177a/33)

Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü'nde *yügri-* eylemi "koşmak" anlamıyla yer almaktadır (Kanar, 2025, s. 786).
Tarihî ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı'nda *yügri-* maddesi bulunmamakla birlikte, "koşmak" anlamındaki *yügrüş-/yögrüş-* maddesinde Sir Gerard Clauson'a gönderme yapılarak bunun *yügür-* "koşmak" eyleminin karşılıklı (reciprocum) biçimi olduğu belirtilmiştir (Tietze, 2023, s. 565).

Semih Tezcan ise *yügür-* eyleminin *yügri-* biçiminde bir varyantının bulunmadığını, bu şeklin Süheyl ü Nev-Bahâr sözlüğüne yanlışlıkla madde başı olarak alınmasının yanıltıcı olduğunu belirtmiş ve sözcüğün bir yazım yanlışı olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir (Tezcan, 1994, s. 74). Bu nedenle sözlük dizininde *yügri-* bağımsız bir madde başı olarak gösterilmemiş, *yügür-* maddesi altında değerlendirilmiştir.

7. BÖLÜM
DİZİN

Nuruosmaniye Nüshası

A

āb (Far.) su
ā. 174a/17, 184b/27
ā.- ı ḥayāt 187a/39, 187b/29
ā.- ı ḥayātuŋ 189a/7
ā.- ı ḥayvānsın 192a/35
ā.- ı ḥayvān 187b/29
ā.+ dur 185b/19
ā.+ ıdur 193b/14
ā.- ı cān 189a/6

ʿ**abā** (Ar.) yünden yapılmış kaba kumaş, aba.
ʿ a. 196a/14

ābād (Ar.) sonsuz gelecek zamanlar.
ā. 189b/7
ā. olam 184b/39

ābdest (Far.) su ile temizlik ibadeti
ā.+ e 193b/24

ʿ**ābid** (Ar.) ibadet eden
ʿ ā. 183a/30

ʿ**acāyib** (Ar.) şaşırtacak ve hayret verici şeyler
ʿa. 183a/3, 183b/2, 186a/25, 187a/11
ʿa.+ e 183b/2
ʿa.+ ler 185b/3
mevc-i ʿa. 188b/42

ʿ**aceb** (Ar.) tuhaf ve garip olan.
ʿa. 174b/17, 177a/41, 178b/21, 183a/40, 184a/43, 186a/1, 190b/21, 191b/24, 191b/34, 192b/42, 194a/26, 194a/28, 194b/18, 195a/7, 196a/1
ʿa. oldı 187a/13

ʿ**aceble-** (Ar. +T.) tuhaf bulmak, hayret etmek
ʿa.- meŋ 182b/26, 182b/27, 182b/29

acı **t**atlı olmayan**,** acı
a. 185b/19

ʿ**āciz** (Ar.) zayıf, güçsüz
ʿā. 190b/43
ʿā.+ dür 174b/1

ʿ**acz** (Ar.) beceriksizlik, güçsüzlük
ʿa.+ üŋi 182b/45

aç aç, tok olmayan
a. 176a/17, 178a/20, 180a/12, 180a/17, 180a/19

aç- açmak
a. 179a/25, 182b/21, 186b/40, 188a/1, 189a/26, 190a/20, 193b/15
a.- a 182a/20
a.- an 185b/26
a.- anlara 181a/3
a.- ar 188b/29
a.- arı 183b/6
a.- dı 192a/2
a.- dum 188b/40, 191a/13, 193b/39
a.- duḳ 185a/28
a.- ġıl 179a/29
a.- ısar 180a/6
a.- maġiçün 181b/32
a.- up 174a/4, 180a/33

açıl- açılmak
a.- am 184a/17
a.- dı 178a/29, 184a/20, 189a/33
a.- madı 179a/40
a.- maduġı 194a/6
a.- maz 179a/39
a.- ur 188b/32

açıḳ açık
a. durur 193b/41

açur- acıktırmak, aç bırakmak
a.- maz 194b/43

ad ad, isim
a. 175a/36, 187b/39
a. oldı 173b/3
a.+ ı 176b/13, 180a/41, 182a/43
a.+ ıla 186b/41
a.+ ımuz 185b/40
a.+ ın 182a/2, 182b/17
a.+ ını 188b/43, 193a/10
a.+ içün 177a/14
a.+ um 182a/6, 186b/15, 187b/2, 188b/47, 192a/10
a.+ uma 183b/9, 183b/11
a.+ umı 184a/38, 187a/30, 188a/16
a.+ uŋ 178b/42, 181a/25, 181b/35, 181b/38, 182b/18
a.+ uŋuz 174a/33

ʿ**adāvet** (Ar.) düşmanlık
ʿa. 183b/10

ādem (Ar.) adam, insan, kişi
ā. 174b/42, 180a/14, 180a/22, 180a/37, 180b/25, 180b/28, 182a/1, 182a/2, 183a/28, 183b/18, 187a/31, 189b/21, 189b/37, 191b/2, 192a/41, 192a/42, 194a/14
ā. olam 184b/44
ā.+ i 185a/21

ādemīlıḳ (Ar.+T.) insanlık
ā.+ dan 184b/36

ādemī (Ar.) ademoğlu
ā.+ ler 187b/41
ā.+ si 193a/37

adım adım
a. 176b/36, 183a/12, 184a/29, 189a/1

adım ad- yürümek
a.- arlar 183a/12

ʿ**adl** (Ar.) doğruluk
ʿa. 176a/26, 187a/29
ʿa.- i pertevindedür 173b/21

āfet (Ar.) büyük felaket, bela**.**
ā. 175a/46

aġ- yükselmek, çıkmak
a.- an 180b/33, 187a/25
a.- anumuz 187b/8
a.- dugı 185b/11
a.- dum 181a/2, 182a/1

aġ hile, tuzak**.**
a. 185a/43, 196a/13

aġaç ağaç
a.+ lar 183a/5
a.+ a 189a/37, 192a/31
a.+ ı 188b/33, 189a/37
a.+ ın 195a/25

aġar- beyazlaşmak, açılmak
a.- dı 180a/27
a.- sa 180a/30

āġāz (Far.) başlama
ā. ėtdi 175a/33

aġız ağız, söz
a. 187b/23
a.+ a 180b/5
a.+ da 173b/19, 192a/13
a.+ dan 187b/23
a.+ ı 174b/15
a.+ ı 177b/42, 178b/14
a.+ ında 181a/1
a.+ uŋa 186b/7
a.+ uŋda 188a/40

aġla- ağlamak
a.- dum 186a/9
a.- ma 196a/13
a.- r 190b/40, 191a/7, 194b/33

a.- ram 190a/24, 190a/30, 191b/6
a.- riken 196a/8
a.- şmışlar 188a/8

aġulu zehirli
a. 180b/31, 190b/6

aġyār (Ar.) yabancılar, tasavvufta hakikate yabancı olanlar
a. 185b/39, 192a/40

aġyārlıḳ (Ar.+T) yabancılık
a.+ ı 191b/35

āh iç çekiş ve iştiyak nidası
ā. 177b/39, 180b/4, 182b/5, 189a/43, 189b/20, 194a/18
ā. ederem 186b/9
ā. ėt 188b/14
ā.+ ı 187b/37, 189a/8
ā.+ uma 190b/11
ā.+ uŋa 188b/14

aḫbār (Ar.) haber, söylenti
a. 177a/16

ʿahd (Ar.) söz verme
ʿa. etdi 195a/27

aḫī (Ar.) arkadaş, dost
a. 178a/46, 188a/14, 190a/10, 190a/11, 190a/12, 190a/7, 190a/8, 190a/9

āḫir (Ar.) son
ā. 180b/35, 180b/40, 180b/41, 181a/24, 181a/35, 183a/22, 186a/31, 191b/2
ā.+ em 180a/46
ā.+ i 184b/8
ā.+ in 190b/6
ā.+ sin 186a/20

āḫiret (Ar.) öbür dünya
ā. 177b/5, 179a/45, 182a/19, 184b/12, 185a/38, 185b/42, 192b/35, 193a/1, 193a/20, 194a/31
ā.+ de 194b/26, 195a/11
ā.+ e 186b/42
ā.+ i 185a/10

aḥvāl (Ar.) durumlar
a. oldı 178a/6
a.+ de 196a/3
a.+ ın 175a/1
a.+ i 175a/28, 177b/15, 177b/49, 178b/41, 191b/39, 193a/1
a.+ in 177b/28, 177b/35, 187b/35
a.+ ini 178b/32, 179b/47
a.+ ümi 191a/10, 193b/35
a.+ ümüzde 182b/14
a.+ üŋi 190a/40

aḫzān (Ar.) kederler, sıkıntılar
a. olam 184b/25

aḳ beyaz
a. 174a/43, 180a/27, 188a/13, 189a/31

aḳ- akmak
a.- an 185b/19, 190a/24, 191b/5
a.- ar 177b/47, 179a/37, 185a/33, 187a/11, 187b/36, 189a/36, 191a/6, 194b/34,183a/19
a.- dı 175a/43, 176a/37
a.- maz 179b/32
a.- mış 192a/15
a.- sa 187a/11
a.- up 188a/15
a.- updur 190a/42

ʿāḳıbet (Ar.) nihayet, son
ʿā. 178b/11, 179b/45, 181a/16, 182a/40, 183a/8, 186b/34, 194a/17, 194a/9

ʿaḳ(ı)l (Ar.) akıl
ʿa. 174a/22, 174a/24, 174a/39, 174a/40, 175a/33, 175b/31, 176a/26, 176a/27, 176a/28, 176a/31, 176b/21, 177b/21, 177b/22, 178a/17, 178a/18, 178a/20, 179b/47, 179b/48, 179b/8, 181a/29, 189b/11,

189b/12, 189b/6, 189b/8, 189b/9, 192b/5
ʿa.+ a 177b/22
ʿa.+ dan 176a/25
ʿa.+ dur 178b/35, 179a/28, 189b/7
ʿa.+ lar 181b/38
ʿa.+ uŋ 183a/22
ʿa.- ı cüzvī 173b/15, 178b/47
ʿa.- ı fehim 185b/28
ʿa.- ı külldür 173b/15
ʿa.- ı külle 182a/31
ʿa.- ı maʿġşı 178b/47
ʿa.- ı maʿīşetdür 173b/14
ʿa. 173b/14, 173b/15, 173b/16, 175a/32, 176b/22, 182b/42, 186b/26
ʿa.+ a 175b/27, 175b/28, 176b/19, 176b/23, 177a/45, 177a/47, 178a/18, 189b/11, 189b/7
ʿa.+ ı 181b/19, 185a/4, 191a/1, 193b/3
küll-i ʿa.+ ı 191a/42
ʿa.+ ına 194b/16
ʿa.+ um 181b/27, 186a/21, 189a/15, 189a/2, 189a/32, 192a/20, 194a/43, 195a/13
ʿa.+ umı 191b/17
ʿa.+ umla 180b/20
ʿa.+ uŋ 181b/10, 189b/10

ʿ**āḳıl** (Ar.) akıllı kimse.
ʿā. 174b/16, 193a/11, 183a/27, 189b/9
ʿā.+ ısaŋ 174a/25

aḳıt- akıtmak
a.- dum 196a/12
a.- maġa 189a/6
a.- up 187a/27

aḳşur- hapşırmak
a.- up 192a/24

al (I) kızıl renk
a. 188a/11

al (II) hile
a.+ ıla 186b/18

al- almak
a. 189b/30
a.- a 174a/2, 175b/10, 177a/12, 178a/21, 179a/35, 186b/35, 187b/14, 189a/14, 193a/37
a.- ġıl 185a/11
a.- alum 188a/4, 194a/5
a.- an 180b/16, 182b/7, 190a/32, 190a/36, 191a/16, 191a/29, 194a/7
a.- ana 176a/42, 189b/25, 193a/41
a.- anda 193a/20
a.- anı 190a/27
a.- asın 174b/16, 175a/34, 179a/1, 184a/3, 184a/5
a.- asıŋ 191b/8
a.- ayduŋ 179b/36
a.- ayduḳ 179a/4
a.- dı 175b/29, 177a/15, 177a/21, 177a/8, 178a/44, 179a/32, 179a/47, 180b/15, 182b/33, 184a/24, 186b/9, 189b/12, 190a/28, 190a/30, 190b/29, 193b/29, 194a/43
a.- duġuŋ 184a/22
a.- dum 182a/4, 185b/21, 188b/37
a.- duḳ 185a/5
a.- ıgörüŋ 189b/37
a.- ıncayımış 189b/5
a.- ınmaduḳ 188a/12
a.- ısar 193b/8
a.- ıvėrüŋ 187b/17
a.- madılar 182a/36
a.- madın 188a/3, 193a/29
a.- maya 181b/24
a.- mayana 194a/28
a.- maz 183b/17, 187a/33, 195a/1
a.- mazısa 188a/31
a.- mazsaŋuz 194a/5
a.- mış 174b/4, 176b/16, 176b/4, 177b/20, 183b/10, 184a/34, 193a/12, 195a/9
a.- mışam 190b/23

a.- sam 187a/12
a.- sun 184a/25, 190b/26, 194a/7
a.- up 180a/12, 180a/19, 188a/39, 188b/21, 194a/23, 194a/24
a.- ur 174b/43, 175b/23, 177b/38, 179b/49, 186b/8, 193a/35, 196a/10
a.- uram 187a/2
a.- urın 186b/6
a.- ursaŋ 178b/8
a.- ursın 181a/26, 190a/23

ala ela
a. 192a/19

ʿ**alāmet** (Ar.) işaret
ʿa.+ i 186b/33

alçaḳ alçak, aşağı
a. 176a/44
a.+ da 184b/35
a.+ ından 176a/33

alçaḳlıḳ alçak gönüllülük
a. 176a/31, 176a/32, 176a/35, 176a/37, 176a/43, 176a/46, 176a/47, 176a/48, 176b/17
a.+ dur 176a/31, 176a/45
a.+ ı 176b/19, 176b/25

alda- aldatmak, kandırmak
a.- dı 174a/38, 176a/19, 192a/41
a.- duġuŋ 181b/30
a.- duŋ 186a/22
a.- maġa 186b/18
a.- maya 190b/15
a.- yıcılar 191a/25

aldan- kanmak
a.- ayım 190b/26
a.- ayın 190b/15
a.- ma 183a/11, 183b/2
a.- mayalum 187b/6
a.- maz 185a/41, 191a/1

aldur- kaptırmak
a.- dum 186a/21

ʿ**alem** (Ar.) bayrak, sancak, nişan
ʿa. 174a/44

aʿ**lem** (Ar.) en
a. 180a/35, 180a/8

ʿ**ālem** (Ar.) dünya, cihan.
ʿ ā.- i esrār 192a/6
ʿ ā.- i vaḥdetde 188b/45
ʿā. 174b/11, 174b/9, 175a/22, 175a/43, 177a/37, 177b/28, 177b/35, 178a/23, 178a/33, 183a/20, 185a/34, 185b/40, 188a/31, 188a/37, 189a/12, 189a/33, 192b/43, 193b/13, 194a/40, 194b/24, 195a/11
ʿā.+ de 178a/12, 184b/44, 187a/35, 188b/45
ʿ ā.+ den 185b/17
ʿā.+ e 180a/13, 180b/3, 181a/2, 183a/4, 187a/30, 189a/11, 189a/42, 189a/43
ʿ ā.+ i 176a/43, 181b/6, 184b/1, 193b/35, 196a/7
ʿ ā.+ inde 192a/44
ʿ ā.+ ler 174a/16
ʿ ā.+ lere 180b/28, 184a/20, 193b/35
ʿ ā.+ lerüŋ 188a/32
ʿ ā.+ üŋ 187a/14, 191b/26
ḫalḳ-ı ʿ ā. 181b/18

ālet (Ar.) vasıta, aygıt
ā. 173b/12, 181a/41, 181a/44
ā.+ i 185a/20
ā.+ süz 188b/10
ā.+ ven 181a/44

ʿ**alemlü** (Ar.+T.) bayraklı
ʿa.+ dür 174a/6

al(ı)n alın
a.+ umı 182b/1

ʿ**ālim** (Ar.) çok okumuş, bilgin
ʿā. 183a/25, 184b/44, 193b/15

alt alt

a.+ ında 181a/15

altmış altmış
a. 179a/47, 188b/2, 188b/32

altun altın
a. 180b/27, 186a/44, 186b/16
a.+ a 196a/2

altuncı altıncı
a. 184a/4

alḳış övgü, hayır dua
a. 174b/16

ʿ**ām** (Ar.) sene, yıl
ʿā.+ a 183b/30

aʿmāl (Ar.) işler
a.+ ümüz 180a/29

ʿ**amel** (Ar.) iş, niyet
ʿa. 177a/18, 177a/31, 178a/35, 185a/15, 187b/20, 189b/39, 190a/41, 192b/39, 193b/1, 194b/3
ʿa. ėdelüm 185a/14
ʿa. eyle 179a/27
ʿa. ḳılmaz 191a/1
ʿa.+ i 183a/29
ʿa.+ ile 177a/30, 181b/42, 182a/29
ʿa.+ lerüŋ 177a/21
ʿa.+ süz 193b/38
ʿa.+ üm 182b/2
ʿa.+ ümden 193b/29
ʿa.+ ümdür 193b/37
ʿa.+ üŋ 179b/42, 186a/39
ʿa.+ üŋdür 179b/43
ʿilm-i ʿa. 189a/26

ʿ**ām(m)** (Ar.) genel, herkese ait
ʿā. 175a/23, 175b/25, 176b/27, 180a/1, 181a/14, 183b/31, 188a/30
ʿā.+ ı 185a/21

ān (Far.) şu, bu
ā. olam 184b/40

aŋ- hatıralamak
a.- a 179a/30
a.- ıla 194b/32
a.- ıldı 182a/6
a.- ılmaz 182b/10, 182b/12, 182b/14
a.- maġa 179b/42
a.- maz 187a/32
a.- sun 186b/26

ana anne
a. 179b/26, 181b/40, 190b/19, 194b/35
a.+ dan 180b/37, 188a/11
a.+ sına 192a/16

aŋa ona
a. 173b/1, 173b/3, 173b/4, 173b/6, 174a/15, 174b/12, 174b/15, 175a/11, 175a/17, 175a/21, 175a/23, 175a/27, 175a/31, 175a/32, 175b/21, 175b/34, 175b/8, 176a/31, 176a/39, 176a/47, 176a/48, 176b/12, 176b/16, 177a/44, 177a/46, 177a/8, 177b/26, 177b/27, 177b/30, 177b/34, 177b/5, 177b/44, 177b/9, 178a/45, 178a/49, 179a/15, 179a/20, 179a/31, 179a/37, 180b/39, 181b/29, 181b/33, 182a/15, 182a/9, 183b/20, 183b/41, 184a/22, 185b/32, 186a/14, 186b/37, 186b/38, 187a/4, 187b/20, 188b/32, 189a/9, 189b/15, 190a/17, 190b/26, 190b/34, 191b/39, 191b/40, 191b/41, 192b/44, 192b/7, 194b/36, 194b/39, 195a/25

ʿ**anāṣır** (Ar.) elemanlar, öğeler.
ʿa. 188b/24

anca en çok, bu kadar, birçok
a. 176a/40, 183b/45, 188b/8

ancaḳ onun gibi, sadece
a. 180a/4, 190b/37

ancılayın onun gibi
a. 175a/2

anda orada (krş. **ol**)
a. 174a/37, 174b/39, 176b/17, 176b/39, 176b/48, 178a/13, 178b/37, 179a/12, 180a/9, 180b/10, 180b/11, 180b/12, 180b/13, 180b/14, 180b/15, 180b/7, 180b/8, 180b/9, 181b/20, 181b/23, 181b/3, 182b/11, 182b/15, 183a/2, 183a/26, 183b/2, 183b/5, 184a/1, 184a/2, 184a/21, 184a/3, 184a/4, 184a/5, 184a/6, 184b/6, 184b/13, 185a/35, 185b/2, 186a/26, 186a/9, 187a/29, 187a/41, 187b/42, 188a/20, 188b/43, 189b/29, 189b/39, 190b/7, 191b/24, 192a/23, 192a/25, 192a/28, 192a/38, 192a/44, 192a/45, 192b/16, 192b/17, 192b/20, 192b/23, 192b/24, 192b/26, 193a/12, 193a/6, 194b/1, 194b/10, 194b/14, 194b/31, 194b/4
a.+ dur 181b/20, 181b/25, 189b/39, 189b/40, 189b/41, 189b/42, 189b/43, 190a/13, 191a/37
a.+ yam 193a/6
a.+ yıdı 192a/42
a.+ yıdum 186a/6

andaġı oradaki (krş. **ol**)
a. 180a/40

andan (1) ondan sonra (krş. **ol**)
a. 173b/4, 178b/2, 182a/4, 184b/6

(2) ondan (krş.**ol**)
a. 174a/1, 174b/42, 174b/43, 175b/19, 176a/38, 178b/17, 181b/31, 182a/20, 182a/23, 182a/41,183b/36, 186a/12, 186a/34, 187a/5, 188a/45, 188b/10, 188b/46, 190a/13, 190b/27, 190b/31, 191a/16, 192b/7, 192b/14, 192b/16, 192b/23, 192b/43, 193b/13, 193b/18, 194a/1, 195a/39, 196a/6
a.+ dur 189b/22

andaḳ hemen o anda, o kadar (krş **ol**)
a. 177b/24

anı onu (krş. **ol**)
a. 173b/4, 173b/5, 174a/13, 174a/17, 174a/21, 174a/24, 174a/26, 174a/40, 174b/10, 174b/21, 174b/23, 174b/25, 174b/32, 174b/36, 174b/4, 174b/42, 175a/15, 175a/37, 175a/4, 175a/41, 175a/6, 175a/7, 175b/2, 175b/22, 175b/34, 176a/32, 176a/46, 176b/1, 176b/16, 176b/2, 176b/21, 176b/3, 176b/4, 176b/43, 177a/4, 177b/25, 177b/43, 177b/44, 177b/7, 177b/8, 178a/22, 178a/32, 178a/41, 178a/42, 178a/43, 178a/48, 178b/13, 178b/16, 178b/3, 178b/4, 179a/11, 179a/18, 179a/28, 179a/45, 179a/8, 179b/16, 180a/32, 180a/33, 180a/43, 180a/6, 181a/24, 181a/28, 181a/29, 181b/16, 181b/2, 181b/32, 182b/6, 182b/7, 183a/21, 183a/27, 183b/23, 184a/24, 185b/43, 186a/1, 186a/30, 186a/34, 186a/37, 186a/45, 186b/30, 186b/8, 188a/20, 188a/41, 188a/42, 189b/14, 189b/30, 189b/37, 189b/38, 189b/6, 189b/7, 189b/8, 190a/27, 190b/31, 191a/23, 191a/30, 191b/34, 192a/20, 192b/29, 192b/37, 192b/44, 193a/13, 193a/15, 193a/16, 194b/23, 194b/42, 195a/21,

195a/28, 195a/34

aŋla- anlamak
a. 193b/42
a.- ġıl 182a/11
a.- dum 186a/31, 190a/10
a.- duḳ 181a/12
a.- maġiçün 186a/36
a.- madın 181a/12
a.- mayan 182b/31
a.- mazsın 182b/21
a.- r 187a/24
a.- rısaŋ 192b/39
a.- rsaŋ 183a/2
a.- sun 194a/14
a.- yamaz 192b/32
a.- yana 190a/12
a.- yası 181a/11
a.- yuban 181a/3

anlar onlar (krş. **ol**)
a. 179b/10, 189b/29, 190a/39, 190b/1, 191b/35, 191b/42
a.+ a 178a/29, 180b/26
a.+ dan 184a/23
a.+ uŋ 186b/4

aŋlat- anlatmak
a. 190a/40

aŋsızun ansızın (krş. **aŋsuzın**)
a. 176b/9

ansuz onsuz
a. 178b/48, 184a/29, 187b/30, 187b/31, 190a/32

aŋsuzın ansızın (krş. **aŋsızun**)
a. 185a/14, 194b/32

anuŋ onun (krş. **ol**)
a. 174a/12, 174a/14, 174a/37, 174b/13, 174b/14, 174b/2, 174b/24, 174b/33, 174b/44, 175a/11, 175a/22, 175a/23, 175a/29, 176a/26, 176b/12, 176b/13, 176b/47, 177b/16, 177b/25, 177b/31, 178a/19, 178a/23, 178a/33, 178a/45, 178b/40, 178b/7, 182a/28, 182a/34, 182b/33, 183a/24, 183b/16, 183b/8, 184b/13, 184b/14, 185b/16, 186b/43, 187a/5, 191b/1, 192a/8, 192b/27, 192b/32, 192b/44, 193a/14, 194a/19, 194b/35, 195a/40, 196a/5
a.+ dur 175b/32, 180a/26
a.+ ıla 187a/24, 191b/35, 192a/42, 194b/38, 194b/41
a.+ içün 174a/36
a.+ la 175b/46, 187b/30
a.+ sa 174a/15

anuŋçün onun için
a. 174a/10, 174b/13, 174b/34, 174b/37, 174b/40, 174b/44, 175b/16, 175b/26, 175b/7, 176a/22, 177b/45, 178a/29, 178a/31, 178a/49, 178a/9, 178b/12, 178b/33, 178b/38, 178b/41, 178b/48, 179a/19, 179a/32, 179a/44, 179b/20, 179b/22, 179b/27, 181a/41, 182a/43, 182b/33, 183a/23, 183b/35, 186b/29, 189a/23, 194a/34, 194a/36, 194b/24, 194b/35
a.+ dür 177b/36, 181b/34

ar- yorulmak
a.- maġıla 188b/38

ʿ**ār** (Ar.) utanma
ʿā. 175a/30, 192b/12
ʿā.+ dur 185b/43
ʿā. + ı 174b/40

ara arasında, ortasında
a. 177a/37
a.+ da 175b/6, 180a/40, 193a/17, 193b/43
a.+ dan 186a/24, 196a/11, 196a/15
a.+ sı 186b/20, 188a/34
a.+ sında 177a/11, 183a/42,

190b/12, 194b/41
a.+ ya 181a/14

ara- aramak
a.- dum 192b/25
a.- r 193a/36

ʿaraşāt (Ar.) mahşer yeri
ʿa. oldı 176a/34

aralan- arada boşluk bırakmak
a.- maz 189a/22

arġur- yorulmak
a.- ur 181b/15

ārāyiş (Far.) süs, süslenme
ā. 186a/14

ard sırt, arka
a.+ a 180b/15
a.+ uma 180a/47

āreste (Far.) süslenmiş, bezenmiş
a. 194a/7

arı temiz, saf
a.+ suz 177b/19

ʿārıż (Ar.) tasavvufta manevi yolcunun kalbine nefis veya şeytanın etkisiyle ansızın gelen, geçici duygu, düşünce, vesvese
ʿā. 179a/36

arıt- aklamak, yıkamak
a.- a 194a/25, 194b/30

ʿārif (Ar.) irfan sahibi
ʿā. 183a/28, 185b/38, 194b/18, 194b/3
ʿā.+ iseŋ 186a/31
ʿā.+ ler 183a/42, 185b/33, 194b/16
ʿā.+ lere 190b/5, 194a/11
ʿā.+ seŋ 194b/22
ʿā.+ üŋ 185b/37

arpa arpa
a. 191b/33

arslan arslan
a. 184a/2, 184b/29, 194b/44
a. olam 184a/45

arşlan arslan
a.+ am 180b/9

ʿarş (Ar.) göğün en yüksek katı
ʿa.- ı ṭamunuŋ 191a/35
ʿa. 180a/41, 180b/20, 181b/39, 184a/37, 184a/42, 185b/2
ʿa. eyledi 190b/31
ʿa. ola 184b/7
ʿa.+ a 177b/13, 180b/21, 184b/23, 187b/7
ʿa.+ da 179b/11, 186a/5
ʿa.+ da durur 194a/41
ʿa.+ dan 188b/29, 190a/19, 192b/31
ʿa.+ ıdı 189b/21
ʿa.+ la 179b/12

art- çoğalmak, fazlalaşmak
a.- a 177a/32, 193a/15
a.- a ṭursun 189b/3
a.- ar 186b/15, 189b/35, 195a/17
a.- a ṭurur 186b/29
a.- urur 188b/22
arta ṭursun 189b/3

artur- çoğaltmak, fazlalaştırmak
a.- a 178b/40, 195a/22

artuḳ -den çok, fazla
a. 175b/35, 183b/24, 183b/26, 185b/25, 190a/13, 193b/19
a.+ dur 186b/35

ʿarż (Ar.) bir büyüğe gösterme, önüne koyma.
a. 191a/36
a. eyle 183b/8
ʿa. eyleme 181b/28
ʿa. eyler 189b/24
ʿa. olursa 190b/15
ʿa.+ a 183a/9

ʿa. ėder 195a/24
ʿa. etmege 189b/29

ārzū (Far.) istek, heves
ā. 188a/2
ā. ḳılur 193a/29, 193a/31
ā.+ m 181b/28
ā. ḳılursın 193a/26, 193a/27, 193a/28, 193a/30, 193a/32
ā.+ m 181b/31
ā.+ sı 188a/32

ārzūla- (Far.+T.) istemek, heves etmek
ā.- ma 193a/30

aş- çekmek, germek
a. 182a/30
a.- mışdı 188b/44

ʿ**aṣā** (Ar.) deynek, sopa
ʿa. 176b/8
ʿa.+ yı 176b/10
ʿa.+ yıla 176b/15, 186a/4

āsāyiş (Far.) rahat, huzur, güvenlik
a. 183b/12, 192b/29, 191b/7

aṣḥāb-ı ṣūffa İslam peygamberi Muhammed tarafından Mescid-i Nebevi'nin duvarına bitişik olarak kurulmuş olan ve "suffa" adı verilen gölgelikte yaşayan; genellikle genç, bekar ve yoksul insanlar.
a.- ı ṣūffayıla 187a/25

aṣıl- asılmak, idam edilmek
a.- dum 192a/29
a.- up 183a/35

ʿ**āṣī** (Ar.) isyan eden, günahkar
ʿā. 174a/12, 175b/34, 175b/36, 179b/20, 179b/27, 180a/13, 180a/14, 183b/31, 185a/23
ʿā. olam 184b/37
ʿā. olur 175b/36
ʿā.+ dür 176a/36, 188b/2

ʿ**āsī (**< Ar. ʿāṣī) isyan eden, günahkar.
ʿā.+ dür 182a/36

aṣil-zāde (Ar.+Far.) temiz ve görgülü bir aileye mensup olan
a. 194a/12

aṣ(ı)l (Ar.) temel, esas
a. 195a/18
a.+ da 191b/30
a. idük 185a/22
a.+ ın 188b/8
a.+ ına 189a/10
a.+ um 189b/18, 190b/19
a.+ uma 190b/18
a.+ umı 188b/47

aṣla (Ar.) hiçbir vakit
a. 191a/40

aṣṣı fayda, kar, kazanç
a. 176b/20, 182a/42, 182b/12, 182b/44, 183a/18, 185a/32, 186b/26, 191a/12, 192b/28
a. ḳılmaya 186a/44
a.+ çün 189b/34
a.+ ya 192a/23
a. 191a/40

āsūde (Far.) rahat, huzurlu, sakin
ā. 184b/30, 191b/7
ā.+ dür 174a/36

aş pişmiş yemek
a. 194b/43
a.+ a 190b/6
a.+ dan 190b/6
a.+ um 190b/20

aş- bir şeyin üstünden geçmek
a.- a 181a/4
a.- dı 193a/22
a.- maz 193a/38
a.- up 192b/18, 192b/22

aşaġa aşağı, aşağıya
a. 175b/35, 176a/45, 177b/42

ʿ**āşıḳ** (Ar.) birine, bir şeye tutkun, emre. Tasavvufta, ilâhî aşk ile Hak'ka yönelen ve benliğini bu aşk içinde eriten kimse.

ʿā.- ı zinde 185a/36
ʿā. 181a/35, 181a/37, 182a/7, 182b/25, 183a/15, 183a/17, 183a/18,183a/19,183a/21, 183a/23, 183a/27, 183a/34, 183a/35, 183a/36, 183b/25, 184a/19, 184b/9, 185a/1, 185a/32, 185a/33, 186a/10, 186b/1, 186b/2, 186b/29, 186b/30, 187a/20, 187a/22, 187a/23, 187a/5,187b/1,187b/35, 187b/36, 187b/37, 188a/4, 189a/26, 189a/4, 189a/9, 189b/23, 189b/35, 190a/4, 190a/6, 190b/16, 190b/3, 191a/2, 191b/30, 192b/16, 192b/26, 192b/3, 192b/8, 193a/14, 193b/6, 194a/15, 194a/17, 194a/20, 194a/21, 194a/32, 194a/34, 194a/35, 194a/36, 194a/40, 194b/17, 194b/36, 194b/37, 195a/37, 196a/1
ʿā. durur 191b/5
ʿā. olalum 192a/37
ʿā. olayın 189a/42
ʿā. oldum 180b/5, 187a/24, 188b/35
ʿā. olduḳ 181a/13
ʿā. olmadı 189a/37
ʿā.+ a 183a/37, 184b/47, 188a/35, 192b/12
ʿā.+ am 183a/24, 186b/4, 189a/43
ʿā.+ da 187b/39
ʿā.+ dur 179b/16
ʿā.+ ı 188a/4, 189a/27
ʿā.+ ın 185a/38
ʿā.+ ısa 174a/21, 187a/4
ʿā.+ ısam 188a/33
ʿā.+ ısaŋ 183b/38, 192b/12
ʿā.+ la 183b/25, 186b/31
ʿā.+ lar 184b/15, 185b/31, 186b/23, 187b/13, 187b/16, 189a/40, 189b/27, 190b/14, 191a/9, 191b/42, 192b/43, 194a/33, 194b/16
ʿā.+ lara 180b/26, 183a/21, 183a/22, 184b/2, 184b/9, 185b/30, 185b/34, 186b/13, 186b/25, 186b/3, 187b/11, 191b/36, 192b/9, 193a/11, 194a/33
ʿā.+ lardan 195a/38
ʿā.+ ları 183a/6, 189a/40, 193a/20
ʿā.+ larla 186a/10
ʿā.+ laruŋ 183a/26, 184b/10, 184b/5, 185a/35, 187b/12, 189a/36, 189a/7, 191a/8, 191b/39, 192b/32
ʿā.+ saŋ 182b/16, 190a/12
ʿā.+ uŋ 183a/37, 187b/33, 187b/34, 187b/35, 187b/36, 187b/37, 187b/38, 187b/39, 189a/8, 194a/15
ʿā.+ uz 187a/3

ʿ**āşıḳān** (Ar.) aşıklar
ʿā. 186a/11

ʿ**āşıḳlıḳ** (Ar.+T.) aşıklık
ʿā.+ a 187b/39

āşikār (Far.) belli, açık, meydanda (krş. . **āşikāre**)
ā. 176a/40

āşikāre belli, açık, meydanda (krş. **āşikār**)
ā. 180a/28, 182a/22, 184a/28, 190a/20
ā. ḳıldı 185a/19
ā.+ dür 187b/11

ʿ**aşr** (Ar.) dini merasimde Kuran-ı Kerim'den on ayet miktarı okunan kısım
ʿa. 177a/13
ʿāyet-i ʿa. 177a/39

aşırı bir şeyi aşarak, bir yerden aşırarak
a. 191b/28

aşur- aşırtmak, geçirmek
a.- an 180b/32

āşüfte (Far.) çıldırırcasına seven
ā. olam 184b/30

at at
a. 174a/43, 193a/29
a.+ ı 174a/6, 176a/8
a.+ ıdur 192b/27
a.+ ın 184b/17
a.+ lar 180a/39
a.+ ları 175a/40

at- atmak, frılatmak
a.- am 184a/38
a.- an 180a/47
a.- ana 181a/33
a.- ar 185a/2
a.- arken 188b/31
a.- arsın 186a/36
a.- dı 178a/25
a.- duŋ 176a/3, 188a/41
a.- la 176b/39
a.- maġa 180a/25, 189a/1

ata ata, baba
a. 179b/26, 190b/19
a.+ dan 180b/37

ʿ**aṭā** (Ar.) bağışlama
ʿa. 175b/32, 177b/36

ʿ**aṭṭār** (Ar.) güzel, kokular, iğne, iplik satan
ʿa. ola 180a/26

ʿ**avān** (Ar.) zorba
ʿa. 193a/34

āvāralıḳ (Far+T.) avarelik, serserilik
ā. 179b/38

āvāre (Far.) serseri, boş gezen
ā. 177a/9, 189a/39, 193a/8, 194a/34
ā.+ sin 179b/41

āvāz (Far.) ses, seda
ā. 186a/12, 195a/23, 195a/29
ā.+ ı 180b/4
ā.+ la 194b/11
ā.+ umı 185b/31

āvāze (Far.) yüksek ses
ā.+ sin 180a/13

avın- avunmak, teselli bulmak
a.- ur 190b/35
a.- uram 186b/10

avla- avlamak
a.- rlar 190a/25

ʿ**avrat** (Ar.) eş, kadın
ʿa. 194a/16
ʿa.+ a 180a/39
ʿa.+ dan 192a/26
ʿa.+ dur 185b/43

avuç avuç
a. 180a/34, 181a/27

avut- avutmak
a.- updur 190b/25

ay ay, otuz günlük süre
a. 174b/35, 176a/27, 179a/18, 180b/5, 182b/1, 189a/32, 189b/18, 191b/9, 192a/19, 195a/17
a. oldum 181a/2
a.+ dan 188b/11
a.+ uŋ 189a/33

ʿ**ayān** (Ar.) belli, açık, meydanda
ʿa. 180a/45, 182a/18, 182a/4, 182b/30, 185b/27, 190a/13, 190b/22, 192a/3
sırr-ı ʿa. 189a/25
ʿa. ola 175a/31, 183a/2
ʿa. olsun 185a/8

ayaḳ ayak
a. 186b/42, 194b/27

a.+ a 185b/14
a.+ ın 180b/32, 182b/4, 183b/35
a.+ ına 174a/32, 174a/35, 195a/24
a.+ ından 183a/26, 185a/35
a.+ larda 187a/14
a.+ um 180b/11, 184a/24

ayaz soğuk
a.+ ıla 195a/4

ʿ**ay(ı)b** (Ar.) utanılacak şey, kusur
ʿa.+ ı 181a/21
ʿa.+ ıla 180a/16
ʿa.+ ın 186b/40
ʿa.+ uŋ 180a/6, 189b/3
ʿa.+ larını 180a/38

aydın aydın, aydınlık
a. 180a/2, 181a/35

āyet (Ar.) Kuran'ın herhangi bir cümlesi.
ā. 178a/6, 187b/3
ʿā.- i ʿaşr 177a/39

ʿ**ayıbla-** (Ar+T.) ayıplamak, kınamak
ʿa.- yan 191b/37

ayıl- kendine gelmek
a.- madın 193a/19
a.- mazam 190a/34

ayır- ayırmak
a.- dı 174b/20
a.- ma 186a/22, 196a/9

ayıt- söylemek, demek
a.- an 185a/28

ayıḳ aklı başında, ayık
a. 190a/33
a.+ lar 193b/30

ayıḳ- ayılmak
a.- am 190a/43

ayıḳsuz aklı başında olmayan
a.+ lar 190a/33

āyine (Far.) ayna
ā. 191b/29

ʿ**ayne'l-yaḳīn** (Ar.) görerek inanmak, mana gözüyle görmek.
ʿa. 173b/18, 186b/30
ʿa.+ dür 173b/19

ayrıl- ayrılmak
a.- a 186a/44
a.- duŋ 188a/43
a.- maġa 185b/36
a.- mayalum 187b/6
a.- maz 182b/40
a.- mış 188a/11

ayrılıḳ ayrılık
a. 192b/35
a.+ uŋ 181b/9

ayru ayrı, uzak
a. 183a/21, 183a/35, 185b/14, 191a/30, 192b/34
a.+ dur 194b/26

ayruḳ artık, bundan sonra, bir daha
a. 175b/10, 177b/41, 178b/29, 179a/24, 179a/30, 179b/24, 179b/25, 179b/34, 179b/35, 179b/37, 182b/5, 183b/20, 183b/40, 183b/5, 184b/10, 186a/12, 186a/13, 188b/10, 189b/34, 190b/16, 190b/25, 191b/41, 192b/14, 193a/12, 193a/13
a.+ a 176b/41, 189b/32
a.+ ı 176b/1, 179b/20, 179b/27, 179b/33, 192b/8, 192b/9
a.+ sı 176b/45

ayruḳsı başka türlü, farklı
a. 177a/32, 179b/29, 184b/3, 191b/43

ayur- ayırmak
a. 185b/36

a.- duŋ 176a/38

ʿayyār (Ar.) hilekar, dolandırıcı
ʿa. 183b/44
ʿa.+ ı 185b/43

az biraz, az, çok olmayan
a. 186a/38, 187b/32, 189a/15, 191b/21
a. olur 185a/38

az- yoldan çıkmak, yolunu şaşırmak
a.- aram 185a/44
a.- dı 187a/34
a.- dum 174a/27
a.- dun 181a/23
a.- ıdan 181a/23
a.- up 180b/35, 180b/41

āzād (Far.) kurtulmuş, serbest olan
ā. 178b/1, 186a/8, 193a/35
ā. olam 184b/39
ā. oldı 175b/17, 175b/18
ā. olur 177b/37

āzāl (Far.) ezeller, öncesiz zamanlar
ezel-i ā.+ dan 188b/9

ʿaẕāb (Ar.) işkence, keder.
ʿa. 181a/22, 192a/17
ʿa.+ ı 175a/12, 175a/6

aʿẓam (Ar.) en büyük
ism-i a. 185a/20

azdur- azdırmak, yoldan çıkarmak
a.- a 187b/27

azın azın yavaş, yavaş
a. 180a/7

azış- birbirini kaybetmek
a.- dum 191a/18

ʿāzim (Ar.) niyetli, kesin karar veren
ʿā.+ i 185b/27

ʿazīz (Far.) muhterem, sayın
ʿa. 176a/26, 177b/4, 184b/24, 184b/42

ʿazm (Ar.) kasıt, niyet
ʿa.+ i 184a/26
ʿa.+ üm 181b/31

B

bāb (Ar.) kapı
b.+ ısın 184b/5

baca (Far.) pencere
b.+ sı 188b/26

bād (Far.) yel, rüzgar
b.- ı efsāne 184b/3
b.+ ı 184b/27

bād-bār (Far.) yelpaze, gemilerdeki rüzgarlık
b. 177a/2

badya (< Far. bādiya) ağzı geniş büyük bakır kap
b.+ lar 187b/45

bāġ (Far.) bağ, bostan
b. 183b/23, 188a/34, 190a/18, 192a/7, 194b/9
b.+ ın 189a/42
b.+ ına 189a/41, 191b/10
b.+ içün 181b/29
b.+ lar 191a/10, 194b/35
b.+ um 180b/7

baġa kaplumbağa
b.+ ya 184a/26

bāġçe (Far.) bahçe (krş. **baḫçe**)
b. 180b/7, 191a/10

baġ(ı)r ciğer bağırsak gibi vücut boşluklarında bulunan organların ortak adı
b.+ ı 194b/33
b.+ um 187a/11, 190b/28
b.+ umdağı 190a/22

b.+ umı 190b/29

bağışla- bağışlamak
b.- r 178b/21, 182b/36
b.- ya 188b/28, 192b/1
b.- yan 182b/9

bağla- bağlamak, sarmak
b.- dı 179a/4, 185a/20
b.- mış 176a/6
b.- mışdur 188a/12
b.- nmaz 174b/27
b.- nmış 174b/26
b.- r 194b/37, 194b/38
b.- ya 188b/28
b.- yan 184a/30

bağlan- bağlanmak
b.- ayım 190b/25

bağlu bağlı
b.+ dur 178a/16

bahā (Far.) kıymet, bedel, değer
b. 179a/34, 183b/22, 192b/7
b.+ sı 174a/12, 183b/22
b.+ sın 179a/3

bahādur (< Far. bahādır) cesur, yiğt

b.+ van 176b/38

bahāne (Far.) vesile, sebep
b. 181a/32, 185a/3, 188b/10, 195a/6
b.+ dür 190b/19
b.+ m 192a/26
b.+ sin 179b/37

bahār (Far.) kışla yaz arasındaki mevsim
b. 183a/5, 194b/7

baḫçe (< Far. bāġçe)bahçe (krş.**bāġçe**)
b.+ de 191b/10
b.+ si 189b/28
b.+ sine 189b/28

baḫīl (Ar.) cimri
b. 174b/10, 174b/11
b.+ ler 178a/26
b.+ lerüŋ 175a/27

baḥr (Ar.) deniz
b.- ı ʿummān 192a/38
b. 185a/11, 189b/17, 193a/23
b.+ e 176a/42, 176a/43, 191b/31, 194a/44
b.+ ine 185b/16, 187a/12, 191a/35
b.+ inüŋ 194b/19
b.+-yi ışḳ 189b/14

baḥru'l-ḥūt (Ar.) balık denizi
b. 184a/41

baḫt (Far.) talih, kader
b. 175b/32, 178b/46

baḳ- bakmak **,** gözlemek, ilgilenmek
b. 179a/25, 185b/15, 188a/14, 188b/29, 189a/26, 190a/20, 190b/22, 191b/25, 191b/28, 192b/13, 193b/39
b.- a 176b/10, 177b/22, 179b/22, 183b/14
b.- adur 174a/42, 176a/35
b.- ġıl 186b/40
b.- amayan 175b/22
b.- an 180b/16, 181a/43, 184a/33, 191b/29, 191b/5, 192a/7
b.- ar 177b/47, 178a/18, 178b/47, 179a/24, 179a/37, 179b/19, 183b/43, 189b/15, 189b/40, 189b/8, 194b/37
b.- arısa 177b/42
b.- arısam 190a/32, 190b/8, 193a/39, 194b/42
b.- arısaŋ 179b/2
b.- arken 175a/19
b.- arlar 183b/11
b.- ası 191a/26
b.- dı 182b/32, 182b/35, 187a/28, 195a/26
b.- duġuŋ 182a/16

b.- dum 189a/41, 194a/3
b.- dumısa 193b/40
b.- durdı 182b/14
b.- duḳ 181a/14, 185a/10, 189b/14
b.- ıcı 179b/1
b.- ma 176a/18, 185a/10, 188a/16
b.- maġa 192b/10
b.- maġıl 193b/41
b.- masaŋ 181a/43
b.- maya 188b/30
b.- mayan 188b/2
b.- maz 175a/38, 178a/40, 178a/47, 179b/32, 181b/29
b.- salar 178a/38
b.- sam 181b/20, 185b/28
b.- sun 178b/17
b.- up 175b/14

baḳın- bakınmak
b.- ıcaḳ 195a/26

baḳış bakış
b. 179b/5
b.+ ı 178b/47, 181a/14
b.+ ına 179b/5

bāḳī (Ar.) daimi, kalıcı
b. 174b/18, 175a/35, 178a/22, 178a/23, 178a/32, 178a/33, 179a/45, 181b/43, 181b/8, 186b/41, 187a/40, 192a/21, 193b/4
b. durur 194a/29
b.+ dür 182a/7

baḳḳāl (Ar.) sebzeci, peynir, pirinç şeker ve benzerlerini satan kimse
b. 180a/26, 194b/6

bal bal
b. 180b/5, 186b/16, 191a/19
b.+ dur 183b/16
b.+ ı 178b/5, 183b/16, 192b/31, 194b/36
b.+ ını 191a/19
b.+ lar 191a/19

balçıḳ çamur
b.+ da 184b/35

balıḳ balık
b. 186a/2, 186a/3, 186b/19
b.+ ı 178b/23, 178b/30, 186b/19
b.+ lar 193a/25

bālī (Far.)yüksek
b. olam 184a/41

balḳı- parlamak
b.-r 178a/49

baŋa bana
b. 174a/21, 174b/25, 175a/35, 175a/36, 176a/24, 176b/14, 176b/30, 176b/33, 176b/34, 176b/38, 176b/42, 177b/45, 179b/37, 179b/8, 180a/10, 180a/40, 180a/9, 180b/22, 180b/45, 181a/33, 181a/42, 181b/29, 181b/32, 181b/4, 181b/5, 182a/24, 182a/6, 182b/1, 182b/18, 182b/35, 182b/8, 182b/9, 184a/16, 184a/19, 184a/22, 185a/25, 185a/43, 185a/44, 185b/19, 185b/20, 185b/22, 185b/24, 185b/27, 185b/32, 185b/6, 186a/11, 186a/12, 186a/13, 186a/15, 186a/23, 186a/43, 186a/8, 186b/10, 186b/11, 186b/12, 186b/13, 186b/14, 186b/15, 186b/9, 187b/17, 187b/19, 187b/22, 187b/5, 188a/18, 188a/34, 189a/25, 189a/39, 189b/17, 189b/18, 189b/19, 189b/20, 189b/21, 189b/22, 189b/23, 189b/24, 190a/3, 190a/30, 190a/4, 190a/41, 190b/22, 190b/24, 190b/28, 190b/44, 192a/2, 192a/33, 192a/36, 192a/38, 192b/15, 192b/17, 192b/7, 193a/10, 193a/15, 193a/16, 193a/40, 193a/9, 193b/3, 194a/21, 194a/27, 194a/29, 194a/31, 194a/42, 194b/39

bār (Far.) yük, ağırlık veren şey, eziyet
b. 192a/13, 193a/2

bār-bend (Far.): yük bağı, yükü bağlayan urgan
b. 189a/30

bār-gāh (Far.) girmek için izin almak gereken yer, yüksek divan
b. 189b/20

bārī̄ (Far.) hiç olmazsa
b. 182a/9, 186a/28, 189b/16

bārū (Far.) kale duvarı
b.+ sın 192a/1

baş- kaplamak, bürümek, örtmek
b.- a 176b/8, 180b/27, 193a/41
b.- a ṭuran 180b/27
b.- alum 191a/35
b.- amadum 184a/24
b.- an 180b/28
b.- ar 192b/5
b.- arısam 176b/39
b.- dı 192a/41
b.- ılan 187a/29

başıl- mağlup olmak, yenilmek, alt olmak
b.- dı 174b/14

başīr (Ar.) görüp anlayan
b.+ sın 180a/29

baş baş, kafa; yara
b. 178b/40, 184b/15, 185a/8, 188a/8, 194a/21, 194a/22, 194b/27
b. eyledi 190b/29
b. olasın 175b/5
b.+ a 181a/1, 181a/18, 181a/19, 181a/20, 182b/36, 195a/13, 195a/14
b.+ dağı 189b/11
b.+ dan 181a/20, 185b/14, 189b/8, 190b/3, 191a/2
b.+ dur 187b/33, 189b/10
b.+ ı 175a/41, 176b/16, 179a/43, 181a/37, 187b/36, 189b/9
b.+ ın 174b/29, 176a/36, 191a/15
b.+ ına 178b/32, 195a/5
b.+ ında 175b/30, 175b/33, 191a/1
b.+ ından 179b/43
b.+ uŋla 174a/48
b.+ lara 190a/22
b.+ um 184b/17, 189a/1, 192b/19, 194b/41
b.+ uma 190a/4
b.+ uŋ 189b/11
b.+ uŋa 178b/45

başar- başarmak
b.- a 177b/10, 194a/37
b.- am 177b/46
b.- an 178a/2, 179b/15
b.- ası 191a/20
b.- asın 176a/15
b.- dı 175b/12, 178b/16
b.- maya 176b/36
b.- ur 174b/29

başla- başlamak
b.- r 176b/32

bat- batmak, yok olmak, gömülmek, gark olmak
b.- arsın 186a/39
b.- dı 175a/19, 175a/20
b.- duŋ 188a/44

bāṭıl (Ar.) boş, yalan, çürük
b. 193a/2

bāṭın (Ar.) iç
b. 177a/21, 179b/7, 189a/26, 190a/17
b.+ am 180a/46
b.+ umdan 195a/20
b.+ uŋ 179b/13

bay zengin
b. 193b/11

bayaġı önceki, eski
b. 174b/19, 174b/46, 193b/20

bayġuş baykuş (krş. bayḳuş)
b. 194b/13

bayıḳ açık, kesin, şüphesiz
b. 187b/11

bayḳuş baykuş (krş. bayġuş)
b. 189b/38, 189b/39
b.+ layın 191b/14
b.+ uŋ 194b/11

baylıḳ zenginlik
b.+ ı 174b/12

bayram bayram
b. ola 188b/30
b.+ ın 187a/22

bāz (Far.) doğan, şahin
b. 194b/12
b.+ ıla 194b/12

bāzār (Far.) pazar, çarşı
b. 178b/24, 178b/31, 191a/2, 191b/41, 192b/14, 195a/8
b. ėden 186b/21
b. etdi 186b/21
b.+ a 180b/9, 183b/44
b.+ ı 179b/31
b.+ ın 176a/4, 186b/21
b.+ um 181a/36, 189b/34

bāzirgān (Far.) bezirgan, tüccar. Tasavvufta mürit
b.+ am 189b/25, 192a/23
b.+ ı 189b/34

becid (Ar. + Far.) hızlıca, ciddi şekilde
b. 184a/25

beden beden, vücut
b. 190b/23

bedīʿ (Ar.) eşi benzeri olmayan
b. 192b/12

bed-nām (Far.) kötü adlı, adı kötüye çıkmış
b. 192b/26
b.+ dur 182a/43
b.+ ı 187b/39

beg bey
b.+ i 185a/25
b.+ in 178b/45
b.+ ler 182a/39, 187a/34, 188a/9
b.+ üŋ 176a/10

begen- beğenme**k**
b.- düŋ 176b/25
b.- enler 175b/36
b.- esi 174b/41
b.- me 175b/44
b.- megil 175b/37
b.- mez 175b/35
b.- üp 175b/14

beḳā (Ar.) devam, bakilik
b. 180a/43

bekle- beklemek
b.- di 176a/36
b.- r 174a/30, 189b/6
b.- riseŋ 177b/4
b.- yüp 178a/42

bel bel, sırt
b.+ den 193a/26
b.+ ine 175a/11

bėl bel, sırt
b. 188b/28
b.+ üŋde 189b/41

belā (I) (Ar.) evet
b. 174b/3, 174b/4, 180b/44, 185a/28, 188a/15, 190b/38

belā (II) (Ar.) gam, keder, müsibet
b.+ dur 174b/5
b.+ sıdur 188b/47, 194a/15

belinle- irkilmek, korkuyla sıçramak
b.- di 176a/8
b.- r 195a/39

belki belki
b. 182b/37, 193a/22

bellü belli, açık
b. 174b/42,175b/9, 177a/42, 177a/5, 181b/22, 182b/20, 182b/21, 185b/27, 192a/3, 192b/40, 194b/31, 195a/10
b.+ dür 174b/33, 176a/37

belürsüz bilinmeyen
b. 192a/14, 192a/19

ben ben
b. 174a/27, 174a/29, 174b/25, 174b/26, 175a/9, 175b/21, 176a/19, 176b/12, 176b/13, 176b/30, 176b/40, 176b/42, 177a/26, 177a/27, 179a/41, 180a/10, 180a/16, 180a/31, 180a/46, 180b/11, 180b/12, 180b/14, 180b/24, 180b/4, 180b/43, 180b/8, 181a/30, 181a/44, 181b/17, 181b/3, 181b/6, 182b/4, 182b/6, 183a/1, 183a/4, 183b/22, 183b/23, 183b/7, 184a/17, 184a/39, 184b/24, 184b/25, 184b/27, 184b/32, 184b/33, 184b/44, 184b/46, 184b/47, 185a/29, 185a/31, 185a/42, 185a/43, 185b/18, 185b/3, 185b/21, 185b/24, 185b/25, 185b/32, 186a/13, 186a/16, 186a/18, 186a/19, 186a/20, 186a/6, 186b/1, 186b/12, 186b/2, 187a/1, 187a/16, 187a/4, 187a/42, 187b/21, 187b/23, 187b/26, 187b/29, 187b/31, 187b/32, 188a/14, 188a/20, 188a/30, 188a/32, 188a/33, 188a/34, 188b/35, 188b/45, 189a/43, 189a/9, 189b/23, 189b/25, 189b/26, 189b/28, 189b/30, 190a/10, 190a/11, 190a/15, 190a/28, 190a/31, 190a/33, 190a/41, 190a/42, 190a/44, 190a/6, 190a/8, 190a/9, 190b/11, 190b/14, 190b/16, 190b/2, 190b/21, 190b/22, 190b/23, 190b/24, 190b/26, 190b/27, 190b/28, 190b/34, 190b/9, 191a/13, 191b/18, 191b/6, 192a/2, 192a/22, 192a/23, 192a/28, 192a/39, 192a/4, 192a/42, 192a/7, 192b/16, 192b/23, 192b/24, 192b/44, 193a/38, 193a/40, 193a/7, 193a/8, 193b/36, 193b/38, 193b/40, 194a/30, 194a/32, 194a/42, 194b/2, 194b/43, 195a/13, 195a/22, 195a/30, 195a/32, 196a/2, 196a/9
b. eyledi 185a/26
b.+ de 178b/29, 181b/4, 183a/23, 183a/3, 191b/16
b.+ den 175b/31, 180a/47, 182b/32, 186b/9, 188b/6, 189a/15, 190a/44, 191a/14, 193a/39, 193a/41, 193a/43
b.+ deyise 177b/46
b.+ em 180a/36, 180a/37, 180a/38, 180a/40, 180a/41, 180a/42, 180a/43, 180a/44, 180a/45, 180a/46, 180a/47, 180b/16, 180b/17, 180b/18, 180b/19, 180b/20, 180b/21, 180b/22, 180b/23, 180b/24, 180b/25, 180b/26, 180b/27, 180b/28, 180b/29, 180b/30, 180b/31, 180b/32, 180b/33, 180b/34, 180b/35, 180b/36, 180b/37, 180b/38, 180b/39, 180b/40, 180b/41, 180b/42, 180b/43, 180b/44, 180b/45, 181a/4, 181b/25, 181b/5, 182b/1, 182b/42, 184b/19, 187a/25, 187a/26, 187a/27, 187a/28, 187a/29, 187a/30, 188b/41, 188b/47, 189b/17, 191b/5, 191b/6, 192a/1, 192a/10, 192a/11, 192a/2, 192a/3, 192a/4,

192a/5, 192a/6, 192a/7, 192a/11, 193b/12, 193b/7, 194b/17, 194b/18, 194b/20, 194b/23, 194b/40
b.+ i 174a/25, 174a/38, 176b/15, 176b/41, 179a/22, 180a/13, 180a/14, 180a/16, 180a/25, 180b/1, 180b/19, 181a/33, 181b/6, 182b/10, 182b/13, 182b/29, 183b/37, 183b/43, 85b/21, 186a/18, 186a/22, 186a/8, 186b/12, 186b/9, 187a/42, 187b/18, 188b/41, 188b/44, 89a/15, 190a/28, 190a/31, 190a/42, 190a/7, 190b/1, 190b/11, 190b/16, 190b/17, 190b/25,190b/26, 190b/28, 190b/33, 190b/8, 190b/9, 191b/37, 192a/21, 193a/40, 193a/41, 193b/25,193b/26, 193b/29, 193b/42, 194a/20, 194a/24, 196a/2, 196a/9
b.+ ile 185a/27
b.+ in 175b/38
b.+ süz 190b/28
b.+ üm 173b/8, 176b/14, 176b/35, 176b/36, 176b/40, 176b/41, 176b/42, 177b/32, 178b/15, 176b/31, 180a/14, 180a/45, 180b/13, 180b/14, 180b/19, 180b/29, 180b/43, 181a/32, 181a/40, 181b/22, 181b/29, 182a/5, 182b/33, 182b/34, 182b/36, 182b/7, 183b/10, 183b/11, 183b/12, 183b/13, 183b/14, 183b/15, 183b/32, 183b/9, 185b/22, 185b/26, 185b/28, 185b/29, 185b/30, 186a/29, 187b/26, 187b/28, 189b/17, 189b/25, 189b/31, 190a/22, 190a/28, 190a/32, 190a/35, 190a/4, 190b/13, 190b/20, 190b/28, 190b/29, 190b/34, 191a/5, 191b/39, 191b/5, 192a/36, 192b/36, 193a/15, 193b/37, 193b/9, 194b/39, 195a/12, 195a/13, 195a/14, 195a/15, 195a/16, 195a/17, 195a/18, 195a/19, 195a/20, 195a/3
b.+ üm durur 192a/4
b.+ ümdür 193b/10, 193b/11, 193b/12, 193b/7, 193b/8, 193b/9
b.+ ümile 186a/3, 192a/6
b.+ ümle 176b/34, 187a/42
b.+ ümmiş 194b/41
b.+ ven 181b/17

bencileyin benim gibi **(**krş. **bencüleyin**)
b. 176b/33, 176b/36, 190b/27

bencüleyin benim gibi (krş. **bencileyin**)
b. 188a/6

bend (Far.) bağ, yular
b.+ in 192b/22
b.+ inde 190b/23

beŋiz yüz, çehre
b.+ i 174a/23, 187b/33
b.+ üm 187a/10, 187a/15

benlik benlik
b. 182b/17, 183b/33, 186a/28, 193b/43, 191b/16
b.+ den 186a/28
b.+ e 181b/17
b.+ in 186b/23
b.+ üm 191a/14
b.+ ümden 191a/13
b.+ üŋde 191b/22

beŋze- benzemek
b.- meŋüz 181b/14
b.- mez 179a/12, 184a/27
b.- r 179a/10, 179a/17, 181a/17, 181b/22, 184b/11, 185b/37, 186a/37, 188a/7, 189a/37, 190a/16, 190b/6, 194b/34, 195a/15

berāber birlikte
b. 183a/44, 194b/3

berāt (Ar.) rütbe, nişan ve imtiyaz verildiğini bildiren ferman
b.+ ın 185a/5, 186a/30

ber-dār (Far.) asılmış insan
b. 184b/40, 190a/37
b. olurum 186b/6

bereket (Ar.) bolluk
b. 180b/18

ber-ḫūrdār (Far.) mesut olan
b. 174b/24

beri beri**,** buraya
b. 180b/39, 182b/22, 183a/16, 184a/4, 193b/11, 193b/13

berk sağlam, sıkı
b. 189b/43
b.+ dür 178a/28
b.+ imiş 174a/29
b.+ ler 188a/5

berü beri, buraya (krş.**beri**)
b. 174b/47, 176a/17, 177a/40, 177a/41, 179b/45, 181a/36, 182a/22, 190a/35, 190a/36, 190a/37, 190a/38, 190a/39, 190a/40, 194a/18

bes (Far.) yeter, yeterli
b. 177b/2, 178b/13

besle- beslemek
b.- r 189b/8
b.- riseŋ 174a/9
b.- sün 182b/8
b.- yene 174b/32
b.- yesin 186b/32

beş beş **(**krş**. bėş**)
b. 178b/9, 184a/3, 186b/7, 189a/18

bėş beş **(**krş**. beş**)
b. 176a/18, 176a/7

beşāret (Ar.) müjde
b. 182a/15
b. ėder 183b/29
b. eyledi 176b/21
ʿişret-i b.+ de 192a/17

beşik beşik
b.+ inde 180b/34

beşinci beşinci
b. 184a/3

beter (Far.) çok çirkin, fena
b. 185a/24
b.+ sin 186a/35

bevvāb (Ar.) kapıcı
c. 178b/6

beyābān (Far.) kır, çöl
b. 174a/27, 184b/41

beyān (Ar.) anlatma, bildirme
b. 184a/44, 185b/27, 192a/3
b.+ ı 185b/12

beytü'l-maʿmūr (Ar.) yedinci kat gökte Cennet-i Firdevs'de bir köşk
b.+ ı 185b/11

bez bez
b.+ i 180b/4
b.+ ile 195a/3
b.+ ini 184a/25

bez- bıkmak
b.- er 195a/8

beze- süslemek
b.- düŋ 177a/15, 177a/17
b.- r 185b/2

bezen- süslenmek
b.- di 178a/46, 194b/9

bezirgān (Far.) tüccar
b. 180a/26

bezm içkili, eğlenceli meclis
b.+ inde 187a/5, 188a/36, 191a/39

bıçaḳ bıçak
b. 186a/8

bıŋar pınar
b. 190a/24

bıraḳ- bırakmak
b. 174b/23, 176b/27, 179a/13, 179a/6, 182a/18, 183a/9, 185a/39, 185b/15, 189a/30, 190a/14, 190a/40, 192b/13, 193b/42
b.- ġıl 180a/27
b.- dı 179a/16, 179a/9, 182b/32, 187b/18
b.- duŋ 187a/9
b.- durdı 182b/14
b.- duḳ 185a/10
b.- maŋ 189a/19
b.- maḳdayıdum 186a/4
b.- ıcaḳ 181a/31
b.- ur 183a/35

bī (Ar.) b harfi
b. 185a/44

bi'llāh (Ar.) Allah için
b. 176b/45, 189b/2

bī-cān (Far.) cansız
b. 184b/27

bī-çāre (Far.) çaresiz
b. 184a/14, 187b/43, 189a/31, 194a/38, 188a/44, 191a/11
b.+ sin 176a/12

bī-çāre lıḳ (Far.+T.) çaresizlik
b. 175a/14

bī-dār (Far.) uyanık
b. 192b/10
b. durur 185b/28

bī-dem (Far.) nefessiz, ölü
b. olam 184b/44

biçdür- biçdirmek
b.- üp 192a/31

bī-gümān (Far.) şüphesiz
b. 188a/14

bī-elvān (Far.+Ar.) renksiz
b. olam 184b/31

bī-ġam (Far.+Ar) gamsız
b. 188a/31

bī-gāne (Far.) kayıtsız, ilgisiz
b. 177a/27, 179b/26

bigi gibi
b. 173b/8, 174b/48, 186b/44, 187b/29, 188a/10

bī-ḫaber (Far.+Ar.) habersiz
b. 183a/16

bī-ḥadd (Far.+Ar.) sınırsız
b.- i bīpayān-ı ʿışḳdur 190b/38

bī-ḫūş (Far.) sarhoş gibi, kendinden geçmiş
b. olam 184b/45

bī-kān (Far.) hiçlik
b. olam 184b/36

bī-kār (Far.) işsiz, bekar
b. olam 184b/34

bī-ḳarār (Far.+Ar.) kararsız
b. 193a/23
b.+ dur 189a/2

bī-kevn (Far.+Ar.) varlığı olmayan
b. 184b/36

bī-ḳıyās (Far.+Ar.) kıyaslanamaz, eşsiz
b. 181a/8

bikir (Ar.) dokunulmamış
b. durur 177a/16
b.+ dür 175b/21, 177a/18

bi-küllī (Ar.) bütün, hep
b. 180b/8

bil- bilmek
b. 174a/28, 175b/9, 177a/42, 179b/23, 180a/7, 180a/8, 182b/45, 188a/40, 188b/8, 194b/36
b.- di 177a/5, 184a/13, 195a/11
b.- dügin 175a/43, 178a/11
b.- dügüŋ 176b/24
b.- dügüŋden 183a/43
b.- dük 174b/42
b.- düm 182a/4, 184a/28, 185b/21, 186a/31, 190a/44, 190a/5, 193a/24, 194b/41, 195a/31
b.- düŋise 194a/10
b.- dürdi 187b/10
b.- dürmege 194a/24
b.- e 183a/15, 183b/30, 186a/19, 189a/14, 189a/31, 194b/30, 194b/31
b.- eler 191b/42
b.- em 196a/4
b.- en 180b/37, 182b/18, 188b/8
b.- ene 182a/12, 182a/14, 184a/18
b.- eni 183a/30
b.- enler 179b/11, 183b/18
b.- enlere 181b/11, 184a/35, 185b/5
b.- esin 176a/1, 183a/2, 188b/38, 194b/32
b.- eydüm 181a/8, 188a/15
b.- eyidük 185a/21
b.- eyin 178b/6, 179a/6, 182a/42
b.- gil 194b/22
b.- icek 195a/23
b.- mezdüm 174a/38
b.- ine 194b/29
b.- inmez 177b/40
b.- iser 186a/30
b.- mediler 182a/33, 182a/35
b.- medin 184a/23, 193a/31
b.- medük 185a/19
b.- medüm 193a/24, 193b/27
b.- medüŋ 176a/9, 193a/28
b.- mekdür 186a/35
b.- mesün 188a/30
b.- meye 182b/30
b.- meyen 181b/24, 188b/8, 189b/23
b.- meyene 189a/13, 189a/15
b.- meyenler 182b/8
b.- meyince 193b/43
b.- meyüben 188a/40
b.- mez 174a/10, 174a/13, 174b/4, 180a/6, 182b/28, 182b/31, 183a/18, 184b/9, 185a/32, 185b/25, 187a/34, 187b/35, 188a/13, 190a/13, 190b/38, 191b/35, 192b/37, 195a/12, 196a/1
b.- mezem 182b/32, 183b/36, 189a/32, 190a/28, 190a/41, 190a/42, 190a/43, 190a/44, 190b/10, 190b/16, 190b/19, 194a/18, 194b/40
b.- mezin 186a/21
b.- meziseŋ 174b/28, 189b/13
b.- mezken 186a/1
b.- mezler 183b/11
b.- mezlere 187a/7
b.- mezseŋ 186a/35
b.- se 182b/42
b.- sün 182b/11, 194b/33, 194b/34
b.- üŋ 178b/39, 180a/44, 181b/22, 191a/25, 191b/14, 192b/32, 192b/40, 195a/10, 195a/20
b.- üp 186a/17, 192a/28
b.- ür 174b/22, 175b/11, 176b/7, 177b/12, 178b/27, 179a/5, 179a/6, 180b/1, 180b/11, 181b/20, 182b/39, 183a/21, 185b/23, 185b/24, 185b/26, 185b/28, 185b/38, 187a/21, 189b/27, 189b/9, 190a/26, 190b/2, 191a/11, 193b/38
b.- ürden 183a/43

b.- ürdüm 182a/38
b.- ürem 176b/13, 179a/41, 182b/1, 185b/32, 189b/23, 190a/44
b.- ürisem 194a/29
b.- ürler 175b/34
b.- ürseŋ 174b/31
b.- ürsin 180a/29, 181a/26, 185a/17, 185a/41, 188a/43, 190a/23

bildür- bildirmek
b. 190a/40
b.- düŋ 186a/23
b.- eyin 174b/28
b.- ür 173b/15, 173b/16, 188b/27

bile birlikte, beraber
b. 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/13, 173b/9, 177a/24, 179b/43, 181a/1, 181a/43, 182a/12, 182b/37, 183b/35, 183b/37, 184b/13, 186a/16, 186a/9, 187a/25, 187a/42, 191a/39, 193b/37, 194a/7, 196a/5
b.+ ydük 185a/28

bī-levn (Far.+Ar.) renksiz
b. olam 184b/36

bili bilgi
b.+ si 176b/22, 177b/37

bilici bilgin
b. 179a/5, 185a/38

bī-līsān (Far.+Ar.) dilsiz
b. 192b/5

biliş bilgi
b. 182a/41, 188b/13, 191b/40, 192a/4, 193b/40
b.+ den 191a/3

biliş- birbirini tanımak, bilmek
b.- en 192b/4
b.- mediyse 194a/38
b.- meyen 189b/29
b.- mez 189b/29
b.- üp 189b/29, 192b/17

bilişlik tanışıklık
b. 182a/11, 192a/42

bilmeklik bilmek, farkındalık
b. 186a/35
b.+ dür 186a/35

bī-mekān (Far.+Ar.) yurtsuz, mekansız
b.+ am 180b/7

bī-millet (Far.+Ar.) milletsiz
b.+ dür 182b/43

bin- binmek
b.- enler 175b/38
b.- er 174a/43
b.- mez 176a/49

biŋ bin
b. 173b/8, 174a/16, 174a/31, 174a/5, 174b/11, 174b/12, 174b/15, 174b/36, 175b/21, 175b/22, 176a/19, 176a/35, 176a/43, 176b/20, 176b/37, 178a/35, 178a/44, 178a/45, 178b/9, 179a/11, 179b/43, 180a/41, 180b/25, 180b/8, 181a/15, 181b/35, 181b/38, 181b/7, 181b/8, 182b/15, 182b/29, 183a/12, 183a/26, 183b/44, 184b/37, 184b/7, 185a/23, 185a/35, 185b/8, 186a/37, 186a/46, 186a/6, 186b/24, 186b/28, 186b/35, 186b/38, 187a/18, 187a/2, 187b/21, 187b/23, 187b/24, 188a/33, 188a/45, 188b/12, 188b/14, 188b/21, 190a/16, 190b/15, 190b/34, 190b/7, 191a/2, 191b/26, 191b/29, 191b/30, 192a/28, 192b/11, 192b/44, 193a/4, 193a/5, 193a/6, 193a/9, 193b/2, 193b/31, 194a/11, 194a/35, 194b/4

binā (Ar.) yapı
b. 176a/19, 194b/22

bī-nihād (Far.) yaratılmamış
b.+ sın 184b/2

bī-nişān (Far.) izsiz, belirtisiz
b. 181a/6, 185a/1, 185a/22
b.+ a 184b/1
b.+ dan 185b/30, 193b/16

bī-pāy (Far.) ayaksız
b. 191a/35, 191b/22

bī-payān (Far.) sonsuz
bīḥadd-i b.- ı ʿışḳdur 190b/38

bir bir
b. 173b/1, 174a/22, 174a/23, 174a/25, 174a/26, 174a/27, 174a/28, 174a/48, 174b/16, 174b/34, 174b/41, 174b/47, 174b/9, 175a/13, 175a/30, 175b/15, 175b/16, 175b/28, 175b/31, 175b/33, 176a/10, 176a/13, 176a/14, 176a/16, 176a/17, 176a/26, 176a/31, 176a/35, 176a/4, 176a/41, 176a/49, 176a/5, 176b/12, 176b/28, 176b/34, 176b/36, 176b/7, 177a/14, 177a/24, 177a/25, 177a/31, 177a/48, 177b/1, 177b/21, 177b/45, 178a/12, 178a/15, 178a/17, 178a/18, 178a/30, 178a/35, 178a/40, 178a/44, 178a/45, 178a/47, 178a/49, 178a/8, 178b/22, 178b/23, 178b/30, 178b/33, 178b/40, 178b/48, 178b/9, 179a/27, 179a/29, 179a/34, 179b/10, 179b/14, 179b/3, 179b/34, 179b/38, 179b/39, 179b/40, 179b/47, 180a/17, 180a/30, 180a/34, 180a/39, 180a/41, 180a/8, 180b/19, 180b/36, 180b/38, 180b/42, 181a/15, 181a/19, 181a/20, 181a/24, 181a/27, 181a/44, 181a/6, 181b/12, 181b/22, 181b/25, 181b/30, 181b/35, 181b/43, 182a/13, 182a/17, 182a/23, 182a/24, 182a/34, 182b/23, 182b/32, 182b/6, 183a/10, 183a/12, 183a/21, 183a/23, 183a/3, 183a/38, 183a/41, 183a/43, 183a/9, 183b/13, 183b/20, 183b/32, 183b/33, 184a/1, 184a/12, 184a/22, 184a/24, 184a/26, 184a/27, 184a/36, 184a/4, 184a/40, 184a/43, 184a/45, 184b/15, 184b/16, 184b/17, 184b/20, 184b/21, 184b/22, 184b/25, 184b/26, 184b/28, 184b/30, 184b/31, 184b/32, 184b/35, 184b/43, 184b/7, 185a/24, 185a/28, 185a/31, 185a/44, 185a/9, 185b/17, 185b/19, 185b/35, 185b/43, 185b/45, 186a/1, 186a/13, 186a/14, 186a/25, 186a/30, 186a/35, 186a/41, 186a/43, 186a/46, 186b/14, 186b/32, 186b/35, 186b/43, 186b/44, 186b/7, 187a/2, 187a/20, 187a/26, 187a/39, 187a/9, 187b/12, 187b/18, 187b/24, 187b/3, 187b/38, 187b/40, 187b/41, 187b/42, 187b/43, 187b/8, 187b/9, 188a/1, 188a/13, 188a/31, 188a/40, 188a/45, 188b/2, 188b/14, 188b/19, 188b/21, 188b/27, 188b/33, 188b/39, 188b/4, 188b/41, 188b/9, 189a/18, 189a/25, 189a/27, 189a/30, 189a/32, 189a/33, 189a/9, 189b/31, 189b/4, 189b/6, 190a/16, 190a/21, 190a/29, 190a/34, 190a/5, 190a/6, 190a/8, 190b/11, 190b/21, 190b/32, 191a/29, 191a/36, 191a/37, 191a/40, 191a/8, 191b/1, 191b/13, 191b/15, 191b/19, 191b/2, 191b/29, 191b/34, 191b/40, 191b/7,

192a/26, 192a/28, 192a/29, 192a/35, 192b/18, 192b/21, 192b/25, 192b/27, 192b/37, 192b/38, 192b/39, 192b/9, 193a/22, 193a/24, 193a/34, 193a/35, 193a/36, 193b/16, 193b/2, 193b/28, 193b/31, 193b/33, 193b/6, 194a/17, 194a/18, 194a/19, 194a/28, 194a/3, 194a/35, 194a/9, 194b/11, 194b/14, 194b/3, 194b/32, 194b/4, 194b/45, 194b/6, 195a/2, 195a/28, 195a/38, 195a/8, 196a/1, 196a/11, 196a/4
b.+ den 191b/30
b.+ düm 181a/6
b.+ dür 175b/9, 177a/42, 185a/24, 185b/40, 186a/1, 191b/30, 191b/4
b.+ e 186a/32
b.+ em 193b/38
b.+ er 175b/29, 188b/10
b.+ idüm 181b/3
b.+ iŋ 182b/23
b.+ in 192b/21
b.- inde 183b/5
b.+ iseŋ 185b/15
b.+ le 184b/18

birbiri birbiri
b. 185b/35

biregü birisi, bir kimse
b.+ den 184a/5
b.+ ye 181a/17

bī-reng (Far.) renksiz
b. 184b/31

biri herhangi biri
b. 173b/14, 173b/15, 173b/18, 174a/3, 176b/20, 177a/44, 190a/6, 192b/20
b.+ ne 187a/27, 192b/19
b.+ nüŋ 180a/39, 194a/16
b.+ si 174a/2, 174a/3, 174a/31, 192b/20, 193b/28
b.+ sin 176a/46

birik- birikmek
b.- en 184b/3
b.- esin 175b/41
b.- iser 176b/35
b.- miş 193b/31

birin birin birer birer
b. 174a/39, 175a/39, 176b/29, 183b/24, 187a/3

birinci birinci
b. 195a/28

birle birlikte, beraber
b. 179b/9

birlik riyasızlık, iç dış birliği
b. 177a/30, 180a/47, 182a/12, 184b/18, 184b/3, 186a/26
b.+ di 181a/7
b.+ e 174b/40, 182a/13, 185b/15, 189b/27, 192b/18
b.+ i 191b/1
b.+ in 182b/42
b.+ üm 181a/39

birḳaç birkaç
b. 178b/46

bī-ser (Far.) başsız
b. 191a/35, 191b/22

bī-ṣıfāt (Far.+Ar) sıfatsız, vasıfsız
b.+ sın 184b/2

bismillāh besmele, başlangıç
b. 173b/2

biş- pişmek
b. 191b/11

bişür- pişirmek
b. 185b/33

bit- bitmek, tükenmek
b.- di 189b/14, 194b/7
b.- dügini 182b/25, 182b/26
b.- en 176b/23, 192b/43
b.- er 176a/44, 178b/29, 179a/7,182a/29, 185b/22, 191b/39, 195a/19
b.- ipdür 190b/25
b.- mege 189b/27
b.- meye 183b/23
b.- meyen 178b/37
b.- meyiser 193b/37
b.- mez 176b/39, 178b/37, 191a/15
b.- mezse 178a/13

biti mektup, yazı
b. 189b/41

bitrüş- ödeşmek
b.- üp 192b/24

bitür- bitirmek
b.- e 177b/17, 177b/19, 177b/7

biz biz
b. 181a/13, 181a/14, 181a/27, 181a/36, 182a/13, 184a/38, 185a/10, 185a/19, 185a/21, 185b/40, 185b/42, 186a/40, 188a/2, 188b/3, 189a/21, 191a/32, 191a/41, 191a/9, 192a/40, 192a/43, 192a/44, 192a/45, 194a/5
b.+ de 185a/15
b.+ den 180a/35, 181a/21, 186a/40, 188b/8, 194a/5
b.+ e 174a/40, 174a/41, 177b/18, 181a/21, 181a/25, 181b/26, 181b/31, 185b/39, 185b/40, 185b/41, 185b/42, 185b/43, 185b/44, 185b/45, 187b/41, 188b/11, 188b/23, 188b/3, 188b/8, 189a/16, 189a/19, 189a/22, 191a/16, 192a/35, 193b/11, 193b/39, 194a/1
b.+ i 177a/49, 177b/18, 184a/11, 185a/19, 186a/14, 186b/17, 189a/35, 191a/38, 193a/14, 193a/5, 194a/40
b.+ leri 192a/43
b.+ üm 178b/10, 179a/11, 182b/14, 185a/12, 185a/13, 185a/6, 185a/7, 185b/40, 194a/5, 194b/25
b.+ ümle 184a/9

bīzār (Far.) rahatsız, bıkmış
b.+ am 185a/42
b. oldum 190a/9

boġ- boğmak
b.- ar 176b/41

boġaz boğaz
b.+ ına 175a/16, 175a/18
b.+ ından 182a/30
b.+ uŋa 188a/44

boġazla- kesmek. öldürmek
b.- duŋ 184a/23

bol çok, fazla, bol
b. 179a/12

bolay ki(m) belki
b. 175a/13, 187b/23

borc borç
b. 187b/22

bostān (Far.) sebze bahçesi
b. 183b/23, 184a/16, 184a/21, 188a/34, 192a/7, 194b/9
b.+ am 180b/43
b. olam 184b/45
b.+ lar 191a/15
b.+ um 191a/15

boş boş
b. 179b/21, 179b/28, 183b/7, 191b/7, 191b/9, 193a/40
b.+ dur 191b/14

boşan- serbest kalmak
b.- mış 192a/15

boylı boylu
b. 188a/10

boy boyla- destan söylemek
boyların b.- yayın 189a/44

boyan- boyanmak
b.- 182b/45

boyun boyun
b. 178b/43, 187b/17, 189a/4, 189b/37, 192a/16, 194b/44
b.+ ı 175a/24, 181b/18
b.+ ına 175a/23, 175a/25, 175a/26, 183a/23, 183a/35, 192a/8
b.+ ında 176b/8
b.+ ını 184a/34, 192a/27, 194a/7
b.+ umda 183b/40
b.+ umdan 175a/5
b.+ uŋda 187b/22
b.+ uŋdağı 182b/16

boyunca boyu kadar
b. 175a/20

boz- bozmak
b.- ar 195a/8
b.- duŋ 194a/7
b.- mağa 176b/38

boz pusarıḳ boz renki duman
b. 180b/33

bölük parça, kısım
b. 189a/18
b.+ i 178b/36

bön ahmak
b. 193a/34

böyle bu şekilde
b. 177a/18, 177a/30, 178b/47, 193a/11, 195a/10
b.+ ymiş 187a/7

bu bu
b. 174a/14, 174a/21, 174a/34, 174a/46, 174a/48, 174b/16, 174b/43, 175a/24, 175a/35, 175a/36, 175b/15, 175b/20, 175b/4, 175b/48, 175b/5, 175b/6, 176a/13, 176a/18, 176a/21, 176a/27, 176a/43, 176a/7, 176b/11, 176b/20, 176b/27, 176b/47, 177a/10, 177a/11, 177a/22, 177a/39, 177a/27, 177a/40, 177a/43, 177a/48, 177a/49, 177b/19, 177b/25, 177b/27, 177b/33, 177b/34, 177b/45, 178a/43, 178a/44, 178b/25, 178b/28, 178b/29, 178b/42, 178b/47, 178b/8, 179a/12, 179a/41, 179a/43, 179b/44, 180a/3, 180a/41, 180a/42, 180a/47, 180a/7, 180a/8, 180b/1, 180b/14, 180b/15, 180b/17, 180b/24, 180b/29, 180b/3, 180b/7, 180b/8, 181a/10, 181a/12, 181a/19, 181a/20, 181a/23, 181a/26, 181a/27, 181a/28, 181a/29, 181a/33, 181a/43,181a/6, 181b/10, 181b/17, 181b/19, 181b/3, 181b/35, 181b/43, 181b/45, 181b/7, 182a/10, 182a/11, 182a/14, 182a/16, 182a/18, 182a/19, 182a/32, 182a/33, 182a/34, 182a/37, 182a/38, 182a/6, 182a/8, 182b/1, 182b/17, 182b/2, 182b/21, 182b/22, 182b/27, 182b/28, 182b/32, 182b/34, 182b/37, 183a/10, 183a/11, 183a/12, 183a/13, 183a/2, 183a/20, 183a/3, 183a/38, 183a/40, 183a/9, 183b/14, 183b/17, 183b/2, 183b/32, 183b/34, 183b/9, 184a/15, 184a/30, 184a/36, 184a/9, 184b/11, 184b/24, 184b/27, 184b/29, 184b/47, 184b/6, 185a/11, 185a/12, 185a/13, 185a/15, 185a/18, 185a/29, 185a/30, 185a/31, 185a/34, 185a/42, 185a/43, 185a/6, 185a/7, 185a/9,

185b/23, 185b/27, 185b/29, 185b/30, 185b/44, 185b/8, 186a/25, 186a/30, 186a/41, 186a/42, 186b/17, 186b/2, 186b/24, 186b/30, 186b/31, 186b/32, 186b/33, 186b/42, 187a/13, 187a/14, 187a/16, 187a/17, 187a/18, 187a/20, 187a/21, 187a/32, 187a/36, 187a/39, 187a/42, 187b/11, 187b/2, 187b/20, 187b/26, 187b/27, 187b/33, 187b/41, 187b/6, 188a/2, 188a/33, 188a/37, 188a/40, 188b/11, 188b/34, 188b/45, 188b/47, 188b/8, 188b/9, 189a/14, 189a/15, 189a/31, 189a/32, 189b/10, 189b/19, 189b/2, 189b/20, 189b/24, 190a/11, 190a/16, 190a/17, 190a/18, 190a/26, 190a/29, 190a/32, 190a/9, 190b/10, 190b/15, 190b/17, 190b/18, 190b/22, 190b/28, 190b/37, 190b/38, 190b/39, 190b/43, 190b/44, 190b/5, 190b/6, 191a/11, 191a/12, 191a/20, 191a/21, 191a/22, 191a/25, 191a/27, 191a/28, 191a/5, 191b/17, 191b/19, 191b/24, 191b/26, 191b/27, 191b/30, 191b/31, 191b/32, 191b/36, 191b/9, 192a/1, 192a/11, 192a/28, 192a/33, 192a/4, 192a/42, 192b/12, 192b/17, 192b/18, 192b/2, 192b/21, 192b/29, 192b/32, 192b/42, 192b/43, 192b/5, 192b/6, 193a/12, 193a/14, 193a/17, 193a/18, 193a/19, 193a/21, 193a/3, 193a/32, 193a/33, 193a/37, 193a/38, 193b/15, 193b/29, 193b/32, 193b/33, 193b/34, 193b/4, 193b/42, 193b/9, 194a/17, 194a/2, 194a/21, 194a/44, 194a/5, 194a/8, 194b/17, 194b/18, 194b/24, 194b/26, 194b/31, 194b/33, 194b/40, 194b/41, 194b/7, 195a/10, 195a/16, 195a/20, 195a/21, 195a/3, 195a/36, 195a/6, 195a/8, 196a/3, 196a/9

b. durur 180a/9, 181b/13

b.+ dur 175a/25, 180a/23, 180a/35, 181b/14, 181b/15, 181b/16, 183a/37, 185b/18, 186a/1, 186a/17, 186b/41, 193a/8, 196a/15

b.+ lar 188a/11

b.+ nı 180b/40, 182b/31, 185b/23, 191a/20, 191b/36, 192a/20

b.+ nuŋ 182b/5, 187b/18, 195a/14

b.+ yıdı 187a/23

buġday buğday

b. 183b/18, 192a/27

bucaḳ köşe

b.+ da 182b/3

buçuḳ buçuk, yarım

b. 178b/48, 182b/2, 184a/11

bugün bugün

b. 174a/38, 178a/20, 181b/27, 181b/28, 181b/5, 183b/38, 186a/17, 187a/20, 187a/23, 191a/31, 193b/12, 194a/40, 194b/19, 194b/20

b.+ dür 186a/15

buġż (Ar.) kin, nefret

b. 176b/6, 178b/1, 183b/10

buḫ(u)l (Ar.) cimrilik

b. 174b/20, 174b/29, 174b/32, 174b/39, 174b/4, 174b/44, 174b/45, 174b/5, 175a/2, 175a/30, 175a/31, 175a/34, 178a/12, 178a/15, 178a/31, 178a/9

b.+ ıla 175a/28, 178a/10

buḫ(u)llıḳ (Ar.+T.) cimrilik
b.175a/32

bul- bulmak
b.- a 174b/30, 178a/34, 179a/2, 183b/33
b.- alum 188a/4, 190a/36, 192b/29, 194a/4
b.- am 184b/31, 185a/29, 193a/33, 193a/36
b.- an 193a/13
b.- anlar 175a/41, 179b/16
b.- anlara 185a/37
b.- anlardı 176a/48
b.- asın 176a/41, 177b/1, 177b/4, 178a/1, 178b/20, 179a/1, 181b/43, 181b/7, 181b/8, 183a/26, 183b/1, 183b/3, 183b/4, 183b/5, 184a/8, 185a/35, 185b/15, 189b/42, 190a/15, 191a/26, 191a/30, 191b/27, 192b/14, 194a/44
b.- ayduŋ 183b/38
b.- dı 174a/24, 175a/15, 194b/38, 195a/24, 195a/6
b.- dum 180b/8, 185b/1, 188b/35, 188b/36, 189b/33, 190a/7, 190b/16, 191a/12, 191a/15,191a/19
b.- duŋ 182a/25
b.- duŋ 177a/25
b.- duḳ 185b/10, 185b/11, 185b/12, 185b/13, 185b/7, 185b/8, 185b/9, 191a/27
b.- ı 189b/36, 191b/25
b.- ıcaġaz 190a/31
b.- ıcaḳ 183a/41, 195a/24
b.- ımadum 188b/38, 177a/26
b.- ımasın 193a/2
b.- ımazam 190a/29
b.- ınca 186a/9
b.- ınmadı 194b/25
b.- ınmaz 179b/6, 182b/12
b.- ısar 192b/7
b.- maġıçündür 188a/32
b.- maġıla 188b/35
b.- maġiçün 181b/27
b.- madı 182a/39
b.- madılar 183a/38
b.- madım 188b/36
b.- maḳ 179a/31, 183a/18
b.- maya 186a/45, 186b/16
b.- maz 174b/37, 189b/39
b.- mazam 190a/28
b.- mazısaŋ 191a/30
b.- mış 187a/12
b.- mışam 192a/38, 193b/6, 194b/19
b.- mışiken 188a/32
b.- mışlara 190a/27
b.- umazın 186a/18
b.- unur 177b/33
b.- up 190b/27
b.- ur 178b/25, 179b/16, 191b/35, 193a/35
b.- urın 186b/6
b.- urlar 194b/14

bulan- karıştırılmak
b.- duḳ 183b/15

bulanıḳ karışmış, karışık
b.+ am 190a/43

bular bunlar
b. 174b/39, 175b/23, 180b/21
b.+ a 179b/12, 179b/7
b.+ dan 174a/8
b.+ ı 178a/39

bulın- bulunmak (krş.**bulun-**)
b.- dı 180a/2
b.- duḳ 183b/15
b.- ur 177b/13, 178b/21

bulun- bulunmak (krş.**bulın-**)
b.- dı 180a/2

buluş- buluşmak
b.- dum 186a/22
b.- up 192b/16

bulut bulut
b. 180b/18, 180b/33
b. oldum 181a/2
b. olup 180b/30

buŋ sıkıntı, bela
b.+ dan 176a/27

buŋal- sıkılmak, sıkıntıya düşmek
b.- dı 175a/39
b.- ı 174a/28

bunca bu kadar, böyle
b. 174b/47, 174b/9, 175a/8, 175a/9, 176a/2, 177a/17, 177a/18, 177a/22, 177a/30, 177b/19, 180a/34, 181b/42, 182b/34, 188b/33, 191a/29

bunda buraya
b. 176a/11, 178a/37, 178b/24, 178b/31, 178b/33, 178b/36, 178b/37, 178b/38, 180a/8, 180b/1, 180b/10, 180b/7, 181b/23, 181b/31, 181b/4, 181b/45, 182b/30, 185a/42, 185a/9, 185b/21, 186b/3, 187a/21, 188b/1, 189b/25, 189b/29, 189b/33, 189b/37, 189b/39, 190b/15, 192a/22, 192b/16, 192b/23, 192b/39, 193a/6, 194a/37, 194a/38, 194a/39, 195a/11, 195a/9, 196a/2
b.+ dur 185b/27
b.+ yam 193a/6

bundan buradan
b. 177a/34, 183b/4, 185a/40, 186a/16, 187a/30, 188b/6, 193a/11

bunlar bunlar
b. 175b/17, 175b/18, 182a/35, 184a/12, 187a/39
b.+ a 174a/44, 176b/28, 187a/26
b.+ dağı 185b/12
b.+ ı 192a/20
b.+ uŋ 174a/6, 187a/1
b.+ uŋdur 175b/26
b.+ uŋla 184b/29

buŋlu sıkıntılı
b.+ lara 176a/26

bur- bükmek, kıvırmak
b.- anları 192a/16
b.- dum 192a/27
b.- mağıla 188b/40
b.- up 192a/16

burāḳ (Ar.) Miraç'ta Hz. Muhammed'in göğe yükselişinde kullanıldığı rivayet edilen binek
b. 182a/22, 193b/45

burc (Ar.) kale
b. 192a/1
b.+ ı 193a/2
b.+ ında 191b/44
b.+ ından 192b/13, 193a/6, 193a/7
b.+ lardan 189a/32

burun burun
b.+ ından 195a/35
b.+ lar 192a/13

buş- öfkelenmek (krş. **puş-**)
b.- ar 187b/22
b.- arısaŋ 189b/11
b.- mağıl 189b/10
b.- up 192b/19

buşı öfke **(**krş. **buşu**)
b. 176b/16, 176b/29, 176b/4, 176b/43, 176b/44, 176b/47, 176b/6, 177a/12, 177a/21, 177a/44, 177a/46, 177b/20, 177b/24
b.+ dan 176b/2, 176b/46
b.+ nuŋ 177b/29
b.+ sı 178a/4
b.+ ya 177b/26
b.+ yla 177a/11

buşu öfke **(**krş.**buşı**)
b. 173b/12, 176b/38, 189b/12
b.+ dur 189b/10
b.+ ya 177b/22

buyruḳ emir
b. 175a/3

buyur- emretmek
b.- a 187b/13
b.- dı 173b/2, 177b/23, 178a/36, 179b/18, 179b/8, 186a/34
b.- ıcaḳ 195a/25
b.- ur 174a/32, 174a/35, 178a/43, 188b/25

bühtān (Ar.) yalan, iftira
b. 189b/24
b. eyledi 184a/22
bühtānü'l ʿaẓīm 179b/18

bülbül (Far.) bülbül
b. 184a/17, 188a/11, 194b/35, 194b/36, 196a/5
b.+ den 185b/36
b.+ e 188a/7
b.+ em 180b/10, 183a/4, 191a/10, 196a/4
b.+ i 180b/44, 185b/35
b.+ iyem 189b/28
b.+ ler 183a/5, 189a/36
b.+ leri 194b/9
b.+ üŋ 185b/36

bünyād (Ar.) asıl, esas, temel, bina
b. 180b/36, 180b/42, 185a/12, 186a/4, 192a/24, 195a/25
b. oldı 173b/3
b. ḳılan 180a/44
b.+ ı 182a/40, 182b/34, 186a/33
b.+ ını 186b/19, 189a/6

bürhān delil, kanıt
b. 180a/38
b.+ a 184b/6
b.+ ınu 183a/37
b.+ uŋı 182b/20

bürün- kaplanmak
b.- düm 182a/2

büt (Far.) put
b. 180b/30, 190b/25
b.+ e 187b/31
b.+ in 182b/19

bütün bütün, tam
b. 175b/18, 187a/38, 194a/1
b.+ e 185b/15

C

cāhil (Ar) bilgisiz, tecrübesiz
c. 180b/19, 183a/29, 184a/10, 194b/16
c.+ e 194a/11
c.+ ile 185b/37
c.+ ler 185a/6, 185a/9, 192b/37
c.+ leri 188b/22
c.+ lerüŋ 184a/27
c.+ üŋ 185b/37

cām (Far.) kadeh
c. 191b/19
c.+ ı 191a/38

cān (Far.) can, ruh
c. 173b/6, 173b/7, 174a/11, 174a/3, 174a/46, 174a/9, 175a/18, 175a/42, 175a/48, 176b/44, 176b/47, 177a/42, 178a/36, 179a/39, 179a/43, 179a/44, 180b/35, 180b/41, 181a/11, 181a/34, 181b/44, 182a/13, 182a/18, 182b/36, 182b/7, 183a/14, 183a/15, 183a/23, 183a/3, 183a/44, 183b/28, 184a/28, 184a/39, 184a/45, 184b/33, 185a/35, 185b/1, 185b/14, 185b/26, 186b/24, 186b/26, 186b/6, 187a/2, 187a/37, 187b/29, 187b/36, 188a/31, 188b/10, 188b/24, 188b/29, 188b/46, 189a/17, 189a/2, 189b/1, 189b/21, 189b/36, 190a/16, 190a/17, 190a/19, 190a/35, 190a/37, 190b/2, 190b/31, 190b/32, 190b/36, 190b/37,

191a/2, 191b/42, 192a/33, 192b/10, 192b/20, 192b/27, 192b/29, 192b/4, 192b/42, 193a/12, 193a/13, 194a/10, 194a/26, 194a/30, 194a/34, 194b/45, 195a/10, 183a/15
c.- ı ʿışḳdur 190b/36
c.- ı göŋül 186a/22
c.- ı Yūnus 190b/7
āb|-ı c. 189a/6
c. olam 184b/27, 184b/40
c.+ a 173b/7, 176b/33, 181a/30, 183a/44, 186b/1, 188a/35, 188b/10, 190a/16, 190a/25, 190b/32, 192b/28
emr-i c.+ a 179a/45
c.+ bāzıla 194b/6
c.+ da 173b/20, 182a/27, 189b/35, 193a/12
c.+ dadur 181b/21, 190a/14
c.+ dan 187b/30, 192a/34, 192a/35, 193a/38
c.+ dayıdı 192a/42
c.+ dı 190a/8
c.+ ı 173b/5, 174a/40, 175a/4, 175b/34, 175b/39, 179a/39, 179a/42, 180a/3, 181a/28, 181b/44, 181b/7, 182b/11, 182b/38, 183a/17, 183a/21, 183a/25, 183a/26, 183a/27, 183b/29, 184a/13, 184b/10, 185a/31, 186a/23, 186b/8, 187a/2, 187b/33, 188a/17, 189a/10, 189b/38, 190b/26, 191a/27, 192b/29, 192b/3, 192b/30, 192b/44, 193a/4, 194a/43, 194b/21
c.+ ıdı 192a/32
c.+ ıdur 187a/5
c.+ ıla 173b/13, 173b/20, 182b/9, 190b/3, 192b/4
c.+ ımış 193b/6
c.+ ın 175b/40, 192a/18, 192b/41, 193a/4
c.+ ına 175a/7, 186b/1, 193b/6, 194a/21
c.+ ında 186b/27, 191b/13
c.+ ından 187b/12
c.+ ını 183a/34, 183a/41, 191a/12
c.+ ısın 187a/2
c.+ la 184b/37
c.+ lar 179a/36, 179b/16, 180b/3, 181b/7, 184b/23, 185a/2, 185a/6, 188b/19, 189b/29, 191a/12, 192a/33
c.+ lara 180a/42, 180b/35, 180b/41, 184b/4, 185a/36, 192b/8, 193b/6
c.+ larda 192a/5
c.+ ları 195a/6
c.+ ların 189a/9
c.+ larumuz 187b/7, 187b/45, 192a/40
c.+ laruŋ 186b/4
c.+ sın 192a/34, 192a/35
c.+ suz 181b/43, 182b/8, 188a/31, 192b/12, 192b/14, 193b/32, 194a/26
c.+ lara 192b/42
c.+ um 177b/32, 179b/15, 181a/31, 181a/33,181b/27,181b/28,181b/44,182a/23,186b/41, 187b/14, 187b/24, 189a/2, 189a/32, 190a/8, 190b/10, 190b/12, 190b/14, 190b/32, 190b/44, 190b/9, 191a/12, 191a/43, 191b/5, 192a/9, 192b/16, 192b/26, 193b/20, 193b/21, 193b/36, 193b/6, 194a/27, 194a/28, 194b/39, 194b/40, 195a/15
c.+ uma 182b/34, 182b/36, 187a/9, 189a/40, 192a/30, 192b/24, 194a/20
c.+ umda 182a/38, 186b/3, 190b/25
c.+ umdan 195a/14
c.+ umı 182a/3, 186a/24, 190b/15, 196a/10
c.+ umuz 190b/33, 191a/40, 194a/40
c.+ umuza 185a/12
c.+ uŋ 174a/18, 174a/47, 177a/12, 179a/13, 179a/40, 186a/10, 188a/1, 189b/3,

190a/18,
190a/37, 194a/19
c.+ uŋa 182a/40
c.+ uŋdan 193a/26
c.+ uŋı 190b/16, 193a/23

cānān (Far.) sevgili
c. 180a/42, 180a/46, 192a/33, 193a/26
c. olam 184a/39

canāvar (< Far. cān-āver) canavar, yırtıcı hayvan (krş. **cānavar**)
c. 187a/31

cānavar (< Far. cān-āver) canavar, yırtıcı hayvan (krş**. canāvar**)
c.+ lar 195a/39

cānlu (Far.+T.) canlı
c. 175b/40, 179a/33

cāsūs (Ar.) gizli haber veren haberci
c. 175b/27, 175b/28, 176b/19, 177a/45, 177a/47, 193b/31
c.+ a 175b/31
c.+ ları 177b/21

cebbār (Ar.) Allah'a ait Esmaü'l-Hüsna'dan bir isim, çok güçlü.
c. 189a/5

cefā (Ar.) eziyet
c. 183a/41
c. ḳıldum 192a/30
c.+ sından 190a/24

cehennem (Ar.) İslam inancına göre günahkârların cezalandırılacağı azap yeri.
c.+ de 186a/38

celīl (Ar.) ulu, heybetli
c. 180a/34

cemʿ (Ar.) toplama, bir araya getirme
c. eyledi 186a/37
c. oldı 177b/23
c.+ dük 192a/44
c.+ i 192a/44
c.+ inde 187a/7

cemāʿat (Ar.) topluluk, birlikte ibadet eden kişiler topluluğu
c. 189a/16

cemāl (Ar.) yüz güzelliği, Tas. Allah'ın lütuf, merhamet ve güzellik tecellilerini ifade eden sıfatlar
c. 191a/8

cemīʿ (Ar.) bütün
c. 181b/41

ceng (Far.) savaş
c. edem 184b/29
c.+ ler 184b/20

cennet (Ar.) İslam inancına göre müminlerin mükâfatlandırılacağı nimet ve huzur yurdu
c. 176a/34, 181b/29, 185a/3, 186b/13
c. durur 185b/41
c.+ de 183a/1, 184b/19
c.+ i 178a/41, 178a/48

cevāb (Ar.) cevap
c. 176b/14, 180a/35, 181a/23, 188b/26, 189b/5, 193a/8, 193b/28
c.+ ı 175a/6, 177a/44, 177a/46
c.+ ın 186a/46
c.+ larum 176b/27
c.+ suz 182b/11
c.+ um 180a/9

cevher (Ar.) elmas, değerli taş
c. 176a/44, 190a/36

cevherī (Ar.) cevherle yapılmış olan
c.+ ler 187a/7

cevlān (Ar.) dolaşma, hareket etme
c. 180b/14, 185b/2, 186a/10, 192a/37, 192a/43, 193a/24

c. olam 184a/42
c. ḳılam 193a/6
c. ḳılasum 188b/20
c.+ um 182a/1

cevr (Ar.) haksızlık, eziyet; tasavvufta tarikat adamının ruhen ilerlemesine engel olan şey
c.+ ile 191b/35

cezā (Ar.) ceza
c. 186a/9
c.+ sın 190a/2

ciger (Far.) ciğer, bağır
c.+ i 187b/33
c.+ in 191a/8, 191b/6

cihān (Far.) dünya
c. 188a/37
c.- ı ḫarāb 185a/37
c. 174a/15, 174b/40, 179a/12, 180a/27, 182a/22, 183a/12, 183b/22, 183b/23, 184a/16, 184a/30, 185b/3, 188a/34, 188b/24, 190a/20, 190a/32, 193a/21, 194b/45
dīn-i c. 186b/27
c.+ a 181a/36, 181a/6, 184b/2, 184b/3, 185a/1, 191a/23, 192b/34
c.+ ca 181b/8
c.+ da 178b/2, 180b/7, 185a/22, 186b/15, 192b/40, 193b/12, 196a/5
c.+ dan 183b/28
nefs-i c.+ dan 174a/1
c.+ ı 178a/42, 178b/18, 179a/18, 179a/8, 180b/15, 183a/29, 183b/28, 185b/7, 189b/12, 190b/16
c.+ uŋ 179a/13, 190b/10

cihet (Ar.) yan, yön
c.+ den 184b/27

cīm (Ar.) Arap alfabesinin "ج" harfi.
c. 188b/12

cin (< Ar. cinn) İslam inancına göre ateşten yaratıldığı kabul edilen, görünmeyen varlıklar.
c. 181b/40, 187b/26

cinān (Ar.) cennetler
c. 190a/18

cinnī (Ar.) cinlerle ilgili, cin soyundan
c. 184b/16

cism (Ar.) beden, gövde
c. 181b/37, 192b/14
c.+ üm 188b/47
c.+ üŋ 174a/47, 190b/37

curʿa (Far.) küçük kadeh, kadehin dibinde kalan içki
c. 191b/40
c.+ dan 193b/22

cūş (Far.) coşma
c. ḳıldı 184b/46
c.+ a 180b/2, 187a/17

cübbe (Ar.) uzun, bol ve genellikle üst kıyafet olarak giyilen dış giysi
c. 190b/41

cümle (Ar.) bütün
c. 175a/22, 175a/27, 175a/39, 175a/45, 175b/11, 175b/12, 175b/24, 175b/26, 175b/9, 176a/24, 177a/14, 177a/37, 177b/2, 177b/13, 177b/14, 177b/17, 177b/2, 177b/28, 177b/35, 177b/36, 177b/49, 177b/7, 178a/23, 178a/25, 178a/33, 178a/36, 178a/6, 178b/14, 178b/36, 179a/1, 179a/10, 179a/11, 179a/17, 179a/32, 179a/33, 179a/40, 179b/48, 179b/5, 180a/42, 180a/47, 180a/6, 181a/27, 181a/37, 181b/13, 181b/15, 181b/40, 182a/41, 182b/19, 183a/20, 183a/21, 183a/25,

183b/31, 183b/35, 184a/30, 184b/1, 184b/12, 184b/3, 184b/6, 185a/1, 185a/34, 185b/10, 185b/11, 185b/12, 185b/13, 185b/38, 185b/4, 185b/7, 185b/8, 185b/9, 187a/14, 187a/35, 187b/26, 187b/27, 188a/30, 188a/35, 188b/21, 189a/29, 189b/41, 189b/43, 189b/7, 190a/32, 190b/4, 190b/43, 191a/28, 192a/4, 192a/5, 192b/41, 193b/40, 193b/9, 194b/16, 195a/18
c.+ den 192b/6
c.+ ler 178b/24, 178b/31, 179b/49,179b/6
c.+ lere 180a/36
c.+ nüŋ 186b/39
c.+ si 175a/38, 175a/40, 175a/46, 175a/47, 175a/48, 176b/28, 177b/2, 183b/13, 183b/31, 189b/7, 191b/4
c.+ sinden 178b/1, 179b/11
c.+ sini 187a/1
c.+ sinüŋ 191b/38
c.+ ye 179a/12, 179b/31

cünbiş (Far.) hareket, kımıldanma, coşkunluk, içten gelen heyecan ve canlılık.
c. eyledi 190b/35

cüzvī (Ar.) tam olmayan
c. 173b/16
ʿaḳl-ı c. 173b/15, 178b/47

Ç

çābük (Far.) Çabuk, seri
ç. 176a/20
ç.+ leri 176a/43

çaġır- çağırmak**,** bağırmak
ç.- am 180b/20, 186b/12
ç.- dı 177b/41
ç.- duġın 177b/41
ç.- dum 192a/30
ç.- maz 177b/41
ç.- uban 193b/35
ç.- ur 189b/24, 189b/39, 190b/41
ç.- urlar 186b/15

çaġla- suyun coşkun şekilde akması**,** coşmak
ç.- r 191a/6
ç.- ram 191b/6

çaġrış- hep birden bağırmak
ç.- urlar 174a/45

çāh (Far.) kuyu
ç. 177b/39, 177b/40, 177b/42
ç.+ a 180b/27

çaḳ- yansıtmak, bildirmek, ifşa etmek
ç.- dum 187a/30, 194a/3
ç.- a 179b/22

çaḳıcı bildiren, yansıtan, ifşa eden
ç. 179b/1

çal- vurmak, çarpmak,kesmek, tasavvufta nefsini terbiye etmek
ç.- aram 186b/2
ç.- dı 189a/30
ç.- dum 186a/8
ç.- dumdı 187a/27
ç.- mış 184a/34

çalap Tanrı
ç. 181b/25, 185a/18, 185a/23, 186b/18, 188a/13, 188b/17, 188b/3, 190b/30, 192a/42, 192b/30, 195a/21
ç. durur 182b/24
ç.+ da 191a/23
ç.+ dan 195a/23
ç.+ dandur 188a/12
ç.+ ıla 195a/27
ç.+ umuŋ 190b/29, 190b/33
ç.+ uŋ 175b/36

çalġu çalgı
ç.+ muz 193b/14

çalın- yazı çizilmek
ç.- ınmadın 181a/9
ç.- mış 188a/36

çāpükter (Far.) daha çabuk
ç. 192b/13

çār (Far.) dört
ç. 188b/24

çāre (Far.) yol, yardım
ç. 174b/10, 182a/39, 189a/4, 191a/37, 193a/8
ç.+ m 189a/1
ç. ėt 177a/43
ç.+ ŋ 174a/25
ç.+ si 191a/22, 191a/37

çarḫ (Far.) çark, tekerlek

ç. 180b/30, 192a/11

çarḫ-ı felek (Far.+Ar.) talih
ç.- ı felek 181b/39, 192a/40

çarmūḫ (Far.) suçluyu haça germek için kurulmuş darağacı
(krş. **çārmīḫ**)
ç. olam 184b/28

çārmīḫ (Far.) suçluyu haça germek için kurulmuş darağacı (krş. **çarmūḫ**)
ç. olam 184b/28

çat- birbirine bağlamak, karşılaşmak, dokunmak
ç.- an 180a/45, 180b/28, 180b/34
ç.- arsın 186a/33
ç.- maġıl 186b/43

çavuş (Far.) çavuş, on başıdan sonra gelen erbaş
ç.+ a 177b/23
ç.+ lar 174a/45

çay akarsu
ç.+ lar 195a/37

çegzin- dönmek, dolaşmak
ç.- en 185b/8

çek- zorla almak, çekmek, yükseltmek

ç.- di 177b/10, 179a/16, 179a/9
ç.- düm 186a/9, 192b/18
ç.- e 191b/33
ç.- er 194b/37
ç.- erseŋ 183b/3
ç.- eyin 189a/40
ç.- indükçe 183a/23
ç.- medi 194b/36
ç.- meyiser 193a/18
ç.- miş 187b/14
ç.- üp 188b/38

çeküç (Far.) çekiç

ç. 180b/38

çeng (Far.) el, pençe
ç.+ ine 182a/43

çepçevre çepeçevre
ç. 178a/26

çerāġ (Far.) fitil, mum (krş. **çerāḳ, çırāk**)
ç. 184b/4
ç.+ ı 189a/34, 189b/1
ç.+ um 180b/13

çerāḳ (Far.) fitil, mum (krş. **çerāġ, çırāḳ**)
ç. 182a/21

çerçi (< Far. çarçī) pazarcı
ç. 184a/22

çeri asker
ç.+ siyile 188b/21
ç.+ si 174a/31
ç.+ sin 192a/1

çeşme (Far.) pınar, su kaynağı
ç.+ den 185b/19
ç.+ si 189a/7

çeşni (< Far. çāşnī) tat, lezzet
ç. 179b/34

çevgān (Far.) değnek, baston
ç. 193a/29, 193b/8
ç. olam 184b/17
ç.+ umuzdan 193b/8

çevrin- çevresini dolaşmak, dönmek
ç.- i gelem 193a/7

çeyne- çiğnemek
ç.- nmiş 188a/40

çığır- bağırmak, çağırmak, davet etmek
ç.- up 177b/40

çıḳ- çıkmak, vaz geçmek, erişmek
ç. 192b/1
ç.- a 176b/9, 177a/7, 177b/26, 178a/7, 196a/15
ç.- a gör 175b/48
ç.- am 184a/41, 184a/42, 184b/23, 184b/27, 184b/36, 184b/38, 184b/39, 196a/11
ç.- amazın 174a/29
ç.- ar 184a/32, 192a/18, 194b/37
ç.- dı 174a/44, 174b/26, 178b/10, 187a/34, 195a/26
ç.- dum 180b/3, 184a/21, 186a/4, 192a/28, 192b/25
ç.- ıcaḳ 181a/35
ç.- ma 175b/37
ç.- maz 177b/41
ç.- mazdı 177b/40
ç.- up 182a/34

çıḳar- yükseltmek**,** çekmek çıkarmak, dışarı atmak
ç.- dı 177b/10

çırāḳ (Far.) fitil, mum (krş. **çerāġ, çerāḳ**)
ç. 180a/2, 180a/4

çi…çi (Far.) ne ….ne
ç. 182a/28

çiçek çiçek
ç. 192b/43
ç.+ ler 188a/11, 189a/41

çift (Far.) eş, zevce
ç. 181b/31
ç.+ ler 180a/39

çig ham, pişmemiş
ç. 178b/36, 181a/32, 191b/11
ç.+ di 181a/32

çirkin (Far.) çirkin
ç.+ e 185a/27

çomaḳ kalın değnek, sopa
ç. 180b/21

çoḳ çok, fazla
ç. 174a/20, 175b/49, 180b/2, 181a/27, 181b/42, 182a/1, 183b/2, 183b/42, 186a/9, 187a/29, 189a/25, 189b/25, 191a/20, 191a/21, 191b/21, 191b/3, 192a/23, 192b/28, 196a/6
ç.+ dur 180a/45, 183b/8, 186a/38, 190b/39, 191a/25, 191a/40, 191b/2, 194b/23
ç.+ lar 182a/34, 188a/12, 188a/6
ç.+ ları 180b/32

çöp çöp
ç. 180b/42, 192a/29, 180b/36
ç.+ i 176b/8

çulha (< Far. culāh) iplik dokuyan
ç.+ ya 184a/25

çü (Far.) gibi
ç. 178a/28, 193a/12

çün (Far.) gibi
ç. 173b/9, 174a/17, 174a/18, 174a/24, 174b/26, 175a/6, 175b/24, 176a/18, 177a/21, 177b/48, 179a/12, 180a/27, 180a/32, 181a/30, 181b/45, 182a/4, 182a/40, 182a/7, 182b/35, 183a/42, 184a/16, 184a/5, 184a/7, 184b/33, 184b/46, 185a/21, 185a/26, 185b/21, 185b/3, 186a/26, 186a/34, 186a/36, 187a/37, 187a/41, 187b/25, 188a/36, 188a/42, 188a/44, 189a/28, 189b/19, 189b/33, 189b/34, 189b/35, 190a/18, 190a/37, 190a/42, 190b/9, 191a/16, 194a/7, 194b/29, 194b/30, 194b/31, 195a/20, 195a/28

çünīn (Far.) böyle, bunun gibi
ç. 178a/5, 178a/6

çünki (Far.) şundan dolayı, şu sebeple
ç. 176b/39, 177a/5, 182a/14, 182b/18, 186a/22, 190a/18, 193b/1, 193b/40, 193b/44

çünkim (Far.) şundan dolayı, şu sebeple
ç. 182a/8, 182b/5

çüri- çürümek
ç.- miş 192a/19

çürik çürümüş
ç. 174a/48

D

da dahi
d. 184a/24, 194a/10

dağ dağ
d. 176a/34
d.+ ı 173b/2

dağıl- dağılmak
d.- duḳ 185a/26

dad tad
d. 188a/31
d.+ ı 191b/11
d.+ ıla 188b/46
d.+ ın 179a/32
d.+ ından 181b/9
d.+ um 186b/15
d.+ uŋ 194a/28

dād (Far.) adalet, doğruluk
d. 176b/4, 179a/20, 181b/33
d.+ ını 183a/14, 183a/15
d.+ ın183a/15
d. eyledüm 187a/29

daḫı dahi, de
d. 174a/32, 174a/35, 174b/1, 174b/19, 174b/36, 174b/47, 175a/13, 175a/2, 175a/20, 175b/21, 176a/49, 176b/40, 176b/41, 177a/16, 177b/3, 178a/46, 178b/33, 179a/46, 179a/48, 179b/32, 179b/39, 179b/41, 180a/24, 180a/3, 180b/25, 181a/33, 181b/16, 181b/2, 181b/26, 181b/29, 181b/31, 182a/38, 182b/29, 183a/7, 184b/33, 185b/39, 186a/3, 186a/41, 186b/39, 186b/44, 187a/22, 187a/30, 187a/42, 187b/24, 189a/30, 189b/15, 189b/2, 191a/39, 191b/43, 192a/6, 192b/13, 193a/31, 193a/5, 193b/6, 194a/10, 194a/8, 195a/19, 195a/33

dalāl (Ar.) doğru yoldan sapma
d.+ dür 176b/45

dām (Far.) tuzak, ağ
d.+ ı 187b/27
d.+ ını 182a/20

danış- danışmak
d. 176b/23
d.- alum 177a/24

dānışman (Far.)danışılan kimse
d. 184a/10, 184a/11, 184a/13, 184a/14

danışuḳ danışılan konu
d. 177a/24

dānişmend (< Far.) dāniş-men-dān bilgili
d. 188a/7
d.+ dür 191b/4
d.+ile 184a/10

dār (Far.) darağacı
d. 192a/8
d. olam 184b/40
d.+ a 180b/9, 182a/3, 185b/21, 188a/19
d.+ ına 188b/44
d.+ ında 182a/30

darb (Ar.) dövme, vurma
d. 175a/15

dāstān (Far.) destan (krş. **destān**)
d.+ çün 181b/33

dat- tadmak
d.- an 189b/37, 191a/5
d.- arısa 192b/31
d.- arsaŋ 181b/9

daḳ özür, kusur, hile
d. 189a/25

daḳ- takmak, bağlamak
d.- an 192a/8
d.- dum 187a/30
d.- ma 188a/16

daḳı dahi, de, da (krş. **daḫı**)
d. 174b/23

daʿvā (Ar.) dava
d. 174a/21, 183a/10, 187b/15, 189b/26, 194b/2, 194b/44
d. ḳılanlar 178a/45
d. ḳılmazın 186a/24
d.+ dur 182a/8
d.+ ŋı 182a/21
d.+ yı 194a/25

dāyim (< Ar. dāʾim) daima, sürekli
d. 175a/34, 176b/46, 176b/47, 181a/40, 185a/37, 189a/16, 194b/28, 185b/35, 191b/14

dāyima (< Ar. dāʾimā) daima, sürekli
d. 187b/27

de- demek, söylemek (krş. **dė-**)
d.- di 173b/8, 174b/3, 186a/14, 186a/15, 186a/29, 188b/17, 189b/5, 193b/39
d.- digin 175a/11
d.- diyse 181b/2
d.- dügine 181b/25
d.- dügüm 179a/41, 193b/42
d.- dügüŋ 178b/25, 192b/36
d.- düm 185b/18, 187a/12
d.- dürtmeŋ 185a/44
d.- me 177a/2, 186a/31, 186b/23, 195a/5
d.- megi 186a/32
d.- megile 190a/29
d.- mek 175b/19
d.- meŋüz 183a/30
d.- nilmedin 181a/9, 186a/2, 194a/32
d.- r 175b/27, 182a/3, 184b/6
d.- rdi 177b/11
d.- rin 187a/4
d.- rise 194a/2
d.- risem 194a/28
d.- riseŋ 177b/6, 179a/22, 179b/32, 181b/44, 194a/11
d.- rken 195a/6
d.- rler 176b/38, 183a/10, 183b/11, 184a/6
d.- rse 179a/28, 179b/48, 182b/42
d.- yeler 180a/24
d.- yem 184b/32, 189b/40
d.- yen 190b/28
d.- yene 188b/17
d.- yenler 190a/1

d.- yicek 175a/4, 185b/42
d.- yümeye 186b/31
d.- yüp 188b/34

dė- demek, söylemek **(**krş. **de-**)
d. 179b/30, 184b/33, 184b/47
d.- di 191b/18
d.- digi 185b/13
d.- dügin 177b/12, 187b/32
d.- dügini 176a/21, 182a/26
d.- dügüm 179a/5, 179b/4, 180a/4, 181b/17
d.- dügüŋ 181b/30
d.- dük 185a/28
d.- dükleri 194b/1, 194b/10, 190b/11
d.- düm 174a/22, 174b/25, 180b/25, 182a/11, 188a/15
d.- düŋ 180a/14, 181a/22, 181a/25
d.- me 185a/30, 191a/39, 193a/21, 193a/22, 193a/23, 193a/24, 193a/25
d.- medi 188b/43
d.- mek 173b/3
d.- meŋüz 183a/31, 190b/14
d.- meye 176b/3
d.- meyem 186a/13
d.- mezse 182a/24, 184b/33
d.- mezüz 189a/21
d.- miş 185b/22, 195a/3
d.- mişsin 191a/19
d.- nmedin 182a/11
d.- nmez 180b/13
d.- r 174b/47, 177b/47, 185a/24, 188a/19, 189a/19, 191a/29
d.- rdi 190a/3
d.- risem 187b/32
d.- riseŋ 179a/6, 188b/16
d.- rler 174a/47, 175b/34, 176b/12, 182b/8, 184b/33
d.- rlerise 183b/22
d.- rsem 187b/25
d.- rseŋ 178b/6, 179a/13, 189a/4
d.- rsin 192b/36, 193a/27
d.- rüz 185b/45
d.- sün 182b/18, 193a/2
d.- ye 191b/36
d.- yeler 196a/11
d.- yelüm 187a/3, 191a/34
d.- yem 174b/26, 178a/10
d.- yen 180b/29, 180b/40, 182b/1, 183b/9, 185b/24, 186b/4, 187a/36
d.- yene 175b/38
d.- yenlere 185a/38, 185a/40, 194b/2
d.- yesin 180a/1
d.- yeyin 176b/16, 190a/21, 192b/44
d.- yicek 185a/44
d.- yince 175a/33
d.- yü vère 178b/31
d.- yüben 183a/24, 187b/13
d.--yüben 187b/1
d.- yümeye 177a/34
d.- yüp 187b/21

de dahi
d. 181b/14, 185b/36, 187a/21

defter (Far.) defter
d.+ ini 190a/15

deg- değmek, dokunmak, ulaşmak, erişmek
d.- di 181b/26, 194a/29, 194b/45
d.- er 183b/17
d.- icek 195a/1
d.- medi 175b/21
d.- mez 181b/13, 189a/36, 189b/9
d.- se 193b/17

degin kadar, değin
d. 175a/11, 175a/16, 175a/18, 175a/21, 180b/22, 180b/45, 183b/36, 185a/25, 185b/14
d.+ dür 185b/27

degme herhangi bir, rast gele
d. 174a/45, 176a/41, 177a/44, 177a/46, 178a/49, 178b/11, 178b/39, 179a/2, 180b/12, 183a/12, 185a/26, 185b/29, 186b/17, 187a/6, 192b/32, 193b/31
d.+ ler 181b/21, 185a/7

d.+ sinde 191b/2

degşür- değiştirmek
d. 182a/31, 189b/43
d.- en 183b/7
d.- esin 186b/42
d.- üp 192a/23, 192a/32, 192b/26

degül değil
d. 174b/12, 174b/39, 175a/12, 176b/41, 177a/17, 177a/42, 178b/12, 178b/19, 178b/25, 179a/26, 179a/41, 179b/17, 180b/40, 181a/36, 181b/29, 182b/34, 183a/21, 185a/29, 185b/34, 185b/35, 185b/36, 185b/37, 185b/38, 186b/34, 186b/44, 187a/36, 187a/37, 187a/38, 187a/39, 187a/40, 187a/41, 187b/11, 188b/11, 189b/18, 190b/20, 191a/30, 191b/44, 192a/33, 192a/34, 192a/35, 192a/36, 192a/37, 192a/39, 192b/5, 192b/7, 193b/38, 194a/26, 194a/32, 195a/7
d.+ dür 174b/42, 174b/43, 178b/39, 179a/5, 182a/7, 185a/43, 186b/25, 188a/1, 192b/40, 194b/1, 194b/10
d.+ em 191b/18, 192b/17, 193a/40, 196a/3
d.+ iken 187b/2, 194b/43
d.+ ise 181b/33
d.+ se 185b/34
d.+ sin 186a/36, 193a/27

degür- değdirmek, temas ettirmek
d.- 175b/31
d.- ür 175b/28

dek kadar, değin
d. 176a/18, 176a/38, 176b/41, 180b/21, 182b/34, 186a/39, 190b/7, 194b/36, 195a/19

del- delik açmak
d.- e 177a/3

delīl (Ar.) yol gösteren belge, şahit, belge, tanık
d. 180a/2, 180a/38, 184b/42
d.+ dür 193b/34

delim çok, birçok, fazla
d. 174a/23, 174a/27, 175a/34, 176a/30, 177b/20, 181a/10

delü deli
d. 180b/22, 180b/45, 188a/44, 189b/24
d. oldum 186a/21
d. olmış 187a/12
d. olup 186b/11
d.+ dür 186b/34, 189b/23
d.+ sin 176a/11
d.+ ye 188a/16
d.+ yem 180b/12, 195a/15

delülik delilik
d.+ üm 189b/27

dem (Far.) zaman, nefes
d. 174a/48, 174b/34, 174b/43, 174b/7, 175b/23, 176a/5, 176b/28, 176b/32, 176b/34, 176b/38, 177b/25, 177b/26, 177b/8, 177b/9, 178a/25, 178a/30, 178a/8, 178b/48, 179a/11, 179b/47, 180a/30, 180a/8, 181a/13, 183b/17, 183b/29, 184a/17, 184b/30, 185b/29, 185b/34, 187b/28, 187b/37, 187b/38, 187b/7, 188a/42, 188b/18, 188b/22, 188b/44, 191a/34, 192a/41, 192a/9, 192b/26, 193a/12, 194a/28, 194a/3, 194b/18, 195a/19
d. eyledi 186a/3
d. olam 184b/44
d.+ de 186b/24
d.+ i 182a/11, 185a/29, 192b/30, 193a/3
d.+ idür 192b/30
d.+ in 190a/34

d.+ inde 174b/3, 180b/36, 180b/42, 190b/42

dembedem (Far.) daima
d. 179b/4, 189b/35, 190b/21

dembeste (Far.) soluğu kesilmiş
d. 190a/43

demren okun ucundaki demir
d.+ i 192a/39

demür demir
d. 174a/30, 174a/32, 174a/35, 180b/38, 191a/21

dendān (Far.) diş
e. eyledi 185a/25, 185a/28
f.

deŋiz deniz
d. 176a/39, 176b/31, 180a/40, 181a/1, 182b/6, 183b/4, 188a/19, 188b/5, 190b/12, 190b/13, 193a/25, 193b/41, 193b/44, 194a/21
d. durur 193a/24
d. oldum 188b/39
d.+ de 176a/40, 185b/42, 187a/12, 193a/23
d.+ deki 193a/25
d.+ den 188b/11
d.+ düm 174a/27
d.+ dür 182a/34, 192b/6
d.+ e 176a/37, 176a/38, 182a/34, 182b/27, 188a/44, 191b/5, 192b/42, 195a/16
d.+ i 182b/27
d.+ idür 193a/23
d.+ ile 195a/37
d.+ inden 188a/15
d.+ ine 182b/15, 185a/29, 195a/15
d.+ ler 180b/24, 185a/3, 187a/17, 189b/17, 192b/22, 194a/20
d.+ leri 185b/9
d.+ leyin 190b/12

denk eş, benzer
d. 180a/30
d.+ i 192b/44

deŋlü kadar
d. 192b/28

depe tepe, üst
d. 186a/46
d.+ mi 192a/31

depele- ayakları altında ezmek
d.- miş 184a/34

depit- hareket ettirmek, kımıldatmak
d.- di 173b/4

depren- kımıldanmak, hareket etmek
d.- medin 194b/27
d.- mez 182a/40

depret- kımıldatmak, hareket ettirmek
d.- meye 176b/8

der ter
d.+ idür 196a/5
d.+ üm 196a/13

der- toplamak, biriktirmek (krş. **der-**)
d.- di 177b/48, 195a/25
d.- em 193b/35
d.- en 180b/36, 192a/19
d.- mez 176a/29
d.- üben 189a/41

dėr- toplamak, biriktirmek (krş. **der-**)
d.- em 194a/22, 194a/42
d.- megil 191b/10
d.- mez 187a/42
d.- üm 189a/9

derd (Far.) dert, gam, keder
d. 182a/16, 182b/3, 182b/5, 184b/47, 185b/31, 189b/20, 190a/21, 190a/22
ehl-i d. 184a/13
d.+ e 188b/14, 190a/40, 193a/32,

193a/36
d.+ i 187a/22
d.+ ile 181b/7, 188b/14
d.+ in 179b/47, 187a/23
d.+ inden 187a/24
d.+ ine 182a/25
d.+ ini 187a/8
d.+ lerile 184b/26
d.+ üm 189a/39, 190a/29, 192a/36
d.+ ümden 187a/20, 187a/21
d.+ ümi 174a/25
d.+ ümile 190a/31
d.+ üŋ 183a/38, 191a/17

derdlü (Far.+T.) dertli (krş. **dertlü**)
d. 182a/5, 185b/30, 187a/21, 193a/36
d.+ ler 187a/21, 190a/31

derdsüz (Far.+T.) dertsiz
d.+ ler 187a/21

dere dere
d.+ den 196a/12

derece (Ar.) rütbe, basamak
d. 174b/46, 189a/33
d.+ si 188b/32

dergāh (Far.) tekke
d.+ dan 185b/26
d.+ ına 185b/45, 194a/19
d.+ ında 183b/6, 186a/10
d.+ uŋa 193b/32
d.+ uŋdan 186a/16

deri deri
d. 180a/45, 180b/28, 180b/34, 182a/2

deril- toplanmak (krş. **dėril-**)
d.- e 180b/20
d.- mez 181b/19

dėril- toplanmak (krş**. deril-**)
d.- mez 174a/10

deriŋ derin
d. 184a/11, 193a/24
d. olur 182b/27

dermān (Far.) ilaç, çare
d. 189b/20, 190a/22, 190a/40, 192a/36, 192a/39, 193a/32, 193a/36
d. olam 184b/47
d. oldı 173b/6
d.+ a 181b/7
d.+ ı 181a/4
d.+ ıdur 185b/31
d.+ ını 183a/38
d.+ um 182a/5, 190a/22, 191a/17

dermānde (Far.) aciz, beceriksiz, zavallı
d. 175b/44, 193a/14

dermāne (< Far. dermān) ilaç, çare
d.+ dür 189b/37

dertlü (Far.+T.) dertli (krş. **derdlü**)
d. 180b/39, 185b/30, 185b/31, 192a/36, 189a/43, 190a/29, 191a/4, 191a/5
d.+ ler 181a/4

dervīş (Far.) derviş**,** Allah için alçak gönüllülüğü ve fıkarılığı kabul eden veya bir tarikate bağlı bulunan kimse
d. 183b/11, 183b/7, 183b/9, 186a/25, 186b/35, 186b/43, 190a/19, 190b/33, 190b/34, 193a/2, 194b/38, 195a/11
d.+ e 184a/14
d.+ em 183b/42
d.+ ile 184a/10, 184a/14
d.+ in 194b/2
d.+ ler 191b/4
d.+ lere 184a/13, 190a/21, 190a/23
d.+ leri 184a/10
d.+ lerüŋ 190a/21

dervīşān (Far.) dervişler
d. 184a/14

dervīşlik (Far.+T.) dervişlik
d. 186a/25, 186a/30, 189b/24, 194b/1, 194b/10
d.+ den 186a/28
d.+ e 183b/15
d.+ in 189b/24

deryā (Far.) deniz
d.- yı nihān 188b/42
d. 189b/17, 191b/23, 191b/24
d. olam 184b/18
d.+ dur 191b/23
d.+ sına 182b/26, 185b/20
d.+ sında 188b/4
d.+ ya 184b/31

derzī (Far.) terzi
İdrīs-i d. 180b/4

destān (Far.) destan (krş.**dāstān**)
d. 184a/20, 189a/42, 191a/9, 194b/9
d. olam 184b/29, 184b/33, 184b/45

destār (Far.) sarık, tülbent
d. 177a/16, 192b/12

destgīr (Far.) elinden tutan, yardımcı
d.+ em 192a/23

devlet (Ar.) mutluluk, saadet, hüküm
d. 175b/43, 176b/22, 176b/23, 177a/28, 177a/29, 177a/35, 177a/36, 177b/36, 177b/44, 177b/49, 177b/9, 178a/5, 189a/20, 189b/31, 192a/21, 192b/7, 193a/17, 194a/37, 194b/41
d.+ e 176b/22
d.+ i 175a/10, 194a/15
d.+ idür 192b/32
d.+ ile 175b/32, 180b/38
d.+ sin 184b/2
d.+ üŋ 178b/40
d.+ üŋe 176a/1

devlüngeç çaylak
d. 191b/15

devr (Ar.) dönme, dolaşma
d.- i zamān 184a/35, 185b/5
d. 180b/39
d. eder 194b/24
d.+ üm 195a/17

devrān (Ar.) dünya, felek, zaman
d. 174b/7, 187a/10, 194b/24
d. oldı 187b/7
d.+ dan 183a/13
d.+ ı 181a/4, 183a/22
d.+ umuz 187b/7

dėvşür- toplamak
d.- em 194a/22

deyü diye
d. 174a/38, 180a/21, 186b/36, 188b/40, 192b/41, 193b/41, 195a/11, 174a/41, 180a/17, 188a/17, 177a/1, 177b/19, 183a/7, 190a/44, 190a/6

dın- ses çıkarmamak, aldırış etmemek
d.- ma 191b/7
d.- maŋ 190a/41

dīdār (Far.) yüz, çehre (krş. **dīḍār**)
d. 184b/5, 192a/2, 192b/15, 193b/17, 194b/16, 196a/8
d.+ ı 192a/3
d.+ ın 181a/19, 188b/19, 191a/6, 192a/3
d.+ ında 191a/26
d.+ ını 182b/30, 186b/27, 194b/2
d.+ umı 185b/27

dīḍār (Far.) yüz, çehre (krş.**dīdār**)
nūr-ı d. 190a/38

diger (Far.) diğer, öteki
mülk-i d. 177b/27, 177b/34

dik- dikmek
d.- inem 196a/14

d.- ildi 193b/23

dil (I) dil, insanların duygu, düşünce ve isteklerini söz, yazı ya da işaretlerle ifade etmelerini sağlayan iletişim sistemi, konuşma yetisi, konuşma organı
d. 177b/12, 181a/14, 181b/35, 189b/7, 192b/5, 193b/28, 193b/34, 193b/38
d.+ de 180b/10, 184a/30, 185a/38, 187a/30, 192a/22, 192b/17, 194b/10, 196a/3
d.+ e 181a/5, 183a/15, 183b/32, 189a/31, 190a/29, 192a/5
d.+ i 174b/15, 180b/44
d.+ idür 185b/23
d.+ ile 186a/18, 186a/19
d.+ in 186b/31, 187a/8, 188a/13, 189b/23
d.+ ince 182a/27
d.+ ini 180b/40, 180a/37
d.+ inde 181a/5
d.+ inden 189a/12, 190b/41
d.+ iyle 193a/16
d.+ ler 184b/23
d.+ lerde 180b/17, 190b/1
d.+ leri 181b/13, 188a/7, 192a/13
d.+ süz 181a/11, 184b/32
d.+ üm 182a/3, 183b/39, 183b/7, 189b/19, 193b/21, 195a/12
d.+ ümde 183b/42
d.+ ümdeki 186a/1
d.+ ümden 190b/30
d.+ ümdesin 189b/32
d.+ üme 186a/19
d.+ ümüze 185a/18, 185a/5
d.+ üŋ 181b/10
d.+ üŋile 191b/12

dil (II) (Far.) gönül, yürek
d. 179b/46, 182b/11
d.+ de 191b/16, 194b/1

dilber (Far.) gönül alan, güzel
d. 193a/12, 194b/39
d.+ dür 193b/16

dīldār (Far.) sevgili
d.+ la 182b/34

dile- istemek, dile getirmek
d.- r 174a/2, 175a/31, 178a/22, 178a/32, 179b/47, 181a/28, 187b/27, 189a/24, 194b/34
d.- rdi 173b/1
d.- rem 180a/33
d.- rise 191b/34
d.- riseŋ 177a/36, 190a/13, 190a/38, 190a/39, 193b/5
d.- rse 191b/31
d.- rseŋ 174a/19, 174b/9, 177a/29, 180a/15, 182a/30, 186b/42, 191b/9, 193a/1
d.- rem 175a/36
d.- yen 191b/32

dilek istek
d. 177a/29, 177a/36
d.+ ler 184a/37
d.+ üŋ 176a/10

dilkü tilki
d. olam 184a/45

dimāġ (Ar.) zihin, akıl, beyin
d.+ um 180b/15

dimaḥ (Ar.) zihin, akıl, beyin (krş. **dimāġ**)
d.+ lar 191a/5

diŋ- sakin olmak, susmak
d.- em 184b/45
d.- ince 175a/33
d.- mez 174b/15

dīn (Ar.) inanç, iman; Allah'a bağlanma ve kulluk sistemi. Tasavvufta kulun Hakk'a yönelişi, onun emir ve yasaklarına uygun yaşama hali.
d.- i cihān 186b/27
d.- i īmānumuza 185a/12
d. 176a/22, 176a/23, 182b/39, 182b/7, 182b/8, 183b/20, 184b/11, 184b/9, 185a/13,

186a/17, 186a/33, 186b/24, 187b/31, 188a/17, 189a/21, 189a/30, 190b/44, 191b/2, 192a/35, 192b/20, 193a/43, 193b/10, 193b/15, 194b/25, 194b/26
d.+ de 182b/10, 194b/25
d.+ den 193a/43
d.+ dür 186a/11
d.+ e 182a/25
d.+ i 190a/11
d.+ in 183b/7
d.+ ine 189a/21
d.+ ini 193a/42
d.+ le 183a/20, 185a/34
d.+ üm 187b/31, 190b/44
d.+ üŋi 182b/20

diŋçi dedikoducu
d. 181a/19

diŋel- dikilmek, ayağa kalkmak
d.- di 195a/35

diŋle- dinlemek
d. 175a/1, 179a/15, 188b/4
d.- dük 181a/12
d.- gil 178b/46, 188b/6
d.- me 193a/11
d.- medin 181a/12
d.- medüŋ 176a/4
d.- ŋüz 189b/36
d.- r 184a/31
d.- rem 183a/1
d.- riseŋ 175b/27, 177b/28, 177b/35, 178a/10, 185b/6, 192b/39
d.- rseŋ 176b/29
d.- ye 186a/38
d.- yene 187a/3
d.- yesi 181a/11

diŋlen- canlanmak, kuvvetlenmek
d.- e 174b/14
d.- eyim 190b/27

dip ayak, kök en uzak olan kısım; tas. kibirli olma
d. 175b/42

direk direk, sütun
d. 192b/8
d.+ dür 186a/29
d.+ i 185a/13

dirgen- toplanmak, bir araya gelmek
d.- esin 178b/2

dirgür- diriltmek
d.- üp 192a/26

diri diri
d. 176a/11, 176b/20, 182b/21, 187b/30, 189b/23

dirīġ (Far.) esirgeme, eyvah
d. 193a/4
d.+ ā 175b/12, 176a/3

dirīġā (Far.) eyvahlar olsun!
d. 185a/15

diril- dirilmek, canlanmak
d.- dür 190b/42
d.- gil 186b/41
d.- mediler 182a/33
d.- medüŋ 176a/9, 189b/16
d.- mez 181a/39, 184a/29
d.- mişem 190b/19

dirlik yaşayış, sağlık, geçim
d. 174a/10, 174b/6, 176a/42, 176b/6, 177a/30, 178a/22, 178a/32, 178b/7, 179a/15, 179a/45, 181b/43, 183a/37, 183b/30, 184b/3, 186a/25, 186b/41, 187b/18, 187b/42, 189b/16, 192b/43, 192b/44
d. ola 186a/26
d.+ de 181a/13, 183b/29
d.+ e 175b/4, 175b/5, 179b/49, 194b/43
d.+ i 174b/11, 174b/34, 177b/5, 178a/2, 179a/20, 182a/33, 187b/30, 191b/1, 191b/35,

194a/38
d.+ idi 181a/7
d.+ ile 176a/12, 178a/30, 178a/8, 178b/27
d.+ inde 175b/8
d.+ ini 176a/9
d.+ üm 181a/32, 183b/13, 188a/30
d.+ üme 183b/14
d.+ ümi 183b/11
d.+ üŋ 178b/28, 182b/18, 186b/40
d.+ üŋe 179b/37

dīv (Far.) dev
d. 188a/38

dīvān (Ar.) büyük meclis
d. 194b/4
d.+ da 177b/21
d.+ ı 176b/16
d.+ ına 174a/8, 177a/48, 191a/18
d.+ um 191a/18
d.+ umuz 187b/7

dīvāne (Far.) deli
d. 185a/4, 190a/41
mecnūn-ı d.+ yin 190b/14

dīvār (Far.) duvar
d. 191b/14
d.+ ı 174a/29, 177a/3
d.+ uŋ 177a/15

diyānet (Ar.) din, dindarlık
d. 184b/9, 193a/43, 193b/15
d.+ de 194b/26
d.+ ümüz 194b/25

diz diz
d.+ ine 175a/4

diz- dizmek
d.- en 180b/42

doġrulıḳ doğruluk
(krş. **ṭoġrulıḳ, ṭoġrılıḳ**)
d.+ dur 191a/22

dol- dolmak
d.- mışdur 187a/8

dost (Far.) sevilen kimse, tasavvufta hakiki sevgili, Tanrı
d. 176a/4, 176b/4, 176b/5, 176b/6, 177a/1, 177b/19, 178b/48, 179a/14, 179a/25, 179a/31, 180b/20, 182a/20, 182a/38, 182b/15, 182b/30, 182b/31, 182b/45, 183a/11, 183b/2, 184a/39, 184a/7, 185b/22, 185b/27, 185b/32, 185b/44, 186a/11, 186a/14, 186b/21, 186b/24, 186b/28, 186b/30, 186b/31, 187a/22, 187a/5, 187b/24, 187b/32, 187b/35, 187b/45, 188a/2, 188a/20, 188b/44, 189a/16, 189a/17, 189a/20, 189a/28, 189a/42, 189a/44, 189b/17, 189b/26, 189b/27, 189b/28, 189b/30, 190b/13, 190b/3, 191a/13, 191a/14, 191a/16, 191a/3, 191a/32, 191a/39, 191a/42, 191a/7, 191b/22, 191b/41, 191b/44, 192a/21, 192a/40, 192b/1, 192b/10, 192b/13, 192b/2, 192b/40, 192b/41, 192b/42, 192b/6, 192b/9, 193a/1, 193a/10, 193a/11, 193a/12, 193a/18, 193a/3, 193a/4, 193a/5, 193a/6, 193a/7, 193b/14, 193b/3, 193b/38, 193b/39, 194a/22, 194a/25, 194a/34, 194a/39, 194b/37, 195a/10, 195a/13, 195a/20, 196a/14
d.+ a 178b/18, 182a/22, 183b/31, 183b/34, 184a/17, 184b/33, 185b/29, 186b/22, 187b/38, 187b/4, 187b/5, 187b/6, 188a/1, 188a/2, 188a/3, 188a/4, 189a/10, 189a/2, 189a/5, 189b/19, 190a/42, 191a/22, 192b/3, 192b/41, 194a/2
d.+ dan 182a/15, 183a/31, 184a/16, 187b/28, 187b/5,

191a/18, 191a/9, 192a/46, 192b/40, 193a/15, 194b/9, 195a/7
d.+ dur 184a/11
d.+ ı 178a/38, 181b/21, 182a/16, 182a/18, 182b/38, 183a/17, 183b/37, 184a/6, 185b/32, 186b/23, 186b/6, 189a/23, 189b/33, 190a/17, 190b/35, 192b/41, 192b/8, 193a/13, 194a/33
d.+ ıla 178b/7, 181a/36, 187b/17, 189a/22, 189b/29, 191a/2, 191a/41, 192a/21, 192a/40, 192b/10, 192b/4, 193a/17, 193b/35, 193b/37, 193b/38, 193b/4, 194a/38, 194b/28
d.+ içün 183b/16, 189b/16, 192a/10, 193b/36
d.+ la 183b/36, 184b/25, 186b/21, 187b/21, 194a/37
d.+ lar 193b/41
d.+ lara 177a/20
d.+ suz 192b/40, 194a/33
d.+ u 175b/1
d.+ um 194b/33
d.+ umuz 176b/18
d.+ uŋ 175b/3, 181b/21, 182b/36, 189b/41, 190b/2, 194a/2
d.+ uŋı 193a/30

dostlıḳ (Far.+T.) dostluk, temeli Allah rızasına ve hakiki sevgili olan Allah'a dayanan manevi bir bağlılık, sadakat ve aşk halidir.
d. 178b/5, 182b/12
d.+ ı 190a/3
d.+ ına 187a/40
d.+ uŋ 194b/32

doy- doymak (krş**. ṭoy-)**
d.- madı 184a/20

dög- ezmek**,** basmak
d.- elüm 195a/39

dök- dökmek, akıtmak
d.- em 184b/33
d.- er 190b/33
d.- eyin 189a/43
d.- meye 183a/32
d.- üben 196a/13
d.- ündi 175a/38

dökil- dökülmek, birden topluca inmek
d.- düm 187a/15
d.- e 186a/44, 186b/16
d.- üben 188a/8

dölen- temayül göstermek, karar kılmak, çoğalmak
d.- eyim 190b/24
d.- megüŋ 179b/41

dön- dönmek, dolanmak
d.- di 182a/24
d.- em 184b/18, 184b/20, 184b/34, 184b/37
d.- en 180b/30
d.- er 184b/1, 187a/10
d.- erse 186b/25
d.- esin 175b/13, 184a/1
d.- medin 194a/8
d.- mege 183b/41

dönder- döndürmek (krş. **döndür-**)
d.- düm 186a/5

döndür – döndürmek (krş. **dönder-**)
d.- ür 194a/23

dördünci dördüncü
d. 173b/5, 181b/16
d.+ si 188b/30

dört dört
d. 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/13, 174b/13, 177b/48, 180a/44, 182a/36, 182a/39, 184a/38, 184b/29, 185a/20, 185a/23, 185a/44, 187b/44, 188b/32, 188b/39, 189a/29, 190b/14,
192a/31, 192b/15, 192b/19, 193b/44
d.+ üŋ 192b/20

döşe- sermek, yaymak, yaygın halde vermek
d.- yüp 180b/36, 180b/42

döşek yatak
d.+ i 187b/34

döy- dayanmak, sabretmek
d.- emez 175a/12

duʿā (Ar.) dua, Allah'a yalvarma
d. 181a/1
d. ḳıldı 188a/18
d.+ yı 187a/19

duduş- tutuşmak
d.- up 187a/10

dūr (Far.) uzak
d. 191b/32

dur- durmak**,** ayağa kalkmak, vaz geçmek
d. 177b/22, 182a/9, 182a/25, 195a/19, 195a/35
d.- alıdan 194a/31
d.- amaz 176b/34
d.- asın 176a/15
d.- dı 174b/13
d.- dum 181a/10, 192a/27
d.- duŋ 177a/39
d.- urısa 176b/1
d.- madın 192a/24
d.- mayup 191a/6
d.- maz 187a/42, 187b/36
d.- mışam 188a/17
yana d.- sun 189b/3
d.- u geldüm 192a/24
d.- up 185b/17
d.- ur 174a/12, 174a/30, 174a/31, 174a/5, 175b/24, 175b/28, 176b/47, 178a/10, 178a/38, 183a/17, 193b/24
d.- ursa 175b/3

durut- durdurmak
d.- an 180a/41

duş taraf, yön, yol
d.+ ı 192b/44

dut- tutmak
d. 193a/21
d.- a 193a/18
d.- ġıl 190a/12, 193b/5
d.- anuŋ 190a/11
d.- ar 187b/38
d.- uban 193b/34

duy- duymak, işitmek
d.- an 187a/28

dūzaḫ (Far.) cehennem
d.+ umdan 180a/21
d.+ da 184b/19

duzaḳ tuzak (krş**. ṭuzaḳ**)
d. 190a/26
d.+ a 196a/1
d.+ dayam 196a/4

dügün düğün
d.+ dür 186a/11

dükeli hepsi, bütünü
d.+ nden 192b/18

düken- sona ermek
d.- mez 194a/4

düket- sonuna kadar harcamak
d.- düŋ 188a/42
d.- medin 176a/32
d.- ibilsem 183b/32
d.- üben 192b/11

dükkān (Ar.) içinde öte beri satılan yer
d. 192b/9, 193b/11, 194a/16, 194a/6, 194a/7, 194b/22
d. olam 184b/43
d.+ dur 194b/6
d.+ ı 185a/32
d.+ ımış 194a/5, 194a/8
d.+ um 191a/12

dükkāndar (Far.) dükkan sahibi
d.194b/6

dün gece
d. 175b/17, 185b/42, 186b/42, 187b/34, 187b/37, 189a/11, 190a/13, 190b/4, 191a/26, 191a/6, 192a/17, 192a/41, 193a/8, 194a/34, 195a/6
d.+ i 186b/11, 186b/9, 190b/26, 191a/4
d.+ in 183a/19, 185a/33, 190a/24
d.+ ügün 180b/13

dünyā (Ar.) dünya (krş. **dünye**)
d. 173b/15, 174b/46, 175a/35, 176a/18, 176a/19, 176a/5, 179a/44, 179a/45, 180b/36, 180b/42, 180b/43, 181b/1, 182a/19, 182a/28, 183a/10, 183a/8, 183a/9, 184b/12, 185a/27, 185b/43, 185b/44, 186b/16, 186b/32, 187b/28, 187b/41, 188a/1, 188a/40, 189b/38, 190b/5, 192b/38, 193a/1, 193a/18, 193a/20, 194a/31, 194b/26
d.+ da 180b/43, 181a/19, 193a/33
d.+ dan 187a/32, 188a/2
d.+ nuŋ 182a/32, 190b/6, 191b/9
d.+ sı 178a/28
d.+ ya 178a/27, 180b/2, 182b/23, 187b/40, 192a/41, 192b/36, 192b/37, 195a/3
d.+ yı 174a/17, 174b/17, 176a/6, 178a/22, 178a/32, 183a/9, 185a/10, 185a/39, 185b/44, 186a/14, 186b/42, 194a/17, 195a/3
d.+ yıla 183a/27

dünye . (Ar.) dünya krş. dünyā
d. 185a/38, 187b/40, 189b/9, 191b/22
d.+ de 180b/1, 187b/31
d.+ den 181b/16, 191a/32, 191b/33, 193b/42, 195a/8
d.+ ye 187a/40, 187b/6
d.+ yi 187a/40

dünyelik dünyayla ilgili
d.+ üm 185a/30

düpdüz dümdüz, baştan başa
d. 188a/38, 189a/11

dür(r) (<Ar. dürr) inci
d. 176a/39, 176a/41, 179a/1, 190b/33
d.+ ler 184b/33
d.- i yetīmem 188b/41

dür- bükmek, katlamak
d. 190a/15

dürdāne (Far.) inci tanesi
d. 194b/12
d.+ yi 194a/44

düret- yaratmak
d.- en 180a/37

dürlü türlü
d. 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/13, 174b/15, 176a/27, 177b/19, 178a/35, 178b/3, 178b/44, 180a/44, 180b/25, 180b/44, 181b/2, 181b/11, 183b/33, 183b/6, 184a/3, 189a/41, 190b/22, 190b/24, 190b/39, 194a/35
d.+ dür 173b/18
d.+ si 181b/12

dürüst dürüst
d. 187b/10

düş- konmak, mağlup olmak, girmek
d.- di 175b/38, 177b/44, 177b/9, 178a/26, 181a/14, 181a/30, 181b/45, 182b/26, 183a/38
d.- düm 191a/18
d.- düŋ 186b/32, 193a/32
d.- e 178a/31, 178a/9, 181a/16, 181a/3, 181a/5, 187b/40, 192b/3

d.- e gelür 176b/5
d.- em 184b/25, 186b/11
d.- en 190b/3, 196a/1
d.- enlerüŋ 175b/39
d.- enüŋ 182a/43
d.- er 175a/23, 176a/29, 176b/44, 178b/36, 193a/4
d.- eriseŋ 189b/11
d.- esin 175b/44
d.- gil 187b/43
d.- medin 188b/46
d.- miş 183a/23
d.- mişler 188a/8
d.- müşdük 187b/10
d.- sün 189a/42, 189a/43
d.- üp 178a/27, 189a/10, 191a/35, 192b/21, 192b/25, 195a/20

düş rüya
d. 178b/15, 182b/11, 190b/5
d. durur 192b/42
d.+ de 186b/14
d.+ den 190b/5
d.+ dür 192b/42
d.+ i 192b/42
d.+ le 183a/15
d.+ ümdür 191b/27

düşmān (Far.) düşman (krş. **düşmen**)
d. 176a/1, 176b/18, 179a/31, 184a/9, 192b/20
d.+ ı 189b/10

düşmen (Far.) düşman (krş. **düşmān**)
d. 175b/3, 178b/10, 185b/39, 189b/15
d.+ dür 175b/2
d.+ e 174a/42
d.+ ümüz 185b/40
d.+ üŋ 179a/14, 179a/15, 189b/41

düşür- indirmek, vurup yere sermek
d.- en 180b/32
d.- eyin 189b/27

düşvār(Far.) Güç, zor
d. 178b/35, 183b/13, 192a/14

düşvārlıḳ (Far.+T.) Güçlük, zorluk
d. 175b/48
d.+ a 174b/10

düz düzgün
d. 182b/4

dütün duman
d.+ i 181a/35
d.+ leri 192a/18

düz- dizmek, yapmak, hazırlamak
d.- düm 180a/16
d.- düŋ 180a/16, 194a/7
d.- e 177b/18
d.- em 184a/42
d.- en 180b/36
d.- er 179b/4, 185b/1, 185b/2, 191a/28, 194b/8
d.- iser 178a/17

düzen tertip, nizam
d. 181a/23, 186a/2

düzenlik rahat, dirlik
d. 176b/38, 177a/44, 177a/46, 177b/21
d.+ i 177b/30
d.+ le 177b/24

düzgin tertip, nizam hali (krş. **düzgün , ṭüzgün**)
d. 177a/48

düzgün tertip, nizam hali (krş.**düzgin, ṭüzgün**)
d.+ üŋ 179b/41

düzil- düzelmek, yapılmak, tertip tanzim olunmak
d.- e 194b/1, 194b/10

E, ė

ebed (Ar.) sonu olmayan
e. 179b/7, 180a/43, 189a/24, 191a/41

ebedī (Ar.) sonu olmayan
e. 175b/23, 177a/12, 177b/38, 179b/49, 182a/8, 184b/4

ece reis, ulu, ileri gelen
e.+ si 188b/25

ecel (Ar.) ömrün sonu
e. 176a/14, 176a/15, 176a/6, 176a/8, 176b/35, 180a/6, 182b/23, 185a/14, 188a/3, 193b/22, 194a/30

edeb (Ar.) iyi terbiye
e. 173b/13, 178b/19
e.+ ile 177a/31
e.+ in 173b/16
e.+ inden 191b/43

ėdin- edinmek, yapınmak
ė.- di 183a/3,186a/17, 193b/45
ė.- elüm 191a/33
ė.- üp 191a/32, 193a/29
ė.- ür 189a/3

efġān ızdırapla haykırma, inleme
e.+ dayıdum 186a/9

efendi (< Yun. avthendis) saygıdeğer (krş. **efendü**)
e. 186b/3

efendü saygıdeğer (krş. **efendi**)
e.+ ye 187a/2

efrenc (Ar.) Frenk, Avrupalı (krş. **efreng**)
e. olam 184b/20

efreng (Ar.) Frenk, Avrupalı (krş. **efrenc**)
e.+ ile 184b/20

efsāne (Far.) asılsız hikaye, dillere düşmüş hadise
bād-ı e. 184b/3
e.+ müz 194a/40

eger (Far.) eğer, şayet (krş. **egerni**)
e. 175b/4, 176a/10, 177a/28, 177a/35, 179b/36, 179b/42, 181a/30, 181b/17, 182a/18, 182b/16, 186b/12, 186b/14, 188b/13, 189b/11, 189b/13, 189b/2, 190a/2, 191b/29, 194a/11, 194a/12, 194a/5, 194b/22, 195a/12

egerçi (Far.) her ne kadar, olsa da
e. 194b/21

egerni (Far.) eğer, şayet (krş. **eger**)
e. 182a/26

egin sırt, arka
e.+ leri 175b/18

eglen- oyalanmak, kalmak
e.- düm 192b/25
e.- eyin 190b/9

eglence eğlence, oyalayıcı şey
e.+ si 189a/39

egri eğri
e.+ ler 194b/5
e.+ yile 194b/5
e.+ yiseŋ 179b/6

ehl (Ar.) sahip, malik
e.- i derd 184a/13
e.- i ʿışḳ 178b/12
e.- i şer 174b/43
e. 185b/37, 190b/24
e.+ inden 191a/32
e.+ ini 182b/43

ehliyyet (Ar.) yetki, mahirlik, liyakat
e.+ üŋ 181b/40

ejdehā (Far.) büyük yılan
e. 182a/24, 184b/29

e.+ sı 176a/14

ek- ekmek, serpmek
e.- e 191b/33

eksü- eksilmek
e.- mez 174b/46

eksük eksik
e. 181b/12, 188b/30, 191a/21

eksüklik eksiklik
e. 189b/43
e.+ üm 183b/32
e.+ ümi 195a/31
e.+ in 195a/24
e.+ üni 183b/8

eksüklü
e.+ yem 195a/31

eksül- eksilmek, azalmak
e.- ür 188a/42
e.- di 180a/11, 180a/18
e.- ince 175a/9
e.- mez 185a/36, 190b/30

el (I) el, saye neden (krş. **ėl**)
e. 178b/9, 183a/7, 187b/24, 188a/12, 192b/18, 194a/22, 194b/13, 194b/27
e.+ den 178b/44, 178b/18, 179a/32, 180a/27, 182b/14, 182b/41, 183a/9, 185a/10, 185a/39, 185b/15, 186a/26, 186b/18, 186b/21, 186b/23, 189a/30, 190a/14, 190a/35, 190b/9, 191b/15, 193a/20, 193b/42, 194b/13, 195a/1
e.+ e 189b/34, 190a/25, 193a/29, 194b/13
e.+ i 174b/27, 178a/31, 178a/9, 180b/44, 184b/14, 190a/1, 194a/30
e.+ in 180b/32
e.+ inde 175a/48, 176b/6, 176b/8, 177a/23, 190b/43
e.+ indedür 191a/5
e.+ inden 175a/31, 175a/34, 178b/46, 184a/7, 187a/13, 187a/14, 187a/15, 187a/16, 187a/17, 187a/18, 187a/19, 189b/20, 192b/18, 193a/3, 194a/13
e.+ iyile 191b/33
e.+ iyle 174b/29
e.+ leri 178a/16, 184a/34, 188a/7, 192a/19
e.+ leridür 188a/10
e.+ süz 184a/24
e.+ üm 181b/17, 183b/43, 187b/19, 193a/41, 193b/19, 193b/20, 193b/21, 193b/22, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 193b/26, 193b/27, 193b/28, 193b/29, 193b/30, 193b/31, 193b/32, 194a/23, 194a/24
e.+ ümde 180b/18, 183b/9, 187b/25, 191b/39
e.+ ümdedür 192a/11
e.+ ümden 183b/39, 195a/14
e.+ üme 182b/5, 194a/18
e.+ ümile 190b/17
e.+ ümüz 185a/14
e.+ ümüzden 188b/10
e.+ ümüze 185a/5
e.+ üŋ 174b/26, 177a/13, 178a/21
e.+ üŋde 182b/24, 189b/41
e.+ üŋden 191b/37, 193a/21
e.+ üŋe 174b/28
e. alış 191b/10

el (II) yabancı
e. 181a/11
e.+ den 179a/49

el (III) yurt, memleket
e.+ in 175a/41
e.+ ine 189a/28

ėl el (krş.**el I**)
ėl.+ ine 194a/22
ėl.+ üm 189b/19

elbetde (<Ar. al-battata) mutlaka
e. 191a/43

elçi peygamber
e.+ si 187b/44

elest (Ar.) ruhların yaratıldığı an
e. 191a/39
rūz-ı e. 194a/41
e.+ de 185a/28
e.+ e 188a/15

el-ḥamdüli'llāh (Ar.) Allah'a hamd olsun
e. 173b/8

elif (Ar.) Arap alfabesinin ilk harfi
e. 185b/17, 188b/12, 194a/9
e.+ de 185a/44

elīm (Ar.) çok dert veren, kederli
e. 175a/34

elli 50, elli
e. 189a/29

em- emmek
e.- en 180b/34

emān (Ar.) korkusuzluk
e.+ ı 174b/37

emānet (Ar.) emanet, emniyet edilen kimseye bırakılan şey (krş. **emānāt**)
e. 186a/23, 187a/6, 192b/24

emānāt (Ar.) emanetler (krş. **emānet**)
e. el-emānāt 177b/1, 178a/1

emīn (Ar.) emniyet sahibi, korkusuz
e. 191b/9
e.+ se 178a/7

em(i)r (Ar.) iş buyurma, buyruk
e.- i cāna 179a/45
e. 188b/27
e.+ ile 180b/18
e.+ ine 184a/38, 184b/37
e.+ iyle 189a/11, 192b/30
e.+ üŋ 181b/18, 181b/41

en en, pekiştirme, üstünlük ifadesi
e. 180a/29

enbiyā (Ar.) peygamberler
e. 178a/36, 187a/18

endām (Ar.) vücut, beden
e. 180b/28

endīşe (Far.) kaygı, keder, korku
e. 174a/41, 181a/16, 185b/17
e.+ den 192a/14
e.+ m 175a/34, 183b/40, 186b/11
e.+ ŋ 175b/13, 176a/16, 179b/13
e.+ si 190b/4
e.+ sin 182a/7, 186b/2
e.+ yile 175b/15

ene'l-ḥaḳ (Ar.) "Ben Hakk'ım" anlamında tasavvufta kulun benliğini yok ederek kendini Hak ile bir görmesi hâlini ifade eden söz; özellikle Hallac-ı Mansur ile ilişkilendirilir.
e. 182a/3, 184a/7, 188a/19, 190a/34, 190b/41, 191b/18, 192a/8, 193a/9
tevḥīd-i e.+ dan 188b/44

epsem sessiz, sakin
e. 182b/45, 184a/15

er erkek (krş. **ėr**)
e. 174a/31, 174a/5, 178b/9, 181b/15, 181b/4, 186b/8, 190a/15, 190a/7, 191b/12, 191b/4, 192b/2, 193b/43
e. durur 174a/5
e.+ de 176b/20, 186a/29, 188b/36, 190a/7
e.+ den 179a/4, 183b/1, 184a/5
e.+ e 186a/26, 188b/36, 190a/7
e.+ i 174a/16, 175b/11, 178a/39, 178b/44, 182a/16, 182a/17, 187a/36, 188b/11, 188b/35,

185b/43
192a/2, 194a/24
e.+ ine 182a/28, 189a/5
e.+ ini 188b/24, 194a/42
e.+ inüŋ 194a/14
e.+ üŋ 191a/23, 194a/23

ėr erkek (krş. **er**)
ėr.+ üŋ 185b/30

er- ulaşmak, erişmek, yetişmek (krş. **ėr-**)
e.- di 177a/45
e.- düm 187a/23
e.- e 186a/29, 188b/30
e.- en 192b/25
e.- esin 180a/5
e.- ilmez 194b/31
e.- iser 178a/17
e.- mez 175b/8, 178a/45, 187b/20
ẕerre e.- mez 179b/34

ėr- ulaşmak, erişmek, yetişmek (krş. **er-**)

ė.- di 176a/8, 177a/47, 177b/11, 178a/24, 178b/38, 187a/22, 192b/7, 193b/22
ė.- diyise 182b/40
ė.- dügi 192b/5
ė.- düm 188b/36, 190a/7, 192a/31
ė.- düŋise 182a/18
ė.- e 176a/16, 180b/19, 192b/41, 194a/31, 196a/15
ė.- emezin 186a/18
ė.- en 189b/37, 190a/17
ė.- ene 188b/32
ė.- enlere 181b/11
ė.- er 185a/14
ė.- eriken 185a/14
ė.- erise 184b/14
ė.- esin 175a/36, 175b/1, 182a/25, 182a/30, 185a/11
ė.- icek 181a/37
ė.- inceyimiş 190a/1, 190a/3
ė.- medin 183b/34, 184b/31
ė.- megiçün 181b/27
ė.- megile 188b/35
ė.- mek 190a/38, 191b/32
ė.- meyesin 181b/7
ė.- meyiser 194a/30
ė.- mez 174b/32, 174b/45, 175b/2, 178a/16, 178a/31, 178a/35, 178a/9, 185a/4, 187b/19, 193a/41
ė.- mişem 188a/17
ė.- sem 190a/6
ė.- üp 180a/6, 188a/14
ė.- ür 182a/21
ė.- ürse 183b/21

eren yiğit, er, erkek kahraman (krş. **ėren**)
e. 185b/23, 187b/43, 191b/3
e.+ e 186a/27, 188b/35
e.+ ler 174a/30, 180b/2, 181b/20, 182a/33, 183b/19, 184a/12, 186b/39, 188b/39, 188b/7, 189b/4, 191b/35
e.+ lere 184a/18
e.+ lerinüŋ 188b/22
e.+ lerüŋ 183b/17, 186a/29
e.+ üŋ 192b/30, 192b/31

ėren yiğit, er, erkek kahraman (krş**. eren**)
ė. 193b/3

ergür- götürmek, ulaştırmak (krş. **ėrgür-)**
e.- di 177b/49

ėrgür- götürmek, ulaştırmak (krş. **ergür-**)

ė.- mez 185a/14
ė.- ür 176b/22, 178b/13

eri- erimek
e.- r 187a/17
e.- ye 189b/40

erik erik
e. 184a/21

eriş- ulaşmak, varmak (krş.**ėriş-**)
e.- mez 181a/29, 181b/17, 184b/24
e.- ür 184a/9

ėriş- ulaşmak, varmak (krş. **eriş-**)
ė.- e 192b/3
ė.- en 184a/14

ėrişgen sürekli erişen
ė. 184a/10

erkān (Ar.) esaslar, şartlar, ileri gelenler

e.+ da 193a/18
e.+ dan 193a/38
e.+ dur 182a/5
e.+ ı 180a/47
e.+ ından 187b/1
e.+ umuz 194b/26

erlik yiğitlik
e.+ i 191b/35

ėrte yarın, ertesi gün
ė. 189a/38

ervāḥ (Ar.) canlar
e. 192a/45

es- esmek
e.- er 182a/40

eṣer (Ar.) eser, nişan, iz
e. 175a/32
e.+ i 191b/13
e.+ ini 182b/39

eṣerlü (Ar.+T.) etkili
e. 182b/3

esfel (Ar.) en sefil
e.+ de 184a/42

esīr (Ar.) Tutsak, kul, köle
e. 180b/38, 182a/41, 193a/14
e. olmış 174a/16, 176a/25
e.+ düm 190a/34
e.+ em 193a/8
e.+ dür 189a/24
e.+ i 176b/45
e.+ imiş 194a/19

eski eski
e. 195a/2

eskit- çok kullanılarak yeniliğini kaybetmek
e.- meye 183b/29

esle- dinlemek, itaat etmek
e.- mez 174a/44
e.- riseŋ 174a/9

esrār (Ar.) gizlenilen, bilinmeyen, aklın eremeyeceği şeyler
ʿālem-i e. 192a/6
e. olam 184b/34
e.+ ın 187a/6
e.+ ından 187b/3

esri- sarhoş olmak
e.- di 189a/32
e.- düm 183a/1, 186a/21
e.- meye 176b/3

esrit- sarhoş etmek
e.- di 182a/3
e.- düŋ 186a/22

esrük sarhoş
e. 183a/31, 187b/45, 192a/37, 193a/14, 193b/30
e. oldı 190b/33
e.+ dür 191b/40
e.+ em 190a/43
e.+ i 176b/2
e.+ in 190a/33
e.+ sin 188a/36

esrüklik sarhoşluk

e.+ i 193a/19
e.+ üm 188a/16
e.+ üme 188a/16

eş benzer, karı kocadan biri, arkadaş
e.+ i 174a/33
e.+ iven 176b/12

eş- toprağı kazarak küçük bir çukur açmak
e.- üp 193b/25

ėşik eşik, kapı girişi
ė.+ üŋdür 188b/38
ė.+ inde 177a/2, 189a/20, 189a/24
ė.+ ine 180b/20, 196a/14

eşit- işitmek, duymak
e. 177b/6

eşkere (< Far. aşikāre) açık, belli
e. 180b/13

eşkeret- (< Far. aşikāre + T. et-) açığa çıkarmak
e.- mezidüm 182a/38

eşyā (Ar.) nesneler
e. 190b/43

et- etmek, yapmak(krş. ėt-)
e. 183a/22
e.- di 174a/33, 176b/19, 178a/34, 183a/40, 186b/18, 186b/21, 187a/28, 187b/24, 192a/39, 194a/40, 195a/26, 195a/27
e.- dügümi 183b/7
e.- dügüŋ 189b/42
e.- dügüni 183b/8
e.- dük 185a/10
e.- düm 176b/11, 180a/10, 186a/21, 186a/24
e.- düŋ 176b/25
e.- e 191b/36
e.- elidenberü 188b/7
e.- elüm 191a/39
e.- em 184b/27, 184b/29
e.- en 190a/35
e.- enlerüŋ 182b/25
e.- er 189a/8, 191b/20, 193a/19, 193a/35, 194a/17, 194b/15, 194b/24, 195a/37, 195a/38, 195a/39, 195a/40
e.- erem 186b/4, 186b/9, 192a/11
e.- eridi 195a/8
e.- erler 183a/5
e.- erse 183b/27
e.- ersem 176b/37
e.- erseŋ 181b/44
e.- ici 189b/42
e.- iser 185a/17
e.- ivere 178b/24
e.- me 187b/20
e.- medi 183a/31
e.- mege 189b/29
e.- meye 175b/40, 179a/26, 183b/21, 183b/24, 185b/29, 193a/11, 193b/44
e.- meyem 183b/23
e.- meyevüz 191a/39
e.- mez 183b/8
e.- miş 176b/16, 179b/46
e.- sem 181a/42
e.- seŋ180a/9
e.- seŋe 193a/35
e.- sün 186b/36, 190b/7
e.- üben 189a/3
e.- üp 180b/23, 184a/12, 184b/17, 194a/24

ėt-
ė. 176b/25, 177a/43, 188b/14, 194a/25
ė.- di 175a/33, 177b/25
ė.- dügüni 182b/25
ė.- düm 192a/1
ė.- e 179a/35, 182b/23
ė.- e ṭurur 182b/23
ė.- elüm 177a/27, 182b/22, 185a/14, 190a/36, 191a/31, 192b/38
ė.- em 184b/20, 187a/16, 188a/33
ė.- en 180b/35, 180b/41, 182a/36, 186b/21, 186b/37, 190a/39, 190a/40, 191a/3
ė.- enler 190a/39
ė.- enüŋ 193a/42

ė.- er 174a/24, 175a/13, 179b/3, 180b/21, 182a/24, 182b/28, 182b/45, 183b/29, 189a/17, 194a/42, 195a/24
ė.- erem 186b/2
ė.- erise 195a/7
ė.- erisem 195a/12
ė.- erken 185b/1
ė.- ermiş 194b/11
ė.- erse 182b/45
ė.- esi 192b/24
ė.- eydi 186b/14
ė.- eyim 177a/34
ė.- eyüm 190b/24
ė.- icek 186b/43
ė.- ici 180a/36
ė.- iverem 186b/5
ė.- medi 177a/41
ė.- megil 183a/7
ė.- meyelüm 191a/33
ė.- mez 176b/14, 183a/18, 183b/39, 183b/43, 183b/7
ė.- miş 175a/32
ė.- sün 181b/21
ė.- üben 192b/11
ė.- üp 185a/15

et et
e. 180a/45, 180b/28, 180b/34, 182a/2

etek giysinin belden aşağı sarkan bölümü, tasavvufta Mürşidin himaye ve terbiyesini temsil eden mecaz
e.+ in 178b/45, 180b/2, 186a/31, 186b/21, 187b/43, 190a/10, 190a/7, 190a/8, 193a/21, 194a/17, 194a/39, 194a/9
e.+ üŋ 193a/29

etmek ekmek (krş. **ėtmek**)
e. 191b/34

ėtmek ekmek (krş.**ekmek**)
ė. 191b/36

ev ev
e. 177a/4, 177a/7, 177a/8, 180a/2
e.+ de 183a/14
e.+ e 176b/5
e.+ i 180b/37, 180b/39, 183b/12, 189b/26
e.+ idür 182a/14
e.+ ile 181b/30
e.+ in 179b/10, 189b/12, 194b/14
e.+ inde 176b/6, 181a/16, 188b/14
e.+ inden 175b/48, 192b/1
e.+ ine 185b/7, 195a/34
e.+ ini 193a/12, 194a/25, 194a/7
e.+ inüŋ 188b/26
e.+ leri 192a/14
e.+ lerüŋi 177a/21
e.+ üne 176b/35
e.+ üŋe 177a/3, 195a/32
e.+ üŋi 177a/8

evir- çevirmek
e.- em 189b/33

evliyā (Ar.) keramet sahibi olanlar, erenler
e. 178a/36, 192b/29, 193a/21, 193b/45
e.+ sıdur 188b/6

evren büyük yılan
e. 175a/12, 184b/29
e.+ dür 187b/41

evvel (Ar.) önce
e. 179a/36, 180b/23, 180b/35, 180b/40, 180b/41, 181b/13, 182a/38, 183a/16, 183a/22, 183a/5, 186a/1, 186a/25, 187a/10, 187a/12, 187a/27, 187a/5, 188b/10, 188b/27, 188b/9, 191b/2, 192a/10, 192a/24, 192a/44, 194b/44
e.+ em 180a/46
e.+ i 184b/8
e.+ ki 184a/1
e.+ sin 186a/20

ey ey, seslenme ünlemi
e. 174a/4, 174a/46, 176a/12, 176a/9, 176b/47, 177a/38, 177b/32, 178b/33, 180a/10, 180a/16, 181a/15, 181a/22, 181b/20, 181b/24, 182b/1, 183b/9, 184b/24, 185a/15, 185b/33, 185b/6, 186a/11, 186a/24, 186a/31, 186b/23, 187b/17, 187b/22, 188a/44, 188b/25, 188b/4, 188b/6, 188b/8, 189a/25, 189a/39, 190a/11, 190a/13, 190a/35, 190a/41, 190a/7, 190b/24, 191b/37, 191b/7, 193b/13, 194a/44, 195a/13

eyā (Ar.) ey!, seslenme ünlemi
e. 186b/40

eyerlü eyerli
e.+dür 174a/6

eyit- söylemek, demek
e. 177a/25, 183a/43, 184a/14, 187b/11, 189a/39, 191a/42, 193b/3
e.- di 176a/32, 192a/2, 195a/23
e.- düm 183a/7, 195a/19
e.- medüŋ 174a/26
e.- mez 185a/18
e. 178b/42
e.- e 177b/19, 181b/35, 185b/20
e.- em 178b/46, 183a/37
e.- eyim 176b/29, 177b/28, 177b/35, 178a/15, 179a/10, 179a/17, 187a/3
e.- eyin 175a/1, 183b/30
e.- eyüm 191b/43
e.- i vėrem 181b/16
e.- ibile 193a/16
e.- imezem 190a/30
e.- ivėr 181b/11
e.- ivėrem 181b/2, 185b/6
e.- üŋ 177b/25, 190b/24, 195a/13
e.- ür 174a/34, 175a/8, 175b/31, 176b/30, 177b/45, 178a/20, 181b/26, 182a/27, 182b/31, 183a/7, 183b/15, 184a/1, 184a/15, 184a/21, 184a/22, 184a/23, 184a/4, 184a/8, 185b/45, 187a/24, 187b/20, 187b/22, 187b/32, 187b/39, 188a/19, 190a/4, 190a/6, 193a/11, 193b/12, 194b/40, 195a/11, 195a/30, 195a/31, 195a/32, 196a/8
e.- ürdi 190a/3
e.- ürisem 187b/20, 187b/22
e.- ürler 188a/36
e.- ürlerise 190a/30
e.- ürsin 180a/30, 182a/21
e.- ürven 176b/42

eyle-
e. 174b/23, 175b/25, 178b/40, 178b/45, 179a/27, 181b/33, 181b/8, 182b/17, 183a/26, 183b/8, 185a/35, 186a/27, 189a/26, 190a/17, 190a/38, 190b/16, 190b/8, 192b/6, 193a/32, 194a/11, 195a/19
e.- di 173b/7, 174a/39, 175a/14, 175a/19, 176b/21, 183a/16, 184a/22, 184a/25, 185a/19, 185a/20, 185a/21, 185a/22, 185a/23, 185a/24, 185a/25, 185a/26, 185a/27, 185a/28, 186a/15, 186a/3, 186a/37, 189a/29, 189b/9, 190b/29, 190b/30, 190b/31, 190b/32, 190b/33, 190b/34, 190b/35, 191a/43, 194a/43, 194b/15, 195a/2
e.- düm 180a/10, 181a/24, 184a/39, 187a/29, 192a/7, 192a/9
e.- düŋ 188a/38, 192a/1
e.- gil 175b/26, 182a/9, 183b/19
e.- me 181b/28, 186a/12
e.- medük 196a/12
e.- medüŋ 176a/4, 177a/18, 177a/31, 193b/1
e.- megil 181b/23
e.- mek 181a/38, 183a/17
e.- mekdür 185a/32

e.- mez 192a/13, 192b/34
e.- nmedin 186a/2
e.- r 175a/42, 175a/5, 179b/10, 181b/1, 187a/20, 187a/22, 188b/13, 189a/5, 189a/6, 189a/8, 189b/24, 189b/7
e.- rin 185a/6
e.- risem 182b/6
e.- riseŋ 173b/8
e.- rsin 191b/12
e.- sün 186b/27
e.- ye 174b/38, 191b/34
e.- yeler 186b/28
e.- yelüm 191a/34
e.- yem 184a/37, 184b/18
e.- yen 179a/38, 180a/37
e.- yeydi 173b/1
e.- yeyin 189a/43
e.- yü 180b/7, 192a/12
e.- yüben 182b/42
e.- yügör 187a/41
e.- yüp 179b/40, 185b/29, 194a/42

eyle öyle, böyle, bu şekilde

e. 174b/19, 176a/21, 176a/42, 176a/44, 176b/8, 177a/38, 177a/45, 177a/47, 177b/47, 178a/14, 178a/34, 178a/43, 178b/23, 178b/30, 178b/7, 179a/2, 179b/18, 183b/34, 185b/36, 186a/1, 189a/24, 190b/17, 190b/26
e.+ kim 188b/7

eyü iyi
e. 178b/40, 182b/1, 183a/31, 187b/27, 187b/39, 189b/16, 189b/39

ez- ezmek
e.- di 176a/49
e.- düŋ 194a/7

ezel (Ar.) başlangıcı olmayan geçmiş zaman
e.- i āzāldan 188b/9
e. 179b/7, 185b/6, 187a/5, 188a/36, 189a/24
e.+ de 195a/5, 180a/13
e.+ den, 180b/11, 181b/3, 181b/6, 188a/15, 188a/16, 191a/41, 194a/18, 194a/19
mülk-i e.+ dür 189b/19

ezelī (Ar.) Öncesiz, başlangıçsız
e. 186a/10, 192b/16, 196a/5

F

faḫr (Ar.) övünme, büyüklük
f.- ı faḫr 191a/33
faḫr-ı f. 191a/33

faḳ (Ar.) kapan, tuzak
f. 189a/28

faḳalıḳ **(**Ar.+T**).** fakihlik (krş. **fāḳī)**
f. 189a/28

fāḳī **(<** Ar. faḳīh) fıkıh alimi (krş. **faḳalıḳ**)
f. 193b/13

faḳīr
f. 186a/40

faḳr (Ar.) zengin olmayan
f.+ ıla 191a/33

fānī (Ar.) ölümlü
f. 176a/18, 178a/42, 178b/2, 183a/11, 189b/13, 189b/38
f.+ dür 187a/37, 187b/6

fāriġ (Ar.) vazgeçmiş
f. 182a/42, 182b/15, 182b/44
f. olan 184b/11

farīża (Ar.) farz, Allah'ın emri
f. 175b/24, 178b/33, 179a/27, 179b/19, 179b/31187b/20
f.+ dur 176b/26, 179a/42

farḳ (Ar.) ayrılık, jıabaşkalık
f. ėdelüm 182b/22

farż (Ar.) Allah'ın mutlak emirleri
f. olmaz 182b/11

fāsıḳ (Ar.) günah işleyen
f. 183a/30

fāsid (Ar.) kötü, fena
f. 182a/8, 191b/37

fāş (Far.) meydana çıkma
f. 194b/45
f. eyledi 190b/29

fāyide (< Ar. fāʾide) fayda, yarar
f. 174b/21, 174b/38**,** 194b/3
f. ḳıla 175b/47
f.+ si 175b/16

faydasuz (Ar.+T**.)** yararsız
f. 174a/46

faż̧l (Ar.) fazla, ziyade, iyilik, fazilet
f.- ı pertevindedür 173b/21
f.+ ını 185a/23
f.+ ıyla 186b/5

feh(i)m (Ar.) anlama, idrak etme
f. 186b/26
f. eylesün 186b/27
ʿaḳl-ı f. 185b/28

felek (Ar.) gökyüzü, sema
f. 176b/36, 181b/39, 182b/4
çarḫ-ı f. 192a/40
f.+ lerde 184a/37

fenā (Ar.) yok olma**,** yokluk
f. 184a/36, 191b/16, 191b/27
f. ḳıl 191a/38
mülk-i f.+ dan 189a/44

ferāġat (Ar.) terk etme, vazgeçme
f. 182a/30, 187b/24
f. oldılar 175a/48

ferāīż (Ar.) farzlar
f.+ dür 193b/5

feraḥ (Ar.) gönül açıklığı
f. ḳıldı 184a/39

ferāset (Ar.) anlayışlılık
f. 174a/48

ferāş (Far.) pervane
f.+ tur 187b/35

ferdā (Far.) yarın
f. 179b/14

ferec (Ar.) gam, tasa
f.+ ile 193b/15

ferişte (< Far. firişte) melek
f.+ ler 180b/21, 196a/7

fermān (Ar.) emir, buyruk
f. 184a/38, 186b/25, 187b/25
f. oldı 173b/6

ferrāş (Ar.) hizmetçi
f. 177b/18

ferseng (Far.) fersah
f.+ e 183a/12

ferş (Ar.) döşeme, yayma
f. 179b/12, 181b/39

feryād (Far.) yardım istemek için çıkarılan yüksek ses
f. 175a/17, 175a/36, 187b/21
f. ėdem 187a/16
f. ėder 175a/13
f. eyler 175a/5

ferzend (Far.) oğul, çocuk
f. 193a/1

fetvā (Ar.) şerî hüküm

f. 186a/32
f. vėrirsin 186a/39

fısḳ (Ar.) Hak yolundan çıkma
f. 180a/38, 187a/29

fidā (Ar.) fidye
f. 177b/32, 179b/15, 181a/33, 181a/34, 190b/16, 190b/44, 192a/33
f. eyle 183a/26, 185a/35
f. ḳılayduŋ 185a/31
f. ḳılur 183a/41
f. ḳılam 193a/4
f. ḳılurısam 194a/26
f.+ yıdı 180a/3

fiġān (Ar.) ızdırapla bağırıp çağırma, inleme
f. 175a/42

fikr (Ar.) fikir, düşünce
f. eyledüm 192a/9
f.+ e 180b/15
f.+ i 180a/8
f.+ üm 194a/43

fiʿl (Ar.) iş, amel
f. 176b/47
f.+ den 178b/44
f.+ i 174b/27
f.+ inden 186b/20
f.+ üŋ 174b/26, 194b/30

firāḳ (Ar.) ayrılık
f. 182a/16, 182b/3, 182b/5
f.+ dur 192b/35
f.+ uŋ 194b/33

firʿavn (Ar.) Eski Mısır hükümdarlarına verilen unvan
f.+ ıla 184b/19

firḳat (Ar.) dostlardan ayrılma
f.+ ile 184b/48

fitne (Ar.) bela, ayartma
f. 178a/7, 189b/14
f.+ sidür 179a/38

furḳan (Ar.) Hak ile bâtılı ayıran ölçü, doğruyu yanlıştan ayırma vasıtası; Kur'an-ı Kerim için de kullanılan ad.
f.+ ıla 185b/12

fülān (Ar.) herhangi biri, belirsiz bir şey
g. 176b/12, 181a/36, 182b/18

G

ġāfil (Ar.) gaflette bulunan, ilerisini iyi düşünmeyen
ġ. 176b/42, 186b/40, 193a/22, 193a/33
ġ. ola 177a/3, 177a/49
ġ. olursın 185a/17, 188a/43

ġāfıllıḳ (Ar+T.) gaflet
ġ.+ dur 177a/49

ġaflet (Ar.) gafillik, dalgınlık, dikkatsizlik
ġ. 176a/13, 187a/32, 191b/26
ġ.+ den 195a/36
ġ.+ ile 183a/31, 184b/30

gāh (Far.) bazen, ara sıra, zaman zaman (krş. **geh**)
g. 184a/37, 184a/40, 184a/41, 184a/42, 184a/43, 184a/44, 184b/18, 184b/19, 184b/20, 184b/21, 184b/39, 184b/42, 184b/48, 190a/43, 190b/21, 190b/42, 191a/36, 191b/6, 194a/42

ġalebe (Ar.) üstün gelmek, yenmek
ġ.+ den 184a/33

ġam (Ar.) keder, tasa
ġ. 174b/9, 184a/16, 185a/40, 191b/44, 192b/26, 195a/5
ġ.+ da 192a/15
ġ.+ dan 191b/7
ġ.+ ı 185a/30
ġ.+ ın 185b/42

ġ.+ uŋ 179b/30

ġamgīn (Ar.+Far.) kederli, hüzünlü
ġ. 179b/46

ġammāz (Ar.) birine iftira ederek zarar veren
ġ. 191b/18, 194b/5
ġ.+ dur 181a/19
ġ.+ ıla 194b/5

ġanī (Ar.) çok, bol, varlıklı
ġ. 175a/41, 180a/16, 189a/5
ġ.+ dür 174b/45, 185b/31
ġ.+ süŋ 186a/40
ġ.+ yidük 185a/22

ġanīmet (Ar.) düşmandan alınan mal, çalışmadan elde edilen kazanç
ġ. 173b/9, 175a/45, 193a/3

ġarb (Ar.) batı
ġ.+ a 186a/27

ġāret (Ar.) yağma, akın
ġ. 174a/3, 176b/18

ġarīb (Ar.) kimsesiz, zavallı, tuhaf
ġ. 185a/42, 192a/22, 194b/4

ġaripçe (Ar.+T.) yabancı, yalnız bir halde
ġ. 196a/4

ġarḳ (Ar.) suya batma, boğulma
ġ. olan 186b/25
ġ. oldı 181b/19
ġ. olduŋ 188a/44
ġ. olıcaḳ 186b/26
ġ. olmaḳ 191b/31
ġ. oluban 185b/20, 190b/12
ġ. olubanı 186a/18
ġ. olup 195a/15
ġ. olur 193a/24
ġ. olurısam 195a/16

ġavġa (Far.) kavga
ġ.+ ların 180a/27

ġavvāṣ (Ar.) dalgıç
ġ. 191b/31
ġ.+ ı 194b/19

ġāyb (Ar.) gizli olan, göze görünmeyen
ġ. ola 176a/40

ġaybet (Ar.) kabolma, aleyhinde bulunma, arkasından söyleme
ġ. 178b/11, 178b/12, 178b/13, 178b/14, 179a/16, 179a/21, 179a/28, 179a/46, 179a/48, 179a/9, 179b/10, 179b/39, 179b/44
ġ.+ dür 179b/17
ġ.+ e 179b/45
ġ.+ ile 179a/14, 179b/46, 178b/1

ġāyet (Ar.) nihayet, uç, son
ġ. 175b/44, 178a/6

ġayret (Ar.) çalışma
ġ.+ üŋ 174a/46, 174b/20

ġayrı (Ar.) ayrı, başka
ġ. 176b/27, 177a/34, 182b/40, 186a/23, 189b/33, 194b/18
ġ. +dur 194b/25

ġazā (Ar.) din uğruna savaş
ġ. 186a/7
ġ. ḳılduŋ 193b/2

ġāzī (Ar.) gaza eden
ġ. 175a/40
ġ. olam 184b/20

gece gece, karanlık **(**krş. gėce**)**
g. 188a/6, 189a/38, 195a/28
g.+ si 186a/5, 188b/30
g.+ ye 179a/10, 179a/17

gėce gece, karanlık **(**krş.**gece**)
g. 182a/21, 182b/43, 186b/14, 187b/38, 189a/32, 193b/27
g.+ si 193b/4
g.+ yile 185b/10

geç geç
g. 175a/35

geç- geçip gitmek, girmek, vaz geçmeke
g. 180a/21, 183a/11
g.- andan 188a/45
g.- di 175a/35, 175a/7, 176a/30, 177a/31, 179a/46, 180a/11, 180a/18, 181b/31, 183b/36, 189a/10, 190b/14, 193a/13, 193a/22
g.- düm 182b/4, 191a/12, 191a/13, 191a/15, 192a/31, 192b/18, 192b/22
g.- e 181b/15, 182a/20, 182b/39, 194b/34
g.- eler 180a/23, 183b/4
g.- elüm 179a/49, 188a/2
g.- emez 186b/17
g.- en 185b/26
g.- eni 189a/3
g.- enler 180a/24
g.- enlere 181a/3
g.- er 174b/45, 180a/22, 185a/36, 187a/10, 190a/19, 190b/3, 190b/4, 190b/5, 190b/6, 191a/1, 191a/2, 191a/3, 192b/37, 194b/34
g.- ürür 183a/24
g.- erisem 190b/13
g.- erler 175b/17
g.- erse 174b/40
g.- esi 188b/33
g.- esidür 180a/7
g.- esüŋ 181b/9
g.- eyin 189a/44
g.- iser 180a/6, 181b/42
g.- medi 180a/20
g.- medin 193a/26, 193a/30
g.- medüŋ 189a/28
g.- meye 178b/1
g.- meyince 182b/19
g.- meyiser 183a/22
g.- mez 178b/19, 182b/44, 183a/9
g.- miş 187b/2
g.- üben 183b/4
g.- üp 182b/4, 195a/17

geçit geçit
g.+ üŋ 186b/17

geçür- geçirmek
g.- dise 185b/25
g.- düŋ 177a/11, 178b/27
g.- mez 175b/30, 183a/28
g.- mezler 177a/19
g.- miş 176a/30

gedā (Far.) dilenci
g. ol 181a/38
g.+ lara 181a/38
g.+ yı 185a/25

gedil- gedik açılmak
g.- mez 175b/22

geh (Far.) bazen, ara sıra, zaman zaman (krş.**gāh**)
g. 184a/40, 184a/41, 184a/42, 184a/44, 184b/18, 184b/22, 184b/23, 184b/34, 184b/35, 184b/37, 184b/38, 184b/39, 184b/41, 184b/42, 184b/43, 184b/45, 184b/7, 188b/43, 190b/40, 191b/40

gel- gelmek, olmak, geri dönmek
g. 174b/28, 176a/17, 177a/24, 177a/25, 177a/27, 177b/19, 178a/20, 178b/34, 180a/21, 180b/29, 181b/43, 183a/8, 183b/1, 183b/11, 184a/4, 185a/41, 187b/22, 187b/4, 187b/5, 187b/6, 188a/1, 188a/2, 188a/3, 188a/4, 188b/42, 189a/25, 189b/30, 190a/40, 191a/26, 191a/30, 191b/11, 191b/25, 191b/37, 192b/1, 192b/12, 192b/42, 193a/10, 193a/20, 193b/11, 194a/25
g.- di 173b/10, 173b/11, 173b/12, 173b/13, 173b/20, 173b/4, 173b/5, 173b/9, 174a/24,

174a/40, 174a/42, 174a/43, 175a/32, 175a/4, 175a/44, 175b/21, 175b/28, 175b/29, 176a/28, 176a/8, 176b/19, 177b/26, 179b/22, 179b/46, 180b/25, 182a/35, 183a/3, 184a/13, 184a/21, 184a/22, 184a/23, 185a/42, 187a/17, 187b/44, 188a/44, 188b/23, 188b/40, 189a/18, 189b/12, 190a/4, 190b/32, 191a/16, 192a/41, 192b/43, 193b/24, 193b/28, 193b/45, 194b/38, 194b/7, 194b/9, 195a/10, 195a/23, 195a/28, 195a/29, 195a/33, 195a/35, 195a/7
g.- diyse 177a/5
g.- dügi 173b/20
g.- dükçe 187a/10
g.- dükde 187b/41
g.- düm 174a/28, 180b/1, 180b/10, 180b/2, 180b/3, 180b/4, 180b/5, 180b/6, 180b/7, 180b/8, 180b/9, 181a/1, 181a/10, 181a/2, 181a/3, 181a/4, 181a/5, 181b/3, 181b/4, 181b/5, 181b/6, 182a/1, 182a/2, 182a/3, 182a/4, 182a/5, 182a/6, 185a/42, 185b/21, 186a/14, 188a/14, 188a/15, 188a/16, 188a/17, 188a/18, 188a/19, 188a/20, 188b/46, 189b/25, 189b/26, 189b/27, 189b/28, 189b/29, 189b/30, 192a/21, 192a/22, 192a/23, 192a/25, 192a/26, 192a/27, 192a/28, 192a/29, 192a/30, 192a/31, 192a/32, 192b/16, 192b/17, 192b/18, 192b/19, 192b/20, 192b/21, 192b/22, 192b/23, 192b/24, 192b/25, 192b/26, 193a/21, 195a/31, 196a/1, 196a/2, 196a/3, 196a/4, 196a/5, 196a/6, 196a/7, 196a/8
duru g.- düm 192a/24
g.- dümise 196a/2
g.- dünjse 182a/37, 194a/10
g.- dünse 174a/41
g.- e 177a/1, 177a/3, 177b/18, 182a/14, 190a/2, 194b/32
g.- eler 185a/16
g.- em 193a/10, 193a/11, 193a/3, 193a/4, 193a/5, 193a/6, 193a/7, 193a/8, 193a/9
g.- en 183a/16, 186a/12, 187a/40, 190a/29, 192b/37, 193a/18, 193b/11
g.- ene 182a/12
g.- enlere 174b/48
g.- enlerüŋ 174a/40
g.- esi 187a/41
g.- esidür 194a/28
g.- gil 182a/15, 182b/22, 183a/10, 183b/3
g.- icegez 194a/23
g.- icek 183b/44, 190a/5, 194a/25, 195a/21, 195a/22, 195a/31, 195a/34, 195a/35, 195a/36
g.- ince 176b/44, 177b/24
g.- icegez 193a/36
g.- medi 177a/41, 180a/28, 187a/41, 191b/38
g.- mediler 182a/37
g.- medin 180a/14, 181a/36, 181a/6, 188a/3
g.- medüm 189b/26, 193a/21
g.- megil 184a/1
g.- meklige 173b/6, 181b/19
g.- meye 183a/28
g.- meyen 195a/37
g.- mez 176b/5, 182b/12, 186a/19, 187a/37, 192b/35, 195a/13
g.- mezise 191b/37
g.- miş 184a/30
g.- mişem 190b/17, 190b/22, 192a/38
g.- se 177a/6, 186b/38, 189b/1
g.- sün 180b/39, 182a/22, 184a/25, 185b/22, 185b/32, 189a/40, 190a/35, 190a/36, 190a/37, 190a/38, 190a/39, 190a/40, 192b/29, 194a/17, 194b/36
g.- sünler 188a/19
g.- üŋ 185a/14, 187a/21, 192a/37,

192b/38
g.- üp 174b/14, 181b/16, 181b/2, 187b/18
g.- ür 174a/23, 174b/48, 176a/33, 176b/5, 176b/9, 181a/33, 181b/5, 183a/40, 183a/41, 183b/25, 186b/43, 188a/42, 188b/10, 188b/11, 188b/12, 188b/13, 188b/18, 188b/19, 188b/20, 188b/21, 188b/22, 188b/23, 188b/24, 188b/8, 188b/9, 189a/11, 189a/12, 189a/13, 189a/14, 189a/15, 189a/31, 190a/26, 193b/37, 195a/5, 195a/6
düşe g.- ür 176b/5
g.- ürise 183b/24, 190b/15
g.- ürisen̡ 181b/44
g.- ürsen̡ 174b/31, 186a/40

gelin gelin
g. 188a/13

gemi gemi
g. 185a/29, 193a/24
g.+ den 182a/34
g.+ dür 188b/4
g.+ leyin 190b/12
g.+ nün̡ 188b/5
g.+ si 182a/34

geŋ- genişlemek
g.- ince 177a/7

genc (Far.) hazine **(**krş. **gencīne**)
g.- i nihān 186b/29
g.- i nihānda 185a/9
g. 190a/18
g.+ e 181b/8
g.+ i 179a/2, 190a/18, 194b/42
g.+ ine 184b/31
g.+ iyle 188a/39

gencīne (Far.) hazine **(**krş.**genc**)
g.- yi pinhānsın 192a/34

geŋez kolay
g. olur 185a/38

geŋsüz istemeyerek
g. 175b/37, 187a/8
g.+ in 181b/10, 184a/20, 190a/29

ger (Far.) eğer
g. 174a/47, 174b/35, 175b/13, 175b/42, 176b/24, 176b/44, 178a/30, 178a/6, 178a/8, 180a/9, 181b/44, 183b/38, 185a/30, 186a/41, 188b/16, 194a/26, 195a/12

gerçek gerçek, doğru, hakiki
g. 174a/25, 175a/6, 181b/20, 182b/16, 183a/15, 183a/17, 183a/18, 183a/19, 183a/44, 183b/37, 185a/33, 185b/23, 186b/39, 187a/4, 188a/33, 188a/4, 188b/23, 191a/2, 195a/37
g.+ i 183a/44, 190a/19
g.+ ler 183a/16
g.+ lerden 186b/39
g.+ lerün̡ 181a/12

gerçeklik hakikat, doğruluk, dürüstlük
g. 186a/33

gerçi (Far.) her ne kadar
g. 191b/30

gerdān (Far.) dönen
g. olam 184a/37, 184b/24, 184b/41

gerdūn dönen, dünya, felek
g. olam 184a/37
g.+ la 184b/24

gerek lazım, icap
g. 174a/11, 174a/20, 174a/21, 174b/22, 175a/34, 175b/40, 176a/1, 176a/42, 176b/2, 176b/6, 177a/20, 177a/27, 177b/14, 177b/15, 178a/3, 178b/2, 178b/4, 178b/7, 178b/8, 179a/45, 180a/24, 181a/11, 181a/34,

181a/35, 181b/11, 181b/12, 181b/32, 181b/45, 182a/17, 183b/35, 183b/6, 184a/16, 184a/18, 184a/19, 184a/6, 185a/23, 185a/38, 185a/40, 186b/10, 186b/11, 186b/12, 186b/13, 186b/14, 186b/15, 186b/7, 186b/9, 187a/10, 187a/11, 187a/12, 187a/9, 188a/33, 189a/2, 189b/38, 190a/4, 191a/21, 191b/32, 191b/33, 191b/34, 191b/35, 191b/36, 192a/33, 192b/1, 192b/10, 192b/11, 192b/12, 192b/13, 192b/14, 192b/15, 192b/2, 192b/3, 192b/39, 192b/4, 192b/5, 192b/6, 192b/8, 193a/1, 193a/2, 194a/21, 194a/9, 194b/29
g.+ dür 177a/32, 180a/34, 186a/25, 186a/26, 186a/27, 186a/31
g.+ se 175b/42, 176b/43, 177b/6, 182a/29, 189a/35, 193a/9, 193b/1, 193b/2

gerek- gerekmek, lazım olmak
g.- en 174b/22
g.- mez 181b/29, 183a/20, 185a/34, 188a/34

gerü geri (krş. **gėrü**)
g. 174b/45, 175a/15, 175b/31, 177b/48, 179b/44, 179b/46, 181b/19, 183b/26, 183b/36, 184a/32, 186a/43, 186a/44, 187a/10, 187a/11, 187a/12, 187a/37, 187a/41, 187a/9, 187b/17, 191a/27, 191a/28, 192b/35, 193a/6, 193b/36, 195a/26, 195a/8, 196a/2

gėrü geri (krş. **gerü**)
g. 174a/40, 175a/10, 175a/38, 175a/44, 176a/18, 176a/32, 187a/38, 193a/3, 194b/22

getür- getirmek, çağırmak
g. 176a/19, 182b/20, 186b/35, 191a/38
g.- di 178a/24
g.- diler 173b/2, 193b/26
g.- diyise 191b/41
g.- e 177b/17, 177b/7
g.- ibilem 183b/32
g.- me 190a/33
g.- mege 181b/35
g.- üp 180b/25, 180b/37
g.- ür 176b/12

gevde gövde, vücut
g. 189b/1, 194b/14
g.+ mde 189a/1
g.+ mden 193b/21
g. durur

gevher(Far.) elmas
g. 176a/39, 176a/42, 179a/1, 182a/27, 187a/12, 189b/34, 190a/15, 190a/16, 190a/36, 190a/37, 192a/38, 194a/11, 194a/4, 194b/12
g. olam 184b/35
g.+ den 182b/15
g.+ dür 190a/12
g.+ e 182a/10
g.+ i 182b/28
g.+ ile 191a/28
g.+ in 187a/7
g.+ isem 190b/27
g.+ ler 185a/13, 194b/19
g.+ sin 193a/28

gey çok
g. 174a/11, 174a/30, 174a/31, 174a/5, 174a/8, 175b/28, 177b/38, 178a/3, 178b/43, 179b/3, 176a/20, 182a/11, 182a/29, 186a/27, 188a/5, 190a/15, 190a/23, 190b/3, 191a/21, 192b/10, 192b/28, 192b/35, 192b/39, 192b/4, 193a/24, 193b/7, 194b/17

gey- giymek
g.- di 194b/21

g.- er 174a/43
g.- esin 180a/1

geyik geyik
g.+ em 180b/10

gez- gezmek, dolaşmak
g.- düm 177a/26
g.- er 179b/11, 179b/4, 191a/28
g.- erdüm 188a/5
g.- erem 185b/17
g.- eyin 180b/39
g.- megile 193a/33

ġıdā (Ar.) insanı besleyen şeyler
ġ.+ sı 177b/32

ġılmān (Ar.) köleler, esirler
ġ. olam 184b/19

ġınā (Ar.) bolluk, zenginlik
ġ. eyledüm 184a/39

ġırīv (Far.) bağırma
ġ. 174a/45

gibi gibi
g. 174a/37, 174b/24, 175b/21, 176b/11, 176b/14, 177a/15, 177b/2, 178a/26, 178b/40, 179a/24, 180a/21, 180a/22, 182b/5, 183a/23, 184b/13, 184b/14, 187a/31, 187b/18, 188a/11, 188a/41, 188a/44, 188b/23, 189a/30, 189b/31, 190b/34, 191b/4, 191b/6, 193a/29, 193a/34, 195a/14, 195a/39,
g.+ dür 190b/5

gider- kaldırmak, yok etmek
g. 182b/24, 182b/45, 185a/30
g.- e 175a/14
g.- em 182b/33
g.- en 180b/25
g.- eyin 175a/5
g.- mege 192b/2
g.- ür 189b/1

giley (< Far. gilāye) sitem, şikayet
g.+ den 177b/33

gine yine, tekrar
g. 178b/34, 187b/44, 190b/18, 191a/27, 191a/43, 191b/16, 192b/34

gir- girmek
g. 177b/2, 178a/3, 190a/15
g.- di 173b/7, 182b/5, 183a/16, 189b/34, 195a/29
g.- dügin 194b/11
g.- düm 185b/16, 189a/41, 190a/29
g.- e 175b/33, 177a/7, 190a/25
g.- elüm 191a/31, 194b/29
g.- em 184b/31, 193b/37
g.- en 180b/19, 180b/27, 183a/8
g.- eni 183b/42
g.- enlere 178a/41, 178a/48
g.- ersevüz 189a/35
g.- esi 191a/21
g.- esin 178b/35, 184a/7
g.- esüm 188b/18
g.- iser 176b/35
g.- medin 189b/21, 194b/27
g.- mege 189a/1
g.- megil 191b/10
g.- meklige 182a/17
g.- mesün 182b/27
g.- meyen 184a/9
g.- mez 187b/23
g.- mezler 185a/7
g.- miş 191a/28
g.- mişem 190b/17, 190b/20
g.- üben 187b/29
g.- übeni 182a/35
g.- üp 189b/28, 195a/28
g.- ür 174b/10, 182b/5

girdār (Ar.) meşguliyet, iş
g. olam 184b/40
g. 181b/37
g. olam 184b/34

giriftār (Far.) esir
g. 187a/18

giryān (Far.) ağlayan
g. 190b/39
g. olam 184a/36

git- gitmek
g. 177b/6, 178b/43
g.- di 174a/39, 176a/37, 176a/47, 176a/8, 178a/44, 179a/47, 181b/19, 182a/3, 183a/13, 187a/37, 189a/15, 189b/12, 189b/14, 189b/2, 191a/14, 194b/7
g.- diyidi 194a/27
g.- dügini 182b/31
g.- düm 180b/2, 181a/10, 190a/9
g.-e ṭurur 182b/23
g.-e yorurdı 186b/22
g.- me 175b/42, 183a/14
g.- medi 177b/48
g.- mege 189a/1, 189a/2, 189a/5, 189b/25
g.- megil 186b/41, 186b/8
g.- meye 183b/25, 183b/27
g.- mez 174b/33, 179b/43, 183a/36, 183b/39, 183b/41, 190b/30, 191a/25, 195a/20
g.- mezem 180b/12
g.- miş 192a/16
g.- sün 185b/43
g.- ti 176a/49
g.- e 179a/27, 179a/35, 182a/10, 183a/37, 186b/22, 187b/42, 195a/28
g.- e ṭurur 182b/23
g.- ebile 178a/21
g.- ebilmez 174b/1
g.- elüm 187b/4, 187b/5, 187b/6, 188a/1, 188a/2, 188a/3, 188a/4, 191a/26
g.- em 186a/16, 193b/33, 193b/34, 196a/2
g.- en 174a/19, 175b/8, 178b/18, 182a/22, 186b/37, 190a/35, 191a/22, 192b/35
g.- enlere 181b/12
g.- enüŋ 183b/34
g.- er 173b/20, 174a/13, 175a/20, 175a/21, 176a/8, 176b/28, 176b/43, 182b/17, 183b/34, 184b/10, 185a/24, 187a/40, 189a/10, 189a/11, 189b/19, 190a/22, 190b/9, 194a/17, 195a/10,
195a/6, 195a/8, 195a/9
g.- erdüm 190a/11
g.- erem 180b/1, 188b/46
g.- erise 195a/7
g.- erisem 186a/16
g.- erler 183a/13, 195a/3
g.- üben 192b/11

giy- giymek
g.- megi 185a/25
g.- miş 195a/8

gizle- gizlemek
g.- r 183a/6
g.- yemedi 187a/8
g.- yü 193b/33

gizlen- gizlenmek
g.- esi 177a/25
g.- ü 177b/20, 182a/10
g.- ü durur 176b/46

gizlü gizli
g. 177a/20, 178b/3, 181b/5, 185b/29, 186a/30, 187b/11, 192a/9
g.+ dür 181b/2

göç- taşınmak, yola çıkmak
g.- elüm 188a/2
g.- em 184b/36
g.- erdük 192a/43

gögüs göğüs
g.+ ümi 183a/3

gök gökyüzü
g. 176a/46, 180b/24, 181a/9, 182a/40, 185a/1, 186b/20, 187a/18, 192a/46

g.+ de 181a/15, 185b/10
g.+ deki 183a/39
g.+ den 177a/28, 177a/35, 182a/1, 186a/34, 190a/5
g.+ e 180b/33, 181a/2, 182a/1, 184a/30, 186a/29, 186b/12, 192a/29, 192b/8
g.+ i 176a/45, 177a/26, 180a/41, 180b/23, 185b/9
g.+ inden 195a/4
g.+ ler 193b/41
g.+ lerde 180b/17
g.+ leri 185b/8

gökyüzi gökyüzü
g.+ nde 180b/21

göl göl
g. 196a/12
g.+ ine 182a/4
g.+ idüm 188b/39
g.+ lerine 185a/11
g.+ ümüze 185a/9
g.+ ünden 187a/34
g.+ üne 187a/34

gönder- göndermek
g.- di 173b/5
g.- diler 192b/21
g.- mege 194a/22

gönel- yönelmek, yüzünü dönmek (krş. **gönil-**)
g.- di 190b/9, 193b/23
g.- icek 185b/42

gönil- yönelmek, yüzünü dönmek (krş. **gönel-**)
g.- elüm (187b/5)

gönlek gömlek
g. 195a/8

gönül gönül, yürek
g. 175b/11, 175b/8, 176a/4, 178a/38, 178a/39, 178b/44, 179a/26, 179a/36, 179a/37, 179a/38, 180b/25, 180b/28, 180b/3, 182a/18, 182b/7, 183a/32, 183b/33, 185b/16, 185b/28, 186b/26, 186b/35, 187b/20, 187b/21, 187b/37, 187b/4, 187b/40, 187b/5, 187b/6, 188b/13, 188b/9, 189a/16, 189a/4, 189a/6, 189b/6, 189b/8, 191a/27, 191a/3, 191b/13, 191b/7, 193a/14, 193b/2, 193b/3, 194a/2, 194a/4, 194b/21, 194b/3, 194b/37, 195a/4
cān-ı g. 186a/22
g.+ de 173b/19, 175b/9, 176a/3, 176b/29, 178b/22, 179a/32, 187a/26, 187b/35, 187b/37, 194a/3, 194b/38
g.+ dedür 190a/14, 193a/31, 193b/3, 194a/2
g.+ deki 185a/30
g.+ den 175b/10, 183a/9, 184b/46
g.+ ümdi 182b/9
g.+ e 182a/5, 183b/34, 190a/15, 194a/24
g.+ i 174b/33, 182a/28, 184b/10, 189b/22, 192b/3, 192b/33, 194a/1, 194a/14, 195a/35
g.+ ile 187b/18
g.+ in 187a/24, 187a/38, 188b/29, 188b/37
g.+ inde 185b/36, 186a/28
g.+ indedür 190a/15
g.+ inden 191b/44
g.+ ine 184a/12
g.+ ini 174b/13, 185a/23, 191b/33, 194b/38
g.+ le 187a/42
g.+ ler 175b/4, 183b/34, 184b/6, 187a/36, 189b/26
g.+ lerde 193b/5
g.+ lerden 174b/38, 182b/24, 194a/23
g.+ lere 178b/43, 180b/19
g.+ leri 193b/4
g.+ lerüŋ 175b/11, 188b/15
g.+ süz 182b/8
g.+ süzin 187b/19
g.+ üm 181b/29, 181b/32, 182b/26, 182b/7, 183b/12,

183b/24, 183b/39, 183b/42, 187a/9, 187b/17, 187b/19, 187b/24, 189a/2, 190a/3, 190a/32, 190a/42, 193b/20, 193b/33, 193b/39, 194b/39, 194b/40, 195a/12, 195a/15
g.+ ümdeki 189a/34
g.+ ümden 182a/3, 183b/41, 190a/11
g.+ üme 195a/19
g.+ ümi 182b/33, 183b/10, 190a/28, 190b/25, 190b/29, 190b/31
g.+ ümüŋ 184b/31, 189a/39
g.+ ümüz 194a/5
g.+ ümüze 187b/10
g.+ ümüzi 186a/12
g.+ üŋ 181a/16, 182b/19, 186b/40, 188b/16, 190a/18, 190a/27, 190a/30, 194a/25
g.+ üŋe 186a/41
g.+ üŋi 187b/40
g.+ de 175b/7
g.+ inde 175b/25
g.+ üm 180b/39
g.+ ümüz 180b/37

gör- görmek
g. 174a/4, 175a/21, 175a/37, 178a/17, 179b/10, 181a/34, 182a/20, 183a/13, 183a/5, 185a/13, 185a/24, 186a/14, 187a/41, 188b/42, 189a/11, 189a/27, 191a/29, 191b/23, 191b/25, 193a/19, 193a/20, 193b/15, 194a/39
g.- di 175a/12, 175a/37, 176a/32, 176a/33, 177b/43, 177b/48, 177b/8, 184a/18, 186a/11, 187a/22, 187a/42, 190b/31, 190b/35, 192a/20
g.- diler 178a/26
g.- diyse 187a/5
g.- dügi 192b/5
g.- dügin 179b/17
g.- dügüm 190b/8
g.- dügümi 193b/43
g.- dügüŋe 189b/13
g.- dük 187b/45
g.- düm 174a/23, 174a/44, 177b/30, 180b/14, 185b/27, 185b/3, 186a/14, 187a/20, 187a/23, 189a/32, 190a/6, 191b/17, 192a/12, 192a/13, 192a/14, 192a/16, 192a/17, 192a/19, 192a/25, 192a/3, 193b/39, 193b/40, 196a/8
g.- düŋ 176a/24, 186b/43
g.- düŋise 182a/16, 182a/18
g.- e 174b/10, 175a/22, 178a/42, 179a/24, 179a/42, 181b/6, 189b/38, 192b/41
g.- ebilsün 186b/30
g.- eliden 195a/13
g.- elüm 182a/17, 182b/20, 189b/36
g.- em 187a/22, 193a/3, 194a/22, 195a/11
g.- emez 186b/27
g.- emezem 187a/13, 188b/19
g.- en 178b/17, 180a/42, 180b/16, 180b/43, 181a/34, 182b/7, 183b/20, 186b/30, 188a/20, 190a/17, 191a/7, 191b/29, 192a/3, 193a/18
g.- enden 189b/30
g.- ene 186a/27
g.- enler 178a/38, 181a/29, 183b/43, 183b/45, 184b/5
g.- enüŋ 184b/1
g.- esin 174a/1, 175b/1, 176b/7, 177a/9, 183b/2, 183b/6, 184a/6, 184a/7, 186b/8
g.- esüm 188b/18, 188b/24
g.- eydi 186b/14
g.- eyidi 175a/17
g.- eyin 175b/27, 179a/13, 180a/30, 192a/34
g.- gil 174a/25, 176b/19, 176b/20, 183b/34
g.- ibil-e 183b/31
g.- icegez 186b/24, 194a/27
g.- icek 183a/39, 186b/28, 189a/23, 195a/28
g.- imezem 190a/32
g.- ince 185b/2

g.- ine 176a/35
g.- medi 174b/21, 188b/41
g.- medin 179a/26, 186a/21, 186a/36
g.- medügin 179b/18
g.- mege 188b/19, 189b/30
g.- megiçün 181b/27
g.- mek 181a/28, 190a/39, 193a/31
g.- mekden 179a/25
g.- memek 179a/29
g.- meŋ 192a/21
g.- meŋüz 187b/32
g.- meye 181a/19
g.- meyeli 194b/33
g.- meyen 179a/24, 182b/30
g.- meyesin 184b/15
g.- meyiser 194b/2
g.- mez 174b/32, 174b/45, 175b/2, 175b/22, 176a/29, 178a/35, 178a/45, 179a/18, 179a/20, 179a/22, 179a/25, 179a/33, 181a/29, 183a/6, 185a/4, 187b/22, 189a/35, 191a/6, 195a/2, 195a/22
g.- mezin 186a/20
g.- miş 175a/30, 175a/36
g.- mişdür 182b/25, 194b/11
g.- müşiken 195a/10
g.- seydüŋ 179b/36, 179b/42, 185a/31
g.- üben 191a/6
g.- ümezler 185a/6
g.- üŋ 174a/26, 186b/22, 189b/38, 190a/7
g.- üp 183b/34, 188a/14, 188a/20, 192a/21
g.- ür 179b/15, 180b/19, 182a/21, 185a/4, 189b/15, 189b/8, 194b/21, 194b/37
g.- ürem 183b/10, 194b/42
g.- üriken 178b/34
g.- ürken 175a/9, 187a/41
g.- ürler 190a/39
g.- ürsin 175b/14, 181a/26, 183a/6, 190a/23

göre uygun olarak
g. 179a/15

görin- görünmek (krş. **görün-**)
g.- di 178a/23, 178a/33, 182a/23, 191b/23, 191b/29, 191b/30, 191b/31
g.- düm 182a/2
g.- em 186a/15
g.- en 191b/29, 193b/40
g.- medi 179a/8, 183a/24
g.- meye 176b/37
g.- mez 174b/11, 176a/49, 177b/29, 181a/43, 194a/29
g.- mez oldı 175a/46
g.- mezsin 181a/21
g.- se 191a/8

görklü güzel
g. 180b/4, 181a/21, 186a/12

göster- göstermek
g. 176b/24, 181b/33, 186a/43, 193b/1
g.- di 192a/2
g.- diler 192b/21
g.- e 178a/21
g.- en 187a/27
g.- eyin 180b/39, 185b/32,190b/2
g.- me 178b/3
g.- meye 187a/7
g.- meyen 179a/14, 179a/21
g.- mez 182b/13, 189b/12, 191a/7, 193b/42
g.- ür 185a/37, 188b/26, 188b/34, 193a/14, 194a/35, 195a/40

götür- götürmek
g. 186a/24, 191b/9
g.- di 195a/33, 195a/34
g.- diler 193b/25, 193b/26
g.- düm 190a/1
g.- en 176a/45, 186b/19
g.- esin 195a/32
g.- medi 190a/1
g.- megil 181a/18
g.- mek 181a/18
g.- mez 192b/6

g.- üp 189a/1
g.- ür 184b/13, 186b/19, 195a/4

göyne- acımak, acı duymak
g. 189b/3
g.- r 192a/46

göyün- yanmak, yüreği dağlanmak
g.- mez 180b/13

göyündür- yakmak
g.- di 184a/24

göz göz
g. 179a/23, 179a/26, 179a/32, 179a/36, 179a/37, 179a/38, 179a/41, 179a/42, 179a/44, 179b/22, 179b/5, 181a/28, 181a/29, 182a/19, 183a/11, 183a/25, 183a/32, 185a/28, 189b/15, 190a/17, 192b/5, 193b/42
g.+ de durur 193a/31
g.+ den 189b/15, 189b/8, 190a/24
g.+ dür 179a/34
g.+ e 180b/5, 189b/12
g.+ i 175a/19, 176b/46, 179a/24, 179a/25, 179a/33, 179a/35, 179a/38, 179a/39, 179a/41, 179a/43, 179b/19, 179b/2, 183a/19, 183a/24, 183b/25, 185b/28, 186b/27, 187b/36, 188b/29, 190b/2, 190b/31, 191a/3, 192b/10, 193b/18
g.+ idür 179a/43, 190a/17
g.+ ile 188b/2, 191a/1, 194b/2
g.+ in 181a/3, 181b/32, 185b/26, 186b/30, 187b/24, 189a/26, 194a/34
g.+ indeki 180b/33
g.+ inden 183a/36, 189a/36, 190b/40
g.+ ine 189a/35
g.+ ini 193b/39
g.+ ler 192a/19
g.+ leri 176a/28, 177b/47, 178a/29, 179a/19, 187b/33, 191a/7, 195a/23
g.+ lerine 178a/23, 178a/33
g.+ lerinüŋ 185a/33
g.+ lerüm 193b/21
g.+ lerüme 196a/13
g.+ lerümi 182b/1
g.+ süz 184a/26, 186b/27, 190a/8
g.+ süzler 179a/18
g.+ süzlerüŋ 180b/33
g.+ üm 174a/28, 175a/9, 176b/37, 181a/43, 181b/27, 182a/21, 182b/33, 183b/27, 183b/40, 184a/18, 186a/11, 188b/40, 191a/13, 192a/2, 194b/33
g.+ ümden 194b/42
g.+ üme 190b/30, 194b/39, 194b/42
g.+ ümi 180a/20
g.+ üŋ 176a/17, 178b/34, 179a/22, 179a/25, 179a/40, 187a/41, 190a/20, 195a/36
g.+ üŋe 179a/16, 179a/9
g.+ üŋi 179a/29, 182a/20, 182b/21, 184a/22, 186b/40, 188a/1

gözet- bakmak, beklemek, gözlemek
g. 175b/1, 175b/42, 177b/4
g.- me 175b/42, 183a/14
g.- megil 186b/40
g.- mez 183b/40
g.- ür 179a/43

gözgü ayna
g.+ dür 179b/1
g.+ ŋ durur 179b/1
g.+ si 193a/14

gözle- gözlemek
g. 174b/25, 179b/24, 188b/42
g.- düm 185b/3, 190a/10
g.- rsin 179a/8
g.- yen 179b/32

gözlü gözlü
g. 194a/3

gözük- gözükmek (krş.**gözik-**)

g.- di 181b/4

ġubār (Ar.) toz
ġ.+ am 187a/14

ġufrān (Ar.) affetme, merhamet etme
ġ. 180a/43

ġulġule (Ar.) gürültü, şamata
ġ. 176a/34, 189a/42

gūr (Far.) mezar, kabir
g.+ da 176a/11

ġurūr (Ar.) kibir, kurum, boş şeylere böbürlenme
ġ.+ uŋla 179b/41

ġuṣṣa (Ar.) keder
ġ. 174a/41, 184a/16, 185a/30, 191b/7, 196a/10

güce tarhana, buğday
g.+ si 188b/31

güç güç, kuvvet
g. 175a/36, 183b/45, 190a/1
g.+ i 189b/42
g.+ ini 190a/1
g.+ üm 189b/16, 195a/30

güft (Far.) söz
g. 185a/1

güftār (Far.) söz
g. olam 184b/34

gül (Far.) gül
g. 183a/5, 184a/17, 185b/41, 188a/10, 189b/22, 192a/19, 192a/2, 194b/13, 194b/36, 196a/5
g.+ den 194b/13
g.+ e 189a/42, 194b/13, 194b/34, 196a/4, 196a/8
g.+ ini 191b/10
g.+ lerüŋi 189a/41
g.+ sün 183a/4
g.+ üŋ 194b/35

gül- gülmek
g.- e 190a/31
g.- em 196a/4
g.- er 183b/14, 188a/11, 194b/34
g.- erem 191b/6
g.- mez 196a/1

güldür- güldürmek
g.- ür 194a/24

gülistān (Far.) gül bahçesi
g. 184a/17
g.+ a 194b/11
g.+ dur 194b/35

gülişgen çok gülen
g. 184a/12

gülzār (Far.) gül bahçesi
g. 186b/5, 194b/8
g.+ dur 185b/41
g.+ e 191a/10

gümān(Far.) sanma, sezme
g. 174b/5, 178b/38, 183b/28, 185b/14, 185b/15
g. eyledi 185a/27
g.+ da 178b/26
g.+ dayıdum 186a/1
g.+ suz 189a/20, 193a/3
g.+ suzın 192a/3
g.+ um 191a/13
g.+ uŋ 176a/13, 190a/20
g.+ uŋı 182b/20

gümrāh (Far.) yolunu şaşırmış
g. olam 184b/38

gün güneş, gün, etraf, çevre
g. 174a/22, 174a/26, 174b/6, 175a/20, 175b/15, 175b/17, 175b/33, 176a/16, 176a/4, 177a/48, 177b/21, 178b/11, 178b/29, 179b/38, 179b/39, 183b/13, 185b/42, 186a/15, 186b/11, 186b/42, 187a/10,

187b/18, 187b/34, 187b/37, 187b/40, 187b/41, 187b/42, 187b/43, 190a/13, 190b/4, 191a/26, 193a/24, 193a/8, 194a/17, 194a/19, 194a/34, 194b/17, 195a/27, 195a/6
g.+ de 179a/23, 182b/23, 191a/42, 191b/34, 193a/15
g.+ dür 178b/28
g.+ e 175b/47, 188a/9
g.+ i 185a/42, 186b/9, 190b/26, 191a/4, 193b/20
g.+ in 183a/19, 185a/33, 187a/32, 190a/24
g.+ inde 193b/17
g.+ ki 178b/28
g.+ lerin 192a/17
g.+ üŋ 178b/28, 179a/10, 179a/17

günāh (Ar.) Allah'ın emirlerine aykırı olan iş
g. 180a/10, 180a/32, 183b/43, 186a/21, 186a/39
g.+ laruŋ 182a/32
g.+ laruŋı 188b/27
g.+ uma 184a/16
g.+ umı 192a/25

günāhkar (Ar.) günahlı, günah işleyen
g. 195a/31

günāhlu (Ar.+T.) günahı olan
g. 185a/17

gündüz gündüz
g. 182a/21, 182b/43, 187b/38, 189a/11, 191a/6
g.+ i 185b/10, 188b/30
g.+ leri 188a/6
g.+ ümüz 193b/27

güneş güneş
g. 179a/18, 182a/21, 189b/18
g.+ e 181a/2, 191b/33

günlik günlük
g. 176a/18, 176a/7, 195a/34

güreş- güreşmek
g.- düm 184a/24
g.- e 180b/6

güt- izlemek, peşinden gitmek
g. 179b/33
g.- e 176a/14

güven- güvenmek
g.- me 185b/4

güy- beklemek
g.- mez 182b/37

güzāf (Far.) boş söz
g. 178b/25, 192b/40

güzer (Far.) geçme
g. 192b/6

güzīde (Far.) seçkin
g. ḳıldı 179b/48

güzīn (Far.) seçen
g. 178a/5, 178b/40, 189a/26
g.+ dür 189a/22
g.+ ler 178b/9

H

ha sürekli, daima
h. 186a/34

ḫaber (Ar.) haber, yeni havadis
ḫ. 174b/43, 175a/10, 175b/28, 175b/31, 176b/19, 177a/25, 177a/45, 177b/23, 178b/24, 178b/31, 178b/46, 179a/4, 181a/29, 182b/15, 182b/20, 182b/21, 183a/9, 184a/26, 185b/30, 186a/27, 187a/20, 187a/4, 187b/9, 188a/20, 188b/25, 188b/6, 189b/30, 190a/30, 190b/31, 191b/13, 191b/37, 191b/43, 192a/20, 192a/46, 192b/12, 192b/40, 194b/1, 194b/10, 194b/9, 195a/7
ḫ. vėrdi 177a/47

ḫ. vėren 180b/44
ḫ. vėreyin 175b/27
ḫ. vėrseŋe 186a/34
ḫ. vėrürsem 174a/1
ḫ. vėrürsin 175b/14
ḫ.+ den 178b/8
ḫ.+ e 175b/45
ḫ.+ i 174b/33, 175b/45, 177b/31, 179b/31, 188a/3, 189b/30, 191b/13
ḫ.+ in 175b/11, 176a/4, 176b/29, 179a/15, 187a/5, 187a/6, 188a/4, 193a/11, 193b/38
ḫ.+ indür 187a/3
ḫ.+ ini 181a/11, 184b/13
ḫ.+ üm 189b/31

ḫabīb (Ar.) sevgili, seven
ḫ.- i ḫaḳ 192a/9
ḫ.+ le 186a/6

ḫabs (Ar.) hapis
ḫ. 180a/17

ḫac(c) (< hacc) İslam'ın beş şartından biri olan ibadet
ḫ. 187a/1, 189a/29
ḫ.+ a 193b/2

ḫāce (Far.) hoca
ḫ.+ si 188b/28

ḫācet (Ar.) ihtiyaç, lüzum
ḫ. 174b/26, 180a/29, 184b/14, 184b/9, 185a/29, 185a/43, 188a/35, 192b/7
ḫ.+ dür 179b/31
ḫ.+ e 178b/16, 181b/4
ḫ.+ i 178a/19, 191a/32
ḫ.+ üm 183b/23
ḳıble-yi ḫ. 191a/32

ḫāç (Erm.) Hristiyanlık amblemi, haç
ḫ. 189a/30
ḫ.+ a 187b/31

ḫadd (Ar.) sınır
ḫ.+ inüŋ 194a/36

ḫadīṣ (Ar.) Hz. Muhammed'in kutsal sözü
ḫ.+ i 186a/37

ḫaḳ(ḳ) (< Ar. haḳḳ) Allah, doğruluk
ḫ. 175a/26, 175b/9, 176a/5, 176b/2, 178a/21, 178a/4, 178b/41, 179b/17, 179b/23, 180a/4, 180a/43, 181a/19, 181a/5, 181b/24, 181b/6, 182a/22, 182a/27, 182b/16, 183b/6, 184a/8, 185a/11, 185a/18, 185a/5, 185a/6, 185b/13, 185b/18, 185b/24, 185b/25, 185b/33, 185b/34, 185b/41, 186a/1, 186a/29, 186a/6, 186b/18, 186b/27, 187a/40, 187b/10, 187b/13, 188a/12, 188a/13, 188b/9, 189b/37, 189b/39, 189b/40, 189b/42, 190a/13, 190a/20, 190a/38, 190a/39, 191a/11, 192a/23, 192b/1, 192b/30, 192b/34, 193a/2, 193b/4, 193b/40, 193b/44, 193b/45, 194b/1, 194b/10, 194b/2, 195a/2, 195a/22, 195a/25, 195a/26, 195a/38, 196a/8
ḫ.+ a 175b/13, 175b/8, 178a/29, 178b/38, 179a/36, 182b/3, 183a/41, 186b/37, 187b/37, 187b/43, 189b/22, 189b/35, 191b/1, 193a/14, 193b/39, 194a/39, 195a/18, 183b/14
ḫabīb-i ḫ. 192a/9
ḫ.+ da 195a/27
ḫ.+ dan 174b/20, 175a/31, 178a/28, 182a/27, 182b/19, 183b/15, 183b/18, 185a/39, 185b/14, 185b/25, 185b/34, 185b/42, 187b/8, 189b/19, 192a/26, 193b/9, 194b/30, 195a/31
ḫ.+ dur 185a/17, 189b/18
ḫ.+ la 179b/21, 179b/23, 179b/28, 179b/30
ḫ.+ ı 176b/15, 178b/29, 179b/22,

179b/29, 182a/4, 182b/24, 184a/18, 187b/22, 188b/35, 189b/2, 189b/43, 190a/14, 192b/34, 193a/33, 193b/40, 194a/24, 195a/11
ḥ.+ ıla 186a/26, 193b/40, 193b/44, 194b/1, 194b/10
ḥ.+ umda 180a/14, 180a/15
ḥ.+ ına 175b/40
ḥ.+ uŋ 180b/44, 188a/4, 188b/24, 193b/41
ḥ.+ uŋa 176a/31
ḥ.+ uŋdur 192a/22

ḫāk (Far.) toprak
ḫ. 184b/27

ḥaḳīḳat (Ar.) bir şeyin aslı ve doğrusu
ḥ. 182a/34, 185b/20, 187b/15, 188b/30, 188b/4, 190b/36
ḥ.+ de 182a/36, 182b/18, 188b/2
ḥ.+ dür 174a/10, 174b/18, 175b/23, 182a/24, 183b/6
ḥ.+ e 181b/11, 182a/25
ḥ.+ i 187b/1
ḥ.+ üŋ 182a/33, 188b/6

ḥaḳḳe'l-yaḳīn (Ar.) bularak içinde yaşayarak inanmak, bilmek; hakikat ehlinin makamı
ḥ. 173b/20
ḥ.+ dür 173b/18

ḥāl (Ar.) şimdiki zaman, oluş, durum
ḥ. 174b/24, 174b/7, 175b/6, 176a/41, 177a/18, 177b/15, 178a/37, 183a/3
küll-i ḥ. 173b/8
ḥ.+ daş 185a/8
ḥ.+ de 174a/47, 175a/24, 193a/15
ḥ.+ den 176b/27, 177a/43, 191b/38
ḥ.+ deyem 196a/4
ḥ.+ dür 174a/46, 176b/11, 176b/45, 177a/10
ḥ.+ e 186b/25, 191b/38, 194b/31
ḥ.+ i 175a/25, 177b/16, 177b/49, 178a/30, 178a/8, 184b/1, 189a/14, 192b/6
vaṣf-ı ḥ.+ i 181b/11
ḥ.+ ile 174b/16
ḥ.+ in 177b/35, 181b/11, 187a/21, 187b/35, 188a/13, 189b/23
ḥ.+ inden 187a/34, 188a/31
ḥ.+ ine 175b/41, 189a/26, 189b/11, 191b/38
ḥ.+ ini 175a/22, 179b/48
ḥ.+ ler 177b/14
ḥ.+ lerin 192a/14
ḥ.+ üm 187a/13, 187b/18, 189a/32, 189b/29, 193b/27, 196a/1, 196a/3
ḥ.+ ümdür 190a/29
ḥ.+ ümi 174a/28, 182b/8, 190a/10
ḥ.+ ümüz 180a/29
ḥ.+ ümüze 185a/7, 185a/8
ḥ.+ üŋ 179b/42, 186a/44, 191a/20, 194b/32
ḥ.+ üŋi 176a/24, 190a/40

ḥalāvet (Ar.) tatlılık, şirinlik
ḥ.+ den 191a/5

ḫalāyıḳ (< Ar. ḫalāiḳ) mahluklar, insanlar, satın alınan hizmetçi
ḫ. 192a/28
ḫ.+ lar 175a/23, 193a/25, 193b/30

ḥaldaş (Ar.+T.) aynı halde
ḥ. 187b/4

ḫāliṣ (Ar.) hilesiz, katkısız
ḫ. 184b/48

ḫalḳ (Ar.) yaratma, yaratılma
ḫ.- ı ʿālem 181b/18
ḫ. 174b/42, 182b/4, 183a/6, 183b/39, 194a/2, 196a/7
ḫ.+ a 176a/40, 180b/18, 180b/3, 180b/44, 183a/40, 183b/14,

186a/39, 186b/36, 188b/2, 191a/33, 191b/12, 194a/3

ḫalḳa (Ar.) halka
ḫ. 193b/26

ḫalvet (Ar.) tenha yer
ḫ. 174a/48, 177a/24, 181b/16, 181b/2
ḫ. olur 181a/37

ḫām (Far.) pişmemiş, çiğ, olmamış
ḫ. 177b/5, 183b/13, 184b/30, 195a/3
ḫ. durur 194a/38
ḫ.+ lara 185b/44

ḥamle (Ar.) saldırma
ḥ. ėder 182a/24
ḥ. ḳılmadın 188a/3

ḫāmūş (Far.) sessiz, Mevlana'nın bazı gazellerinde kullandığı mahlası
ḫ. olam 184b/45

ḫan han, hakan, hükümdar
ḫ. 189a/12

ḫandān (Far.) gülen
ḫ.- ı ʿışḳdur 190b/39

ḫāne (Far.) ev
ḫ. 181a/35

ḫānmān (Ar.) ev, bark, ocak
ḫ. 178a/42, 181b/21, 186b/28
ḫ.+ ı 183b/28
ḫ.+ um 193b/23

ḫānedan (Far.) büyük aile, ocak
ḥ. 180b/37

ḫānmān (Far.) ev, bark, ocak
ḫ. 194a/16
ḫ.+ ın 195a/9

ḫarāb (Ar.) yıkık
ḫ. 177a/17, 181a/24, 191a/41
cihān-ı ḫ. 185a/37
ḫ. etdi 194a/40
ḫ. ėtdi 177b/25
ḫ. olur 184b/9
ḫ.+ ısa 186b/29

ḫarābāt (Ar.) harabalar, viraneler
ḫ. 184b/41, 194b/20
rind-i ḫ. 191a/31
ḫ.+ da 190b/21

ḫarāblıḳ (Ar.+T.) haraplık, yıkıklık
ḫ.+ lar 185a/37

ḫarāc (Ar.) Müslüman olmayanlardan alınan vergi
ḫ. 189a/29

ḥarām (Ar.) dince yasak edilmiş şey
ḥ. 188a/30
ḥ.+ dur 185b/44

ḥarāmī (Ar.) hırsız, haydut
ḥ. 175b/29, 175b/33
ḥ.+ den 193b/9

ḫarc
ḫ. ėdem 188a/33
ḫ. ėder 182b/28
ḫ. oldı 179a/48
ḫ.+ a 176a/7
ḫ.+ ı 176b/28
ḫ.+ ısı 188b/15

ḫarca- sarf etmek
ḫ.- ya 180a/1
ḫ.- ıyan 176b/27

ḥareket (Ar.) hareket
ḥ. 181a/41

ḫarīcī (Ar.) Dışla ilgili, dışa ait, dıştan, diperleri, ötekiler; düşman
ḫ. 174a/3
ḫ.+ dür 174a/12
ḫ.+ ler 177a/15, 178b/8, 178b/9

ḫarīdār (Far.) satın alıcı
ḫ. 176b/23

ḫarīf (Ar.) Arkadaş, dost
ḫ. 185b/29, 186b/17, 193a/18
ḫ.+ ler 175a/47

ḫarīr (Ar.) ipek
ḫ. 174a/43, 182a/28

ḫarmān (<Far. harmen) harman
ḫ.+ ını 176a/16

ḫāṣ(ṣ) (Ar.) mahsus, özel
ḫ. 175a/23, 175b/25, 176b/27, 180a/1, 183b/30, 183b/31, 185a/21, 188a/30, 195a/2
ḫ.+ a 176b/28
ḫ.+ ı 181a/14, 194a/23
ḫ.+ lara 185b/44
ḫ.+ a 189b/8
ḫ.+ ı durur 188b/15

ḫased (Ar.) kıskançlık
ḫ. 173b/12, 174b/20, 174b/29, 178a/10, 178a/17

ḫasenāt (Ar.) iyilik
ḫ. 178a/24

ḫāṣekī (Far.) padişahın ve sarayın iç hizmetlerini gören kimse

ḫ.+ ler 175b/9

ḫāṣıl (Ar.) husul bulan
ḫ. 173b/10, 180a/44, 194a/15
ḫ.+ a 182a/14, 196a/6
ḫ.+ dur 178a/19

ḫaşlet (Ar.) insanın yaradılışındaki huyu
ḫ. 173b/13

ḫaşm (Ar.) düşman
ḫ.+ umıla 192a/29

ḫasret (Ar.) üzüntü, keder, özleyiş
ḫ. 183a/24
ḫ.+ dür 181b/33
ḫ.+ i 179a/32
ḫ.+ ile 180a/5
ḫ.+ ini 181b/33

ḫasūd (Ar.) kıskanç, çekemeyen
ḫ. 174b/32, 174b/33, 174b/37
ḫ.+ la 174b/39
ḫ.+ lara 174b/38

ḫasūd (Ar.+T.) kıskançlık
ḫ.+ dan 174b/21, 174b/38

ḫāṣṣu'l-ḫāṣ (Ar.) en has
ḫ. 184b/5
ḫ.+ dan 184a/19

ḫāṣā (Ar.) asla
ḫ. 181a/22, 180a/31

ḫaşerāt (Ar.) küçük böcekler
ḫ.+ ı 174a/6, 175a/37

ḫaṭ(ṭ) (< Ar. ḫaṭṭ) çizgi, satır, yazı
ḫ. 185a/20

ḫaṭā (Ar.) yanlış, yalışlık
ḫ. 179b/26, 182b/42
ḫ. ḳılmaz 179a/39, 195a/16

ḫātem (Ar.) mühür
ḫ.+ üm 187b/26

ḫatm (Ar.) Kuran'I başınndan sonun akadar okuma, mühürleme
ḫ. olsun 180a/8

ḫatun kadın
ḫ.+ lar 188a/10

ḫavāle (Ar.) bir işi başka birine bırakma
ḫ. 174a/2, 175b/3, 185a/26

ḫavf (Ar.) korku
ḫ. 182b/13

ḥavṣala (Ar.) anlayış, akıl
ḥ.+ sı 174b/36, 187a/8

hay asla, sakın, vay
h. 182a/24

hāy (Far.) vah!
h. 175a/42, 184a/14

ḥayā (Far.) utanma, sıkılma
ḥ. 173b/13

ḫayāl (Ar.) İnsanın kafasında tasarlayıp canlandırdığı şey
ḫ. 190b/5
ḫ.+ i 183a/36
ḫ.+ lerde 183b/1

ḥayāt (Ar.) yaşam
āb-ı ḥ. 187a/39, 187b/29
ḥ.+ um 181a/39
āb-ı ḥ.+ uŋ 189a/7

ḥayf(a) (Ar.) haksızlık
ḥ. 176a/9, 177a/43
ḥ. 175a/35, 175b/12
ḥ.+ dur 187a/4

ḫay(ı)r (Ar.) iyilik
ḫ. 180a/23, 182b/41, 190a/2
ḫ.+ a 186a/45
ḫ.+ ı 180a/23
ḫ.+ ıla 182b/13
ḫ.+ uŋ 186a/38

ḥayrān (Ar.) şaşırmış, çok tutkun
ḥ. 184a/36, 184b/41, 188b/43, 189b/17, 190a/42, 192a/41, 194a/19
ḥ. eyle 190b/8
ḥ. eylerin 185a/6
ḥ. olam 184a/36, 184b/30
ḥ. oldı 187b/7
ḥ. olup 180b/26
ḥ. olur 187b/34

hāy u hūy (Far.) eğlenceden çıkan gürültü
h. 175a/42

ḥayvān (Ar.) canlılık
ḥ. 174b/24, 184a/43, 187a/31, 187b/29, 189a/9
ḥ. olam 184b/32
ḥ.+ dadur 190a/16
ḥ.+ dan 186a/35
ḥ.+ lar 191b/42
ḥ.+ lara 180a/42
āb-ı ḥ.+ sın 192a/35

ḥayy Allah'ın adlarından
ḥ.- i yā 180a/31
ḥ. 184b/48, 184b/8
ḫayyu'l beḳā 182a/9
ḥayyu'l ḳayyūm 178b/6, 183a/22

ḫaẕer (Ar.) sakınma
ḥ. 193a/1

ḥāżır (Ar.) hazır, huzurda, meydanda
ḥ. 178b/33, 180b/35, 180b/41, 181b/20, 187b/1
ḥ. olġıl 177a/1
ḥ. oldı 173b/2
ḥ.+ sın 186a/20
ḥ.+ van 176b/38

ḫazīne (Ar.) hazine, define
ḫ. 178b/6, 181b/8
ḫ.+ den 178a/29, 179a/1
ḫ.+ sinde 178b/15

ḫazne (< Ar. hazine) hazine, define
ḫ.+ dür 189b/6
ḫ.+ sidür 194a/14
ḫ.+ sin 188a/39

ḥażret (Ar.) saygı saymak üzerre büyüklere verilen unvan
ḥ. oldı 187b/7
ḥ.+ de 181a/8
ḥ.+ dedür 178a/19
ḥ.+ e 178a/18, 180b/22, 180b/45, 190a/12, 190b/20, 192a/2, 193b/23
ḥ.+ ine 195a/9

ḥ.+ inde 174a/11, 174a/22, 178b/19
ḥ.+ inden 174a/3
ḥ.+ üŋüŋ 180a/32

hece (Ar.) hece
h.+ si 188b/27
h.+ yimiş 190a/5

helāk (Ar.) mahvolma
h. olur 174b/34

ḥelāl (Ar.) kullanılması dinin hükümleri bakımından haram olmayan
ḥ. 181b/31, 194a/13
ḥ. ḳıldı 183a/34
ḥ.+ dür 179b/21, 179b/28, 185b/44
ḥ. 181b/31, 194a/13
ḥ. ḳıldı 183a/34
ḥ.+ dür 179b/21, 179b/28, 185b/44
ḥ. 181b/31, 194a/13
ḥ. ḳıldı 183a/34
ḥ.+ dür 179b/21, 179b/28, 185b/44

hele (Far.) madem
h. 186b/1

hem (Far.) hem
h. 178b/7, 180a/39, 180a/42, 180a/45, 180a/46, 180a/47, 181b/37, 183b/30, 184a/39, 184a/40, 184b/23, 184b/40, 184b/44, 184b/47, 186a/20, 186a/41, 187a/7, 188a/10, 188a/41, 188a/7, 188b/46, 189a/28, 189b/38, 190a/23, 190a/36, 190b/44, 191a/42, 191b/5, 192a/8, 193a/6, 194a/1, 194a/24
h.+ dem 191a/32
h.+ reng 191a/36

hemān(Far.) hemen
h. 179a/31, 180b/40, 183a/17, 185b/45, 192b/37, 194b/23

hemdeş (Far.+T.) aynı işi yapan, aynı düşünceyi paylaşan
h.+ ler 178a/11

hemīn (Far.) bu bile, tıpkı
h. 195a/9

hemīşe (Far.) daima
h. 175b/14, 175b/20, 183b/25, 186b/29, 187b/30, 192b/3, 194b/12

hemneşīn (Far.) arkadaş
h.+ üŋ 178b/39

hemrāh (Far.) yoldaş
h. olam 184b/38

henüz (Far.) şimdiye kadar
h. 181a/36, 181b/26, 194a/8

hep (Far.) hep
h. 179b/36, 182b/18, 182b/35, 182b/4, 183b/14, 190b/28, 190b/36, 191a/14, 192a/22, 192b/37, 192b/8, 193b/40

her (Far.) her
h. 174a/2, 174a/21, 174a/31, 175a/20, 175a/26, 175b/23, 176a/48, 176b/3, 176b/38, 176b/4, 177a/48, 177a/6, 177b/14, 177b/15, 177b/16, 177b/17, 177b/7, 178a/14, 178a/34,178b/38, 179a/11, 179a/34, 179a/37, 179b/19, 179b/3, 180a/15, 180b/44, 181a/13, 181a/15, 181a/24, 182b/30, 182b/45, 183a/24, 183a/34, 183a/36, 183b/29, 183b/5, 184a/17, 184b/15, 185b/28, 185b/29, 185b/34, 186b/25, 187b/28, 187b/37, 187b/38, 187b/7, 188a/42, 188b/13, 188b/18, 188b/21, 188b/22, 188b/27, 188b/8, 189a/14, 189a/37, 189b/9,

190a/19, 190a/21, 190a/22, 190a/32, 190b/8, 191a/11, 191a/8, 191a/9, 191b/18, 191b/40, 191b/41, 192a/11, 192b/3, 192b/30, 193a/15, 193a/17, 193a/7, 193b/28, 193b/40, 194a/12, 194a/16, 194a/17, 194a/5, 194b/15, 194b/25, 194b/42, 195a/21, 195a/38,
h. bir 196a/12, 196a/14

hergiz (Far.) asla
h. 177a/22, 179a/44, 183b/42, 187a/32, 187a/36, 190b/30, 194b/42, 194b/43183a/36

hevā (Ar.) heves
h. 175b/47, 176a/14, 176a/15, 176a/17, 190b/20
h.+ dan 188a/2, 189a/12
h.+ sından 181b/15
h.+ ya 178b/10, 180b/30

hevāī (Ar.) nefsine düşkün
h. 190a/26

hevāset (Ar.) nefse uyarak yapılan şeyler, kötülük
h. 180a/25

heves (Ar.) heves, istek
h. 173b/11, 182a/31
h.+ i 190b/18
h.+ üm 181b/30, 181b/32

hey hey! hitap, soru ve emirde kullanılan nida
h. 187a/21, 190b/25

heybet (Ar.) korku ile saygı duygularını birden uyandıran hal
h.+ ümden 176b/31
h.+ inden 174b/41

heyhāt (Ar.) yazık, ne yazık!
h. 179a/21, 191a/37

hezār (Far.) bülbül
h. 184b/33, 189a/42, 194b/9

hezīmet (Ar.) bozgun
h.+ ine 178b/9

ḫırḳa (Ar.) kalın kumaştan yapılmış ceket, giyecek
ḫ. 184b/14, 185b/2, 189a/29, 193b/15
183b/13
ḫ.+ pūş eyledi 190b/34
ḫ.+ ya 183b/43

ḫırş (Ar.) öfke, kızgınlık
ḫ. 180a/47, 190b/20, 194a/7

ḫısāl (Ar.) huylar
ḫ. 173b/13

ḫışm (Far.) kızgınlık, öfke
ḫ. ėdüp 185a/15

ḫıyānet (Ar.) hainlik
ḫ. 189a/19
ḫ. ḳılar 174b/30
ḫ.+ dür 185b/18

ḥicāb (Ar.) utanma, haya
ḥ. 179a/19, 179b/7, 181a/21, 191b/41, 192b/15, 192b/2, 193b/42
ḥ.+ dur 193b/42
ḥ.+ ı 186a/24, 192b/2
ḥ.+ ıdur 182a/19
ḥ. + ın 191a/13
ḥ.+ ları 185b/8
ḥ.+ suz 185b/26
ḥ.+ umı 193b/34
ḥ.+ uŋ 192b/1

ḥicāb (Ar.+T.) Mahçup, haya sahibi
ḥ.+ dur 183a/24

hicrān (Ar.) ayrılık
h. olam 184b/38

hīç (Far.) yok denecek kadar az
h. 174a/20, 174a/29, 174b/11,

174b/15, 174b/2, 174b/32, 174b/33, 174b/39, 174b/40, 174b/41, 174b/45, 174b/5, 175b/2, 175b/37, 175b/49, 175b/6, 176a/22, 176b/10, 176b/13,176b/37, 177a/18, 177a/26, 177b/22, 178a/39, 179a/18, 179b/41, 180a/28, 181b/14, 181b/28, 182b/10, 182b/21, 182b/30, 183b/25, 183b/39, 184a/27, 184a/29, 184b/15, 186a/20, 186a/40, 186b/16, 186b/38, 189a/22, 190b/30, 191b/38, 192b/28, 192b/35, 192b/36, 193a/9, 193b/27, 194a/29, 194b/25, 194b/40, 194b/41, 195a/18, 195a/20, 195a/27, 196a/1
h.+ e 193b/27

hidāyet (Ar.) doğru yola kılavuzlama
h. 173b/17
h.+ i 173b/17

ḫidmet (Ar.) iş, hizmet, vazife
ḫ. eyle 190a/38
ḫ.+ i 190a/23

ḥikmet (Ar.) hakimlik
ḥ. 173b/1, 180b/32, 180b/34, 190b/1
ḥ.+ den 183a/32
ḥ.+ i 173b/6
ʿilm-i ḥ.+ i 185b/27, 190b/1
ḥ.+ ile 184b/28, 190b/22, 192a/4
ḥ.+ ine 186b/20
ḥ.+ üŋ 181b/39, 184b/4

ḫilāf (Ar.) karşı, zıt, yalan
ḫ. 189a/21

ḫilʿat (Ar.) Eskiden padişah veya vezir tarafından takdir edilen, beğenilen kimseye giydirilen süslü elbise
ḫ. 175b/43, 189a/22
ḫ.+ in 180a/1
ḫ.+ inden 176b/4

himmet (Ar.) gayret, emek, çalışma
h. 180b/20
h.+ i 174b/44, 186a/29, 192b/31
h.+ idür 192b/30
h.+ ine 174b/14
h.+ üŋ 174b/20

ḥisāb (Ar.) hesap
ḥ. 177a/27, 178b/23, 181a/26, 184b/12, 185a/16, 187b/12
ḥ. et 183a/22
ḥ. ėt 176b/25
ḥ.+ a 182b/12
ḥ.+ ı 174b/2, 178b/30
ḥ.+ ıdur 182a/19
ḥ.+ ın 178b/38
ḥ.+ uŋı 179b/36

ḫiṭāb (Ar.) konuşma, seslenme
ḫ. 181a/25, 195a/31
ḫ. ḳılur 188b/10

ḥiẕmet
ḥ. 177a/32, 180b/20

ḫoca
ḫ. 188a/6, 189a/34, 189a/35
ḫ.+ m 184a/19
ḫ.+ ŋa 193a/35

ḫod (Far.) sadece
ḫ. 174b/32, 176a/11, 176b/35, 179a/22, 180a/29, 181a/29, 182a/19, 189a/13, 189a/31, 190b/19, 191b/18, 191b/22

ḫodbīn (Far.) bencil
ḫ. 192b/18

ḫon (Far.) sofra, yemek
ḫ. 175b/20
ḫ.+ ı 194b/38
ḫ.+ ına 191a/17
ḫ.+ ını 185b/33, 189a/40

ḫor (Far) : değersiz, bayağı, adi kimse
ḫ. 177a/2

ḫorlıḳ (Far+T.) değersizlik
ḫ. 188b/13

ḫoş (Far.) iyi, güzel
ḫ. 175b/17, 175b/32, 176b/17, 177a/32, 177a/9, 177b/14, 177b/30, 177b/33, 178a/21, 178b/46, 180a/31, 180b/15, 181b/39, 182b/32, 183b/42, 183b/44, 183b/7, 186a/14, 191a/19, 191b/12, 194a/40, 194b/41, 194b/9, 195a/35
ḫ. eder 195a/40
ḫ.+ça 195a/36
ḫ.+ dur 181a/30, 187b/39, 191b/14, 192b/19, 194a/26
ḫ.+ ı 192b/43

ḫoşlıḳ (Far.+T.) iyilik, güzellik
ḫ.+ lar 194b/6

ḫoşnūd (Far.) razı, memnun
ḫ. 180b/37

hū (I) (Ar.) Allah
h. 184b/8, 185b/42
h.+ yıla 191a/34

hū (II) (Ar.) derviş selamı
h. 185b/42

ḫu **(** Far.) huy (krş. **ḫū, ḫūy**)
ḫ.+ sı 174b/41

ḫulu (Far.+T.) huylu (krş. **ḫūlu**)
ḫ. 193a/12

ḫū (Far.) huy (krş. **ḫu, ḫūy**)
ḫ. 173b/17, 178b/3, 184b/31, 192a/45
ḫ.+ dan 190a/9
ḫ.+ dur 179b/20, 179b/27
ḫ.+ sı 178a/4

ḫudā (Far.) Allah
ḫ.+ nuŋ 184b/37

ḫudāyī (Far.) Allah'a mensup
ḫ.+ ler 187b/12

ḫulāṣa (Ar.) sözün özü
ḫ.+ sı durur 188b/16

ḫulḳ (Ar.) huy, tabiat
ḫ. 173b/9, 183b/34
ḫ.+ ıla 186b/41
ḫ.+ ın 195a/9
ḫ.+ lar 183b/19

ḫūlu (Far. +T.) huylu (krş. **ḫulu**)
ḫ.+ yısaŋ 176b/24

ḫumār (Ar.) içki sonrası sersemlik
ḫ. 191b/40, 192b/3
ḫ.+ umı 191b/19
ḫ.+ dan 194a/43

ḫūn (Far.) kan
ḫ. 174b/48
ḫ.+ uŋa 192b/31
ḫ.+ ın 185a/36

ḫūn-rīz (Far.) kan döken
ḫ. 174b/48
ḫ.+ uŋa 192b/31
ḫ.+ em 176b/30

ḥūr (Ar.) ahu gözlü cennet kızları
ḥ. 178a/40, 178a/41, 178a/47, 178a/48, 188a/35, 182a/22, 184b/35

ḫurd (Far.) küçük, ufak
ḫ. 184b/30

ḫūrī (Far.) cennet kızları
ḥ. 181b/30, 181b/31, 184a/4, 184a/5, 190b/15
ḥ.+ yle 191a/1
ḥ.+ si 183b/24

ḫūy **(** Far.) huy (krş. **ḫu, ḫūy)**
ḫ.+ ıla 175b/4, 177a/11
ḫ.+ uŋ 175b/3

ḥücre (Ar.) odacık

ḥ.+ de 182b/3

ḥük(ü)m (Ar.) emir
ḥ.- i sulṭān 187b/25
ḥ. 182a/14
ḥ. ederem 192a/11
ḥ. edüp 180b/23
ḥ. etmiş 176b/16
ḥ.+ i 180b/17, 185a/36, 188a/9
ḥ.+ ine 182a/41
ḥ.+ üm 187b/25
ḥ.+ ümdedür 187b/26
ḥ.+ üŋ 183a/4
ḥ.+ üŋden 180a/11, 180a/18
ḥ.+ ler 188a/38

hümā (Far.) devlet kuşu
h. 192b/32, 192b/7

hüner (Far.) marifet
h. 175b/1, 175b/16, 177b/13, 192b/1
h.+ üme 176b/35

ḫünkār (Far.) padişah, hükümdar
ḫ.+ um 187b/3, 192b/33

ḥürmet (Ar.) saygı
ḥ. 188b/13

I

ıḳlıḳ kemençeye benzeyen bir nevi eski zaman çalgısı.
ı.+ ı 193b/14

ımıḳ- itaat etmek, boyun eğmek
ı.- dı 174a/44

ır- ayırmak
ı.- ar 189a/5
ı.- ma 183a/11
ı.- maya 182b/38
ı.- maz 178b/48, 186b/30, 187b/24, 194a/34

ıraḳ uzak
ı. 175b/39, 175b/44, 176b/27, 177b/42, 179a/16, 179a/25, 179a/6, 179a/9, 180a/35, 180a/47, 182a/16, 182b/33, 184b/25, 184b/4, 185a/39, 186a/28, 189a/27, 189b/33, 190a/14, 191a/20, 193a/4, 193b/44
ı.+ a 183b/30
ı.+ dur 186a/28, 192b/35

ıraḳlıḳ uzaklık
ı.+ dan 193a/4

ırıl- ayrılmak
ı.- madı 194a/31
ı.- madın 174a/11, 175b/20
ı.- maduḳ 195a/38
ı.- masuz 192a/4
ı.- mayam 186a/16
ı.- maz 181a/39, 182a/40, 184a/29

ırmaḳ ırmak
ı. 176a/37, 176a/38, 190b/13, 191b/5, 191b/6, 192b/22, 193b/44
ı.+ ıla 188b/39
ı.+ lara 180b/29

ışmarla- (Far.+T.) bir şeyi emanet etmek
ı.- dı 193b/4
ı.- r 184a/25

ıssı sıcak, sıcaklık
ı. 182a/42, 185a/40

ıssuz ıssız, tenha
ı. 177a/7, 182b/2, 186b/16

ıssuzlıḳ ıssızlık
ı. 185b/39

ʿışḳ (Ar.) aşk, sevgi
ʿı. 174b/8, 177b/30, 177b/31, 178a/23, 178a/33, 178b/18, 178b/19, 178b/21, 178b/22, 180b/22, 180b/44, 181a/30, 181a/32, 181a/33, 181a/35,

181a/38, 181b/25, 181b/26, 181b/9, 182a/19, 182a/28, 182a/3, 182a/38, 182a/40, 182a/41, 182a/43, 182a/5, 182a/6, 182b/12, 182b/15, 182b/27, 182b/29, 182b/37, 182b/39, 182b/40, 182b/43, 182b/45, 182b/9, 183a/22, 183a/23, 183a/24, 183a/3, 183a/9, 183b/3, 183b/38, 184b/17, 185a/29, 185a/36, 185a/38, 185a/41, 185a/43, 186a/11, 186a/41, 186b/26, 186b/3, 186b/6, 187a/13, 187a/14, 187a/15, 187a/16, 187a/17, 187a/18, 187a/19, 187a/3, 187a/5, 187a/6, 187a/8, 187b/10, 187b/33, 187b/34, 187b/44, 187b/8, 188a/18, 188b/11, 188b/3, 188b/26, 188b/3, 188b/44, 188b/46, 189a/16, 189a/44, 189a/5, 189b/20, 189b/6, 190a/25, 190b/16, 190b/34, 190b/43, 191a/17, 191a/18, 191a/35, 191b/11, 191b/13, 191b/17, 191b/40, 191b/9, 192a/2, 192b/16, 192b/22, 192b/30, 192b/43, 193a/23, 193a/9, 193b/13, 193b/39, 193b/6, 194a/10, 194a/13, 194a/14, 194a/17, 194a/37, 194a/9, 194b/19, 194b/39, 195a/15, 195a/17, 195a/4, 196a/6

ehl-i ʿı. 178b/12

ʿı. oldı 180b/45

ʿı.+ a 178b/21, 180b/36, 180b/42, 181a/33, 181b/23, 182a/18, 182a/39, 182a/42, 182b/12, 182b/25, 182b/42, 183a/29, 183a/38, 183b/3, 186a/17, 187a/1, 187a/18, 187b/36, 188a/36, 189a/29, 189b/37, 190a/5, 190b/44, 191b/21, 192a/37, 192b/26, 193a/23, 194a/19, 194b/44

ʿı.+ da 178b/20, 182b/11

ʿı.+ dan 182a/5, 182b/40, 187a/4, 187b/9, 189a/25, 189a/31, 190a/23, 190b/1, 191b/37, 192b/8, 194a/15, 194a/9

ʿı.+ dur 183a/25, 192b/8, 193a/22, 194a/15

bīḥadd-i bīpayān-ı ʿı.+ dur 190b/38

cān-ı ʿı.+ dur 190b/36

ʿirfān-ı ʿı.+ dur 190b/41

īmān-ı ʿı.+ dur 190b/44

Mūsī-yi ʿİmrān-ı ʿı.+ dur 190b/42

ḫandān-ı ʿı.+ dur 190b/39

pinhān-ı ʿı.+ dur 190b/37

sergerdān-ı ʿı.+ dur 190b/43

ḳurbān-ı ʿı.+ dur 190b/7

Yūsuf-ı Kenʿān-ı ʿı.+ dur 190b/40

ʿı.+ ı 178b/20, 181b/22, 181b/26, 181b/3, 183a/42, 186b/31, 189b/35, 190a/25, 190b/29, 190b/33, 190b/35, 192a/42, 193a/14, 193b/45

ʿı.+ ıla 188b/24, 190a/19, 191a/36, 191a/38, 191a/42, 193b/45

ʿı.+ ıladur 192b/43

ʿı.+ ına 187a/28

ʿı.+ içün 183a/39, 183a/40

ʿı.+ la 182b/29, 183a/33, 184a/19, 185b/1, 186b/6, 187a/3, 191a/27, 192a/46

ʿı.+ suz 183a/20, 185a/34, 189a/31, 192b/43, 194a/13

ʿı.+ suzlara 181b/22, 187a/4

ʿı.+ uŋ 181a/31, 182b/10, 182b/26, 183b/4, 186b/11, 186b/5, 186b/9, 187a/20, 187a/9, 189a/40, 189b/3, 190a/42, 190b/11, 190b/3, 190b/38, 190b/39, 190b/8, 192a/39, 193a/16, 194a/20, 194a/29, 194b/18, 194b/37, 194b/44, 194b/45, 195a/18

ʿı.+ uŋa 184a/20, 190b/3

ʿı.+ uŋdan 186a/16, 186a/18, 189a/39

ʿı.+ uŋıla 181a/30, 186b/10, 190a/43, 190b/4, 194b/24
ʿı.+ uŋ 189a/41, 190a/24

ʿ**ışḳsuz** (Ar+T.) aşksız
ʿı. 194a/14
ʿı.+ laruŋ 194a/15

ʿ**ıyān** (Ar.) belli, açık
ʿı. 179b/7, 180a/40, 192a/34

İ

i- imek eylemi
i.- di 185a/28, 190a/8, 192a/10
ḳadīmden i.- di 178a/11
i.- dük 185a/22, 192a/40, 192a/45
i.- düm 188b/43
i.- düŋ 177a/8
i.- ken 192a/40, 192a/41, 192a/42, 192a/43, 192a/44, 192a/46, 193a/28
i.- miş 186b/39, 191a/22

ʿ**ibādet** (Ar.) ibadet, Allah'ın emirlerini yerine getirme
ʿi.+ üm 183b/44
ʿi.+ üŋ 182b/19

ʿ**ibāret** (Ar.) … dan meydana gelmiş, bir şeyin aynı olup başkası olmayan
ʿi.+ üŋ 181b/38

ʿ**ibret** (Ar.) kötü bir olaydan alınan ders
ʿi. 186a/36, 187a/27, 187b/14
ʿi.+ de 186a/36

icāzet (Ar.) izin
i. 179b/29
i.+ üm 183b/40

iç iç
i. 183b/44
i.+ erde 178b/3
i.+ erki 177a/16
i.+ i 180a/2, 190a/8, 191a/9, 191b/14
i.+ inde 174a/27, 174b/34, 175b/11, 175b/8, 176a/22, 177a/10, 177a/37, 177b/13, 177b/16, 177b/39, 177b/43, 177b/8, 178b/14, 178b/21, 178b/9, 179a/19, 179a/29, 180a/17, 180b/39, 180b/43, 181b/18, 181b/24, 181b/38, 181b/41, 182a/23, 183a/14, 183a/6, 183b/39, 184a/27, 184a/28, 184a/29, 184a/30, 184a/31, 184a/32, 184a/33, 184a/34, 184a/35, 184a/41, 185a/16, 185b/1, 185b/14, 185b/15, 185b/2, 185b/3, 185b/4, 185b/5, 187a/2, 187a/29, 187a/39, 188a/41, 188b/24, 189a/4, 189b/24, 189b/6, 190b/31, 190b/36, 191b/42, 193a/13, 193b/11, 193b/6, 194a/40, 194b/17, 194b/18, 194b/19, 194b/20, 194b/21, 194b/22, 194b/23, 194b/24, 194b/45, 195a/30
i.+ indeki 188b/18
i.+ üm 183b/7
i.+ ümde 190a/21, 195a/17
i.+ ümüzde 179b/4
i.+ üŋ 177a/17, 182b/17

iç- içmek
i.- di 190b/32
i.- diler 187a/39
i.- düm 183a/1, 192b/22
i.- eliden 194a/18, 194a/29
i.- en 185b/26
i.- er 177a/8, 179a/23, 190a/19, 192b/37, 193b/13
i.- erdük 192a/43
i.- erise 191b/40
i.- erisem 190b/13
i.- erler 175b/17
i.- ersüŋ 187a/19
i.- esin 184a/7
i.- ilmedügi 194a/6
i.- medi 193b/22
i.- mez 194b/43

i.- mişem 180b/11
i.- üben 191a/38

içerü içeri
i. 177a/41, 177a/9, 182a/35, 183a/16, 184a/7, 187b/21, 190a/14, 192a/34, 192a/35, 193a/38, 193a/39, 193a/40, 193a/41, 193a/42, 193a/43, 193b/16, 193b/17, 193b/18
i.+ den 188b/20
i.+ ki 177a/15, 177a/19
i.+ sin 192a/1
i.+ ye 188b/20

içre içinde
i. 177b/30, 179a/18, 181a/43, 183b/34, 184b/18, 189b/8, 189b/9

içün için, nedeniyle, amacıyla
i. 175a/3, 177b/28, 177b/35, 178a/31, 178a/46, 180a/23, 181a/16, 183a/1, 189b/26, 191a/2, 193b/41
i.+ dür 194a/2

içür- içirmek
i.- düŋ 184b/1

ifṭār (Ar.) oruç açma
i. 191b/34

igne iğne
i.+ yi 186b/22

iġvā (Ar.) azdırma, baştan çıkarma
i. edüp 184a/12

iḥdād (Ar.) keskinleştirme
i. 175a/17

iḫlāṣ (Ar.) temiz sevgi, gönülden gelen bağlılık
i. 183a/30, 183a/42
i.+ la 186a/40

iḥsān
i. 173b/20, 189b/22
i. olam 184b/42

iḫtiyār
i. 191a/3
i. ola 177b/45

iki (I) iki, yarı
i. 174a/2, 174b/35, 177a/27, 177a/42, 178a/11, 178b/18, 178b/22, 179b/38, 180a/17, 181a/14, 181a/20, 181b/8, 182a/22, 183a/10, 183a/12, 183a/29, 183a/9, 183b/22, 183b/23, 183b/28, 183b/35, 184a/16, 184a/2, 185b/18, 185b/38, 185b/7, 186a/37, 186b/15, 188a/34, 188b/2, 189a/27, 190a/20, 190a/6, 190b/12, 191a/23, 191b/9, 192b/17, 192b/22, 192b/40, 193b/12, 194b/26, 195a/17, 196a/3
i.+ den 194b/40
i.+ müz 187b/4, 187b/6
i.+ si 187b/24, 189a/27, 191b/19, 194b/41
(II) ayrılık, şirk
i. 185a/24, 186a/32
i.+ den 184b/11

ikilik ikilik, tasavvufta Allah'ın mutlak ve sonsuz varlığının birliği karşısında ikinci bir müstakil varlık kabul etme
i. 183b/33, 192b/18
i.+ den 181b/43, 189a/28, 191a/17
i.+ i 185b/15
i.+ ile 183b/33
i.+ üm 189b/27

ikinci ikinci
i. 173b/2, 181b/14, 184a/2
i.+ si 188b/28

iḳlim (< Ar.ıklîm) memleket, diyar
i.+ e 180b/23
i.+ ine 185b/17

iḳrār (Ar.) bildirme, saklamadan söyleme
i. ėden 190a/39
i. eder 194b/15
i.+ dur 185b/45
i.+ ı 174b/40

il ülke, diyar, memleket
i. 175a/45, 189a/43, 189b/24, 189b/34, 193a/2
i.+ de 176b/13, 179a/11, 192a/22, 192b/17
i.+ den 185a/42, 191b/15
i.+ e 196a/1, 188a/9
i.+ ine 189a/44
i.+ üme 196a/2

ilahī (Ar.) Allahım, ey Allah
i. 177b/45, 180a/9, 183a/33, 189a/20, 193b/28
i.+ dür 182a/7, 193b/14

ile ile, birlikte, vasıtasıyla
i. 173b/11, 174b/11, 174b/12, 175b/6, 176a/15, 184b/15, 187a/25, 188a/1, 190a/35, 194a/36

ilerü ileri
i. 175b/1, 175b/5, 187a/30, 188b/6, 191a/41, 193a/5, 196a/7

ilet- iletmek
i.- di 176a/47, 176b/19, 189a/15, 193b/29
i.- düŋ 189b/39
i.- gil 183a/10
i.- me 186b/7
i.- ürler 183b/37
i.- en 174a/19

iley huzur, ön
i.+ inde 181a/34
i.+ inden 191b/15

ʿ**il(i)m** (Ar.) bilme, biliş
ʿi. 182a/19
ṭālib-i ʿi.+ lerüz 188b/3
ʿi.- i ʿamel 189a/26
ʿi.- i ledündür 192a/6
ʿi.- i ḥikmet 190b/1
ʿi.- i ḥikmeti 185b/27
ʿi.- i Ḳurʾān 194a/13
ʿi. 177a/40, 178a/35, 181b/24, 186a/35, 186a/36, 190a/41, 190b/1, 194b/3, 194b/9
ʿi.+ ile 193b/38
ʿi.+ in 175a/30, 190a/26
ʿi.+ inden 186a/41
ʿi.+ ine 183a/29
ʿi.+ üŋ 186a/39, 189a/26

ilkin ilk olarak, başlangıçta
i. 175a/11

illā (Ar.) ille, mutlaka
i. 183a/33, 183b/7, 188b/41, 193a/27

illā'llāh (Ar.) yeter, bıktık anlamında usanç anlatır
i. 191a/34

ʿ**illet** (Ar.) hastalık
ʿi.+ ümüz 194b/29

ʿ**ilme'l-yaḳīn** (Ar.) delile dayanan kesin bilgi
ʿi.+ dür 173b/18, 173b/19

ilt- iletmek
i.- e 187b/43
i.- ibilem 187b/18

imām (Ar.) imam, namazda kendisine uyulan kimse
i.+ dur 189a/16

ʿ**imāme** (Ar.) sarık
ʿi. 176b/9

īmān (Ar.) inanma, İslam dinini kabul etme
ī.+ umuz 187b/10
ī.- ı ʿışḳdur 190b/44

ī. 173b/17, 173b/18, 173b/19, 173b/20, 176b/43, 176b/44, 180b/30, 182b/10, 182b/44, 185b/37, 186a/17, 186a/33, 186b/24, 187b/31, 189b/2, 189b/43, 191a/25, 191b/19, 192a/35, 192b/20, 193a/26, 194b/21
ī. durur 189b/1
ī. olam 184b/42
ī.+ a 189b/1, 192b/26
ī.+ dan 193a/42
ī.+ dur 180a/4, 183a/20, 185a/34
ī.+ ı 174a/17, 175b/39, 178a/28, 183a/20, 185a/34, 188a/17, 189b/1
ī. durur
ī.+ ımış 194a/1
ī.+ ından 187b/15
ī.+ ını 175a/1, 183a/40
ī.+ ıyla 177a/38
ī.+ sın 192a/35
ī.+ suz 175b/34, 176b/42
ī.+ um 187b/31
dīn-i ī.+ umuza 185a/12
ī.+ uŋ 174a/18, 188b/31

īmānlu (Ar+T.) imanlı olan
ī. 180a/4
ī. durur 183a/25

ʿ**imāret** (Ar.) bayındırlık
ʿi. 182b/17, 186a/43
ʿi.+ i 186b/34

imdi şimdi
i. 174a/4, 174a/42, 175a/1, 175a/11, 175a/21, 175a/37, 175b/31, 176a/19, 176a/25,176a/31, 178a/17, 178b/42, 179a/15, 179b/10, 179b/8, 181a/15, 184b/47, 185a/41, 185b/33, 186b/23, 186b/39, 189b/12, 190b/35, 191a/26, 191a/30, 191b/10, 191b/12, 191b/23, 191b/24, 191b/25, 191b/26, 191b/27, 191b/28, 192a/20, 192b/1, 192b/39, 192b/9, 193a/2, 195a/5

imkān (Ar.) olabilirlik
i. olam 184b/42

imrūz (Far.) bugün
i. 179b/14

iŋ inleme sesi (krş. **iŋile-, iŋle-**)
i. 196a/5

in- inmek
i.- di 175a/17, 175a/3, 176b/21, 177b/43, 177b/8, 183a/39, 186a/34
i.- dür 185a/8
i.- em 184a/42
i.- en 190a/24, 190a/5
i.- esin 175b/13, 175b/37
i.- mez 175b/35
i.- üben 183b/27

īn (Far.) bu
ī. olam 184b/40

inan- inanmak
i.- duḳ 183b/15
i.- ıcaḳ 195a/21
i.- ma 195a/3
i.- mayan 180b/40, 192a/3, 193a/10
i.- mazduŋ 176a/24
i.- mazısaŋ 174b/25

ʿ**ināyet** (Ar.) dikkat, gayret, özenme
ʿi. 184a/16, 192a/26, 193b/9
ʿi.+ dür 192b/31, 192b/32
ʿi.+ i 186b/38
ʿi.+ ümüz 194b/30

ince ince, dikkatlice
i. 176b/2, 191a/22, 193b/29
i.+ den 189b/4
i.+ yimiş 189b/4

indi şimdi
i. 182a/24, 182a/25, 182a/26,

190a/27

indür- indirmek
i.- em 194a/22
i.- imeye 188b/33
i.- mege 194a/21

iŋen çok, pek
i. 185a/4, 185a/7

iŋildü inilti
i.+ m 191a/5

iŋile- inlemek (krş. **iŋle-**)

i.- r 179b/47, 191a/10, 191a/11, 191a/4, 191a/5, 191a/6, 191a/7, 191a/8, 191a/9
i.- rem 191a/4
i.- yin 187b/22

inkār (Ar.) yaptığını saklama, gizleme
i.+ um 183b/42

iŋle- inlemek (krş. **iŋile-**)
i.- dügüm 191a/4
i.- r 184a/31

ins (Ar.) insan
i. 181b/40
i.+ ile 187b/26

inṣāf (Ar.) merhamete dayanan adalet
i.+ a 195a/35

insān (Ar.) adam, insan
i. 184a/39, 184a/43, 184a/45

insī (Ar.) insani
i. 184b/16

intiḳām (Ar.) öc alma
i.+ uŋ 180a/20

ip ip
i. durur 174a/12
i.+ i 176a/15

iplik iplik
i. 184a/25

ʿirfān (Ar.) bilme, anlama
ʿi.- ı ʿışḳdur 190b/41
ʿi. 194b/18

irki önceki
i.+ dür 174b/43

isbāt (Ar.) şahit ve delil göstererek doğrusunu meydana çıkarma
i. 191a/34

ise i- yardımcı eyleminin şart hali
i. 177a/23, 181b/17, 188b/2

is(i)m (Ar.) isim, ad
i.- i aʿẓam 185a/20
i.+ i 191b/20
i.+ üŋ 174a/47

issi sahip
i. 174b/12, 174b/44, 175a/30, 176a/26, 176b/22, 177a/4, 177b/12, 177b/32, 177b/37, 178a/43, 180b/27, 180b/32, 181a/44, 182b/12, 184a/21, 184a/23, 186a/45, 186b/16, 189a/14
i.+ ni 189b/36
i.+ yle 192b/24

iste- istemek
i. 176a/25, 191a/30
i.- dügüm 179a/41
i.- dügüŋ 178b/25
i.- me 190a/44
i.- megil 190a/14
i.- mezem 184a/43
i.- r 177b/32, 183a/18, 184a/28, 187b/39
i.- ridüm 191a/27
i.- risem 181b/20, 182b/35
i.- riseŋ 175b/43, 176b/17, 176b/23, 178a/5, 178b/26, 184a/8, 189a/25, 194a/11, 194a/12

i.- rseŋ 181b/24
i.- rsin 185b/13, 192b/15
i.- se 192b/34
i.- sün 193a/13
i.- ye 183a/27
i.- yelüm 189b/36, 190a/36
i.- yen 185b/32, 190a/13
i.- yeni 187b/29
i.- yeyin 190b/10
i.- yici 194b/23
i.- yü 184b/10, 190a/22
i.- yüben 190a/28
i.- yüp 183a/38, 194a/4

istiġfār (Ar.) Allah'tan günahın bağışlanmasını isteme
i. 191a/24

ʿişyān (Ar.) itaatsizlik, ayaklanma
ʿi. olam 184b/20

iş vazife, iş
i. 174b/6, 175b/26, 176b/11, 176b/23, 177a/22, 177a/29, 177a/36, 177a/38, 177a/9, 177b/27, 177b/34, 177b/45, 177b/46, 179b/32, 179b/43, 179b/8, 180a/40, 181a/27, 182a/29, 182b/14, 183b/13, 183b/17, 183b/45, 183b/9, 187b/38, 189b/36, 192a/4, 193b/44, 194a/37, 195a/14
i.+ de 179a/7, 180a/44
i.+ dedür 189a/27
i.+ den 177a/27
i.+ dür 192b/42
i.+ e 174a/20, 175a/12, 175b/1, 175b/2, 176a/36, 176b/5, 178a/16, 178a/31, 178a/9, 180b/1, 182a/8, 182b/5
i.+ i 175a/19, 175a/27, 175a/39, 176b/45, 176b/47, 179b/3, 182a/14, 182a/43, 183a/40, 183b/18, 189b/9, 192b/32, 192b/40, 192b/42, 193a/34, 193a/42, 194a/8
i.+ idür 174a/14, 176a/26, 185a/37
i.+ inde 179a/44
i.+ ine 174b/22, 184a/14
i.+ ler 177a/6, 178b/21, 178b/36, 181a/37, 189b/7
i.+ lere 190a/21
i.+ leri 180a/42, 181a/23, 181a/26, 191a/28, 195a/10
i.+ üm 176b/36, 180a/45, 182b/34, 182b/36, 183b/14, 186a/17, 190a/9, 193b/37, 195a/14, 195a/15
i.+ üŋ 177b/17, 177b/7, 178b/29, 178b/33, 178b/37, 179a/27, 181b/33, 192b/38, 193b/44, 194a/39
i.+ üŋe 181a/41
i.+ üŋi 176a/3

işāret (Ar.) belirti, iz
i. 182a/23, 184b/11

işbu bu, işte bu
i. 176a/12, 180b/12, 181b/29, 182a/17, 184a/18, 184a/8, 185a/37, 185b/22, 185b/32, 187b/21, 188b/18, 188b/20, 188b/34, 189b/36, 189b/4, 189b/6, 190a/9

işde işte
i. 182b/31

işit- duymak, işitmek
i. 176a/31, 179b/33, 183a/43, 191b/18, 195a/36
i.- di 174a/39, 175a/6, 176b/21
i.- dügümi 184a/28
i.- dügüŋ 186b/44
i.- düm 180b/2, 187b/12, 190a/11
i.- gil 182b/24
i.- meye 183b/26
i.- mez 174a/15, 176a/7, 176b/14, 178b/37, 179b/22, 183b/42
i.- mezem 180b/12, 184a/43
i.- mezsin 176a/21
i.- e 175b/24
i.- en 175b/45, 176b/2, 184b/6, 186a/13, 191a/4

i.- enler 176b/40, 185b/31
i.- üŋ 177b/39, 189a/12, 189b/31, 194a/43
i.- üp 191a/10
i.- ür 179a/20
i.- ürem 184a/43, 188b/19

işle- işlemek, yapmak
i.- di 175a/43, 189b/14
i.- düŋ 180a/15
i.- medi 183a/30
i.- nür 178b/11, 181a/1
i.- r 178a/11
i.- rise 178a/14
i.- sün 184b/10
i.- ye 191b/36

işlet- yaptırmak
i.- en 180a/38

ʿişret (Ar.) içki
ʿi.- i beşāretde 192a/17
ʿi. 174b/8, 177b/31
ʿi.+ i 188a/16
ʿi.+ inde 192a/17
ʿi.+ üm 183b/27
ʿi.+ üŋe 188a/17

it köpek
i. 178a/26, 178a/27

itāḳ (< Ar. iʿtāḳ) azad olma
i. 177a/33

iv- koşturmak
i.- e 191a/2

ʿivaż (Ar.) karşılık, bedel
ʿi.+ ın 181b/28, 178b/21

iz iz, belirti
i. 185b/1
i.+ i 177b/29, 185b/3, 193b/32

izle- izlemek
i. 174b/25
i.- düm 185b/3
i.- düŋ 193b/32
i.- memiş 177b/20
i.- mez 176b/1

ʿizz (Ar.) değer, kıymet
ʿi. 192b/11

ʿizzet (Ar.) değer, kıymet, yücelik
ʿi. 176b/14, 186b/28
ʿi.+ de 178a/37
ʿi.+ den 184b/42
ʿi.+ ile 184a/19, 192b/12

K

ḳāb (Ar.) uzaklık, mesafe
ḳ. 179a/19

ḳābıż (Ar.) kabz eden, alan, tutan
ḳ. 179a/36

ḳab(i)r (Ar.) kabir, mezar yeri
ḳ. 187b/34

ḳabūl (Ar.) kabul, alma, razı olma
ḳ. etdük 185a/10
ḳ. etmeye 179a/26, 183b/24
ḳ. etmeyem 183b/23
ḳ. ėtmez 183b/39
ḳ. etsün 190b/7
ḳ. ḳılmaz 192b/44

ḳaç- kaçmak
ḳ. 176a/17, 178a/20
ḳ.- a 187b/42, 195a/33
ḳ.- alum 177a/24
ḳ.- ar 175a/37, 176a/33, 176b/40, 178a/13
ḳ.- arısaŋ 179b/43
ḳ.- dı 175a/39
ḳ.- dum 186a/4, 192a/31
ḳ.- maġiçün 181b/31
ḳ.- uban 186a/3

ḳaç birkaç, bir iki
ḳ. 180a/17, 181a/20, 181b/30, 186a/41, 186b/44, 187a/39

ḳaçan ne zaman
ḳ. 175b/4, 177a/1, 181a/17,

182a/10, 182b/36, 183b/33, 190b/34, 191b/34, 193a/7, 194b/39

ḳadar (Ar.) kadar
ḳ. 174b/23, 175b/28, 176b/25, 188b/5, 192b/11, 194b/30

ḳadd (Ar.) boy
ḳ. 181b/37, 186b/32

ḳadem (Ar.) adım
ḳ. 180b/23, 180b/28, 191a/35, 191b/2, 192a/41, 192a/44, 192b/41, 193a/41
ḳ.+ i 190a/21
ḳ.+ ine 186b/43

ḳadeḥ (Ar.) içki bardağı
ḳ. 174b/8, 175a/48, 190a/34, 190b/32, 193b/22, 194a/18
ḳ.+ i 183a/31, 193b/13
ḳ.+ in 182a/4, 189a/7, 191b/9
ḳ.+ inden 191b/40
ḳ.+ ler 187b/45

ḳader (Ar.) kader, insanların başına geleceklere dair Allah'ın ezdeli hüküm ve takdiri
ḳ.+ de 181a/7

ḳādı (< Ar. kāzī) şeriat kurallarına göre hüküm veren hakim
ḳ. 182a/39

ḳadīm (Ar.) eski
kelām-ı ḳ. 179b/18
padişāh-ı ḳ. 173b/1
ḳ.+ den 182a/11, 183a/16
ḳ.+ den idi 178a/11
ḥaḳḳ-ı ḳ.+ e 188a/27
ḳ.+ i 175a/27, 178b/12
ḳ.+ üŋ 188a/15

ḳadīmlıḳ (Ar.+T.) eski

ḳ.+ ı 173b/14

ḳādir (Ar.) kudret sahibi
ḳ. 180a/36, 180a/43
ḳ.+ düm 181a/9
ḳ.+ dür 174b/22, 187b/1
ḳ.+ üŋ 185b/31

ḳad(i) r (Ar.) değer kıymet
ḳ. 175a/29
ḳ.+ in 180b/37
ḳ.+ ini 187a/7
ḳ.+ üŋi 194b/33
ḳ. ola 188b/30

ḳafeş (Ar.) kafes
ḳ.+ e 185b/35, 190b/17
ḳ.+ i 190b/18
ḳ.+ ile 194b/14

ḳah(ı)r (Ar.) zorlama, helak etme
ḳ.+ ları 177b/14
ḳ. 188b/14, 191b/35

ḳāʿide (Ar.) esas, temel
ḳ. 187a/7
ḳ.+ dür 181a/38

ḳāim (Ar.) ayakta duran, namaz kılan
ḳ. 177a/2, 190b/37
ḳ.+ dür 184a/29
ḳ.+ dür 194b/24

kāfir (Ar.) Allah'ın varlığına birliğine inanmayan
k. 180b/40, 185b/25, 192a/3, 182b/22
k.+ i 188b/6

ḳaḳı- azarlamak, öfkelenmek
ḳ. 191b/8
ḳ.- dum 194a/3
ḳ.- ma 176a/18
ḳ.- r 187b/22
ḳ.- yasın 179a/22

ḳal- kalmak
ḳ. 177a/18, 192b/14
ḳ.- a 174b/17, 175a/35, 177a/12,

177a/43, 184b/8, 186a/44, 186b/16, 189a/14, 195a/28
ḳ.- am 188a/33, 193a/33, 193a/34, 193a/35
ḳ.- an 182b/8, 185a/27, 186a/44
ḳ.- anda 182b/11
ḳ.- andur 182b/43
ḳ.- anlara 180b/35, 180b/41
ḳ.- ası 187a/40
ḳ.- asıdur 194a/19
ḳ.- asın 178b/20, 181b/43, 181b/44
maḥrūm ḳ.- asın 183b/1, 184a/5
ḳ.- dı 175b/29, 177a/21, 177a/8, 178b/23, 178b/24, 178b/30, 178b/31, 178b/47, 179a/19, 179a/32, 179a/47, 181b/13, 184b/24, 189a/23, 191a/29, 193a/43, 193b/22, 193b/23, 194a/38, 194b/38
ḳ.- dıyısa 195a/14
ḳ.- dum 184a/19, 190a/43
ḳ.- duŋ 177a/11, 177a/38
ḳ.- durdı 187b/10
ḳ.- durmaġıl 183a/26
ḳ.- ıcaḳ 175b/44, 177a/7
ḳ.- ma 178b/26, 181b/8, 183a/12, 185b/14
ḳ.- maġıl 183b/1
ḳ.- madı 176b/10, 191b/16, 191b/20, 191b/41
ḳ.- masun 182a/31, 187b/22
ḳ.- maya 177a/37, 186a/43
ḳ.- mayalum 187b/6
ḳ.- mayasın 174b/18, 190b/23
ḳ.- maz 177b/5, 178a/4, 186a/14, 192b/38, 192b/39, 195a/14
ḳ.- mazdı 179b/42
ḳ.- mış 177b/20, 182b/2, 192a/14
ḳ.- mışdur 187a/31
ḳ.- mışın 175a/24
ḳ.- mışum 177a/27
ḳ.- sun 186a/13
ḳ.- ur 175b/23, 177b/38, 179b/49, 181b/45, 182b/7, 183b/33, 184b/10, 191b/8, 193a/34
ḳ.- urısam 194a/26
ḳ.- urısaŋ 189b/13

ḳāl (Ar.) laf, söz
ḳ. 177b/15, 180a/34, 181a/3, 187b/2, 190a/36, 192b/6, 196a/3
ḳ.+ de 192b/17
ḳ.- ı ḳīlden 189a/28

ḳalʿa (Ar.) kale
ḳ.+ dur 189b/6
ḳ.+ sı 191a/24

ḳalb (Ar.) yürek
ḳ.+ ini 191b/32
ḳ.+ üŋ 178b/4

ḳaldur- kaldırmak
ḳ.- maġa 194a/23
ḳ.- maġıl 185a/35
ḳ.- ur 194a/24

ḳalem (Ar.) kalem
ḳ. 181a/9, 181b/39, 182b/6, 188a/36, 188a/7

ḳalıb (Ar.) kalıp, vücut
ḳ.+ a 188b/46, 189b/21

ḳālū belā (Ar.) evet dediler
ḳ. 182a/11, 181a/9, 186a/2, 194a/41

ḳāmet (Ar.) boy
ḳ.+ i 186b/32
ḳ.+ üŋ 181b/37, 186b/34

ḳamış sulak yerde yetişen sert gövdesi olan bir bitki
ḳ. 181a/31

kāmī (Far.+Ar.) muradına ermiş
k. olam 184b/22

ḳamu hep, bütün, hepsi
ḳ. 174b/43, 175a/44, 176b/18, 181a/41, 181b/41, 182a/32, 183a/25, 185a/21, 185a/24, 185b/40, 186a/11, 186a/20, 187b/19, 189a/32, 190b/43,

192a/14, 192b/9, 193b/13, 193b/23, 195a/11
ḳ.+ dan 176b/30, 182b/1, 183b/12, 192b/33
ḳ.+ lar 179b/1, 193b/24
ḳ.+ lardan 188a/43
ḳ.+ sı 174a/34, 174a/5, 188a/12
ḳ.+ sın 187b/27, 192a/25
ḳ.+ sından 174a/34, 176a/46, 177a/20
ḳ.+ sını 182b/9
ḳ.+ ya 193b/36

ḳan kan
ḳ. 184a/34, 187a/27, 189a/36, 190b/20, 190b/40, 191a/7, 192a/15, 195a/35, 196a/13
ḳ.+ ı 183a/19, 183a/32
ḳ.+ ıla 190b/19
ḳ.+ um 192a/31

ḳanlu kanlı
ḳ. 175a/40, 187a/11

ḳan- suya kanmak, doyasıya içmek
ḳ.- a 190b/32
ḳ.- ayın 190b/13
ḳ.- dum 191a/17
ḳ.- maġuŋ 179a/46
ḳ.- maz 190b/13

kān (Far.) maden ocağı
k. 176a/44, 179a/1
k.+ da 192a/44
k.+ ı 181a/4, 191a/28
k.+ ın 190a/36
k.+ ını 184a/8
k.+ imiş 194a/4
k.+ um 190b/27
k.+ umuza 185a/11, 185a/13

ḳanāʿat (Ar.) kısmete razı olma, bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe
ḳ. 174a/36, 174a/42, 174a/43, 175b/29, 175b/32, 176b/17, 181b/12, 182a/24, 182a/25, 182a/26, 182a/30
terk-i ḳ. 173b/9
ḳ. ḳılan 187a/26
ḳ.+ e 175b/31
ḳ.+ i 187a/26

ḳanat kanat
ḳ.+ ı 189a/2
ḳ.+ uŋ 176a/13

ḳanca nereye
ḳ. 176a/15, 177b/46

ḳancarı nereye, ne tarafa (krş. **ḳancaru**)
ḳ. 174b/20

ḳancaru nereye, ne tarafa (krş. **ḳancarı**)
ḳ. 177a/24, 190a/32, 190b/8, 193a/39, 193b/40, 194b/42,
ḳ.+ dur 174b/3

ḳancasa her nereye, herhangi bir yere
ḳ. 179b/43

ḳanda nerede
ḳ. 174a/37, 176a/23, 176b/48, 177a/24, 177a/25, 177a/8, 177b/21, 177b/37, 178a/11, 178a/37, 178b/26, 180b/19, 181b/10, 181b/20, 181b/42, 183b/37, 185a/29, 185b/13, 185b/28,
185b/39, 190a/13, 190b/10, 190b/23, 190b/27, 191a/30, 192a/11, 193a/16, 194a/27, 194a/33, 194b/14
ḳ.+ ġıdur 182a/11
ḳ.+ dur 181b/20, 189b/36, 190a/13
ḳ.+ sa 174b/33, 188a/20, 189b/30
ḳ.+ sın 178b/26, 193a/39
ḳ.+ yıdı 192a/42
ḳ.+ yıdum 185b/6
ḳ.+ yısa 174b/5, 175a/2, 178a/20, 182b/15

ḳandalıḳ nerede olma
ḳ.+ uŋı 186a/19

ḳandil (< Ar. kandīl) kandil
ḳ.+ inden 182a/23

ḳandur- kandırmak
ḳ.- maġa 194a/20

ḳanġı hangi
ḳ. 183b/32

ḳanı hani, nerede
ḳ. 174a/26, 174b/19, 174b/37, 176a/10, 176a/19, 177a/38, 177b/24, 179a/25, 181a/28, 181b/8, 183b/14, 183b/9, 184a/22, 187b/20, 189b/11, 192b/29, 192b/44, 195a/23
ḳ.+ dur 181b/10

ḳanlu kanlı
ḳ. 185a/33, 194b/33

ḳap- kaplamak, elinden almak, istila etmek
ḳ.- ar 191b/15
ḳ.- dı 182b/33

ḳapıl- cezbedilmek
ḳ.- mışuz 185b/45

ḳapu kapı
ḳ. 174a/4, 175b/42, 183b/6, 188b/27
ḳ.+ da 175b/43, 177a/7, 177a/40, 181a/38, 187b/21, 188a/33, 188b/21, 189a/23, 193b/18
ḳ.+ dan 175b/42
ḳ.+ dur 188b/32
ḳ.+ ŋda 179a/23
ḳ.+ sı 188b/20, 193b/41, 193b/45
ḳ.+ sın 184b/5
ḳ.+ sında 174a/16, 184a/1, 184a/2, 184a/3, 184a/4, 184a/6
ḳ.+ ya 178b/16, 181b/43, 182a/35
ḳ.+ yı 175b/42

ḳapucıkapıcı, bekçi
ḳ. 189b/7

ḳar kar
ḳ. 180a/42

kār (Far.) iş, amel, kazanç
k. 186a/8, 192a/39
k. olam 184b/34
k.+ ıdur 180a/32

ḳaʿr (Ar.) çukur şeyin dibi, dip, nihayet
ḳ.+ ında 180b/31

ḳara kara, siyah
ḳ. 174a/7, 174b/14, 180a/27, 180b/5, 185a/43, 189a/31, 192a/12
ḳ.+ dan 196a/13
ḳ.+ sı 191a/25
ḳ.+ sın 185b/22

ḳarġa karga
ḳ. 185b/36
ḳ.+ yıla 185b/35

ḳaraŋu karanlık
ḳ. 174b/13, 185a/16

ḳaraŋulıḳ karanlık (krş**. ḳaranuluḳ**)
ḳ. 189a/12

ḳaranuluḳ karanlık (krş.**ḳaraŋulıḳ**)

ḳ.+ a 187b/29

ḳarar- kararmak
ḳ.- uban 187a/15

ḳarār (Ar.) durma, devamlılık, süreklilik
ḳ. 180b/19, 192a/4
ḳ. ėtmez 183a/18
ḳ. etsem 181a/42
ḳ. ḳıldı 180b/25
ḳ. ḳılmaz 195a/12
ḳ. ḳılsun 183b/38, 186b/24
ḳ.+ a 180b/19, 194a/35
ḳ.+ um 180b/1, 189b/25

ḳaraḳ göz
ḳ.+ uŋ 186b/43

ḳaravaş hizmetçi, cariye
ḳ.+ ları 188a/10

kārbān (Far.) kervan
k. 179a/47
k.+ ıyla 174a/27

ḳardaşkardeş
ḳ.+ lar 185b/6, 190a/7

ḳardur- karıştırmak
ḳ.- dılar 185a/20

ḳarġu kargı, mızrak
ḳ. 188a/10

ḳarı yaşlı, eski
ḳ. 185b/43

ḳarıl- karışmak
ḳ.- maz 181a/41

ḳarın karın, mide
ḳ.+ ında 190b/19
ḳ.+ ları 175b/18
ḳ.+ um 194b/43

ḳarınca karınca
ḳ. 186a/46, 189b/5
ḳ.+ yımış 189b/4

ḳarış- karışmak
ḳ.- ġan 184a/13
ḳ.- maġa 191b/5
ḳ.- mış 192a/12

ḳarşu karşı
ḳ. 176b/15, 176b/34, 191a/10, 194a/22, 194b/36
ḳ.+ mda 194b/42
ḳ.+ mdaġı 180b/43

ḳaṣd (Ar.) niyet, kurma, bile bile yapma, dövme, öldürme gibi işlere kalkışma
ḳ. 178a/3
ḳ. ede 191b/36
ḳ. eder 189a/8
ḳ. ėder 180b/21
ḳ. edersem 176b/37
ḳ. ėdesi 192b/24
ḳ. ediser 185a/17
ḳ. eyle 181b/8
ḳ. ḳılduŋ 180a/25
ḳ.+ ıla 192b/1

ḳaş kaş
ḳ.+ a 180b/5
ḳ.+ dan 191a/1
ḳ.+ uŋ 185a/2, 186b/43

ḳat yan, huzur, makam
ḳ. 176a/45, 177a/28, 177a/35, 180b/17, 192a/24
ḳ.+ ına 195a/26
ḳ.+ ında 174a/11, 174a/22, 174b/14, 175a/28, 177a/32, 178b/19, 185b/37, 189b/37, 191b/39, 195a/2
ḳ.+ ından 183a/11, 193a/4
ḳ.+ uŋdan 181a/27

ḳat- eklemek, ilave etmek
ḳ.- a 191b/33
ḳ.- an 180b/28
ḳ.- arsın 186a/32, 186a/41
ḳ.- maġa 189a/8
ḳ.- maġıl 186b/44
ḳ.- mayalar 183a/42, 183b/16
ḳ.- mış 192a/16

ḳatı zor
ḳ. 175a/12, 175a/14, 176b/21, 177a/3, 178a/3, 179a/8, 183b/41, 189b/10, 190a/23, 190b/3, 192b/2

ḳatılıḳ zorluk
ḳ. eyledi 175a/19
ḳ.+ ından 175a/17

ḳaṭrān (Ar.) katran
ḳ. 178b/5

ḳaṭre (Ar.) damla
ḳ. olam 184b/18
ḳ.+ de 188b/42
ḳ.+ den 191b/23
ḳ.+ dür 191b/23
ḳ.+ m durur 189b/17
ḳ.+ ye 190a/16
ḳ.+ yem 188b/41

ḳātil (Ar.) katleden, öldüren
zehr-i ḳ. 187a/19, 194a/13
zehr-i ḳ.+ i 195a/37

ḳatlan- katlanmak, dayanmak, tahammül etmek
ḳ.- ayın 190b/11
ḳ.- ısar 176b/31
ḳ.- madın 193a/32
ḳ.- maya 190b/11

ḳavī (Ar.) kuvvetli
ḳ.+ dür 182a/12

ḳavum (Ar.) insan topluluğu
ḳ. 191a/14
ḳ.+ i 187b/28
ḳ.+ lar 193b/24
ḳ.+ üm durur 187b/28

ḳavşur- el bağlamak
ḳ.- up 194a/22

ḳaya kaya
ḳ. 181b/22
ḳ.+ lar 189a/6

ḳayd (Ar.) alaka, merak, kaygı (krş. **ḳayıt**)
ḳ.+ um 196a/11
ḳ.+ umı 185b/22

ḳayġu kaygı (krş. **ḳayu**)
ḳ.+ dan 176a/28
ḳ.+ ları 175b/18
ḳ.+ sı 181b/1
ḳ.+ suz 185a/22
ḳ.+ yıla 174b/35

ḳayġulu kaygılı
ḳ. 183b/12

ḳayır- çekinmek, sakınmak
ḳ.- ur 191a/29

ḳayıt (< Ar. ḳayd) alaka, merak, kaygı (krş. **ḳayd**)
ḳ. 187b/11

ḳayıḳ- meyletmek, dönmek, yüz çevirmek
ḳ.- maġıl 187b/5
ḳ.- madın 183a/13
ḳ.- maz 175a/38, 178a/39, 178a/49, 192b/15
ḳ.- sun 178b/17

ḳayna- kaynamak
ḳ.- dan 180b/18
ḳ.- dı 193a/22
ḳ.- r 190b/12
ḳ.- yuban 180b/2, 182b/26, 192a/5

ḳaynat- kaynatmak
ḳ.- ur 191a/8

ḳayṣarī eski Roma ve Bizans İmparatoruna mensup, onunla ilgili
ḳ.+ yedür 184a/26

ḳayu kaygı (krş. **ḳayġu**)
ḳ.+ sı 184b/15, 192a/33, 192a/34, 192a/35, 192a/36, 192a/37, 192a/38, 192a/39
ḳ.+ m 193b/9

ḳayyūm (Ar.) Allah
ḳ. 184b/8

ḳaz
ḳ. 185a/9, 189a/13
ḳ.+ umı 184a/23

ḳaz- kazmak
ḳ.- an 178a/31, 178a/9, 181a/16
ḳ.- ar 189a/6

ḳazan- kazanmak
ḳ. 186a/43, 186b/35

ḳazanç kazanç
ḳ.+ ını 178a/16

keç tahıl yığını
k.+ i 188b/31

keçe keçe
k. 189a/38

kefāret (< Ar. keffāret) bir günaha karşı tutulan şey.
k. 188b/14

kefen (Ar.) ölüyü sardıklaru bez
k. 185a/15, 193a/10, 193b/23

keffe kefe
k.+ sini 180b/27

kek arzu, istek keyif
k.+ ile 186b/1
k.+ ince 177a/7

keklik keklik
k. 194b/12
k.+ e 189a/3
k.+ ile 194b/12

kelām (Ar.) söz
k.- ı ḳadīm 179b/18
k. 181a/20

keleci söz, laf
k. 174a/20, 178b/46, 193b/4
k.+ m 188b/12
k.+ yi 186b/44

kelimāt (Ar.) kelimeler
k. 192a/28

kelime (Ar.) kelime, sözcük
k. 186a/6

kenār (Far.) kenar, kıyı, çevre
k. 181b/36
k.+ ında 181a/1

kendi kendi (krş. **kendü)**
k. 178a/15, 183a/34, 184a/29, 184a/31, 186b/20

kendöz kendisi
k.+ in 175b/36, 176b/1, 179a/24, 182b/39, 182b/41, 183b/37, 185b/2, 190a/39
k.+ inden 174b/1, 174b/2, 182b/38, 185a/18, 189a/14
k.+ ine 175b/2, 179a/31
k.+ ini 179a/29, 181b/24, 183a/30, 187b/10, 191a/7
k.+ üm 192a/2
k.+ ümden 190b/17
k.+ ümedür 177a/42
k.+ ümi 185b/32
k.+ üŋ 175b/14, 186a/35
k.+ üŋden 186b/44

kendü kendi (krş. **kendi)**
k. 174b/1, 174b/27, 175a/20, 175a/26, 175a/28, 175b/40, 176b/40, 177a/1, 178a/13, 177a/32, 178a/16, 178a/31, 178a/9, 178b/32, 179b/19, 179b/2, 179b/24, 179b/30, 179b/31, 179b/41, 179b/42, 179b/9, 181a/16, 182a/10, 182a/14, 183a/35, 183b/10, 184a/31, 184a/32, 184a/33, 186b/1, 186b/40, 188a/13, 189b/40, 190a/10, 190b/17, 190b/30, 194a/8, 194b/15
k.+ de 193a/14
k.+ den 182b/40, 185a/19, 191b/38, 193b/17
k.+ dür 175b/20, 191b/20
k.+ mi 194a/22
k.+ ŋde 192b/34
k.+ nüŋ 174b/2
k.+ ŋe 178b/34
k.+ si 178a/15, 179b/45, 184a/28, 184a/32, 185a/39, 185a/4
k.+ sidür 194b/22

k.+ sin 184a/28
k.+ sine 178a/14
k.+ ye 174a/39, 174b/27, 178a/14, 178a/16, 181a/17, 186b/25, 191a/28, 191b/20, 192b/4, 194b/15
k.+ yi 177b/11, 179b/20, 179b/27, 179b/32, 185a/19, 185a/37, 186a/35, 190b/5
k.+ yle 175a/29

kendülik kendisi

k.+ in 179b/12, 193a/18
k.+ inden 182b/40, 189a/3

kerāmet (Ar.) kerem, bağış, lütuf
k.+ i 186b/36
k.+ üm 186b/36

kerem (Ar.) asalet, sömertlik, bağış

k. 190b/27
k.+ i 183b/8

kerīm (Ar.) kerem sahibi
k. 180a/34, 180a/46
k.+ sin 193b/19

kerkes (Ar.) akbaba
k.+ ler 194b/14

kerre (Ar.) defa, kez
k. 180b/14

kervān (Far.) kervan, yolcu kafilesi
k. 183a/13

kes- kesmek, koparmak
k. 186b/7
k.- di 175a/6, 177b/41
k.- e 178a/7
k.- elüm 191a/32
k.- en 189b/4
k.- meden 180a/36
k.- medin 193a/26
k.- üp 189a/37, 189a/6

kese (Far.) kese, torba
k.+ ŋ 188a/42
k.+ ŋden 188a/42

keşret (Ar.) bolluk
k. 191b/20
k.+ de 188b/45

kesil- kesilmek, ayrılmak
k.- ür 176b/32

keşīş (Far.) papaz
k.+ e 181a/17

kevn (Ar.) olma
k. 177b/33

kevneyn (Ar.) dünya ve ahiret
k. 179b/14

keyvān (Far.) zuhal Satürn gezegeni
ṣāhib-i k. 193b/7

kez kez, defa, kere
k. 175a/13, 180b/8, 181a/10, 181a/24, 181b/40, 183a/13, 183a/23, 183b/20, 187b/23, 188b/19, 189a/35, 191a/8, 193a/5, 193a/6, 193b/2
k.+ den 186b/7
k.+ in 188a/18

ḳıble (Ar.) namaza başlarken dönülen yön
ḳ.- yi hācet 191a/32
ḳ.+ dür 189a/16

ḳıġır- çağırmak, davet etmek
ḳ. 193a/10
ḳ.- an 180b/29
ḳ.- dı 179b/9
ḳ.- dum 174a/42
ḳ.- ur 192b/7

ḳıġrış- bağırmak
ḳ.- ur 174a/43

ḳıl saç teli, kıl
ḳ. 180a/21, 180a/22, 180a/27
ḳ.+ a 183a/21, 183b/30
ḳ.+ dan 180a/27, 183a/21, 183b/30, 186b/17
ḳ.+ ı 192b/21

ḳıl- yapmak, etmek

ḳ. 179b/8, 182a/10, 187a/19, 191a/38
ḳ.- a 175b/10, 175b/47, 177b/14, 177b/22, 189a/18
ḳ.- ġıl 186b/42
ḳ.- alum 192a/37, 192b/29
ḳ.- am 174a/41, 175b/19, 190b/18, 193a/10, 193a/4, 193a/6, 193b/36, 195a/5
ḳ.- an 180a/38, 180a/43, 180a/44, 180b/16, 180b/17, 180b/26, 182b/39, 184b/11, 187a/26, 191b/17
ḳ.- anlar 178a/45
ḳ.- anlara 194b/2
ḳ.- ar 174b/30, 175a/22, 187b/37
ḳ.- asın 180a/31
ḳ.- asum 188b/20
ḳ.- ayduŋ 179b/36, 185a/31
ḳ.- dı 174a/24, 175a/17, 176b/22, 179b/48, 180b/25, 182a/41, 183a/34, 184a/39, 184b/46, 185a/19, 186a/8, 188a/18, 188b/39, 189b/22, 191a/16, 192a/24, 193b/18
ḳ.- duġın 179b/44
ḳ.- duġumçün 191a/10
ḳ.- dum 180b/14, 180b/38, 185a/43, 186a/7, 187a/24, 190a/28, 190a/5, 192a/28, 192a/30, 194a/18
ḳ.- duŋ 180a/25, 181a/26, 193b/2
ḳ.- duḳ 185b/7, 191a/40
ḳ.- ıcaḳ 192a/9
ḳ.- ınur 194b/27
ḳ.- madı 183a/32, 186a/8
ḳ.- madın 188a/3
ḳ.- maḳ 181a/24
ḳ.- maya 186a/44
ḳ.- mayınca 193b/43
ḳ.- maz 179a/39, 183a/18, 185a/32, 185b/24, 187a/33, 191a/1, 192b/44, 195a/12, 195a/16
ḳ.- mazın 186a/24
ḳ.- mazısam 177b/46
ḳ.- mazsam 185b/24
ḳ.- mış 180b/5
ḳ.- mışam 190b/21, 196a/6
ḳ.- sam 181a/42
ḳ.- sun 183b/38, 186b/24
ḳ.- up 180b/20, 182b/41
ḳ.- ur 174a/42, 177b/36, 181a/34, 183a/41, 188b/10, 188b/13, 193a/29, 193a/31, 194b/35, 194b/44
ḳ.- uram 185b/24, 185b/25, 192a/4
ḳ.- urdum 187b/19
ḳ.- urısam 187b/21, 194a/26, 194a/32
ḳ.- urısaŋ 189b/13
ḳ.- ursam 185b/24
ḳ.- ursın 186a/38, 193a/26, 193a/27, 193a/28, 193a/30, 193a/32

ḳılavuz rehber **(**krş.**ḳulavuz)**
ḳ. 192b/16
ḳ. olġıl 187b/5

ḳılıç kılıç (krş. **ḳılınç**)
ḳ. 175a/39, 175b/6, 176a/33, 180b/6, 186a/7
ḳ.+ ı 175a/40
ḳ.+ ın 184a/34, 187b/14, 188b/21
ḳ.+ ından 191b/44

ḳılınç kılıç (krş. **ḳılıç**)
ḳ.+ ıla 182b/34
ḳ.+ um 176b/41

ḳın bıçak, kılıç gibi kesici aletlerin

kabı
ḳ.+ ından 187b/14

ḳına- ayıplamak, cezalandırmak
ḳ.- ma 179b/33
ḳ.- nmaz 179b/25
ḳ.- r 176b/1

ḳınalu kına yakılmış
ḳ.188a/10

ḳır- öldürmek, yok etmek
ḳ.- asum gelür188b/21
ḳ.- dı 175a/43

ḳırḳ kırk sayısı
ḳ. 187a/26, 188b/32, 188b/33, 192b/21, 195a/27, k. 195a/28, 195a/34
ḳ.+ ından 187a/27

ḳışıl- daralmak, darlaşmak
ḳ.- ur 176b/32

ḳıṣṣa (Ar.) fıkra, hikaye
ḳ.+ m 183b/32

ḳış kış mevsimi
ḳ. 177a/38, 192a/4, 194b/7
ḳ.+ a 176a/36
ḳ.+ dan 191a/15
ḳ.+ lar 177a/6

ḳıvan- sevinmek
ḳ.- ur 177a/4

ḳıy- acımadan vermek, esirgememek, kesmek, öldürmek
ḳ.- a 186b/1
ḳ.- amaz 175a/18, 175a/7
ḳ.- an 178a/14, 192b/4
ḳ.- ar 176b/33
ḳ.- aram 186b/1
ḳ.- maz 183a/44

ḳıyāmet (Ar.) dünyanın sonu
ḳ. 184b/15
ḳ.+ de 175a/21
ḳ.+ dür 193b/20
ḳ.+ e 175a/21, 178b/35
ḳ.+ i 186b/32

ḳıyās (Ar.) karşılaştırma
ḳ. 181b/36

ḳıymet (Ar.) değer
ḳ. 179a/34
ḳ. ėde 179a/35
ḳ.+ e 183b/17
ḳ.+ ini 191b/42

ḳıymetsüz (Ar.+T.) değersiz
ḳ. 179a/34

ḳız kız çocuk
ḳ. 192a/45, 195a/9
ḳ.+ dur 188a/12
ḳ.+ ın 175a/43

ḳız- kızmak, ısınmak
ḳ.- a 173b/5
ḳ.- an 194b/44

ḳızdur- kızgın hale getirmek
ḳ.- dı 173b/5

ḳızıl kırmızı
ḳ. 188a/11

ḳızlıḳ kıtlık
ḳ. 175a/46

ki (Far.) ki
k. 173b/16, 174a/10, 174b/18, 174b/30, 174b/34, 175a/31,175a/35,175a/36, 175a/8, 175b/3, 175b/47, 176a/45, 176a/5, 176b/12, 176b/37, 176b/47, 177a/22, 177a/39, 177b/10, 178a/7, 178b/16, 178b/23, 178b/30, 178b/32, 179a/1, 179a/28, 179b/23, 179b/40, 180a/7,

180b/1, 181a/7, 181b/18, 181b/21, 182a/28, 184a/1, 186b/29, 186b/43, 187b/20, 187b/22, 187b/23, 188a/42, 188b/41, 190a/15, 190a/19, 190a/22, 191a/40, 191b/13, 191b/14, 191b/23, 191b/24, 192b/15, 192b/32, 192b/41, 192b/42, 193a/12, 193a/17, 193b/1, 193b/22, 194b/14, 194b/22, 194b/30, 194b/36, 195a/10, 195a/20, 196a/2

kib(i)r (Ar.) büyüklük, ululuk
k. 174b/32, 175b/34, 175b/47, 176a/15, 176a/17, 176a/21, 176a/23, 176a/32, 176a/33,176a/35, 176a/49, 176a/8, 176a/20, 183a/17, 183b/10, 183b/41, 185a/32, 186b/4, 191b/6, 194a/6
k.+ e 175b/49, 176b/19
k.+ i 176b/20
k.+ ile 173b/12, 182a/28
k.+ le 176a/24
k.+ üŋ 175b/46, 194a/7

kiçi küçük
k. 188a/8, 189b/31, 192b/33

ḳīl (Ar.) söz
ḳ. 180a/34, 187b/2
ḳ.+ de 192b/17, 196a/3
ḳ.+ den 181a/3
ḳāl-ı ḳ.+ den 189a/28
ḳ.+ i 190a/36, 192b/6

kilid (< Far. kilīd) kilit
k.+ i 194a/6

kim kim, ki
k. 173b/15, 173b/16, 173b/19, 173b/20, 174a/17, 174a/21, 174b/1, 174b/10, 174b/14, 174b/19, 174b/30, 175a/13, 175a/15, 175a/26, 175a/28, 175a/29, 175a/41, 175a/42, 175a/8, 175b/10, 175b/24, 175b/3, 175b/39, 175b/41, 175b/6, 176a/19, 176a/3, 176a/37, 176a/47, 176a/48, 176b/1, 176b/17, 176b/26, 176b/3, 176b/30, 176b/31, 176b/33, 176b/35, 176b/38, 176b/39, 176b/7, 177a/14, 177a/29, 177a/36, 177a/42, 177a/43, 177a/45, 177a/47, 177a/6, 177a/7, 177b/16, 177b/18, 177b/19, 177b/21, 177b/27, 177b/31, 177b/33, 177b/34, 177b/10, 178a/14, 178a/18, 178a/19, 178a/26, 178a/42, 178a/7, 178b/14, 178b/25, 178b/27, 178b/32, 178b/38, 178b/5, 179a/10, 179a/17, 179a/2, 179a/27, 179a/30, 179a/31, 179a/34, 179a/35, 179a/37, 179a/4, 179a/42, 179a/7, 179b/22, 176a/20, 180a/14, 180a/23, 180a/24, 180a/29, 180a/30, 180a/33, 180b/11, 180b/19, 180b/29, 181a/18, 181a/26, 181a/28, 181a/32, 181b/21, 181b/34, 181b/45, 182a/15, 182a/21, 182a/30, 182a/38, 182b/25, 182b/30, 182b/38, 183a/24, 183a/36, 183a/4, 183b/2, 183b/31, 184a/2, 184a/3, 184a/4, 184b/10, 184b/13, 184b/47, 185a/10, 185b/36, 186a/19, 186a/30, 186a/43, 186a/45, 186b/8, 187a/4, 187a/5, 187b/30, 187b/42, 188a/31, 189a/14, 189a/18, 189a/19, 189a/33, 189a/37, 189b/41, 190a/2, 190a/26, 190b/36, 190b/37, 191a/20, 191a/23, 191a/38, 191a/39, 191a/6, 191b/1, 191b/14, 191b/20, 191b/27, 191b/30, 191b/34, 191b/36, 191b/40, 191b/41, 192a/15, 192a/36, 192b/2, 192b/3, 192b/31, 192b/7, 193a/16, 193a/19, 193a/2, 193a/41, 193b/3, 193b/30,

193b/8, 194a/16, 194a/17, 194a/27, 194a/30, 194a/37, 194a/38, 194a/44, 194b/11, 194b/31, 194b/32, 194b/39, 194b/45, 195a/21, 195a/32, 195a/39
k.+ de 177b/16, 179a/43, 181b/25, 185b/28, 189b/15, 191a/23
k.+ den 182b/35, 186a/32
k.+ dendür 191b/26
k.+ deyise 176b/43, 177b/11, 177b/13, 177b/38
k.+ deyse 179a/39
k.+ dür 175a/24, 181a/22, 181a/23, 181b/18, 185b/25, 185b/40, 187b/21, 191b/25, 192b/41, 193b/22, 194b/40
k.+ e 174a/4, 174b/21, 174b/22, 176b/32, 177b/27, 177b/34, 179b/2, 182b/40, 185b/34, 188b/26, 176a/34, 189a/39, 190a/2, 190a/27, 191a/8, 191b/31, 191b/36, 192b/15, 193a/17, 193b/17, 195a/21
k.+ erkim 176a/12
k.+ i 174a/32, 174a/35, 187a/22, 188a/5, 188a/6, 190b/39, 190b/40, 192a/16, 192a/17, 192a/18, 193b/30, 194a/16, 194b/6
k.+ inde 177a/6, 182b/3
k.+ ise 176a/1
k.+ isi 187a/22
k.+ isine 180a/38
k.+ isini 180a/38
k.+ üŋ 174a/33, 175a/28, 175a/29, 175a/41, 176b/4, 177b/31, 178b/13, 178b/14, 178b/16, 178b/23, 178b/30, 184b/14, 190a/22, 190b/23, 194b/31
k.+ ümüz 187b/8

kimer bazı
k. 195a/32

kimesne kimse (krş. **kimse**)
k. 174a/44, 174b/21, 174b/41, 174b/46, 175a/42, 177a/41, 189a/21, 190a/1, 190b/38, 191b/38, 192b/34, 192b/39
k.+ nüŋ 190a/1
k.+ ye 175a/38, 186a/13, 186b/1, 186b/2, 186b/3, 186b/4, 186b/5, 186b/6, 187a/1, 187a/2

kimse kimse**,** kişi (krş.**kimesne**)
k. 175b/10, 175b/21, 177a/17, 177a/6, 177b/20, 177b/10, 178a/31, 178a/45, 179a/3, 179a/31, 179b/25, 179b/31, 179b/34, 179b/37, 181a/16, 181a/41, 182a/37, 183b/28, 184a/29, 184b/24, 185a/24, 185a/4, 185b/25, 185b/39, 186b/40, 187b/35, 189b/39, 191b/10, 195a/12
k.+ çün 178a/9, 179b/35
k.+ de 191b/8
k.+ den 174a/30, 174a/5, 174b/16, 194a/9, 195a/38
k.+ dür 192b/27
k.+ ler 177b/15
k.+ nüŋ 174b/12
k.+ ye 174a/26, 174b/3, 174b/4, 176b/10, 178b/3, 179b/21, 179b/28, 179b/32, 182a/38, 182a/41, 185b/40, 186a/23, 189b/9, 191b/7, 192b/38, 194b/45
k.+ yi 175b/30, 175b/35, 179b/33, 179b/42
k.+ yle 181a/8

kīn (Far.) kin, gizli düşmanlık
k. 176a/23, 179a/14, 179a/16, 179a/28, 179a/46, 179a/48, 179a/9, 179b/39, 179b/46, 185b/40, 190a/11
k.+ den 179a/49
k.+ i 185a/32, 191b/6, 183a/17, 190a/11
k.+ ile 178b/11, 179a/21, 179b/44

k.+ imiş 194a/6

kīne (Far.) gönülde gizlenen düşmanlık
k. ṭutarısaŋ 189b/2
k.+ dür 189b/1

kişi kişi, insan, şahıs
k. 174a/26, 174a/33, 174a/37, 174a/4, 174a/47, 175b/40, 176a/47, 176a/9, 177a/25, 177b/37, 177b/10, 179a/11, 179a/25, 179a/35, 179b/3, 180a/4, 180b/39, 181a/19, 182a/17, 183a/6, 184a/1, 184b/9, 185a/32, 186b/26, 186b/27, 187a/26, 187b/36, 187b/38, 188b/21, 188b/33, 189a/31, 189a/4, 189b/38, 189b/9, 190a/6, 190b/16, 190b/6, 192b/32, 192b/40,
193a/18, 193a/35, 193a/36, 193a/4, 195a/37, 195a/5, 176a/35
k.+ de 182b/7
k.+ den 178a/17, 191b/1, 191b/13
k.+ dür 174a/14, 176a/26, 178a/12, 178a/18, 178a/40, 178a/47, 192b/19, 192b/24
k.+ ler 175b/22, 178a/22, 178a/32, 178a/34, 178a/35, 179a/33, 179b/23, 186b/33
k.+ lerüŋ 177b/5, 178a/28
k.+ nüŋ 174b/27, 174b/44, 175a/25, 175b/2, 175b/7, 176a/23, 179a/33, 179a/38, 179a/39, 191a/22, 194a/15
k.+ sin 176a/25
k.+ ven 176b/12
k.+ ye 174b/9, 175a/15, 175a/36, 176b/11, 176b/14, 177a/43, 178a/36, 179b/17, 179b/19,179b/26, 186a/25, 188b/13, 191b/13
k.+ yedür 189a/19
k.+ yi 176b/22
k.+ yle 184a/24

kitāb (Ar.) kitap
k. 182a/19, 182b/6
k.+ dan 186a/34
k.+ ı 182a/36, 182a/39, 190a/5
k.+ ıdur 182a/19
k.+ ın 188b/3
k.+ ını 185a/43
k.+ ısın 184b/5
k.+ lar 189a/25
k.+ uŋ 185a/44

ḳo- koymak, bırakmak
ḳ. 180a/8, 191a/41, 194a/25
ḳ.- maz 191b/22
ḳ.- ġıl 175a/5, 179a/2, 179b/24, 183b/5
ḳ.- dı 175a/32, 177a/44, 177a/46, 177b/18, 178a/43, 178b/32, 181b/26, 182a/38, 182b/13, 182b/34, 182b/8, 185a/13, 186a/29, 186b/17, 186b/18, 186b/19, 186b/20, 186b/21, 186b/22,
186b/23, 195a/34
ḳ.- dılar 193b/25, 193b/26
ḳ.- duġuŋ 181a/29
ḳ.- dum 180a/12, 180a/19, 186a/9, 196a/12
ḳ.- duŋ 179a/29, 188a/39
ḳ.- durdı 182b/9
ḳ.- durur 182b/7
ḳ.- ma 177b/1, 178a/1, 178b/44, 178b/45, 193a/21
ḳ.- maġıl 176a/6, 178b/34
ḳ.- madı 177b/22, 195a/33
ḳ.- madıġın 181a/18
ḳ.- maduġuŋ 181a/18
ḳ.- mayam 193a/9
ḳ.- mayınca 178a/42
ḳ.- maz 182b/10, 182b/40, 186b/31
ḳ.- mış 186b/3, 195a/9
ḳ.- ŋ 175a/13, 182a/7, 190b/1, 190b/26
ḳ.- rısaŋ 181b/7, 194a/39
ḳ.- rsın 178b/35

ḳoca tecrübeli, görmüş geçirmiş, yaşlı
ḳ. 188a/6, 195a/28

ḳ.+ lar 187a/33
ḳ.+ sı 188b/34, 193a/19
ḳ.+ yımış 190a/6

ḳocal- yaşlanmak
ḳ.- dı 181b/26

ḳoç koç
ḳ. 180b/6, 192a/10
ḳ.+ ıla 186a/8

ḳoç- kucaklamak
ḳ.- maġiçün 181b/30

ḳoġa kova
ḳ. 177b/43, 177b/8, 181a/1
ḳ.+ ya 177b/44, 177b/9

ḳolay yorulmadan yapılabilen
ḳ.+ dur 191b/3
ḳ.+ ın 177a/6
ḳ.+ ınca 177a/5, 177a/7

ḳulmaş hileci, terbiyesiz
ḳ. 195a/38, 195a/39
ḳ.+ a 191b/3

ḳon- konmak
ḳ.- ar 193a/34
ḳ.- maduḳ 190a/26
ḳ.- ucaḳ 195a/21

ḳondur- yerleştirmek, oturtmak
ḳ.- maġa 194a/25

ḳoŋşı komşu (krş**. ḳoŋşu**)
ḳ.+ yıla 193b/4

ḳoŋşu komşu (krş. **ḳoŋşı**)
ḳ.+ ŋ 182b/23
ḳ.+ yıduḳ 192a/45

ḳonuḳ misafir
ḳ. 195a/23, 195a/27, 195a/29, 195a/30, 195a/32, 195a/35
ḳ.+ ı 195a/24, 195a/36
ḳ.+ suz 195a/27
ḳ.+ suzın 195a/22

ḳoḫu koku krş. ḳoḳu
ḳ.+ sı 183b/25

ḳop- kopmak, çıkmak, zuhur etmek,
ḳ.- ar 175a/2
ḳ.- dı 189b/14
ḳ.- ıcaḳ 184b/15
ḳ.- ısar 182b/37

ḳopar- ayırmak, harekete geçirmek, diriltmek
ḳ.- aydum 183b/45
ḳ.- dı 176b/10

ḳopuz eski bir Türk sazı
ḳ. 183a/1

ḳorḳ- korkmak
ḳ.- aduruŋ 187a/35
ḳ.- ar 190a/9
ḳ.- aram 176b/40, 177a/12, 185b/18
ḳ.- arın 191b/43
ḳ.- arsın 182a/8
ḳ.- asın 184a/2
ḳ.- ma 182a/8
ḳ.- maz 182a/42
ḳ.- utmış 184a/2

ḳorḳı korku (krş **ḳorḳu)**
ḳ. 185b/18
ḳ.+ sı 174b/41

ḳorḳu korku **(**krş.**ḳorḳı**)
ḳ. 182a/3, 183a/13, 191a/42
ḳ.+ m 193b/9
ḳ.+ mdan 192a/25
ḳ.+ sı 182b/41

ḳoş- kucaklamak, bağrına basmak
ḳ.- arısaŋ 189b/11

ḳotar- boşaltmak
ḳ. 185b/33

ḳoḳu koku **(**krş. **ḳoḫu**)
ḳ.+ ŋ 190b/10
ḳ.+ sı 194a/6

ḳov- def etmek, takip etmek, kovalamak
ḳ.- a gider 175a/20, 175a/21

ḳovan arı kovanı
ḳ.+ um 191a/19

ḳovcı dedikodu**cu**
ḳ. 181a/19

ḳoy- bırakmak
ḳ.- a 177a/49
ḳ.- alum 179a/49, 191a/31, 191a/42
ḳ.- am 181b/27, 181b/28
ḳ.- an 182b/41, 190b/28, 191b/8, 193b/6
ḳ.- anlara 184b/12
ḳ.- ıcılar 185b/43
ḳ.- asıdur 193a/18
ḳ.- asın 178b/4
ḳ.- dı 178b/32, 178b/5
ḳ.- ıcaḳ 175a/15, 175a/7, 195a/33
ḳ.- salar 185b/35
ḳ.- uban 187b/15
ḳ.- up 180a/47, 182b/42, 183a/8, 184a/38, 186a/26, 190a/35, 193a/20, 194a/33

ḳoz ceviz
ḳ.+ umı 184a/21

kömür kömür
k. 180b/38

köpri köprü (krş. **köprü**)
k. 180a/21, 180a/23
k.+ den 180a/22
k.+ dür 192b/37
k.+ si 186b/17

köprü köprü **(**krş. **köpri**)
k.+ si 191a/22
k.+ sine 193b/29

kör görmeyen
k.+ dür 190b/2

köşk (Far.) köşk
k.+ i 180b/26
k.+ inden 188a/38

kötü fena, kötü
k. 174a/48

köz köz, iyice yanarak ateş haline gelmiş odun
k.+ e 176a/29, 176b/44

ḳudret (Ar.) kuvvet, Allah'ın ezeli gücü
ḳ. 180a/37, 180a/45, 180b/18, 180b/2, 180b/34, 180b/40, 180b/44, 182a/14, 183b/6, 184a/34, 185b/31, 187b/14, 188b/21, 189a/13, 193b/7, 196a/7
ḳ.+ de 181a/8
ḳ.+ den 192a/26
ḳ.+ ile 180b/34, 192a/30
ḳ.+ inden 180b/36, 180b/42
ḳ.+ ümüz 194b/32
ḳ.+ üŋ 181b/34

ḳul kul
ḳ. 176a/9, 178a/19, 182b/27, 183a/4, 184a/17, 186a/13, 189b/18, 189b/19, 193a/35, 196a/14
ḳ. eyleyen 179a/38
ḳ. olanlara 181b/14
ḳ. olmadı 182a/41
ḳ. olup 183b/3
ḳ. olur 177a/33
ḳ. olursaŋ 177a/28, 177a/35
ḳ.+ a 179a/42, 184b/15, 195a/1
ḳ.+ am 182a/6, 183a/4, 190b/34
ḳ.+ da 192a/22
ḳ.+ dı 183b/31
ḳ.+ ı 191b/4, 193b/12, 194b/40
ḳ.+ ına 180a/39, 191a/43
ḳ.+ ındum 193a/8
ḳ.+ ısaŋ 176a/10
ḳ.+ ıyam 189b/28
ḳ.+ lar 175b/36, 177b/2
ḳ.+ lara 186a/15
ḳ.+ ları 180a/23, 188a/7

ḳ.+ larıdur 174a/34
ḳ.+ laruŋ 186a/15
ḳ.+ laruŋa 181b/41
ḳ.+ van 177a/34
ḳ.+ uŋ 185a/36

ḳulaç bir uzunluk ölçüsü
ḳ. 174a/12

ḳulaḳ kulak
ḳ. 184b/6
ḳ.+ a 187b/23
ḳ.+ ı 179a/20
ḳ.+ ıla 189b/36
ḳ.+ ına 177b/23
ḳ.+ suz 181a/11
ḳ.+ um 180b/12, 183b/26, 188b/40
ḳ.+ umdan 183b/42
ḳ.+ uŋ 176a/7, 178b/37

ḳulavuz kılavuz, rehber (krş. **ḳılavuz**)
ḳ. 180b/22, 180b/45

ḳulhuvāllāhu (Ar.) İhlas suresinin ilk ayeti "De ki: O, Allah'tır, tektir."
ḳ. 181a/6

ḳuli'l-ḥaḳ (Ar.) gerçeği söyle
ḳ. 188b/17

ḳullāb (Ar.) çengel, kanca, menteşe
ḳ. .+ ından 193a/7

ḳullıḳ kulluk
ḳ. 180b/37, 183b/14, 186a/26, 186a/27, 193a/35, 194a/11, 194b/4
ḳ.+ a 181b/18
ḳ.+ da 183a/28

ḳur- yapmak, tasarlamak
ḳ. 177a/34, 193b/5
ḳ.+ a 188b/28
ḳ.- alum 190a/25, 190a/26
ḳ.- duŋ 177a/39, 180a/25
ḳ.- madın 185a/2
ḳ.- up 188a/38
ḳ.+ uŋ 178a/20

ḳurbān (Ar.) Allah'ın rızasını kazanmaya vesile olan şey
ḳ.- ı ʿışḳdur 190b/7
ḳ. 192a/10
ḳ. olasum 188b/23
ḳ.+ a 180b/6
ḳ.+ dayıdum 186a/8

ḳurı kuru
ḳ. 189a/37

ḳurıl- kurulmak, hazırlanmak
ḳ.- a 194b/4
ḳ.- dı 187b/45
ḳ.- maz 181a/44

ḳurtar- kurtarmak
ḳ. 191b/37
ḳ.- a 175a/42, 178b/44
ḳ.- ur 176a/27
ḳ.- ursın 174b/31

ḳurtıl- kurtulmak (krş. **ḳurtul-**)
ḳ.- a 175a/31
ḳ.- dı 174a/40
ḳ.- madı 176b/20
ḳ.- madın 184a/23
ḳ.- maya 189a/24

ḳurtul- kurtulmak **(**krş. **ḳurtıl-**)
ḳ.- asın 177a/43
ḳ.- duŋ 184a/6

ḳurut- kurutmak
ḳ.- maḳ 191b/33

ḳuṣūr (Ar.) eksiklik
ḳ. 178a/41, 178a/48, 182a/22, 188a/35
ḳ.+ a 178a/40, 178a/47

ḳuş kuş
ḳ. 180a/37, 183a/23, 185b/23, 189a/13, 189b/23, 196a/11

ḳ.+ a 175a/40
ḳ.+ am 180b/11
ḳ.+ duḳ 182a/13
ḳ.+ ı 191a/43, 192b/32, 192b/7, 194b/13
ḳ.+ ını 191a/40
ḳ.+ lara 190a/26
ḳ.+ um 190b/20
ḳ.+ uŋ 187b/42

ḳuşan- kuşanmak, sarınmak, bağlamak
ḳ. 189b/43
ḳ.- ġıl 183b/3

ḳuşaḳ kuşak
ḳ.+ ı 188a/5
ḳ.+ ın 183b/3, 189b/43

ḳutlu uğurlu
ḳ.+ dur 187b/23, 190a/21

ḳuvvet (Ar.) güç
ḳ. 189a/5
ḳ.+ idür 192b/27
ḳ.+ üm 189a/1

ḳuyı kuyu (krş. **ḳuyu**)
ḳ. 181a/16

ḳuyu kuyu (krş.**ḳuyı**)
ḳ. 178a/31, 178a/9
ḳ.+ da 181a/1, 186a/9
ḳ.+ dan 179a/35

küf(ü)r (Ar.) Allah'a inanmama, dinsizlik, işmansızlık
k. 174a/14, 176b/45, 182b/44, 188b/31, 191b/19, 192b/26, 194b/21, 192a/7
k.+ e 174a/13
k.+ i 174b/15, 187b/15
k.+ ile 182b/20
k.+ üŋ 179b/40
k.+ dür 193a/42
k.+ le 182b/10

kül(l) (Ar.) hep, bütün, çok
k. 181a/34, 183b/5, 185b/21, 191b/33
nefs-i k. 182a/31
k. eyler 189a/8
k.+ üm 186b/12
k.+ ümi 192a/29
k.- i ʿaḳlı 191a/42
k.- i ḥāl 173b/8
k. 179b/10, 185a/3, 192a/5
k.+ dür 173b/16
ʿaḳl-ı k.+ dür 173b/15
ʿaḳl-ı k.+ e 182a/31

küllī (Ar.) bütün, çok
k. 179b/44

külḫān (Far.) külhan
k.+ a 181a/31
k.+ ıdur 181a/31

kün (Ar.) **ol!**
k. 178a/5, 180b/25, 180b/36, 180b/42, 181a/24

kün fe yekūn (Ar.) Allah ol der ve olur anlamına gelen Kur'an sözü
k. 180a/36, 194a/32

kürsī (Ar.) oturulacak yer
k. 180a/41, 181b/39

küs- darılmak
k.- üp 192a/16

küşād (< Far. guşād) açık, muvaffak
k.+ ı 176b/4

L

lā (Ar.) hayır
l. 174b/3, 174b/4
l.+ da 191a/34

lā-cerem (Ar.) şüphesiz
l. 192b/3, 193b/17

lā taḳnaṭū (Ar.) Kur'an-ı Kerim'de geçen ve Türkçeye "Ümit kesmeyiniz", "Ümidinizi kesmeyin" şeklinde tercüme edilen bir

ifade
l. 181a/25

laʿīn (Ar.) kovulmuş, nefret kazanmış
l. etdi 186b/18

laʿl (Ar.) kırmızı
l. 176a/41

lā-mekān (Ar.) mekansızlık
l. 191a/14

laʿnet (Ar.) beddua, ilenç, kötü
l. 174b/30, 175b/45, 189b/21
l.+ e 175b/46

lā-şerīk (Ar.) ortağı olmayan
l.+ den 186a/32

laṭīf (Ar.) yumuşak, güzel, nazik, Allah'ın adlarından
l. 174a/11, 178b/17, 178b/27, 194b/11

lāyıḳ (Ar.) yakışan, yaraşır
l. 174a/22, 183a/29, 183b/9, 191b/1, 192b/44
l. olmadum 182b/3
l. olmazın 186a/19
l. olursa 182a/29
l.+ ı 178b/4
l.+ sa 174b/21

lāzım (Ar.) gerek
l. oldı 175a/39

leb (Far.) dudak
l. 188a/10

lebbeyk (Ar.) "Buyurunuz, emir sizindir" anlamında bir kelime
l. 187b/13

ledün (Ar.) Allah yanı
l.+ dür 184b/24
ʿilm-i l.+ dür 192a/6

leglek leylek
l.+ ler 194b/11

len terānī (Ar.) sen beni görmeyeceksin
l. 194a/42

leẕẕet (Ar.) tat, çeşni
l. 180b/15
l.+ üŋden 188a/31

leşker (Ar.) asker, yiğit
l. 174a/5, 177b/23, 186b/28
l.+ in 182b/13, 192b/4
l.+ ine 180b/20

levḥ levha
l. 181a/23, 181a/9, 181b/39
l.+ de 185b/10
l.+ inde 188b/9

levn renk
l. 184b/36

libās (Ar.) elbise
l. 182a/29

lisān (Ar.) konuşulan dil
l. 180a/40, 186b/31
l.+ da 192a/5
l.+ um 191a/16
l.+ umuz 190b/33

loḳma (< Ar. luḳma) bir defada yutulan yiyecek
l. 192b/27
l.+ dur 188a/40

loḳmān (Ar.) Lokman Hekim.
l. olam 184a/41, 184b/28

luṭf (Ar.) hoşluk
l. 190b/27
l. ėdici 180a/36
l. eylemek 181a/38
l.+ uŋıla 180a/33

lüle (Far.) ince boru ağzı
l.+ den 185b/19

M

maʿāş (Ar.) yaşayış, dirlik
ʿaḳl-ı m.+ ı 178b/47

maʿden (Ar.) maden
m. 176a/44, 179a/1
m.+ den 185a/21
m.+ idük 185a/22
m.+ imiş 194a/7

maġrīb (Ar.) batı
m. 180b/29

maġrūr (Ar.) gururlu
m. 182b/23

maḥal (Ar.) yer, mekan
m.+ leri 182b/2

maḥalle (Ar.) mahalle
m. 185b/39

maḫfī (Ar.) gizli
m. 191b/24

maḥfil (Ar.) toplantı yeri, büyük camilerde ayrılmış yerden yüksek yer
m.+ ine 182a/20
m.+ lerde 191b/11
m.+ inde 190b/35

maḫlūḳ (Ar.) yaratılmış, yaratık
m. 183a/11, 183b/26, 184b/5

maḥrūm (Ar.) istediğini, dilediğini elde edemeyen
m. 193a/35, 194b/23
m. olur 190b/1
m. ḳalasın 183b/1, 184a/5
m.+ dur 192b/40

maḥsūsāt (Ar.) gözle görülür şeyler
m. 184a/44

maḥşer (Ar.) kıyamette ölülerin dirilip toplanacağı yer
m.+ de 187a/16

maḥşerī (Ar.) mahşer gibi
m.+ ler 175a/24

maḥv (Ar.) yok etme, ortadan kaldırma
m. ola 182a/17

maḥzūn (Ar.) hazinede saklanan şey
m. olam 184b/25

maʿīşet (Ar.) yaşama, yaşayış
m.+ dür 173b/15
ʿaḳl-ı m.+ dür 173b/14

maḳām (Ar.) kıyam edilen yer, durak
m. 179b/4, 185a/40, 186a/20, 188a/35, 188b/32, 194b/35
m.+ ı 177b/42
m.+ ını 180a/5

maḳbere (Ar.) mezar, mezarlık
m.+ ye 193b/26

maḳbūl (Ar.) kabul olunmuş
m. 175a/47, 178a/19

maḳhūrāt (Ar.) bozguna uğratılmışlar
m. 184a/44

maḳṣūd (Ar.) istek
m. 178a/19, 188b/36, 190a/37, 193b/17
m.+ a 190a/38, 191b/32
m.+ ı 178b/16, 185b/36, 196a/15
m.+ ıdur 190a/37
m.+ um 186b/15, 187a/23
m.+ uŋ 190a/37
m.+ uŋa 180a/5

maʿḳūlāt (Ar.) akılla ilgili şeyler
m. 184a/44

māl (Ar.) varlık, servet, tüccar eşyası
m. 174b/11, 174b/12, 174b/24, 175a/19, 175a/3, 175a/9,

178b/22, 180a/39, 186a/43, 186a/45, 194a/10
m.+ a 175a/2, 196a/2
m.+ ı 175a/20, 175a/25, 187b/36, 193a/1
m.+ ın 175a/1, 175a/25, 177b/28, 178a/25, 190b/23, 195a/9
m.+ ını 175a/22, 188a/37, 188a/39
m.+ um 191a/29
m.+ uŋ 186a/44, 188a/39

maʿlūm (Ar.) bilinen, belli
m. 180a/28, 185b/37, 187a/36
m. ola 182b/22

maʿmūr (Ar.) bayındır, şenlikli
m. 182b/17
m. ėder 194a/42
m. olam 184b/41
m. oldı 176b/18

maʿnā (Ar.) anlam
m. 174a/20, 174a/21, 177b/4, 179a/5, 179a/6, 182b/18, 182b/31, 183a/10, 183a/2, 184a/27, 185a/5, 185b/15, 185b/26, 185b/7, 187a/36, 187b/15, 188b/29, 188b/34, 192b/39
m.+ dan 191b/13
m.+ dur 181a/20
m.+ sı 185a/44, 186a/36, 194a/11, 194a/12
m.+ sıdır 194a/14
m.+ sın 182a/33, 182a/36, 183b/17
m.+ sına 185b/30
m.+ sını 181b/24
m.+ ya 182a/21

mancılıḳ eski devirlerde kuşatmalarda kullanılan fırlatma aleti
m.+ ı 191a/24

manẓar (Ar.) bakılan, görülen yer
m. 182b/21

maʿrifet (Ar.) ustalık, ustalıkla yapılmış şey
m. 181a/4, 183b/39, 187a/12, 187b/16, 188b/29, 192a/44, 194a/24
m.+ i 183b/41, 188b/22
m.+ ler 182b/26

maʿṣiyyet (Ar.) asilik, itaatsizlik
m.+ üm 175a/34

maşlaḥat (Ar.) iş, emir, barış, dirlik, düzenlik
m.+ dur 192b/28

māşed (< Ar. meşhed) kabir (krş. **meşed**)

maşrıḳ (Ar.) doğu
m. 180b/29

maʿşūḳ (Ar.) sevilen (krş. **maʿşūḳa**)
m. 176b/5, 176b/6, 178a/34, 178a/35, 178a/39, 183a/34, 183a/36, 183a/37, 185a/1,186b/31, 187a/42, 189a/26, 189a/3, 191b/30, 191b/39, 191b/44
m. olduḳ 181a/13
m.+ a 181a/37, 182b/32, 183a/34, 183b/35, 187a/24, 191b/5, 194a/35, 194b/37, 194b/38
m.+ içün 183a/27
m.+ da 189a/27
m.+ dan 183b/25
m.+ dı 183a/22
m.+ dur 183b/25, 191b/38
m.+ ı 177a/49, 181a/36, 185a/30, 185a/31
m.+ ıduŋ 194a/32
m.+ ıla 181a/6, 194a/41
m.+ ın 184b/10
m.+ ına 187a/22
m.+ la 181b/6
m.+ uŋ 181a/34
m.+ uŋıla 191b/10

maʿşūḳa (Ar.) sevilen (krş. **maʿşūḳ**)
m.+ nuŋ 184b/13, 194a/36
m.+ ya 176b/3

māt (Ar.) yenilme
m. 175a/46, 177b/36
m. olur 181b/38

maṭır-bāz (Far.) madrabaz, malları toplayarak toptancıya satan tüccar, hileci
m.+ lar 175a/46

mażarrat (Ar.) zararlar
m.+ ından 178a/13

maʿẕūr (Ar.) özürlü
m. 182b/19
m.+ am 195a/30

maʿzūl (Ar.) azledilmiş
m. 185b/34
m. olur 177a/33

meāb (Ar.) geri dönülecek, sığınılacak yer
m. 181a/28

mecāl (Ar.) güç, kuvvet
m. 176a/43
m.+ i 175a/28

mecāz (Ar.) yol, hakikatin zıddı
m. 188b/34

mechūl (Ar.) bilinmeyen
m. olam 184b/21

meclis (Ar.) toplanılacak yer
m.+ inde 175a/48

mecnūn (Ar.) aşktan divane olmuş
m. olam 184b/30
m. olanlara 182a/42

meded (Ar.) yardim, imdat
m. 176a/25, 176a/26, 176a/31, 180b/35
m. ėden 180b/41
m.+ leri 195a/24
m.+ üm 193b/29

medḥ (Ar.) övme
m. ederler 183a/5

medrese (Ar.) medrese, eskiden içinde dini ders okutulan yer
m.+ de 196a/6
m.+ sidür 188b/3

meger (Far.) fakat, ancak
m. 174b/3, 175a/8, 175b/39, 176a/33, 178b/1, 179a/40, 190b/20, 191a/24, 191b/42, 193b/18, 194b/30

mehimmāt (Ar.) önemli konular
m. 191a/33

mekān (Ar.) yer
m. 177b/33
m.+ da 193a/17
m.+ um 191a/14
m.+ uŋ 190b/10

melāik (Ar.) melekler
m.+ den 193a/27
m.+ ler 193b/30

melāl (Ar.) usanma, bıkma
m. olur 176b/3

melāmet (Ar.) ayıplama
m. 178b/11, 178b/14, 186b/4, 187b/39, 190a/4, 192b/26, 194b/20
m. olur 182a/43

melek (Ar.) melek
m. 181b/40, 184b/13
m.+ ler 184b/36
m.+ lerden 184a/37

melik (Ar.) padişah, hükümdar, Allah'ın adlarından
m. 175a/44, 186b/28

melūl (Ar.) usanmış, bıkmış

m. 185b/35

men (Far.) ben
m. 181a/22, 184b/8, 193a/27

men ʿaref nefse (Ar.) tasavvufta "nefsini bilen Rabbini bilir anlamındaki söz**.**
ʿa. 193a/27

menḳūr (Ar.) inkar olunmuş
m. 182b/24

mennān (Ar.) Allah'ın adlarından
m. 184b/48

mensūḫ (Ar.) hükmü kaldırılmış
m.+ ıdı 185a/1

menşūr (Ar.) yayılmış
m. 180b/10, 182b/16
m. olduŋ 184b/2

menzil (Ar.) ev, konak, mesafe
m. 191a/20, 194b/1, 194b/10
m.+ e 181a/29, 190a/10, 190a/8
m.+ i 188b/24, 188b/32
m.+ ine 182a/30
m.+ üm 180b/7
m.+ üŋ 174a/20

mercān (Ar.) mercan
m. 176a/41
m. olam 184b/35

merciʿ (Ar.) rücu olunacak yer, başvurulacak kimse
m. 181a/28

merd (Far.) adam, insan
m. 178a/28

merdūd (Ar.) reddolunmuş
m. olam 184b/21

mertebe (Ar.) derece
m.+ si 178b/13

mescid (Ar.) secde edilecek, namz kılınacak yer
m. 194b/28, 196a/6
m.+ e 194b/29

mest (Far.) sarhoş, tasavvufta ilahi aşkla kendinden geçen
m. 188b/46, 190a/42, 191a/38, 194a/40, 194a/41

mestān (Far.) sarhoşlar, tasavvufta ilahi aşkla kendinden geçenler
m. olam 184b/45
m. olup 191a/9

mestūr (Ar.) gizli, örtülü
m. 182b/18

meşaḳḳat (Ar.) zahmet, güçlük
m.+ i 175b/49

meşāyiḫ (Ar.) şeyhler
m. 188b/25

meşġūl (Ar.) bir işle uğraşan
m. 175a/47

meşed (< Ar. meşhed) mezar, kabir (krş. **māşed**)
m. 193b/27

metāʿ (Ar.) sermaye, varlık
m. 178b/15
m.+ a 179a/34
m.+ lar 184a/3
m.+ um 189b/25, 192a/23

mevc (Ar.) dalga
m.- i ʿacāyib 188b/42
m. 180b/24, 185a/3, 188b/5
m.+ ine 186b/26, 193a/25
m.+ üŋe 176a/41

mevceş (< Ar. mevce) dalgalanma
m. oldı 194b/7

mevkūf (Ar.) vakfedilmiş

m.+ dur 178a/46

mevzūn (Ar.) vezinli, tartılmış
m. 188b/43

mey (Far.) şarap, içki
m. 174b/8

meydān (Ar.) geniş, düz yer
m. 178a/44, 184a/33, 193a/29, 193b/7, 194b/17
m.+ a 180b/6
m.+ da 186a/7, 193a/19, 193b/8
m.+ dan 187b/2
m.+ ında 184a/33, 184b/17
m.+ umuz 187b/44

meyl (Ar.) eğilme
m. 194a/1
m.+ e 179b/29
m.+ i 179b/26

meyḫāne (Far.) içki içilen yer
m.+ de 191a/31
m.+ müz 194a/41

meẕheb (Ar.) gidilen yol, din, bir dinin şubelerinden her biri
m. 182b/39, 182b/43, 190b/14
m.+ dür 190b/14, 193a/43
m.+ i 186a/11

mezīd (Ar.) artma, çoğalma
m. ola 177b/16

mı soru edatı (krş. **mi**)
m. 178b/37, 180a/12, 180a/19, 186b/1, 189a/9, 192a/36, 193a/33, 193a/34, 193a/35, 193a/36, 193a/37
m.+ dur 183a/27

mi soru edatı **(**krş. **mı**)
m. 180a/11, 180a/16, 180a/18, 180a/22, 182b/39, 185b/34, 185b/35, 185b/36, 185b/37, 185b/38, 189a/25, 193b/3, 196a/12
m.+ dür 183a/28, 183a/29, 183a/30, 183a/31, 183a/32
m.+ sin 180a/6, 190a/13, 191a/6, 195a/2, 195a/22
m.+ siz 181b/20

mihmān (Ar.) misafir
m. 188b/23, 194b/23
m. olam 184b/26, 184b/46

mihnet (Ar.) eziyet, gam, keder
m.+ de 192a/17

mīl (Ar.) göze sürme çekmeye yarayan alet, ucu sivri çelik kalem
m. 176b/30, 179a/16, 179a/9

milk (Ar.) birinin tasarrufu altındaki şey
m.- i yaradandayıdum 186a/2
m. 186a/44
m.+ ini 183b/22
m.+ lerin 186b/14
m.+ üŋi 191b/28

millet (Ar.) din, mezhep, sınıf, topluluk
m. 184b/9
m.+ de 183b/35, 194b/26
m.+ den 182b/39, 194b/25
m.+ e 185b/18, 188b/2
m.+ ümi 182b/7
m.+ ümüz 194b/25
m.+ üŋ 183b/35, 185b/38

miḥmāndar (Far.) misafir ağırlayan kimse
m. 175b/20

miḥrāb (Ar.) camilerde imamlık edene ayrılmış girintili yer
m.+ a 183b/21
m.+ ına 189a/17
m.+ ından 187b/16

misāfir **(**< Ar. müsāfir) misafir
m.+ ler 195a/22

miṯāl (Ar.) örnek

m. 179a/10, 182b/12, 190a/24
m.+ i 185b/37
m.+ in 179a/17

miṣḳāl (Ar.) bir ağırlık ölçüsü
m. 194a/11

miskīn (Ar.) aciz, zavallı, beceriksiz
m. 179a/14, 182a/43, 182b/31, 183a/33, 183b/18, 183b/41, 185a/18, 185a/41, 186a/28, 186b/23, 187a/31, 187b/36, 187b/43, 189b/16, 189b/35, 190a/12, 190a/20, 191a/11, 192a/32, 193a/37, 194a/13, 196a/15
m.+ e 186b/7
m. olur 189a/4
m.+ dür 185b/40

miskīnlik (Ar.+T.) acizlik
m. 186a/27, 186a/31, 190a/8
m.+ de 184a/8
m.+ miş 182a/32

mismil (Ar.) hayvan kesme, kurban etme
m. 180a/17, 193b/44

mīş (< Far. mīşe) meşe, zorluk (krş.**mişe**)
m. 191b/3

mişe (< Far. mīşe) meşe, zorluk (krş. **mīş**)
m. 191b/3

miyān (Far.) orta
m. 181b/36, 193b/20

muṣḥaf (Ar.) kitap, Kuran-I Kerim
m.+ ı 193b/1

muʿcizāt (Ar.) mucizeler
m.+ a 182a/13

muḥabbet (< Ar. mahabbet) sevgi
m. 173b/17, 182b/35, 189a/21, 189a/22, 191a/3, 195a/16, 195a/4

muḥāl (Ar.) mümkün olmayan
m. 173b/8, 174b/9, 176a/39, 178a/37, 178b/22, 179b/12, 194a/10
m.+ dür 174b/16, 175a/42, 176b/11

muḫālif (Ar.) aykırılık gösteren
m. 178b/2

muḥib (< Ar. muhibb) seven, besleyen
m. 187b/14, 188b/33

muḥkem (Ar.) Sağlam
m. ola 180a/24
m.+ ise 188b/5

muḫliṣ (Ar.) halis, dostluğu içten olan
m. 184b/48

muḥtāc (Ar.) ihtiyacı olan
m. 180a/12, 180a/19, 194b/6

muḥteşem (Ar.) ihtişamlı, tantanalı
m. 188a/9

murād (Ar.) arzu, istek
m. 178b/22, 184b/12, 189b/39
m.+ ı 191b/22, 191b/26

murādāt (Ar.) istekler, arzular
m.+ ı 194a/15

murġ-zār (Ar.+Far.) kuşun çok olduğu yer
m. 194b/8

murdār (Ar.) kirli, pis, mundar
m. 178a/26, 180a/17, 180a/33, 185b/44
m.+ ı 191b/15
m.+ ıdur 180a/32
m.+ laruŋ 180a/32

musaḫḫar (Ar.) ele geçirilmiş

m.+ dur 181b/41

muşdı < Far. mujda hayırlı haber
m.+ cı 174a/43

muştula- (Far. T.) müjdelemek
m.- dı 181a/25
m.- yup 193b/35

muḳadder (Ar.) takdir olunmuş
m. 191b/38

muḳayyed (Ar.) kayıtlı, bağlı
m. 191a/40

mūm (Far.) mum
m. 174b/14

mūmlu (Far.+T.) mumlu
m 183b/16

mūsiḳī (Ar.) müzik
m.+ de 194b/8

muṭīʿ (Ar.) itaat eden
m. olam 184b/37

muṭlaḳ (Ar.) kayıtsız, şartsız
m. 174b/5, 179a/36, 179b/17, 180a/4, 184b/5, 184b/6, 193b/39

muṭlaḳā (Ar.) her halde, illa
m. 180a/43, 182a/9

mübāriz (Ar.) teke tek savaşan
m.+ ler 174a/31

mücāhede (Ar.) savaşma, uğraşma
m. 183b/3

mücerred (Ar.) tecrid edilmiş, yalnız, tek
m. 184b/16

müdām (Ar.) devam eden
m. 174a/14, 174a/6, 177a/2, 177b/37, 178b/40, 179a/42, 181b/12

müddeʿī (Ar.) iddia eden
m. 189a/35

müddet (Ar.) zaman
m.+ miş 174a/23

müderris (Ar.) ders veren
m. 182a/39, 184a/40, 188b/2, 188b/3, 193b/13

müfsid (Ar.) bozan
m.+ leri 177b/36

müftī (Ar.) fetva veren, müftü
m. 184a/40, 193b/13
m.+ ler 186a/30

mühmelāt (Ar.) manasız, boş sözler
m.+ dur 176b/47

mühr (Far.) mühür
m.+ üm 193a/15

mülk (Ar.) mülk, varlık, bir devletin ülkesi
m.- i diger 177b/27, 177b/34
m.- i ezeldür 189b/19
m.- i fenādan 189a/44
m.- i Süleymān 187b/26
m. 174b/18, 174b/19, 182a/14, 192a/11, 194a/16, 195a/9
m.+ e 180b/14, 180b/28, 180b/8, 181b/3, 192b/21, 196a/3
m.+ i 174a/15, 174a/2, 187b/36
m.+ inde 184a/36
m.+ ine 182a/14, 182b/2, 184b/36, 192a/1, 193a/21
m.+ ini 188a/37
m.+ üm durur 187b/28
m.+ ümi 191a/14
m.+ üŋ 181a/28
m.+ üŋden 180a/11, 180a/18

müʾmin (Ar.) iman etmiş
m. 190b/21
m.+ leri 181b/30
m.+ lerüŋ 182b/22

münācāt (Ar.) Allah'a dua etme
m. 181b/5, 184b/13, 189a/17
nāz-ı m. ėdelüm 191a/31
m.+ da 190b/21
m.+ umuz 194b/28

münāfıḳ (Ar.) nifak sokan, ,iki yüzlü
m. 194b/16**müneccim** (Ar.) fal bakan
m. 188b/12

münevver (Ar.) nurlandırılmış, aydınlatılmış
m. 189a/12
m. oldı 189a/33

münezzeh (Ar.) temiz, arı
m. ola 181b/16
m.+ dür 185b/17

münferīd (Ar.) tek, ayrı
m. 184b/16

münker (Ar.) insanı ölümden sonra sorguya çeken meleklerden biri
m. 184b/12, 193b/28

münkir (Ar.) inkar eden
m. 194b/16
m.+ ler 187b/14
m.+ leri 182b/22, 185b/33
m.+ lerüŋ 190b/2

mürekkeb (Ar.) terkibedilmiş
m. 182b/6

mürīd (Ar.) bir şeyhe bağlı olan kimse
m. 188b/33, 189a/29

mürşid (Ar.) doğru yolu gösteren
m. durur 189b/18
m.+ e 190a/38
m.+ lerüŋ 181a/25

mürted (< Ar.) mürtedd İslam dininden dönen
m.+ ümüz 194b/31

mürvet (< Ar. mürüvvet) mertlik, yiğitlik, cömertlik
m.+ i 182b/38
m.+ idür 192b/33
m.+ üŋ 181b/41
m.+ üŋden 181a/27

müstemiʿ (Ar.) dinleyen
m. oldı 175a/33

müsülmān (Ar.) müslüman
m. 181a/17, 185b/25, 186b/36, 186b/37, 194b/31
m.+ lar 182b/25

müşāhede (Ar.) bir şeyi gözle görme , tasavvufta Allah alemlerini görme
m. 178b/17, 179b/15, 183b/3
m.+ ye 178a/49, 184b/14, 186b/25

müşk (Far.) misk, güzel koku
m.+ i 180b/10

müşkil (Ar.) zor
m. 191a/20
m.+ leri 182b/22
m.+ üŋ 185a/8, 183a/2

müteyessir (Ar.) kolay yapılan
m. 177b/27

müyesser (Ar.) kolaylıkla olan
m. 177a/22, 177b/34

müzd (Ar.) ücret, karşılık
m. 186b/26

müzeyyin (Ar.) süsleyen
m. 184a/40

N

nā-binā (Far.) kör
n.+ dur 175a/29

naçār (< Far. nāçār) çaresiz

n. 175a/39

nā-dān (Far.) bilmez
n. olam 184b/22

nā-gehān (Far.) ansızın
n. 176b/9

naġme (Ar.) ahenk
n. 194b/8

nā-kām (Far.) nasipsiz
n. olam 184b/22

nāḳ(ı)ṣ (Ar.) noksanlık
n. 184a/40
n.+ ıla 184a/40

naḳş (Ar.) resim, renk
n.- ı nigārı 183a/8
n. 181b/36
n.+ a 183a/11, 183a/8
n.+ ı 183a/11
n.+ ıla 183a/8
n.+ ına 176a/18

naḳṭ (Ar.) nakit
n. 176b/39

nāḳus (Ar.) kilise çanı
n.+ ı 189a/30

naʿlin (Ar.) nalin, takunya
n.+ in 186a/5

nāliş (Far.) inleme
n.+ e 180b/4

nām (Far.) isim, ün
n. 184b/44
n.+ ıla 182b/14

namāz (Far.) namaz
n. 186a/38, 187a/1, 189a/18
n. ḳılmaz 185b/24
n.+ a 183b/21, 195a/29
n.+ içün 183a/1
n.+ ıla 194b/15
n.+ umı 185b/24, 185b/25
n.+ uŋa 185b/4

nāme (Far.) mektup, kitap
n. 182b/16

nāmī (Far.) namlı, şöhretli
n. olam 184b/22

nāmūs (Ar.) ar, edep, temizlik, doğruluk
n. 186b/2, 186b/3
n.+ ı 189a/30

nān (Far.) ekmek
n. olam 184b/44

nār (Ar.) ateş, cehennem
n.+ a 192a/18
n.+ ı 184b/27, 186b/5

nā-reste (Far.) yetişmemiş çocuk
ṭıfl-ı n. 193a/29

nārīn (Mo.) ince, zarif
n. 188a/9

naṣīb (Ar.) pay, Allah'ın kısmet ettiği şey
n. 174b/6, 177b/38, 178b/26, 184b/46, 195a/1
n.+ den 175b/23
n.+ dür 175a/27
n.+ i 174b/2, 175a/5, 175b/10, 178b/13
n.+ ini 175a/14
n.+ ümüz 188b/11
n.+ üŋe 174b/23

naṣīḥat (Ar.) öğüt
n. 174b/15, 178a/10, 178b/46, 179b/44, 182a/23, 190a/44, 191b/12
n. ėdeyim 177a/34
n.+ ı 181a/20
n.+ üm 177a/14

naẓar (Ar.) bakma

n. 174a/48, 175a/30, 180b/36, 182b/32, 183b/21, 188b/39, 189b/8, 189b/14, 189b/15, 189b/32, 189b/7, 192b/10
n. edeliden berü 188b/7
n. eyle 174b/23
n. oldı 185a/12, 188b/7
n. ḳıl 182a/10
n. ḳıldı 192a/24
n. ḳılmayınca 193b/43
n. ḳılmış 180b/5
n. uran 180b/42
n.+ da 179b/14, 180b/36, 180b/42
n.+ ı 174b/44, 175a/29, 175b/7, 191b/1
n.+ ından 186b/8
n.+ uŋda 189b/13

naẓar-gāh (Ar.+Far.) nazar edilen yer
n.+ ıdur 182a/10

nāẓır (Ar.) bakan, gözeten
n. olġıl 177a/1

nāz (Far.) naz, şımarıklık
n.- ı münācāt ėdelüm 191a/31
n. 185b/26, 185b/4, 191b/20
n.+ dan 192b/11
n.+ ıla 194b/7
n.+ umı 185b/25

nāzük (Ar.) nazik, ince
n. 178b/5, 192a/12

ne ne, nasıl, ne kadar
n. 173b/8, 174a/22, 174a/25, 174a/33, 174a/41, 174a/42, 174a/46, 174a/47, 174a/48, 174b/10, 174b/22, 174b/26, 174b/3, 174b/9, 174b/36, 174b/38, 174b/9, 175a/27, 175b/10, 175b/19, 175b/47, 176a/11, 176a/15, 176a/21, 176a/31, 176a/39, 176a/43, 176a/48, 176b/16, 176b/17, 176b/24, 176b/25, 176b/3, 176b/30, 176b/44, 176b/5, 176b/7, 177a/10, 177a/23, 177a/26, 177a/29, 177a/34, 177a/36, 177b/17, 177b/22, 177b/46, 177b/7, 178a/14, 178a/17, 178a/38, 178a/41, 178a/48, 178b/24, 178b/25, 178b/31, 178b/33, 178b/35, 179a/24, 179a/27, 179a/28, 179a/37, 179a/41, 179a/45, 179a/5, 179b/12, 179b/2, 179b/31, 179b/44, 179b/46, 179b/48, 180a/15, 180a/29, 180a/34, 180b/1, 180b/11, 180b/16, 180b/21, 181a/26, 181a/7, 181a/8, 181b/29, 181b/36, 181b/37, 181b/45, 182a/35, 182a/39, 182a/42, 182a/8, 182b/10, 182b/12, 182b/43, 182b/45, 182b/5, 182b/7, 183a/4, 184a/16, 184b/12, 184b/14, 184b/9, 185a/13, 185a/25, 185a/27, 185a/40, 185b/14, 185b/23, 186a/30, 186b/10, 186b/25, 186b/27, 187a/11, 187a/3, 187b/25, 187b/31, 187b/32, 187b/39, 188a/35, 188a/41, 188b/10, 188b/12, 188b/25, 188b/5, 188b/45, 188b/8, 189a/22, 189a/27, 189a/31, 189a/4, 189b/15, 189b/19, 189b/32, 189b/33, 189b/34, 189b/40, 189b/41, 190a/13, 190a/24, 190a/43, 190b/24, 190b/36, 190b/43, 190b/7, 191a/14, 191a/19, 191a/42, 191b/11, 191b/23, 191b/39, 191b/40, 191b/41, 191b/42, 191b/8, 192a/14, 192a/22, 192a/45, 192a/46, 192b/12, 192b/14, 192b/15, 192b/24, 192b/26, 192b/9, 193a/12, 193a/15, 193a/19, 193a/20, 193a/28, 193a/42, 193a/43, 193a/8, 193a/9, 193b/38, 194a/14, 194a/18, 194a/2, 194a/28, 194b/28, 194b/3, 194b/30, 194b/33, 194b/34,

195a/15, 195a/38, 195a/5, 195a/6, 196a/10, 196a/4
n. durur 174a/33, 189a/38
n. etdi 176b/19
n.+ dür 174a/47, 174b/4, 175b/27, 180a/33, 181a/21, 181a/22, 181a/23, 181a/24, 181a/25, 181a/26, 181a/27, 181a/28, 181a/29, 182a/16, 182a/17, 182a/18, 182a/19, 182a/20, 182a/21, 182a/22, 182b/16, 182b/17, 182b/18, 182b/19, 182b/20, 182b/21, 182b/22, 182b/23, 182b/24, 186a/17, 187b/35, 190a/40, 190b/19, 191a/29, 194a/10, 196a/3
n.+ ler 187a/20
n.+ ler eyler 187a/20
n. + m durur 183b/9
n.+ ŋ 191b/21
n.+ si 175b/36, 178a/34
n.+ sidür 176a/23, 179a/38
n.+ ydügin 177b/12, 178a/15, 190b/38, 194a/10
n.+ ye 178b/17, 179a/10, 179a/17, 179a/35, 179a/37, 179b/2, 182b/31, 183b/17, 184b/11, 186a/38, 190b/25, 195a/15
n.+ yi 174a/18, 182b/38
n.+ yim 190b/28
n.+ yimiş 176b/20
n.+ yise 175b/46
n.+ yle 182b/8, 186a/33
n.+ yse 178a/22, 178a/32, 178b/13, 178b/16, 178b/28, 178b/4, 179b/13

nebāt (Ar.) bitki
n.+ lar 194b/7

nebī (Ar.) haberci, peygamber
n. 177b/3

neden neden, sebep
n. 179a/41
n. eyledi 185a/24

nedīm (Ar.) meclis arkadaşı, sohbet arkadaşı
n.+ i 178b/12

nefes (Ar.) soluk
n. 188a/42
n.+ dür 188a/45
n.+ i 190b/18

nefrīn (Far.) beddua
n. 174a/7, 175a/42

nefs (Ar.) ruh, can, hayat
n.- i cihāndan 174a/1
n.- i kül 182a/31
n. 174a/10, 174a/12, 174a/13, 174a/14, 174a/34, 174a/6, 175a/37, 176a/30, 176b/45, 182a/20, 184b/17, 185a/26, 187a/34, 189b/11, 189b/13, 191a/24, 191b/34
n.+ dür 191b/8
n.+ e 183a/31, 186b/7, 187a/31, 189b/11, 193a/27
n.+ i 180b/31, 182a/30, 194a/23
n.+ ile 187b/38
n.+ in 184a/34, 186b/36, 186b/37, 193a/9
n.+ inden 183a/34
n.+ ine 181b/14, 191a/25, 191b/8
n.+ ini 181b/14, 184a/34
n.+ üm 182a/24, 183b/12, 191b/6, 192a/27
n.+ ümdür 192b/20
n.+ üŋ 174a/8, 174a/9, 175b/48, 182a/25, 192a/1
n.+ üŋe 182a/26, 191b/8
n.+ üŋi 178b/34

nefsānī (Ar.) canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili
n. 189b/14

nefy (Ar.) sürme, sürgün etme
n. 191a/34

neheng (Far.) timsah

n.+ i 182b/29

neh(i)y (Ar.) yasaklama
n. 188b/27

nekīr (Ar.) insanı ölümden sonra sorguya çeken meleklerden biri
n. 184b/12, 193b/28

nelik keyfiyet, nitelik
n.+ üm 189b/27

nere nere (krş. **nėre**)
n. 176b/37
n.+ de 176b/48, 178a/13
n.+ ye 174a/7, 174b/42, 175a/45, 175b/45, 175b/49, 176b/32, 176b/39, 177b/11

nėre nere (krş. **nere**)
n.+ ye 174a/19, 174b/30

nesne şey, nesne
n. 174b/35, 180a/11, 180a/18, 181a/32, 181b/13, 186a/40
n.+ de 182b/10
n.+ den 180a/44
n.+ nüŋ 191b/11
n.+ sin 175b/37
n.+ ye 178a/39, 179a/34, 182a/15, 182b/28
n.+ yi 181a/18, 181a/24

neşter (Far.) bıçak
n.+ i 187a/27

n'et- ne etmek (krş. **n'ėt-**)
n.- düm 180a/10
n.- dügi 184a/23
n.- dügini 182b/30
n.- dügüm 190a/7
n.- sün 188a/36
n.- e 177a/13
n.- em 174b/34, 175b/19, 187a/42
n.- er 178b/17, 178b/18
n.- erler 183a/11, 183b/28
n.- eyin 184b/33
n.- eyüm 195a/13

n'ėt- ne etmek **(**krş. **n'et-)**
n.- düŋ 178b/42
n.- elüm 185a/15
n.- em 174a/41, 195a/5
n.- er 175a/21, 186b/33, 194a/17, 194b/36
n.- erise 190a/2
n.- erler 189a/37
n.- esin 174a/18

nevāle (Ar.) bağış, nasib, kısmet
n. 185a/26

nevāz (Far.) okşama, gönül alma
n.+ ıla 194b/4

nevbet (Ar.) sıra ile görülen iş
n. 187b/41, 189a/36

nev-kār (Far.) yeni işe başlamış
n. olam 184b/34

nevrūz(Far.) yeni gün
n. 174b/48

ney (Far.) ney
n. 174b/22, 179a/7
n.+ e 174b/22, 182b/28

n'eydiver- ne edivermek, ne yapıvermek
n.- sin 194a/21

n'eyle- ne eylemek, ne yapmak
n.- di 195a/1
n.- düm 180a/10
n.- düŋ 178b/42
n.- r 179b/10, 187a/21
n.- ye 179a/26
n.- yeyin 189a/39

neʿūẕu bi'llāh (Ar.) Allah korusun
n. 176b/45

nice nice, ne kadar, nasıl, çok
(krş. **niçe**)
n. 175a/9, 175b/25, 176b/11, 181a/33, 177a/10, 177a/48, 177a/5, 178a/38, 179a/23, 179a/29, 179b/29, 179b/30, 179b/38, 179b/45, 181a/34, 181b/35, 182b/11, 182b/32, 183a/5, 184b/16, 184b/46, 185a/9, 185b/20, 186b/30, 189a/32, 190a/26, 190b/9, 191a/37
n.+ leri 184a/2
n.+ sidür 180a/7
n.+ ydügin 183b/30
n.+ yi 180b/38
n.+ yidi 177b/40

niçe nice, ne kadar, nasıl, çok
(krş. **nice**)
n. 175b/15, 175b/33, 175b/38, 175b/5, 176a/10, 176a/14, 176a/5, 177a/40,177b/41, 178a/7, 181a/10, 176a/25, 181a/35, 182b/33, 183b/38, 184a/36, 184a/43, 184a/45, 184b/16, 184b/17, 184b/22, 177b/33, 177a/39, 184b/25, 184b/26, 184b/28, 184b/32, 184b/35, 185a/2, 185a/9, 186b/24, 186b/26, 186b/27, 186b/29, 186b/32, 187a/16, 187a/18, 187b/18, 187b/42, 188a/13, 188a/18, 188a/36, 188b/23, 188b/29, 188b/33, 190a/25, 190a/30, 190b/11, 190b/14, 190b/2, 190b/24, 191a/2, 191a/29, 191a/38, 191a/40, 191b/34, 192b/27, 192b/28, 192b/44, 193a/20, 193a/22, 193b/33, 193b/38, 194a/30, 194a/31, 194a/32, 194a/35, 194b/12, 194b/44, 195a/14, 195a/19, 195a/40
n.+ ler 181b/26, 193a/34, 195a/3
n.+ müz 187b/8, 187b/9
n.+ ŋün 184a/12
n.+ si 188b/25, 189a/11, 190b/24, 193a/19

niçün niçin
n. 176a/7, 177a/41, 178b/35, 178b/37, 181b/17, 181b/34, 182b/28, 183b/16, 185a/17, 180a/16, 185b/17, 185b/18, 186a/20, 186a/39, 188a/43, 190b/27, 192b/36

nifāḳ (Ar.) münafıklık, iki yüzlülük
n. 174a/14

nigāh (Far.) bakış, bakma
n.+ ı 189b/10

nigār (Far.) resim, sevgili
naḳş-ı n.+ ı 183a/8

nihān (Far.) gizli
n. 180a/28, 182a/22
n.+ ı 183a/24
deryā-yı n. 188b/42
genc-i n. 186b/29
genc-i n.+ da 185a/9
n.+ dadur 190a/20

nihāyet (Ar.) son
zībaḥr-i n.+ süz 188b/42
n.+ üŋ 181b/36

niʿmet (Ar.) iyilik, lütuf
n. 174b/46, 192b/29
n. oldı 175a/45
n.+ i 174b/47
n.+ in 195a/22

nisbet (Ar.) bağlılık
n. 194a/32

n'iste- ne istemek
n.- r 185a/9

nisyān (Ar.) unutma
n. 184a/43
n.+ la 184b/20

nişān (Far.) nişan, iz belirti
n. 181b/2, 181b/11, 181b/36, 182b/14, 193a/16, 194a/12
n.+ dur 184a/35, 185b/5
n.+ ı 173b/4, 174a/7, 174b/10, 174b/26, 177b/44, 177b/9, 181b/13, 181b/14, 181b/15, 181b/16, 183a/19, 183a/36, 185a/33, 186b/4, 187b/33, 189b/15, 193b/16
n.+ suz 184b/1
n.+ uŋ 185a/4

nişāne (Far.) nişan, iz belirti
n.+ sin 186b/2

nite nasıl
n. 177a/49, 181a/30, 183a/36, 183b/32, 185a/24, 188a/32, 190a/23, 190b/15
n.+ dür 175a/37
n.+ si 181a/7

nite kim nasıl ki
n. 192a/20

nitelik nitelik, mahiyet
n.+ üŋden 181b/38
n.+ üŋi 181b/35

niteliksüz mahiyeti bilinmeyen
n. 182b/14

niḳāb (Far.) peçe

n. 178a/24, 181a/21
n.+ ı 191b/41, 192b/2

niyāz (Ar.) yalvarma
n. 185b/4, 191b/16
n.+ ıla 194b/16
n.+ umı 185b/24

niye niye
n. 188a/40

niẓām (Ar.) dizi, sıra, tertip, yol
n. 173b/10

n'ol- ne olmak
n.- a 174b/17, 175b/13, 179b/38, 179b/40, 192a/28
n.- asını 183b/36, 193a/11
n.- dı 195a/6
n.- duġumı 190a/28
n.- dum 190a/41
n.- sam 187a/9
n.- ur 176b/6

noḳṣān (Ar.) eksiklik, azalma
n. olam 184a/40

nuḳl (Ar.) meze
n. 185a/36

nuʿmān (Ar.) kan, gelincik çiçeği
n. olam 184b/34

nūn (Ar.) Arap alfabesindeki nun harfi
n. 188b/46

nūr (Ar.) aydınlık, parıltı
n.- ı dīẕār 190a/38
n. 174a/9, 182a/10, 185a/11, 192a/45
n. olup 181a/2
n.+ a 182a/10, 189a/8
n. + dan 179a/16, 179a/9, 192a/43
n.+ dum 181a/6
n.+ ı 179a/24, 185b/34, 193b/21
n.+ ıdur 189a/34
n.+ ıla 189a/8
n.+ ın 196a/8
n.+ ından 190b/30
n.+ ımı 180b/14
n.+ uŋ 182a/7

nūş (Far.) tatlı, bal
n. 177b/14, 177b/30, 179b/21, 179b/28
n. eder 195a/37
n. etmedi 183a/31

nuṭfe (Ar.) sperm
n.+ den 180a/37

nücūm (Ar.) yıldızlar
n. 181b/39

nükte (Ar.) herkesin anlayamadığı ince mana
n. 177a/42, 183a/7
n.+ sin 179a/49
n.+ sini 191a/41

nüvaḫt (Far.) çalgı çalma
n. 183b/27
n.+ ı 182b/36

nüzūl (Ar.) aşağı inme
n. 174b/48, 185b/34

O

o o
o. 174a/19, 176a/14, 182b/34, 185b/14, 185b/19, 187b/2, 190b/37, 191a/27, 191a/7, 192a/12
o.+ dur 191b/17

oġlan erkek çocuk
o. 175a/43, 194a/16
o.+ ı 187a/31
o.+ lar 187a/33
o.+ ları 174a/14, 185b/20

oġlancuḳ erkek çocuk
o.+ lar 188a/11

oġul oğul, evlat
o. 192a/45, 195a/9
o.+ ı 174a/15

oba göçebe çadırı
o.+ ya 193a/34

od ateş
o. 173b/1, 173b/5, 175a/22, 175b/19, 177a/23, 179a/29, 180b/13, 180b/3, 181a/31, 181a/32, 187a/10, 187a/9, 189a/40, 194a/20
o.+ a 176a/29, 176b/31, 176b/44, 180a/25, 180a/30, 184b/26, 188a/19, 189a/37, 190b/18
o.+ dan durur 195a/18
o.+ ı 175a/32, 178b/32, 181a/30, 182a/38, 182a/42, 182b/26, 182b/35, 186b/3, 186b/31, 186b/5, 187a/20, 191b/17, 195a/16, 195a/17
o.+ ıla 173b/12, 180a/44
o.+ ın 192a/7
o.+ ına 181a/33, 187b/33, 187b/34, 1 90a/20, 190b/8, 191b/11
o.+ ından 181b/9, 194b/45
o.+ lar 184b/23
o.+ una 181a/35, 196a/6

odun odun
o.+ ın 181a/31

ol o
o. 173b/1, 173b/11, 173b/15, 173b/16, 173b/19, 173b/20, 174a/2, 174a/23, 174a/26, 174a/33, 174a/37, 174b/2, 174b/21, 174b/22, 174b/23, 174b/3, 174b/37, 174b/38, 174b/47, 175a/10, 175a/12, 175a/15, 175a/17, 175a/2, 175a/26, 175a/27, 175a/31, 175a/33, 175a/46, 175a/5, 175a/6, 175b/10, 175b/16, 175b/20, 175b/34, 175b/45, 175b/47, 176a/40, 176a/42, 176a/49, 176b/22, 176b/28, 176b/3, 176b/45, 176b/7, 176b/8, 177a/12, 177a/20, 177a/38, 177a/43, 177a/44, 177a/45, 177a/46, 177a/47, 177a/5, 177a/9, 177b/13, 177b/15, 177b/29, 177b/39, 177b/40, 177b/49, 177b/8, 177b/9, 177b/10, 178a/11, 178a/13, 178a/16, 178a/17, 178a/2,

178a/20, 178a/25, 178a/36, 178a/44, 178a/46, 178a/49, 178b/13, 178b/16, 178b/38, 178b/39, 178b/41, 178b/44, 178b/45, 178b/6, 179a/1, 179a/12, 179a/19, 179a/21, 179a/22, 179a/26, 179a/36, 179a/37, 179a/39, 179a/4, 179a/43, 179a/44, 179a/45, 179a/48, 179a/7, 179b/13, 179b/20, 179b/21, 179b/27, 179b/28, 179b/30, 179b/32, 179b/7, 180a/1, 180a/24, 180a/36, 180a/38, 180a/39, 180a/40, 180a/41, 180a/43, 180a/46, 180b/13, 180b/14, 180b/24, 180b/31, 180b/43, 181a/14, 181a/27, 181a/32, 181a/36, 181a/37, 181a/38, 181a/4, 181a/7, 181a/8, 181b/31, 181b/4, 181b/43, 182a/15, 182a/42, 182b/30, 182b/33, 182b/34, 182b/36, 182b/42, 182b/44, 182b/45, 182b/7, 183a/27, 183a/28, 183a/29, 183a/30, 183a/31, 183a/32, 183b/20, 184a/33, 184a/5, 184b/11, 184b/18, 184b/25, 184b/8, 185a/1, 185a/23, 185a/26, 185a/8, 185b/3, 185b/24, 185b/26, 185b/28, 185b/41, 185b/43, 185b/44, 186a/10, 186a/14, 186a/15, 186a/33, 186a/43, 186a/45, 186a/6, 186b/22, 186b/24, 186b/26, 186b/5, 187a/28, 187b/1, 187b/10, 187b/38, 187b/39, 187b/42, 187b/43, 188a/14, 188a/15, 188a/2, 188a/42, 188b/16, 188b/4, 188b/45, 189a/19, 189a/20, 189a/24, 189a/27, 189a/33, 189a/34, 189a/42, 189a/44, 189b/11, 189b/15, 189b/16, 189b/17, 189b/2, 189b/20, 189b/22, 189b/39, 189b/40, 189b/42, 189b/5, 189b/8, 190a/16, 190b/25, 190b/26, 190b/27, 190b/29, 190b/31, 190b/33, 191a/18, 191a/2, 191a/23, 191a/24, 191a/29, 191a/38, 191a/42, 191a/8, 191b/12, 191b/16, 191b/27, 191b/28, 191b/31, 191b/5, 192a/10, 192a/19, 192a/2, 192a/22, 192a/3, 192a/33, 192a/41, 192a/43, 192a/6, 192a/7, 192a/8, 192a/9, 192b/11, 192b/20, 192b/21, 192b/25, 192b/28, 192b/29, 192b/34, 192b/41, 192b/7, 193a/42, 193a/43, 193a/5, 193a/7, 193b/14, 193b/16, 193b/18, 193b/22, 193b/23, 193b/35, 193b/37, 193b/4, 193b/41, 193b/6, 194a/1, 194a/18, 194a/3, 194a/37, 194a/42, 194a/43, 194a/6, 194b/20, 194b/26, 194b/28, 194b/39, 194b/43, 195a/13, 195a/23, 195a/35,195a/9, 196a/5

o. durur 174a/7, 174b/26, 179a/42, 182a/9, 187b/31

o.+ dur 174a/17, 174a/18, 175b/19, 178b/28, 179b/13, 180a/40, 184a/13, 184b/3, 189b/3, 190b/28, 191a/29, 191b/35, 192b/4

o. durur 174a/7

o.+ vanın 187b/32

ol- olmak

o. 181a/38, 182a/26, 182b/45

o.- a 174a/37, 175a/27, 175a/28, 175a/31, 175b/3, 175b/33, 176a/27, 176a/40, 176b/26, 176b/33, 177a/20, 177a/3, 177a/49, 177b/16, 177b/31, 177b/45, 178a/14, 178a/37, 178b/11, 178b/14, 179a/30, 179a/31, 179a/36, 179b/38, 180a/24, 180a/26, 180a/43, 180b/29, 180b/40, 181a/17, 181a/34, 181b/16, 181b/25, 182a/17, 182a/40, 182b/22, 182b/30, 183a/2, 183b/2,

184a/16, 184a/17, 184a/18, 184a/19, 184a/20, 184b/23, 184b/7, 186a/26, 186b/7, 187b/14, 187b/42, 188b/30, 188b/31, 189a/19, 189b/38, 190a/18, 191a/2, 191b/29, 192a/3, 192a/36, 193a/17, 194a/1, 194b/30, 194b/31
o.- ġıl 177a/1, 183b/5, 185a/11, 187b/5, 188a/1
o.- alı 182a/6, 189b/35
o.- alum 187b/4, 191a/31, 191a/32, 191a/33, 191a/34, 191a/35, 191a/36, 191a/37, 191a/38, 191a/39, 191a/40, 191a/41, 191a/42, 192a/37, 194a/4
o.- am 180a/46, 181a/30, 184a/17, 184a/36, 184a/37, 184a/39, 184a/40, 184a/41, 184a/42, 184a/43, 184a/44, 184a/45, 184b/16, 184b/17, 184b/18, 184b/19, 184b/20, 184b/21, 184b/22, 184b/23, 184b/24, 184b/25, 184b/26, 184b/27, 184b/28, 184b/29, 184b/30, 184b/31, 184b/32, 184b/33, 184b/34, 184b/35, 184b/36, 184b/37, 184b/38, 184b/39, 184b/40, 184b/41, 184b/42, 184b/43, 184b/44, 184b/45, 184b/46, 184b/47, 184b/48, 184b/7, 184b/8, 188a/32, 190b/22, 190b/28, 190b/34, 196a/14
o.- an 180b/35, 180b/41, 182a/17, 184b/11, 186a/25, 186a/28, 186b/25, 186b/33, 187a/25, 190a/35, 190a/37, 190b/24, 190b/4, 190b/40, 190b/42, 191a/1, 191b/3, 192a/10, 195a/11, 195a/37
o.- ana 194b/1, 194b/10
o.- anı 182a/5
o.- anlar 191a/4
o.- anlara 176a/39, 181b/14, 182a/16, 182a/42
o.- anlaruŋ 183a/17, 183a/19, 185a/33
o.- ası 187a/36, 187a/38
o.- asın 174a/9, 174b/16, 175b/5, 177a/37, 177b/3, 177b/33, 177b/4, 178b/1, 181b/43, 181b/45, 183b/20, 183b/27, 191b/9, 193b/5
o.- asum 188b/23
o.- aydı 175a/13
o.- ayın 189a/42, 192a/39
o.- dı 173b/2, 173b/3, 173b/4, 173b/6, 174b/39, 175a/33, 175a/39, 175a/41, 175a/45, 175a/46, 175b/10, 175b/17, 175b/18, 176a/34, 176a/37, 176a/49, 176b/17, 176b/18, 177a/44, 177a/46, 177b/23, 177b/27, 177b/29, 177b/34, 178a/6, 178b/10, 178b/41, 178b/7, 178b/9, 179a/48, 179b/44, 180b/22, 180b/45, 181a/32, 181a/5, 181b/19, 182b/18, 184b/6, 185a/12, 185a/26, 185a/4, 187a/13, 187b/10, 187b/44, 187b/45, 187b/7, 187b/8, 187b/9, 188a/18, 188b/7, 189a/28, 189a/33, 189b/12, 189b/13, 189b/17, 190a/21, 190a/44, 190b/33, 191a/16, 191b/16, 191b/19, 192a/26, 193b/18, 193b/27, 193b/4, 193b/43, 194b/39, 194b/40, 194b/41, 194b/42, 194b/43, 194b/7, 194b/8, 195a/2, 195a/35
o.- dılar 175a/46, 175a/48
o.- duġı 188b/47
o.- duġıçün 189b/38
o.- duġını 185a/3
o.- dum 180b/3, 180b/4, 180b/5, 180b/6, 181a/2, 184a/19, 186a/21, 187a/24, 188b/35, 188b/39, 189a/39, 190a/41, 190a/9, 190b/1, 191a/14, 192a/26, 192a/28, 192a/29, 192a/30, 192a/31, 193b/40, 194b/17, 194b/19, 194b/43
o.- dumdı 180b/22, 180b/45

o.- duŋ 182b/21, 184b/2, 188a/44, 192b/15
o.- duķ 181a/13
o.- ıcaķ 175a/10, 175a/16, 175a/23, 177a/29, 177a/36, 178a/24, 178b/20, 181a/37, 183a/5, 183b/33, 184b/12, 184b/13, 186a/6, 186b/26, 189a/21, 195a/27, 195a/29
o.- ımaduŋ 177a/38
o.- ımazam 190a/33
o.- ınca 183a/35
o.- ısar 181a/32, 186b/37
o.- ma 178a/7, 185a/41, 189a/27, 193a/22
o.- maġa 187b/38
o.- maġıl 175b/41, 175b/46, 185a/39, 191b/11
o.- madı 176a/22, 177a/22, 179a/44, 182a/41, 189a/37, 195a/22
o.- madın 182b/17, 189b/21
o.- madum 182b/3
o.- maduŋ 174a/48, 176a/5
o.- maŋ 187a/35
o.- masun 180a/35, 184a/1, 184a/2, 184a/3, 184a/4
o.- maķ 178b/22, 191b/31
o.- maya 174b/24, 176a/2, 176b/23, 176b/31, 176b/42, 181a/20, 181b/12, 181b/22, 185b/19, 186a/43, 186b/38, 193b/44, 194a/10, 194a/11, 194a/12, 194a/13, 194a/9
o.- mayadur 177a/23
o.- mayasın 174a/8, 174b/18
o.- mayıcaķ 186a/33
o.- mayınca 177a/19, 178a/4, 181a/32, 181b/7, 193b/15
o.- mayısar 184b/12
o.- maz 179b/7, 182b/11, 185a/7, 192b/34, 192b/36, 193b/15, 194b/12, 194b/35, 195a/18, 195a/19, 196a/1
o.- mazımış 188b/37
o.- mazın 186a/19, 186a/22
o.- mazısa 186b/38
o.- mazlar 185a/7
o.- mazsa 185a/15
o.- mış 174a/16, 175a/25, 176a/25, 176a/28, 177b/24, 177b/47, 182a/24, 184a/31, 184a/32, 184a/33, 185a/39, 187a/12, 188a/6, 189a/6, 189b/24, 192a/13, 192a/14, 192a/15, 192a/17, 192a/19, 193a/14, 194a/13, 195a/8
o.- mışam 190a/42
o.- mışdur 187a/31, 187a/32, 187a/33
o.- mışıduķ 191a/41
o.- mışiken 195a/10
o.- mışlar 192a/19
o.- saŋ 179b/38
o.- sun 180a/8, 181a/33, 185a/8, 188b/26, 190b/44, 191a/12, 191a/13, 191a/14, 191a/15, 191a/16, 191a/17, 191a/18, 191a/19
o.- uban 185b/20, 185b/21, 186b/16, 189a/18, 190b/12, 191a/37, 192a/38, 196a/11
o.- ubanı 186a/18
o.- ugör 186a/28, 186b/39
o.- uŋ 183a/25
o.- up 174b/1, 179b/46, 180b/26, 180b/30, 180b/31, 180b/33, 180b/5, 180b/6, 181a/1, 181a/10, 181a/2, 181a/3, 181a/5, 183b/3, 186b/11, 187a/23, 188a/15, 189b/28, 190a/33, 191a/9, 191b/5, 192a/27, 192a/37, 193b/26, 194a/41, 195a/15, 196a/8
o.- ur 174b/33, 174b/34, 175b/19, 175b/36, 176a/23, 176a/42, 176b/3, 176b/30, 176b/33, 176b/44, 177a/33, 177b/37, 178a/2, 178b/18, 181a/31, 181a/35, 181a/37, 181b/38, 182a/43, 182b/27, 183a/19, 184a/10, 184a/11, 184a/12, 184a/13, 184a/14, 184a/15, 184a/9, 184b/9, 185a/33, 185a/38, 185b/4, 186b/34, 187b/34, 187b/36, 188b/42,

189a/12, 189a/20, 189a/22, 189a/4, 189b/15, 190b/1, 190b/4, 193a/19, 193a/24, 194b/35, 195a/19
o.- uram 184b/48
o.- urdı 194b/28
o.- urısa 183b/23, 186b/5, 188a/34, 188a/45, 193a/17, 195a/20
o.- urısam 193a/9, 194a/27, 194a/28, 195a/16
o.- ursa 181b/12, 182a/29, 190b/15, 193a/36
o.- ursam 187b/30, 187b/31
o.- ursaŋ 177a/28, 177a/35
o.- ursın 181a/42, 185a/17, 188a/43
o.- urum 186b/6

ol dem (T.+Far.) o zaman, o anda (krş. **oloḳdem**)
o. 177b/43, 177b/44, 181a/7

oloḳ dem (T.+Far.) o anda, hemen (krş. **oldem**)
o. 178a/25

omuz omuz
o.+ ına 195a/33

on on
o. 174a/5, 174b/35, 184a/38, 186a/37, 186a/7, 191b/26, 191b/9, 192b/22, 195a/17
o.+ ın 193a/31

oŋ-iyileşmek
o.- a192a/36

ona- kabul etmek
o.- maz 184a/10

oŋat mükemmel, iyi
o.+ ın 192b/38

oŋul- iyileşmek
o.- duġıçün 196a/10

oran had, ölçü
o. 181b/36

orta orta
o.+ da 182b/22
o.+ dan 192b/14

ortalan- ara,merkez
o.- dı 188a/42

oruç oruç
o. 183a/1, 187a/1
o.+ uŋa 185b/4

ot ot
o. 176b/39

otla- ot yemek
o.- maġa 187a/31

otlaḳ otlak, mera
o.+ um 180b/10

otur- oturmak
o. 177a/2, 184a/15
o.- alar 185a/16
o.- an 192a/11
o.- dı 175a/44, 175b/29, 178a/23, 178a/33, 183a/3, 187b/17, 195a/33
o.- dılar 193b/26
o.- duŋ 188a/38
o.- ma 190a/33
o.- maġa 192b/10
o.- mış 177b/30, 183a/6, 190b/31
o.- mışam 182b/4
o.- sun 175b/32
o.- up 187a/6
o.- ur 175a/48, 177a/8, 179a/23, 184a/1, 184a/3, 184a/4, 184a/6
o.- ursam 189b/32
o.- ursın 177a/10

otuz otuz
o. 186a/6
o.+ ı 193a/31

oḳ ok

o. 185a/2, 188a/41
o.+ a 188a/41
o.+ ı 189a/25, 190b/3, 192a/39, 193b/1
o.+ ın 188b/31
o.+ lar 188a/8

oḳı- okumak (krş.**oḳu-**)
o.- dı 189a/31
o.- dum 185a/43, 188b/12
o.- duŋ 189a/26,
o.- madı 186a/30
o.- maḳ 186a/35, 186a/36
o.- maz 188b/12
o.- mış 186a/41
o.- mışam 187b/3
o.- nan 182a/19, 188b/9
o.- r 175b/45, 193b/28,
o.- rsın 177a/39
o.- ruz 188b/3
o.- yan 182a/39, 184a/11, 184a/31, 189a/20, 189a/25
o.- yanlar 190b/1
o.- yup 182a/36

oḳu- okumak (krş. **oḳı-**)
o.- duġını 184a/13
o.- duġuŋ 177a/13
o.- dum 182b/6, 190a/5
o.- duŋ 193b/1
o.- r 183a/34, 190b/9, 194b/9
o.- rsaŋ 194a/9
o.- rsın 186a/32

ova ova
o. 181a/1

oyna- oynamak
o. 176a/20
o.- dan 180b/18

o.- r 182a/40, 185a/9, 190b/12
o.- yuban 188a/37, 192a/5

Ö

öd öd
ö.+ i 182a/37
ö.+ ler 185a/40
ö.+ üŋi 182a/37

ög akıl, kalp, zihin
ö.+ i 176b/5
ö.+ in 187a/32, 187a/42
ö.+ ini 176a/29
ö.+ üm 192a/20
ö.+ üni 177b/48

ög- övmek
ö. 176a/46
ö.- dügüm 177a/14
ö.- en 189a/38
ö.- er 179a/11
ö.- mesüŋ 178a/7
ö.- sün 189a/38

ögdül ödül
ö.+ ün 178a/44

ögren- öğrenmek
ö.- meyen 182b/28
ö.- imeyen 182b/27

ögün öğün
ö. 175a/38

ögüt öğüt
ö. 174a/15, 176b/14, 177b/6, 178b/45, 178b/8, 179b/33, 179b/49, 182b/35, 183a/18, 185a/32, 187a/33, 193a/37
ö.+ i 185a/31, 193a/37
ö.+ ile 195a/19
ö.+ in 178b/44
ö.+ ini 176a/21
ö.+ ler 174a/40
ö.+ ümi 179a/13

ögütle- öğüt vermek
ö.- yüp 187a/42

öküş çok
ö. 174b/37, 175a/34, 178b/15, 185a/30
ö.+ i 192b/8

öküz öküz
ö. 184a/23, 186b/19
ö.+ i 186b/18
ö.+ ile 186a/3

öl- ölmek
ö.- di 196a/11
ö.- dükde 179a/48
ö.- düm 180b/8, 187a/24, 187b/30
ö.- dürüp 180a/20
ö.- e 182a/10
ö.- esi 187a/32, 187a/36, 187a/37, 187a/39
ö.- eyim 175a/9
ö.- icegiz 186b/41
ö.- iser 175b/34
ö.- me 176b/42
ö.- medin 193b/36
ö.- megile 193b/37
ö.- mek 182a/7, 183a/35, 193b/36
ö.- mekden 182a/8
ö.- meye 180a/17
ö.- mez 182a/7, 187a/37
ö.- mişdür 187a/35
ö.- ür 187a/37
ö.- ürem 196a/9
ö.- ürise 187a/37, 191b/44
ö.- ürisem 193a/3, 193a/5, 193b/36
ö.- ürsin 175b/15

ölç- ölçmek
ö.- er 184a/29

öldür- öldürmek
ö.- e 186b/8
ö.- eler 186b/12
ö.- üp 180a/20
ö.- ürise 193a/5

öli ölü (krş. **ölü**)
ö. 179a/24

ölü ölü (krş.**öli**)
ö. 192a/26
ö.+ sin 176a/11
ö.+ yi 190b/42

ölüm ölüm
ö. 185a/17, 188a/3, 188a/43, 194a/29
ö.+ den 187a/35
ö.+ in 187a/32, 194a/8
ö.+ üŋ 178b/28

ʿ**öm(ü)r** (Ar.) ömür, yaşama
ʿö. 176a/18, 176a/7
ʿö.+ e 175b/19, 184b/4
ʿö.+ i 193a/17
ʿö.+ ini 176a/30, 183a/28, 183b/29
ʿö.+ üm 175a/35, 175b/12, 183b/36, 188a/33
ʿö.+ ümi 174a/38
ʿö.+ üŋ 176a/24, 177a/31, 179a/46, 180a/6, 180a/7, 188a/41, 188a/45
ʿö.+ üŋce 183b/20
ʿö.+ üŋi 178b/27, 179b/35
ʿö.+ üŋi 177a/11
ʿö. 180b/38, 187a/10, 193a/13, 193a/22, 194b/34

öŋ ön
ö. 175a/13
ö.+ den 180b/23,185b/32, 187b/5
ö.+ inde 174a/24
ö.+ ine 175a/32, 176a/28, 178b/34
ö.+ leri 188a/9
ö.+ ümden 190b/30
ö.+ ümdesin 189b/32
ö.+ ünde 180b/20

öŋ- beklemek, ummak
ö.- esin 179b/40

öŋden şoŋa başından sonuna kadar
ö. 186a/17

öŋdin önce, önceden
ö. 178b/3

öp- öpmek
ö.- di 189a/30
ö.- er 183b/43

ö.- mek 183b/35

öri ayakta
ö. turup 188a/18
turdum ö. 188b/40

ördek ördek
ö. 185a/9
ö.+ ü 189a/3

örs örs
ö.+ e 180b/38

ört- gizlemek
ö.- e ṭursun 189b/3
ö.- er 183b/13, 184a/27
ö.- esin 180a/33
ö.- üci 180a/38

ʿ**öşr** (Ar.) onda bir, Kuran'da 10 ayetlik kısım
ʿö.+ in 175a/8
ʿö.+ ini 175a/7
ʿö.+ üni 175a/10, 175a/14, 175a/3

öt- geçmek, aşmak
ö.- di 174a/38
ö.- e 180b/10
ö.- er 177a/28, 177a/35, 188a/11, 191b/14
ö.- ersin 186a/34
ö.- mege 189b/28, 196a/4
ö.- meyesin 176a/6

öte öte
ö. 174a/20, 183a/13, 184a/38, 191a/35
ö.+ sini 176a/38

ötürü dolayı
ö. 184a/5

öyle öğle
ö. 178b/39

öyün öğün
ö.+ üŋ 180a/12, 180a/19

öz kendi
ö.+ ini 191a/7
ö.+ üm 184a/20
ö.+ ümden 176b/40
ö.+ ümi 183b/10, 184a/24
ö.+ ünden 175b/35
ö.+ üŋde 179b/2

özen- gıpta etmek
ö.- ürsin 192b/36

ʿ**öz(ü)r** (Ar.) özür
ʿö. 176b/12

P

pā-best (Far.) ayağı bağlı
p. 191a/40

pādişā (Far.) padişah
(krş. **pādişāh**)
p. 181a/22

pādişāh (Far.)padişah (krş. **pādişā**)
p. 173b/6, 174b/41, 174b/45, 175b/20, 177a/23, 177a/33, 177b/27, 177b/34, 178b/15, 179b/12, 180a/10, 185a/5, 189a/11, 189b/20, 189b/28, 194a/18, 195a/9
p.+ a 174b/47
p.- ı ḳadīm 173b/1
p.+ uŋ 178b/33
p.+ ından 179b/47
p.+ uŋ 173b/14, 173b/17, 173b/21, 194a/14

pādişāhlıḳ (Far. + T.) padişahlık
p. 181b/34, 182a/6

pāk (Far.) temiz, arı
p. eyledüŋ 192a/1

palān (Far.) palan, semer, eğer
p. 185b/2

palās (Far.) eski, yırtık giyecek
p. 182a/28

p.+ ile 195a/2
p.+ ın 184a/19

pāre (Far.) parça
p. 193a/10
p.+ den 196a/14

parmaḳ parmak
p.+ uŋ 186b/7

pas gam, keder, üzüntü
p. 182a/28, 186a/12
p.+ ı 194a/23
p.+ ı durur 188b/15
p.+ ını 178b/4, 188b/16

paşa saygı sevgi seslenişi
p. 191b/3

pāy (Far.) ayak
p.+ ına 187b/40

pāyān (Far.) son
p.+ dan 175b/19
p.+ ı 181b/10, 194a/36
p.+ suz 181a/7

pāyānsuz (Far.+T.) sonsuz
p. 194a/3

pāyidār (Far.) sağlam
p. 188a/1

pehlevān (Far.) pehlivan
p. 193b/7, 194b/17

pend (Far.) nasihat
p. 180b/12

perākende (Far.) dağımık, azar, azar
p. 193a/13

perde (Far.) perde
p. 193a/30
p.+ de 191b/17
p.+ den 191a/8
p.+ lerini 180a/45
p.+ m 183b/13
p.+ sin 193b/34
p.+ sini 182b/35
p.+ süz 179b/17

perī (Far.) peri
p. 187b/26
p.+ ye 188a/38

perrān (Far.) uçan, uçucu
p. olam 184b/21

pertev (Far.) parlak
ʿadl-i p.+ indedür 173b/21
faẓl-ı p.+ indedür 173b/21
p.+ indendür 173b/14, 173b/17

pervāne (Far.) geceleri ışığın etrafında dönen kelebek
p. 181a/34
p.+ müz 194a/44

pervāz (Far.) uçma
p. 189a/12, 191a/40, 191a/43
p.+ ıla 194b/13

pes (Far.) sonra, arka, ya
p. 174a/37, 175b/24, 176b/3, 176b/5, 177a/38, 179a/31, 181a/28, 181b/32, 182b/23, 183b/16, 186a/13, 186a/14, 186b/26, 191b/26, 194a/13, 194a/35

peşīmān (Far.) pişman (krş. **peşmān**)
p. 184a/14
p. olıcaḳ 175a/16
p. olur 184a/9

peşkeş (Far.) peşkeş, hediye
p. 179a/36

peşmān (Far.) pişman (krş. **peşīmān**)
p. 176a/1
p. olup 179b/46

peşrev (Far.) öncü
p. 185b/41

peydā (Far.) meydanda
p. ḳıldı 179b/48

peyġamber (Far.) peygamber
p. 186b/38, 187a/40
p.+ ler 185a/13, 192a/32

peyk (Far.) haber, mektup getiren
p.- i 189a/22

peyker (Far.) yüz, surat
p. 177a/22
p.+ inde 176a/30

peymān (Far.) yemin
p.+ umuz 187b/11, 194a/43

peymāne (Far.) büyük kadeh
p. 184b/1, 190b/32

peyvest (Far.) ulaşmış
p. 178b/7, 191a/41

pinhān (Far.) gizli
p.- ı ʿışḳdur 190b/37
p. 188b/42, 190a/39, 192a/15, 192a/34
p. eyledi 185a/19
p.+ e 191a/7
p.+ ıdı 192a/32
gencīne-yi p.+ sın 192a/34

pir (< Far. pīr) yaşlı, iht,yar
p.+ em 195a/30

piş- pişmek
p.- er 178b/36
p.- mez 181a/32

pīş (Far.) ön, ileri
p. 176a/46, 191b/2

pīşe (Far.) meslek, iş
p.+ yi 175b/16
p.+ yile 175b/15

piyāle (Far.) kadeh, şarap
p.+ sidür 194a/18

pullıḳ (Far.+T.) paralık
p. 182b/2

pusarıḳ puslu, dumanlı
p. 180b/33

pür (Far.) dolu, fazla
p. 174a/9, 175a/45, 178a/12

pürnūr
p. 185a/3
p. eyledi 173b/7

pürsūz(Far.) çok yanık
p. olam 184b/43

pūl (Far.) para
p.+ a 194b/6
p.+ ı 180a/39
p.+ içün 195a/8

puş- öfkelenmek (krş. **buş-**)
p.- arısam 176b/32
p.- 191b/8

R

rabbü'-elenām (Ar.) Allah
r. 180a/31

rāh (Far.) yol
r.+ ı 187b/37

rāḥat (Ar.) üzüntüsüz, tasasız
r. 186a/45, 188b/14
r. olmaz 196a/1

raḥīm (Ar.) merhametli, esirgeyen
r. 180a/39, 193b/19
r. durur 181a/25

raḥīmlıḳ (Ar.+T.) merhametlilik

r.+ uŋ 181a/25

raḥl (Ar.) semer, palan
r. 177a/39

Raḥmān (Ar.) Allah'ın adlarından
R. 180a/36, 180a/39
R.+ ını 183a/39
er-R.+ la 184b/48

Raḥmānī (Ar.) Allah'tan geşen ve hayırlı olan
R. 174a/5
R.+ dür 174a/3

raḥmet (Ar.) acıma, esirgeme
r. 178a/29, 186b/20, 187a/34
r.+ miş 183b/15
r.+ üŋ 181b/42
r.+ üŋden 181a/27

rāygān (Far.) çok, bol
r. 179a/4, 181b/42

rāz (Far.) sır
r. 191a/43, 191b/17
r.+ ı 194a/2
r.+ ın 186b/31
r.+ um 184a/20, 187a/4
r.+ umı 185b/29, 193b/33, 195a/12

rāzdaş (Far.+T.) sırdaş
r.+ um 192b/19

recā (Ar.) ümit, umma
r. 182b/13

red(d) (Ar.) geri döndürme
r. oldı 174b/39

renc (Far.) ağrı, sızı
r.+ ile 178a/12
r.+ ler 184b/31

rencūr (Far.) sıkıntılı
r. 178a/12

reng (Far.) renk
r. 181b/37
r.+ dür 186b/27
r.+ e 183a/12
r.+ i 190b/39
r.+ ine 182b/45

resm (Ar.) yazma, çizme, eser, iz
r.+ idür 193b/36

resūl (Ar.) peygamber
r. 186a/1
r.+ ı 193b/4

revā (Far.) yakışır, uygun
r. 182b/42, 190a/23

revān (Far.) yürüyen, giden
r. 182a/14, 184a/29, 185a/22, 187b/25, 187b/26

reyḥān (Far.) fesleğen
r. 183b/25

rıżā (Ar.) hoşnutluk
r. 182b/42

rızḳ (Ar.) Allah'ın herkese bahşettiği nimet
r.+ ın 180a/36, 180a/42, 180b/18
r.+ la 175b/19
r.+ uŋ 180a/12, 180a/19

rıżvān (Ar.) razı olma, hoşnutluk
r. olam 184b/19

rind (Far.) kelender
r.- i ḫarābāt 191a/31
r.+ em 190b/21

riyā (Ar.) iki yüzlülük
r. 173b/11, 186a/38
r.+ ya 183a/42
r.+ yıla 182a/33, 183b/40

ruhbān (Ar.) evlenmeyen papazlar
r. 184a/3
r. olam 184b/43

rumūz (Ar.) manası gizli olan sözler
r. 183a/2

rücḥān (Ar.) üstünlük
r. olam 184b/43

rükūʿ (Ar.) öne doğru eğilme
r. 194b/28

rūz (Far.) gün
r.- ı elest 194a/41

rūzigār (Far.) rüzgar
r. 176a/16, 187a/33, 192a/21

S

saʿādet (Ar.) mutluluk
s. 176a/27, 176b/24, 177b/17, 177b/7, 194a/37
s. oldı 179b/44
s.+ içün 177a/14
s.+ dür 178b/39
s.+ i 177b/38

sāʿat (Ar.) saat
s. 176b/34, 177b/48, 178b/48, 179b/40
s.+ de 177a/45, 177a/47
s.+ e 178b/35

ṣabāḥ (Ar.) sabah
ṣ. 174b/7, 191a/11, 193a/7, 195a/29
ṣ.+ ın 181a/5, 192a/12

ṣab(ı)r (Ar.) sabır (krş. **ṣabūr)**
ṣ. 177b/3, 177b/11, 177b/12, 177b/13, 177b/15, 177b/16, 177b/28, 177b/32, 177b/37, 177b/49, 173b/9, , 177b/12, 177b/14, 177b/24, 177b/26, 177b/28, 177b/35, 177b/36, 177b/37, 177b/38, 177b/43, 177b/46, 177b/48, 177b/7, 177b/10, 181b/12, 182b/4, 182b/35
ṣ.+ dan 177b/5
ṣ.+ la 177b/1, 177b/10, 177b/2, 177b/5, 178a/1, 178a/2, 182b/36, 195a/18
ṣ.+ suz 177b/4
ṣ. ėderisem 195a/12
ṣ. eyle 193a/32, 195a/19
ṣ.+ a 177b/3, 177b/25, 178a/3, 179a/49
ṣ.+ ı 177b/12, 177b/1, 178a/1, 178a/2, 180b/8
ṣ.+ la 177b/1, 177b/2, 177b/3, 177b/6, 177b/11, 177b/31, 177b/33, 178a/1, 178a/2, 182b/36
ṣ.+ ıla 177b/16, 177b/31, 177b/33, 177b/39, 177b/49, 178a/6, 187a/26
ṣ.+ um 183b/42
ṣ.+ uŋ 177b/12, 177b/14

ṣābir (Ar.) sabreden, dayanan
ṣ. 177b/15

ṣābit (Ar.) hareketsiz, kımıldamayan
ṣ. 179b/17
ṣ. oldı 178b/41
ṣ. olmayınca 178a/4

ṣabūr (Ar.) sabır (krş.**ṣab(ı)r)**
ṣ. 177b/17, 177b/7
ṣ.+ da 177b/2, 178a/3, 178a/4

saç-/ ṣaç- saçmak
s.- ar 178a/13
s.- dum 192a/31

saçıl- saçılmak
s.- dı 178a/29
s.- madugı 194a/6

saʿd (Ar.) kutluluk, uğur
s. 192a/6

ṣadaḳa (Ar.) sadaka
ṣ.+ suz 174b/24

ṣaddaḳ (Ar.) doğrudur, gerçektir
ṣ. 184b/6

ṣadef (Ar.) sedef
ṣ. 176a/39

ṣ.+ de 193a/28
ṣ.+ i 192a/38

ṣādıḳ (Ar.) sadık, doğru
ṣ.+ dur 179b/3
ṣ.+ lara 194b/15
ṣ.+ saŋ 178a/3, 182b/16

ṣafā (Ar.) saflık, berraklık
ṣ. 173b/10, 177b/21, 177b/24, 183b/1, 188b/7, 189b/22, 191b/1, 192b/10, 194a/1
ṣ.+ sıdur 188b/7
ṣ.+ yıla 177b/30

ṣafī (Ar.) duru, temiz, katkısız
krş. **ṣāfī**
ṣ. 192a/41

ṣāfī (Ar.) duru, temiz, katkısız
(krş. **ṣafī)**
ṣ. 176b/6, 183a/42, 193b/1

ṣaġ (I) sağ, salim
ṣ. 178a/12
ṣ.+ lar 191a/4, 194b/33

(II) sağ
ṣ.+ da 174a/45, 183a/13
ṣ.+ dan 187b/44
ṣ.+ ına 189a/41
ṣ.+ um 185b/3

saġınç emel, istek
s.+ la 190a/9
ṣ. 190b/24
ṣ.+ a 181b/8
ṣ.+ ı 176a/2, 179a/2
ṣ.+ ıla 179a/3, 181b/44
s.+ u 181b/45

saġış / ṣaġış sayı
s.+ da 174b/39
s.+ dan 179a/21, 182b/13
s.+ da 177a/27
s.+ dadur 189a/27
s.+ dan 174b/2, 191a/15

ṣaġır sağır
ṣ. 176a/7, 178b/37

ṣaḥḥā (Ar.) su içene "afiyet olsun" anlamında kullanılan söz
ṣ. 177b/30, 193b/30

saḫī (Ar.) cömertlik
s. 178a/22, 178a/32, 178a/40, 178a/44, 178a/46, 178a/47, 178b/20, 178b/45
s.+ lar 178b/41

saḫīlıḳ (Ar.+T.) cömertlik, eli açıklık
s.+ a 178b/42

ṣāḥib (Ar.) sahip
ṣ. 191a/8
ṣ.- i keyvān 193b/7
ṣ. 174b/18, 175a/30, 177b/2
ṣ.+ i 180a/41

ṣāḥibü'l-keyvān (Ar.+Far.) Satürn gezegeninin özellieklerini taşıyan, güçlü
ṣ. olam 184a/44

saḥrā (Ar.) çöl
s. 176a/34

sāʿit (< Ar. saʿīd) muştulu, uğurlu
s. 192a/6

saḳ uyanık, dikkatli
s. 184b/6

sākin (Ar.) sakin, uslu
s. 176b/7

saḳā (Ar.) Su taşıyan kimse
s. 180a/43

ṣaḳal sakal
ṣ.+ ına 195a/10

ṣaḳın dikkat et!
ṣ. 174a/8, 188b/31, 194b/45

saḳın- / ṣaḳın- sakınmak
s. 178a/10, 176b/2, 176b/26, 182b/43,
s.- a 175b/40
s.- ġıl 175b/46, 176b/46, 187a/38, 187a/6
s.- ur 178a/15

sāḳī (Ar.) içki sunan
s. 175b/17, 182b/24, 191a/38, 191b/19, 193b/13

ṣaḳla- saklamak
ṣ.- rısaŋ 194b/12
ṣ.- yu 193b/33

ṣal- salmak
ṣ. 192b/14
ṣ.- adur 185a/40, 191a/26, 191b/31
ṣ.- an 180b/38
ṣ.- ar 189a/3
ṣ.- asıdur 194a/17
ṣ.- dı 178b/23, 178b/30, 180b/15
ṣ.- dum 180b/6, 186a/7
ṣ.- updur 189a/38

ṣalā çağırma, davet
ṣ. 188a/17

ṣalaca ölü, sedye, tabut
ṣ. + m 193b/24

ṣalavāt **(**< Ar. salāvāt) namazlar, Hz. Muhammed'e okunan dua
ṣ. 189a/16

sālūslan- / ṣāluṣlan- (Far.+T.) hile yapmak

s.- uban 183b/10
s.- uram 183b/41

ṣālūṣlıḳ (Far.+T.) iki yüzlülük, riyararlık (krş. **ṣālūslıḳ**)
ṣ. 186b/36

ṣālūslıḳ (Far.+T.) iki yüzlülük, riyararlık (krş. **ṣālūṣlıḳ**)
ṣ. 182b/5

ṣāmī (Ar.) katılık, sertlik, kuruluk
ṣ. olam 184b/22

san-/ ṣan- sanmak, düşünmek
s.- a 181a/37, 184b/5
s.- an 182b/11, 190b/6
s.- anlar 181a/17
s.- asın 177a/14, 177b/26, 189a/33, 191b/14
s.- ayım 190b/24
s.- ayın 190b/8
s.- dı 175a/10, 175a/6, 195a/28, 195a/33
s.- dum 175a/35
s.- ma 176b/28, 190a/15, 195a/3, 196a/2
s.- madı 195a/28
s.- madın 194a/8
s.- maŋ 190b/17
s.- maŋuz 187b/30
s.- maz 187a/32
s.- uban 181a/18
s.- uŋ 187a/21
s.- up 189a/27
s.- ur 177a/4, 183b/45, 188b/8
s.- urıdum 190a/44
s.- urlar 183b/43
s.- ursaŋ 179b/2
ṣ.- ursın 179a/14, 193a/33, 193a/34, 193a/35, 193a/36, 193a/37

saŋa sana
s. 173b/8, 174a/2, 174a/28, 174a/46, 174a/47, 174b/31, 175b/24, 175b/25, 175b/3, 175b/47, 175b/6, 176a/27, 176a/40, 176b/26, 176b/43, 177a/10, 177a/13, 177a/14, 177a/20, 177a/41, 177b/14, 177b/15, 177b/17, 177b/32, 177b/7, 178a/15, 178a/18, 178a/19, 178a/43, 178b/24, 178b/31, 178b/39, 178b/46, 178b/6, 179a/14, 179a/21,

179a/30, 179a/4, 179a/8, 179b/15, 179b/18, 179b/26, 179b/30, 179b/31, 179b/34, 179b/38, 179b/39, 180a/10, 180a/28, 180a/35, 180a/9, 181a/28, 181a/40, 181a/5, 181b/27, 181b/31, 181b/33, 182a/15, 182b/19, 182b/24, 183b/21, 184a/1, 184a/19, 184a/4, 184a/6, 184b/3, 184b/47, 185b/33, 186a/16, 186a/31, 186a/40, 186a/44, 189a/28, 190b/22, 190b/5, 191b/25, 191b/26, 191b/27, 191b/28, 192a/36, 192b/15, 192b/39, 193a/37, 193b/18, 193b/19, 193b/20, 193b/21, 193b/22, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 193b/26, 193b/27, 193b/28, 193b/29, 193b/30, 193b/31, 193b/32, 193b/42, 194a/27, 194a/30, 194a/32

şanu sanı, zan, hayal
ş.+ muza 185a/14

sarāy (Far.) saray
s. 177b/18
s.+ da 177b/19
s.+ dur 179b/14, 180b/26
s.+ ını 188b/29
s.+ lar 186b/34
s.+ uŋa 177a/1

şap- yön değiştirmek
ş.- ar 191b/15

şar- sarmak
ş.- dı 184a/25

şarar- sararmak
ş.- dı 187a/15
ş.- mış 174a/23

şarıl- sarılmak
ş.- maz 181b/18

şarp sarp, dik
ş. 176b/48, 187a/33, 191a/21, 192b/35

şarraf (Ar.) (sarraf krş. **şarrāf**)
ş.+ lara 190a/12

şarrāf (Ar.) (sarraf krş. **şarraf**)
ş. 194a/4

şarrāflıḳ (Ar.+T.) sarraflık
ş.+ ı 182b/28

şaru sarı
ş. 187b/33

şarul- sarılmak
ş.- ur 193b/24

şat- satmak
ş. 187b/39
ş.- a 180b/10, 183a/29
ş.- alum 194a/4
ş.- an 186b/36
ş.- ar 182b/28, 184a/3
ş.- arsın 186a/37
ş.- dugini 182b/28
ş.- dum 190a/12
ş.- ınca 191b/12
ş.- maġa 189b/25
ş.- mayalar 183a/42, 183b/17
ş.- uban 192b/9
ş.- un 193a/35

şataş-
ş.- dı 176a/36
ş.- dum 190a/31, 194b/43
ş.- maduŋ 179b/39

şatu
ş. 178b/24, 178b/31, 191b/41, 195a/8
ş.+ ŋuz 194a/5

savaş- /şavaş- savaşmak
s. 175b/46
s.- up 192b/20

şavaş / savaş savaş

s. 194b/40
s.+ dur 187b/38
s.+ ında 175b/33
s. eder 195a/37

şavur- uzaklaştırmak, def etmek, atlatmak
ṣ.- alar 186b/12
ṣ.- up 192a/29
ṣ.- ur 189b/15

şay- hesaplamak, bedel tutmak
ṣ.- a 179a/34
ṣ.- an 182b/43
ṣ.- duŋ 176a/38

şayaḳ- aslına varmak
ṣ.- dı 182b/37

şayıl- hesaplanılmak, bedel tutulmak
ṣ.- maz 192b/33

s̱āyibā (Ar. s̱ā'ib < s̱ābe) geri dönerek, aslına rücu ederek.

s̱. 194a/41

şayru hasta
ṣ. 184a/31, 191a/4
ṣ.+ sı 182a/5

sāz (Far.) çalgı
s. olam 184b/43
s.+ ı 180b/12
s.+ ıla 194b/8
s.+ ın 183b/27

sebaḳ (Ar.) ders
s. 174b/43, 175b/23, 188b/9, 190a/23, 193b/41
s.+ ın 185a/18

sebīl (Ar.) sebil, su dağıtılan yer
s. 176b/28
s. ola 188b/31
s. oluban 186b/16
s.+ dür 179a/12

sebük-sāl (Far.) değersiz olmak
s. 194a/12

seccāde (Ar.) seccade, üzerinde namaz kılan küçük kilim
s. 177a/16, 183a/1

secde (Ar.) secde, namazda yere kapanma
s. etmeye 183b/21
s.+ ye 189a/17, 194b/27

seç- seçmek
s. 180a/21
s.- di 175a/7, 181a/14
s.- emezem 190b/26
s.- enlere 181a/3
s.- ilmese 184b/15
s.- medüŋ 189a/28

sefer (Ar.) yolculuk, savaşa gitme
s. 181b/45, 182b/23
s. ḳıldı 191a/16
s. ḳılıcaḳ 192a/9
s. ḳılsam 181a/42
s.+ üm 189b/33

segirt- sıçrayarak bir yere doğru koşmak
s.- dürem 184b/17

seḫāvet (Ar.) cömertlik
s. 173b/10, 178a/20, 178a/21, 178a/24, 178a/43, 178b/21

sekit- sakinleştirmek, dindirmek
s.- 178b/43

sekiz sekiz
s. 178a/46, 180b/26, 183b/24, 186a/7, 189a/8, 190b/15, 191b/26, 192a/25, 193b/31
s.+ den 184a/38

sekizinci sekizinci
s. 180b/17

sel **(**sel krş. **sėl**)

s. 188a/15
s.+ e 194b/34
s.+ ler 196a/12

sėl **(**sel krş. **sel)**
s. olmış 177b/47

selām (Ar.) barış, rahatlık
s. 176a/29, 183b/45

selāṭ̄ın (Ar.) sultanlar
s. 186b/28

semāʿ (Ar.) gökyüzü
s.+ a 184a/9
s.+ ına 184a/12

semavāt (Ar.) gökler
s. 191a/36

semirt- semirtmek, şişmanlatmak
s.- meye 181b/14
s.- ür 192b/30

sen sen
s. 174a/48, 174b/12, 174b/16, 174b/17, 174b/19, 174b/23, 174b/25, 174b/37, 175b/14, 175b/21, 175b/25, 175b/37, 175b/4, 175b/44, 175b/48, 176a/1, 176a/10, 176a/12, 176a/14, 176a/19, 176a/21, 176a/25, 176a/3, 176a/9, 176b/25, 176b/26, 176b/42, 177a/1, 177a/10, 177a/11, 177a/25, 177a/37, 177a/40, 177a/9, 177b/3, 177b/33, 178a/3, 178b/25, 178b/26, 178b/4, 178b/8, 179a/14, 179a/25, 179a/28, 179a/29, 179a/30, 179b/1, 179b/24, 179b/29, 179b/30, 179b/33, 179b/35, 179b/36, 179b/37, 179b/39, 179b/6, 180a/13, 180a/15, 180a/16, 180a/21, 180a/31, 180a/7, 181a/22, 181a/26, 181a/43, 181b/10, 181b/32, 181b/9, 182b/21, 182b/24, 182b/45, 183a/4, 183b/20, 183b/27, 183b/8, 184a/5, 184b/15, 184b/2, 184b/32, 184b/4, 184b/47, 184b/5, 185a/11, 185a/26, 185a/27, 185a/31, 186a/13, 186a/23, 186a/35, 186a/39, 186a/40, 186b/32, 186b/39, 186b/7, 186b/8, 187a/19, 187a/2, 187b/11, 187b/15, 187b/40, 187b/5, 188a/37, 188a/38, 188a/39, 188a/41, 188a/42, 188b/45, 189a/25, 189a/26, 189a/30, 189b/10, 190a/14, 190a/15, 190a/27, 190a/38, 190a/44, 190a/8, 190b/16, 190b/4, 191b/18, 191b/25, 191b/26, 191b/7, 192a/35, 192b/13, 192b/14, 192b/15, 192b/9, 193a/2, 193a/21, 193a/26, 193a/28, 193a/33, 193a/37, 193a/39, 193b/19, 193b/28, 193b/43, 194a/12, 194a/32
s.+ de 176a/44, 177a/12, 179a/1, 180a/8, 180b/43, 185a/31, 191a/30, 191b/25
s.+ dedür 181a/44
s.+ deki 191b/25
s.+ den 174a/19, 174b/17, 178b/27, 179a/27, 179b/37, 179b/5, 180a/31, 181a/39, 181a/40, 181b/32, 181b/9, 182b/17, 183b/27, 184b/3, 186a/22, 186a/23, 186a/27, 186a/43, 186b/43, 187b/27, 189b/2, 191a/30, 191b/28, 192b/13, 192b/34, 193b/19, 196a/9
s.+ dendür 181a/41
s.+ i 174a/19, 174b/20, 174b/31, 175b/12, 175b/14, 175b/37, 175b/44, 176a/27, 176a/3, 176a/8, 176a/9, 176b/25, 176b/26, 177a/13, 177b/32, 178b/25, 178b/27, 178b/35, 178b/44, 179a/16, 179a/28, 179a/30, 179a/9, 179b/1, 179b/24, 179b/33, 179b/40,

180a/12, 180a/19, 180a/21, 180a/30, 180a/8, 180b/43, 181b/27, 181b/32, 183a/33, 183b/19, 183b/22, 183b/24, 183b/29, 186a/14, 186a/17, 186b/10, 186b/11, 186b/12, 186b/13, 186b/14, 186b/15, 186b/8, 186b/9, 187b/43, 188a/30, 188a/32, 188a/35, 190a/3, 190b/10, 190b/8, 191b/25, 191b/8, 192a/28, 192a/34, 192b/13, 192b/14, 193a/28, 193a/38, 193b/43, 193b/44, 194a/30, 194b/33
s.+ sin 174b/31, 175b/3, 180b/43, 181a/21, 181a/43, 184b/4, 185a/3, 186b/11, 189a/1, 190a/22, 193a/39
s.+ süz 177a/37, 181a/39, 181a/40, 181a/42, 183b/23, 183b/28, 185a/1, 186a/20, 188a/32, 188a/34, 189a/1, 189a/2, 192b/13, 194a/28
s.+ üŋ 174b/23, 175b/24, 176a/1, 176a/10, 176a/11, 176a/31, 176b/11, 177a/19, 179a/23, 179a/27, 179b/1, 179b/36, 179b/37, 180a/11, 180a/18, 180a/24, 181a/22, 181a/25, 181a/27, 181b/40, 182a/7, 182b/26, 183b/20, 183b/26, 184a/20, 184a/35, 184b/4, 185a/2, 185b/5, 186a/10, 188a/31, 188a/41, 188b/25, 188b/38, 189b/31, 190a/30, 190b/10, 190b/3, 191b/21, 194a/19, 194a/26, 194a/27, 194a/28, 194a/29, 194a/31, 194b/44
s.+ üŋçün 175b/6, 192a/39
s.+ üŋdür 176a/44, 177a/29, 177a/36, 181b/34
s.+ üŋem 195a/6
s.+ üŋiçün 194a/26
s.+ üŋile 188a/34
s.+ üŋle 177b/33, 178b/26, 179a/23, 179a/27, 179b/38, 181a/39, 186a/16

sencileyin senin gibi
s. 176b/26, 179a/30

senlik senlik
s. 183b/33, 193b/43
s.+ üŋ 182b/45, 190a/14
s.+ üŋden 190a/38

ser (Far.) baş, kafa
s. 184b/41, 192b/12

serā (Far.) saray
s. 194a/33

serāb (Ar.) serap, hayal, görüntü
s. 181a/29, 184b/41

serbeser (Far.) başbaşa
s. 184a/9

serbest (Far.) başıboş
s. 178b/7

serd (Far.) soğuk
s. 180b/3

serencām (Far.) bir işin sonu
s. 177b/5, 178b/11
s.+ ın 179b/45

ser-gerdān (Far.) başı dönen
s.- ı ʿışḳdur 190b/43
s. 182a/26, 182b/29, 182b/30

ser-güzeşt (Far.) serüven
s.+ ler 187a/11

serheng (Far.) bekçi, çavuş
s.+ i 182b/10

ser-ḫoş (Far.) sarhoş
s. 194a/43
s. eyledi 190b/32
s. olam 184b/45
s.+ am 180b/11

ser-keş (Far.) dikbaşlı
s.+ ler 175b/41

sermāye (Far.) sermaye, ana mal
s. 176a/42, 177a/28, 177a/35, 178b/18, 178b/19, 178b/22, 185a/39, 193b/11, 194a/16
s.+ si 181a/12, 183a/33, 191a/23

sermāyelü (Far.+T.) sermayeli
s.194a/5

ser-mest (Far.) sarhoş
s. 192b/3

ser-te-ser (Far.) baştan başa
s. 182b/2, 185b/7

server (Far.) baş, reis, ulu
s. 188a/8
s.+ i 185a/13, 191b/2, 191b/4

ser-zeniş (Far.) başa kakma
s.+ ler 187a/11

sev- sevmek
s.- dügi 183a/20, 185a/34
s.- dügile 182b/37
s.- dügin 194b/38
s.- dügiyle 183a/25
s.- dügüm 185a/31
s.- dügüme 183b/22
s.- dügümi 188a/30, 193b/33
s.- dügüŋ 179a/26
s.- dügüŋçün 179a/8
s.- dügüŋden 174a/20
s.- dügüŋdür 174a/19
s.- dük 181a/13, 194a/1
s.- dükli 182b/37, 183a/25
s.- düŋise 189b/43
s.- düŋse 185a/30
s.- e 179a/37, 189a/9
s.- eli 183b/29
s.- elüm 192b/38
s.- em 194a/30
s.- emez 181b/21
s.- en 175a/25, 186a/14, 186b/23, 188a/35, 192b/8, 192b/9
s.- eni 183a/33
s.- enler 183b/37
s.- er 174a/17, 178a/39, 183a/17, 183a/8, 191a/23, 194a/16, 194b/13, 194b/16, 194b/5
s.- erdük 181a/36
s.- erem 190a/3, 190a/33, 193a/38
s.- erin 186b/23
s.- erise 181b/21, 182b/38
s.- eriseŋ 174a/18
s.- erse 179a/7
s.- erseŋ 174b/17
s.- gil 183a/10
s.- icidür 183a/33
s.- me 179a/7
s.- medi 178a/22, 178a/32
s.- medin 174a/18
s.- megil 174b/17
s.- megile 194a/31
s.- mek 178b/18, 179a/32, 179a/38, 185b/43
s.- mekden 183b/24
s.- meyen 188a/35

ṣevāb (Ar.) sevap
ṣ. 188b/26

sevdā (Far.) aşk, sevgi
s.+ larıla 183b/36

sevgü sevgi
s. 179a/26
s.+ ŋ 194a/27, 194a/29, 194a/31
s.+ si 181b/21, 189b/27, 190b/6, 191a/3, 195a/20

sevi sevgi (krş. **sevü**)
s. 189a/2, 189b/26
s.+ si 179a/33
s.+ ye 187b/20

sevil- sevilmek
s.- dük 181a/13
s.- e 179a/33
s.- elüm 192b/38

sevin- sevinmek

s.- di 173b/7, 176b/21, 177b/43, 177b/8
s.- dügi 186a/15
s. .- sin 194a/30
s.- ür 190b/35
s.- ürem 186b/10

sevişgen çok seven
s. 184a/15

sevü sevgi (krş.**sevi)**
s.+ den 186b/30

seyr (Ar.) yürüme, hareket, yolculuk
s. 180a/23
s. ėderken 185b/1
s. eyleyü 180b/7
s.+ inden 181a/13

seyrān (Ar.) gezinme
s. 189b/17, 189b/21, 193a/27, 194b/20
s. olam 184a/42
s. oldı 187b/7
s. ḳılduḳ 185b/7
s.+ dayıdum 186a/10

seyrān-geh (Ar.+Far.) gezinti yeri
s.+ i 187b/37

seyyār (Ar.) gezici
s. 192a/1

sez- sezmek
s.- erem 185b/23
s.- meseŋ 176b/48
s.- meyene 178a/37

şı- kırmak
ṣ.- duŋ 177a/22
ṣ.- dur 182a/37
ṣ.- mayasın 187a/38
ṣ.- mayınca 182b/19
ṣ.- mışlar 188a/8
ṣ.- ndukdan gerü 187a/38
ṣ.- yan 192b/4
ṣ.- aṣın 188b/31

sıçrat- sıçratmak
s.- mayasın 194b/45

şıd- içi su ya da irin dolu kabarcık patlatmak
ödi ṣ.- mayan 182a/37

şıdḳ (Ar.) doğruluk
ṣ. 185b/13, 185b/15, 190a/20
ṣ. olam 184b/47
ṣ.+ ı 194a/1
ṣ.+ ıla 176a/4

şıdur- patlatmak
ödler ṣ.- maḳ 185a/40

şıfat (Ar.) vasıf (krş. **şıfāt)**
ṣ. 191a/36
ṣ.+ da 176b/7, 184a/45

şıfāt (Ar.) vasıf (krş. **şıfat**)
ṣ.+ a 183b/1
ṣ.+ ı 175a/37
ṣ.+ uŋ 186a/19
ṣ.+ uŋa 186a/18

şıfatlu (Ar.+T.) sıfatı olan
ṣ. 181a/6

şıġ- sığmak
ṣ.- ar 193a/12
ṣ.- mayan 184a/30
ṣ.- maz 174a/21, 183a/10, 184b/13, 194a/36

şıġır- sığdırmak
ṣ.- umadum 193b/33

şına- denemek
ṣ.- nmaz 179b/25

şınıḳ- kırılmak
ṣ.- dı 175a/38, 178b/10

sır(r) (Ar.) sır, gizli tutulan
s. 180b/13, 186a/6, 187a/28, 190a/19, 192a/44

s.+ ımuza 185a/6, 185a/7
s. vermez 179a/20
s.+ dur 175b/9, 190b/43
s.- ı ʿayān 189a/25
s.+ a 181b/5
s.+ ı 182b/21, 192a/9
s.+ ıdur 190a/17
s.+ ındadur 191b/24
s.+ udur 189a/34
s.+ um 187a/30
s.+ uma 180b/19
s.+ umı 190b/29, 194a/3

ṣırāṭ (Ar.) yol, cennete gitmek için cehennemin üstüne kurulacak dar ve zor geçilir köprü
ṣ. 184b/14, 188b/33, 193b/29

ṣırça cam çömlek
ṣ. 187a/38
ṣ.+ dur 187a/38

ṣırf (Ar.) katkısız, yalnız
ṣ. 184b/1

ṣıyrıl- sıyrılmak
ṣ.- dum 192a/29

sız- sızmak
s.- aram 185b/19

sızır- bakır gibi madenleri eritmek
s.- up 192a/25

siccīn (Ar.) kafirlerin ve günahkarların amel defterlerinin saklandığı yer
s. 176a/22

sil- silmek
s. 174a/28
s.- er 194a/23
s.- eyin 188b/16

sin mezar
s. 185a/16
s.+ de 188a/43, 192a/15
s.+ leri 192a/12, 192a/14, 192a/18
s.+ üme 193a/10, 193b/25
s.+ üŋ 175b/47

siŋ- çekinmek
s.- em 193a/34
s.- er 193a/34
s.- mez 174b/15

sīn (Ar.) Arap alfanesindeki sin harfi
s.+ e 188b/46

sīne (Far.) göğüs
s.+ si 187a/8

siŋek sinek
s. 175b/38
s.+ ile 186b/18

sipāhī (Far.) süvari askeri
s. 174a/10, 174a/13, 177a/33
s.+ ler 175a/44

sitāyiş (Far.) övme
s.+ in 183b/11

sivā (Ar.) başka
s.+ yı 194a/25

siyāh (Far.) kara
s. 180b/5

siyāset (Ar.) siyaset
s. 184a/33, 187b/2

siz
s.174a/33, 181b/14, 183a/25, 185a/44, 187a/21, 187b/30, 189b/30, 190b/17, 192a/21, 195a/13
s.+ e 176b/29, 182a/2, 189b/31, 192a/20, 193b/30

ṣofı **(<** Ar. ṣūfī sofu)
ṣ.+ lara 181b/32

şofılıḳ (Ar.+T.) sofuluk
ṣ. 183a/42

şoġul- kurumak, gözünün feri gitmek
ṣ.- mış 179a/35, 192a/19

şoḥbet (Ar.) sohbet, konuşma
ṣ. 186b/13, 192b/30
s.+ den 188b/22
ṣ.+ i 184a/15, 188b/22, 194a/15
ṣ.+ idür 192b/29
ṣ.+ ile 185a/29
ṣ.+ inden 185b/35
ṣ.+ lerde 183b/19, 191b/11
ṣ.+ üm 183b/44
ṣ.+ ümüz 193b/14

şol sol
ṣ.+ da 174a/45, 183a/13
ṣ.+ ına 189a/41
ṣ.+ um 185b/3

şol- solmak
ṣ.- a 187b/44
ṣ.- ar 187a/10
ṣ.- dı 192b/43
ṣ.- maz 195a/17
ṣ.- sam 187a/10

şoŋ son
ṣ. 188a/45
ṣ.+ a 180b/23, 185b/32, 187b/5
ṣ.+ ı 182a/32, 186a/43

şoŋra sonra
ṣ. 173b/3, 184a/15, 184a/9

şor- sormak
ṣ. 190a/27, 191b/24
ṣ.- a 182a/5, 184b/12, 196a/3
ṣ.- ġıl 191b/13
ṣ.- alar 175a/24, 185a/16
ṣ.- alum 190a/25
ṣ.- ana 186a/27
ṣ.- anlara 181b/16, 181b/2, 193a/13, 193a/16, 193a/8
ṣ.- ar 174b/3, 191a/29
ṣ.- arısaŋ 184b/9, 188b/47, 190a/27, 192b/40, 193a/15
ṣ.- arlar 177b/21
ṣ.- arlarsa 183a/37
ṣ.- arsaŋ 180a/7, 182b/43
ṣ.- dı 177a/48
ṣ.- dum 184a/26, 196a/8
ṣ.- ıla 194b/4
ṣ.- ma 188a/20
ṣ.- maġıla 188b/36
ṣ.- maduŋ 174a/26
ṣ.- maŋ 182b/15, 189b/30, 190a/41, 193a/40
ṣ.- maz 187b/18, 187b/21
ṣ.- uŋ 183a/21, 185b/30, 185b/6, 187a/5

şorı soru (krş.**şoru**)
ṣ. 184b/12, 185a/16, 187b/12

şorıcı soru soran
ṣ.+ lar 185a/16

şoru soru (krş. **şorı**)
ṣ. 181a/26

şovuḳ soğuk
ṣ.+ dan 182a/42

şoy- soymak
ṣ.- ılur 189a/12
ṣ.- up 188b/5

şoy destan manzumesi
ṣ.+ a 192b/25
ṣ.+ ın 192b/25
ṣ.+ larını 189b/16

şoyaḳ- arka arkaya sıralanmak
ṣ.- dı 182b/38

şoyın- soyunmak
ṣ.- a 187b/43

şoyla- destan manzumesi söylemek
ṣoylarını ṣ.- yayın 189b/16
ṣoyın ṣ.- yup 192b/25

sög- sövmek
s.- en 189a/38
s.- er 187b/22

s.- sün 189a/38

sökel hasta
s. eyler 181b/1
s.+ lere 181b/1

söyle- söylemek
s. 175b/25, 179b/29, 185b/33
s.- den 180a/37
s.- di 184a/27, 189b/5
s.- dügi 189b/5, 193b/38, 194a/2
s.- dügüm 193b/34
s.- dügüŋ 186b/44
s.- düm 181a/24
s.- dür 188a/13
s.- gil 183b/19
s.- me 179b/33, 187a/6, 191b/37, 191b/7
s.- medin 195a/7
s.- medüŋ 177a/31
s.- mege 191b/43
s.- megil 181b/23
s.- megüŋ 188b/15
s.- mek 179b/17, 179b/18, 187a/4
s.- memek 188b/15
s.- mez 182b/11, 188b/34, 192a/13
s.- ne 182a/12
s.- nen 180b/17, 187a/30, 192a/22
s.- nmedin 186a/2
s.- nmez 186a/19
s.- r 174b/15, 179b/47, 181b/10, 183a/15, 183b/39, 187a/20, 187a/23, 187a/8, 189b/19, 189b/23, 191a/11, 191a/28, 191b/39, 192a/44
s.- rem 183b/41, 196a/1
s.- ridüm 192a/8
s.- rin 185a/6
s.- rise 174b/36
s.- risem 195a/12
s.- rler 184a/35
s.- rsem 187b/23, 189b/32
s.- rseŋ 179b/29
s.- rsin 191b/12, 192b/36
s.- sün 188a/30
s.- şenler 188a/30
s.- ye 179b/21, 179b/28, 191a/43
s.- yeler 185b/5
s.- yem 184a/17, 184b/45
s.- yen 179b/20, 179b/27, 180b/40, 181a/5, 184a/30, 188b/1
s.- yenlere 185a/41
s.- yenüŋ 181b/23
s.- yesin 188b/16, 190a/27
s.- yeydi 173b/1
s.- yeyin 189a/39, 193b/35
s.- yicek 189a/36
s.- yübeni 186a/18
s.- yüp 180b/44, 185b/29

söylen- söylenmek
s.- di 177b/23
s.- eyin 190b/1
s.- megil 174b/36
s.- ür 194a/40

söyleş- söyleşmek
s.- eler 186b/41
s.- em 184a/41
s.- icek 186a/6
s.- ür 190a/6

söyün- sönmek
s.- mez 180b/13
s.- üp 195a/16

söyündür- söndürmek
s.- e 186b/5

söz söz
s. 174a/20, 174a/9, 174b/36, 175a/33, 177a/32, 178a/24, 179b/21, 179b/23, 179b/28, 180a/11, 180a/35, 180a/8, 181a/14, 181b/24, 182a/8, 182b/3, 183b/16, 184a/18, 184a/27, 184b/43, 185b/29, 186a/37, 186a/38, 186b/44, 187b/11, 188b/13, 188b/8, 189a/14, 189a/31, 190a/12, 190a/4, 192b/5, 192b/8, 193b/38, 194a/12
s.+ de 177a/48

s.+ den 188b/13
s.+ e 181b/35, 184b/24, 195a/21
s.+ i 174a/39, 177a/31, 177b/22, 179a/6, 179b/19, 179b/24, 180b/13, 183a/43, 184b/47, 185a/18, 185b/10, 187a/35, 188b/16, 188b/17, 189b/36, 190a/11, 190b/2, 193b/32, 194a/2
s.+ ile 180b/3, 181a/24, 195a/39
s.+ in 174a/9, 176a/32, 177a/22, 181a/11, 185a/5, 189a/14, 192a/44, 194b/31, 195a/36
s.+ inden 179b/23, 183a/2, 189a/36
s.+ ini 185b/38, 188b/19, 188b/4, 195a/39
s.+ inüŋ 194a/12
s.+ ler 183a/7, 183b/19, 185b/29
s.+ lere 184a/27
s.+ leri 180b/29, 184a/8, 185a/11, 185a/6, 185b/38, 186a/41, 188b/34
s.+ lerüŋ 184a/35, 185b/5
s.+ üm 176b/42, 177a/42, 178b/15, 179a/5, 180a/18, 181b/22, 183b/7, 184a/18, 185b/30, 185b/32, 187b/23, 191b/27, 194a/28
s.+ ümden 176b/40
s.+ ümi 185b/26, 185b/28, 185b/30
s.+ ümüzden 187b/14
s.+ üŋ 175b/25, 179b/30, 184a/20, 188b/16, 188b/8, 189b/2, 191b/39
s.+ üŋi 175b/24, 184a/35, 185b/5, 187b/11
s.+ üŋüz 187b/23

suʾāl (Ar.) sorma
s. 194a/9
s. etdi 174a/33
s. etdüm 176b/11
s. etseŋ 180a/9
s.+ e 188b/26, 181a/23
s.+ üm 188b/25

şu su
ṣ. 173b/1, 173b/2, 179a/35, 180a/44, 180b/13, 185a/9, 185b/19, 188a/44, 194b/30
ṣ.+ dan 188b/11
ṣ.+ ları 194a/20
ṣ.+ nuŋ 186b/19
ṣ.+ ya 189a/38, 194b/27, 194b/29
ṣ.+ yı 173b/3, 181a/31, 191a/6, 194a/21
ṣ.+ yıla 173b/10
ṣ.+ yıyla 194b/18
ṣ.+ yın 190a/19, 194a/29
ṣ.+ yına 179a/46
ṣ.+ yınca 175a/20

şubaşı kumandan, komutan
ṣ. 192b/9

suç / şuç suç
s. 179b/25
s.+ a 192b/33
s.+ da 183b/15
s.+ ı 174b/27, 179b/34, 192b/33
s.+ ıçün 179b/25
s.+ içün 179b/26
s.+ um 177b/45, 185b/18
s.+ umı 183b/13, 185b/21
s.+ uŋ 174b/28
s.+ uŋla 179b/24

suçlu / şuçlu suçlu
s. 181a/22, 183a/30
s.+ dur 179b/20, 179b/27

sūd (Far.) kâr
s. 183a/28

ṣūfī (Ar.) tasavvuf ehli
ṣ. 176b/11, 183b/45, 191a/41
ṣ.+ lere 194b/15
ṣ.+ yem 183b/39

sulṭān (Ar.) sultan
s. 174a/11, 177a/22, 177a/32, 180a/36, 180b/27, 180b/32, 184b/16, 186a/13, 188b/47,

189b/12, 189b/19, 193a/28, 193b/39, 180b/23, 191b/28, 193b/12
ḥükm-i s. 187b/25
s. durur 174a/2
s. olam 184b/23
s.+ a 174a/12, 188b/47,181a/38
s.+ dan 193a/41
s.+ ı 174a/10, 174a/13, 179a/42, 181a/28, 183a/26, 189b/3, 189b/6, 181a/38
s.+ lar 182a/39, 195a/1
s.+ laruŋ 188b/18
s.+ sın 183a/4
s.+ um 190b/9
s.+ umuz 186b/3

şulu sulu
ṣ. 192b/31

şun- sunmak
ṣ. 191b/19, 193b/13
ṣ.- an 190a/34
ṣ.- ar 175b/17, 177b/13
ṣ.- dı 175a/10, 190a/34, 190b/32, 194a/18
ṣ.- dum 193b/19, 193b/20, 193b/21, 193b/22, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 193b/26, 193b/27, 193b/28, 193b/29, 193b/30, 193b/31, 193b/32
ṣ.- masa 181a/44
ṣ.- uban 174b/45

şunʿ (Ar.) yapma, kudret
ṣ. 181a/44
ṣ.+ uŋ 186a/19

şūr (Ar.) şehrin etrafına örülen yüksek duvar
ṣ. 183b/26, 185a/2, 185a/3
ṣ.+ ı 185b/11, 187b/13
ṣ.+ ın 186a/46

şūret (Ar.) biçim, kılık, yol
ṣ. 173b/3, 173b/7, 179a/41, 181a/10, 188a/31, 189a/14, 191a/22, 192a/32, 192b/14, 192b/27, 192b/28, 194b/21, 195a/6, 195a/7, 196a/7
ṣ.+ de 176b/7, 181a/10, 184a/45, 184b/10, 190b/22
ṣ.+ den 183b/1
ṣ.+ e 173b/6, 173b/7, 191a/28
ṣ.+ i 175a/12, 185a/20, 195a/20
ṣ.+ ile 191a/27, 191b/2
ṣ.+ inde 175b/39
ṣ.+ inden 195a/6
ṣ.+ üm 183b/14, 193a/40
ṣ.+ ümde 182b/9
ṣ.+ üme 183b/11
ṣ.+ üŋ 181b/37, 188a/19, 190a/18, 192b/27, 195a/10
ṣ.+ üŋi 190a/17

şūretā (Ar.) görünüşte
ṣ. 184a/39

şuṣa- susamak
ṣ.- mış 194a/21
ṣ.- mışların 189a/7

şusuzlıḳ susuzluk
ṣ.+ um 190b/13

sūz (Far.) yanma
s. 182b/5

Sübḥān Allah'ın adlarından
s. 180a/37
s.+ dı 192a/32
s.+ ı 183a/18, 185a/35
s.+ ımış 193b/6
s.+ uma 192a/30

süci içki, tatlı şarap (krş. **sücü**)
s. 183a/1

sücü içki, tatlı şarap (krş.**süci**)
s.+ müz 193b/14

sücūd (Ar.) secde edenler
s. 177a/23, 194b/28

sünnet (Ar.) sünnet, Hz. Muhhamed'in sözleri, işleri ve tasvibleri

s. 187b/20

süŋük kemik
s. 180a/45, 180b/34

süpür- süpürmek
s.- medüŋ 177b/18
s.- mege 187b/35

sür- sürmek, kovmak, sürüklemek
s.- di 176a/35, 195a/24
s.- düm 180b/38
s.- e 181b/3, 182a/1, 182a/4, 193a/8
s.- er 194b/6
s.- esüm 188b/22
s.- i 180b/22, 180b/45
s.- üŋ 185b/43
s.- üp 188a/16, 192a/21

sürik- sürmek, uzaklaştırmak, ayak altına düşmek
s.- esin 175b/41

süril- sürülmek (krş. **sürül-**)
s.- e 178b/8, 186a/46
s.- meyem 186a/16
s.- üp 192a/27

sürül- sürülmek (krş. **süril-**)

s.- di 187b/45

sürün- sürünmek
s.- di 182a/23
s.- ü 180b/3

süt süt
s.+ ün 180b/34

süvār (Far.) ata binmiş
s. 192b/4

süzil- süzülmek , baygınlaşmak
s.- di 193b/21

Ş

şād (Far.) mutlu, sevinçli
ş. 185a/40, 188b/13
ş. edüp 194a/24
ş. oldı 176b/18
ş. olup 174b/1, 189b/28, 196a/8

şād(ı)lıḳ (Far.+T.) mutluluk
ş.+ ı 174b/35
ş.+ ıla 188a/45

şād-mān (Far.) sevinçli
ş. 192a/15

şāh (Far.) padişah
ş. 174a/11, 174a/22, 178b/19, 183b/31, 184a/38, 184b/23, 186b/3, 188a/14, 191a/43, 192a/3, 195a/2,
ş.+ a 190a/14
ş.+ dan 186a/12
ş.+ ı 189b/10
ş.+ ıdur 193b/14
ş.+ lar 193b/14
ş.+ um 182b/26
ş.+ umuz 193b/14

şāhid (Ar.) şahit, tanık
ş.+ ler 190b/14

şāhin (Far.) şahin
ş.+ ler 194b/13

şaḥne (Ar.) inzibat memuru
ş. 184a/32

şaḫş (Ar.) kişi, kimse
ş. 174a/23
ş.+ ı 176b/7, 181b/1
ş.+ uŋ 194b/15

şāʿir (Ar.) şair, ozan
ş. 182a/27
ş.+ ler 188b/34

şākir (Ar.) şükreden
ş. 194b/16
ş. olam 184b/26
ş.+ em 190a/31
ş.+ üz 185a/10

şākird (Far.) talebe, öğrenci
ş. 177a/17
ş. olam 184b/26

şar (Far.) şehir (krş.**şār**)
ş.+ da 176b/13

şār (Far.) şehir (krş. **şār**)
ş. 185b/39, 193a/2
ş.+ a 189a/43, 194a/36
ş.+ ı 183b/6

şarāb (Ar.) şarap, içki
ş. 174b/8, 175b/17, 185a/36, 192a/43
ş.+ ından 185b/26, 193b/13

şarḳ (Ar.) doğu
ş.+ dan 186a/27

şarṭ (Ar.) şart, koşul
ş. 182b/11, 189a/19
ş. eyledi 175a/14

şaş- şaşırmak
ş.- asın 175b/44
ş.- dı 192a/20

şaş et- şaşırmak
ş. eder 195a/39

şaşur- şaşırmak
ş.- madın 183a/12

şaḳı- şimşek çakmak, parlamak
ş.- yan 180b/31, 184a/11
ş.- yup 180b/31

şāyed (Far.) eğer, ola ki
ş. 190a/25, 191b/36

şefāʿat (Ar.) şefaat, birinin bağışlanması için aracılık etmek
ş. 186b/38
ş.+ çümüz 189b/42
ş.+ i 186b/37

şefḳat (Ar.) şefkat, acıyarak sevme
ş.+ i 180b/18

şeh(i)r (Far.) şehir, il
ş. 175a/45, 176b/18, 178b/7, 178b/9**,** 178b/10, 191a/9
ş.+ den 178b/47, 178b/8
ş.+ i 177b/25, 180b/39
ş.+ in 175a/41, 175a/43
ş.+ ine 182b/32, 183b/4, 185b/16, 188b/18, 193b/20
ş.+ ümüz 175b/28, 194a/41
ş.+ üŋ 177a/15
ş.+ ünüŋ 188b/20

şek (Ar.) şüphe
ş. 189b/18
ş.+ i 182b/24
ş.+ süz 181b/3

şeker (Far.) şeker (krş. **şekker**)
ş. 178a/30, 178a/8, 179a/11, 179a/3, 179a/8, 180b/5, 181a/31, 188a/10, 191a/19, 194b/14
ş.+ çün 179a/5
ş.+ den 179a/4, 179a/6
ş.+ i 179a/6, 179a/7

şekeristān (Far.) şeker kamışı tarlası
ş. 184a/18

şekker (Far.) şeker (krş. **şeker**)
ş.+ ine 179a/12

şek(i)l (Ar.) şekil, biçim
ş. 181b/37
ş.+ i 177b/29
ş.+ ini 179a/20

şemʿ (Far.) mum
ş. 181a/34
ş.+ e 194a/44

şems (Ar.) güneş
ş. 184b/7
ş.+ ile 184a/37

şenāʿat (Ar.) kötülük
ş. 179a/49

şer(r) (Ar.) fena, kötü, kötülük eden
ş. 182b/13, 182b/41, 190a/2
ehl-i ş. 174b/43
ş.+ ler 184a/42
ş.+ inden 191b/9
ş.+ üŋ 186a/38
ş.+ üŋi 180a/30

şerʿ (Ar.) Allah'ın emirleri üzerine kurıulmuş din kaideleri
ş.+ ile 188b/4
ş.+ üŋ 188b/6

şerbet (Ar.) şerbet, içilecek tatlı şey
ş.+ den 192b/37
ş.+ i 194a/6
ş.+ ini 184a/7, 192b/22
ş.+ iyle 190b/13

şerḥ (Ar.) açma, açıklama
ş. 185b/29, 191b/12, 193a/11
ş. ėden 182a/36
ş. eyleyüp 179b/40, 185b/29
ş.+ ile 182a/33, 186a/37

şerīʿat (Ar.) doğru yol, Allah'ın emri
ş. 182a/34, 182a/35, 185b/20, 187b/15, 188b/27, 188b/4, 189a/23, 191b/43, 194a/14
ş.+ üŋ 188b/4

şerīk (Ar.) ortak, mektep arkadaşı
ş. 186a/32
ş.+ üm 181a/8
ş.+ üŋ 181a/22

şerm-sār (Far.) utangaç
ş. 176a/28, 178b/14

şeş (Far.) altı
ş. 184b/27

şeş- çıkarmak, çözmek
ş.- düm 192b/22
ş.- em 186b/11

şeşür- şişirmek, kabartmak
ş.- en 180b/32

şevḳ (Ar.) şiddetli arzu
ş.+ inden 192b/43

şey (Ar.) şey, nesne
ş.+ den 188b/11

şeyāṭīn (Ar.) şeytanlar
ş. 184a/12

ş. 190a/44, 191b/4, 193b/13
ş.+ e 190a/35
ş.+ ile 190b/16
ş.+ ine 191a/11
ş.+ üm 183b/12, 191a/5, 194a/21, 194a/22
ş.+ ümüŋ 187a/23

şeyḫlıḳ (Ar.+T.) şeyhlik
ş.+ ı 187b/39

şeyli'llāh (Ar.) "Allah için bir şey" anlamında söz

ş. 175b/25, 186b/43

şeyṭān (Ar.) şeytan
ş. 189b/21
ş.+ dan 183b/18
ş.+ dur 179b/4
ş.+ la 184a/42

şikār (Far.) av
ş. 189a/3
ş.+ a 180b/9

şikāyet (Ar.) şikayet, sızlanma
ş. 174a/7, 177a/48

şimden gerü bundan sonra
ş. 187a/10, 187a/11, 187a/12,

187a/9

şimdi şimdi
ş. 174b/37, 184a/11, 188b/9, 190a/44, 192a/10, 193a/37
ş.+ ki 181a/10
ş.+ ye 183b/36

şirīn (Far.) şirin, tatlı
(krş. **şīrīn)**
ş. 187a/3, 193a/12, 193a/19

şīrīn (Far.) şirin, tatlı (krş. şirīn**)**
ş. 181a/33, 182b/34, 183b/19

şirk (Ar.) müşriklik, Allah'a ortak koşma
ş. 189a/23
ş.+ ile 174b/47, 176a/12

şol o, şu
ş. 176b/32, 180b/11, 180b/5, 182a/40, 182b/32, 183a/20, 185a/22, 185a/34, 185b/36, 187a/39, 187b/24, 188b/14, 188b/16, 188b/41, 189b/4, 192b/26, 192b/41, 193b/20, 193b/33,
194a/44, 195a/19, 196a/13

şoloḳ tam o, tam şu
ş. 177b/26, 177b/48

şöyle şöyle
ş. 183b/43, 185a/22, 186b/41, 188a/36, 189b/9, 190a/26, 190b/8, 193a/33, 194b/36

şu şu
ş. 185a/10, 188a/9
ş.+ na 185b/37
ş.+ ŋa 182b/38
ş.+ nuŋ 187b/29, 189a/30, 191b/14

şuʿle (Ar.) alev
ş. 182a/21, 188b/11, 188b/26, 193b/17
ş.+ sinden 189a/33

şük(ü)r (Ar.) şükür
ş. 174a/24, 184a/18, 193b/39
ş. eyledi 173b/7
ş. eylegil 182a/9
ş. ḳıldı 176b/22
ş.+ e 182a/6
ş.+ ile 182a/9

şükrāne (Ar.) iyilik bile nişanesi
ş. 188a/17, 193a/3, 193b/36

şümār (Far.) hesap, sayı
ş. 181b/45
ş. ederseŋ 181b/44

şūr (Far.) karışıklık, fitne, kavga
ş. eder 193a/19

T

tā (Far.) kadar, dek
t. 176a/38, 190b/22, 191a/26, 195a/32, 195a/34

taʿalluḳ (Ar.) ilgisi olma, dünya ilgisi
t. 192b/13
t.+ dan 191a/18

ṭaʿam (Ar.) yemek
ṭ. 182a/32

ṭāʿat (Ar.) ibadetler
ṭ. 175a/47, 177a/40, 178b/1, 183a/30, 184b/10, 185b/4, 186b/42, 187a/1, 187b/19, 189a/18,
193b/1, 194a/13
ṭ. ḳılan 184b/11
ṭ. ḳılmaz 187a/33
ṭ. ḳılmışam 196a/6
ṭ.+ de 190b/21
ṭ.+ e 175a/47
ṭ.+ i 176b/13
ṭ.+ ile 180a/5
ṭ.+ inden 183a/11

ṭ.+ ini 183b/21
ṭ.+ lerüŋ 177a/20
ṭ.+ üm 183b/40, 183b/44
ṭ.+ ümüz 194b/27
ṭ.+ üŋ 177a/19, 182b/19

ṭāb (Far) güç, kuvvet
ṭ. 191b/28

ṭabl bāz (Far) davulcu
ṭ. 188a/9

tāc (Far.) taç
t. 178a/40, 178a/47, 183b/43, 187a/28, 189a/29
t. eyle 178b/45
t.+ ı 186a/5, 192b/33
t.+ ıla 193b/15
t.+ ı iken 187a/14

taʿcīl (Ar.) acele ettirme
t. 177a/4, 179b/8

tācir (Ar.) tücaretle uğraşan
t. 180a/26

ṭad tad
ṭ. 178a/30, 178a/8

ṭaġ dağ
ṭ. 175b/30, 175b/33, 176a/36, 179a/11, 186a/46, 187a/17
ṭ.+ a 178b/23, 178b/30, 186b/11
ṭ.+ dan 188b/33
ṭ.+ ı 174b/46, 189b/18
ṭ.+ ın 192a/45
ṭ.+ ına 186a/4
ṭ.+ ında 180b/26, 186a/7
ṭ.+ ından 176a/33
ṭ.+ ını 179b/39, 181a/4
ṭ.+ lar 189a/6, 189b/40, 192a/18, 194b/33, 194b/36, 195a/40
ṭ.+ ları 185b/9, 189a/5

ṭaġla- dağlamak
ṭ.- ram 191b/6

taḥṣīl (Ar.) ele geçme, ilim öğrenme
t. ḳıldum 185a/43, 190a/5
t.+ den 185b/17

taḫt (Far.) taht
t. 175b/29, 175b/32, 178a/40, 178a/41, 178a/47, 178a/48, 183a/3, 188a/38, 189b/9
t.+ a 175a/44, 175b/38
t.+ dan 176b/21, 180b/32
t.+ ı 186b/28, 187a/28, 187b/26
t.+ ına 184b/38, 187b/8
t.+ ını 195a/2

taḫta (Far.) tahta
t.+ sı 188b/5

taḥte'ş-şerā (Ar.) toprak altı
t. 185b/8

taḫt-gāh (Far.) that yeri
t.+ ı 189b/10

ṭaḳ- takmak
ṭ. 185b/33

ṭāḳ (Ar.) bina kemeri
ṭ. olur 185b/4

ṭāḳat (Ar.) güç
ṭ.+ üm 195a/30

taḳṣīrlıḳ (Ar.) kusurluluk
t. 175b/40

taḳlīd (Ar.) takma, kuşatma
t. 177a/38

taḳrīr (Ar.) yerleştirme
t. 182b/20, 184a/44

ṭal- dalmak
ṭ. 194a/44
ṭ.- ġıl 185a/11
ṭ.- an 182b/15, 185a/29
ṭ.- ana 176a/42
ṭ.- anlar 186b/20
ṭ.- ar 189b/37
ṭ.- ayın 189a/44

ṭ.- ayum 194a/4
ṭ.- dı 180b/15
ṭ.- dum 182a/4, 185b/16, 193a/25
ṭ.- duḳ 185b/7
ṭ.- madılar 182a/34
ṭ.- madum 193a/25
ṭ.- mış 187a/12
ṭ.- mışam 192a/38
ṭ.- mışdur 185b/14, 187a/34

ṭal dal
ṭ.+ ı 178a/30, 178a/8
ṭ.+ ına 184a/21

ṭalbın- çırpınmak
ṭ.- ma 188a/44

ṭalcın- uğraşmak, çabalamak
t.- madı 187b/2

ṭaleb (Ar.) isteme
ṭ. 178a/27, 185a/37

ṭāliʿ (Ar.) talih, kısmet
ṭ.+ üm 175a/13, 188b/12

ṭālib (Ar.) isteyen
ṭ.- i ʿilimlerüz 188b/3

taʿlīm (Ar.) öğrenme
t. ḳıldum 180b/14

ṭamaʿ (Ar.) doymazlık
ṭ. 174a/15, 174a/27, 174a/29, 174a/31, 174a/34, 180a/47, 189b/14, 189b/15
ṭ. ḳılurısaŋ 189b/13
ṭ.+ ı 178b/2
ṭ.+ yıla 173b/12

ṭamaʿdār (Ar.+Far.) açgözlü
ṭ.+ lar 174a/36

ṭamar damar
ṭ. 192a/15
ṭ.+ dan 177a/12, 179a/22
ṭ.+ ı 179a/48
ṭ.+ larda 192a/5
ṭ.+ ları 178b/43
ṭ.+ laruŋ 179a/40, 179a/47
ṭ.+ uŋa 179b/22

ṭamla damla
ṭ.+ sı 195a/4

tamām (Ar.) tamam
t. 173b/5, 177a/19, 177a/36, 178a/42, 180b/17, 186a/33, 188a/34, 190a/16, 195a/27
terk-i t. 178b/20
t. olıcaḳ 177a/29, 178a/24, 181a/37
t.+ dur 185a/44

tamāmet (Ar.) tamamlanma
t. 189a/21

ṭamu cehennem
ṭ. 173b/21, 183b/4, 190b/11, 193b/31
ṭ.+ da 183b/5
ṭ.+ dadur 174a/36
ṭ.+ dan 182b/41
ṭ.+ dur 188a/35
ʿarş-ı ṭ.+ nuŋ 191a/35
ṭ.+ sın 189a/8, 192a/25
ṭ.+ yı 185b/41, 185b/9, 189a/10
ṭ.+ y-çün 184b/11
t.+ dan 190a/9
t.+ m 186a/1
t.+ nuŋ 189a/9

ṭaʿn (Ar.) sövme, ayıplama
ṭ.+ a 186b/25

ṭaŋ (I) tuhaf, hayret,
ṭ.+ a 184a/19, 186a/13
ṭ.+ ımuz 186a/40

ṭaŋ (2) şafak vaktı
ṭ.+ ıla 195a/29

ṭanış- danışmak
ṭ. 178b/26
ṭ.- up 192b/23

ṭanışuḳ danışma
ṭ. 192b/38

Taŋrı Tanrı
t. 186b/5, 187b/1, 189b/2, 194a/23
t.+ çün 187b/17

ṭanuḳ tanık
ṭ. oluŋ 183a/25
ṭ.+ lar 189b/41

ṭap hemen, derhal
ṭ. 176b/16

ṭap- tapmak
ṭ.- ar 175a/2
ṭ.- aram 187b/31
ṭ.- arsın 174a/4
ṭ.- duġı 185a/1
ṭ.- duġumuz 182b/31
ṭ.- duġuŋa 187a/19
ṭ.- madın 196a/7
ṭ.- ucı 189b/7

ṭapu ibadet, hizmet, vazife
ṭ. 174a/24, 194a/32
ṭ.+ da 175b/43, 177a/40
ṭ.+ ŋa 188b/25, 195a/31
ṭ.+ sında 174a/16
ṭ.+ ya 175a/44

ṭapucı tapan, ibadet eden
ṭ.+ muz 178b/10
ṭ.+ sı 193b/45

ṭar **dar**
ṭ. 174b/36
ṭ.+ ı 174b/33

ṭarab (Ar.) şenlik, sevinç
ṭ. 174b/8

tarāş (Far.) mağlup
t.+ dur 187b/36

tārīḫ (Ar.) tarih
t. 180a/3

ṭarīḳat (Ar.) Allah'a ulaşmak arzusuyla tutulan yol
ṭ. 183b/16, 187b/1, 188b/28

ṭart- tartmak, ölçmek, çekmek
ṭ.- asın 180a/29, 180a/33
ṭ.- dılar 177b/44, 177b/9
ṭ.- maġa 180a/25
ṭ.- mış 176a/33

ṭartışıḳ tartışma
ṭ.+ um 194b/41

ṭaş (I) dış
ṭ.+ ı 191b/14
ṭ.+ um 183b/7
ṭ.+ umda 183b/44
ṭ.+ uŋdağı 182b/17

ṭaş (II) taş
ṭ. 179a/11, 186a/36, 186b/19
ṭ.+ ıla 177b/42
ṭ.+ uŋ 181a/15, 186b/19
ṭ.+ lar 187a/17
ṭ.+ dur 187b/34
ṭ.+ dan 190b/3
ṭ.+ ıyıla 191a/24
ṭ.+ ın 195a/25

ṭaş- taşmak
ṭ.- dı 193a/22

ṭaşın- taşınmak
ṭ.- a 179b/5

ṭaşra dışarı
ṭ. 174b/38, 175a/26, 175b/10, 176a/3, 177a/15, 177a/16, 177a/17, 177a/19, 177a/21, 177a/9, 177b/41, 177b/10, 178a/25, 178a/26, 178b/47, 183a/14, 183a/16, 184a/28, 186b/2, 186b/30, 192b/1, 193a/13
ṭ.+ dan 188b/36

ṭat- tatmak
ṭ.- sun 185b/33

ṭatlu tatlı
ṭ. 178a/30, 178a/8, 183b/16, 183b/19, 183b/7, 185a/26, 185b/19, 186b/1

ṭayan- dayanmak
ṭ.- ma 185b/4

ṭayın- kaymak
ṭ.- a 187b/40

tāze (Far.) taze
t. 179a/15

tāz (Far.) koşma, koşu
t. 188a/9

tāzī (Far.) Arap
t. 175a/40

teʿālā (Ar.) Allah adıyla kullanılan "yüksek olsun" anlamında söz
t. 187b/13

tecellī (Ar.) görünme, kader
t. eyleyüp 194a/42
t.+ sin 182a/27

tecrīd (Ar.) ayırma, tasavvufta her şeyden el ayak çekip Allah'a yönelme
t. 184b/16
terk-i t. 178a/39

tedbīr (Ar.) bir şeyi önleyecek yol
t. 184a/40, 190b/24

tefekkür (Ar.) düşünme
t. 183a/32
t. eyledi 174a/39

teferrüc (Ar.) açılma**,** gezinme
t. 192a/12
t. etdi 195a/26
t. eylemez 192a/13
t.+ e 192b/25

teferrüc-gāh (Ar.+Far.) gezinti yeri
t. 187b/44

tefrīd (Ar.) kendini Allah'a adama
t. 181a/35, 184b/16

tefsīr (Ar.) tefsir, yorum
t. 182a/36

tehī (Far.)
t. 192a/21

teḳāżā (Ar.) Alacaklının borçluyu sıkıştırması; sıkışarak söz söyleme, başa kakma
t.+ sı 176a/16

tekebbür (Ar.) kibir gösterme
t. 175b/2, 175b/41, 175b/45, 175b/7, 176a/36, 194b/4
t.+ dür 174a/13
t.+ ler 176a/22

tekebbürlik kibirlilik
t. 175b/12
t.+den 175b/13

tekrār (Ar.) tekrar
t. 192a/5

teleme bir tür peynir
t. 188a/13

temāşā (Far.) bakma, seyretme
t. 180b/3
t. ḳılasın 180a/31

temennā (Ar.) arzu, istek
t. eylegil 175b/26

temīz (Ar.) temiz, pak
t. 184a/40
t. ėt 194a/25

ten (Far.) ten, gövde beden
t. 180a/45, 182b/17, 184b/33, 187a/37

t. olam 184b/40
t.+ de 182a/31
t.+ den 190a/14
t.+ e 188b/10, 190b/20
t.+ i 191a/27
t.+ ini 192a/16
t.+ leri 192a/12
t.+ üm 182a/23
t.+ ümden 181a/31
t.+ üme 192a/30
t.+ ümüze 185a/17

teng sıkıntılı, dar
t. 179b/46

tenhā (Ar.) ıssız, boş
t. 180b/8

ter ter
t. 194b/8

teraḥ (Ar.) gam, keder
t.+ dan 184a/39

terāzū (Far.) terazi
t. 180a/25, 180a/26, 184b/14, 189b/39
t.+ ya 180b/27, 189b/40

tercemān (Ar.) tercüman
t. 180a/40
t. eyledi 185a/23

terk bırakma, vazgeçme
t.- i tamām 178b/20
t.- i tecrīd 178a/39
t.- i ḳanāʿat 173b/9
t. 178a/34, 178a/35, 178a/36, 178a/37, 185a/38
t. ėdelüm 190a/36
t. edem 184b/27
t. ėdenüŋ 193a/42
t. eder 194a/17
t. ėderem 186b/2
t. ėderise 195a/7
t. ėdeydi 186b/14
t. ėdüben 192b/11
t. etdi 183a/40, 187a/28
t. ėtsün 181b/21
t. eyle 182b/17, 192b/6
t. eyledi 189a/29, 195a/2
t. eylemek 183a/17
t. eylemekdür 185a/32
t. eyleyeler 186b/28
t. eyleyüben 182b/42
t. olıcaḳ 184b/12
t.+ dür 178a/28
t.+ e 178a/35, 178a/41, 178a/48
t.+ in 173b/15, 175a/18, 178a/36, 190b/10

tertīb (Ar.) dizme, sıralama
t. 174b/6, 186a/2
t.+ ile 178a/21, 179a/2, 195a/14
t.+ in 182b/17
t.+ ler 192b/11
t.+ leri 187b/19
t.+ ümüz 189a/18

tesbīḥ (Ar.) tesbih
t. 176b/8, 176b/9, 177a/16, 183a/1, 183b/20, 183b/39, 184b/14, 189a/29

teslīm (Ar.) teslim, bir emaneti yerine verme
t. etdüm 186a/24
t. oldı 173b/2
t. olur 189a/4

teslīmlik (Ar+T) teslimlik
t. 183a/43

teşviş (Ar.) karıştırma (krş.**teşvīş**)
t.+ den 190b/4

teşvīş (Ar.) karıştırma (krş. **teşviş**)
t. 187b/20
t.+ dedür 189a/27
t.+ i 192b/41
t.+ inde 176a/5

tetik düzenek
t.+ i 193b/21

tevażuʿ (Ar.) alçak gönüllülük
t. 176a/21

tevbe (Ar.) tövbe
t. 191a/39
t. edenlerüŋ 182b/25
t. ėtdügüni 182b/25
t. ḳılmaz 187a/33
t.+ süz 175b/15
t.+ yi 191a/39

teveccüh (Ar.) çevrilme, yönelme
t. 187a/24, 194b/38

tevekkül (Ar.) işi Allah'a bırakıp kadere razı olma
t. 173b/9

tevfīḳ (Ar.) uydurma
t. 192b/1

tevḥīd (Ar.) birleştirme
t.- i ene'lḥaḳdan 188b/44
t.+ e 181b/19

tevkürlü nişanlı
n. 188a/12

Tevrat Hz. Musa'ya inen mukaddes kitap
t.+ ıla 185b/12

tezvīr (Ar.) yalan, dolan
t. 182b/16

ṭıfl (Ar.) küçük çocuk
ṭ.- ı nāreste 193a/29

ṭılsım (Ar.) tılsım,
ṭ.+ ı 184a/30

tīmār (Far.) tımar, bakma, gözetme
t.+ um 189b/35
t.+ uŋ 174a/28

ticāret (Ar.) ticaret
t.+ inde 182b/12

tiryāḳ (Ar.) pan zehir
t. 194a/13

tīz (Far.) çabuk, acele
t. 176a/14, 176a/32, 176b/21, 176b/23, 177b/25

tīzlik (Far.+T.) çabukluk
t. 173b/11

ṭoġ- doğmak
ṭ.- am 193a/6
ṭ.- an 187a/35
ṭ.- ar 179a/10, 179a/17, 179a/18, 189a/21, 191b/44
ṭ.- dı 193b/20
ṭ.- dum 181a/2
ṭ.- madı 182a/41
ṭ.- madın 180a/14
ṭ.- mışiken 193a/7
ṭ.- uban 192a/7

ṭoġan doğan (kuş cinsi)
ṭ. 187b/42, 189a/3, 191b/15
ṭ.+ ıla 191b/1

ṭoġra- doğramak
ṭ.- r 191a/8

ṭoġrı doğru (krş. **ṭoġru**)
ṭ. 179b/22, 180a/2, 183a/41, 187b/37, 190a/10, 190a/36, 191a/24, 194a/8

ṭoġrılıḳ doğruluk (krş. **ṭoġrulıḳ**)
ṭ. 189a/20, 192b/35
ṭ.+ la 186a/33

ṭoġru doğru (krş. **ṭoġrı**)
ṭ. 174b/31, 176b/1, 179b/15, 179b/16, 179b/3, 180a/1, 180a/24, 186b/37, 188b/17, 188b/28
ṭ.+ dur 179b/6
ṭ.+ lar 179b/49, 194b/5
ṭ.+ lara 179b/12, 179b/14, 179b/7
ṭ.+ yıla 194b/5
ṭ.+ yısaŋ 179b/6

ṭoġrul- doğrulmak
ṭ.- uban 195a/21, 195a/36

ṭoġrulıḳ doğruluk
(krş. **ṭoġrılıḳ, doğrulıḳ)**
ṭ. 174b/32, 179b/10, 179b/3, 179b/5, 179b/6, 179b/9, 179b/11, 180a/1, 191a/23, 191a/24
ṭ.+ a 179b/16, 179b/3, 179b/8
ṭ.+ dan 179b/49
ṭ.+ la 179b/16

ṭoḳ tok
ṭ. 174b/35, 175b/18, 179a/33, 179a/40, 179b/23, 192b/28

ṭoḳı- dokumak, vurmak, birbirine geçmek
ṭ. 193b/2
ṭ.- dum 180b/4
ṭ.- yan 180b/31
ṭ.- yasın 179a/22

ṭoḳsan doksan
ṭ. 186a/6

ṭoḳuz dokuz
ṭ. 174a/14, 174a/6, 179a/11, 184b/29
ṭ.+ ı 184a/38

ṭol- dolmak
ṭ.- alı 182a/6
ṭ.- ar 195a/23
ṭ.- asın 177a/37
ṭ.- dı 176a/34, 187b/44, 187b/8, 192b/43, 193b/22
ṭ.- dur 193b/13
ṭ.- durdı 187b/10
ṭ.- mış 176a/28, 188a/41, 192a/14
ṭ.- updur 179b/5

ṭolan- dolanmak
ṭ.- asın 181b/10

ṭolaş- dolaşmak
ṭ.- mışdur 183a/23
ṭ.- ur 174b/27

ṭoldur- doldurmak
ṭ.- asın 180a/13
ṭ.- up 180a/20
ṭ.- ur 194a/24

ṭolu dolu
ṭ. 187a/11, 189a/7, 190a/8, 190b/32, 191b/9, 194a/14
ṭ. durur 194a/43
ṭ.+ dur 182a/22, 190a/20, 190a/32, 190b/2, 191a/3, 191b/3, 192b/34

ṭolun- kaybolmak
ṭ.- madum 177a/26
ṭ.- maz 194b/42

ṭon giysi, kıyafet
ṭ. 174b/48
ṭ.+ dan 193a/40
ṭ.+ ın 180b/28, 182a/1, 194b/21
ṭ.+ ını 186b/4, 191a/17
ṭ.+ lar 174a/43
ṭ.+ ları 192a/15
ṭ.+ um 193a/10, 193b/23
ṭ.+ umuza 185a/15

ṭonan- donanmak
ṭ.- dum 182a/1, 191a/17
ṭ.- ıcaḳ 183a/5
ṭ.- uban 180b/28

ṭonat- giydirmek, süslemek
ṭ.- an 180b/37

ṭoŋdur- dondurmak
ṭ.- up 180a/42

ṭonlu elbiseli
ṭ. 174a/31
ṭ durur 174a/16

ṭop top
ṭ. 184b/17, 193b/8
ṭ.+ ı 193b/8

ṭopraḳ toprak

ṭ. 177b/42, 180a/20, 180a/44, 181a/27, 184a/18, 184b/4, 186b/33, 192a/19, 193a/9, 195a/20, 187b/34
ṭ.+ a 180a/34, 192a/12, 192a/16
ṭ.+ da 189a/14
ṭ.+ dan 186b/33, 188a/18, 193a/10
ṭ.+ dur 186b/33
ṭ.+ ı 173b/2, 185a/20, 186a/25
ṭ.+ ıla 173b/3, 173b/9
ṭ.+ ından 187b/13
ṭ.+ u 173b/1
ṭ.+ um 177b/46, 193b/25
ṭ.+ uma 192a/24, 193b/37
ṭ.+ umda 186b/12

ṭopṭolu dopdolu
ṭ. 181a/15, 183b/23, 186b/20, 187a/18, 188a/41, 193a/39
ṭ.+ sın 176a/12

ṭopuḳ topuk
ṭ.+ a 195a/37
ṭ.+ ından 175a/4

ṭoy- doymak (krş. **doy-**)
ṭ.- ına 187b/41
ṭ.- mayasın 179b/35
ṭ.- maz 195a/15

ṭoyla- doyurmak, ziyafet vermek
ṭ.- r 192a/43
ṭ.- yayın 189a/40

ṭoyur- doyurmak
ṭ.- a 174a/17

toz- toz kalkması
t.- aram 185b/21

ṭozlan- tozlanmak
ṭ.- u durur 176b/46

ṭūfān (Ar.) tufan, Nuh tufanı
ṭ. 175a/3, 180b/24
ṭ.+ dayıdum 186a/3

tulum tulum
t.+ ına 178b/5

ṭuman duman
ṭ. 180b/33
ṭ. olam 184b/7

ṭur- durmak (krş.**dur-**)
ṭ.- a 174a/11, 175a/26, 175b/33, 177a/32, 178a/3, 178a/4, 187b/13, 187b/42, 194a/35
ṭ.- ġıl 175b/43
ṭ.- am 194a/22
ṭ.- an 176a/45, 180b/20, 183b/21, 186b/30, 187b/1
ṭ.- ana 178a/37
ṭ.- dı 175a/44, 176a/30, 176a/32, 177b/39, 177b/8, 180b/25, 195a/29
ṭ.- duġı 185a/20
ṭ.- duġum 181b/5
ṭ.- dum 188b/40
ṭ.- dumsa 180a/15
ṭ.- ıcaḳ 180b/24, 183b/26
ṭ.- madın 185a/2
ṭ.- maḳ 175b/15, 188a/40, 188a/41
ṭ.- mayup 195a/17
ṭ.- maz 183a/19, 185a/33, 187a/11
ṭ.- mazsa 180b/21
ṭ.- u 193a/10
ṭ.- uldın 174b/46
ṭ.- ulmaz 181a/42
ṭ.- up 175b/5, 182b/4, 188a/18, 192a/30
ṭ.- ur 175a/18, 175b/20, 175b/35, 176b/2, 176b/48, 177a/9, 178b/5, 182a/35, 186b/20, 189b/8, 193a/15, 195a/16
ṭ.- urdı 177b/43
ṭ.- urdum 174a/22
ṭ.- urlar 175b/30

ṭurrāc (< Ar. dürrāc) keklik cinsinden bir kuş
ṭ.+ a 189a/36

ṭuraḳ durak
ṭ. 181a/5, 182a/20, 190a/14, 193b/43
ṭ.+ dur 186a/25
ṭ.+ ı 189b/1, 193a/12, 193a/16, 193b/3, 193b/5
ṭ.+ ın 185a/42
ṭ.+ um 180b/14, 180b/7, 184a/17

turfanda (Far.) turfanda (krş.**turvanda**)
t.+ dan 189b/37
t.+ dur 189b/36

turvanda (<Far. turfanda) turfanda (krş. **turfanda**)
t.+ dur 181b/26

ṭuş yön, yol, karşı, eş, denkç
ṭ. 194b/15, 194b/39, 194b/42
ṭ.+ a 180a/15
ṭ. eyledi 190b/30
ṭ.+ am 180b/11
ṭ.+ duḳ 182a/13
ṭ.+ ın 194b/15

ṭuşla- denk gelmek, rast gelmek,
ṭ.- duŋ 180a/15

ṭut- tutmak
ṭ. 174b/19, 176b/5, 178b/23, 178b/30, 186a/31, 188a/37, 188a/38, 188a/39, 188a/40, 188a/41, 188a/42, 188a/43, 188a/44, 188a/45
ṭ.- a 173b/20, 180b/10, 181b/44, 182a/12, 187b/23, 194a/39
ṭ.- ġıl 179a/13, 183a/10, 187b/43
ṭ.- alum 188b/26, 192b/38
ṭ.- an 176a/23, 180a/45, 180a/47, 180b/23, 180b/34, 181a/20, 183b/33, 193a/4
ṭ.- ar 177a/4, 187b/32, 188a/7, 190b/37, 195a/11
ṭ.- aram 187b/25, 187b/26, 187b/27, 187b/28, 187b/29, 187b/30, 187b/31, 187b/32
ṭ.- arısa 174a/32, 174a/35, 185a/27
ṭ.- arısaŋ 178b/45, 183b/17
kīne ṭ.- arısaŋ 189b/2
ṭ.- arsın 186a/32, 189a/25
ṭ.- aydı 186b/31
ṭ.- dı 174a/38, 175a/11, 175a/16, 175a/3, 175a/4, 176a/43, 176b/15, 177b/49, 182a/35, 186b/21, 189b/14, 191a/14
ṭ.- dum 180b/19, 180b/2, 190a/10, 190a/7, 190a/8, 192a/2, 192b/16
ṭ.- duŋ 176a/21, 179a/28, 182b/20, 188a/37
ṭ.- ma 174a/9, 175b/16, 181a/16
ṭ.- maġa 189a/3, 189a/9
ṭ.- madı 182a/28
ṭ.- madın 196a/7
ṭ.- maŋuz 174b/5
ṭ.- maḳ 191b/32, 194a/9
ṭ.- maya 183b/20, 183b/28, 184b/11
ṭ.- mayalar 183b/18, 183a/44
ṭ.- mayalum 191a/36
ṭ.- mayasın 176a/6
ṭ.- mazam 180b/12
ṭ.- mazısaŋ 182a/26
ṭ.- mazsın 186a/39
ṭ.- mazuz 185b/39, 185b/40, 185b/44
ṭ.- mış 189b/6, 192a/13, 194a/17
ṭ.- mışam 180b/12, 180b/15
ṭ.- mışlara 190a/25
ṭ.- sun 177b/25
ṭ.- uban 185b/45, 191a/33
ṭ.- uŋ 195a/36
ṭ.- up 174b/28, 176b/42, 183a/43

ṭutıl- tutulmak
ṭ.- madı 189a/10
ṭ.- mayasın 176a/20

ṭūtī (Far.) papağan
ṭ.+ ler 194b/14

ṭutsaḳlıḳ tutsaklık
ṭ. 185a/42

ṭutul- tutulmak
ṭ.- dı 175a/18
ṭ.- duġın 175a/30

ṭutuş- tutuşmak
ṭ.- mış 192a/18

ṭuṭaḳ dudak
ṭ. 181a/5

ṭuy- duymak
ṭ.- an 177a/49, 179b/23, 182b/39, 182b/40, 185b/27, 192a/9
ṭ.- ana 179a/45
ṭ.- anlar 178b/29
ṭ.- anlara 178a/41, 178a/48
ṭ.- anumuz 187b/9
ṭ.- ar 183a/14
ṭ.- dı 190b/10
ṭ.- dılar 178b/41
ṭ.- duġın 185b/23
ṭ.- ıla 175b/4
ṭ.- mayan 184a/15
ṭ.- maz 183a/44
ṭ.- mış 175a/30, 179b/45
ṭ.- up 178a/43

ṭuyūr (Ar.) kuşlar
ṭ. 181b/40

ṭuz tuz
ṭ.+ umı 185b/33

ṭuzaḳ tuzak (krş. **duzaḳ**)
ṭ. 190a/25
ṭ.+ ı 193b/5
ṭ.+ ımış 189a/9
ṭ.+ ına 176a/20

türāb (Ar.) toprak
t. 184b/41

ṭüzgün tertib, tertibat (krş. **düzgin, düzgün**)
ṭ. 174b/6
ṭ. olam 184b/7

U

u (Far.) ve, ile (krş. **ü**)
u. 173b/1, 173b/10, 173b/11, 173b/9, 174a/14, 174b/29, 175a/17, 175a/23, 175a/42, 175a/46, 175b/25, 175b/32, 176a/27, 176b/27, 177a/6, 177b/36, 178a/40, 178a/41, 178a/47, 178a/48, 178b/1, 179a/1, 179a/11, 180a/1, 180a/34, 180a/41, 180a/47, 181a/14, 181a/3, 181b/12, 181b/37, 181b/5, 182a/18, 182a/22, 182b/5, 183a/28, 183b/10, 183b/23, 183b/28, 183b/30, 183b/31, 183b/43, 184a/37, 184a/40, 184a/44, 184a/45, 184b/29, 184b/30, 184b/33, 184b/35, 184b/41, 184b/8, 185a/21, 185a/36, 185a/43, 185b/4, 186a/10, 186a/46, 186b/26,187a/17, 187a/28, 187b/2, 187b/21, 187b/34, 187b/36, 188b/45, 189a/43, 189b/18, 190a/2, 190a/36, 190b/27, 191a/15, 191a/19, 191a/3, 191b/30, 191b/40, 192a/1, 192a/17, 192a/4, 192a/7, 192b/6, 193b/11, 194b/9, 195a/9, 196a/13, 196a/3

uç uç, sınır
u.+ a 192b/25
u.+ ı 177a/9,179a/5, 188a/45, 194a/29
u.+ ın 183a/43
u.+ ına 183a/21
u.+ ında 188a/8

uç- uçmak
u.- alum 188a/2
u.- ar 175a/40, 180a/22, 182a/13, 190b/20, 194b/12
u.- arduḳ 192a/43
u.- ayın 189a/44
u.- dum 191a/18
u.- maduŋ 189a/28

u.- uban 189a/2

uçmaḳ cennet
u. 173b/16, 173b/21, 178a/46, 180b/26, 181b/29, 181b/30, 183b/24, 190b/15, 192a/25, 193b/31
u.+ a 178a/40, 178a/47
u.+ da 183b/18, 189a/9, 192a/41
u.+ dan 182b/41, 189a/33, 192a/27
u.+ ı 189a/8
u.+ ıla 185b/9
u.+ ın 189a/10, 189a/9
u.+ içün 181b/28, 184b/11
u.+ um 181b/30
u.+ uŋı 181b/28

uġra- uğramak
u.- dum 184a/26, 188a/5
u.- r 177b/3

uġrı hırsız
u. 177a/3, 177a/4, 177a/8, 179a/23, 179b/4, 180a/2, 184a/32
u.+ lar 184a/32
u.+ yı 174b/28
u.+ yıla 174b/29

uġrılıḳ hırsızlık
u. 184a/22

uġrula- çalmak
u.- duŋ 184a/21

uġur uğur
u. 181b/15

ulaş- ulaşmak
u.- am 190b/18
u.- dum 191a/13
u.- madın 188b/46

ulaşdur- ulaştırmak
u. 182a/31

ʿ**ulemā** (Ar.) alimler
ʿu.+ nuŋ 188a/7

ulu ulu, yüce
u. 174a/15, 177a/25, 183b/12, 183b/15, 185a/40, 188a/5, 188a/8, 189a/34, 189a/35, 189b/31, 192b/27, 192b/31, 194b/4
u.+ dan 183b/12, 189b/35, 190a/11
u.+ dur 191a/3
u.+ lar 190a/10
u.+ ları 193b/10
u.+ larıdur 174a/34
u.+ laruŋdur 175b/26
u.+ muza 185a/10
u.+ sı 189a/30
u.+ ya 191b/36

um- ummak
u. 191b/1
u.- aruz 181a/27
u.- duġum 183b/15

ʿ**ummān** (Ar.) büyük, engin deniz
ʿu. 180a/40, 188b/41, 192a/38, 194b/19
baḥr-ı ʿu. 192a/38
ʿu. olam 184b/18
ʿu.+ a 188b/41
ʿu.+ da 190a/16
ʿu.+ dadur 190a/15
ʿu.+ dan 192b/22
ʿu.+ ımış 194a/3
ʿu.+ ına 189a/44, 194a/4

umu umut, beklenti
u.+ m 193b/19
u.+ sı 182b/41, 188a/12

un un
u.+ ına 191b/33

unıt- unutmak (krş. **unut-**)
u.- dı 176b/15
u.- dılar 183b/37
u.- duŋ 179a/28, 179a/30,

186a/37, 188a/45
u.- dura 177a/13
u.- mağıl 186b/7
u.- maya 183b/20
u.- mayalar 183b/19
u.- a 183b/21, 192b/41
u.- an 177a/34
u.- dı 183a/39
u.- ur 179b/27, 183a/17, 185a/32,179b/20

unudıl- unutulmak
u.- uram 193a/7

unut- unutmak (krş. **unıt-**)
u. 176b/24
u.- duŋ 186b/32

ur- vurmak
u. 186b/43
u.- a 175a/26
u.- alum 191a/40
u.- an 180b/21, 180b/36, 190a/34, 193b/8
naẓar u.- an 180b/42
u.- dı 174b/13, 176a/19, 178a/36, 185a/12, 189a/40, 193b/32, 194a/20, 195a/25
u.- du 180b/14
u.- duğı 185a/3
u.- dum 176b/15, 190b/10
u.- duŋısa 193b/2
u.- ıcaḳ 180b/24
u.- ma 188b/31
u.- mağıla 188b/37
u.- madın 192a/24
u.- mayalum 191a/34
u.- maz 178b/48
u.- mışıdı 188b/44
u.- u 193a/9
u.- uban 180b/30, 183b/45, 189a/17
u.- ucağaz 188b/5
u.- umaz 176b/34
u.- up 180b/4, 187b/16, 192a/43
u.- updur 190b/26
u.- ur 174a/32, 174a/35, 175a/18, 175a/41, 176b/15, 176b/48, 181a/31, 187b/28, 193a/24
u.- urlar 175b/30

urġan ip, urgan
u.+ dayıdum 186a/5
u.+ ı 183a/23
u.+ ın 192a/8
u.+ ını 183a/35

urul- vurulmak
u.- dı 175a/15

urun- vurunmak
u.- dum 186a/5

ʿ**uryān** (Ar.) çıplak
ʿu. 182a/29, 186b/4, 188b/44

uş akıl
u.+ ṣum 186a/21, 189a/2
u.+ uŋ 176a/11

uṣaŋ gafil, isteksiz
u. olma 178a/7

uṣan- usanmak, bıkmak
u. 190a/38
u.- ası 181a/13
u.- ayım 190b/27
u.- dum 191a/15, 191a/17
u.- maduḳ 195a/38
u.- maz 187a/32
u.- ma 176b/28

uṣlu uslu, aklı başında
u. 186b/34
u.+ lar 187b/17, 195a/13
u.+ yam 195a/15
u.+ yısaŋ 176b/24
u. + lıḳ 176a/2

uṣūl (Ar.) yol, yöntem
u. 179b/23, 185b/38

uş işte, şimdi, böyle
u. 174a/42, 177a/44, 177a/46, 177a/9, 180a/24, 180a/9, 180b/10, 181b/3, 182a/3,

185a/12, 185a/5, 186b/17, 187a/14, 187a/22, 190a/44, 190b/9, 194a/3, 194b/8
u.+ da 182a/2, 193b/26

uşacuḳ küçük çocuk
u.+ lar 188a/11

uşan- parçalamak
u.- ayum 190b/12

uşat- parçalamak
u.- dı 176b/10
u.- dum 190b/18
u.- maduŋ 179b/39
u.- asıdur 188b/5

utan- utanmak
u.- asıdır 188b/1
u.- asın 181b/9
u.- madın 184b/32
u.- ur 183b/45

uy- uymak
u.- alum 179a/49
u.- an 182b/42, 191b/8
u.- anı 183a/31
u.- anlaruŋ 191a/25
u.- ar 176b/33
u.- arsaŋ 182a/26
u.- duŋsa 178a/18
u.- ma 182a/25
u.- maz 174b/4
u.- mış 179b/45
u.- up 186b/7

uyan- uyanmak
u.- a 177a/4, 185a/2
u.- aduŋ 176a/13
u.- dum 175a/35
u.- ıġam 190a/43
u.- madı 177a/5
u.- madın 194a/8
u.- maġuŋ 179a/46

uyanıḳ uyanık
u. 189b/38
u.+ lar 193b/30

uyar- uyarmak
u. 188a/1, 195a/36
u.- ur 189b/8

uyaḳ- yok olmak, güneşim batması
u. 192b/13
u.- an191b/44
u.- maġa 189a/10
u.- am 193a/6

uyḫu uyku (krş. **uyḳu**)
u.+ sı 179a/39

uyu- uyumak
u.- ram 190a/43
u.- rsaŋ 177a/3
u.- yana 178b/15

uyḳu uyku
u. 178b/15, 179a/47
u.+ da 177a/4
u.+ sına 176a/13
u.+ yla 179a/40

uz uygun
u. 189a/11

uza- uzamak
u.- dı 176a/47
u.- yayın 177b/6
u.- dı 176a/48

uzat- uzatmak
u.- dı 175a/19
u.- duŋ 176a/3
u.- ma 178b/29
u.- maġıl 176a/2, 186b/40
u.- mayalar 183a/43
u.- up 186b/42

uzaḳ uzak
u.+ dur 178b/36

ʿ**uzlet** (Ar.) tenhada yaşama, inzivaya çekilme
ʿu. 173b/13

uzun uzun
u. 176a/15, 188a/10, 190a/5
u.+ dur 183b/32
u.+ ı 177b/40

Ü

ü (Far.) ve, ile krş. u
ü. 173b/13, 175a/42, 175a/45, 175b/47, 176a/17, 176a/19, 176a/39, 176b/18, 176b/45,177a/16, 177b/33, 179a/1, 180a/17, 180a/34, 180a/39, 180a/41, 180a/45, 180a/46, 180b/28, 180b/34, 181a/41, 181a/9, 181b/37, 181b/39, 182a/16, 182a/2, 182a/41, 182b/3, 182b/39, 182b/5, 183a/17, 183b/10, 184a/44, 184b/10, 184b/16, 184b/29, 184b/42, 184b/9, 185a/27, 185a/32, 185b/42, 186b/26, 186b/28, 186b/32, 186b/4, 187a/1, 187a/18, 187a/29, 187b/19, 187b/26, 188a/17, 188a/38, 189a/29, 189a/43, 190a/41, 190b/4, 190b/5, 191a/26, 191a/32, 191a/35, 191a/6, 191b/16, 191b/22, 191b/27, 191b/6, 192a/2, 192b/11, 192b/3, 193a/1, 193a/2, 193b/10, 193b/28, 193b/41, 194a/13, 194a/34, 194a/6, 194b/25, 194b/26, 194b/3, 195a/9, 196a/6

ücret (Ar.) ücret
ü.+ le 191a/1

üç üç
ü. 173b/18, 174a/12, 174a/5, 179a/47, 181a/19, 183b/4, 184a/11, 191b/34
ü.+ dür 173b/14
ü.+ i 181b/2
ü.+ ile 192b/19

üçünci üçüncü
ü. 173b/4, 181b/15
ü.+ si 188b/29

ümīd (Far.) ümit
ü. 175b/28, 178a/17, 195a/11
ü.+ üŋ 174a/1

ümīdest (Far.) ümit eden
ü. 178a/6

ün ses
ü. 187b/12, 188b/40, 189a/13, 194b/32
ü.+ dür 186a/12
ü.+ i 177b/40, 177b/41
ü.+ idür 185b/31, 189a/13
ü.+ inden 187b/12
ü.+ ini 184a/31
ü.+ üŋ 184b/6
ü.+ üŋden 183b/26
ü.+ üni 180b/2

ünde- çağırm**ak**
ü.- yidüm 193a/16

ür- üflemek
ü.- dügi 185a/3, 185b/11
ü.- e 186a/46, 187b/13
ü.- icek 183b/26
ü.- medin 185a/2

üriş- hep bir ağızdan ses çıkarmak
ü.- ür 193b/24

ürk- ürkmek
ü.- er 174b/42

üst üst
ü.+ inde 186b/19
ü.+ inden 195a/40
ü.+ ine 180b/24, 183a/3, 183a/4, 183a/5, 183a/6, 183a/7, 184a/42, 191a/35, 193b/36
ü.+ üme 188a/18, 193b/35
ü.+ ümüze 184a/11
ü.+ üŋ 189b/3

üstād (Far.) üstad, usta
ü. 177a/17
ü.+ lar 189b/3
ü.+ um 192a/23, 192a/6

üstün üstün
ü. 179b/11

üş- üşüşmek, toplanmak
ü.- di 175b/38, 178a/26
ü.- er 175a/23, 194b/14
ü.- üp 193b/25

üşen- sıkılmak, çekinmek, korkmak
ü.- medük 195a/38

üt- oyunda kazanmak
ü.- di 176a/43, 178a/44
ü.- düŋ 188a/37
ü.- ersin 186a/40
ü.- mez 179b/43
ü.- miş 191a/27
ü.- sün 190b/26
ü.- üpdür 190b/25

ütül-
ü.- meyesin 176a/20

üz- kesmek, koparmak
ü.- er 179b/11
ü.- erem 185a/42

üzere üzerine
ü. 181a/23

üzeri üzeri
ü.+ nde 181a/21

üzil- üzülmek
ü.- di 193b/21
ü.- ür 180a/22

üzre üzerine
ü. 176b/9, 189b/7
ü.+ dür 176a/46

üzüm üzüm
ü.+ i 184a/21

V

vaʿd (Ar.) söz verme
v. eyledi 186a/15

vaʿde (Ar.) bir iş için verilen zaman
v. 176a/17, 193b/22
v.+ yile 183b/38

vaḥdet (Ar.) teklik, yalnızlık
v. 191b/20
ʿālem-i v.+ de 188b/45

vaḳf (Ar.) duruş
v.+ ı 187a/28

vāḳıʿa (Ar.) vuku bulmuş
v. olup 181a/3

vaḳt (Ar.) vakit, zaman
v. 179b/21, 179b/28, 180a/1, 189a/18, 189a/22, 193a/9
v.+ dan 181a/36
v.+ e 189a/18
v.+ ın 181b/43, 186a/6
v.+ in 192a/43

vālih (Ar.) şaşırmış
v. 194a/19

va'llāh(i) (Ar.) Allah şahidim olsun
v. 180b/15, 192b/12, 183a/20, 185a/34

vaʾllāhu aʿlem (Ar.) "Allah daha iyi bilir" anlamında bir söz
v. 180a/8

var var
v. 174b/36, 176a/11, 176b/17, 177a/23, 177a/26, 177b/3, 177b/45, 178b/33, 179a/15, 179a/27, 181a/24, 181b/34, 181b/35, 181b/36, 181b/37, 181b/38, 181b/39, 181b/40,

181b/41, 181b/42, 181b/44, 181b/45, 182a/26, 182a/32, 182b/15, 182b/45, 183a/13, 183a/4, 183a/6,183a/7, 184a/45, 186a/14, 186a/39, 186b/36, 188a/20, 188b/13, 188b/25, 188b/32, 189b/15, 189b/31, 189b/32, 189b/33, 189b/34, 189b/35, 190a/13, 190a/22, 191a/23, 191a/42, 191b/1, 191b/11, 191b/13, 191b/14, 191b/15, 191b/2, 191b/21, 191b/3, 191b/39, 191b/4, 191b/42, 191b/8, 192a/22, 193a/2, 193a/30, 193b/1, 193b/2, 194a/12, 194a/28, 194b/14, 195a/39
v.+ dı 181a/8, 193a/43
v.+ dum 181b/6
v.+ dur 180a/41, 182a/5, 183a/7, 185a/40, 185b/14, 185b/28, 185b/42, 186b/4, 188a/43, 188b/20, 193a/23
v.+ ı 179a/48
v.+ ıdı 182a/38, 189b/20, 191a/24, 192a/45, 192a/46, 194b/28
v.+ ın 175b/11, 176b/29, 182a/35
v.+ ısa 174a/1, 174a/25, 174a/28, 174a/47, 175b/25, 176a/48, 176b/48, 177b/16, 177b/17, 177b/7, 178a/34, 179a/13, 179a/43, 179b/30, 183a/24, 185b/39, 186b/36, 188a/33
v.+ ısar 182b/36
v.+ iken 192a/40
v.+ ken 187b/29
v.+ sa 182a/27, 183a/22, 189b/41
v.+ uŋı 191b/21

var- varmak
v. 177a/2, 182a/9, 182a/30, 191b/10, 191b/21, 195a/19
v.- a 174a/7, 194a/33, 194a/39, 195a/14
v.- acaḳ 195a/30
v.- alum 194b/29
v.- am 177b/46, 184a/17, 184b/19, 184b/21, 184b/23, 184b/35, 184b/38, 184b/42, 184b/43, 184b/7, 187a/16, 189b/33, 196a/14
v.- an 176a/47, 178a/2, 178a/34, 179b/15, 180b/45, 181a/40, 187a/41
v.- ana 178b/22, 188b/28
v.- anlar 195a/18
v.- anlara 181b/15
v.- anlarına 179b/9
v.- ası 191a/20
v.- asın 184a/4, 184a/5
v.- asumı 192b/23
v.- ayın 192a/36
v.- dı 174b/20, 175b/12, 177a/45, 177a/47, 177b/22, 178a/2, 178b/16, 187b/17, 189a/17, 192a/20, 195a/24
v.- dılar 195a/18
v.- duġınca 186b/15
v.- dum 180b/6, 192a/12
v.- duŋısa 193b/2
v.- ıcaġaz 189b/40
v.- ıcaḳ 173b/5, 195a/32
v.- ılmaz 181a/40
v.- ırsa 174b/42
v.- maġ 176a/37
v.- maġa 195a/30
v.- maġıla 188b/37
v.- madın 194b/27
v.- maḳ 191b/32
v.- maya 176b/36
v.- mazam 195a/32
v.- mazsaŋ 179a/2
yavı v.- mış 174a/23
v.- san 175a/45
v.- sın 182a/8
v.- up 188a/43
v.- up durur 193a/20
v.- ur 180a/4, 186a/38, 187b/37
v.- uram 192b/23
v.- urısa 183a/21
v.- urısam 194a/31
v.- urısaŋ 175b/1, 175b/4, 178b/20
v.- urlarısa 183b/37

v.- ursa 174b/30
v.- ursam 176b/32
v.- ursaŋ 175b/49, 176a/44
v.- ursın 182a/9

varaḳ (Ar.) yaprak
v. 182a/19, 188b/9, 189a/25
v.+ a 194a/3
v.+ dur 186a/30
v.+ ı 193b/15

varlıḳ varlık
v. 178b/19, 182b/13, 191a/16, 192a/22, 192b/4
v.+ a 186b/10
v.+ dan 182a/17, 192b/2, 193a/1
v.+ dandur 188b/12
v.+ ı 181b/25, 182a/18, 186a/26, 181a/37
v.+ ın 181b/24, 186a/29, 189b/43
v.+ ından 184a/8
v.+ ını 181b/25, 182a/31, 182b/44
v.+ lar 185a/39, 192b/11
v.+ ların 190a/35
v.+ um 181a/44, 182b/9, 190b/9, 192a/22
v.+ uŋ 182a/31, 194a/26

vaṣf (Ar.) nitelik
v.- ı ḥāli 181b/11
v. 179b/48

vāṣıl (Ar.) erişen, ulaşan
v. 173b/10

vaṣl (Ar.) ulaştırma, birleştirme
v. 191a/37
v.+ ına 191a/13

vaṭan (Ar.) yurt
v. 185b/41
v.+ dayıdum 185b/6

vāy (Far.) eyvah
v. 175a/15, 175b/47, 186b/38

vāye (Far.) nasip, kısmet
v.+ sidür 194a/16

vāz (Far.) bırakma, terk
v. 189a/14

ve ve
v. 173b/4, 181a/22

vebāl (Ar.) vebal, günah
v.+ i 175a/24

vefā (Ar.) vefa, sözünde durma
v. 189b/22, 194a/1
v.+ ları 183a/41
v.+ sı 175b/49

vefā-dār (Ar+Far.) vefalı**,** sözünde duran
v. 192b/19

velāyet (Ar.) velilik, ermişlik
v. 186b/29

velī (Ar.) veli, ermiş
v. 177b/3, 178a/28, 181a/15, 191b/4

velīkin (Far.) lakin
v. 180b/9, 190b/34, 194b/23

ver- vermek (krş. **vėr-**)
v.- di 177b/34, 190b/31, 192a/20
v.- düŋse 178b/42
v.- en 179a/34, 180a/36, 180b/22, 188b/14
v.- endüm 182a/2
v.- esin 181b/28
v.- eyin 175a/5
v.- me 183a/8
v.- meye 183a/27
v.- mez 183a/15
sır v.- mez 179a/20
v.- mezin 186a/23
v.- miş 187b/1
v.- miş durur 181b/25
v.- ügelem 193a/3

vėr- vermek (krş. **ver-**)
v. 174b/15, 177a/25, 181b/32, 182b/20, 183b/22, 186b/7, 191b/21
v.- di 175a/1, 177a/45, 177b/27, 177b/28, 177b/35, 178b/38
ḫaber v.- di 177a/47
v.- dügi 192b/5
v.- düm 184a/25, 194b/39
v.- düŋ 176a/24, 181b/31, 186a/23
v.- düŋise 182a/18
v.- e 175a/14, 175b/45, 176a/16, 178b/24, 178b/6, 186b/24, 192b/41
dėyü v.- e 178b/31
v.- em 193a/11
eydi v.- em 181b/16
v.- en 180a/40, 180a/42, 180b/16, 180b/18, 180b/24, 180b/27, 180b/42, 186b/8, 187b/40, 190b/5, 191a/16, 191a/29
ḫaber v.- en 180b/44
v.- ende 193a/20
v.- enler 178a/38
v.- esim 188b/19
v.- esin 175a/36
v.- eyim 175a/9, 190a/30
v.- eyin 174b/28, 180a/30
ḫaber v.- eyin 175b/27
v.- gil 174a/25, 188b/26, 191b/13, 193b/28
v.- ibidi 181b/6
v.- ip 183b/22
fetvā v.- irsin 186a/39
v.- medi 175a/10, 175a/3, 184a/26, 195a/27
v.- mege 174b/9, 175a/18, 175a/7, 191a/2
v.- megil 187b/40
v.- meklige 176a/29
v.- memek 194b/44
v.- meye 186a/46, 194b/4
v.- meyedüŋ 185a/31
v.- meyicek 183b/31
v.- meyim 175a/8
v.- meyince 179a/3
v.- mez 175a/1, 178a/16, 178b/43, 179b/34, 181a/29, 185a/4, 187b/17, 193b/15
v.- mezin 175a/4
v.- miş 189a/5, 191a/7
v.- seŋ 193a/37
ḫaber v.- seŋe 186a/34
v.- üŋ 185b/30
v.- üp 180a/39, 183a/18, 188a/17
v.- ür 174b/21, 174b/29, 174b/32, 175a/11, 176b/14, 178b/13, 179b/12, 181a/28, 182a/21, 183a/36, 183a/44, 183b/45, 188a/20, 189a/29, 189a/4, 190a/2, 192a/46
v.- ürdi 194b/28
v.- ürem 187a/1, 187a/2
v.- ürin 186b/6
v.- ürisem 194a/30
ḫaber v.- ürsem 174a/1
v.- ürsin 181a/26
ḫaber v.- ürsin 175b/14

veribi- göndermek (krş. **vėribi-**)
v.- di 186a/14

vėribi- göndermek (krş. **veribi-**)
v.- di 185a/18, 185a/5
v.- düm 187a/26
v.- yen 180b/1

verziş (Far.) çalışma, işletme
v.+ ile 177a/30

verzīş (Far.) çalışma, işletme
v.+ le 177a/18

veyā (Ar+Far.) veya
v. 184b/8, 191b/21

veyl cehennemde bir vadinin adı
v. 189a/8

vezīr (Ar.) vezir
v. 188a/6

viṣāl (Ar.) ulaşma
v. 174b/7, 192b/14
v.+ i 178b/41, 178b/5, 192b/6,

193a/1
v.+ idür 182a/15, 189a/7

vilāyet (Ar.) ülke, dodttluk
v. 176b/18, 188b/32

vīrān (Far.) viran, yıkık
v. 190a/17, 190a/18
v. olmaya 186a/43
v. olur 186b/34
v.+ da 189b/39
v.+ dadur 186b/29, 189b/38, 190a/18
v.+ umuz 194a/42

vīrāne (Far.) yıkılmış
v. 194b/13

vuḥūş (Ar.) yabani hayvanlar
v. 181b/40

vuṣlat (Ar.) kavuşma
v. 181b/11, 182a/12, 182a/16, 182a/17, 183b/38, 191a/37, 191b/27

vü (Far.) ve, ile
v. 173b/1, 173b/10, 173b/13, 175a/40, 176a/34176b/17, 177a/16, 180a/28, 180b/30, 180b/37, 177b/36, 180b/7, 181b/26, 182b/3, 182b/43, 183b/30, 184b/16, 184b/35, 184b/8, 185b/39, 187b/27, 191a/10, 191b/7

vücūd (Ar.) varlık, beden
v. 182a/13, 183b/5, 185b/7, 189b/6
v.+ a 185b/7
v.+ da 185b/10, 185b/11, 185b/12, 185b/13, 185b/8, 185b/9
v.+ u 178a/12
v.+ um 182b/2, 182b/32, 188b/18, 188b/20, 193b/20
v.+ uŋ 183b/5, 189b/10, 190b/36

vücūh (Ar.) suratlar, yüzler
v. 182b/2
v.+ uŋ 178b/43

Y

ya (Far.) ya, ya da
y. 174a/47, 174b/16, 174b/17, 176a/10, 176a/23, 176b/35, 176b/44,178b/17, 179b/25, 180a/12, 180a/18, 180a/19, 180a/22, 180a/26, 181a/23, 181b/45, 182a/10, 183a/10, 183a/43,183b/14, 183b/9, 184a/17, 184a/36, 184b/17, 184b/25, 184b/26, 184b/32, 186a/13, 186a/39, 187a/21, 188a/32, 188a/37, 188b/33, 189a/30, 189b/23, 190b/11, 190b/17, 190b/2, 190b/24, 190b/9, 191b/1

yā (Far.) ya, ya da
y. 180a/9, 183a/32, 184b/16

yā (Ar.) ey, hey
y. 180a/34, 180a/34, 184b/8, 184b/31, 184b/48, 195a/1, 185b/42
ḥayy-i y. rabbülenām 180a/31

yaban yaban, yabancı, dışarı
y. 183a/14
y.+ a 187b/18
y.+ da 179a/47, 183a/15
y.+ dadur 181b/22, 190a/17

yad yabancı, garip
y. 175b/15, 178b/27, 186a/22, 188b/13, 191a/3, 191b/40, 192a/4
y.+ ı 182a/41

yadlıḳ yabancılık
y. 182a/12, 193b/34
y.+ uma 193b/34

yaġ- yağmak

y.- an 180b/30, 180b/33
y.- ar 195a/4
y.- dum 181a/2, 182a/1
y.- durup 180a/42
y.- malandı 189a/23

yaġ yağ
y.+ a 183b/16
y.+ ı 183b/16, 189b/1, 194b/36

yaġma yağma
y. 191a/12, 191a/13, 191a/14, 191a/15, 191a/16, 191a/17, 191a/18, 191a/19
y.+ ya 182b/20

yaġmala- yağmalamak
y.- dı 187a/9, 190b/11
y.- yan 182b/13
y.- tdı 178a/25

yaġmur yağmur
y. 180b/30, 180b/33
y. oldum 181a/2
y.+ ı 195a/4

yaḫūd (Far.) veya
y. 185a/29

yaḳ- yakmak
y. 188a/19
y.- a 176b/10
y.- am 184b/23, 190b/18
y.- an 191b/6
y.- arlar 189a/37
y.- dı 175a/43, 179a/16, 179a/9, 179b/10, 182b/35, 187b/19, 191b/17
y.- dum 180b/3
y.- maġa 189a/7
y.- maz 185a/23
y.- uŋ 190b/1
y.- up 194a/20
y.- updur 190a/42

yaḳa yaka
y.+ mı 176b/15, 187a/16
y.+ muz 188a/3

yaḳın yakın
y. 176b/26, 177a/9, 181a/21, 182a/16, 187b/38, 191b/28, 193a/4, 193b/24
y.+ a 183b/30

yaḳīn (Ar.) sağlam bilgi
y. 193a/30

yaḳlaş- yaklaşmak
y.- mış 176a/17

yāḳūt (Ar.) yakut
y. 176a/41
y. olam 184b/35

yalan yalan
y. 173b/11, 181b/23, 182b/18, 183a/15, 185a/27, 185a/41, 186a/24, 188b/1, 192b/36, 194a/25, 194b/2, 194b/5, 195a/7
y.+ ı 189b/2, 194b/5
y.+ la 183a/44

yalancı yalancı
y. 183a/44, 193a/33

yalancılıḳ yalancılık
y. eylemegil 181b/23

yalıncaḳ çıplak
y. 187a/25

yaluŋuz yalnız
y. 180b/22, 180b/45, 192a/32

yalvarıcı şefaatçi
y. 189b/42

yan yan, taraf
y.+ adur 181a/40
y.+ ına 174b/13
y.+ ında 174a/3, 187b/42
y.+ um 188b/39
y.+ uma 189a/40
y.+ umdasın 189b/32
y.+ umuz 187b/44

y.+ umuza 185a/16

yan- yanmak
y. 194a/44
y.- a 181a/30, 181a/34, 184b/4, 184b/7
y.- a dursun 189b/3
y.- ġıl 183b/5
y.- am 180a/31, 184b/26
y.- an 180b/38, 182a/21
y.- ar 180b/13, 184b/33, 187a/10, 187b/33, 187b/34, 195a/16, 195a/17
y.- aram 186b/3
y.- arısa 181a/35
y.- arsam 181a/33
y.- arsın 186a/38
y.- ayın 190b/8
y.- dı 180a/2
y.- dum 187a/23
y.- durmaġa 194a/20
y.- duḳça 195a/17
y.- ısar 176b/31
y.- madın 181a/30
y.- maya 186b/24
y.- sam 187a/9
y.- uban 196a/6
y.- up durur 194a/44

yaŋa tarafa, yöne
y. 174a/19, 175a/31, 177a/44, 177a/46, 177b/48, 178a/20, 178a/28, 178a/38, 178a/49, 179a/37, 179b/13, 179b/32, 181b/32, 182a/15, 182a/23, 182a/27, 182b/32, 185b/42, 187b/5, 189b/13,191a/18, 192a/31, 192b/15, 192b/7, 193a/15

yandur- yandırmak
y.- dı 189a/34
y.- duġuŋ 184b/4
y.- ur 185b/41

yaŋıl- yanılmak
y.- dı 183b/18
y.- duġın 195a/23
y.- dum 186a/21, 192a/27

yanḳu yankı
y.+ sına 181b/22

yaŋlış yanlış
y. 179b/5, 182b/16, 183b/14, 195a/7

yap- yapmak
y.- an 186b/34, 192a/11
y.- ar 191b/15
y.- arlar 180a/23
y.- arsın 174a/4, 180a/21
y.- dı 195a/25, 195a/26
y.- duġı 194b/3
y.- dum 184a/22
y.- maġa 189b/26
y.- madın 196a/7
y.- ucı 189b/7

yapış- tutulmak, bağlanmak
y.- alar 185a/15
y.- dı 177b/44, 177b/9

yapraḳ yaprak
y.+ layın 187a/15

yar- yarmak
y.- dılar 192b/21

yār (Far.) sevgili, dost
y. 176b/17, 183a/41, 185b/39, 188a/1, 188a/14, 188b/23, 188b/4, 188b/6, 190b/4, 192a/42
y. olan 190a/35
y.+ dan 183a/35
y.+ dum 181a/8, 181b/6
y.+ dur 182a/25, 185b/28
y.+ e 190a/3
y.+ ı 193b/33
y.+ i 194b/35
y.+ içün 182a/15
y.+ idür 194a/1, 196a/5
y.+ üm 189b/31
y.+ üŋ 187a/38

yara yara
y.+ dan 196a/9

yara- yaramak
y.- r 191a/23
y.- rsa 186a/41
y.- rsın 182a/8

yaradan yaratıcı, Allah
y. 186a/24, 196a/10, 196a/9
milk-i y.+ dayıdum 186a/2

yaradıl- yaratılmak
y.- dı 189b/22
y.- madın 189b/21
y.- mış 176b/34

yaramaz kötü, zararlı
y. 177b/29, 191b/36, 195a/39
y.+ ı 181a/17

yarat- yaratmak
y.- dı 185a/21, 187a/40
y.- dum 181a/10
y.- duŋ 180a/16
y.- a 175b/6
y.- an 180a/37, 180a/41, 180a/44
y.- ıcaḳ 180b/24
y.- ılmadın 181a/9
y.- ulduŋ 186b/33

yaraḳ hazırlık, silah, teçhizat
y. 182a/17, 191a/21
y. ḳılayduŋ 179b/36
y.+ dur 192b/35
y.+ um 180b/8
y.+ uŋ 187a/41

yare yara
y.+ müz 191a/9
y.+ si 191a/5
y.+ sini 191a/11

yarelü yaralı
y.+ dür 191a/11

yāren (Far.) dost, arkadaş
y.+ ler 181b/20, 185b/6, 189a/19, 190a/11, 190a/4, 190a/41, 190a/7, 190b/35
y.+ lerine 179b/9

yarġu yargı
y.+ m 187b/28

yarı yarı
y. 191b/33

yarım yarım
y. 186b/22

yarın yarın
y. 174a/38, 178b/29, 180a/43, 181b/27, 181b/28, 182b/30, 182b/37, 184b/15, 186a/17, 186b/37, 186b/8, 188b/1, 194b/2, 194b/31
y.+ a 178b/23, 178b/30, 178b/32, 182b/37, 194a/39, 196a/15
y.+ ġı 186a/15
y.+ ḳı 178b/24, 178b/28, 178b/31
y.+ um 186a/15

yarınki yarınki
y. 183b/38

yārī (Far.) dostluk
y. 177b/5, 179b/8

yarlıġ emir
y.+ ı 187b/28

yarlıġa- affetmek
y.- r 195a/21

yas- kurulu yayın kirişini gevşetmek
y. 182a/32

yas yas, matem
y. 186a/11
y. eyleme 186a/12

yastuḳ yastık
y.+ ı 187b/34

yaş yaş
y. 183a/32, 189a/36, 190b/40,

194b/33, 196a/13
y.+ dur 187b/33
y.+ ı 185a/33, 187b/36
y.+ ın 174a/28
y.+ ını 177b/47
y.+ ınuŋ 183a/19
y.+ lar 187a/11
y.+ lara 190a/24
y.+ um 194b/34
y.+ umı 189a/43

yaşa- yaşamak
y. 174b/37
y.- sın 186b/2

yaşıl yeşil
y. 174a/44, 187a/15
y.+ a 176a/28

yat- yatmak
y.- am 184b/35
y.- an 180b/34
y.- ar 184a/2
y.- arlar 192a/15
y.- duŋ 188a/43
y.- maġıl 186b/42
y.- mış 192a/16
y.- mışam 192a/37
y.- ur 188a/10, 188a/11, 188a/12, 188a/13, 188a/5, 188a/6, 188a/7, 188a/8, 188a/9

yataḳ yatak
y.+ um 180b/9

yatlu kötü
y. 181a/18, 181a/20, 190a/9

yavaş
y. 194b/44

yavı kayıp
y. 193a/8

yavı var – kaybolmak
y. var 193a/2,
y. varup 193a/20
y. varmış 174a/23

yavı ḳıl- kaybetmek (krş. **yavu ḳıl-**)
y. ḳılan 182b/39
y. ḳılup 182b/41

yavlaḳ çok
y. 174a/44, 176a/3, 176b/25, 184a/10, 186b/40, 192b/35

yavru yavru
y. 191b/15

yavu ḳıl- kaybetmek (krş. **yavı ḳıl-**)
y. ḳıldum 190a/28

yavuz kötü, fena
y. 175b/12, 175b/3, 179a/30, 181a/16, 182b/1, 186b/41, 187b/27, 194b/30

yay (I) yaz
y.+ lar 177a/6

yay (II) yay
y. 185a/2, 188a/41, 188a/8
y.+ ını 182a/32

yayaḳ yaya
y. 195a/32

yayın- kaçmak
y.- a 187b/42

yayla- yazı geçirmek, iyi bir yerde vakit geçirmek
y.- maz 192a/13
y.- riken 192a/45
y.- ya 191b/34
y.- yayın 189a/41, 189a/42

yaylaġ yayla
y.+ ıdur 182a/13

yaz yaz
y. 180b/37, 191a/15, 192a/4

yaz- (1) yazmak
y. 191b/19

y.- an 181a/23
y.- aram 185a/43
y.- asın 180a/13
y.- ıla 185b/10, 195a/5
y.- madı 182b/6
y.- mışıdı 188b/9
(2) nakşetmek, süsleyip bezemek
y.- aram 185a/43, 185b/22

yazı yazı (krş. **yazu)**
y. 176a/34

yazıl- yazılmak
y.- dı 176a/48
y.- mayasın 174a/8
y.- maz 182b/19
y.- u 188a/9

yazılı yazılı
y.+ dur 173b/19, 173b/20

yazu yazı (krş. **yazı**)
y.+ ya 189b/40

yazuķ zarar
y. 186b/26, 192b/17

ye- yemek (krş. **yė-**)
y. 186b/35
y.- der 179a/37
y.- di 183b/18
y.- dügi 179b/34
y.- dügile 179b/35
y.- dügin 178a/15
y.- düm 180a/17, 184a/21, 192a/27
y.- dür 186b/35
y.- me 185a/30, 195a/5
y.- medi 179a/3
y.- megile 185a/25
y.- meye 174a/41, 174b/35
y.- mez 194b/43
y.- miş 185b/22
y.- mişsin 191a/19
y.- r 182a/24
y.- rim 196a/10
y.- rise 178a/30, 178a/8
y.- riseŋ 175b/22, 192b/27, 192b/28
y.- ye 191b/34
y.- yeler 196a/11
y.- yen 190b/28
y.- yenlere 185a/36
y.- yicek 185b/42

yė- yemek (krş. **ye-**)
y. 179b/30
y.- yüben 180a/12, 180a/19

yed- hayvanı başından çekerek götürmek
y.- erem 186b/2

yedek elle çekilip götürülen at
y.+ ler 188a/9

yedi yedi
y. 175b/21, 176a/45, 177a/28, 177a/35, 180a/3, 180b/14, 180b/23, 181b/2, 181b/11, 182b/6, 183b/4, 183b/5, 183b/6, 184a/38, 184b/29, 185b/10, 185b/9, 188b/20, 189a/8, 190b/11, 190b/13, 190b/14, 192a/24, 192a/25, 193a/30, 193b/1, 193b/31, 193b/44, 194a/20
y.+ ler 184a/6
y.+ sinden 181b/12, 193a/30
y.+ yidi 180a/3

yedinci yedinci
y. 180b/17, 184a/6

yeg iyi (krş. **yėg**)
y. 191b/11
y.+ di 193a/37
y.+ dür 183a/35, 187b/15
y.+ i 194b/40
y.+ sin 183b/28

yėg iyi (krş. **yeg**)
y. 193b/3
y.+ dür 193b/3

yėgrek daha iyi

y. 174b/22, 177a/20, 182a/20, 183a/7

yel rüzgar (krş. **yėl**)
y.+ de 186b/19
y.+ e 194b/34
y.+ i 195a/4
y.+ ler 182a/40

yėl rüzgar (krş.**yel**)
y. 173b/1, 173b/11, 173b/4, 180a/44
y.+ e 176a/16, 176a/24

yel- koşmak
y.- üp 188b/31

yelte- meyleetirmek teşvik etmek
y.- yiser 186a/45

yeŋ- yenmek
y.- em 193a/22
y.- emez 177b/47
y.- esin 178b/2, 179b/40
y.- mezem 190a/31
y.- mezsin 193a/22

yeŋi yeni
y. 174b/48, 174b/6, 174b/7, 174b/8, 175b/23, 175b/27, 178a/10, 181a/13, 183b/29, 194b/7, 194b/8

yeŋil- yenilmek
y.- e 179a/15, 181b/26, 194b/32

yeŋsüz yensiz
y. 195a/8

yer yer krş. **yėr**
y.+ üŋde 184a/15
y. 175a/10, 175a/15, 175a/16, 176b/48, 177a/24, 177a/8, 179a/18, 179a/23, 179b/10, 180a/42, 180b/23, 180b/24, 180b/31, 180b/37, 181a/9, 184a/29, 185a/1, 187a/18, 188a/5, 190a/32, 192a/1, 192a/24
y.+ de 175b/35, 176b/2, 178a/38, 178b/14, 178b/25, 178b/39, 178b/5, 180b/18, 181a/15, 181b/5, 183b/40, 187a/6, 189b/14, 191b/3, 193a/13
y.+ deki 193a/25
y.+ den 177b/16, 177b/7, 186a/29, 192b/8
y.+ deydi 189a/13
y.+ deyidüm 182a/1
y.+ e 175a/19, 175a/32, 175b/38, 176a/49, 176b/27, 180b/12, 180b/33, 181a/2, 181b/3, 182a/1, 183a/39, 183b/27, 184a/30, 185a/24, 188b/37, 189a/17, 189b/33, 193b/31, 195a/33
y.+ i 174a/36, 174a/37, 175b/7, 176a/22, 177a/26, 180b/24, 180b/39, 181b/23, 185b/9, 194b/35
y.+ in 189b/14
y.+ inceyimiş 190a/4
y.+ inde 176a/30
y.+ ine 176a/35, 178a/23, 178a/33, 182b/4, 183a/32, 195a/34
y.+ ini 181b/13
y.+ ler 180b/25, 193b/41, 196a/12
y.+ lerde 180b/17, 186a/20
y.+ leri 185b/8
y.+ üm 182b/4
y.+ üŋ 181b/4, 182a/25, 186b/33

yėr yer (krş. **yer**)
y. 174b/47, 175a/4, 175a/7, 175a/8, 177a/25, 180a/41, 182a/40, 192a/46
y.+ den 176a/45
y.+ e 175b/37
y.+ i 176a/45
y.+ inden 189a/5
y.+ le 176a/46, 186b/20

yer- beğenmemek
y.- enler 181b/13
y.- enlere 181b/13
y.- medük 181a/14

y.- mek 185b/19
y.- meye 181b/13

yerin- üzülmek, acımak

y.- ürem 186b/10

yer yüzi yer yüzü
y.+ ndedür 190a/19
y.+ inde 188a/5

yeşā
y. 181a/22

yet- yetmek (krş. **yėt-)**
y.- di 176a/8, 189a/15, 193b/22
y.- dügince 189b/16
y.- düm 190a/10, 190a/8
y.- e 183a/13, 186b/16
y.- er 175a/40, 175a/41, 179a/7, 183a/4
y.- meye 182b/6, 183b/22, 195a/27
y.- mez 176a/7, 176b/39, 181b/15, 183b/44, 183b/45, 194a/20, 195a/30
y.- mişdük 182a/13
y.- ti 176a/35

yėt- yetmek (krş. **yet-**)
y.- mez 174a/15

yeter yeter
y. 177a/28, 177a/35, 182a/29, 189b/20, 194a/26, 194a/27

yetīm (Ar.) tek
dürr-i y.+ em 188b/41

yetiş- yetişmek, gelmek
y.- e 176a/47

yetmiş yetmiş
y. 181a/14, 183b/35, 185b/18, 185b/38, 185b/8, 190b/13, 190b/15, 192b/17, 193a/30, 193a/5, 194b/26, 196a/3

yetür- ulaştırmak, eriştirmek
y.- di 195a/34

yıḳ- yıkmak
y. 192b/1
y.- a 176b/9, 192b/2
y.- agör 175b/48,180a/5
y.- amazın 174a/29
y.- an 192a/11
y.- arısaŋ 175b/49
y.- dum 180b/3
y.- duŋısa 194b/3
y.- maġa 189a/4

yıḳıl- yıkılmak
y.- a 175b/47
y.- dı 191a/24
y.- madın 175b/48
y.- mış 192a/14

yıl yıl
y. 174b/35, 175b/22, 176a/27, 179b/43, 186a/7, 187a/39, 187b/21, 188a/33, 188b/23, 189a/6, 191b/9, 193a/9, 193b/1, 193b/2, 195a/17
y.+ dan 174b/47, 177a/40, 179b/45, 176a/25

yıllıḳ yıllık

y. 176a/2, 183a/12, 183b/44

yılan yılan
y. 180b/31, 184a/26

yıldırım yıldırım
y. 174b/13, 180b/31

yılduz yıldız
y. 182b/1
y.+ dan 188b/12
y.+ ı 185b/10

yırt- parçalamak
y.- am 187a/16
y.- asar 183b/13
y.- up 193b/34

yigirmi yirmi
y. 185a/23

yigit yiğit
y. 175a/33, 188a/6, 193a/19
y.+ ler 187a/33, 188a/7, 188a/8, 188a/5

yine yine, yeniden
y. 175a/16, 178b/27, 178b/41, 181a/24, 181a/42, 181b/3, 183b/13, 184b/38, 184b/39, 184b/41, 185a/12, 185a/5, 186a/32, 186b/33, 186b/8, 187a/22, 187a/23, 187b/12, 187b/44, 187b/45, 190a/41, 191a/37, 191b/17, 191b/18, 192a/7, 192a/8, 192b/23, 194b/8, 196a/10, 196a/8

yit- kaybolmak
y.- dügini 182b/25, 182b/26, 182b/27

yoġımıssa olmasaydı
y. 176a/13

yoġur- yoğurmak
y.- dılar 173b/3

yoḫsa yoksa
y. 191b/43

yoḫsul yoksul (krş. **yoḳsul**)
y. 187a/34

yoḳ yok
y. 174a/20, 174b/2, 174b/27, 174b/35, 174b/41, 175a/28, 175b/16, 175b/18, 175b/49, 175b/6, 177a/41, 177b/29, 178a/30, 178a/35, 178a/8, 178b/29, 179a/24, 179a/33, 179a/35, 179a/38, 179a/39, 179a/40, 179a/46, 179b/23, 179b/26, 179b/41, 180a/39, 180b/1, 180b/23, 181a/21, 181a/22, 181a/37, 181b/28, 181b/30, 182b/2, 182b/28, 182b/41, 183a/29, 183b/36, 183b/42, 186a/39, 186a/40, 186b/27, 188b/14, 189a/1, 189a/4, 189b/25, 190a/20, 191a/37, 192b/28, 193b/16, 193b/29, 193b/9, 194a/36, 195a/30
y. durur 179b/21, 179b/28, 179b/29, 193b/16
y.+ a 182a/31
y.+ dur 174a/46, 174b/40, 174b/44, 175a/29, 175b/39, 175b/7, 176b/13, 176b/4, 179b/14, 180a/40, 181b/10, 182a/12, 183a/33, 185a/30, 185b/3, 186a/20, 186b/25, 186b/3, 187b/11, 189b/2, 190a/11, 190a/16, 191b/1, 191b/2, 192b/44, 193b/19
y.+ ıdı 185a/1, 189b/20
y.+ ımış 187b/12
y.+ ısa 178b/43
y.+ iken 187b/2
y. mıdur 175b/13
y.+ ıdı 192a/40
y.+ iken 194b/41
y.+ ken 182b/21

yoḳlıḳ yokluk
y.+ dur 181a/12
y. durur 192b/9
y.+ a 186b/10, 189b/43, 191a/26

yoḳsa yoksa, acaba
y. 180a/11

yoḳsul yoksul (krş. **yoḫsul**)
y. 174b/12, 193b/11
y.+ dur 174b/11

yol yol, taraf, yön
y. 174b/3, 175a/15, 175a/31, 175b/26, 175b/30, 175b/33, 175b/8, 176a/6, 176b/48, 177a/41, 177a/5, 177b/20,

178a/43, 178a/44, 178a/7, 178b/36, 178b/6, 179b/21, 179b/28, 180a/24, 180a/7, 181b/1, 181b/15, 183a/10, 183a/14, 183a/6, 183a/8, 183b/31, 184b/31, 185b/20, 185b/42, 186b/37, 188b/25, 188b/38, 189a/4, 189a/5, 189b/4, 189b/5, 191a/20, 192b/21, 193b/15, 193b/29, 194a/35, 195a/18, 195a/30, 195a/34, 195a/40
y. eyledi 183a/16
y. eyler 189a/6
y.+ a 174a/21, 175b/29, 178a/34, 180a/3, 181b/12, 181b/45, 182a/17, 182a/37, 183a/8,189a/1, 189a/10, 189a/15, 190a/29, 190a/9, 191a/21, 191b/32, 192b/21, 193b/45, 194a/21, 194a/8, 196a/7
y.+ ca 182b/21
y.+ da 174a/45, 175b/30, 176a/2, 177a/39, 178a/10, 178b/42, 180b/35, 180b/41, 181a/12, 181a/3, 181b/27, 181b/28, 181b/45, 181b/7, 182b/43, 182b/44, 183a/10, 183b/1, 183b/12, 183b/2, 184a/38, 184b/24, 185b/23, 187a/36, 188a/33, 191a/22, 191a/25, 191b/8
y.+ dan 174a/27, 175b/29, 177a/43, 177a/49, 183a/9, 185b/43, 186b/17, 186b/22, 187b/27
y.+ daş 185a/7
y.+ dur 179b/13
y.+ ı 174a/13, 175b/8, 175b/9, 182a/12, 183a/14, 183b/34, 185a/26, 188b/28, 189b/4, 190a/36, 191b/4, 193b/31
y.+ ın 176a/47, 178a/21, 183a/14, 195a/40
y.+ ına 178b/22, 179b/19, 182b/16, 186b/1, 186b/6, 188a/2, 190b/16, 194a/10, 195a/29
y.+ ıncayımış 190a/2
y.+ ında 175a/26, 183a/37, 189b/41
y.+ ından 176a/17, 187a/34, 195a/38
y.+ ını 176a/29, 187b/35
y.+ um 181a/40, 181a/43, 181a/5, 183b/40, 187a/13, 189b/19, 193a/38, 193b/23
y.+ umı 190a/10
y.+ umuza 185a/8
y.+ un 180a/47
y.+ uŋ 179a/47, 181b/10, 191a/20
y.+ uŋa 192a/33
y.+ uŋca 191b/12
y.+ uŋda 185a/41, 189b/41

yoldaş yol arkadaşı
y. 174b/29, 174b/31, 175b/46, 178b/40, 185a/7, 185a/8, 187b/4, 188a/1, 193a/17, 194b/39
y. olasın 175b/5
y. olursın 181a/42
y.+ ı 184a/26
y.+ ına 174b/30
y.+ ken 187b/19
y.+ um 190b/20, 192b/19

yolsuz yolsuz, yolu olmayan
y.+ lara 195a/40

yor- fikir yürütmek
y. 191b/27, 191b/28
y.- asın 192b/42

yort- koşmak, ilerlemek
y. 175b/31, 176a/25, 179b/8, 187b/20

yort hüküm
y.+ um 187b/25

yoyul- silinmek, yok edilmek
y.- madı 179a/48
y.- mış 177b/24

yön yön
y.+ üm 181a/40, 193a/15

yören- dolanmak
y.- 191b/28

yu- yıkamak
y. 178b/3
y.- da 176a/14
y.- dı 182b/13
y.- dıcı 187b/41
y.- duġuŋ 177a/13
y.- dum 194b/18
y.- maḳ 180a/32
y.- nalum 194b/29
y.- ya 188b/27
y.- yanlara 185a/39
y.- yasın 178b/4

yuḳaru yukarı
y. 177b/42, 177b/47, 193a/27

yum- üstüne koymak, örtmek
y.- dılar 193b/25

yumaḳ yumak
y. 184a/25

yumış hizmet, görev (krş. **yumuş**)
y.+ ında 179a/44

yumurda yumurta
y.+ ydı 189a/13
y.+ dan 180a/37

yumuş hizmet, görev (krş. **yumış**)
y.+ a 180b/1

yurt ev, yurt
y.+ ı 174a/37

yut- yutmak
y.- dı 175a/16
y.- duġını 182b/29
y.- duŋ 188a/40
y.- maḳ 191b/35
y.- madı 179a/3
y.- a 187b/41
y.- a ṭurur 182b/23

yuva yuva
y. 189a/13, 191b/15
y.+ sı 187b/42

yuy- silmek, yıkamak
y.- mayasın 179b/35

yüce yüce, ulu
y. 175b/35, 175b/37, 175b/38, 176a/49, 185b/2, 186b/34, 188a/14, 189a/32, 193b/6, 194b/36, 194b/37
y.+ lerden 194b/37
y.+ si 188b/29
y.+ sine 188a/14

yügrük hızlı
y. 178a/44

yügür- yürümek, koşmak
y. 176a/8
y.- yen 177a/33

yük yük
y.+ i 189a/15
y.+ in 179a/4, 194b/37
y.+ ini 194b/36

yüksek yüksek
y.+ se 195a/40

yürek yürek, kalp
y. 191a/21
y.+ ümde 195a/16
y.+ ler 174a/30
y.+ ümde 187a/20
y.+ üme 192a/39

yüri- yürümek (krş. **yürü-**)
y. 182a/29, 182b/21, 186a/28, 191b/10, 191b/11, 191b/12, 191b/7, 191b/8, 195a/19
y.- meyim 175a/8
y.- mezem 195a/32
y.- rsin 192b/28
y.- yen 194b/20

y.- yesin 176a/5

yürin- kaybolmak
y.- di 182a/27

yürü- yürümek (krş**. yüri-**)
y.- din 191b/22
y.- r 182b/29, 187b/25, 187b/34, 188a/31, 191b/15, 193a/36, 193a/40
y.- rem 183b/10, 187b/30, 193a/8
y.- rise 177b/37, 178a/11
y.- risem 193a/15
y.- rken 178a/12
y.- rler 189b/34
y.- rsem 181a/30, 189b/32
y.- rüz 191a/9
y.- yem 189b/33

yürüt- yürütmek
y.- ür 189a/7

yüz (I) yüz (sayı)
y. 175a/32, 176b/47, 178b/3, 178b/9, 179a/47, 180a/3, , 183b/4, 183b/6, 189a/29, 189a/35, 189a/5, 189a/6, 193b/1, 193b/2

yüz (II) yüz, çehre
y. 180b/22185b/45, 186b/43, 188b/37, 189a/17, 191a/33, 191b/32, 195a/24
y.+ den 188b/8
y.+ e 180b/11, 180b/5
y.+ i 176b/10, 176b/46, 177b/29, 180b/45, 181b/4, 187b/35, 189a/16, 189b/22, 191a/25, 192b/31, 193b/32, 194b/39
y.+ idür 182b/31
y.+ in 178b/48, 181a/34, 183a/39, 183b/2, 186b/24, 187a/22, 187a/42, 187a/5, 187b/16, 188b/18, 188b/34, 189a/26, 190a/39, 192a/21, 195a/13
y.+ inde 175a/8, 183a/19, 185a/33,
y.+ inden 174b/1, 178a/24, 178b/48, 181b/4, 182b/33, 186b/30, 187b/24, 191b/41, 192a/7, 192b/2, 194a/34
y.+ ine 184b/27, 192b/10, 192b/13, 192b/33, 193b/39, 194b/37
y.+ ini 184a/7, 186a/11, 186b/28, 187a/23, 187b/45, 188b/19, 191a/7, 193a/18, 195a/39
y.+ ler 188a/13, 192a/19
y.+ leri 174a/7
y.+ üm 184a/18, 185b/22, 192a/2
y.+ üme 188a/14
y.+ üŋ 177a/17, 181a/21, 183a/26, 183b/20, 185a/35, 194a/27, 194b/34
y.+ üni 184a/27
y.+ üŋi 190a/12
y.+ üŋ 177a/13
y.+ üŋde 179b/2

yüz- yüzmek
y.- dür 193a/23
y.- em 193a/23
y.- er 176a/39
y.- erem 185b/20
y.- meyem 193a/23

yüz biŋ yüz bin
y. 173b/8, 174b/11, 174b/12, 174b/36, 175b/21, 175b/22, 176a/19, 176a/43, 176b/37, 178a/44, 178a/45, 181a/15, 181b/7, 181b/8, 180b/25, 182b/15, 182b/29, 183a/12, 183a/26, 184b/7, 185a/23, 185a/35, 186b/24, 186b/28, 186b/35, 186b/38 , 187b/23, 187b/24, 188a/45, 188b/12, 188b/14, 188b/21, 190a/16, 190b/7, 190b/22, 190b/34, 191b/30, 192b/11, 192b/44, 193a/4, 193a/5, 193a/6, 193b/31, 194a/11, 194a/35,

yüzgüçülük iyi yüzme
y. 182b/27

yüzil- yüzülmek, derisi soyulmak
y.- di 193b/21

yüzle- yüzünü döndürmek, aybını yüze vurmak
y. 179b/24

yüzlü yüzlü
y. 188a/10

Z

zaġal hile
z.+ ı 191b/3

zaġar av köpeği
z.+ ı 191b/3

zāhid (Ar.) aşırı sofu
z. 183b/21, 186b/24, 191a/42
z. ḳılan 180a/38
z.+ lere 186b/13, 187a/1

ẓāhir görünen
ẓ. 179b/7, 180a/45, 190a/17, 190b/37, 194b/27
ẓ.+ de 189a/26
ẓ.+ em 180a/46
ẓ.+ üŋ 177a/21, 179b/13
ẓ.+ üŋden 181b/9

żaʿīf (Ar.) zayıf
ż. 190b/18, 191a/22

ẓālim (Ar.) zulmeden
ẓ.+ den 187a/35

zamān (Ar.) zaman
z. 174b/7, 176a/30, 180b/39, 183a/38, 188b/23, 191b/7, 193a/24, 193a/37
devr-i z. 184a/35, 185b/5
z.+ dan 177b/20
z.+ dur 177a/39

zamāne (Ar.) şimdiki zaman
z. 183a/41

zār (Far.) ağlayan, inleyen
z. 175a/17, 184b/35, 187b/21, 190b/4
z. ḳılduġumçün 191a/10
z.+ a 189a/43
z.+ ıla 194b/9

zārılıḳ (Far.+T.) ağlayıp sızlamak
z.+ ım 181b/29
z.+ lar 189a/43

zārī ağlayıp sızlama
z. 187b/21, 194b/35
z. kılup 192a/18

ẕāt (Ar.) kendi
ẕ.+ uŋ 177a/19, 181b/34
ẕ.+ ında 177a/32

zebānī (Ar.) cehennemlikleri cehenneme atacak melek
z.+ ler 192a/18

zeber (Far.) üst
z. 192a/46

zebūn (Far.) zayıf, güçsüz
z. 181b/18, 187a/31
z.+ suz 174a/30, 174a/5, 175a/47, 179b/9

zecr (Ar.) yasak
z. etmiş 179b/46

zehr (Ar.) zehir
z.- i ḳātil 187a/19, 194a/13
z.- i ḳātili 195a/37

zekāt (Ar.) zekat, İslam'ın beş şartından biri
z. 187a/1
z.+ suz 174b/24

zemzem (Ar.) Kabe civarında meşhur kuyu
z.+ dür 174a/45

zen (Far.) kadın
z. 193a/1

zencīr (Far.) zincir
z. 175a/22, 175a/23, 175a/25, 175a/26
z.+ ini 186b/11
z.+ inden 194b/44

zencīrli (Far.+T.) zincirli
z. 175a/24

zer (Far.) altın
z. 192a/46

zerāḳ (Ar.) mavi
z. 177a/15

ẕerre (Ar.) çok küçük parça
ẕ. 175b/22, 176b/37, 177a/23, 178a/49, 181b/22, 181b/25, 182b/40, 190a/34, 194b/45
ẕ. ermez 179b/34
ẕ.+ ce 183b/43, 191b/16
ẕ.+ de 191b/18
ẕ.+ m 189b/18
ẕ.+ mde 184b/7
ẕ.+ sini 178a/45
ẕ.+ yisem 177a/26

zevāl (Ar.) yok olma
z. 180b/23, 190a/16, 190a/19, 194a/31, 194a/9

ẕevḳ (Ar.) zevk, eğlence
ẕ. 191b/27, 192a/17
ẕ.+ ine 186b/32

zī-baḥr -ı nihāyetsüz (Ar.+T.) sınırsız deniz sahibi
z.- ı nihāyetsüz 188b/42

zihī (Ar.) ne güzel, ne hoş
z. 177a/28, 177a/35, 177b/10, 181a/17, 181a/18, 189b/31, 191b/23, 193a/12, 193a/17, 194a/37

ẕikr (Ar.) söyleme
ẕ. ėdermiş 194b/11
ẕ. eyleyen 180a/37

ẕillet (Ar.) hakirlik, horluk
ẕ.+ den 184b/42

zinde (< Far. zinda) canlı, diri
ʿāşıḳ-ı z. 185a/36

zindān (Far.) zindan
z. 184a/32, 190b/23
z. olam 184b/39
z.+ a 174a/32, 174a/35
z.+ da 190b/23
z.+ dan 184b/39
z.+ dur 181b/23, 194a/33
z.+ ı 174a/30
z.+ ından 174a/29
z.+ ısa 184a/16

zinhār (Far.) sakın
z. 181a/16, 181b/14, 182a/20, 183a/8, 187a/35, 187a/6, 193a/21

zīrā (Far.) çünkü, bundan dolayı (krş. **zīre**)
z. 182a/28, 182a/36, 185a/32, 190b/19, 190b/22, 191b/15, 193b/3, 194a/4, 194a/5

zīre (Far.) çünkü, bundan dolayı (krş. **zīrā**)
z. 183a/18, 187b/14

zireklen- (Far.+T.) anlayışlı davranmak
z.- üp 186b/44

ziyāde (Ar.) artma, çoğalma
z.+ si 175b/16

ziyān (Ar.) zarar, kayıp
z. 178a/14, 180a/28, 182b/12, 186b/26
z.+ a 182b/44
z.+ da 182a/42
z.+ dan 182b/44, 191a/12
z.+ ı 177b/25, 183a/28, 189b/9,

191a/29
z.+ lar 189b/40
z.+ um 192a/23

ziyāret (Ar.) ziyaret
z.+ i 186b/35, 186b/39
ẓuhūr (Ar.) görünme
ẓ.+ a 182a/2

ẓulm (Ar.) zulüm, haksızlık
ẓ. eyledüm 180a/10

ẓulmān (Ar.) karanlık (krş. **ẓulmet**)
ẓ. olam 184b/7

ẓulmāt (Ar.) karanlıklar
ẓ. 177a/11

ẓulmet (Ar.) karanlık (krş. **ẓulmān**)
ẓ. 177a/10
ẓ.+ i 194b/7
ẓ.+ ile 179a/19

ẓul(ü)m (Ar.) zulüm
ẓ. 181b/33
ẓ.+ ler 189b/42

zühd (Ar.) Allah'tan başka her şeyi gönülden çıkarmak
z. 184b/10, 187a/1, 187b/19, 191b/16, 194a/13
z.+ i 191a/31

zühre (Ar.) güneşe yakın gezegen
z. 183a/39, 183b/27

zülf (Far.) saç
z.+ i 188b/44

zünnār (Ar.) Hristiyanlık göstergesi olan kuşak
z. 193a/26

7.1. ÖZEL ADLAR DİZİNİ

ʿAbdü'r-rezzāḳ Yemen´in büyük muhaddislerindendir.
ʿA. 183a/40, 189a/29

Ādem ilk insan.
Ā. 173b/4, 192a/27
Ā.+ den 185a/25

Aḥmed Hz. Muhammed
A.+ üŋ 186a/5

ʿAlī İslam halifesi Hz. Ali
ʿA. 180b/6
ʿA.+ yile 186a/7

ʿAlīyy-i Murtażā İslam halifesi Hz. Ali
ʿA.- 193b/10

Allah Allah
A. 173b/16, 181b/25, 185b/45, 186a/34, 186a/8, 186b/1, 187a/28, 190a/2, 193b/19, 193b/20, 193b/21, 193b/22, 193b/23, 193b/24, 193b/25, 193b/26, 193b/27, 193b/28, 193b/29, 193b/30, 193b/31, 193b/32
A.+ dan 195a/29
A.+ ıla 185b/45
A.+ uŋ 186a/10, 186b/38
A.+ uŋa 183b/8

ʿArafāt Haccın icaplarından olan, Kurban Bayramı arefesinde vakfeye durulan Mekke civarındaki dağ.
ʿA.+ da 192a/10

ʿAzrāʾīl Ölüm meleği
ʿA. 177a/12, 185a/17, 188a/3, 192b/24, 193a/36, 194a/30
ʿA.+ e 186a/23

ʿAzāzīl ölüm meleği (krş. **ʿAzrāʾīl)**
ʿA. 192a/40

Baraḳ Hacı Bektaşi Veli'nin halifelerinden Sarı Saltuk'un müridi.
B.+ dandur 184b/46

Bāyezīd Bayezid-i Bistamî bir mutasavvıf.
B. 181b/5

Belḳīs Hz. Süleyman kıssasında adı geçen ve Saba Melikesi Belkıs olarak bilinen hükümdar
B.+ la 183a/38

Caʿfer Cafer-i Tayyar Hz. Ali'nin kardeşi
C. olam 184b/21

Cāmasb Hz. Danyal peygamberin oğlu. Dünyanın bütün sırlarına erişmiştir
C. olam 184b/28

Cebrāʾīl İslam inancında vahiy getiren melektir
C. 180b/16, 195a/26 (krş. **Cibrīl)**

Cercīs İsâ Aleyhisselâmdan sonra gelmiş ve Filistinde yaşamış ve onun şeriatı ile amel etmiş olan bir peygamberdir. Büyük eziyetlerle şehit edilen bir peygamber.
C. olam 184b/28
C.+ leyin 193a/5

Cibrīl İslam inancında vahiy getiren melektir (krş. **Cebrāʾīl)**
C. 184b/13

Cüneyd Cüneyd-i Bağdâdî, tasavvuf tarihinde önemli bir sûfî ve "sûfîliğin sistemleşmesinde etkili" kabul edilen şahsiyet.
C.+ e 190b/41

Dāvūd İsrailoğullarının bir hükümdarı ve peygamberidir.
D.+ uŋ 180b/4
D. olam 184b/38

Ebū Bekir ilk halife Hz. Ebu Bekir
e. 193b/10

Edhem 8. yüzyılda yaşadığı kabul edilen, Belh hükümdarı iken dünyayı terk ederek zühd yolunu seçen ve tasavvufta önemli bir yere sahip olan mutasavvıf
E. 177b/26, 187a/28, 195a/2

Emre Yûnus Emre
E. 180b/29, 181a/5, 184a/20, 185b/38, 190b/2, 195a/40
E.+ nüŋ 193b/32
E.+ ye 180b/29

Eyyūb Hz. Eyyub peygamber
E. 192a/30, 195b/42
E.+ am 180b/8
E.+ layın 193a/32

Ferhād Ferhad ile Şirin hikayesinin erkek kahramanı
F. 187b/9
F. olmış 189a/6

Ferīdūn (Far.) Pişdadilerin altıncı padişahı olup Cemşid sülalesinden demirci Gave'nin yardımıyla Dahhak-ı Mari'yi öldürmüştür.
F. 188a/39
F.+ am 176b/30

Ḫāliḳ (Ar.) Allah
Ḫ. 175a/37
Ḫ.+ a 174a/24, 176b/22, 182a/9, 191a/33

Ḫalīl (Ar.) Kur'an'da Allah'ın dostu (Halilu'llah) olarak anılan ve cömertliğiyle bilinen Hz. İbrahim peygamber
Ḫ. 195a/25, 195a/26, 195a/29, 195a/31, 195a/33, 195a/34, 195a/35
Ḫ.+ e 192a/7
Ḫ.+ i 195a/22
Ḫ.+ üŋdür 186a/45

Ḫalīlu'llāh (Ar.) Allah'ın dostu Hz. İbrahim peygamber
Ḫ. 189a/34

Ḥallāc-ı Manṣūr asılarak öldürülmüş olan ünlü sufi
Ḥ.- ı Manṣūrla 192a/8

Hāmān Hz. Musa zamanında Mısır firavununun veziri
H.+ ıla 184b/19

Ḥamza Hz. Muhammed'in amcası
Ḥ. 180b/32
Ḥ.+ ca 189a/5
Ḥ.+ yıla 186a/7

Ḥavvā Hz. Adem'in zevcesi
Ḥ. 192a/42

Hārūt Marut ile ünlenmiş melek, büyüyle uğraştıkları için kıyamete kadar kuyuya hapsolmuşlardır.
H. 183a/39

Ḫıżır Kuran'da adı geçen Hızır (a.s)
Ḫ. 184b/24, 188a/23, 194b/43, 195a/1
Ḫ. ola 180a/43
Ḫ.+ la 187a/39

Ḥicāz Mekke ve Medine arasındaki yer
Ḥ.+ ıla 194b/3

Ḫudā Tanrı
Ḫ.+ nuŋ 184b/37

İblīs şeytan
İ. 187b/27, 192a/41

İbrāhīm Hz. İbrahim peygamber
İ. 177b/26, 187a/28
İ.+ ile 186a/4

İdrīs Hz. İdris peygamber

İ.- i derzī 180b/4

İlyās Hz. İlyas peygamber
İ. 187a/39, 194b/43
İ.+ ile 195a/1

ʿİmrān Hz. Meryem'in annesi
ʿ İ. 181a/15
ʿ İ. olam 184b/37
Mūsā-yı İ.- ı ʿışḳdur 190b/42

İncīl Hz. İsa'ya nazil olan kutsal kitap
İ.+ i 185b/12

ʿĪsā Hz. İsa peygamber
ʿĪ. 186b/22, 188a/18, 190b/42, 192a/26
ʿĪ.+ leyin 182b/29
ʿĪ.+ nuŋ 181a/1

İslām İslam
İ.+ da 182b/10

İsmaʿīl . İsmāʿīl (krş. **İsmāʿīl**)
İ.+ e 186a/8

İsmāʿīl Hz. İsmail (krş. **İsmaʿīl**)
İ. 188b/23

İsmāʿīl Ümmī mutasavvıf, şair
İ. 192a/10

İsrāfīl dört büyük melekten kıyamet kopacağını sur öttürerek bildirecek olan
İ. 183b/26, 185a/2, 185a/3, 185b/11, 186a/46, 187b/13
İ.+ ü 180b/16

Kaʿbe Mekke'de bulunan kutsal yer
K. 180b/30, 188b/38, 193b/3, 195a/26
K.+ den 186b/35
K.+ ye 188b/37, 189a/35, 194b/29, 195a/25
K.+ yi 195a/25

Ḳāf masallarda zümrüd-I anka kuşunun yaşadığı rivayet olunan dağ
Ḳ. 186a/7, 189b/18
Ḳ.+ a 188a/37
Ḳ.+ dan 180b/32, 188a/37

Ḳārūn Zenginliğiyle meşhur insan, zengin
Ḳ. 175a/1, 175a/12, 175a/13, 175a/17, 175a/5, 188a/39
Ḳ.+ a 175a/3
Ḳ.+ dan 175a/6
Ḳ.+ ı 175a/16
Ḳ.+ la 175a/2
Ḳ.+ ladur 174b/5
Ḳ.+ uŋdur 186a/45

Kenʿān Hz Yakub'un memleketi, Filistin
Yūsuf-ı K.- ı ʿışḳdur 190b/40
K. 188b/45, 193a/28

Kevṣer cennette bir havuzun adı
K. 193b/14

Ḳudüs Filistin'in merkezi
Ḳ. 185b/11

Ḳurʾān Hz. Muhhammed'e inen kutsal kitap
Ḳ. 180a/41, 184a/31, 186a/34, 188b/27, 189b/18
ʿilm-i Ḳ. 194a/13
Ḳ.+ dadur 181b/24, 185b/41
Ḳ.+ ını 183a/34
Ḳ.+ ımış 194a/2

Leylā Leyla ile Mecnun hikayesinin kadın kahramanı
L. 186b/13, 187b/9, 188b/43
L.+ yla 183a/40

Manṣūr Hallac-I Mansur
M. 182a/4, 188a/19, 188b/44, 190b/1, 190b/41, 192a/29
M. olam 184b/39, 184b/40

M. olup 187a/23
M. + am 180b/9, 182a/3, 185b/21, 188a/19
M. + ıdur 190a/37
M. + la 186a/5
Ḫallāc-ı M.+ la 192a/8
M. + layın 186b/6, 190a/37

Mārūt Harut ile meşhur olan melek olup büyüyle uğraştıkları için kıyamete kadar kuyuya hapsolmuşlardır.
M. 183a/39

Mecnūn Leyla ile Mecnun hikayesinin erkek kahramanı
M. 182a/4, 183a/40, 187b/9, 188b/43
M.+ dum 188b/43
M.+ lara 186b/13
M. ı dīvāneyin 190b/14

Mekke Kabe'nin bulunduğu şehir
M.+ de 186a/4

Meryem Hz. İsa'nın annesi
m. 186b/22

Mevlānā mutasavvıf bir Türk şairi Mevlevi tarikatinin kurucusu
M. 184a/15

Mışır Mısır ülkesi
M. 180b/27
M.+ a 193a/28
M.+ da 179a/7

Mīkā'īl dört büyük melketen biri
M. 180b/16

Miʿrāc Hz. Muhammed'in Allah'ın huzurna çıkması
M. 177b/1, 178a/1, 186a/5, 193b/4
M.+ a 178a/2, 181a/9, 187a/25, 192a/9
M.+ dur 187b/37
M.+ ısın 187a/2

Muṣṭafā Hz. Muhammed'in adlarından
M. 186a/37, 189b/22, 192a/9, 194a/1

Muḥammed Hz. Muhammed
M. 180b/14, 185a/12, 185a/13, 186b/37, 187a/25, 189a/34, 189b/42, 191b/2, 193a/7, 196a/5

Murtażā Hz. Ali'nin lakabı
ʿAlīyy-i M. 193b/10

Mūsā Hz. Musa peygamber
M. 180b/6, 181a/15, 181a/4, 181a/7, 182b/29, 192a/28
M. olam 184b/37
M.+ leyin 180b/26, 181b/4
M.+ nuŋ 185b/11
M.+ yıla 186a/4
M.- yı ʿİmrān-ı ʿışḳdur 190b/42

Nemrūd Babil'in kurucusu denilen hükümdar
N. 186b/5, 192a/7
N. olam 184b/21
N. 178a/13

Nūḥ Hz. Nuh peygamber
N.+ a 180b/24
N.+ ıla 186a/3

Nūşirevān Doğruluğuyla ün kaznamış İran şahı
n. 188a/39

ʿ**Oṯmān** üçüncü halife Hz. Osman
ʿO. 193b/10

ʿ**Ömer** Hz. Ömer
ʿÖ.- i Ḫaṭṭābile 187a/29
ʿÖ. 193b/10
ʿÖ.+ ile 186a/7

Rüstem Şehnâme'de adı geçen İran'ın ünlü svaşçısı
R. olam 184b/29
R.+ em 180b/43

Saʿid Said Emre
S.+ üŋ 192b/33

äaltuġ Sarı Saltık Baba
ä.+ dur 184b/46

Selmān Selman-ı Fârisî
S. 184a/41

Süleymān Hz. Süleyman
S. 183a/38, 184b/38, 185b/23, 186a/46, 187b/8, 188a/38, 189b/23
mülk-i S. 187b/26
S.+ a 189b/4, 189b/5
S.+ dan 174b/18
S.+ duŋ 174b/19

Şīt Hz. Şit peygamber
ş. 180b/4

Ṭapduḳ Tapduk Emre
Ṭ.+ dur 181a/38
Ṭ.- ı 184b/46

Ṭapṭuḳ Tapduk Emre
Ṭ. 191b/4

Ṭayyār Cafer-i Ṭayyār
Ṭ. olam 184b/21

Ṭūr Tur dağı
Ṭ. 180b/26, 181a/4, 181b/5, 186a/4, 190a/15
Ṭ.+ a 180b/6, 181b/4, 192a/28
Ṭ.+ dum 181a/7
Ṭ.+ ı 177b/1, 178a/1, 185b/11

Veys (Ar.) Veysel Karani
V.+ ile 186a/5

Yaʿḳūb Hz. Yakub
Y. 188b/45, 190b/40
Y.+ ıla 186a/9

Yūnus Yûnus Emre
Y. 175b/24, 180a/3, 180a/41, 180b/15, 180b/21, 180b/22, 180b/29, 180b/40, 180b/45, 181a/10, 181a/15, 181a/20, 181a/29, 181a/38, 181a/5, 181b/2, 181b/10, 181b/19, 181b/33, 181b/42, 182a/15, 182a/22, 182a/27, 182a/32, 182a/37, 182a/6, 182b/24, 182b/31, 182b/45, 183a/16, 183a/26, 183a/7, 183b/15, 183b/19, 183b/29, 183b/38, 183b/8, 184a/15, 184a/20, 184a/27, 184a/35, 184a/8, 184b/15, 184b/47, 185a/11, 185a/18, 185a/28, 185a/35, 185a/41, 185b/13, 185b/23, 185b/33, 185b/38, 185b/4, 185b/45, 186a/10, 186a/17, 186a/2, 186a/31, 186a/41, 186b/15, 186b/16, 186b/23, 186b/31, 186b/39, 186b/8, 187a/12, 187a/19, 187a/24, 187a/30, 187a/35, 187a/41, 187b/11, 187b/32, 187b/39, 187b/43, 188a/13, 188a/4, 188a/45, 188b/14, 188b/24, 188b/34, 188b/40, 188b/47, 188b/7, 189a/10, 189a/24, 189a/31, 189b/16, 189b/24, 189b/3, 189b/35, 189b/43, 190a/12, 190a/20, 190a/27, 190a/40, 190a/6, 190b/2, 190b/23, 190b/28, 190b/35, 190b/7, 191a/11, 191a/19, 191a/26, 191a/30, 191b/12, 191b/21, 191b/31, 191b/36, 191b/44, 192a/10, 192a/20, 192a/32, 192a/46, 192a/6, 192b/39, 192b/9, 193a/11, 193a/2, 193a/20, 193a/25, 193a/32, 193a/37, 193b/12, 193b/18, 193b/32, 193b/38, 193b/5, 194a/13, 194a/19, 194a/25, 194a/32, 194a/39, 194a/44, 194a/8, 194b/24, 194b/32, 194b/38, 195a/11, 195a/40, 195a/5
cān-ı Y. 190b/7

Y.+ a 181b/26, 183a/41, 184b/46, 188a/36, 189a/38, 190a/34, 191a/42, 194b/45, 196a/8
Y.+ dan 180a/28, 182b/15, 187b/24, 188a/20, 189b/30
Y.+ dur 191b/4, 193b/45
Y.+ ı 186a/24, 189a/38
Y.+ la 184a/41
Y.+ uŋ 182a/43, 182b/38, 183a/2, 183a/25, 183a/33, 185a/4, 187a/2, 187a/8, 189a/15, 191a/37, 195a/20, 195a/36, 196a/15

Yūsuf Hz. Yusuf peygamber
Y.- ı Kenʿān-ı ʿışḳdur 190b/40
Y. 177b/11, 177b/40, 177b/43, 177b/8, 186b/14, 188b/45
Y.+ am 180b/9
Y.+ ı 177b/39
Y.+ la 180b/27, 186a/9
Y.+ uŋ 183a/36

Zebūr Hz. Davud'a inen mukaddes kitap
Z.+ ı 185b/12

Zekeriyā Hz. Zekeriya peygamber
Z. 192a/31
Z.+ yıla 186a/3

Zelīḫā Hz. Yusuf'a aşık olan kadın
z. 183a/36

Õü'l-ḳarneyn Kuran'da kendisine büyük güç ve imkân verildiği bildirilen kişi.
Õ. 195a/1

SONUÇ

Yûnus Emre'ye ait metinlerin farklı dönemlerde ve farklı müstensihler tarafından yazma nüshalar hâlinde çoğaltılması, nüshalar arasında ek kullanımı, ses özellikleri, yazım tercihleri, beyit sıralamaları ve mısra kuruluşu bakımından çeşitli farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu tez kapsamında gerçekleştirilen karşılaştırmalı inceleme sonucunda aşağıdaki başlıca bulgulara ulaşılmıştır:

1. Yazım Bulguları

Nüshalar üzerinde yapılan imla incelemelerinde, ünlülerin gösterilişindeki arkaik kararsızlıkların yanı sıra, özellikle ç, p, t, s, g ve ŋ ünsüzlerinin söz başında, içinde ve sonunda yazıya geçirilmesinde müstensihlerin yazım tercihlerini ve yer yer ağız özelliklerini yansıtan farklılıklar tespit edilmiştir. Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biri olan ötümlüleşme (t->d-, k->g-) ile ötümsüz ünsüzlerin korunmasının nüshalarda düzenli bir görünüm sergilemediği; aynı sözcüğün müstensih tercihlerine bağlı olarak hem ötümlü hem de ötümsüz biçimlerde (ör. *dağ/tağ*, *dur-/tur-*) yazıya geçirildiği belirlenmiştir. Nazal n (ŋ) ünsüzünün kullanımı ile sızıcılaşma eğilimlerinin nüshalar arasındaki dağılımı da istinsah süreci ve dil özellikleri bakımından dikkat çekici veriler sunmaktadır.

3. Nuruosmaniye Nüshası

Yapılan karşılaştırmalı incelemeler, Nuruosmaniye nüshasının Eski Anadolu Türkçesine ait dil özelliklerini diğer nüshalara göre daha belirgin biçimde koruduğunu ortaya koymuştur. Özellikle yuvarlak ünlülü eklerin sistemli biçimde kullanılması, ötümsüz ünsüzlerin büyük ölçüde muhafaza edilmesi ve arkaik söz varlığının daha yoğun olması bu nüshayı diğerlerinden ayırmaktadır. Bu nedenle Nuruosmaniye nüshası, edisyon kritik çalışmasında esas nüsha olarak kabul edilmiş ve metin neşri bu nüsha üzerine kurulmuştur.

3. Viyana Nüshası

Viyana nüshası, Nuruosmaniye nüshasına göre daha geç bir dönemde istinsah edilmiş olup söz varlığı ve dil özellikleri bakımından kısmen yenileşmiş özellikler göstermektedir. Nuruosmaniye nüshasında belirgin olan yuvarlaklaşma eğilimine karşılık, Viyana nüshasında hem köklerde hem de eklerde düzleşme örneklerinin arttığı görülmektedir. Bu durum, metnin daha sonraki istinsah sürecinde dönemin yazı dili anlayışına yaklaşan bazı dil değişiklikleri geçirdiğini düşündürmektedir.

4. Çorum Nüshası

Çorum nüshasının istinsah tarihi bilinmemekle birlikte, dil özellikleri ve içerdiği ek beyitler birlikte değerlendirildiğinde bu nüshanın Nuruosmaniye nüshasından daha geç bir dönemde istinsah edilmiş olabileceği anlaşılmaktadır. Çorum nüshasının en dikkat çekici yönlerinden biri, şiirlerin başında yer alan beste makamı kayıtlarıdır. Bu özellik, metnin mûsikî geleneğiyle ilişkili bir istinsah çevresinde çoğaltılmış olabileceğini düşündürmekte ve nüshayı diğer yazmalardan ayıran önemli bir özellik olarak değerlendirilmektedir.

Çalışmanın alanyazına sağladığı başlıca katkılar

- Literatürde yaygın olarak kullanılan neşirlerde, özellikle Mustafa Tatcı'nın neşrinde, çalışmamız kapsamında incelenen Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshalarının tamamının transkripsiyonlu metin hâlinde yayımlanmadığı; yalnızca belirli beyitlere yer verildiği ve bu beyitlerin seçim ölçütlerinin açıklanmadığı görülmüştür. Ayrıca mevcut neşirlerde Viyana nüshasının *Risâletü'n-Nushiyye* metnine yer verilmediği, bazı beyitlerin yanlış nüshalara bağlandığı veya nüshalarda bulunmadığı belirtilen kimi beyitlerin gerçekte mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu tezde yer verilen "Mevcut Neşirler Üzerine Değerlendirmeler" başlıklı bölümde söz konusu neşirlerdeki okuma farklılıkları ve eksiklikler ilgili nüshalara dayanılarak değerlendirilmiş; gerekli görülen yerlerde yeni okuma önerileri sunulmuştur.

- Nuruosmaniye nüshasının tam metni transkripsiyon alfabesiyle hazırlanmış; Viyana ve Çorum nüshalarındaki bütün varyantlar dipnotlarda sistemli biçimde gösterilmiştir. Ana metinde bulunmayıp yalnızca Viyana ve Çorum nüshalarında yer alan beyitlerin araştırmacılar tarafından bütüncül olarak değerlendirilebilmesi amacıyla bu iki nüsha da ekler bölümünde eksiksiz transkripsiyonlu metinler hâlinde sunulmuştur.

- Çalışmanın sonunda hazırlanan sözlük dizini ve özel adlar dizini ile esas alınan Nuruosmaniye nüshasının söz varlığı sistemli biçimde ortaya konulmuştur. Ayrıca Notlar bölümünde Eski Anadolu Türkçesi söz varlığı açısından dikkat çekici görülen arkaik veya tanıklığı sınırlı kelimeler değerlendirilmiş; nüshalar arasında görülen söz varlığı farklılıkları ortaya konularak tarihî Türk dili çalışmalarına katkı sağlayabilecek yeni veriler sunulmuştur.

Sonuç olarak, Yûnus Emre Dîvânı üzerine bugüne kadar gerçekleştirilen çalışmalara rağmen, nüshaların tamamını esas alan karşılaştırmalı bir metin tesisi çalışmalarının henüz tamamlanmadığı görülmektedir. Yazma nüshaların farklı müstensihler tarafından farklı dönem ve çevrelerde istinsah edilmiş olması; beyit sıralarında değişikliklere, mısra birleşmelerine, ekleme ve eksilmelere yol açmıştır. Bu tezde daha önce tam metin ve karşılaştırmalı olarak birlikte değerlendirilmemiş Nuruosmaniye, Çorum ve Viyana nüshaları edisyon kritik yöntemiyle incelenmiş; metinlerin transkripsiyonlu yayımı gerçekleştirilmiş, nüshalar arasındaki dil ve metin farklılıkları sistemli biçimde ortaya konulmuştur. Bunun yanında mevcut neşirlere ilişkin değerlendirmeler yapılmış, Eski Anadolu Türkçesinin yazım, ses, şekil ve söz varlığı özelliklerine ilişkin yeni veriler sunulmuştur. Bu yönleriyle çalışmanın Yûnus Emre araştırmalarına, edisyon kritik çalışmalarına ve tarihî Türk dili incelemelerine katkı sağlaması beklenmektedir.

KAYNAKÇA

Aksan, D. (2003). *Yûnus Emre şiirinin gücü.* Bilgi Yayınevi.

Arat, R.R. (1979). *Kutadgu Bilig III Dizin*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Aslan, E. (2021). Risâletü'n-Nushiyye'de zaman ulaçlarının anlamsal ve Sözdizimsel özellikleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23,* (Yûnus Emre ve Türkçe Özel Sayısı), 255-265.

Ata, A. (1997). *Kısasü'l-Enbiyâ II- dizin.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Atalay, B. (Çev.). (2006). *Dîvânü Lûgat-it-Türk dizini* (Cilt 4, 5. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Babacan V. (2017). *Yûnus Emre'nin Risaletü'n-Nushiyyesi ve Dîvânı.* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi.

Boz, E. (2012). *Risaletün Nushiyye öğüt kitabı*. Gazi Kitabevi.

Clauson, G (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth century Turkish.* Oxford University Press.

Dankoff, R. (2023). *Evliyâ Çelebi seyahatnâmesi okuma sözlüğü* 3. baskı. (çev. S. Tezcan). Yapı Kredi Yayınları.

Demir, N. & Yılmaz, E. (2016). *Türk dili el kitabı* (8. bs.). Grafiker Yayınları.

Derleme Sözlüğü. https://sozluk.gov.tr

Devellioğlu, F. (1997). *Osmanlıca-Türkçe ansiklopedik lûgat* (14. bs., A. S. Güneyçal, Haz.). Aydın Kitabevi Yayınları.

Dilçin, C. (2016). *Mes'ud Bin Aḥmed Süheyl ü Nev-Bahâr inceleme-metin-sözlük* (2. bs.). Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

Dilçin, C. (1992). Yûnus Emre'nin şiirlerinde Türkçenin gücü. *Türk Dili, 1*(487), 30-49.

Durmaz, C. (2008). *Yûnus Emre Dîvânı'nda ve Risâletü'n-Nushiyye'de kelime grupları ve söz varlığı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi.

Eraslan, E. (2021). *Yûnus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye ve Divan'ının Vahit Paşa 2 (3365-5) nüshası (Metin).* Gece Kitaplığı.

Ercilasun, A. B. (2006). *Başlangıcından yirminci yüzyıla Türk dili tarihi.* Akçağ Yayınları.

Eren, H. (2020). *Türk dilinin etimolojik sözlüğü (ETDES)* (Ş. H. Akalın, Haz.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ergin, M. (1949). Câmiü'l-Me'ânî'deki Türkçe şiirler. *İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, 3*(2-3), 539-569.

Ergin, M. (1997). *Dede Korkut Kitabı II.* Türk Dil Kurumu Yayınları.

Erim, B. (2021). *Yûnus Emre Dîvânı'nda kılınış ve görünüş* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi.

Eyüboğlu, S. (1966). *Yûnus Emre'ye selâm*. Çan Yayınları.

Eyüboğlu, S. (1971). *Yûnus Emre*. Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Gabain, A. von. (1995). *Eski Türkçenin grameri* (M. Akalın, Çev., 2. bs.). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Gemalmaz, E. (1991). Yûnus Emre'nin şiirlerindeki dil özellikleri. *Yûnus Emre Sempozyumu Bildirileri* (ss. 61-77).

Gölpınarlı, A. (1943). *Yûnus Emre Dîvânı*. Ahmet Halik Kitabevi.

Gölpınarlı, A. (1961). *Yûnus Emre ve tasavvuf*. Remzi Kitabevi.

Gölpınarlı, A. (1965). *Yûnus Emre, Risâletü'n-Nushiyye ve Divan*. Eskişehir Turizm ve Tanıtma Derneği Yayınları.

Gölpınarlı, A. (2006). *Yûnus Emre hayatı ve bütün şiirleri*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Gülsevin, G., & Boz, E. (2022). *Eski Anadolu Türkçesi*. Gazi Kitabevi.

Gülsevin, G. (2011). Dil çalışmaları için Yûnus Emre'nin yeni yayınları nasıl olmalıdır? E. Boz (Haz.), *X. Uluslararası Yûnus Emre Sevgi Bilgi Şöleni Bildirileri* (6-8 Mayıs 2010, ss. 369-381) içinde. Osmangazi Üniversitesi Yayınları.

Gülsevin, G. (1997). *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Günay, U., & Horata, O. (2009). *Risâletü'n-Nushiyye*. Akçağ Yayınları.

Duran, H. (Haz.). (2024). *Hâcı Bektaş Velî Velâyetnâme*. VakıfBank Kültür Yayınları.

Kanar, M. (2025). *Eski Anadolu Türkçesi sözlüğü*. Say Yayınları.

Kaplan, M. (1999). *Türk edebiyatı üzerinde araştırmalar*. Dergâh Yayınları.

Karasoy, Y. (2016). -gAndA / -AnDA bir zarf-fiil eki midir? *Dil Araştırmaları*, (19), 7-16.

Karataş, T. (2012). *Yûnus Divanı*. Karaman Valiliği, Karaman Belediyesi Yayınları.

Karataş, T. (2019). *Yûnus Divanı*. Hece Yayınları.

Kavaklıçeşme Kotan H. (2015). Yûnus Emre Dîvânı'nın söz dizimi. Uludağ Üniversitesi Bursa. (Yayımlanmamış doktora tezi).

Khourchid, S. (1990). *La langue de Yunus Emre: Contribution a l'histoire du turc pré-ottoman*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Korkmaz, Z. (1974). Eski Türkçedeki Oğuzca belirtiler. *Türkoloji Dergisi, 6*(1), 15-30.

Köprülü, M. F. (1966). *Türk Edebiyatında ilk mutasavvıflar*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Kurtgel, A. (2022). Vatikan nüshasına göre Risāletü'n-Nushiyye'nin dil ve imla özellikleri üzerine bazı tespitler. *The Journal of Turkic Language and Literature Surveys (TULLIS), 7*(3), 342-381.

Kuybu, E. (2015). *Yûnus Emre Dîvânı'nın Bursa nüshası*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).

Uludağ Üniversitesi.

Nadelyayev, V. M., Nasilov, D. M., Tenishev, E. R., & Shcherbak, A. M. (1969). *Drevnetyurskiy slovar'*. Nauka.

Özkan,M. (2000). *Türk Dilinin Gelişme alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*. Filiz Kitabevi.

Öztelli, C. (2017). *Yûnus Emre: Yaşamı ve bütün şiirleri* (13. bs.). Özgür Yayınları.

Şahin, H. ve Eraslan, E. (2021). Bilinmeyen bir mecmuada Yûnus Emre'ye ait şiirler üzerine. E. Yılmaz (ed.), *Yûnus Emre'nin Vefatının 700. Yıl Dönümü Anısına Uluslararası Türkçenin Anadolu'da Yazı Dili Oluşu Sempozyumu Bildirileri* içinde (Cilt 1, ss. 443-474). Türk Dil Kurumu Yayınları.

Şenyurt, A. (1995). *Yûnus Emre'nin Risâletü'n-Nushiyye mesnevisinin grameri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi.

Tarama Sözlüğü. https://sozluk.gov.tr

Tatcı, M. (1990a). *Yûnus Emre Dîvânı I: İnceleme*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tatcı, M. (1990b). *Yûnus Emre Dîvânı II: Tenkitli metin*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Tatcı, M. (2008). *Yûnus Emre külliyâtı* (Cilt I-VI). H Yayınları.

Tatcı, M. (2013). Yûnus Emre. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Türkiye Diyanet Vakfı. https://islamansiklopedisi.org.tr/yunus-emre

Tatcı, M. (2020). *Yûnus Emre Dîvânı*. H Yayınları.

Tatcı, M. (2021). *Yûnus Emre Dîvânı*. H Yayınları.

Tatcı, M. (2021). *Yûnus Emre II*. H Yayınları.

Tekin, T. (2003). *Orhon yazıtları* (3. bs.; M. Ölmez, Haz.). Simurg.

Tekin, T., & Ölmez, M. (2003). *Türk dilleri*. Yıldız.

Tezcan, S. (1994). *Süheyl ü Nev-bahar üzerine notlar*. Simurg.

Tezcan, S. (2012). Eski Anadolu Türkçesi ve Yûnus Emre şiirlerinin dili üzerine. A. Y. Ocak (Ed.), *Yûnus Emre* (ss. 97-123). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Tietze, A. (2016-2019). *Tarihî ve etimolojik Türkiye Türkçesi lugati* (Cilt I-X). TÜBA.

Timurtaş, F. K. (1982). Yûnus Emre'nin dili üzerine notlar. *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri* (Cilt 2, ss. 405-412).

Timurtaş, F. K. (1972). *Yûnus Emre Dîvânı*. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Timurtaş, F. K. (1972). *Yûnus Emre Dîvânı*. Tercüman Yayınları.

Timurtaş, F. K. (1994). *Eski Türkiye Türkçesi*. Enderun Kitabevi.

Topal, Erol (2018). Giresun Eynesil ağzından derleme sözlüğüne katkılar. *Karadeniz Araştırmaları, XV*/59- Güz 2018, s.293.

Toprak, B. (2006). *Yûnus Emre Dîvânı*. Eskişehir: Odunpazarı Belediyesi Yayınları

Tatcı, M. (2013). Yûnus Emre. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. Türkiye Diyanet Vakfı. islamansiklopedisi.org.tr

Umay, G., & Horata, O. (1994). *Yûnus Emre Risâletü'n-Nushiyye*. Akçağ Basım Yayım.

Uysal, İ. N. (2014). *Yûnus Emre Dîvânı (Karaman nüshası)*. Kesit Yayınları.

Uysal, İ. N. (2018). *Yûnus Emre Dîvânı: Karaman nüshası*. Kesit Yayınları.

Uysal, İ. N. (2022). Yûnus Emre araştırmalarının bugünkü durumu ve tek nüshaya dayalı divan neşirlerinin gerekliliği. *Selçuk Türkiyat, 55*, 1-19.

Wilkens, J. (2021). *Handwörterbuch des Altuigurischen: Altuigurisch–Deutsch–Türkisch*. Universitätsverlag Göttingen.

Yılmaz, E. (2007). Ana Türkçede kapalı e ünlüsü. L. Károly (ed.), *Turcology in Turkey, selected papers* (Studia Uralo-Altaica 47, ss. 521-539) içinde. University Press.

Yılmaz, E. ve Demir, N. (2009). Ḳıṣaṣ-ı Enbiya'dan eski Anadolu Türkçesinin söz varlığına katkılar I. *International Journal of Central Asian Studies*, *13*, 495–517.

Yılmaz, E. ve Demir, N. (2010). Ḳıṣaṣ-ı Enbiyā'dan eski Anadolu Türkçesinin söz varlığına katkılar II. E. Mańczak-Wohlfeld ve B. Podolak (ed.), *Studies on the Turkic world: A festschrift for Professor Stanislaw Stachowski on the occasion of his 80th birthday* içinde (ss. 215-226). Jagiellonian University Press.

Yılmaz, E. & Demir, N. & Küçük, M. (2013). Kısas-ı enbiya. Ankara: Türk Dil Kurumu

Yayınları.

Yılmaz, Emine. (2022). Eski Anadolu Türkçesinin söz varlığı, Tarama Sözlüğü ve Yûnus

Emre. C. Vatandaş (baş ed.), Yûnus Emre, Hayatı-Düşünceleri-Eserleri içinde

Ankara: Türkiye Büyük Millet Meclisi Basımevi. s.627-634.

Yüce, N. (2014). *Mukaddimetü'l edeb (Ḫvārizm Türkçesi ile tercümeli Şuşter nüshası)*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

EK 1 YÛNUS EMRE DİVANI VİYANA NÜSHASI

1a

1. ʿışḳa ṭalan gönülde bu nişān ola
   ʿışḳıla aṣliyyeti ʿayān ola
2. kimse begenmeye ʿāṣıḳ işlerin
   görenler cümle delü dėrler ola
3. geçe ḳamu dīn ü milletden ol
   bir de cümle millet ḥayrān ola
4. farḳ ėtmeye zünnār u muṣḥaf
   mescīdi Kaʿbe vü dīn ü yeksān ola
5. ʿimāret ėtmeye vücūdı ṣūret
   ʿimāret Mıṣır içinde vīrān ola
6. tāc u taḫtın terk ėde sulṭān ki
   ʿışḳıla bilişen gedā sulṭān ola

1b

1. Yūnus melāmet ėtme ʿışḳ cevherin
   her cevherüŋ ḳıymeti aġır bahā pinhān ola
2. ʿışḳ etegini ṭutmaḳ gerekdür ʿāḳıbet zevāl olmaya
   ʿışḳdan bir elif oḳurısaŋ kimseden suʾāl olmaya
3. ʿışḳ yolına geldüŋise ʿışḳ neydigin bildüŋise
   ʿışḳ yolına emvāl nedür cān daḫı muḥāl olmaya
4. eger gevher isteriseŋ ḳullıḳ eyle ʿāriflere
   cāhile yüz biŋ dėrseŋ maʿnāsı miṣḳāl olmaya
5. görmez misin zenbūrı sen ġāyet şīrīn ʿasel yapar
   sinegile pervānenüŋ yuvasında ṣaḳın bal olmaya
6. ʿışḳ elinden miskīn Yūnus zehr-i ḳātil tiryāḳ olmış
   ʿilm-i Ḳurʾān zühd ü ṭāʿat pes ʿışḳsuz ḥelāl olmaya

7. ʿışḳ daʿvāsın ḳılan kişi hīç aŋmaya ḥırṣ hevā
   ʿışḳ evine girenlere ayruḳ ne meyl ü ne vefā
8. gerçek ʿāşıḳ olan kişi aŋmaya dünyā āḫiret
   ʿāşıḳ degüldür ol kişi yürüye ʿizzet ḳova
9. her kim ʿizzetden geçmedi ʿāşıḳlıḳ bühtāndur aŋa
   hergiz girdigi yoḳ durur ʿışḳıla ʿizzet bir eve
10. dilegine ʿışḳ deyenler bilmezler ʿışḳ neydigin
    benüm cevābum sen eyit ʿizzet midür ʿışḳa bahā
11. dünyā ʿizzet bu ʿışḳ hīç sāz ü kār olmadı
    va'llāh degül nükte benüm ʿışḳ ḥāżırdur gö(r)mez revā
12. her kimde ki ʿışḳ varısa ayruḳ ne ṣıġar ol yere
    dost āşikār geçmeyiser at ḳatır yāḫūd deve
13. Yūnus ʿāşıḳ deyüben zinhār özenüp gelmeŋüz siz
    çoḳ bezegen peşīmān olur varıcaġaz ıraḳ çava
14. bir şāha ḳul olmaḳ gerek hergiz maʿzūl ola
    bir ėşik olmaḳ gerek kimse elüŋden almaz ola
15. bir doyḳu doyulmaḳ gerek bir ṣoyḳu ṣoyulmaḳ gerek
    bir sözi söylemek gerek ferişтehler daḫı bilmez ola
16. bu cümle hep ʿāşıḳ olan ʿışḳıla geldiler yola
    müşāhedeye ġarḳ olan düşmeyiserdür ol aġa

2a

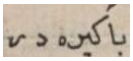
1. bir ḳuş olup uçmaḳ gerek bir kenāra geçmek gerek
   bir şerbetden içmek gerek içenler ayılmaz ola
2. bir bāġçeye girmek gerek ḫoş teferrüc ḳılmaḳ gerek
   bir güli yolmaḳ gerek hergiz ol gül ṣolmaz ola
3. kişi ʿāşıḳ olmaḳ gerek maʿşūḳını bilmek gerek
   bunda iken ölmek gerek varup anda ölmez ola
4. çünki baḥrī olmaḳ gerek bir deŋize ṭalmaḳ gerek
   bir gevher çıḳarmaḳ gerek ṣarrāf anı bilmez ola
5. Yūnus var yeriŋde otur daʿvāyı maʿnā götür
   Ṭapduḳlayın bir er götür bu dünyāya ḳalmaz ola

6. iki cihān zindānısa gerek baŋa bostān ola
   ayruḳ baŋa ne ġam ne ġuṣṣa çün ʿināyet dostdan ola
7. ol dost yüzin gördi gözüm erenlere ṭopraḳ yüzüm
   söz bilene işbu sözüm gerek şekerristān ola
8. her daʿvādan geçen kişi ḥaḳdan yaŋa uçan kişi
   ʿışḳ şarābın içen kişi gāh esrük gāh mestān ola
9. sensüz iki cihān benüm zindān görinür gözime
   senüŋ ʿışḳuŋ gören kişi gerek ḫāṣṣu'l-ḫāṣdan ola
10. ʿışḳa doymadı özüm diŋmez aḳar iki gözüm
    Yūnus senüŋ sözlerüŋ ʿālemlere destān ola
11. aŋmaz mısın şol güni kim gözüŋ nesne görmez ola
    ṣūretüŋ ṭopraḳda ḳala dilek ḫaber vėrmez ola
12. çün ʿAzrāʾīl ėrüp ṭuta aṣṣı ḳılmaz ana ata
    ḳardaşuŋ gelmez heybete anuŋ eli ėrmez ola
13. gele saŋa cān alıcı daḫı alur ḳılıcı
    ʿaḳluŋ başdan alıcı bir dem amān vėrmez ola
14. gele saŋa şol yuyıcı andan bile ṣu ḳoyıcı
    gele kefenüŋ ṣarıcı senüŋ ḥālüŋ bilmez ola
15. oġlan vara dānışmana ṣalādur dost düşmene
    dört tekbīrli namāzıla işüŋ ḥāṣıl olmaz ola
16. ṣal içine bindireler sinleye dek göndereler
    senüŋile varanlardan kimse anda ḳalmaz ola
17. üç güne dek oturalar seni dile getüreler
    hep işüŋi bitireler ayruḳ kimse gelmez ola

2b

1. Yūnus gėrü bu ögüdi kendiŋe vėrseŋ yegidi zīrā
   hem bu şimdiki maḫlūḳalarda kimse ögüt almaz ola
2. ʿışḳ imām durur bizde göŋül cemāʿat
   ḳıblemüz dost yüzidür dāʾimdür dāīmü'l-ṣalāt
3. cān secdeye vardı dost miḥrābına
   yüz yėre ḳoyuban düni gün münācāt

4. beş vaḳt tertībimüz bir vaḳte geldi
   beş bölük oluban kim ḳıla ṭāʿat
5. ḳālū belā dėdük evvelki demde
   daḫı bākiredür[1275] ol dem bu sāʿat
6. biz kimsenüŋ hīç dīnine ḫilāf dėmezüz
   dīn tamām olıcaḳ ṭoġar muḥābbet
7. dost yüzin görücek şirk yaġmalandı
   anuŋçün ḳapu oldı bu şerīʿat
8. bu ḫulḳ baŋa eydür ki şaruṭı bıraḳma
   şarṭ ol kişiyedür ki ola ḫıyānet
9. doġrulıḳ beklemek dost ėşiginde
   gümānsuz ol olur ilāhī devlet
10. erenler nefsi durur devletimüz
    anuŋçün fitneden olduḳ selāmet
11. Yūnus şöyle esīrdür ol ḳapuda ki
    diler kim olmaya ebed ol ezel
12. sen bu cihān mülkini Ḳāfdan Ḳāfa ṭutduŋ ṭut
    ya bu ʿālem mālını oynayuban atduŋ ṭut
13. Süleymān köşkinde taḫt ḳurup oturduŋ bil
    dīv ü perīye düpdüz sen ḥükümler ėtdüŋ ṭut
14. Ferīdūn ḫazīnesin nūşrevān gencini hem
    Ḳārūn mālını aluban sen mālıŋa ḳatduŋ ṭut
15. bu dünyā bir loḳmadur ki aġzuŋda çiynenmiş bil sen
    çiynenmişe ne durmaḳ bilmeyüben yutduŋ ṭut
16. ʿömrüŋ senüŋ oḳ gibi yay içinde ṭopṭolı
    ṭolmış oḳa ne durmaḳ hemān anı atduŋ ṭut
17. işbu cihān mülkinden aŋsuzın ün ėderler
    aŋsuzını şimdi bil yaraḳlanup gitdüŋ ṭut

[1275] Yazmada şeklinde yazılmıştır. Okunuşu şüphelidir.

3a

1. işbu ecel şerbetini elbet dadısarsın
   dadışıŋa şek yoḳdur şimdi anı datduŋ ṭut
2. her dem o nefes ki alup vėrürsin eksilür
   çün o nefes tamām olur sen anı düketdüŋ ṭut
3. ölüm vardur bilürsin niçün ġāfil olursın
   ḳamulardan ayrılup varuban sinde yatduŋ ṭut
4. çün deŋize ġarḳ olduŋ boġazıŋa geldi ṣu
   delü gibi çabalaya ey bī-çāre batduŋ ṭut
5. yüz biŋ yıl şādlıġıla ʿömrüŋ olurısa Yūnus
   ṣoŋ ucı bir nefesdür geç tamām ėtdüŋ ṭut
6. dīn ü millet ṣorarısaŋ ʿāşıḳlara dīn ne ḥācet
   ʿāşıḳ kişi ḫarāb olur ḫarāb bilmez dīn diyānet
7. ʿāşıḳlaruŋ cān göŋli maʿşūḳda isteyü gider
   ayruḳ ṣūretde ḳalur kim işleye zühd i ṭāʿat
8. ṭāʿat ḳılan uçmaġiçün dīn ṭutanlar ṭamu içün
   ol ikiden fāriġ olan hem neye beŋzer bu işāret
9. ṣoru ḥisāb olmayısar dünyā günini hep ḳoyanlara
   münker nekīr ne ṣoralar terk olıcaḳ hep murād
10. anuŋ gibi maʿşūḳanuŋ ḫaberini kim götüre ey bī-ḫaber
    Cibraʾīl melek ṣıġmaz anda olıcaḳ aŋa münācāt
11. anuŋ gibi müşāhide kime naṣīb olurısa
    ḫırḳa ne tesbīḥ[1276] ne terāzū ne ṣırāṭ ne ḥācet
12. yarın ḳıyāmet ḳopıcaḳ her ḳula baş ḳayısı
    Yūnus ʿāşıḳlarıla görmeyeser hīç ḳıyāmet
13. ey her sözüŋ aṣlın bilen bilür bu söz ḳandan gelür
    her sözi bilmeyen ṣanur bu söz kendiden gelür
14. söz ḳara vü aḳdan degül yazup oḳımaḳdan degül
    söz çoḳ oḳımaḳdan degül luṭf issi yaradandan gelür

[1276] Yazmada “ح” yerine “خ” yazılmıştır. تسبیخ

15. söz ḳılur bilişi yad söz ḳılur ḳayġuları şād
    eger ḫorlıḳ eger ʿizzet her kişiye sözden gelür
16. ʿışḳ varup durur cāna söz andan gelür lisāna
    biz bir ālātuz hem bahāne hīç bilmez söz nereden gelür
17. yer gök ṭopṭolıdur ḥaḳ ey ʿāşıḳ bir kez baḳ
    söyleyen o söyleden ol ḫalḳ ṣandı ki bedenden gelür

3b

1. ʿaḳlımuz ol levḥe baḳar gizli rāzlarımı açar
   söz gelür gönlüme aḳar söz dile aŋsuzdan gelür
2. ne elif oḳıdum ne cīm ne varlıḳdandur kelicim
   bilmeye hīç bir müneccim ṭāliʿüm ne yıldızdan gelür
3. şuʿlemüz bu andan degül ʿışḳ eri bu ṣoydan degül
   sözlerimüz cehdden degül söz bir kerīmden gelür
4. Yūnus derdile bir āh ėt yoḳdur dünyā evinde rāḥat
   yüz biŋ derde keffāret bilgil ṣāḥibden gelür
5. bunca zārlıġı bülbül eyler
   anı ol eylemez illā gül eyler
6. baḳar gülde görür Allah cemālin
   çaġırur kim beni deli şol eyler
7. ne gördi Leylanuŋ yüzinde Mecnūn
   aḳar gözi yaşı yüzin sėl eyler
8. ne görindi şu Ferhāduŋ gözine
   ḳayalar kesüben dosta yol eyler
9. bī-çāre Yūnusuŋ altun sözüni
   cāhil duymasun ḳara pūl eyler
10. ey dost severem seni cānumda yerüŋ vardur
    dün gün uyumaz oldum ʿacāyib ḫālüm vardur
11. ṭaŋla ṭurı gelicegez bülbülleyin söylerem
    gönülde maʿnā biter dertli cigerüm vardur

12. gül berü göre görüriken dikene ṣunma elüŋi
    ḳorḳma düşmenlerüŋden çün doġru yārüŋ vardur
13. düşmenler eydür ki baŋa söz dėmek ḳandan saŋa
    va'llāh benüm üstādum bir kerīm çalabum vardur
14. dėrüp devşirdigüŋi var ye dervīşlerile
    ne ḳadar çoḳ yaşarısaŋ ṣoŋında ölüm vardur
15. miskīn Yūnus gör özüŋi ṭopraġa ḳo yüzüŋi
    hep erenlerde nesne çoḳ sende miskinlik vardur
16. ey bād-ı ṣabā sır eydüben şeyḫ eyleyene var
    aḥvālümi ʿarż eyle benüm şeyḫime zinhār

4a

1. gördüm dėyesin ṭālibüŋi vālih ü ḥayrān[1277]
   dīvāne gibi boynın egmiş ʿışḳa giriftār
2. şeyḫüŋ yüzüni görsem deyü ġāyet hevesdür
   güle bülbül gibi ḥasret ü şeydā ver
3. firḳatüŋile yanar içi vü göyner baġrı
   dėsüŋ şeyḫime eyle derdine anuŋ tīmār
4. iziŋe tozıŋa yüz sürüp şām seḥeri
   ṭapuŋa biŋ cānla oldı ḫarīdār
5. Mecnūn gibi ḥayretde[1278] ḳalup Leylāsın ister
   efġān ėdüben ṣubḥa degin her gėce bīdār
6. bī-çāre Yūnus ʿāşıḳ olup maʿşūḳın ister
   pes ʿāşıḳ olan kişilerüŋ daḫı nesi var
7. ṣabāḥın vardum sinlere gördüm niçe ölmiş yatur
   her birisi bir bī-çāre ʿömrin yuf ḳılmış yatur
8. bularuŋ vardum ḳatına baḳdum ecel heybetine
   niçeler murāduŋ atına ėremeyüp ölmiş yatur

[1277] Yazmada "ح" yerine "خ" yazılmıştır.

[1278] Yazmada "ح" yerine "خ" yazılmıştır .

9. çürümiş incü dişleri dökülmiş gökçek ḳaşları
   bitmiş ḳamu teşvīşleri varlıġını vėrmiş yatur
10. ṭopraġa düşmiş tenleri ḥaḳḳa ulaşmış cānları
    görmez misin sen anları nevbet bize ṣalmış yatur
11. eger Yūnus ʿāşıḳısaŋ bunda ṣūretüŋ bezemesin
    bunda ṣūret bezeyenler gördüm ṭopraġ olmış yatur
12. ın eger gerçek ʿāşıḳısaŋ boynuŋdaki menşūr nedür
    ḥaḳ yolında ṣıddīḳısaŋ yaŋlış nāme tezvīr nedür
13. ṣınmaḳ gerek göŋül putuŋ fāsiddür cümle ṭāʿatüŋ
    geçmeyicek ʿibādetüŋ ḥaḳdan saŋa maʿẕūr nedür
14. terk eylegil cān tertībin gider sencelden benlik adın
    içüŋ ʿimāret olmadın ṭışuŋ daḫı maʿmūr nedür
15. günde biri gide ṭurur ḳoşuŋ sefer ėde durur
    ecel birer birer yuda ṭurur bu dünyāya maġrūr nedür
16. hīç yoġıduŋ olduŋ diri aç gözüŋ aç ilerü yüri
    aŋlayasın işbu sırrı belli beyān taḳrīr nedür
17. daḫı yaḳın ḫaber deyem aŋlayasın belli beyān
    nefs dilegin terk eyleyen ol ezelī maġfūr nedür

4b

1. bunda benüm deyen kişi anda tamām oldı işi
   bizden nişān isteyene ol Ḥallāc-u Manṣūr nedür
2. küfrile ṭutduŋ dīnüŋi yaġmaya vėr gümānuŋı kim
   getür göreyim bürhānuŋı kim bilesin maḳbūl nedür
3. müʾminiseŋ gel berü bil kim cabbār burc u bāru kim
   farḳ ėdelüm mürşidleri maʿlūm ola münkir nedür
4. Yūnus Emrem söyle ḥaḳḳı Allah olsun saŋa sāḳī
   gider göŋlüŋdeki şekki elüŋdeki menḳūr nedür
5. niteki bu göŋlüm mevci yüreginden ṭaşa gelür
   nice yüksek uçarısam ʿışḳ başumdan aşa gelür

6. ben dilerem ki rāzumı hīç kimesneye söylemem
   ṣabr u ḳarārum alur çün öŋüme düşe gelür
7. ben bilürem aḥvālümi bencileyin erlenile
   benüm görene sevdigim ne sevmekdür ḫoşa gelür
8. maʿşūḳımuŋ tecellīsi dürlü dürlü renkler olur
   degme renkden söz biŋ şīve göŋlime hemīşe gelür
9. anuŋ gibi pādişāha kimüŋ gözi duş olursa
   sulṭān-ı vaḳt oldıysa daḫı ʿaḳlından ol şaşa gelür
10. eger baŋa ṣorarısaŋ cānı yoḳdur şol kişinüŋ
    maʿşūḳa sevmekden artuḳ göŋline endīşe gelür
11. benümile dost meşeli biledür bu dilde güneş gibi bil
    bir dem niḳābsuza yüz bir dem niḳāb veşe gelür
12. Yūnus yüzüŋ götürmegil ʿāşıḳlaruŋ ṭopraġından
    zīrā bu ʿışḳdan yegrek gerek hīç iş yoḳdur başa gelür
13. ey dün gün ḥaḳ isteyen bilmez misin ḥaḳ ḳandadur
    andan artuḳ ne var ʿayān ḳanda baḳarısaŋ andadur
14. istemegil ḥaḳḳı ıraḳ göŋüldedür şāha ṭuraḳ
    sen senligüŋ elden bıraḳ tenden içerü cāndadur
15. gir göŋüle bulasın sen ben dėmek defterin yuyasın
    bilesin ol gevher er göŋlindedür ṣanma olʿummāndadur
16. bu ʿummānda geçe yüz biŋ gevher bir ḳaṭreye beŋzer hemān
    yoḳ durur ol cāna zevāl zevāl cān ḥayvāndadur
17. eyle ṣūretüŋi vīrān ki cān sırrıdur ḥaḳḳa ėren
    bāṭın gözidür ḥaḳḳı gören bu ẓāhir gözi yabandadur

5a

1. çün ṣūretüŋ vīrān ola göŋlüŋ bāġ u bostān ola
   cānuŋ genci vīrān ola çünkim ol genc vīrāndadur
2. her kimüŋ cānı ġāfil geçer zevāl ṣuyını ol içer
   dervīş sırrı ʿarşda uçar gerçegi yer yüzindedür

3. miskīn Yūnus gözüŋ aç baḳ iki cihān ṭoludur ḥaḳ
   ṣıdḳ odına gümānuŋ yaḳ şol āşikāre nihāndadur
4. müdām yüzüm sile duram her dem ayum yeŋi ṭoġar
   her dem bayrām durur baŋa yazum ḳışum evvel bahār
5. ben yerde gördüm anı gök yüzinde isteridüm
   benüm yüzüm yerde gerek raḥmet baŋa yerden yaġar
6. bulut gölge ḳılmayısar benüm ayum ışıġına
   hem gidilmez ṭolulıġı nūrı gökden yere doġar
7. ol ay nice doġduyısa ayruḳ dolanmadı hergiz
   eksülmedi ʿömri anuŋ her kime kim ḳıldı naẓar
8. sözüm ay gün sözi degül söz bilene bir söz yeter
   sevdigümi dėmezisem anuŋ dadı beni boġar
9. anuŋ nūrı ḳaraŋuyı sürer göŋül ḥücresinden
   pes nūrıla ḳaraŋulıḳ bir ḥücreye nice ṣıġar
10. Yūnus gözüŋ aç göresin ol yüce dostı
    bil senüŋ göŋliŋe ʿilm nūrı cemāl pertevinden doġar
11. ol geminüŋ dört yanı her ne ḳadar muḥkemise
    deryāda mevc urulıcaḳ ṣoyup uşadasıdur
12. bundan içerü ḫaber deyem aŋlarısaŋ benden ey yār
    ḥaḳīḳatüŋ kāfiri şerʿüŋ evliyāsıdur
13. erenler ṣafā naẓarın ėdeliden berü cāna
    ḥāṣıl oldı Yūnus her ne kim ṣafāsıdur
14. dervīşlere ḳadem urdum her maʿnāda sulṭān olur
    dervīş nice miskīnise anuŋ göŋli mekān olur
15. dervīş oldur bel baġlaya ṭolaplayın çoḳ aġlaya
    her ḳanda ṭolap varısa bāġ u bostān olur
16. dervīş oldur itden ḳaçar it besleyen ḳanlar içer
    ḳoġıl bu it beslemegi it besleyen sekbān olur

5b

1. dünyā seven dervīş degül dervīşligi olmaz ḳabūl
   dervīşlikden ḳaçanlaruŋ hemān şeyḫi şeyṭān olur

2. Yūnus eger dervīşiseŋ terk eyle küll-i dünyāyı
   dünyā eger uçmaġısa dervīşlere zindān olur
3. bilür misin ey ʿāşıḳlar gerçek ʿāşıḳlar ḳandadur
   ḳanda baḳsam anda ḥāżır ḳanda isterisem andadur
4. ʿışḳsuzlara benüm sözüm beŋzer bir ḳaya yanḳusına
   bir ẕerre ʿışḳı olmayan belli bilüŋ yabandadur
5. yalancılıḳ eylemegil ʿışḳa yalan söylemegil
   bunda yalan söyleyenüŋ anda yeri zindāndadur
6. ey kendi özün bilmeyen söz maʿnāsını almayan
   ḥaḳ varlıġın isteriseŋ ʿilm içinde Ḳurʾāndadur
7. Allah benem dėdigine vėrmiş durur varlıġını
   kimde bir ẕerre ʿışḳ ola çalap varlıġı andadur
8. niçeler eydür Yūnus ḳocaldı ki ʿışḳı ḳoġıl dėr
   ʿışḳ bize yeŋile degdi henüz daḫı turfāndadur
9. ʿāriflerüŋ ḳatında şofılıḳ ṣatmayalar
   ʿāriflerüŋ iḫlaṣ işin riyāya ḳatmayalar
10. ʿārif cān vėrür ṭuymaz yalancı māla ḳıymaz
    yalanıla gerçegi hem berāber ṭutmayalar
11. ya bildigüŋden eyit ya bir bilenden işit
    miskinlik ucını ṭut sözi uzatmayalar
12. ṭuzsuz yaġ ṭarīḳat mūmlı baldur şerīʿat
    dost içün balı yaġa pes niçün ḳatmayalar
13. ṭatlı diller söylegil şīrīn ḫulḳlar[1279] eylegil
    ṣoŋ demde miskīn Yūnus seni unutmayalar
14. muştulıḳ ʿāşıḳlara ki bu ʿışḳ ulu devlet olur
    bu ʿışḳ her kime degdiyise cānında ʿişret olur
15. her sevdigi terkdür anuŋ ḳayıḳmaz degme yaŋa
    her dem anuŋ seyrānı sırrıla ṣıfāt olur
16. sırr içinde çābūḳ-bāz fikri nāzıla niyāz
    çün saʿādet buldı ʿummān her āhı münācāt olur

[1279] Yazmada “ځ”yerine “ح” yazılmıştır.

6a

1. ol bī-nişān cihāndan nişān dėyelüm andan
   ol ʿilmi duyan cān ẕāt olur
2. müşāhede ḳapar anı bī-ḳarār olur cānı
   her dem daʿvāsuz maʿnā bulur ol rāḥat[1280] olur
3. buḫl u kibir ṣıġmaz anda ʿizzet ḳaldı bir yaŋa
   yol bulımaz ḥırṣ u ṭamaʿ kime saʿādet olur
4. ol işe eli ėren her tedbīri gideren
   dostı göz göre gören cümle varlıḳ tamām olur
5. kime degdiyise ol aŋa gelür cümle yol
   neye varurısa ʿāleme raḥmet olur
6. Yūnus ėtdi beşāret iş bundadur hem ġāyet
   ne nihāyet bī-nihāyet cümle bir ḥażret olur
7. yanmayınca ʿışḳ odına kimse cānān mı bulur
   varlıġdan geçince genc ü pinhān mı bulur
8. beni dām-ı belāda ḥaps[1281] ėden kimseler ʿaceb
   ṣu gibi ol aḳmayınca baḥr-ı ʿummān mı bulur
9. len tenālü'l birre ḥattā tunfiḳū[1282] dedi ḫudā
   sevdigini terk ėtmeyince ḫūr-ı ġılmān mı bulur
10. gėce gündüz göz yaşıyla zār u giryān olmayan
    baḥr-i ʿışḳa ṭalmayınca dürr-ü mercān mı bulur
11. hemçü Yaʿḳūb-veş[1283] bu yolda nāle vü āh etmeyen
    baġrı başlı olmayınca şāh-ı Kenʿān mı bulur
12. bu ṭarīḳat potasında ṣızıban ḳāl olmayınca
    ṭabʿ-ı ẓulmetinde ḳalan nūrıla yezdān mı bulur
13. ḳāl u ḳīlden geçmeyince kimse ḥāle ėrmedi
    yırṭmadın benlik yaḳasın kimse ʿirfān mı bulur

[1280] Yazmada "ا"eksik yazılmıştır.

[1281] Yazmada "ح" yerine "خ" yazılmıştır. şeklinde yazılmıştır

[1282] Ali İmran suresi 92. Ayet "Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça gerçek iyiliğe (birr) asla erişemezsiniz"

[1283] Yazmada fazladan "و" yazılmıştır.

14. daʿvā ḳoġıl Yūnus ʿāşıḳlara maʿnā gerek
    başını ṭop ėtmeyince kimse meydān mı bulur
15. sensin heycānı sensüz ḳarārum yoḳ durur
    uçmaḳda sen olmaziseŋ va'llāh naẓarum yoḳ durur
16. neye baḳsam seni görür gözüm ne söylerisem sensin sözüm
    seni gözetmekden artuḳ va'llāh benüm şikārum yoḳ durur
17. söylerisem dildesin ger tek duram göŋüldesin
    göŋlüm gözüm seni sever ayruḳ nigārum yoḳ durur

6b

1. çün ben beni unutmışam şöyle ki saŋa yetmişem
   ne ḥāldeyisem ne demdeyisem bir dem ḳarārum yoḳ durur
2. eger beni Cercīsleyin yetmiş kez öldürüriseŋ
   dönem gerü saŋa varam zīrā ki ʿārum yoḳ durur
3. çün seni gördüm güneş gibi cennet baŋa zindān gibi
   cennete zāhidüŋ ḳo uçmaḳda ārzum yoḳ durur
4. Yūnus böyle ʿāşıḳ saŋa göster dīdārınȷı aŋa
   yārin murādum sensin ayruḳ murādum yoḳ durur
5. işbu vücūd şehrine her dem giresüm gelür
   içindeki sulṭānuŋ yüzin göresüm gelür
6. işidirem sözüni görmezem yüzüni
   bir dem dīdārın görmege biŋ cān vėresim gelür
7. işbu vücūd şehrinüŋ yedi ḳapusı vardur
   içerüden içerü cevelān öresüm gelür
8. her ḳapuda bir kişi yüz biŋ çerisi ile
   ḳudret ḳılıcın alup cümle ḳırasum gelür
9. erenlerüŋ soḥbeti arturur maʿrifeti
   cāhilleri soḥbetden her dem süresüm gelür
10. bu niçe yıl bunca zamān yār bize geldi mihmān
    yār içün gerçek İsmāʿīl gibi ḳurbān olasum gelür
11. yārümden elçi gelür cānumdan ulaḳ diler
    merkepden inüben yayan varasum gelür

12. Yūnus ḥaḳḳuŋ menzili çār ʿanāṣır içindedür
    ʿışḳıla cān eresin cihān göresüm gelür
13. müdām yüzüm sile ṭursam her dem ayum yeŋi doġar
    her dem durur baŋa yazum ḳışum hep evvel bahār
14. ben yerde gördüm ayı gök yüzinde isteridüm
    benüm yüzüm yerde gerek raḥmet baŋa yerden yaġar
15. bulut gölge ḳılmayısar bu benüm ayum ışıġına
    hīç gidilmez dolulıġı nūrı gökden yere doġar
16. evvel ay nice doġduyısa ayruḳ dolanmadı hergiz
    eksülmedi ʿömri anuŋ her kime kim ḳıldı naẓar
17. sözüm gün ay sözi degül söz bilene bir söz yeter
    sevdigimi dėmezisem eger anuŋ dadı beni boġar

7a

1. anuŋ nūrı ḳaraŋuyı sürer göŋül ḥücresinden
   pes nūrıla ḳaraŋulıḳ bir ḥücreye nice ṣıġar
2. anuŋ vaṣfın eyderisem ḫalḳ maʿşūḳın öger ṣanur
   ḥācet degül ögmek kendi nūrın kendi öger
3. yer gök dolu tecellīdür anı sevmek ḥareketdür
   bir ben degilem anı sever cümle ʿālem hep anı sever
4. n'olur eger sevdiyise çoḳdur anı seviciler
   sevenleri gördükçe Yūnus daḫı boynın eger
5. ey beni ʿayıplayan gel beni ʿışḳdan ḳurtar
   çün elüŋden gelmezise söyle fāsid ḫaber
6. hīç kimse kendisinden ḳālile ḥāle gelmedi
   cümlemüzüŋ ḥāline maʿşūḳa durur muḳadder
7. ʿālemlerüŋ aḥvāli maʿşūḳ ḳatında biter
   sözüŋ var aŋa söyle benüm elümde ne var
8. her kim ʿışḳ ḳadeḥinden içdiyise bir curʿa
   aŋa ne yad ne biliş gāh esrükdür gāh ḫumār
9. dost yüzinden niḳābı her kim getürdiyise
   ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer

10. şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege
    yoḫsa ben dėyeydüm daḫı ayruḳsı ḫaber
11. dost ḳılıcından Yūnus ölürise ġam degül
    dost göginde maʿşūḳ per içinden ṭoġar
12. ʿışḳ menzīli ʿālīdür ʿışḳ ḳadīm ü ezelīdür
    ʿışḳ sözüni söyleyen ol cümle ḳudret dilidür
13. gören ol işiden ol görinen gelüp gören ol
    her sözi söyleden ol ṣūret cān menzilidür
14. ṣūret sözi ḳanda buldı ḳanda sözi iş oldı
    ṣūrete kendi geldi dil ḫod ḥikmet dilidür
15. ṣūretler ün dėmez söz kendisiz söylenmez
    işler ḥicābsuz olmaz risālet ḥāṣılıdur
16. bu bizüm ʿişretimüz oldur biz gördügümüz
    içüp esridigimüz ʿışḳ şerbetinüŋ gölidür
17. ḫiṭāb aŋadur söz anuŋ söyleyen oldur söz anuŋ
    ol bizümdür hem biz anuŋ ġayrı tesbīḥ[1284] (di)lidür[1285]

7b

1. Yūnus sözin ṭaŋ ḳılan görmez anı münkir olan
   ʿömrüni ẓulmete ṣalan maʿrifetüŋ yoḳsulıdur
2. ey ʿışḳ eri aç gözini yer yüzine ḳıl naẓar
   gör bu laṭīf çiçekleri bezenüp geldi yine geçer
3. bular böyle bezenüben dün gün uzanuban
   bir ṣor imdi aḫī bulara sen ḳancarudur ʿazm u sefer
4. herbir çiçek biŋ nāzile öger ḥaḳḳı niyāzıla
   herbir murġ ḫoş āvāzıla ol pādişāhı ẕikr eder
5. öger anuŋ ḳādirlıġın herbir işe ḫāṣlıġı
   illā ʿömür ḳāṣırlıġın aŋıcaġaz anuŋ rengi döner

[1284] Yazmada ح” yerine “خ” yazılmıştır

[1285] Yazmada sözcük ekik yazılmıştır.

6. rengi döner günden güne ṭopraġa dökilür yine
   bu ʿibretdür aŋlayana bu ʿibreti ʿārif bilür
7. ger bu sözi ṭuyayduŋ ya bu ġamı yine yedüŋ
   yerüŋde eriyeyidüŋ gitdiyidi senden kār u bār
8. ne gülmegüŋ gülmek durur hem ne bilmegüŋ bilmek durur
   ṣoŋ menzīlüŋ ölmek durur duymaduŋ ʿışḳdan bir eṣer
9. bildük gelen geçerimiş ḳonan gėrü göçerimiş
   ʿışḳ şerbetin içerimiş her kim bu maʿnādan duyar
10. Yūnus bu sözleri ḳoġıl kendi özüŋden elüŋ yuġıl
    senden ne gele bu birlige çün ḥaḳdan durur ḫayr u şer
11. bu semāʿa girmeyenler ṣoŋra peşīmān olur
    daḫl ėden biz ḫamra ṣoŋra peşīmān olur
12. dostdur bizi oḳıyan üstümüze şaḳıyan
    şimdi üç buçuḳ oḳıyan deriŋ dānışman olur
13. dānişmendüŋ cāhilleri oŋamaz dervīşleri
    dervīşāna danışma ki yavlaḳ ėrişgen olur
14. bir niçenüŋ göŋline şeyṭān dolupdur yine
    erenler semāʿına bular gülişgen olur
15. dānişmend oldı geldi oḳıduġında buldı
    ehl-i derd dervīşler hep cāna ḳarışġan[1286] olur
16. ey bī-çāre dānışman dė dervīşe dervīşān
    dervīşlere ėrişen işine peşīmān olur
17. Yūnus eydür ki mevlānā epsem otur yerüŋde

8a

1. bu ṣoḥbete gelmeyen ṣoŋra sevişgen olur
2. vuṣlat eri olan kişi ya bu derd ü fırāḳ nedür
   dostı yaḳın gördüŋise bu baḳdıġuŋ ıraḳ nedür
3. vuṣlat eri olan kişi gerek varlıḳdan maḥv ola
   işbu yola girmeklige bir görelüm yaraḳ nedür

[1286] Yazmada “غ” yerine “ك” yazılmıştır.

4. eger ʿışḳa ėrdüŋise cān u göŋül vėrdüŋise
   dostı ʿayān gördüŋise bu varlıġı bıraḳ nedür
5. ʿilim ḫod göz ḥicābıdur dünyā āḫiret ḥisābıdur
   kitāb ḫod ʿışḳ kitābıdur bu oḳınan varaḳ nedür
6. zinhār gözüŋ aça gör nefs ṭuraġın seçe gör
   dost meclisine geçe gör andan yegrek ṭuraḳ nedür
7. eydürsin kim gözüm görür daʿvāyı maʿnāya ėrür
   gündüz güneş şuʿle vėrür gėce yanan çerāḳ nedür
8. Yūnus eydür āşikāre nihān ḥaḳ doludur iki cihān baḳ baḳ
   gelsün ol dosta gidene ḥūr u ḳuṣr u burāḳ nedür
9. sensin bize bizden yaḳın görinmezsin ḥicāb nedür
   şol ʿayıb yoḳ görklü yüzüŋ üzre niḳāb nedür
10. sen eyitdüŋ ey pādişāh innā li'l-lāhi yehdī ve men yeşā[1287]
    şerīküŋ yoḳ senüŋ ḥāşā ṣuçlu kimdür ʿaẕāb nedür
11. levḥ üzre kimdür yazan üzdüren kim ya kimdür üzen
    bu işleri kimdür düzen bu suʾāle cevāb nedür
12. raḥīm durur senüŋ aduŋ raḥīmlıġuŋ bize dėdüŋ
    mürşidlerüŋ muştuladı lā taḳnaṭū ḫiṭāb nedür
13. bu işleri sen bilürsin sen vėrürsin sen alursın
    ne kim ḳılduŋ sen bilürsin bu suʾāl ü ḥisāb nedür
14. biz umaruz mürvetüŋden cümle iş senüŋ ḳatuŋdan
    senüŋ ol çoḳ raḥmetüŋden bu bir avuç türāb nedür
15. ḳanı bu mülküŋ sulṭānı ben tenisem ḳanı cānı
    bu göz görmek diler anı bu merciʿ meāb nedür
16. Yūnus bu göz anı görmez görenler ḫod ḫaber vėrmez
    bu menzīle ʿaḳıl ėremez bu ḳurduġuŋ serāb nedür
17. ḥaḳīḳatüŋ ḫaberini şerḥle bilmediler
    erenler bu dirligi riyāyla bulmadılar

[1287] "Allah dilediğini doğru yola ulaştırır" anlamında Kuran-ı Kerim'de Bakara suresi 142. ayet, Bakara suresi 272. ayet, Nur suresi 35. ayet gibi pekçok yerde geçen bir ayet.

8b

1. ḥaḳīḳat bir baḥr u bī-pāyān şerīʿat anuŋ gemisi
   çoḳlar çıḳup gemiden o baḥre ṭalmadılar
2. bular geldi ḳapuya şerīʿat ṭutdı dürrüni
   içeriye girübeni ne vardıġın bilmediler
3. dört kitābı şerḥ ėden ʿāsīdür ḥaḳīḳatde
   zīrā tefsīr oḳıyup maʿnāsın bilmediler
4. Yūnus ödüŋi şındur bu yola geldiŋise
   ödi şınmayan kimseler bu yola gelmediler
5. söylememek ḫarcısı söylemegüŋ ḫāṣıdur[1288]
   söylemegüŋ ḫarcısı gönüllerüŋ pası durur
6. gönüllerüŋ pasını ger sileyin dėriseŋ
   söylegil şol sözi kim sözler ḫulāṣasıdur
7. sözi ṭaŋrı deyene ḳulı'l-ḥaḳ dėdi çalap
   bunda yalan deyenler yarın utanasıdur
8. biz ṭālib-i ʿālimler biz ʿışḳ kitābın oḳuruz
   çalap müderris bize ʿışḳı medresesidür
9. yetmiş iki millete bir gözile baḳmayan
   ḫalḳa müderris ise ḥaḳīḳatde ʿāṣīdür
10. şerʿüŋ ḫaberin sözini şerʿīlere dėyeyin
    şerīʿat bir gemidür bil ḥaḳīḳat deryāsıdur
11. ol geminüŋ dört yanı ne ḳadar muḥkemise
    deryā mevc urulıcaḳ ṣoyup uşadasıdur
12. bundan içerü ḫaber diŋlegil benden ey yār
    ḥaḳīḳatüŋ kāfiri şerʿüŋ evliyāsıdur
13. erenler ṣafā naẓarın ėdeliden berü cāna bize
    hep ḥāṣıl oldı Yūnus her ne kim var ṣafāsıdur
14. ne'ydeyin göŋlümi ʿışḳdan uṣanmaz
    varur ʿışḳa düşer hīç baŋa gelmez
15. döner göŋlüm baŋa ögüt vėrür ḫoş
    göŋlünde durur olan ʿışḳdan uṣanmaz

[1288] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır.

16. ʿāşıḳ kim cāna ḳaldı ʿāşıḳ olımaz
    cānını terk ėtmeyin maʿşūḳı bulmaz
17. ʿāşıḳ bir kişidür ki bu dünyā mülkin
    āḫiret ḳorḳusun bir çöpe ṣaymaz

9a

1. ʿāşıḳlar meydānı ʿarşdan yücedür
   çalarlar çevgānı ṭopı belürmez
2. ʿāşıḳ öldü deyü ṣalā vėrürler
   ölen ḥayvān durur ʿāşıḳlar ölmez
3. kişi maʿnāsuz olsa nesneye gelmez
   ḳoġası çoḳ ḳuyudan ṣu çekilmez
4. ḳuyu cismüŋ durur maʿnā ḳoġası
   çekerler ḳoġayı ṣuyı gidilmez
5. erenler ḳapusı mürvet ḳapusı
   ṣıdḳıla gelenler maḥrūm gönelmez
6. Yūnus bu maʿnāya ġarḳ oldı gitdi
   gėrü gelmeklige hīç ʿaḳlı dėrilmez
7. ḥaḳ cihāna ṭoludur kimesne ḥaḳḳı bilmez
   kendüŋde istese gine ol senden ayru olmaz
8. āḫiret yolı ıraḳdur doġrulıḳ eyü yaraḳdur
   ayrılıḳ ṣarpça firāḳdur giden hīç gerü gelmez
9. dünyāya benüm dėrsin beġāyet özenürsin
   niçün yalan söylersin hīç sen dėdigüŋ olmaz
10. her biri şerbeti içer dünyāya gelenler geçer
    hemān bir köpridür geçer cāhiller anı bilmez
11. gelüŋ bir danışuḳ[1289] ėdelüm izi oŋadın güdelüm
    sevelüm hem sevilelüm bu dünyā kimseye ḳalmaz

[1289] Yazmada “ق” yerine “ك” yazılmıştır.

12. Yūnus imdi aŋlarısaŋ sözi maʿnāsın diŋlerisеŋ
saŋa bir ʿamel gerekdür ki bunda kimesne ḳalmaz ḳalmaz
13. rızḳ içün ġuṣṣa yemegil pādişāh eksük eylemez
eger yüz yıl yelerisеŋ kimse rızḳın kimse yemez
14. benden ögüt isterisеŋ eydirem bildigümden
budur çalabuŋ buyurduġı ṭutuŋ orūç ḳıluŋ namāz
15. namāz ḳılaram deyüben münkir olma dervīşlere
eger biŋ yıl ḳılarısaŋ kendi duʿāŋ yarlıġamaz
16. namāz ḳılan ādemīler teni ḳılası degüldür
ol pādişāh dergāhında kimse maḥrūm ḳomaz
17. bir kişinüŋ yatlu sözün varuban kimseye dėme
biz işitdük uludan kim ḫaberin yürekdedür ġammāz

9b

1. Yūnus çaġırup eydür ben ḳuluyam dervīşlerüŋ
kimdür ol kim dünyāda sulṭānlara ḳullıḳ ėtmez
2. senüŋile bu birligim senden ırılmaz
ḥayātum senüŋile sensüz dirilmez
3. benüm münācātum senden yaŋadur[1290]
saŋa varur yolum sensüz varılmaz
4. sensin gözüm içre bile baḳan
sen bile baḳmasaŋ yolum görilmez
5. varlıġum sendedür ben bir ālet
ṣunʿuŋ issi ṣunmasa ālet ḳalmaz
6. ālet ü ḫareḳat cümlesi senden
anuŋçün durur işiŋe kimse ḳarışılmaz
7. bu ben dėdigim eger ben isem
anuŋçün durur benlikden ölüm ırılmaz
8. ʿālem ḫalḳı zebūn emrüŋ içinde
o kimdür ki ḳullıġa boynu vėrilmez

[1290] Yazmada “ر” yerine “ن” yazılmıştır.

9. Yūnus bu tevḥīde ġarḳ oldu gitdi
   gėrü gelmeklige ʿaḳlı derilmez
10. bize dīdār gerek dünyā gerekmez
    bize maʿnā gerek daʿvā gerekmez
11. bize ḳadīr gėcesidür bu gėce
    ḳo ėrte olmasun seḥer gerekmez
12. baṭyalar dolu durur içelüm
    biz esrük olmışuz ḫūmār gerekmez
13. eger bu derdile ḥasta düşersem
    şifālıḳ vėrmesün tīmār gerekmez
14. gerekmez yār gerekmez cān gerekmez
    bize dīdār gerek deyyār gerekmez
15. Yūnus esrüben düşdi ṣoḳaḳda
    çaġırur ṭapdıġa ki ḫūmār gerekmez
16. ġayrıdur her milletden bu bizüm milletimüz
    hīç dīnde bulınmadı dīn ü diyānetümüz

10a

1. bu dīn ü diyānetde hep yetmiş iki milletde
   dünyā vü āḫiretde ayrudur āyātumuz
2. ẓāhir ṣuya yunmadın el ayaḳ teprenmedin
   baş secdeye ėrmedin ḳılınur ṭāʿatümüz
3. ne rükūʿ var ne sücūd ne ḳıble vü ne mescīd
   dāʾim dostıla becīd olur münācātumuz
4. gerekse Kaʿbeye varalum gerekse mescide girelüm
   gerek ṣuya yunalum çün biledür ʿilletümüz
5. ṣu ne ḳadar arıda çün yavuz fiʿlüŋ bile
   meger bilelik ola ḥaḳdan ʿināyetümüz
6. kimüŋ sözin kim bile çün ėrilmez bu ḥāle
   yarın anda biline müslimān mürtedümüz
7. Yūnus cānuŋ yeŋile kim dostlıġuŋ aŋıla
   aŋsızın bir ün gele bilesin ḳudretümüz

8. cānını dost yolına vėrmeyen ʿāşıḳ mıdur
   cehd eyleyüp ol dosta ėrmeyen ʿāşıḳ mıdur
9. nefs dileginden geçüp ʿışḳ ḳadeḥinden içüp
   ḥaḳ yolında er gibi ṭurmayan ʿāşıḳ mıdur
10. dāʾim riyāżat çeküp ḫalvetde diz çöküp
    dost dīdārı eserin ṭutmayan ʿāşıḳ mıdur
11. dost derdini göŋülde vü cānında ṭutmayan
    ṭūl u ʿamel defterini dürmeyen ʿāşıḳ mıdur
12. kişi derde düşicek dermān istegen olur
    kendi dermānın kendi şormayan ʿāşıḳ mıdur
13. Yūnus imdi dostuŋ cefāsına ḳarışġıl sende
    yüregine ʿışḳ oḳını urmayan ʿāşıḳ mıdur
14. ʿışḳ erine dünyā çi ḥarīr eskice palās
    zīrā göŋli anuŋ ṭutmadı kirile pas
15. iş ʿamelile biter lāyıḳ olmazısa yeter
    gerekse ʿuryān yüri gerekse geygil libās
16. dileriseŋ kim ėresin ferāġat menziline
    varlıġuŋ bu ḳılıġa degşür ḳalmasun heves
17. nefs-i küll varlıġını ʿaḳl u külle ulaşdur
    varlıġuŋ yoḳlıġa degşür ḳalmasun heves

10b

1. bu ḳamu günāhlaruŋ şoŋı miskīnlikmiş
   var Yūnus bu dünyānuŋ ṭamaʿı yayını yas yas
2. ʿāşıḳ cānına ʿışḳ ḳoyan ol bir yüce Sübḥānmış
   cān içinde bildüm anı ḳamu cānlara cānmış
3. sevdük yāridür Muṣṭafā andan ola meyl vefā
   ṣıdḳı bütün göŋli ṣafā hem bize ol īmānmış
4. ḫalḳ içündür bu dil sözi göŋüldedür dostuŋ rāzı
   göŋül dosta söyledigi ne dėrise Ḳurʾānmış

5. bir dem gönüle ḳayaḳdum[1291] ol gizli varaḳa baḳdum
   uş sırrumı ḫalḳa çaḳdum bir pāyānsuz ʿummānmış
6. gönül ʿummānına ṭalalum isteyüben gevher bulalum
   alalum ṣatalum ṣarrāf olalum bir dükenmez kānmış
7. ol dükkān oluban açılan cāna ḳoḳusı saçılan
   ol şerbetile içilen āh gülise gėrü gitmiş
8. cümle kibrüŋ boynın üzdüŋ ḥırṣ[1292] evini bile bozduŋ
   dükkānı ārestede düzdüŋ alan alsun maʿdenmiş
9. Yūnus daḫı uyanmadın henüz ölümüŋ ṣanmadın
   ṭoġru yola gelmedin her işleri gümānmış
10. ol benem sevdigim ʿālī̄ cenābındayam ol benden fāriġ
    cān vėrüp ḫoş görinem ol iki cihānda fāriġ
11. bunca ticāretile seveli bülbülem ben aŋa
    ḫāṣ u ʿāmm anı sever ol cümle sevenden fāriġ
12. gerekse zāhid olam biŋ ʿibādet ḳılam
    gerekse kāfir olam ol küfr ü īmāndan fāriġ
13. gerekse ʿilliyyīnde biŋ yıl minber uralum
    gerekse şerüŋ eyleyem ol şirk ü gümāndan fāriġ
14. Yūnus imdi ḥaḳīḳat maʿşūḳı sevdiŋise
    bu cümlesinden āzāde ol andan bundan fāriġ
15. maʿnā evine ṭalduḳ vücūd yolını bulduḳ
    iki cihānı serteser cümle vücūdda bulduḳ
16. bu dönen gökleri taḫt taḫte’s-serā vü yerleri
    yetmiş biŋ ḥicābı cümle vücūdda bulduḳ

[1291] Yazmada “ق” yerine “ف” yazılmıştır.

[1292] Yazmada “خ”yerine “ح” yazılmıştır.

11a

1. yedi yeri yedi gögi ṭaġları vü deŋizleri
   uçmaġıla ṭamuyı[1293] cümle vücūdda bulduḳ
2. gėceyile gündüzi hem ayıla yıldızı
   levḥde yazılan sözi cümle vücūdda bulduḳ
3. Mūsānuŋ aġdığı Ṭūrı yüce beytü'l-maʿmūrı
   ol İsrāfīl ürdügi ṣūrunı cümle vücūdda bulduḳ
4. Tevratıla İncīli Furḳānıla Zebūrı
   bunlardaki beyānı bir cümle vücūdda bulduḳ
5. Yūnus dėdigi ḥaḳ cümle sözi muṣaddaḳ baḳ
   ne gördüyseŋ ḳamu ḥaḳ cümle vücūdda bulduḳ
6. şükür ḥaḳḳa ki bize dedi var dosta baḳ
   açdum göŋlüm gözüni sulṭānı gördüm muṭlaḳ
7. çünki gördüm ḥaḳḳı ḥaḳḳıla oldum bilişik
   her ḳancaru baḳdımısa hep görinen ḥaḳ
8. açıḳ durur ḳapusı dostlar içün o ḥaḳḳuŋ
   dikeyü baḳmaġıl yėrler ü gökler hep sebāḳ
9. bu göz ḥicābdur ki saŋa seni göstermez saŋa
   ḥicāb dėdigim aŋla dünyāyı elden bıraḳ
10. sen senligüŋ bilmeyince bir er naẓar ḳılmayınca
    senlik benlik arada gör kim oldı ʿāḳ
11. yedi deŋiz dört ırmaḳ seni mismil ėdemez
    çünki işüŋ ḥaḳḳıla olmayınca işüŋ firāḳ
12. evliyā ḥaḳ ḳapusı Yūnus ḳapucısı hemīn
    ʿışḳıla geldi yola ʿışḳı ėdindi duraḳ
13. biz neye ʿāşıḳıyavuz ḳamular aŋa ʿāşıḳ
    kimi degül dėyelüm ki bir ḳapudur ṭartaşıḳ
14. beni begenmez sevmez maʿşūḳa anı sever
    dostumuzuŋ dostına yad endīşe ne lāyıḳ

[1293] Yazmada sonda "ى" harfi eksik yazılmıştır طاموي

15. sen gerçek ʿāşıḳısaŋ dostumuza dost ol
    bu ḥālde ṭurursaŋ dostum dėmegil bāriḳ
16. kime az baḳarısaŋ aṣlı ulu yėrdendür
    geŋ yerde ṭuranlara ṣulḥile gider ṭarīḳ
17. dosta gidenüŋ yolı göŋüller içre gide
    sen ḳanda ṣanmazısaŋ dostı ol göŋülde baḳ

11b

1. cümle yer olmışa ḳurbān ol ʿāşıḳısaŋ
   ne ʿāşıḳlar ṣafında tamām olasın ṣādıḳ
2. sen ḥaḳḳı sevdiŋise ḥaḳ saŋa ḳapu aça
   ḳo seni begenmegi varlıḳ evini hep yaḳ yıḳ
3. bu Yūnus bu ṭaşı kendi cihānı sözi
   dosta ʿāşıḳ olanlar cümle cihāndan fārīḳ
4. nişānı ol beŋzi ṣarı gözleri yaşdur ʿāşıḳuŋ
   ʿışḳ odına yandı cānı cigeri başdur ʿāşıḳuŋ
5. kim ne bilür ʿāşıḳ ḥālin ya göŋlündeki aḥvālin
   süpürmege dost yolın yüzi ferāştur ʿāşıḳuŋ
6. ḥayrān olur dün gün yürür ʿışḳ odına yanar
   döşegi ṭopraḳ faḳīr yaṣduġı ṭaşdur ʿāşıḳuŋ
7. ʿāşıḳ ḳılur dün gün āhı varur ḥaḳḳa ṭoġru rāhı
   her dem göŋül seyrengehi göŋülde Miʿrāc u ʿarşdur ʿāşıḳuŋ
8. her bir kişi bir iş ṭutar ol dosta yaḳın olmaġa
   işi güci nefsiyile her dem ṣavaşdur ʿāşıḳuŋ
9. Yūnus imdi ol melāmet şeyḫlıġı ʿāşıḳlıġa ṣat
   ʿāşıḳda n'işler eyü eder sevāʾ-yı ḫoşdur ʿāşıḳuŋ
10. kim dervīşlik isterise eydem aŋa n'ėtmek gerek
    şerbetleri elden ḳoyup aġular nūş ėtmek gerek
11. gelmek gerek terbiyeye cümle bildiklerin ḳoya
    mürebbīsi ne dėrise pes ol anı ėtmek gerek
12. ṭuta ṣabrı ḳanāʿatı taḥammül eyleye ol ḳatı
    ḳoya ol hep murād atı bildigin terk ėtmek gerek

13. nefsüŋ ṭamarın ṭuta döl vėrmeye ol ete
    etmege yarı kül ḳata güneşde pişirmek gerek
14. eydem anı nice eyleye nefsi dilerise n'eyleye
    ḳaçan kim iftār eyleye üç günde bir ėtmek gerek
15. böyle olur dervīş dirligi ḳoya cümle ʿayyārlıġı
    andan bulısar erligi ḳahırları yutmaḳ gerek
16. Yūnus imdi ne ṭurursun yāḫūd kimüŋ ḳaydını yersün
    kişi bir maʿnā söylesün güci aŋa yetmek gerek

12a

1. ay daḫı güneş daḫı nūrından Muḥammedüŋ
   cümle şekerler daḫı dadından Muḥammedüŋ
2. Muḥammed bir deŋizdür ṭutmış durur dünyāyı
   erenler ördek olmış gölinde Muḥammedüŋ
3. erenler çün gördiler mest ü ḥayrān oldılar
   cānlar fidā ḳıldılar yolında Muḥammedüŋ
4. çūlḫālar ṭoḳımadı terziler biçüp dikmedi
   geyüben eskitmedi güzel ṭonını Muḥammedüŋ
5. yetmiş biŋ ḥacı gider göŋülden niyyet ėder
   varup ziyāret ėder nūrını Muḥammedüŋ
6. ol Meryem oġlı ʿĪsā sırrıyıla aġdı gögi
   yüz biŋ ʿĪsā sergerdān sırrında Muḥammedüŋ
7. Yūnus miskīndür eksüklidür mücrimdür
   kim ki yemez maḥrūmdur ḫonından Muḥammedüŋ
8. dost yüzine baḳmaġa bir ṣāf naẓar gerek
   dostıla bilişmege cān gözi bī-dār gerek
9. ʿizz ü nāzunı geçüp tertībleri terk ėdüp
   varlıḳları hep döküp yüz biŋ ol ḳadar gerek
10. varlıḳ ḥicāb u fānī kim yıḳar ḥicābını
    dost yüzinden niḳābını getürmege er gerek

11. gel imdi ḥicābuŋ yıḳ ḥırṣ[1294] evinden ṭaşra çıḳ
ḥaḳ baġışlaya tevfīḳ ḳaṣdıla hüner gerek
12. sen ḥicāb olduŋ saŋa ne baḳarsın dört yaŋa
ḳayıḳmaz öŋe vü ṣoŋa kime kim dīdār gerek
13. ʿāşıḳa ʿizzet ü ʿār lāzım degül bu yolda
ʿāşıḳuŋ ʿırżı nāmūsı gider ne destār gerek
14. sen seni senden bıraḳ dost yüzine sensüz baḳ
çünki Yūnus gence yelerseŋ ol gence vīrān gerek
15. sen bir göŋül yıḳarısaŋ bu ḳıldıġuŋ namāz degül
yetmiş iki millet daḫı elin yüzün yumaz degül
16. cān odur kim ḥaḳḳa ėre ayaḳ odur kim yola gire
er odur kim alçaḳ ṭura yüksekde baḳan göz degül
17. erenler gelüp geçdiler dünyāyı ḳoyup göçdiler
hevāya aġup uçdılar bular hümādur ḳaz degül

12b

1. münkirile müddeʿī ṣayma buçuġa ḳovanı
getür aḫura ṭaḳ yuları her kim ʿāşıḳ bāz degül
2. Yūnus bu sözleri çatar ṣanki yaġa ḳatar
iltür ṣarrāflara ṣatar yeŋi gevher bu ḳoz degül
3. müşkili ḥāl eylemek degmenüŋ işi degül
bir kişiye vėrgil göŋül bu yolda nāşı degül
4. er odur kim menzilin her dem gösteri ṭutar
ʿārif olmayan bu düşi yoramaz düşi degül
5. evliyānuŋ göŋlinden şeyli'llāh kesme kim
saŋa himmet ėdeni bil kim gözile ḳaşı degül
6. bu kelāmuŋ maʿnāsı evliyānuŋ cīvānıdur
yedürmegil cāhillere sükkerümüz anuŋ işi degül
7. Yūnus bir doġanıdı ḳondı Ṭapduḳ ḳolına
evi şikāre geldi bu yuvanuŋ ḳuşı degül

[1294] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır.

8. tehī görmeŋ kimseyi hīç hīç kimse boş degül
   eksükligile naẓar erenlere ḫoş degül
9. gönlüni dervīş eyle dostıla biliş eyle
   ʿışḳ eri şol maʿnādandur dervīş içi boş degül
10. dervīş bilür dervīşi ḥaḳ yolına ṭurmışı
    dervīşler hümā ḳuşı çaylaġ u bayḳuş degül
11. dervīşüŋ aṣlı cāndan geçdi iki cihāndan
    ḫaber vėrür sulṭāndan aŋlaġıl yay ḳuş degül
12. ey Yūnus ḥaḳḳı bilen söylemez hergiz yalan
    ikiligile gelen doġru yola varmışın degül
13. beni bunda vėrübiyen bilürem ben ne işe geldüm
    ḳarārum yoḳ bu dünyāda giderem yumuşa geldüm
14. dünyāya çoḳ gelüp gitdüm erenler etegin ṭutdum
    ḳudret sesini işitdüm ḳaynayuban cūşa geldüm
15. sert sözile göŋül yıḳdum od oluban cānlar yaḳdum
    sırrım ʿāleme çaḳdum bu ḫalḳa ben temāşā geldüm
16. ben oldum İdrīs-i Derzī şīt oldum doḳıdum bezi
    Dāvūduŋ görklü āvāzı āh ėdüp nālişe geldüm

13a

1. ʿāşıḳ oldum şol ay yüze şeker oldum bal aġıza
   naẓar ḳılmış ḳara göze siyāh olup ḳaşa geldüm
2. Mūsā oldum Ṭūra vardum ḳoç oluban ḳurbāna oldum
   ʿAlī olup ḳılıç ṣaldum güreşüben ṣavaşa geldüm
3. deŋiz kenārında oġa ḳuyudan çekilür ḳoġa
   ʿĪsānuŋ aġzında duʿā olup bile başa geldüm
4. ay olup ʿāleme ṭoġdum bulut olup göge aġdum
   yaġmur olup yere yaġdum toz olup güneşe geldüm
5. ḳāl u ḳīlden geçenlere yolına gözi bir açanlara
   aŋlayuban seçenlere vāḳıʿa olup düşe geldüm
6. benem ol dertli dermānı benem ol maʿrifet kānı
   benem ol Mūsā devrānı Ṭūr ṭaġından aşa geldüm

7. gönül oldı bana ṭuraḳ ṣabāḥın söyleyen dudaḳ
   Yūnus dilinden diŋle deyüben ḳoşa geldüm
8. ne dėrisem ḥükmüm revān elümde fermān ṭutaram
   ne dėrisem ḥükmüm revān çün ḥükm-ü sulṭān ṭutaram
9. insile bu cümle periler dīvler benüm ḥükmümdedür
   taḫtum benüm gökde revān mühr_ü Süleymān ṭutaram
10. dünyā benüm rızḳum durur ḳavīm benüm ḳavmüm durur
    ādem benüm yārümdür bir ġavī ḫāne revān ṭutaram
11. şunuŋ gibi cān variken āb-ı ḥayvān isteyeni
    nīrānı ḳullıġa gireni ben anı ḥayvān ṭutaram
12. ansuz olursam ölirem anuŋla diri yürürem
    siz ṣanmaŋuz kim dirligi hemīşe cāndan ṭutaram
13. dīnüm īmānum ol durur ansuz olursam dünyāda
    ne pīş ü ḥābe ṭaparam ne dīn ü īmān ṭutaram
14. Yūnus eydür ol benem az görmeŋüz ben ol gün
    ben ne dėrsem ṭutar dost dėdigin bir ṭutaram
15. şöyle ḥayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına yanayım
    her ḳancaru baḳarısam gördügim hep seni ṣanayım
16. senüŋ ḳoḳuŋ ṭuydı cānum terkin urdı[1295] cihānuŋ
    ʿaceb ḳandadur mekānuŋ seni ḳanda isteyeyim
17. dilde söylenür ḫaberüŋ illā belürmez eşerüŋ
    götür cümlenüŋ perdesin seni görüben öleyim

13b

1. yedi ṭamu dėdikleri ḳatlanmaya bir āhuma
   ʿışḳuŋ beni yaġmaladı ya ben niçe ṣabr ėdeyim
2. yüz biŋ ḥūrī gelür ise eglenmeyen şol göŋül
   sekiz uçmaḳ ʿarż olursa sensüz uçmaġı n'eyleyeyim
3. Yūnus deyeli bu sözi ṭoldı cihāna dost āvāzı
   görmez münkirlerüŋ hīç gözi ya ben niçe göstereyim

[1295] Yazmada bu sözcüğün sonunda fazladan yazılmıştır.

4. bu cihāna gelmedin maʿşūḳıla bir idüm
   ḳul-huvāllāhu ṣıfatlı bir bī-nişān nūr idüm
5. oldem bu birlikde ol nite sen dirilikde
   ol pāyānsuz devīrde ne Mūsā ne Ṭūr idüm
6. bileydüm ḥażretde ol bī-ḳıyās ḳudretde
   ne şerīküm varıdı ne kimseyle yār idüm
7. ʿarż u semā ḫalḳ olmadın ḳālū belā dėnilmedin
   levḥe ḳalem çekilmedin Miʿrāca ḳādir idüm
8. niçe geldüm niçe gitdüm dürlü ṣūretler yaratdum
   bu şimdiki devīrde Yūnus olup geldüm dur idüm
9. evvel ḳadīm öŋden ṣoŋa zevāl yoḳ sulṭān benem
   yedi iḳlīme hükm ėdüp yeri gögi ṭutan benem
10. ben bu yeri yaradıcaḳ yer üzre gök ṭurġurıcaḳ
    ulu deryā mevc urıcaḳ mevce ṭūfān vėren benem
11. ṭur dėdüm yerler ṭurdı gökler daḫı ḳarār ḳıldı
    yüz biŋ dürlü ādem geldi getürüp getiren benem
12. Yūsufıla çāha giren terāzūya altun uran
    keffesini baṣa ṭuran mıṣır issi sulṭān benem
13. eti deri endām çatan ʿālemlere göŋül ḳatan
    ādem ṭonına ṭonanuban mülke ḳadem baṣan benem
14. Yūnus degül bunı deyen ḳudret dilidür söyleyen
    kāfir olur inanmayan evvel āḫir hemān benem
15. andan berü gönildüm dostla bile geldüm
    bu ʿāleme çıḳıcaḳ bir ʿacāyib ḥāle geldüm
16. ol dost açdı gözümi gösterdi kendi özümi
    göŋlümdeki rāzumı söyleyüp bu dile geldüm

14a

1. gör ne yuvadan uçdum bu ḫalḳa rāzumı açdum
   ʿışḳ ṭuzaġına düşdüm ṭutıldum ele geldüm
2. ṭuzaġa düşen gülmez ʿāşıḳ hīç rāḥat olmaz
   söylerem dilüm bilmez ki ben ʿaceb ile geldüm

3. ben bunda geldimise ilime gėrüye gidem
   ṣanmaŋuz ki bunda beni altuna māla geldüm
4. degilem ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
   evimi getürüp bunda bu mülke süre geldüm
5. ne ḥāldeyüm ne bilem ṭuzaḳdayum ne gülem
   bir ġarībçe bülbülem ötmege güle geldüm
6. gül Muḥammed deridür bülbül anuŋ yāridür
   ol gülile ezelī cihāna bile geldüm
7. mescidi medresede çoḳ çoḳ ṭāʿat ḳılmışam
   ʿışḳ odına yanuban andan bu ḳāle geldüm
8. ḳudret ṣūret yapmadın ferişṭehler ṭapmadın
   ʿālemi ḫalḳ ṭutmadın ilerü yola geldüm
9. yine Yūnus ṣordum eydür ḥaḳ nūrın gördüm
   aġlariken dīdār gördüm şād oluban güle geldüm
10. Muḥammed ile bile Miʿrāca aġan benem
    aṣḥāb-ı ṣūffa ile yalıncaḳ olan benem
11. ṣabrıla ḳanāʿati vėren benem anlara
    ḳırḳ kişiyi bir göŋlüŋe ḳanāʿat ḳılan benem
12. evvel ḳırḳdan birine neşteri urup
    ḳırḳından da ḳan aḳıdup ʿibret gösteren benem
13. İbrāhīm Edhem vaḳtüŋe terk ėtdi tāc u taḫtı
    Allah ʿışḳına aḳdı ol sırr u dermān benem
14. Mūsā peyġamberile biŋ bir kelām ḳılam
    ʿĪsā peyġamberile göŋüllerde ḳalan benem
15. ger ʿabdāl dervīş yoldaş ėdindi beni
    Ḫallāc[1296]-u Manṣūrıla dāra çekilen benem
16. ʿÖmer Ḫaṭṭābıla ʿadli çoḳ dād eyledüm
    oġlıla fısḳ içinde başılan benem
17. adumı Yūnus ṭaḳdum sırrum ʿāleme çaḳdum
    bundan ilerü daḫı dilde söylenen benem

[1296] Yazmada “ح” yerine “خ” yazılmıştır.

14b

1. ben bu ʿışḳ kitābını oḳıyuban taḥṣīl ḳıldum
   ḥācet degüldür baŋa ki aġı ḳara yazaram
2. dört kitābuŋ maʿnāsı hep tamāmdur bir elifde
   bā dėmeyüŋ siz baŋa ki bā dėyicek azaram
3. bir elifi taḥṣīl ėden münezzehdür ʿālemden
   endīşe iḳlīmine niçün düşüp gezerem
4. yetmiş iki millete ṣuçum budur ki ḥaḳ dėdüm
   ḳorḳu ḫıyānetedür ya ben niçün ḳızaram
5. bir çeşmeden aḳan ṣu acı ṭatlı olmaya
   edebdür baŋa yermek hep bir lüleden ṣızaram
6. şerīʿat oġlanları nice cevāb eydiyse baŋa
   ḥaḳīḳat deryāsına çün baḥrī oldum yüzerem
7. çün ben ṣuçum bildüm ben bunda buldum
   Manṣūram dāra geldüm kül oluban ṭozaram
8. dost baŋa gelsün demiş ḳaydum göreyim benüm
   işbu yüzüm ḳarasın biter güller düzerem
9. Yūnus bu ḳuş dilidür bunı Süleymān daḫı bilmez
   gerçege eren bu yolda dili duyduġın sezerem
10. ey yārenler ey ḳardaşlar ṣoruŋ baŋa ki ḳanda idüm
    diŋlerseŋüz eydirem aŋla ezelī vaṭānda idüm
11. evvel dilümdeki budur tekbīrüm birdür ḥaḳ ben çul
    bunı böyle bilmeziken bir ʿaceb gümānda idüm
12. ḳālū belā söylenmedin tertīb düzen eylenmedin
    Yūnusla balıḳ söylenmedin milk-i yaradanda idüm
13. öküzile balıḳ daḫı dem eyleyüp yutdı beni
    Zekeriyā ile ḳaçuban Nūḥ ile ṭūfānda idüm
14. ʿaṣā-yı Mūsāyıla ḳaçdum çıḳuban Ṭūra uçdum
    İbrāhīm ile Mekkeye minber bıraġanda yayanda idüm
15. Miʿrāc gėcesi Aḥmede ʿarşda naʿlin döndüm
    Veysile geydüm tācı Manṣūrıla urġanda idüm

16. ʿÖmerile ṣaldum ḳılıç ʿAlī ile ḳıldum ġazā
Ḳāf ṭaġında on sekiz yıl Ḥamzayıla meydānda idüm
17. ʿArafātda İsmaʿīle çaldum bıçaḳ kār ḳılmadı
çünki beni ḳıldı āzād ḳoç u ḳurbānda idüm
18. Yūsufıla bir zamān ḳapuda yatup ḳodum çekdüm cezā
Yaʿḳūb ile çoḳ aġladum bulınca efġānda idüm

15a

1. Yūnus senüŋ ʿāşıḳ cānuŋ ezel ʿāşıḳlarile
ol Allahuŋ dergāhında cevlān-ı seyrānda idüm
2. ezelden ben bu ʿışḳı mülke süre geldüm
bir dem anda şeksüz uş yine yere geldüm
3. ol yerüŋ nūrı baŋa gözikür er yüzinden
ben daḫı Mūsāleyin ḥācete Ṭūra geldüm
4. Ṭūrda münācāt baŋa dördünci yerde gelür
bilüŋ Bāyezīd benem gizlü sırra geldüm
5. ben ezelden var idüm maʿşūḳıla yār idüm
ḥaḳ beni vėrübidi ʿālemi göre geldüm
6. yerdeyidüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum
ādem ṭonına ṭonandum cevlānum süre geldüm
7. ete deriyi büründüm geldüm size görindüm
ādem adın urundum uşda ẓuhūra geldüm
8. ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūram dāra geldüm
9. Yūnus söyler sözleri cāhiller hīç aŋlamaz n'ėdem
ʿāşıḳ olan cānlara cevheri vėre geldüm
10. Muṣṭafā ki bir güzīde cān durur
sırr içinde seyrinüŋ ḥayrānıyam
11. nefesiyle ölüyi diri ḳılan
ger bilürisen ʿĪsā-yı rūḥāniyem
12. ʿacebdür halar ḥükmüm içinde zebūn
ʿaṣā issi Mūsā-yı ʿÜmrāniyem

13. ḥüznile Yaʿḳūb benem bellü beyān
    ḥüsn içre Yūsuf-ı Kenʿāniyem
14. benem maʿrūf-u kerḥī Bāyezīd u Şiblī hem
    devīr içre Manṣūruŋ devrānıyam
15. ʿilmi olan Yūnusa baḳmaz şaşı
    ol bilür kim ben kimüŋ mihmānıyam
16. ben bu yurtlu degilem bunda durup n'ėderem
    niçe niçe ṭutsaḳlu ṭuzaḳ üzdüm giderem

15b

1. ben ol kimseyem ki ferīşte baş indürür
   Allahla ʿahdum var ol ʿahdumı güderem
2. ol ʿahdumı oŋaram uş kimüŋdür benüm işim
   niçe bir daḫı ben bunda nefs eynini ėderem
3. pādişāha olan kişiye sekbān olmaḳ olmaya
   çün n'ėdeyim ben daḫı miḥnet dadın dadaram
4. atamı yedi dėrler anamı dört bilürem
   atam anam bir imiş niçün ġuṣṣa yudaram
5. yedi ile ikiden on sekizden on dörtden
   on ikiden on birden öteye adım ataram
6. ben niçe ṣaġ işleri yolda ḳoyup gitmişem ki
   ol aġacuŋ budaġın ben yolar oldum budaram
7. yedi zindān ḳapusını Yūnus ṣoyunuban çıḳdı
   ḳalmayasız siz daḫı ben ġuṣṣadan yadaram
8. ḫaber vėrüŋ ʿāşıḳlara ki ʿışḳa göŋül vėren benem
   ʿışḳa bahā kim cān vėre maʿden kānı bulan benem
9. yer gök dolu bu ʿışḳ durur ʿışḳdan yegrek hīç yoḳ durur
   ʿışḳ baḥrine olubana ol ʿummāna ṭalan benem
10. deŋiz yüzinden ṣu alup ol ṣuyını yer yüzine ṣaçuban
    bulutlayın seyrān olup ʿarşa yaḳın varan benem
11. gördüm gökde ferişţehler her birisi bir cünbişde
    ḥaḳ çalabuŋ ẕikrin ėder incīlde gey Ḳurʾān benem

12. ḳalem çalınmadın bikirdür ḫaber böyle durur bilsin
    ḳālū belā kelecisin bunda ḫaber vėren benem
13. eydür miskīn Yūnus ünüŋle bilişeli
    dünyā benüm elümdedür ḳudret göstüren benem
14. ādem olupdur idüm nefsüm boynını burup geldüm
    bekledüm buġday yedüm uçmaḳdan sürilüp geldüm
15. Mūsā oldum Ṭūra çıḳdum biŋ bir kelimāt ḳıldum
    bu ḫalāyıḳ n'olasıdur ben anda bilüp geldüm
16. Muḥammede bir gėce çalap ün ėtdi Miʿrāca
    ser-te-ser uçdan uca teferrüc eyleyüp geldüm
17. yalıŋuz Sübḥāndı peyġamberler cāndı anda

16a

1. Yūnus miskīn pinhāndı ṣūret degşürüp geldüm
2. ol dost baŋa gelmezise men yine dosta varayım
   çeküben cevri cefā dostumuŋ yüzüni göreyim
3. sermāyem bir cān idi anı daḫı aldı bu ʿışḳ
   sermāyem var n'ėdem dükkān bāzār neye varayım
4. ḳurılmışdur kān bāzār dost içinde görmiş gözi
   günāhum çoḳ göŋlüm sezer ben dosta çoḳ yalvarayım
5. göŋlüm eydür dost benümdür gözüm eydür dost benümdür
   göŋlüm eydür gözüme ṣabr ėt bu dem ḫaber vėreyim
6. ḫaḳ naẓar ḳıldıġı cāna bir gözile baḳmaḳ gerekdür
   şuŋa kim ḫaḳ naẓar ḳıldı ben anı nice yereyim
7. Ṭapduḳ eydür ki Yūnus bu ʿışḳ ḫaḳḳa ėrse gerek
   ḳamumuzdan ol yücedür nice ėreyim
8. fenā bulmaz benüm mülk-i ḳadīmden oldı bünyādum
   bu ʿunṣurdan degül āb u ḫāk āteş ü bādam
9. mühendīs yıḳılur yėr ü gök yıḳılmaz bünye-yi ʿışḳam
   benem sen özgeler tek fānī ola ṣanma bünyādum

10. bilinmez sırr muġlaḳ maʿnā-yı mübhem ėdem evvel
    getürdi metn-i ādemden beni şerḥ eyledi üstādum
11. melekler ʿilmü'l esmā rumūzın bilmemişleridi
    baŋa taʿlīm ėdende mekteb ʿışḳ içre üstādum
12. daḫı irşād u mürşid neydigin kimse bilmez
    benüm rūz-ı ezelde ḥıżıra ėrmişdi irşādum
13. bülbülem gülzār-ı ʿışḳa gülistānum özlerem
    ṭūṭiyem esrār-ı nuṭḳa hem zebānum özlerem
14. bāz-ı ġaybam uça geldüm bu şehādet bāġına
    ḳonmazam aldum şikārum āşiyānum özlerem
15. gevherem cevher-i şinās dehr elinde āşikār
    az bahāyla ṣatılmam yine kānum özlerem
16. ġurbet içre bir gedā şeklinde merdümzādeyem
    ḳadrüm aŋlanmaz anuŋçün ḫānumānum özlerem

16b

1. nevbetile çalınur çün ṭabl u şāhī himmeti
   şāh-ı ʿışḳum başıma bende zamānum özlerem
2. tā ezelden ben bu ʿışḳı bu mülke süre geldüm
   biridüm anda şeksüz uş yine yere geldüm
3. ol yerüŋ nūrı baŋa gözikür er yüzinden
   ben daḫı Mūsāleyin bunda ḥācete Ṭūra geldüm
4. Ṭūrda münācāt baŋa dördünci yerde gelür
   bilüŋ Bāyezīd benem çün gizlü sırra geldüm
5. ben ezelden var idüm maʿşūḳıla yār idüm
   ḥaḳ beni vėrdi idi ʿālemi göre geldüm
6. yerdeyidüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum
   ādem ṭonına ṭonandum cevelānum süre geldüm
7. etile deriyi büründüm geldüm size göründüm
   ādem adın urundum işde ẓuhūra geldü

8. ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
   ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūram dāra geldüm
9. Manṣūr ḳadeḥin aldum Mecnūn göline ṭaldum
   çün ḥaḳḳı ʿayān buldum andan sınura geldüm
10. bundan böylesi bunuŋ ḫānın dükeli ḳalmayadur
    dört yanumı dīdār almış bir ne ḫoş yere geldüm
11. ʿışḳdan dertli göŋüle dermānum var dėrüm
    ʿışḳ ṣayrusı olanı erkāndur ṣora geldüm
12. baŋa bu ʿışḳ dolalı adım Yūnus olalı
    aŋıldı pādişāhlıġı ḳuluyam şükre geldüm
13. sen cānuŋdan geçmedin cānān ārzū ḳılursın
    zünnār bigi kesmedin īmān ārzū ḳılursın
14. ṭıfl u nāreste gibi etegüŋ at ėdinüp
    çevgān ala girmedün meydān ārzū ḳılursın
15. bilmedüŋ sen seni ne ṣadefde ne gevhersin
    Mışıra sulṭān olmadın Kenʿān ārzū ḳılursın
16. niçün geldigüŋ bilmedüŋ geçüp gidersin
    henüz sen ḳul olmadın sulṭān ārzū ḳılursın

17a

1. men ʿaref nefsehu dėrsün illā degülsün
   melāikden yuḳarı seyrān ārzū ḳılursın
2. ol ezel ʿālemindeki idi gözleyemedin
   perr ü baluŋ bitmedin cevlān ārzū ḳılursın
3. gözüŋden ḥicāb gitmedin göŋlüŋ çirkin yumadın
   ḥaḳ sözi aŋlayubilmedin dīdār ārzū ḳılursın
4. bāġçe yolın bilmedin bāġbānıla buluşmadın
   ʿışḳ yolına düşmedin cennet ārzū ḳılursın
5. Yūnus düşdüŋ bu derde Eyyūblayın ṣabr eyle
   derde ḳatılmadın dermān ārzū ḳılursın
6. gözüm seni görmegiçün elüm saŋa ʿaḳlum ėrmegiçün
   bugün cānı yolda ḳoyam yarın seni bulmaġiçün

7. bugü(n)[1297] cānı yolda ḳoyam yarın baŋa ne vėresin
   ʿarż eyleme uçmaġuŋı hīç ārzūm[1298] yoḳ uçmaġiçün
8. baŋa uçmaḳ ne gerekmez hem daḫı gönlüm ayıḳmaz
   işbu benüm zārılıġum degül bāġ u çardaġiçün
9. uçmaḳ uçmaḳ dėdigüŋ müʾminleri aldadıġuŋ
   bir evile bir ḳaç ḥūrī hevesüm yoḳ ḳoçmaġiçün
10. bunda daḫı vėrdüŋ bize ol ḥūrīnüŋ çifti ḥelāl[1299]
    andan daḫı geçdi ārzūm āhum dīdār içün
11. ṣofılara vėr sen anı baŋa seni gerek seni ki
    benüm hīç hevesüm yoḳ şöyle bir ev çardaġiçün
12. Yūnus ḥasretdür saŋa ḥasretini göster aŋa
    işüŋ ẓulüm degülise dād eyle dād iste-dıġıçün
13. ey göŋül sen bir dem ḥubb u dünyādan uṣanmaz mısın
    bu nice fāsid işlerüŋle yüzüŋden utanmaz mısın
14. sen seni ṭutġıl dāimā arı istiġfārile
    īmānı beliŋe baġlayup dīn ṭonına ṭonanmaz mısın
15. ey metāʿın ḳāle ṣatan gevherine pūllar ḳata
    ey aṣṣıyı ziyāna ṣatan aṣṣıya uzanmaz mısın
16. ġayret içinde mübtelāsın günāhlar içinde ḳoy
    dīn yolında göŋüller ṣayrı ciddile ṭayanmaz mısın
17. ölmez vuṣlat ṣuyun içen maʿṣiyyet deŋizin geçe
    meyḫāneden ʿazm ėdüp mescidlere ḳonmaz mısın

17b

1. yeri gögi seyrān ḳılan ʿarşı kürsī cevelān uran
   Yūnus ḳatında ey göŋül bir dem rāḥat eglenmez misin
2. bunca göŋüller ileden cihāna sulṭān mısın
   ḥükmüŋ cānlar içinde cān içinde cān mısın

[1297] Yazmada “ن” harfi eksik yazılmıştır

[1298] Yazmada “ز” yerine “ض” yazılmıştır.

[1299] Yazmada “ح” yerine “خ” yazılmıştır.

3. naẕaruŋ biŋ cān alur derdüŋ yürekde ḳalur
   görenler ḥayrān ḳalur ʿışḳa Ḳurʾān mısın
4. yüzüŋ dīdār nūrıdur gören cānın unudur
   ṭapuŋ Miʿrāc dünidür ʿālem sen misin
5. yüzüŋden gün ṭutılur ay ṭoġmaġa utanur
   görenler mestān olur Yūsuf-ı Kenʿān mısın
6. ʿışḳuŋ ḥaḳḳa ėrgürür her kim dīdāruŋ görür
   işiden baş indirür İbrāhīm Edhem misin
7. ölü görse dirilür cānı ḳaluba girür
   ṭopraḳdan āvāz gelür ʿĪsā-yı Meryem misin[1300]
8. esen yel görse ṭurur dīvler ḥükmiŋe girür
   yüzüŋden mühür urur mülke Süleymān mısın
9. ʿışḳun ʿāşıḳı seyr eyler arslana zencir eyler
   ḳatı ṭaşı mūm eyler Ferhād-ı kūhken[1301] misin
10. Yūnus sevdigüŋ gözle erenler izin izle
    rāzuŋ göŋülde gizle söz ṣorıcı ḥakīmān mısın
11. bu gün ṣoḥbet bizüm oldı bize bizüm deyen gelsün
    bize bu ʿışḳ zehr içürdi nūş ėdüben duyan gelsün
12. bu ʿışḳ meydānı içre çaġırdum bir āvāz ėdüp
    müʾezzinlik bizüm oldı imām olduḳ uyan gelsün
13. ḳanāʿat ḫırḳası içre selāmet başını çekdi
    melāmet gömlegin biçdüŋ ḥarīf olup geyen gelsün
14. bu ʿummānda dürlü dürlü gevherler var ele girmez
    bahāsuz incü bulınmaz cāna māla ḳıyan gelsün
15. ṣūret naḳşın gidermegile göŋül mülki temīz olur
    aḳar raḥmet ṣuyı çaġlar göŋül rengin yuyan gelsün
16. Yūnusı miskīn görenler eline dīvānın almış
    ʿālemler oḳıyamamış bu maʿnādan duyan gelsün

[1300] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

[1301] Yazmada şeklinde yazılmış olan bu kelime Ferhad'ın "dağ delen" anlamındaki "kuhken" lakabından yola çıkarak bu şekilde okunmuştur.

18a

1. ol gönül hīç ölmeye kim cānı sen olasın
   ölmiş gönül dirile kim onda sen olasın
2. ölmek dirilmek ola ölümsüz dirilik bula
   başlı yürek onunla dermānı sen olasın
3. sen olduġuŋ gönüller her dem dīn yeŋiler
   bulardur ölmeyenler mihmānı sen olasın
4. sen olduġuŋ maḳāmda ʿadl u dād olur anda
   daḫı olmaz dīvānuŋda sulṭānı sen olasın
5. sen ḳafesden uçıcaḳ bu maḳāmdan göçicek
   ol maḳāma geçicek gizli nihān sen olasın
6. tozunı yel almaya bir ẕerresi ṭaġılmaya
   ʿāşıḳ cānı ölmeye çün cānı sen olasın
7. Yūnus eger ʿāşıḳ iseŋ ʿışḳa yaraşıġiseŋ
   ḳorḳma ulaşığısaŋ ne olur sen olasın
8. cānlar cānını buldum bu cānum yaġma olsun
   aṣṣı ziyāndan geçdüm dükkānum yaġma olsun
9. geçdüm bitmez ṣaġışdan uṣandum yaz u ḳışdan
   bostānlar başın buldum bostānum yaġma olsun
10. ben benligümden geçdüm gözüm ḥicābın açdum
    dost vaṣlına uçdum gümānum yaġma olsun
11. benden benligim gitdi hep mülkümi dost ṭutdı
    lā-mekān ne ḳavmi oldum mekānum yaġma olsun
12. taʿalluḳdan el çekdüm ol dostdan yaŋa uçdum
    ʿışḳ dīvānına düşdüm dīvānum yaġma olsun
13. ikilikden uṣandum birlik ṭonına ṭonandum
    derdüŋ ḫonına ḳandum dermānum yaġma olsun
14. Yūnus ne ḫoş dėmişsin bal u şeker yemişsin
    ballar balını buldum ḳoġanum yaġma olsun
15. bir göz kim seni gördi ol kime naẓar etsün
    bir cānuŋa seni duydı tende ol ne ḳarār ėtsün

16. bu sırrı duyanlar ḳanı eger dertlüyise cānı
    açıldı gevherler kānı alanlara ḫaber ėtsün
17. bu çeşmeden duyana nūş ėdüben ḳanana
    bu derde düşen cāna ḥekīm ne tīmār ėtsün

18b

1. şarāb u ʿışḳa ḳanana sözüm cāna ḳıyana
   cāna māla ḳalana ḥekīmler tīmār ėtsün
2. şimdengerü ne ḳorḳu ne ġuṣṣa vü ne de ḳayġu
   çün durduḳ dosta ḳarşu düşmen ne
3. bu Yūnus n'etsün n'eylesün bu yola nice gitsün
   cānını esirdüben ʿaḳlını ḫumār ėtsün
4. ʿāşıḳuz biz ne dėyelüm ʿışḳ ḫaberinden şīrīn
   ʿışḳla diŋleyene eydeyin birin birin
5. ḫayıfdur ʿışḳsıza ʿışḳdan ḫaber söylemek
   kim gerçek ʿāşıḳısa ben rāzumı aŋa dėrin
6. evvel ezel bezminde kim dost yüzin gördiyse
   anuŋ cānıdur ʿāşıḳ andan ṣor ʿışḳ ḫaberin
7. zinhār zinhār emānetdür ṣaḳınġıl ʿışḳ ḫaberin
   degme yerde oturup söyleme ʿışḳ esrārın
8. cevherīler cemʿinde hem ḳāʿide buymış
   ḳadrini bilmezlere göstermedi gevherin
9. Yūnusuŋ ḥavṣalası ʿışḳ ṭolmışdur sīnesi
   derdin gizleyemedi geŋsüz söyler ʿışḳ dilin
10. çalap baŋa bir ʿışḳ vėrsün dünden güni bilmeyeyin
    yavı ḳılayın ben beni isteyüben bulmayayın
11. gidergil benden benligi içime doldur senligi
    diriligümde öldür beni varup anda ölmeyeyin
12. cigerüm ġarḳ oldı ḳanda uş yürirem yana yana
    ʿışḳuŋ bünyād urdı cāna niçe zārī ḳılmayayın
13. zārī ḳıluban tüte-yin bülbül oluban öteyin
    dost bāġçesinde biteyin açıluban ṣolmayayın

14. şöyle ḥayrān[1302] eyle beni bilmeyeyin dünden güni
    isteyeyin dāʾīm seni ayruḳ naḳṣa ḳalmayayın
15. maḳṣūd oldur cānlar cānı uş ḥayrān[1303] eyledi
    Yūnus Emrem eydür bunı bir dem ʿışḳsuz olmayayın
16. Sübḥān bizi uyarısar bunca zamān yatmışken
    cānlar tenin isteyiser terk eyleyüp gitmişken

19a

1. ol pādişāhuŋ raḥmeti yerden göge doldurur
   bize dīdār gösteriser bunca günāh istemişken
2. eger günāhdan ḳorḳarısaŋ ẕikrini söyle Allahuŋ
   Allah Ḫalīli[1304] ṣaḳladı Nemrūd oda atmışken
3. ʿināyet her kime olsa ol ḳuliken sulṭān olur
   işitmedüŋ mi Yūsufı bāzīrgāna ṣatmışken
4. ʿışḳla gelseŋ yola Yūnuslayın olsaŋ n'ola
   ṭāʿatini terk ėtmedi balıḳ anı yutmışken
5. ḳulaḳ urġıl benden yaŋa ḫaberüm var deyem saŋa
   laʿnet ḳıldı ʿAzāzīli ʿarşda mekān ṭutmışken
6. aŋıcaġaz şol bir güni ditirer mi Yūnus cānı
   īmān-ı Ḳurʾān yoldaş ile ṣoŋ menzīle yetmişken
7. lā-şerīkden oḳursun ṣoŋra şerīk ḳatarsın
   bire iki dėmegi kimden fetvā ṭutarsın
8. dīn ü īmānuŋ bünyādı doġrulıġıla gerçeklik
   ol tamām olmayıcaḳ neyle dīnüŋ çatarsın
9. çün Ḳurʾān gökden indi anı Allah buyurdı
   andan ḫaber vėrseŋe ḫalḳ kitābın oḳursın
10. ėdersin taṣnīf bir kitāb ġayr-ı ʿāmil olur ʿaẕāb
    ḫavf u recā hīç sende yuva şöyle bir tatarsın

[1302] Yazmada "ح"yerine "خ" yazılmıştır.

[1303] Yazmada "ح"yerine "خ" yazılmıştır.

[1304] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır

11. ʿilm oḳumaḳ bilmekdür bilmek nefsini bilmekdür
    sen kendiŋi bilmeziseŋ bir ḥayvāndan betersin
12. ʿilm oḳumaḳ maʿnāsı ʿibret aŋlamaġiçün
    çün ʿibret aŋlamazsın ya niçün ṭaş atarsın
13. on iki biŋ ḥadīṯi cemʿ eyledi Muṣṭafā
    anı unutduŋ beŋzer serḥle söz ṣatarsın
14. ḳılursın riyā namāz yazıġuŋ çoḳ ḥayruŋ az
    tekkeye ḳılmaziseŋ niyāz cehennemde yatursın
15. ḫalḳa fetvāyı vėrsün ya niçün sen ṭutmazsın
    ʿilmüŋ var ʿamelüŋ yoḳ baḥr-i ẕünūba batarsın
16. sen fāḫirsin biz faḳīr hīç saŋa ṭaŋumuz yoḳ
    iḫlaṣıla gelürseŋ bizden nesne ütersin
17. Yūnus miskīn bu sözi ʿışḳ ʿilminden oḳımış
    ger göŋlüne yararsa bir ḳaç daḫı ḳatarsın

19b

1. ey göŋlümüŋ eglencesi eyit baŋa n'eyleyeyin
   ʿışḳuŋdan oldum āvāre derdüm kime söyleyeyin
2. çün ʿışḳ odı cānuma gelsün ʿāşıḳlar yanuma
   çekeyin ʿışḳuŋ ḫonına ʿāşıḳlaruŋ ṭoylayayın
3. girem ʿışḳuŋ bāġına baḳayın ṣolı ṣaġına
   dürlü yemişler dėrüben güllerini yaylayayın
4. ʿāşıḳ olayın ol güle düşsün ʿāleme ġulġule
   destān olayın dilden dile dost bāġçesin yaylayayın
5. ʿāşıḳ oluban leyl ü nehāra dolsun ʿāleme āh zār
   dökeyin ol ḳanlu yaşı zār u efġān eyleyeyin
6. mülk-ü fenādan geçeyin ol dostdan yaŋa uçayın
   ṭalayın ʿışḳ ʿummānına deŋizlerin boylayayın
7. Yūnus miskīn ol dost içün eyü dirilik dirilmedüŋ
   bārī gücim yetdükçe ṣularını ṣoylayayın
8. şol dürr ü yetīmem ki görmedi beni ʿummān
   bir ḳaṭreyem illā ki ʿummāna benem ʿummān

9. gel mevc-i ʿacāyibi gör deryā-yı nihān gizli
   ol baḥr-i nihāyetsüz ḳaṭrede olur pinhān
10. bunda dėmeden Mecnūn Leylā adını mevzūn
    gāh Leylā idüm anda gāh Mecnūnidüm ḥayrān
11. dem urmadın Manṣūr tevḥīd-i ene'l-ḥaḳdan
    ʿışḳ dārına dost zülfi aşmışdı beni ʿuryān
12. ʿālem-i keşretde sen Yūsuf ben Yaʿḳūbsın
    ol ʿālem-ü vaḥdetde ne Yūsuf u ne Kenʿān
13. yād nūr-ı mekīn olmadın cān ḳālıba girmedin
    ʿışḳ dadıla mest geldüm mest giderem bundan
14. bu cismüm belāsıdur adım Yūnus olduġı
    adımı ṣorarısaŋ sulṭāna benem sulṭān
15. dīn ü milleti ḳodurdın şol benüm göŋlüm alan
    ḥaḳḳı gören kişide ne göŋül ḳalur ne hem cān
16. ṣūretümde varlıġum cānıla göŋül idi
    ḳodurdı ḳamusını baŋa ʿışḳ baġışlayan
17. duymayanlar ḥālümi dīnini ḳodı dėr baŋa
    neyle dīn beslesün cānsuz göŋülsüz ḳalan

20a

1. ʿışḳuŋ serhengi beni ḳopmadı hīç nesneye
   ne İslāmda ne dīnde aŋılmaz küfrile īmān
2. şarṭ farż olmaz anda cānla ʿāşıḳ olana
   cevābsuz söz söylenür ne bilsün ki düş ṣanan
3. ṣorma Yūnusdan ḫaber dost ḳandayısa anda var
   yüz biŋ gevherden fāriġdür ʿışḳ deŋizine ṭalan
4. dost yüzini göricek niçe ḳarār ḳılsun bu cān
   yanmaya vėre ol demde yüz biŋ zāhid dīn ü īmān
5. ṭaʿna yoḳdur ʿāşıḳlara her ne ḥāle dönerise
   fermān degüldür kendiye müşāhedeye ġarḳ olan
6. cān göŋül fehm ü ʿaḳl ʿışḳ mevcine ġarḳ olıcaḳ
   pes niçe aŋsun ol kişi yazuḳ u mazuḳ aşşı ziyān

7. anda kim yoḳdur cān gözi görmez ḥaḳdan dīdār
   gözsüz niçe fehm eylesün ne renkdedür reng-i cihān
8. yüz biŋ melik ü selāṭīn dost yüzini göricek
   terk eyleyeler taḫt u ʿizzet leşkeri ḫānmān
9. ʿāşıḳ nice ḫarāb ise velāyet arta ṭurur aŋa
   anuŋiçün nekim hemīşe vīrāndadur genc ü nihān
10. ʿayne'l-yaḳīn gören ʿāşıḳ gözün ırmaz dost yüzinden
    nice görebilsün anı bu seviden ṭaşra ṭuran
11. Yūnus bu ʿışḳ odı ḳomaz ki dilin ṭutaydı
    ʿāşıḳla maʿşūḳ rāzın dost deyü dėmeye lisān
12. dervīşlik eydür baŋa sen dervīş olımazsın
    diŋle ne deyem saŋa ki dervīş olımazsın
13. dögene egilseŋ gerek sögene dilsüz gerek
    dervīş göŋülsüz gerek sen dervīş olımazsın
14. dilüŋile faḳīrsin çoḳ maʿnālar oḳursun
    vara yoġa ḳaḳırsın sen dervīş olımazsın
15. ḳaḳımaḳ var imişse Muḥammedde ḳaḳırdı
    ḳaḳımaḳ sendedür sen dervīş olımazsın
16. dervīş gözi yaş gerek hem baġrıda baş gerek
    ḳoyını daḫı yavaş gerek sen dervīş olımazsın
17. ʿāşıḳ Yūnus gel imdi sen ʿummāna ṭal imdi

20b

1. ʿummāna ṭalmayınca sen dervīş olımazsın
2. maʿşūḳ rıżāsın isteyen varlıġını ṣaysun yoġa
   yoḳ olmayınca her vücūd sen ṣanma kim varlıḳ ėre çoġa
3. her kim vücūd baġlarını ṣoyuldurup nāra girse
   maḥv ėde çün varlıḳların ol tevḥīde ṭoġa
4. çünki gide fehm ü ḫayāl göstere ol dilber cemāl
   istedigi kendi olup yėre girmeyüp göge aġa
5. ger cān ala vėre gümānsuz īmān vėre
   buyurur olsa buyura ḥükmi geçe ṭaşa ṭaġa

6. teprenmedin ʿarşa ėrene gözlerise dīdār göre
   zünnārı küfrü dīn anda dolınur andan doġa
7. Yūnus eger sen gerçek sevdiŋise ol dilberi
   alıcı olma ṣaḳın ʿömrüŋ ṣarf etgil ol çaġa
8. görenüŋ ḥāli döner nişānsuz bī-nişāna
   esritdüŋ bir niçeyi ṣırf içürdüŋ peymāne
9. sen bī-ṣıfātuŋ ṣıfātısın bī-nihāduŋ nihādısın
   ʿāşıḳlar devletisin meşhūr olduŋ cihāna
10. saŋa biriken birlik ol durur ki cihāngīrlik
    senden ayruḳsı dirilik cümle bād u efsāne
11. senüŋ ḥikmetüŋ ıraḳ sensin cānlara duraḳ
    senüŋ yandurdıġuŋ çerāġ ʿömr-ü ebedī yana
12. sen ḫāṣṣu'l-ḫāṣ bābısın ʿāşıḳlaruŋ kitābısın
    muṭlaḳ dīdār ḳapusısın görenler maḫlūḳ ṣana
13. ünüŋ işiden ḳulaḳ enver oldı anda saḳ
    cümle göŋüller muṭlaḳ ṣıddīḳ dėr bu bürhāna
14. henüz yer gök yoġıdı cümle küfr mensūḫdı[1305]
    ʿāşıḳ maʿşūḳ ṭapdıġıdı ol bī-nişān cihāna
15. göz kendisi görmez nişānuŋ kimse vėrmez
    Yūnus ʿaḳlı ėrmez aŋa oldı dīvāne vü dīvāne
16. ʿaḳlum başıma gelmedi ʿışḳ şerbetin ṭatmayınca
    ḳandalıġum bilimedüm gerçek ere yetmeyince
17. pes bir kişiye ḳolayında ḳaçan ḥāṣıl olısar
    hīç kimse menzil alımamış er etegin ṭutmayınca

21a

1. bülbül daḫı ʿāşıḳ güle ḥaḳ naẓar eylesün ḳula
   bir keleci[1306] gelmez dile ol göŋülde bitmeyince
2. bu göŋlümdeki rāzumı gizlemedüm dėdüm size
   ʿāşıḳ ḳaçan ḳatlanısar ʿışḳ metāʿın ṣatmayınca

[1305] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır

[1306] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

3. ṭaʿn ėtmeyüŋ bu Yūnus dürlü dürlü ötdügiçün
   ki Yūnusda bir bülbül durur diŋlenimez ötmeyince ötmeyince
4. istedügimi buldum āşikāre cān içinde
   ṭaşra isteyen kendi kendisi cān içinde
5. ḳayyūmdur ol ölmez ansuz kimse dirilmez
   adım adım yer ölçer ḥükmi kendi revān içinde
6. dürlü dürlü ʿimāret köşke[1307] sarāy yapan ol
   ḳara niḳāb ṭutmış girmiş külḫān içinde
7. başdan ayaġa dek ḥaḳdur ki seni ṭonatmış
   ḥaḳdan artuḳ ne vardur ḳalma gümān içinde
8. ṣayrı olmış iŋiler Ḳurʾān ünün diŋler
   Ḳurʾān oḳıyan kendidür yine Ḳurʾān içinde
9. bu ṭılsımı bağlayan cümle dilde söyleyen
   yere göge ṣıġmayan girmiş vīrān içinde
10. birisen birlige gel ikiligi elden bıraḳ
    bütün maʿnā bulasın ṣıdḳ u īmān içinde
11. girdüm göŋül şehrine ṭaldum anuŋ baḥrine
    ʿışḳla seyr ėderken iz buldum cān içinde
12. ol izi ben izledüm dört yanını gözledüm
    çün ʿacāyibler gördüm ki yoḳdur cihān içinde
13. uġrı olmış uġrıları gėrü kendisi çıḳar
    şaḥne[1308] kendisi olmış girenile zindān içinde
14. tutuŋ tutuŋ çaġırur uġrı daḫı çaġırur
    bu ne ʿacāyib uġrı ki bu çaġıran içinde
15. orūç zekāt ġusūl ḥac ḥicābdur ʿāşıḳlara
    faḳīr bulara āzādeyem ḳalma gümān içinde
16. orūcıŋa inanma ṭāʿatiŋe ṭayanma
    ʿilm ü ʿamel ġarḳ olur rāz-ı nihān içinde
17. siyāset meydānında yüksek yerden baḳan ol
    siyāset kendi olmış girmiş meydān içinde

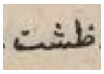
[1307] Yazmada "ك" eksik yazılmıştır.

[1308] Yazmada "ح" yerine "ه" ile yazılmıştır.

18. çekmiş ḳudret ḳılıcın çalmış nefsinüŋ boynın
    nefsini depelemiş elleri ḳan içinde

21b

1. Yūnus Emremüŋ sözleri maʿnādur bilene
   söyleyeler sözlerüŋ devr-i zamān içinde
2. kimse düşmen ṭutmazuz aġyār daḫı yārdur bize
   her ḳanda ızsuzlıḳ varısa maḥalle-yi şārdur bize
3. adımuz miskīndür bizüm düşmenümüz kimdür bizüm
   biz kimseye kīn ṭutmazuz ḳamu ʿālem yārdur bize
4. peşrev bize Ḳurʾāndadur vaṭan bize cennet durur
   ol ṭamuyı ḥaḳ yandurur ol gül-i gülzārdur bize
5. vaṭanumuz cennet durur yoldaşumuz ol ḥaḳ durur
   ḥaḳdan yaŋa yönelicek deŋizden daḫı yol vardur bize
6. dünyā bir zişt[1309] ʿavrat durur yolından iltür niçeleri
   sürüŋ gitsün ol ʿayyārı anı sevmek ʿārdur bize
7. dünyā ḥarāmdur ḫāṣlara leykin melāldur ʿāmlara
   bu dünyāyı dost ṭutmazuz ol dünyā murdār bize
8. Yūnus eydür Allah dėdük ol Allaha ḳapılmışuz
   dergāhına yüz ṭutuban hemān bir iḳrārdur bize
9. vaṣf-ı ḥāl eydiserem vuṣlat ḥālin bilenlere
   yedi dürlü nişān gerek ḥaḳīḳate ėrenlere
10. birisinden bir dürlüsi aŋsuzın ölürse olmaz
    ḳanāʿatle ṣabr-ı müdām gerek hem bu yola gidenlere
11. evvel nişān budur ki yermeye ol cümle dilleri
    yerenler ḳaldı yerile hīç nesneye degmez yerenlere
12. ikinci nişān budur ki hīç nefsini semirtmeye
    zinhār siz de beŋzemeyüŋ nefse ḳul olanlara
13. üçünci nişānı budur ki cümle hevesden geçer
    heves eri doġurur yetemez yol vėrenlere

[1309] Yazmada“ز” yerine “ظ” yazılmıştır.

14. dördünci nişān budur ki dünyādan münezzeh olur
    dünyā şaḫṣı sökel eyler ne yol ḳayısı sökilenlere
15. ben dost içün aġlar isem gözüm yaşın kim sile
    ʿaceb niçe diŋe bu yaş bunca ʿacāyib derdile

22a

1. cümle ʿālem gelür ise ansuz dermān olmayısar
   ansuz dermān niyete ola dost göŋlümde ol sevile
2. ḳanda bulayım ol kişiyi kim cānlaruŋ cānıdur ol
   her kim gelürse aġlayu gider ol güle güle
3. ey yārānlar gelüŋ berü aŋladayım aḥvālümi
   bir kimesne kim ola ki ol derdime dermān ola
4. ey yārānlar siz ṣanmaŋuz ıraḳ anı görmeyevüz
   firḳat düşdi ṣūretime bir menzilden bir menzile
5. ʿilm ü sābıḳdan ilerü daḫı elest belürmedin
   ol ḫüdāya ben ḳul idüm pes şimdi nite ola
6. ölüp sine girerisem etüm tenüm çürümeye
   yüregimde sevisi varıram çün sevmegile
7. ol ḳıyāmet pāzārında her bir ḳula baş ḳayısı
   ne ḳayursun anı seven çün ʿaraṣātda dost bile
8. İsrāfīl ṣūra dem urıcaḳ her bir ṣūret nefsi dėye
   ben aŋmayam Yūnusı evvel Ṭapduḳ deyem dile
9. ey ʿışḳ delisi olan ne ḳalduŋ pārekende
   ol deli ḳılan seni gėrü sendedür sende
10. dünyā vü āḫiret muṭlaḳ ṭopṭoludur hep ḥaḳ
    hīç gözlere görinmez biledür nişānda
11. her kim anı gördüm dėse gerek oda yaḳalar
    her kim aŋa şek getürür ne dīnde vü ne īmānda
12. eger meyḫāneye varursam yėr bulımazam ansuz
    gėrü aŋa ṣataşdum gördüm daḫı külḫānda
13. uġru deyü ḳullarını giriftār ėden ol
    mürīd olup iş olan yine bile zindānda

14. bir niçesine ḳaç dėr bir niçesine ṭut dėr
    ḳaçanıla bile ḳaçar bile ṭutar ṭutanda
15. çün er yede cismini cisminde bula ḫaṣmını
    ne dünyā vü ne āḫiret ne aṣṣı vü ne ziyānda
16. bu miskīn Yūnusa derler niçe bu ʿışḳ esrigi
    ʿaḳıl nice ḳalısar işbu sırrı duyanda
17. ḳanda idük ḳandan geldük dīvāna
    aç gözüŋi bu ġafletden uyana

22b

1. ḳāfile geçdi sen ġafletde bulunduŋ
   ṣaḳın sermāyeŋi vėrme ziyāna
2. ḳanı ataŋ ḳanı anaŋ oġul ḳız
   kime vefā ḳılısar durur zamāne
3. ḫaḳīḳat bilürsün bir gün ölürsün
   ya niçün vėrürsün özüŋi gümāna
4. ḫaḳḳa ḳullıḳ eylemekden tüccārsın
   ya niçün ḳullıḳ eylersin ʿavāne
5. ḫaḳ içün bir pūluŋ yoḳ vėresin
   ya niçün vėrsin aṣṣı ziyāna
6. Yūnus sen nefsüŋi müslimān ṣanma
   meger şimden gėrü gelme īmāna
7. göŋül nite dölinür maʿşūḳın bulmayınca
   kimse ʿāşıḳ mı olur göŋülsüz ḳalmayınca
8. göŋüldür seven anı ʿāşıḳ eyleyen seni
   seni kim āzād ėdersin esīr olmayınca
9. boynu zencirli geldük biz ḳamu esīr olduḳ
   er naẓar eylemedi ḥālümüz bilmeyince
10. bir yaŋadan ararlar ayruḳ nesne ṣanurlar
    bahāsını ne bilesin sen ṣatın almayınca
11. bahā ṣayarısam olmaz māla vü ṭavara gelmez
    sevdigüŋ ele girür mi sevdiklerüŋ vėrmeyince

12. cāna nice ʿāşıḳısaŋ bu ḳayıddan geçemezsin[1310]
    deryādan ne alasın ırmaḳdan geçmeyince
13. Yūnusdan işit sözi ḳalma gėrü ögüt ṭut
    ʿimāret olmayasın tā sen ḫarāb olmayınca
14. ʿāşıḳ oldum erlere varmaġıla
    gönül aldum yüzi yere urmaġıla
15. ere vardum erde buldum maḳṣūdum
    bulımadum ṭaşradan şormaġıla
16. baḳabilen baḳdı gördi kendi özin
    gör yine göstermeye parmaġıla
17. her neye baḳdum ise er oturur
    ḥaḳḳı buldum ben eri bulmaġıla

23a

1. ḥaḳdan imiş çün ʿināyet cānlara
   olmaz imiş kaʿbeye varmaġıla
2. Kaʿbe senüŋ ėşigüŋdür[1311] bilesin
   bulımaduŋ yol çeküp aramaġıla
3. bir gölidüm erenler ḳıldı naẓar
   deŋiz oldum dört yanumdan ırmaġıla
4. geldi bir ün Yūnus deyü durdum uz
   gözüm açdum ḳulaġumı burmaġıla
5. on sekiz biŋ ʿālem ḫalḳı cümlesi bir içinde
   kimse yoḳ birden ayruḳ söyleyen dil içinde
6. cümle yer anı birler cümlesi aŋa giderler bil
   cümle dil anı söyler her bir menzīl içinde
7. cümle göz anı gözler kimse yoḳ nişān vėrür
   gören kim görmeyen kim ḳalduḳ müşkül içinde
8. kim göre anı ʿayān ėde naḳş u nişān
   söz durur len terān Mūsā Ṭūr içinde

[1310] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır.

[1311] Yazmada ikinci "ك" hatalı yazılmıştır.

9. kimseden ayru görme her birile bil gör kim
   cümle ʿālem dolıdur berrile baḥr içinde
10. sidretü'l-münhādan andan içerü gider bil
    hīç nişān eyitmesün menzīl-i nūr içinde
11. doḳşan biŋ kelimesi otuz biŋ ʿām ḫāṣṣı[1312]
    otuz biŋ ḫāṣlarına[1313] otuz biŋ sırr içinde
12. budur evvel bir gizli söz ʿārifi söyleden gündüz
    hīç nişān eyitmesün ḥūr ḳuṣūr içinde
13. Yūnus sen èverseŋ dostı görem dèrseŋ
    ol dost ʿiyān görinür uşda göŋül içinde
14. bir od bıraḳduŋ cānuma baḳubanı yandurmaġa
    yedi deŋiz ṣuyı yetmez ṣusuzlıġum ḳandurmaġa
15. yedi deŋiz ṣuyı n'etsün ṣuṣamış ʿāşıḳ cānına
    baŋa şeyḫüm yüzi gerek gördükde baş indürmege
16. baş indirem göŋül vèrem ol ḳavşıram ḳarşu duram
    dèrem devşirem ben beni dost eyleyene göndermege
17. dost urdı yürege yāre hīç oŋulmaz ne çāre
    göŋlüm uçdı ol ile elüm èrmez döndürmege

23b

1. döndüri bilsem göŋlümi dost yolına ḳılsam yāri
   göŋlüŋ evin ört Yūnus dost gelicek ḳandurmaġa
2. bir kez senüŋ yüzüŋ gören ʿömrince unutmaya
   tesbīḥi sen olasın ol ayruḳ dīn ṭutmaya
3. namāza ṭuran zāhid naẓarıŋa èrürse
   unıda ṭāʿatini miḥrāba secde ètmeye
4. aġzına şeker alup gözi saŋa düş olursa
   unıda şekkerini çeyneyüben yutmaya

[1312] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır.

[1313] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır.

5. ben seni sevdigime eger bahā olursa
   iki cihān mülkini vėrüp bahā yetmeye
6. iki cihān ṭopṭolı bāġ u bostān olursa
   senüŋ ḳoḳuŋdan yaḫşı gül ü reyḥān bitmeye
7. gül-i reyḥān ḳoḳusı ʿāşıḳla maʿşūḳdur
   hemīşe ʿāşıḳuŋ gözi maʿşūḳdan gitmeye
8. sekiz uçmaḳ ḥūrīsi bezenüp gelür ise
   seni sevmekden artuḳ göŋlüm ḳabūl ėtmeye
9. İsrāfīl ṣūra urıcaḳ maḫlūḳ ayaḳ ṭurıcaḳ
   senüŋ ünüŋden artuḳ ḳulaġum işitmeye
10. zühre yere inüben çengin nüvāḫt ėderse
    ʿişretüm sen olasın gözüm senden gitmeye
11. n'ėderler ḫānmānı sensüz cān u cihānı
    yegsin iki cihāndan kimse gümān ṭutmaya
12. Yūnus seni seveli beşāret ėder cānı
    her dem yeŋi dirilikde ʿömriŋi eskitmeye
13. meskenetden buldılar kimde erlik varısa
    nerdübāndan atar yüksekden baḳarısa
14. göŋül yüksekde gezer dembedem yoldan azar
    ṭış yüzinden şol ṣızar içinde ne varısa
15. aḳ ṣaḳallı bir ḳoca bilmez ki ḥāli nice
    emek yemesün ḥacca ol bir göŋül baḳarısa
16. sen saŋa ne ṣanursaŋ ayruġa da anı ṣan
    dört kitābuŋ maʿnāsı budur ʿaḳluŋ varısa
17. Yūnus yoldan ayırmasun yüksek yerde ṭurmasun

24a

1. sinle ṣırāṭı görmesün sevdigi dīdārısa
2. maʿnā berātını alduḳ uş yine elimüze
   ḥaḳ sözin vėrüp pādişāh dilümüze
3. ḥaḳ sözüni söyleriz cānları ḥayrān eyleriz
   cāhiller giremez bu bizim seyrānumuza

4. seyrimize girmezler aŋa yoldaş olmazlar
   degmeler yoldaş olımaz bu bizüm[1314] ḥālimüze
5. ḥālimüze ḥāldaş ol yolımuza yoldaş ol
   rāzumuz ʿayān olsun baş indür yolımuza
6. bu bir genc ü nihāndur cāhiller ne işler bunda
   nice öridek niçe ḳaz ḫoş iz gölimüze
7. şol baḳış kim biz baḳduḳ dünyāyı elden bıraḳduḳ
   āḫireti ḳabūl ėtdük şākiriz ulımuza
8. Yūnus sen baḥrī olġıl nūr deŋizine ṭalġıl
   bu ḥaḳ sözleri alġıl ėresin kānımuza
9. bir ay gördüm bu gėce ḳamu burçlardan yüce
   esridi ʿaḳlum cānum bilmezem ḥālüm nice
10. ol ayuŋ şuʿlesinden ʿālem münevver oldı
    ṣanasın kim açıldı uçmaḳdan bir derece
11. ol Muḥammed nūrıdur Ḫalīlu'llāh sırrıdur
    göŋlümdeki çerāġı yandurdı ulu ḫāce
12. ʿāşıḳlaruŋ sözinden ḳan yaş aḳar gözinden
    her kim ʿāşıḳ olmadı beŋzer ḳuru aġaca
13. ḳurı aġacı n'ėderler kesüp oda atarlar
    bülbüller söyleyicek nevbet degmez dürrāca
14. Yūnusı ögen ögsün Emreme sögen sögsün
    keçeyi ṣuya ṣaluban ya ne ṭura ėrte gece
15. zinhār göŋlüŋ evinde ṭutma yavuz endīşe
    kimse içün ḳuyu ḳazan ʿāḳıbet kendi düşe
16. kendiye yaramazı biregüye ṣananlar
    ḳaçan ola müslimān zihī beŋzer bir keşīşe
17. ḳomadıġuŋ nesneyi ṣanuban götürmegil
    ḳomadıġuŋ götürmek zihī yatlu pīşe

[1314] Yazmada "ز" yerine "ر" yazılmıştır

24b

1. bu dünyāda üç kişi ḥaḳ dīdārın görmeye
   biri ḳovcı biri diŋçi biri ġammāzdur pīşe
2. Yūnusuŋ naṣīḥatın ṭutan yatlu olmaya
   bu bir iki ḳaç keleci maʿnādur başdan başa
3. ʿāşıḳlar dostı ḳoyup ḳanda vara
   zindān ʿışḳ erine ʿāşıḳlara dostsuz ere
4. dost yüzinden gözini ırmaz ʿāşıḳ
   anuŋçün cān dėrüp dün gün āvāre
5. maʿşūḳa yüz biŋ dürlü yol gösterir
   pes ʿāşıḳ nice ṭura bir ḳarāra
6. maʿşūḳanuŋ ḥaddi biŋ pāyān yoḳ
   anuŋçün ṣıġmaz ʿāşıḳ öyle şāra
7. zihī devlet zihī saʿādet zihī ʿışḳ
   dostla kim bunda ol işin başara
8. kim bilişmediyse bunda dostıla
   ḫāmdur anuŋ diriligi ḳaldı bī-çāre
9. dost etegin bunda Yūnus ṭuta görsin
   yarına ḳorsaŋ işüŋ ḫāife vara
10. sen bu cihān mülkine geldüm gelmedüm dėme
    ṭut erenler etegin zinhār elüŋden ḳoma
11. ġāfilsin ʿömrüŋ geçdi bir iki yıluŋ aşdı
    ʿışḳ ḳaynadı ṭaşdı buldum bulmadum dėme
12. ʿışḳ bī-ḳarār deŋizidür cānuŋı ʿışḳa yüzdür
    deŋizde baḥrī vardur sende yüzdüm yüzmedüm dėme
13. gemi deŋize girdi bir zamān cevelān urdı
    gemi bir gün ġarḳ oldı yüzdüm yüzmedüm dėme
14. deŋizde melāikler cevelān urur balıḳlar
    Yūnus deŋiz mevcine ṭaldum ṭalmadum dėme

15. ol cūrʿa ne ki ben içmişdüm kim görmişdür anı
    şöyle bī-ḫod olmışam gördüm göz göre ol Sübḥānı[1315]
16. gördüm anı baŋa yaḳın benligümi benden almış
    ḳanı leykin baŋa vėrür göricegez ol Sübḥānı[1316]

25a

1. secde ḥarām[1317] dīn oḳuyuŋ anı gelsün berü ol fāsid
   Taŋrısuz yer ḳanı nite gördi nice söyler ol yalanı
2. oḳuyuŋ anı bunda gelsün cemīʿ kitābların alsun
   tekkesüz yer var mı görsün söylemesün ol yalanı
3. aġaçlaruŋ yapraġında ṭopṭolıdur Allahuŋ nūrı
   bu sözime inanmayan getürmelidür bürhānı
4. Yūnus senligüŋ ḳanı senden içeri gör cānı
   çün aŋladuŋ anı ya senüŋ dervīşlerüŋ ḳanı
5. bu geçidüŋ köprüsi uş bizi yoldan ḳoydı
   degme ḥarīf geçemez köprüyi ḳıldan ḳoydı
6. laʿīn ėtdi öküzi Allah aldamaġa
   siŋegile öküzi ḥaḳ çalap elden ḳodı
7. öküz ṭaşuŋ üstinde ṭaşı balıḳ götürür
   balıġı götüren ṣuyuŋ bünyādın yelden ḳodı
8. yėrile gök arası ṭopṭolı ḥikmet durur
   ḥikmetine ṭalanları kendi fiʿlinden ḳoydı
9. dostla bāzār etdi dost etegini ṭutdı
   dostla bāzār ėden ġayruŋ bāzārın ḳoydı
10. ol Meryem oġlı ʿĪsā dosta gide yürürdi
    gör yarımca igneyi ʿĪsāyı yoldan ḳoydı
11. ey miskīn Yūnus imdi dostı severem dėmege
    dostı seven ʿāşıḳlar benligin elden ḳoydı

[1315] Yazmada“ح” yerine “خ” yazılmıştır.

[1316] Yazmada“ح” yerine “خ” yazılmıştır.

[1317] Yazmada “ح” yerine “خ” yazılmıştır.

12. ʿışḳla isteridük yine bulduḳ ol cānı
gönlek ėdinmiş gėri ṣūretile bu teni
13. bu dünyā bir pāzārdur ṣūretler dükkān
bu dükkāna girüben oldur ṣatan bu kānı
14. bir niçeler ḳayırur bu nice mālum ḳaldı dėrler
vėren oldur alan ol ṣoruŋ nedür ziyānı
15. dervīş her dem bezüp çıḳar işbu cihāndan
degme biri ḥālinden geçe durur ol zevāli
16. Yūnus imdi sen senden ayrı degülsin cāndan
eger sende bulmazısaŋ ḳanda bulasın anı

25b

1. tecelliyātuŋ yeline döymez bu vücūdum ṭaġları
cismüm gemisinüŋ zīrā muḥkem olmaz baġları[1318]
2. dildār içün dil şehrini pāk ėde gör ġayrıdan
zīrā eger sulṭān yurdıdur aŋa ḳoymazlar zāġları
3. ʿaḳl eli ėrmez ol ile ėrse daḫı gelmez dile
dertli ḥālin dertli bile ṣayrı ne bilsün ṣaġları
4. ḳatreden deryālar düzer cān ḳuşı yüksek üzer
yüz yüz deŋizlerde yüzer gel sürelüm bu çaġları
5. Yūnus ḫayālüŋ[1319] şevḳine bir Ṭūrfa āyīne eyledi
ėdüŋ ṣalā ʿāşıḳlara ṭaġ üstine ḳor daġları
6. müslimānlar kim görmişdür ʿāşıḳ tevbe ėtdigini
ya kim işitdi deŋize od düşüben tütdügini
7. şāhum senüŋ ʿışḳuŋ odı düşdi göŋlüm deryāsına
ʿaceblemeŋ ḳaynayuban siz maʿrifetler bitdügini
8. yüzgeçlik ögrenmeyen ḳoŋ girmesün bu deŋize
ʿışḳ deŋizi deriŋ olur ʿaceblemeŋ batduġını

[1318] Yazmada “غ” noktasız yazılmıştır.

[1319] Yazmada “خ”yerine “ح” yazılmıştır.

9. ṣarrāflıġı ögrenmeyen bu boncuḳ ṣanur bu gevheri
   ḫāric ėder hīç nesneye bilmez neye ṣatduġını
10. yüz biŋ ʿĪsā gibi Mūsā ʿışḳıla ser-gerdān gezer
    ʿaceblemeŋ beni daḫı ʿışḳ zehrini yutduġumı
11. her kim ol dost dīdārını bunda ʿayān görmezise
    yarın daḫı ser-gerdān ola hīç bilmeye n'etdigüni
12. işde Yūnus miskīn eydür sevdigümüz dost yüziydi
    inanmayan işbu söze iletsün āḫirete n'etdügini
13. dilsüz ili ḫaberini ḳulaḳsuz diŋleyesi
    dilsiz ḳulaḳsız sözüni cān gerek aŋlayası
14. diŋlemedin aŋladuŋ hem aŋlamadın diŋledüŋ
    gerçek bu yolda yoḳlıḳdur sermāyesi[1320]
15. biz sevdük ʿāşıḳ olduḳ sevildük maʿşūḳ olduḳ
    her dem yeŋi dirilikde seyre kim uṣanası
16. yetmiş iki dil seçildi araya sınur çekildi
    şol baḳışı biz baḳduḳ ki yermedük ʿām ḫāṣı[1321]
17. Yūnus imdi velī yerde gökde ṭopṭolı

26a

1. her bir ṭaşuŋ altında yüz biŋ ʿİmrān oġlı Mūsā
2. kime dost gerekse ben eydeyim ki ne ḳılasını
   ura ey dost baş terkin hīç aŋmaya n'olasını
3. dostdan yaŋa giden kişi kendizinden geçmek gerek
   dost yaġmalar cān mülkini alur göŋül ḳalʿasını
4. dost yolına gidenlere gėrü dönmek olmayası
   bilmez misin ġayretsize dost düşmen gülesini
5. degme kişi nice bilsün dost meclisi ḳandalığın
   cān ḳulaġıdur işidenler ʿāşıḳlaruŋ nālesini
6. degme cānlar lāyıḳ degül söyleyene ḫarc olmaġa
   ġanīmetdür ol ʿışḳ eri cānını dost alasını

[1320] Yazmada "ى" harfi eksik yazılmıştır.

[1321] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır

7. bu dünyāda dostdan artuḳ nesne sevmegil ey Yūnus
   bilimesin ḳamu ʿālem senden gėrü ḳalasını
8. zihī deryā ki ḳaṭreden görindi
   ne deryādur ne ḳaṭredür göründi
9. ʿaceb ḳaṭre ki deryā anda maḫfīdü
   bu maḫfī sırrı sen sende ṣor imdi
10. saŋa gel sen saŋa sen seni bul
    saŋa baḳ sendeki kimdür gör imdi
11. ḥicāb-ı nūr u ẓulmet küllī sende bil
    niçe sen sen nice ben ben durur imdi
12. sen fenā ol ki bulasın ẕevḳ-i vuṣlat
    bu sözüm düş midür saŋa yor imdi
13. saŋa senden yaḳın ol ṭaşra baḳma
    yürüyen mülke sulṭān ol yüri imdi
14. eger āyīne biŋ olsa baḳan yine bir
    gören bir görinen biŋ biŋ göründi
15. aṣılda ʿāṣıḳ maʿşūḳ ʿışḳ bir
    bu birden gerçi kim yüz biŋ göründi
16. ṣalādur kim ġarḳ olmaḳ dilerse
    Yūnus bu baḥre ġavvāṣ ol göründi
17. çıḳdum erik dalına anda yedüm üzümi
    bostān issi geldi eydür uġruladuŋ ḳozumı

26b

1. uġrılıḳ eyledüm aŋa bühtān eyledi baŋa
   bir çerçide geldi eydür ḳanı aldıġuŋ gözüŋi
2. andan ḳurtulmadın ne ėtdigümi bilimedüm
   öküz issi geldi eydür boġazladuŋ ḳazumı
3. bir putile güreşdüm aŋsuz ayaġum aldı
   anı da baṣamadum göyündürdi özümi
4. iplik vėrdüm çūlḫāya ṣardı yumaḳ eyledi
   becīd becīd ışmarlar ki gelsün alsun bezini

5. bir baġaya uġradum gözsüz sepet yoldaşı
   ḫaber ṣordum vėrmedi ḳayṣarīdür ʿāzimi
6. Yūnus bir söz söyledi hīç sözlere beŋzemez
   cāhillerüŋ ucından örter maʿnā yüzini
7. suʾālüm var ṭapuŋa ey senüŋ nicesi
   meşāyiḫ ne buyurur yol ḫaberin nicesi
8. vėrgil suʾāle cevāb ṭutalum olsun ṣevāb
   şuʿle kime gösterür ʿışḳ evinüŋ bacası
9. evvel ḳapu şerīʿat emri nehiy bildürür
   yuya günāhlarıŋı ḥarf-i Ḳurʾān hecesi
10. ikinci ṭarīḳatdur ḳulluġa bel baġlayup
    bu yolı ṭoġrı varanı yarlıġamış ḫācesi
11. üçüncisi maʿrifet cān göŋül gözin aça
    baḳa maʿnā-yı ṣūrete ʿarşdan yücesi
12. dördünci ḥaḳīḳat ere eksik baḳmaya
    bir ādem ola gündüzi ḳadir ola gėcesi
13. anuŋ gibi dervīşe iki cihān keşf ola
    anuŋ her āyeti erkān-ı ve'd-duḥanuŋ hecesi
14. şerīʿat güç işdür ṭarīḳat yoḳuşdur
    maʿrifetdür ṭarlıġı yollar mücāhidesi
15. dört ḳapudur ḳırḳ maḳām yüz altmış menzili var
    aŋa ėrene açılur vilāyet derecesi
16. bu dört yola çün vara ḳalanın hīçe ṣaya
    geçemez menzilde ḳalur yol eri yücesi
17. küfrüŋi atariken īmānuŋ urma ṣaḳın
    yoḳsa ṣırsın[1322] çömlegi sebīl olur cümlesi
18. ʿāşıḳ Yūnus sözleri muḥāl deyü söylemez

[1322] Yazmada şeklinde yazılmış hatalı yazım olmalı.

27a

1. maʿnā yüzüni gösterür bu şāʿirler ḳocası
2. bir ṣucıdan esridüm ki ʿarşdan yüce meyḫānesi
   bir sāḳīden içdüm şarāb cānlar ṭolı peymānesi
3. bir meclisdür meclisümüz anda ciger kebāb olur
   şol şemʿalar ki anda yanar güneş anuŋ pervānesi
4. anda yanan pervānenüŋ endāmı küllī nūr olur nūr
   ol bu oda hīç beŋzemez hem belürmez zebānesi
5. anda gey mest olanlaruŋ olur ene'l-ḥaḳ cānları
   Ḥallāc-ı Manṣūr gibidür anuŋ kimise dīvānesi
6. İbrāhīm Edhem gibidür anuŋ bekrī ḥarīfleri
   her kūşede yüz biŋ belḫ şehrince var vīrānesi
7. ṣād hezerān bāyezīdler anda maʿnālar çalarlar
   etüŋ nefsüŋ teʿāl olur çalġuŋ çün terānesi
8. Yūnus işbu sözleri cāhillere söylemesin
   uş göresin nice gelür cāhillerüŋ zamānesi
9. sen dünyāya benüm dėridüŋ saŋa da ḳalmış ola mı
   sen dünyāyı dost ṣanurduŋ yüziŋe gülmiş ola mı
10. dünyā kime ḳaldı bāḳī aç gözüŋi Ḳurʾān oḳı
    senüŋ daḫı ecel oḳı boynuŋı burmış ola mı
11. ėrmiş ʿömrüŋ āḫir olmış nāzīk tenlerüŋ ḳararmış
    gözlerüŋ gögi ṣararmış gül benzüŋ ṣolmış ola mı
12. arı ābdest almazıduŋ beş vaḳt namāz ḳılmazıduŋ
    hīç ölesin ṣanmazıduŋ bu miskīn ölmiş ola mı
13. ḳanı şol dünyā begleri giyeridi dürlü donları
    örtmişler ḳara ṭopraġı gözleri dolmış ola mı
14. bu mülke öŋdün gelenler dünyāya benüm deyenler
    bir ḳaç gün anlaruŋ daḫı yüzine gülmiş ola mı
15. Yūnus Emrem şerḥ eylemiş bī-vefā dünyā ḥālinden
    göŋül gözi perdelerin evliyā silmiş ola mı
16. ḥadīṯ-i Muḥammedden rehāvīdür vėrür idi cānı
    ol Cebrāʾīl ne dėdiyse işitgil dėyem anı

17. bundan ṣoŋra yā Cebrāʾīl iner misin bunda dėdi
    on kez daḫı inem götürem dėdi on dürlü gevher kānı

27b

1. evvel inem bu yėre bereketi götürem dėdi
   ḫalḳa aṣṣı olmaya dėdi öküş ola ziyānı
2. ikinci ḳardaşlardan şefḳati götürem dėdi
   şimdicek ḳardaşlar bulsa birbirinüŋ içer ḳanını
3. üçünci indigimde muḥabbeti götürem dėdi
   şimdicek yaḳın ḳoymadı[1323] ādemüŋ ol düşmeni
4. dördünci indigimde düzenligi götürem dėdi
   ḳamusı hep nefse uyup unıdalar Sübḥānı
5. beşincisi baylardan seḫāveti götürem dėdi
   kesile bu yer yüzinden anlaruŋ çün ḥasenātı
6. altıncısı beglerden ʿadl u dādı götürem dėdi
   yedi ḳat göklere çıḳa anlaruŋ ẓulm u efġānı
7. yedinci dervīşlerden ḳanāʿati götürem dėdi
   şimdiki dervīşlerde ṣabr ėder dervīş ḳanı
8. sekizinci nīsvāndan yüz ṣuyını götürem dėdi
   şimdiki ḫatunlaruŋ yüzsüzligidür nişānı
9. ṭoḳuzuncı nüzūlumda ʿulūm hem ʿameli götürem
   ʿilm ü ʿamel ḳalmaya götürem dėdi ḥükm ü Ḳurʾānı
10. onuncı indigimde dalāletler buluram dėdi
    bu ḫalḳı küfürde ḳoyup götürem ben çü īmānı
11. Yūnus Emreyi yā rabb sen ṣaḳla meded kederden
    kāfirdür inanmayan kim götürse gümānı gümānı
12. bir ucına varursa da ayrı degül ʿāşıḳ cānı
    ṣoruŋ cümle ʿāşıḳlara ḳıldan ḳıla bilür anı
13. evvel āḫir ḥayyu'l ḳayyūm ʿāşıḳlara maʿşūḳ idi
    ʿaḳluŋ varısa ḥisāb ėt geçmeyiser ʿışḳ devrānı

[1323] Yazmada "دی" yerine "در" yazılmıştır.

14. ṭuzaġa düşmiş ḳuş gibi çekindükçe bıraḳur ʿāşıḳ
anuŋçün cān boynına düşmişdür ʿışḳ urġanı
15. her kim ʿāşıḳam deyüben ḥasret göçerem dėrise
gözi ḥicāblıdur anuŋ görinmedi ʿışḳ cihānı
16. īmānlıdur cümle ʿālem sevdikli sevdigile
siz ḳamuŋuz ṭanuḳ oluŋ ʿışḳdur Yūnus īmānı
17. kimüŋ ki sensin ey ḳādir yollarda yoldaşı
senüŋ emriŋile anuŋ bezenmişdür içi ṭaşı

28a

1. ṭışında devlet erkānı içinde maʿrifet kānı
senüŋle göŋül vü cānı ne var gezerse ṭaġ ṭaşı
2. uẓun yaşın ṣoŋı ölmek döner aġlamaġa gülmek
seni bulmaḳ seni bilmek ḳurutmaz tā ebed ol başı
3. seni sevmekden oldum fāş oluḳ gibi aḳar çün baş
eger yaşarısam biŋ yaş ḳo aḳsun gözümüŋ yaşı
4. gözüm her dem seni gözler dilüm her dem seni söyler
bu cān u dil seni ṣoylar oŋulmaz yüregim başı
5. baş oldı yüregim senden degülsin ayru benden
dükendi gitdi uş sen ben kesildi benligim başı
6. ne ben ḳaldum ne benlik var sensin varsun aġyār hīçe[1324]
görinen āyīnedür çü sensin göremez seni şaşı
7. seni gören gėrü sensin ḳamu alup vėren sensin
ol naḳşı gösteren sensin ki sensin cümle naḳḳāşı
8. bu cümle naḳşı sen yazduŋ yüzinde rengi sen düzdüŋ
ḳamu yüzlerde sen yazduŋ ḳalem birle hep gözi ḳaşı
9. gelüŋ isteyelüm ol yāri bize luṭf eyleye bārī
bī-çāre Yūnus cānı fidā dost yolına başı
10. ʿışḳuŋ aldı benden beni baŋa seni gerek seni
āh ėderem düni güni baŋa seni gerek seni

[1324] Yazmada sözcük içinde "ي" eksik yazılmıştır.

11. ne varlıġa sevinirem ne yoḳlıġa yėrinirem
ʿışḳuŋıla barınıram baŋa seni gerek seni
12. ʿışḳuŋ zencīrini üzem deli olup ṭaġda gezem
sensin dün gün endīşem baŋa seni gerek seni
13. eger beni öldüreler külüm göge ṣavıralar
ben ḳabrümden çaġıram baŋa seni gerek seni
14. ṣūfīlere ṣoḥbet gerek zāhidlere cennet gerek
Mecnūna da Leylā gerek baŋa seni gerek seni
15. Yūsuf eger ḫayālüŋi[1325] bir gėce seni düşde göreyidi
terk ėderdi milkligin baŋa seni gerek seni
16. Yūnus çaġırurlar çün adım ün geldükçe öter adım
iki cihānda maḳṣūdum baŋa seni gerek seni
17. pāyānı yoḳ bu yoluŋ bu yolı kim varası
müşkili çoḳ bu işüŋ bu işi kim başarası

28b

1. bu yola yaraḳ gerek eksük gerek çoḳ gerek
ki demir yürek gerek bu ṣarp yola giresi
2. ince ṣırāṭ köprüsi ḳurılmış bu yolda
dosta giden kişinüŋ ṭoġrulıḳdur çāresi
3. her kimde doġrulıḳ var bilüŋ tamāmdur ol er
iki cihāna yarar ol erüŋ sermāyesi
4. doġrulıḳ mancılıġı doġru doḳundı meger çi
istiġfār ṭaşıla yıḳıldı nefs ḳalʿası
5. īmān aldanġuçları pāye vėrür bu yolda hemīn
nefse uyan kişinüŋ gitmez yüzi ḳarası
6. yetmiş biŋ riyā çerisi ḥarāmī[1326] var bu yolda
nefsüŋi öldürmiş gerek ol çeriyi ḳırası
7. sen gire gör ey Yūnus işbu yoḳlıḳ yolına
ḥaḳ yarī ḳılarısa ḥaḳ dīdārın göresi

[1325] Merinde şeklinde yazılmıştır.

[1326] Yazmada “ح” yerine “خ” yazılmıştır.

8. dost ḫaberin ṣorarsaŋ güzāf degül dost işi
   iki cihānda maḥrūmdur bellü bilüŋ dostsuz kişi
9. kimdür ki ol dostı göre dost dost deyü cānın vère
   şol ḳadem ol dosta ère unıda cümle teşvīşi
10. dost işi ʿaceb iş durur cān deŋizi ṭutuşdurur
    cānsuzlara bir düşdür gül ki yorsun ol düşi
11. ʿışḳ şevḳile ʿālem doldı bu ʿāşıḳlar andan geldi
    ʿışḳsuz biten çiçek ṣoldı ʿışḳıla dirilik ḫoşı
12. ya ben niçe dèyem anı ḳabūl ètmez o münker cānı
    aŋa lāyıḳ dirilik ḳanı yoḳdur anuŋ deki yoldaşı
13. dostı seven ʿāşıḳı görüŋ bu ʿışḳdur cānlara direk[1327]
    ʿışḳdur yerden göge direk ayruġı söz öküşi
14. Yūnus imdi sen yan düken ʿāşıḳlara ne sen ne ben
    yoḳlıḳ durur dostı seven ayruḳ ḳamu ṣav baḳışı
15. andan berü ʿışḳuŋ benümile yoldaş oldı
    raḥmān yolını baŋa göstermege baş oldı
16. cānum üzre durdı raḥmān çerisin derdi
    şeyṭān ilini çün urdı yaġma tarāş oldı
17. ʿışḳ nefs iline aḳdı ne varısa hep yaḳdı
    kibr ḳalʿasın yaḳdı anda çoḳ ṣavaş oldı

29a

1. nefs ili oldı ḫarāb kibr ayaḳlarda türāb
   getürildi perde vü ḥicāb dost gözime duş oldı
2. dost yüzin ʿayān gördüm sırruŋ ḫaberin ṣordum
   dèdi gizleyemezsin uş söyledüm fāş oldı
3. ʿışḳ aldı benüm elim gösterdi doġrı yolum
   ḥaḳḳa şükür ki ḥālüm bayaġıdan ḫoş oldı
4. anlar kim göz açdılar bu dünyādan hep geçdiler
   beḳāya ulaşdılar hep menzīlleri ʿarş oldı

[1327] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

5. bunlar ki bunda ḳaldılar dünyāya hem aldandılar
   yalancılar oldılar hep bunlar ḳāllāş oldı
6. ölenler ḥālini bilimez göz açup öŋüni göremez
   miskīn Yūnus Emremüŋ meger baġrı baş oldı
7. iki cihānı unıdur dosta göŋül vėren kişi
   yalan söyler ʿāşıḳ degül gözin dostdan ıran kişi
8. cān u cihān ne nesnedür ki ʿāşıḳ anı terk ėtmeye
   bir cānına biŋ cān alur dosta göŋül vėren kişi
9. cānını şükrāne vėre yüzün ayaḳlara süre
   erenler göŋline gire dosta göŋül vėren kişi
10. terk ėde cümle işleri iş ėdine dervīşleri
    aḳıda gözden yaşları ʿışḳa göŋül vėren kişi
11. ʿaḳıl gide ḥayrān ola dünyede ser-gerdān ola
    küfr anuŋ īmānı ola ʿışḳa göŋül vėren kişi
12. miskīn Yūnus ṣabr eyle bu dünyānuŋ zaḥmetine ki
    dürlü cefāya ḳatlanur ʿışḳa göŋül vėren kişi
13. kime göŋül vėrdimise benümile yār olmadı
    ḥālüm bilüp derdüm ṣorup baŋa vefādār olmadı
14. meger ḥaḳdan taḳdīr imiş göŋül ʿāşıḳ oldı saŋa
    hīç kimseler bencileyin ʿışḳa giriftār olmadı
15. ʿışḳdan degül şikāyetüm kendi ṭāliʿümden durur
    kendi yolın eremeyen cāhildür ol er olmadı
16. ʿışḳ bir ulu ḫilʿat durur bir niçeye vėrür çalap
    bir niçeler maḥrūm ḳaldı ʿışḳdan ḫaberdār oldı
17. İbrāhīme Nemrūd odın ʿışḳdur gülistān eyleyen
    ʿışḳdan naẓar olıcaġaz gülzār oldı nār olmadı

29b

1. bu ʿışḳdur ʿāşıḳı söyleden ʿışḳdur maʿşūḳa ėrgüren
   anuŋçün miskīn Yūnus bu ʿışḳdan ıraġ olmadı
2. dost yüzin ʿayān gördüm sırruŋ ḫaberin ṣordum
   dėdi gizleyemezsin uş söyledüm fāş oldı

3. ʿışḳ aldı benüm elim gösterdi doġrı yolum
   ḥaḳḳa şükür ki ḥālüm bayaġıdan ḫoş oldı
4. anlar kim göz açdılar bu dünyādan hep geçdiler
   beḳāya ulaşdılar hep menzīlleri ʿarş oldı
5. bunlar ki bunda ḳaldılar dünyāya hem aldandılar
   yalancılar oldılar hep bunlar ḳāllāş oldı
6. ölenler ḥālini bilimez göz açup öŋüni göremez
   miskīn Yūnus Emremüŋ meger baġrı baş oldı
7. iki cihānı unıdur dosta göŋül vėren kişi
   yalan söyler ʿāşıḳ degül gözin dostdan ıran kişi
8. cān u cihān ne nesnedür ki ʿāşıḳ anı terk ėtmeye
   bir cānına biŋ cān alur dosta göŋül vėren kişi
9. güzāf görmeyüŋ siz bu ʿışḳı her kime gelürse
   sulṭāna iltür başdan yıḳar ḫānumānını
11. ʿışḳ bāzirgānı sermāye cānı
    bahādur gördüm cāna ḳıyanı
12. zihī bahādur cān terkin urur
    ḳılıç mı keser himmet geyeni
13. yerme ādemi yereni ger bilürseŋ
    ḫor görmegil sen palās geyeni
14. aṭlāsı yitirdi palās götürdi
    Edhemī dėrler bunı duyanı
15. zühde inanma ṭāʿate dayanma
    ḥaḳ ḳabūl ėder kefen ṣoyanı
16. Manṣūr gördi ol benem dėdi
    oda yandurdı benem deyeni
17. oda yandurur külin ṣavurur
    şöyle mi gerek ḥaḳḳı seveni

30a

1. zinhār ey Yūnus gördüm dėmegil
   dāra çekerler gördüm dėyeni anı
2. taḫılları biçdiler hep bıraḳdılar ḫirmeni
   iki öküz bir adamla gün sürer dögeni
3. iki öküz dėdigim biri dündür biri gün
   ol düni gün içinde sürdi geçdi devrānı
4. boyunduruḳ ḳaydı-ŋıdur urulmışdur boynıŋa
   öküz dünyā cünbişi ḳayış ġaflet urġanı
5. egri zelve nefsüŋdür ṣındur uşansun anı
   dögen süren doġru yola ḥaḳḳa iletür seni
6. taḫıl göŋül oldı ecel nişānı düşdi
   çün ṣaḳaluŋ aġardı ṣoldı ʿömrüŋ nişānı
7. eliŋe oraḳ alduŋ bir bir derdiŋ nesneyi
   şundan ʿibret alsaŋ bilmez olursın yaʿnī
8. ḫirmenüŋ döndürdigüŋ devrānuŋ döndi senüŋ
   çarḫ-ı felek gerekdür döndürmek ister seni
9. çeç olduġuŋ öldigüŋ bir araya geldigüŋ
   bir yel esdi ʿömrüŋden ayrıldı ṣamanı
10. ḫirmen yerinde tāneler oġluŋ ḳızuŋdur senüŋ
    senden ṣoŋra yurt ṭutar izsüz ḳomaz ḫirmeni
11. nadaṣ senüŋ ṣoŋuŋdur alurlar mīrāṯ ḫorlaruŋ
    ḫirmen yerüŋ yurduŋdur ḳoyuban gidersin anı
12. gel imdi miskīn Yūnus bu sözleri şerḥ eyle
    bāḳī ḳalan Allahdur gėrü ḳalanı fānī
13. bu ne gülecek yerden aġlasaŋ ne ḳatı
    ʿAzrāʾīl seni ḳovar ḳanı cān ʿalāmeti
14. māl u mülküŋ ḳoyuban sine varasın sine
    ancaḳ yatasın sinde ḳopucaḳ ḳıyāmeti
15. iki ferişte ine gele ḳarşuŋa ḳona
    günāhlarıŋı yaza ṣala boynuŋa biti

16. günāhlarıŋı ṭartalar ṣırāṭ üstine ilteler
    zebānīleriŋ ṭutalar fiġānlar ḳılar ḳatı
17. oġlandan bize baḳmaya analar ḳıza
    şol gün geliser unutmaŋuz ʿaraṣātı

30b

1. Yūnus imdi sen daḫı gerçeklerden olıgör
   erenler pīşe ėdinmiş ṣabrıla ḳanāʿati
2. Taŋrı sevdi yaratdı evliyā-yı ḫāṣları
   ne gözinde perde var ne göŋlinde pasları
3. evliyā olan kişi meskenet olur işi
   sırrıla göŋül olur eylemezler sesleri
4. evliyā ṣoḥbetinde dünyā kelāmı olmaz
   yoḳ yere ḫarcamazlar müşrik gibi nefesleri
5. evliyā meclisinde ṭaş demir cūşa gelür
   bular girmez ḥammāma çü ger temizler ṭāsları
6. evliyā ḳapusında çoḳ ṭor ḳuşlar ögrenür
   zīrā kim velīlerdür Allahuŋ seyisleri
7. evliyā vü enbiyā başı Muḥammed Muṣṭafā
   terk eyledi dünyāyı kimdi libāsları
8. ol sevgilü dört yārı terk ėtdi cümle varı
   ʿışḳı içün geydiler ḫırḳa vü palāsları
9. baġdādda pīr dėmegi gözinde perde yoġıdı
   baḳıcaġaz görürdi ʿarşdaki ḫurūsları
10. bu ṭabaḳātuŋ başı ḥażret-i Veyse'l-Ḳarānī
    Muḥammedüŋ ʿışḳına hep çekdürdi dişleri
11. bu cānuma erenlerüŋ bir ʿaceb aḥvāli var
    dünyādan tīz geçdiler olmadı hevesleri
12. erenlerüŋ bāġçesinde bāġbān oldı Yūnus
    issinden öŋdin yedi ėrişen
13. bencileyin gören bu sevdigim yüzüni
    deli ola ṭaġa düşe yār ḳıla kendözini

14. kim şükrāne yetüre sırra bir kez seni görmekle
    ḫāṣ u ʿāmı gören kişi nite ėriser gözüni
15. dilile kim eydebile anuŋ cemāl-i vaṣfını
    cān dudaġı gerek ṭada anuŋ ḳılıcı ṭuzunı
16. kişi neyi severise dilinde sözi ol durur
    gönülsüz söylemesem gelür gönlüm alanuŋ sözüni
17. böyle şīrīn ḳılıcıla her ḳancaru baḳarısam
    yetmiş iki millete geçiriserdür sözüni

31a

1. hīç kimesne kākül-i Leylāyıla dosta ʿāşıḳ olmadı
   muḥabbet bur cunda ḳomış ʿāşıḳlaruŋ yıldızını
2. her kim severise anı ebed diri ḳalur cānı
   her dem dost ʿışḳıla geçire dün gündüzüni
3. eger zühre görseydi Yūnus neyi sevdigini
   terk ėdeydi ʿişretini unudaydı sāzını
4. şol dost benden yaŋa bilmezem nice baḳdı
   bu vücūdum şehrine bir ḫoş naẓar bıraḳdı
5. gözüm anuŋ yüzinden nice giderem ıraḳ
   anuŋçün ol benüm gönlümi şöyle ḳapdı
6. benüm ol dildārıla dek degül bunca işüm
   ol şīrīn ḳılıcı cānum bu boynına ṭaḳdı
7. kimden ögüt isterisem ṣabr gösterür baŋa
   bu ṣabır perdesini muḥabbet odı yaḳdı
8. ṣabrıla benüm işüm ḳaçan varısar başa aya
   cānuma cān bağışlar benüm ol dostuŋ nüvāḫtı
9. sevdikli sevdigile bile ḳopısar yarın
   bu ʿışḳ yarına güymez bu gün bile ṣoyaḳdı
10. Yūnusı dost mürveti ayırmaya kendözinden
    kim neyi severise cānı şuŋa uyaḳdı

11. çalap ādem cismini ṭopraḳdan var eyledi
    şeyṭān geldi ādeme ṭapmaġa ʿār eyledi
12. ẓāhirin gördi ādemüŋ bāṭınına baḳmadı
    bilmedi kim ādemüŋ için gevherinden eyledi
13. ādem ṭopraḳda yatmışıdı atlar dünyāyı ṭutmışıdı
    fikrile İblīsi gör yaʿnī himmetler eyledi
14. ol yerüŋ atlarını severdi ādem üstine
    ādeme mekr eyleyüp yaʿnī başdırup cenk eyledi
15. ādemüŋ göbeginden çalap yaratdı iti hep
    af deyü durup urdı itler güzer eyledi
16. çün döndi ādem devri geldi Mūsā ḳavili
    işbu söz baŋa ḳatı yoḳlıḳ eşer sır eyledi
17. Mūsā yöneldi Ṭūra ḥaḳḳıla münācāta
    gördü ki bir ṣu aḳar Mūsā naẓar eyledi

31b

1. Mūsā eydür görüŋ işbu ṣu ḳandan gelür
   böyle aḳarısa ʿālemi ġarḳa vėrür eyledi
2. ilerü vardı Mūsā laʿīn oṭurmış gördi
   Mūsā ṣordı laʿīne aġladıġuŋ nedendür eyledi
3. sen bilmez misin Mūsā benüm neden ayrıldıġum
   şunlar ögime düşdi beni giryān eyledi
4. varġıl eyitgil yā Mūsā raḥmet eylesün baŋa
   tevbe ḳıldı işine çoḳ istiġfār eyledi
5. oturdı Mūʿsī emāneti sözi muḫtaṣar eyledi
   Allahdan nidā geldi ḳanı emānet denildi
6. ol nidāya cānı fidā Mūsā niṣār eyledi
   varġıl eyitgil yā Mūsā raḥmet ėdeyin aŋa denildi
7. secde etsün Ādeme raḥmet ėdeyin dėdi
   Mūsā gelüp laʿīne dėdi laʿīn istiġfār eyledi
8. ben ṭapsam aŋa ol vaḳt ṭapardum dėdi
   ḳalmadı ḫod anuŋ ṭopraġı zīr ü zeber eyledi

9. maʿnā nedür İblīsden cāhillik ḳamu bizden
   ne duyduŋ işbu sözden sırrı esrār eyledi
10. çalap eydür şol ḳula ʿināyet benden ola
    ne şeyṭān anı azdurdı ne kimse kār eyledi
11. dile getürdi Yūnus sözi muḫtaṣar eyledi
    altı biŋ altı yüz yedi yıllıḳ ḳıṣṣayı
12. baŋa namāz ḳılmaz deyen ḳanı ben ḳılaram namāzumı
    ḳılarısam ḳılmazısam ol ḥaḳ bilür niyāzumı
13. ḥaḳdan artuḳ kimse bilmez kāfir müslimān kimdür
    ben ḳılaram namāzumı ḥaḳ geçirisem nāzumı
14. ol nāz dergāhından geçen maʿnā şarābından içen
    ḥicābsuz cān gözin açan ol bilür benüm sözümi
15. dost bundadur belli beyān gördüm dost dīdārın ʿayān
    bu ʿilm ü ḥikmeti duyan baŋa degindür namāzumı
16. göŋül gözi bīdār durur ḳanda baḳsam dīdār durur
    her kimde ʿaḳıl var durur ol aŋlaya bilür benüm sözümi
17. her dem dost ṣoyını ṣoylayup gizli sözi söyleyüp
    degme ʿarif şerḥ ėtmeye bu benüm gizli sözümi
18. sözüŋ maʿnāsına ėrüŋ bī-nişāndan ḫaber vėrüŋ
    dertli ʿāşıḳlara ṣoruŋ bu benüm dertli sözümi

32a

1. derd ʿāşıḳlar dermānıdur dertli ʿāşıḳlar ġanīdür
   ḳādir ḳudret ünidür işidenler āvāzumı
2. dost isteyen gelsün baŋa göstereyim dostı aŋa
   işbu sözüm öŋden ṣoŋa ben bilürem kendözümi
3. ey Yūnus imdi söyle ḥaḳḳı münkirler ṭutsun nişān
   pişür ḳotar ḥaḳ ḫonını ʿārifler ṭatsun ṭuzumı
4. dīnüŋ īmānuŋ varısa ḫor (gör)megil dervīşleri
   cümle ʿālem müştāḳ durur görmeklige dervīşleri

5. şems ü ḳamer müştāḳ durur dervīşlerüŋ ṣoḥbetine
   feriştehler tesbīḥ[1328] oḳur ẕikr ėderiken dervīşleri
6. tersālar ṭapuya gelür taḥt isleri zebūn olur
   daġlar ṭaşlar secde ḳılur görücegez dervīşleri
7. ʿāleme faḫr ol Muṣṭafā ʿışḳdur bütün ṣıdḳ u ṣafā
   ondan isteriseŋ vefā incitmegil dervīşleri
8. incidürseŋ āh ėderler ʿömrüŋ kökin ḳurudurlar
   gözsüz olursaŋ yėdeler tā bilince dervīşleri
9. gökden inen dört kitābı günde biŋ kez oḳurısaŋ
   va'llāh dīdār görmeyesin sevmeziseŋ dervīşleri
10. yer gök eydür ḫırḳa ḥaḳḳı himmetle olsun bāḳī
    çün pādişāh oldı sāḳī esridiser dervīşleri
11. Yūnus eydür bu ʿışḳ geldi ölmiş cānı diri ḳıldı
    sen ben demekligümden ḳaldı görücegez dervīşleri
12. niçe bir besleyesin sen bu ḳadd-i ḳāmeti
    düşdüŋ dünyā ẕevḳine unutduŋ ḳıyāmeti
13. ṭopraḳdan yaradılduŋ ṭopraḳdur aşluŋ
    ṭopraḳ olan kişilerüŋ n'eder bu ʿalāmeti
14. uşlu degül deli kişi dürli sarāylar yapan
    ʿāḳıbet vīrān olur ḳamunuŋ ʿimāreti
15. dervīş ḳazan ye yedür bir göŋül ala getür
    Kaʿbeden artuḳdur bir göŋül ʿimāreti
16. kerāmetüm var deyü ḫalḳa ṣālūṣlıḳ ṣatan
    nefsüŋi müslimān ėtsün varısa kerāmeti
17. nefsin müslimān ėden ḥaḳ yolına doġrı gider
    yarın aŋa olısar peyġamber şefāʿati

[1328] Yazmada "ح"yerine "خ" yazılmıştır تسبیخ

32b

1. yüz biŋ peyġamber gele hīç şefāʿat olmaya
   vāy aŋa ki olmazısa Allahuŋ ʿināyeti
2. Yūnus imdi sen daḫı gerçeklerden olıgör
   gerçek erenlerimiş cümlenüŋ ziyāreti
3. ol pādişāh-ı ḳadīm diledi bir ḥikmet eyleyeydi
   ṭopraḳ od u ṣu yėl aŋa söyleyeydi
4. bismillāh buyurdı getürdiler ṭopraġı
   ikinci teslīm oldı ḥāżır oldı ṣu daġı
5. ṭopraġıla ṣu yoġuruldı bünyād oldı
   ṣūret dėnildi ṣoŋra aŋa ad oldı
6. üçünci yėl geldi ṭapudı anı
   dördünci od geldi ḳızdırdı anı
7. tamām ḳızarıcaḳ indirdi cānı
   cān ṣūrete gelmeklige fermānı oldı
8. pādişāh ḥikmeti aŋa dermān oldı
   cān ṣūrete girdi pür-nūr eyledi
9. ḳulir-rulir-rūḥu min emri rabbī çün dėnildi
   ṣūret cāna sevindi şükr eyledi
10. yüz biŋ benüm gibi eylerseŋ saŋa ne muḥāl
    dėdi el-ḥamdüli'llāh ʿalā küll-i ḥāl
11. ṭopraġıla bile geldi terk ü ḳanāʿat
    tevekkül ü ṣabr ḫulḳ u ġanīmet
12. ṣuyıla bile geldi dört dürlü ḥāṣıl
    ṣafā vü seḫāvet naẓar-ı vāṣıl
13. yel ile bile geldi dört dürlü heves
    tīzlik ü riyā vü yalan nefes
14. odıla bile geldi dört dürlü āled
    ṭamaʿla bevż ü buşı kibr ile ḥased
15. cānıla bile geldi dört dürlü ḫaṣlet
    edeb ü ḥayā vü ʿuzlet ü ḥaṣret

16. ʿaḳıl pādişāhuŋ ḳadīmlıġı pertevindendür
    ʿaḳıl üç dürlidür ki biri ʿaḳl-ı maʿāşīdür
17. bir ʿaḳl u cüzʾīdür biri ʿaḳl u küllīdür
    ol ʿaḳıl kim maʿāşīdür dünyā terkin bildürür
18. ol ʿaḳıl kim cüzʾīdür uçmaḳ adın bildürür
    ol ʿaḳıl kim küllīdür Allah teʿāla adın bildürür

33a

1. īmān pādişāhuŋ hidāyeti pertevindedür
   hidāyet pādişāhuŋ muḥabbet pertevindendür
2. īmān üç dürlidür biri īmān ʿilme'l-yaḳīndur
   biri īmān ʿayne'l-yaḳīn bir īmān ḥaḳḳe'l-yaḳīndur
3. ol īmān ki ʿilme'l-yaḳīn durur aġızda yerlidür
   ol īmān ki ḥaḳḳe'l-yaḳīndur göŋülde yerlidür
4. ol īmān kim ʿayne'l-yaḳīn cānda yerlidür
   ṭuta geldigi īmāndur cānla geldi cānla gider
5. uçmaḳ pādişāhuŋ faẓl-ı pertevindendür
   ṭamu pādişāhuŋ ʿadl-i pertevindendür
6. ṭopraḳ pādişāhuŋ ġanīlıġı pertevindendür[1329]
   ṣu pādişāhuŋ nūrı pertevindendür
7. yel pādişāhuŋ heybeti pertevindendür
   od pādişāhuŋ ḫışmı pertevindendür
8. ṭopraġıla ṣu ki uçmaḳda yerlidür
   od u yelile gelenler ṭoḳuz kişidür
9. bularuŋ her biri biŋ başlarıdı
   biŋer biŋer erleri var durur
10. ḳatına kim gelürise kendilere ḳatalar
    ṭopraġıla ṣuyla gelen on üç kişidür
11. bular daḫı biŋ başları durur
    biŋer biŋer erleri var durur

[1329] Bu kısım Risaletü'n Nushiyye'ye aittir.

12. kim ḳatına gelürse uçmaġa iledürler
    ol dört kişi kim cānıla geldiler
13. bular daḫı biŋ başlarıdur
    biŋer biŋer erleri vardur
14. bu dört kişiyle gelenler durur
    dīdāra müstaġraḳ olası durur
15. ṭopraġıla ṣuyla gelen kişiler
    uçmaġa müstaġraḳ olasıdur
16. odıla yelile gelen kişilerdür
    ṭamuya müstaġraḳ olasıdur
17. imdi bilmek gerekdür ki ḳanḳı bölükdensin
    ḳanḳı bölük sözün ṭutarsaŋ o bölükdensin
18. va'llāhu ʿalem bi'ṣ-ṣavāb

33b

1. diŋle imdi söz şerḥ eyleyeyin
   birin birin anı saŋa dėyeyin
2. pādişāh ḥikmeti ḳadīmden idi
   bu bir ḳaç şerḥ söz ādemden idi
3. bu muḫtaṣar cihān iki cihānca
   dike baḳarısaŋ yüz biŋ anca
4. ʿaẓīm cihānı bil göŋül cihānı
   seni izleriseŋ göresin anı
5. ḫaber vėrürsem nefs cihānından
   ümīdüŋ varısa gidesin cāndan
6. iki sulṭān durur saŋa ḥavāle
   her birisi diler mülki ol ala
7. birisi Raḥmānī cān ḥażretinde
   birisi ḫaricī ġāret ḳatında
8. gör imdi sen kimüŋsin sen kime ṭaparsın
   kime ḳapu açup kime ḳaparsın

9. on üç biŋ er durur Raḥmānī leşker
   lā-ḫavf[1330] kimseden ḳamusı gey erler
10. ṭoḳuz ʿalem durur nefs ḥaşeratı
    müdām eyerlüdür[1331] bunlaruŋ atı
11. nişānı ol durur ki yüzleri ḳara
    nefr ü şikāyet nereye vara
12. gey ṣaḳın sen bulardan olmayasın
    nefsüŋ dīvānına yazılmayasın
13. ṭutma nefsüŋ sözin cān beslerseŋ
    pür-nūr olasın söz eslerseŋ
14. ḥaḳīḳatdür ki nefs sulṭānı bilmez
    anuŋçün sipāhī dirlik dėrilmez
15. gey laṭīf cān gerek şāh ḥażretinde
    ırılmadın ṭura sulṭān ḳatında
16. nefs-i ḳadīmi ṭurucı sulṭāna ʿāṣī
    üç ḳulaç ip durur anuŋ bahāsı
17. tekebbürdür nefs sulṭānı göremez
    küfre gider yolı hīç anı göremez
18. bu nefs oġlanları ṭoḳuz kişidür
    küfr ü nifāḳ müdām anuŋ işidür
19. ulu oġlı ṭamaʿ ögüt işitmez
    ʿālem mülki anuŋsa daḫı aŋa yetişmez

34a

1. biŋ er ṭonlı ṭurur ṭapusında
   ʿālemler esīr olmış ḳapusında
2. etile ḳopan ṭamarı kim ṭoyura anı
   çün sever dünyāyı oldur īmānı

[1330] Yazmada “خ” yerine “ح” yazılmıştır.

[1331] Yazmada fazlafan “پ” yazılmıştır.

3. neyi severiseŋ īmānuŋ oldur
   n’ėdesin sevmegi çün senüŋ oldur
4. sevdigüŋdür seni senden eliden
   nereye dilerse ol yaŋa giden
5. ẓāhirüŋ neyse bāṭınuŋ oldur
   endīşeŋ neyse ol yaŋa yoldur
6. sevdigüŋden öte hīç menzilüŋ yoḳ
   işe maʿnā gerek söz bilici çoḳ
7. daʿvā ṣıġmaz bu yolda maʿnā gerek
   her kim bu yola ʿāşıḳısa anı gerek
8. bir gün ṭururdum ʿaḳıl ḳatında
   ne lāyıḳ dėdüm şāh ḥażretinde
9. gördüm bir şaḫṣ gelür beŋzi ṣararmış
   delim müddetmiş ol yav(u)[1332] varmış
10. geldi ʿaḳıl öŋinde tīz ṭapu ḳıldı
    şükr ėder ḫāliḳe çün anı buldı
11. gerçek ʿāḳılısaŋ bir beni görgil
    tīmāruŋ varısa dādumı vėrgil
12. bir gün eyitmedüŋ bir görelüm anı
    ṣormaduŋ kimseye o kişi ḳanı
13. ben ṭamaʿ kervānla yoldan ayrıldum
    hīç aŋmaduŋ beni saŋa ne sözdüm
14. buŋalı geldüm saŋa bir ḥālümi bilgil
    tīmāruŋ varısa yaşumı silgil
15. ben ṭamaʿ zindānından çıḳamazın
    dīvārı berkimiş hīç yıḳamazın
16. gey erenlerdür zindānı bekle
    zebūnsuz kimseden demir yürekler
17. biŋ er ṭonlı ṭurur ṭamaʿ çerisi
    gey mübārizler durur her birisi

[1332] Yazmada tek “و” yazılmıştır.

18. kimi ṭutarısa zindāna urur
    ayaġına daḫı demir buyurur
19. suʾāl ėtdüm bunlara ol ne kişisiz
    adıŋuz kim durur kimüŋ ėşisiz

34b

1. eydür bu ḳamusı nefs ḳullarıdur
   ṭamaʿdārlar yeri ṭamudadur
2. anuŋçün ḳanāʿat āsūdedür
   dünyā seven kişiler esfeldedür
3. ol kişinüŋ yeri yurdı anda ola
   pes anuŋ gibi kişiler ḳanda ola
4. bilmezidüm beni aldadı ṭutdı
   bugün yarın deyü ʿömrümi yutdı
5. birin birin ʿaḳıl sözi işitdi
   tefekkür eyledi kendüye gitdi
6. gėrü geldi ʿaḳıl ögütler anı
   bize gelenlerüŋ ḳurtıldı cānı
7. bize geldiŋise endīşe yemeye
   n'ėdeyim ne ḳılayım deyü endīşe yemeye
8. ḳaġırdum ki ḳanāʿat gele şimdi
   ne ḳılar düşmene baḳaṭur imdi
9. çaġrışur muştucı geldi ḳanāʿat
   geyer ḥarīr ṭonlar binerdi bir aḳı at
10. gördüm yaşıl ʿalem bulındı çıḳdı
    eslemez kimseyi yavlaḳ ınıḳdı
11. çavışlar çaġrışurlar ṣaġında ṣolda
    eydür ṭurmayuŋ degme bir yolda
12. anı gördi ḳaçar nefs ḥaşeratı[1333]
    gör imdi nitedür ḫāliḳ ṣıfātı

[1333] Yazmada "ا"eksik yazılmıştır.

13. ṣınıḳdı cümlesi gėrü ḳayıḳmaz
dökdi oġlan ḳızın kimseye baḳmaz
14. cümlesi biri birin yüklendi ḳaçdı
lāzım oldı ḳılıç işi oldı nā-çār
15. ḳılıcı ḳanlılar cümlesi hep ġāzī
uçar ḳuşa yeter atları tāzī
16. urdı ilin şehrin bulunladı anı
kimüŋ başı yeter kim oldı ġanī
17. kim anda hāy u hūy nefr ü fiġān
muḥāldür kimseye kim ḳurtara cān
18. bildigüŋ işleri gör ʿāleme aḳdı
ḳırdı oġlan ḳızın şehrin yaḳdı
19. gėrü geldi melik taḫta oturdı
sipāhīler ḳamusı ṭapuya ṭurdı

35a

1. cümle il ü şehirler ġanīmet oldı
nereye varursaŋ pür niʿmet oldı
2. görünmez oldı ol ḳızıllıḳ āfet
maṭır-bāzlar cümlesi oldılar māt
3. ḫarīfler cümlesi ṭāʿate meşġūl
zebūnsuz cümlesi pādişāha ḳul
4. otururlar cümlesi cān meclisinde
ferāġat oldılar ḳadeḥ elinde
5. āzād oldı bular ḫoş geçerler
şarāb ṣunar sāḳī dün gün içerler
6. āzād bular oldı bular ḳayġuları yoḳ
eginleri bütün hem ḳarınları ṭoḳ
7. rızḳlı ol durur ʿömre pāyāndan
n'ėdem ne ḳılam dėmek od olur andan
8. miḥmāndar kendidür ol pādişāh
ırılmadın ṭurur bu ḫon hemīşe

9. yüz biŋ sen begleri geldi yedi
   daẖı bikir durur kim egse bildi
10. yüz biŋ yıl yeriseŋ ẕerre gedilmez
    baḳamayan kişiler anı göremez
11. muṭlaḳ ol dirlige ėren kişiler
    maʿşūḳ yüzüni gören kişiler
12. ḥaḳīḳatdür ki bular ebedī ḳalur
    her dem yeŋi naṣībden sebaḳ alur
13. Yūnus cümle sözüŋ saŋa farīżde
    çün söz senüŋdür pes kim işide
14. daẖı sözüŋ varısa sen saŋa söyle
    ẖāṣ u ʿām gönlünden şeyli'llāh eyle
15. diŋleriseŋ deyem yeŋi naṣīḥat
    ṣaḳın yolda durur buẖlıla ḥased
16. ḳadīmden ol iki hemdeşler
    ḳanda yürürse bildigin işler
17. buẖl u bir kişidür her dem rencūr
    vücūdı ṣaġ yürürken rencile pür
18. kendi mażarratından yine kendi ḳaçar
    nerede şeyʾ bitmezise ol anda eker

35b

1. her ne işlerise kendiye ziyān
   kim ola kendi özine öyle ḳıyan
2. ger şeker yerse dadı ṭalı yoḳ
   ṭatlı dirligile bir dem ḥāli yoḳ
3. anuŋçün buẖl eli ėrmez işe
   kimse içün ḳuyu ḳazan kendi düşe
4. saŋa eydeyim buẖl neydi-gin
   kendisi ṣaḳınur kendi yedigin
5. kendi ḳazancını kendiye vėrmez
   baġlıdur elleri ol işe ėrmez

6. bu ne ḥāldür saŋa ey fāʾidesüz cān
   ġayretüŋ yoḳ mıdur ey fāʾidesüz cān
7. ger cānuŋ varısa ne ḥālde cismüŋ
   ne kişi dėrler saŋa ya ḳanda ismüŋ
8. bu ne güne naẓardur bu ne ferāset
   bir dem olmaduŋ sen senüŋle ḫalvet
9. muḥāldür ʿāḳıl olasın bu ḥālile sen
   ya bir alḳış alasın kimseden sen
10. sevmegil dünyāyı sen ḳala senden
    dilerseŋ dilemeziseŋ ḳala senden
11. Süleymāndan ṣāhib mülk olmayasın
    ḥaḳīḳatdür ki benlik ḳalmayasın
12. öyle ṭut ki Süleymān idüŋ sen
    mülk daḫı bayaġı ḳanı Süleymān
13. buḫl u ḥased seni ḥaḳdan ayırdı
    ġayreti himmetüŋ ḳancaru vardı
14. ḥasūdlıḳdan kimse ne fāʾide görmedi
    kime ne lāyıḳısa ol anı vėrür
15. beni neye geregim ol bilür yegrek
    ḳādirdür işine kime ne gerek
16. senüŋ naṣībüŋe sen naẓar eyle
    anı daḫı bıraḳ ol ḳadar eyle
17. zekātsuz ḥayvānāt ṣadaḳasuz māl
    ber-ḫūrdār olmaya anuŋ gibi māl
18. inanmazısaŋ baŋa sen anı izle
    ben ne dėdimse sen anı gözle
19. ne ḥācet ben deyem çıḳdı fiʿlüŋ
    nişānuŋ ol durur baġlanmış elüŋ

36a

1. buḫl ḳandayısa Ḳārūnla ḳopar
   ancılayın ol daḫı mālına ṭapar
2. Ḳārūna māl içün buyruḳ indi
   vėrmedi ʿöşrüni ṭūfān ṭutdı
3. vėrmezin deyicek yėr yutdı anı
   ṭopuġından dizine geldi cānı
4. feryād ėder Ḳārūn ḳoġıl vėreyin
   boynumdan ol naṣībi gidereyin
5. çü Ḳārūndan işitdi ol cevābı
   anı gerçek ṣandı kesdi ʿaẕābı
6. yėr ḳoyıcaḳ anı ʿöşrüni seçdi
   ḳıyamaz vėrmege cānından geçdi
7. eydür ki bunca ʿöşri nice vėreyin
   vėrürsem yėr yüzinde nice ṭurayın
8. bunca māl eksülince ben öleyim
   gözüm görür iken nice vėreyim
9. vėrmedi ʿöşrüni devleti döndi
   ol ḫaber olıcaḳ yer gėrü ṣundı
10. ṭutdı ikileyin beline degin
    vėrmedi ayruḳ hīç dilegin
11. gördi evren degül Ḳārūn ṣūreti
    ṭuyamaz ol işe ʿaẕābı ḳatı
12. feryād ėder Ḳārūn bir kez daḫı ḳoŋ
    bolay ki ṭāliʿüm olandı öŋ
13. ḳatı şarṭ eyledi kim ʿöşrüni vėre
    mālın fidā ėdüp ḫışmı gidere
14. yer ḳoyucaḳ anı gėrü yol yonuldı
    vāy ol kişiye kim darb uruldı
15. peşīmān oldı yer yine ṭutdı
    boġazına degin Ḳārūnı yutdı

16. bu kez eyledi Ḳārūn zār u feryād
    ḳatılıḳdan idi aŋa ol iḥdād
17. boġazına degin ṭutıldı ṭurur
    ḳıyamaz vėrmege cān terkin urur
18. ḳatılıḳ eyledi işi uzatdı
    gözi baḳarken mālı yer yutdı
19. kendi kendi daḫı māl ögünce
    her gün ḳahra gider kendi boyunca

36b

1. ḳıyāmete degin yüzi ḳoyun gider
   imdi ḳıyāmetde aŋa gör n'ėder
2. oddan zencīr ḳılalar anuŋ mālını
   cümle ʿālem göreler anuŋ ḥālini
3. zencīr ola anuŋ boynına düşe
   ḫāṣ u ʿāmm cümle ʿālem hep üşe
4. maḫşerīler ṣoralar kimdür bu ḥāl
   boynı zencīrli ḳalmışdur vebāl
5. mālın seven kişinüŋ ḥāli budur
   boynına zencīr olmış mālı budur
6. her kim ol ḥaḳ yolından ṭaşra ṭura
   kendi boynına elile zencīr ura
7. cümle baḫīllerüŋ işi ol ola
   ḳadīmi naṣīb idi aŋa ol ola
8. kimüŋ kim buḫlıla ola aḥvāli
   kendi ḳatında yoḳ kendi mecāli
9. kimüŋ kim kendiyle ḳadri yoḳdur
   gözi görmez anuŋ naẓarı yoḳdur
10. düşmiş buḫl ʿilmin yeg naẓar issi
    görmiş ṭutılduġın ṣāhib ʿār issi
11. diler ki buḫl elinden ḳurtıla ol
    ʿayān ola aŋa ḥaḳdan yaŋa yol

12. gelüp ʿaḳl öŋine yüz yere ḳoydı
    eşer ėtmiş aŋa baḫīllıḳ odı
13. āġāz ėtdi yigit sözin duyunca
    müstemiʿ oldı ʿaḳl ol deyince
14. maʿṣiyyetüm öküş endīşem delim
    buḫl elinden gerek alasın elīm
15. ʿömrüm geçdi ḥayfā ki geç uyandum
    bu dünyā baŋa bāḳī ḳala ṣandum
16. dilerem ki baŋa feryād ėresin
    güç görmiş kişiye dād vėresin
17. gör imdi ʿaḳıl bu kez ne düziser
    ḥased ol kişiden ümīd üziser
18. ʿaḳıl bir kişidür ḥażrete baḳar
    ʿaḳla uyduŋısa kim saŋa baḳar
19. ḥażretde anuŋ ḥāceti maḳbūl
    ḥāṣıldur maḳṣūdı kim oldıysa ḳul

37a

1. ʿaḳıl eydür bugün gel ḳulaġuŋ aç
    seḫāvet ḳandayısa ol yaŋa ḳaç
2. elüŋ ala seḫāvet gidebile
    göstere ḥaḳ yolın ḫoş tertībile
3. söz tamām olıcaḳ seḫāvet ėrdi
    ḥasenāt yüzinden niḳāb getürdi
4. oloḳdem cümle mālın yaġmalatdı
    bu dünyā cīfesin ol ṭaşra atdı
5. gördiler kim necīsi ṭaşra düşdi
    baḫīller it gibi çep çevire üşdi
6. it durur ṭuruşup dünyāya ṭālib
    ed-dünyā cīfetün ve ṭālibuhā kilāb[1334]

[1334] Dünya leştir, taliplisi köpeklerdir anlamında bir hadis.

7. çü merd kişilerüŋ dünyāsı terk-dür
   anlaruŋ īmānı Allaha berk-dür
8. sevmedi dünyāyı saḫī kişiler
   bāḳī dirlik istediler buldılar
9. bāḳī ʿālem görindi gözlerine
   ʿışḳ oturdı cümle anuŋ yerine
10. anuŋçün gözleri ḥaḳḳa açıldı
    deryādan anlara raḥmet ṣaçıldı
11. her nesi varısa terk ėtdi yola
    öyle varan kişiler maʿşūḳı bula
12. biŋ ʿilm ü ʿamel bir terke degmez
    terki yoḳ kişiler maʿşūḳı bulmaz
13. enbiyā vü evliyā hep terkile meʾmūr idi
    terk aŋa vācib ki cān terkin urdı
14. ʿizzetde ṭurana terk muḥāl ola
    bunda bilinmeyen ya ḳanda ḥal ola
15. yüce yerdedür dostı görenler
    nesine ḳayırsın göŋül vėrenler
16. hīç şeyʾe ḳayırmaz göŋül erleri
    terk-i tecrīdi sever maʿşūḳ buları
17. ḫānmān bekleyüp kim göre anı
    ḳomayınca tamām fānī cihānı
18. anı ḳoyup ḳoydı seḫāvet issi
    öyle buyurur saŋa bu yol bilisi
19. yüz biŋ yol yügrügin bir saḫī örtdi
    bu meydān ögdülin oldı gitdi

37b

1. yüz biŋ daʿvā ḳılanlar aŋa ėrmez
   anuŋ bir ẕerresini kimse görmez
2. sekiz uçmaḳ bezendi saḫī içün
   daḫı mevkūf durur ol aḫī içün

3. saḫī bir kişidür ki uçmaġa baḳmaz
   daḫı ḥūrī ḳuṣūr u tāca baḳmaz
4. anı duyanlara ne cennet ḥūrī
   terke girenlere ne taḫt u ḳuṣūr
5. anuŋçün müşāhide balḳır aŋa
   ḳayıḳmaz bir ẕerr(e) ol degme yaŋa
6. müşāhede ėdenler neye ḳayıḳsun
   hemān anlar dāʾīm ol dosta baḳsun
7. n'ėder iki cihānı dosta giden
   sermāye ʿışḳ olur sevmek ėlinden
8. sermāye ʿarża geçmez ʿışḳ ḳatında
   varlıḳ edeb degül şāh ḥażretinde
9. saḫī varur iseŋ ʿışḳı bulasın
   terk-i tamām olıcaḳ ʿışḳda ḳalasın
10. seḫāvetüŋ ʿivażını ʿışḳ baġışlar
    ʿışḳ içinde bulınur ʿaceb işler
11. ʿışḳ yolın bulana ne sermāye māl
    iki murād bir göŋülde olmaḳ muḥāl
12. güzāf yerden degül bu senüŋ dėdigüŋ
    kim bulur sen seni ne istedigüŋ
13. senüŋle sen ṭanış ḳandasın ḳanda
    naṣībüŋ ol idi gümānda
14. seni senden laṭīf kim bilibile
    geçirdüŋ ʿömrüŋi ne dirligile
15. dirligüŋ neyse oldur ölimüŋ
    bu günki gündür yarınki günüŋ
16. ḥaḳḳı ṭuyanlara bu gün yarın yoḳ
    işüŋi bunda bitür uzatma ayruḳ
17. kimüŋ ki ḥasenātı yarına ḳaldı
    öyle ṭut balıġı bardaġa ṣaldı
18. n'edivėre saŋa yarınki ḫaber
    cümleler bunda ḳaldı ṣatu bāzār

19. her kim ki aḥvālin yarına ḳoydı
    kendi başına kendi od ḳoydı

38a

1. anuŋçün pādişāhuŋ bunda ḥāżır
   ne işüŋ var farīża ey daḫı bir
2. gözüŋ görürken gel bir ḥaḳ öŋine
   ḳoymaġıl nefsüŋi kendi kegine
3. niçün ḳorsun seni düşvār sāʿate
   ne ʿaḳlıla ḳoparsın ḳıyāmete
4. cümle çig işleriŋi gel bunda pişür
   yol uzaḳdur yüküŋ bunda düşür
5. bunda bitmeyen işüŋ anda bitmez
   ṣaġır mı ḳulaġuŋ niçün işitmez
6. her kim ki ḥisābın ol bunda vėrdi
   anuŋçün bī-gümān ol ḥaḳḳa ėrdi
7. saḫīlar ṭuydı bunda işbu ḥāli
   anuŋçün s̱ābit oldı ḥaḳ viṣāli
8. Yūnus saḫılıġa vėrdiŋise özüŋ
   eyit imdi söylensün dillerde sözüŋ
9. vücūhuŋ yoġısa göŋüllere git
   boyun vėrmez ṭamarları yeŋi sekit
10. göŋül eri ögüdin ḳoma elden
    ol ḳurtara seni dürlü fiʿlden
11. ögüt ṭutarsaŋ ḳoyma etegin
    tāc eyle başıŋa ol saḫī begin
12. degme yerde degüldür hemīşinüŋ
    saʿādetdür saŋa ol öyle bilüŋ
13. gözüŋi eyle müdām sen eyü yoldaş
    devletüŋ artura anuŋ gibi eş
14. diŋlerise̊ŋ naṣīḥat ḳoyam ḳulaġa
    eylemeye ʿömrüŋde hergiz ʿacele

15. kimüŋ kim ṣabrıla ola ḫaberi
    ʿayş u ʿişret ola anuŋ bāzārı
16. saŋa cānum fidā ey ṣabur issi
    seni diler benüm cānum göresi
17. niçe kim ṣabrıla ḳāim olasın
    bu kevn mekānı senüŋile bulasın
18. kime kim ṣabrıla iş bu iş oldı müyesser
    aŋa vėrdi ḫüdā uş mülk-i diger

38b

1. deyem ṣabır aḥvālini ger diŋlerise
   libās eyle eger ṣabrī eriseŋ
2. anuŋçündür ṣabr ʿaṭā-yı devlet
   cümle müfsidleri ṣabr ḳılur māt
3. ḳanda yürürse ṣabr issi kiş
   müdām āzād olur ṣabırlı kişi
4. ṣabr saʿādeti müʾebbed ḳılur
   ṣabr kimdeyise gey naṣīb alur
5. işidüŋ Yūsufı ol çāh içinde
   ṭururdı ṣabrıla ol āh içinde
6. niceyidi bilimezin ol çāh uzunı[1335]
   çaġırup çıḳmaz idi Yūsufuŋ üni
7. niçe çaġırdıysa ün ṭaşra çıḳmaz
   ḳoydı çaġırmaġı ayruḳ çaġırmaz
8. baḳa yuḳaru ol çāh aġzı ıraḳ
   ışıġa aşaġı baḳarısa ṭaşla ṭopraḳ
9. dėdi yā rabb benüm ṣuçum var ola
   bu iş baŋa anuŋçün muḫtār ola
10. ṭopraġum bundayısa ḳanca varam
    ṣabr ḳılmazisem ne iş başaram

[1335] Yazmada “ز” yerine “ظ” yazılmıştır او ظلو ني

11. öyledür gözleri yuḳaru baḳar
    yeŋemez yaşını sel gibi aḳar
12. taʿaḵḳul eyleyüp ögini dėrdi
    dört yaŋa gitmeyüp ol ṣabra girdi
13. ėrgürdi devlete ṣabır aḥvālini
    ṣabır ṭatlı eyledi cümle ḥālini
14. ṭururdı ṣabr içinde bir ḳoġa indi
    Yūsuf gördi ḳoġayı sevindi
15. yapışdı ḳoġaya ṭartdılar anı
    o çāh oldı aŋa devlet nişānı
16. çeküp ḫādim anı ṭaşra çıḳardı
    zihī ol kişi kim ṣabrı başardı
17. ṣabırla Yūsufı gör neye ėrdi
    ṣabır kimdeyise bil ʿaḳlını dėrdi
18. ṣabr issi bilür nefʿini ṣabruŋ
    emīn olur belādan issi ṣabruŋ
19. ṣabır kimdeyise ol ʿarşa ṣunar
    ṣabır içre bulınur cümle hüner

39a

1. saŋa her ḥālile ṣabır gerek ḫoş
   ki cümle ḳahrı ṣabrıla ḳıla nūş
2. ṣabır gerek saŋa her ḥāl içinde
   ṣabırsuz kişiler ḳaldı ḳāl içinde
3. kimde kim varısa ṣabır aḥvāli
   mezīd ola kerem ü ḳadr-ı ʿālī
4. ṣabra gir bıraḳ sen cümlesini
   bulasın ehl-i ḥālüŋ zümresini
5. nebīler velīler ṣabra uġrar
   olasın sen daḫı uş ṣabrıla var
6. gözet ṣabrı ʿazīz olasın sen
   ṣabrı beklerisen maʿnā bulasın

7. ṣabırsuz kişilerüŋ dirligi ḫām
   yārī ḳalmaz aŋa āḫir serencām
8. ögüt gerekse ṣabırdan işit
   uzanayın dėrseŋ ṣabrıla git
9. ne işüŋ varısa ṣabır bitüre
   saʿādet her ṭarafdan ol getüre
10. emānet el-emānet ḳoma ṣabrı
    ṣabrıla bulasın Miʿrāc Ṭūrı
11. ṣabrıla vardı Miʿrāca varanlar
    ṣabrıla gördi dīdār görenler
12. Yūnus sen ṣādıḳısaŋ gir ṣabra
    ḳatı ḳaṣd eylemek gerek bu ṣabra
13. ṣabırdadur anuŋ buşısı ḳalmaz
    ki ḥaḳ s̱ābit olmayıcaḳ ḫūsı ḳalmaz
14. eger devlet dilerisеŋ yā ṣabır gün
    ḫudā bā ṣabrın ola beyān gün
15. ṣabrıla cümle aḥvāl buldı ġāyet
    ne meṯ ėtdi ṣabrı iş bu āyet
16. uṣaŋ ṭutma işüŋ yol emīnse
    kim olmasın fitne çıḳa yol kese
17. diŋle imdi eydem birḳaç naṣīḥat saŋa
    cüzʾü elinden ḫoş keleci iḫtiyār ola saŋa
18. ṭaşra ḳaldı bu şehirden ʿaḳıl maʿāşı
    ʿaḳl-ı cüzʾī baḳar böyle baḳışı

39b

1. anuŋçün dost yüzinden gözini ırmaz
   buçuḳ sāʿat ḫüdāsuz ayrı olmaz
2. anuŋ dost aldı şehrini serbest
   gerek dostla dirlik ola peyvest
3. ögüt alursaŋ sen bu ḫaberden
   gerek ḫaricīler gideler şehirden

4. şehir içinde beş biŋ er bir oldı
   ẖaricīyye hezīmet mümkün oldı
5. şehir feṯḥ oldı hep düşmen ṣınıḳdı
   bizüm ṭapucımuz āfāḳa çıḳdı
6. ki her bār işlenür kīnle ġaybet
   serencām ʿāḳıbet ola melāmet
7. anuŋçündür ki ġaybet ḳadīm degül
   ġaybet kimdeyise ādemī degül
8. ġaybet mertebesi bes ėrgürür
   naṣībi neyse ol anı vėrür
9. kimüŋ kim aġzı içre ġaybet ola
   ḥicāb içre ḳalup her dem māt ola
10. kişinüŋ ḥayżıdur aġzı ġaybeti
    ġaybet söyleyenüŋ ʿaẕābı ḳatı
11. eger varısa ʿaḳluŋ ġaybeti ḳoġıl
    ṭolıdur ẖazīne metāʿı bul alġıl
12. o şāhuŋ ẖazīnesinde dürr öküşdür
    benüm sözüm uyuyanlara düşdür
13. kim ki ol ḳapuya ḥācete vardı
    murādı neyse bil anı başardı
14. ʿadāvet ü ġaybetle ḳılma ṭāʿat
    meger cümleden ėdesin ferāġat
15. gerek fānī cihāndan el yuyasın
    muẖālif ṭamāʿı andan ḳoyasın
16. içerü gizli durur cümle yüz ẖū
    anı gösterme öŋdün kimseye yu
17. gerek ḳabuŋ yuyasın yaşını-sın
    neyse lāyıḳı anı ḳoyasın
18. ḳaṭırān ḳabına kim ḳoydı balı
    muʿaṭṭar yerdedür dostuŋ viṣāli
19. bu cümle ʿırḳıŋa hep ṣayḳal urdı
    ki her birine bir ḳullıḳ buyurdı

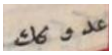
40a

1. gerek ḥālden ḥāle cümle düşesin
   mürūr u rūzgār ile pişesin
2. eger genc gerekse renc iletgil
   ögüt ṭutarısaŋ sen gence gitgil
3. bilmeziseŋ genci gel bildireyin
   saŋa bildirmeyeni buldırayın
4. ḥayyu'l-ḳayyūm ol bileyin dėrseŋ
   ḫazīne içre giresin eriseŋ
5. ḫazīneden alasın dürr-i gevher
   olasın maʿden-i gevher bir dürr
6. öyle bil ki ḥayyu'l-ḳayyūm ol
   sende bulasın kān u maʿden ol
7. ḫazīne bevvābı saŋa vėre yol
   dürr ü gevher alasın ḫazīne bol
8. degme tertīble kim bula bu genci
   öyle varımazsaŋ ḳoġıl saġıncı
9. saġıncıla kimesne bal yemedi
   bahāsın vėrmeyince dadmadı
10. yüküni baġladı her kim ki şekerden
    ḫaber alayduḳ saŋa ol erden
11. degül sözüm şeker içün birāder
    ne dėdigim bilür maʿnā bilen er
12. bilen maʿnā sözi sükkerden ıraḳ
    bileyin dėriseŋ eger sükkeri bıraḳ
13. severseŋ eger sükker mışırın sen
    göremezsin bizüm yer sükkerin sen
14. ḫilāfın nefsüŋ terk ėtsin anı
    görine göziŋe şol sükker cihānı
15. ṭaġ u ṭaş bizüm ilde cümle sükker
    ṭoḳuz biŋ kişi her dem anı öger

16. sebīldür cümleye anda şeker bol
    bu dünyā sükkerine beŋzemez ol
17. göreyin dėrseŋ terk ėt cihānuŋ
    ögüdüm ṭut eger varısa cānuŋ
18. saŋa göstermeyen bil ġaybetle kīn
    ʿadüvvüŋi dost ṣanursaŋ ey miskīn
19. ʿadüvvnüŋ[1336] ḫaberini imdi diŋle
    aŋa göre güzel dirlik yeŋile

40b

1. bu ġaybet kīn seni ırak̟ bırak̟dı
   gözine mīl çeküp nūrını yak̟dı
2. ṭoġan hemān günüŋ gėceye beŋzer
   miṣālin eydeyim ki bil neye beŋzer
3. şu gözsüz yer içre dünyāyı görmez
   meh güneşden ṭoġar hīç anı görmez
4. anuŋçün gözleri perde içinde
   k̟alupdur ẓulmetile ol k̟āb içinde
5. k̟ulaġı işidür şeklini göremez
   dirligi dād aŋa sırr vėremez
6. saŋa göstermeyen kīnile ġaybet
   k̟alursaŋ ol saġışda saŋa heyhāt heyhāt
7. beni ḫod ol ṭamardan ṭok̟ıyasın
   gözüŋ görmez dėrisem k̟ak̟ıyasın
8. gezer uġrı nihāyetsüz içüŋde
   yer içre oturur senüŋle günde
9. öli gibi bak̟ar gözüŋ nūr yok̟
   görmeyen özüni ne göre ayruk̟
10. ne işüŋ var senüŋ senden farīża
    bir ʿamel işlegil kim senüŋle gide

[1336] Yazmada “ن” yerine “ك” yazılmıştır

11. ne ḥāletdür seni sende unutduŋ
    kīn ü ġaybet ne dėdi anı ṭutduŋ
12. niçe bir görmemek açġıl gözüŋi
    od içinde ḳoduŋ sen kendi özüŋi
13. senüŋ gibi yavuz kim ola saŋa
    unutduŋ sen seni ayruḳ kim aŋa
14. ol kimse kim ola kendine düşmen
    bulmaḳ dost aŋa olmaya ehven
15. gözi görmez kişi sevmekden ayruḳ
    ḳanı sen dost ḳanı gözüŋi aç baḳ
16. sevgi degül görmeden sevdigi
    ḳabūl etmese göz n'eyleye göŋli
17. cümle sevmek dādın öŋdin göz alur
    anuŋçün ḥasreti dilde ḳalur
18. göz durur ḳıymet ḳoyan her cevhere
    ḳıymeti olmaz şeyʾe kim pūl vėre
19. gözi yoḳ kişi neye ḳıymet vėre
    ṣuyı yoḳ yerden ṣu alup kim gide

41a

1. gözi ʿārıż dili ḳābıż muṭlaḳā
   ṣuyı yoḳ yerden ṣu alup kim gide
2. gözi ʿārıż dili ḳābıż muṭlaḳā
   ola pīş-keş cānlar evvel ol ḥaḳḳa
3. her neye kim göz aŋa seve baḳar
   ʿādet oldur göŋli ol yaŋa aḳar
4. gözi yoḳ kişinüŋ sevmek nesidür
   dili ḳul eyleyen göz fitnesidür
5. beden gözi degül bu göz dėdigim
   bilürem ben neden ne işitdigim
6. göz oldur kim müdām cānānı göre
   farīżadur ol ḳula sulṭānı göre

7. bu baş gözi degül ol cān gözidür
   cānı olana ḳıble dost yüzidür
8. anuŋçün ol gözi cān ḳullıġından
   ki hergiz olmadı ol dünyā işinde
9. yeŋi dirlik gerek çün emr-i cāna
   ne dünyā vü ne āḫiret anı ṭuyana
10. cānı yoḳ kişinüŋ gözi açılmaz
    cānı gözi gören kişi beklemez
11. gözüŋ açılmadı meger cānuŋ yoḳ
    kīn ü ġaybet ṣuyına ḳanmaġuŋ yoḳ
12. üç yüz altmış ʿırḳuŋı uyḳu aldı
    kār-bān gitdi yüküŋ yabanda ḳaldı
13. daḫı yoyulmadı ol kīn ṭamaruŋ
    gine ḫarc oldı elüŋdeki varuŋ
14. bilmeziseŋ ġaybeti eydivėreyim
    şefāʿat nüktesine gey ḳıyayım
15. gördügini söylemek ġaybet durur
    udlı kişi ḥaḳḳıla s̱ābid durur
16. görmedigi söylemek bühtān-ı ʿaẓīm
    öyle dėdi saŋa bil Ḳurʾān-ı Kerīm
17. her kişiye farż olan kendi sözi
    kendi yolına baḳa kendi gözi
18. anuŋçün geldi kim ṭoġrı baḳa
    yarımuz ʿırḳıŋa ḥaḳḳı ol çaḳa
19. ḥaḳ sözinden yegrek söz yoḳ durur
    ḥaḳḳı ṭuyanları bil ḥaḳla ṭoḳ durur

41b

1. ḳoġıl ayruḳ sözi sen seni gözle
   seni sen kendi ṣuçuŋıla yüzle
2. kimesne ṣuç içün kimse-yi ḳınanmaz
   yere göge ṣuçı içün ṣuç ṣınanmaz

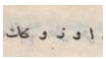
3. biregü ki ṣuç içün saŋa ḫaṭā yoḳ
   meyilsiz kişiye ata ana yoḳ
4. biregü söyleyen kendin unıdur
   anuŋçün ṣuçlıdur ol ʿāṣī ḫor durur
5. icāzeti yoḳ kişiye söyleme boş
   icāzet durur saŋa dė ḥaḳla nūş
6. eger söyleriseŋ sen ḥaḳḳı söyle
   icāzet yoḳ durur ayruḳsı meyle
7. nice sözüŋ varısa sen saŋa dė
   ne kim luṭf ėt senüŋ ġamuŋı sen yė
8. ne ḥācetdür saŋa ġayrı ḫaberi
   farīża cümleye kendi bazarı
9. özüni gözleyen kimseye baḳmaz
   daḫı iş dėrseŋ ol yaŋa aḳmaz
10. diliŋe alma ayruġı seni güt
    ḳınama kimseyi sen ṭut ögüt
11. kimsenüŋ ṣuçı saŋa z̲erre ėrmez
    biregü z̲evḳi[1337] saŋa çeşnī vėrmez
12. yer gökdekiyle ṭoymayasın
    kimse içün özüŋi ṣoymayasın
13. saŋa āvārelik niçe bir ola
    senüŋle sen bile ceh olsa gene
14. daḫı bir gün saŋa ṣataşmaduŋ sen
    kīn ü ġaybet ṭaġını aşmaduŋ sen
15. n'ola bir vaḳt küfrüŋi yeŋesin
    seni şerḥ eyleyüp seni öŋesin
16. ṣalāḥa saʿy ėdüp dolanmaġuŋ yoḳ
    öziŋe saʿy ėdüp hīç düzgünüŋ yoḳ
17. eger görse idüŋ kendi ʿamelüŋ
    bir gün aŋmaġa varmazdı dilüŋ

[1337] Yazmada fazladan "ز" yazılmıştır.

18. eger görse idüŋ yaraḳ ḳılayduŋ
    ḥisābın özüŋ[1338] bir bir alayduŋ
19. yabana gitme ayruḳ sen saŋasın
    senüŋ dirligiŋe çün sen sebebsin

42a

1. ḳaçarsaŋ biŋ biŋ sene iş senden ütmez
   ʿamelüŋ bildürür ḳandayısa gitmez
2. saʿādetdür bilesin bu naṣīḥat
   göre neye ḳıldığın kīnile ġaybet
3. nice yıldan berü ġaybete uymış
   serencāmın ʿāḳıbet ne ola bilmiş
4. görüp ne zecr ėtdigin ġaybetle kīn
   pişmān oluban dil tengi ġamgīn
5. deyüp aḥvālini derdile iŋler
   ʿaḳıl pādişāhından yardım ister
6. bu cümle vaṣf ḥālin ẓāhir ėtdi
   ʿaḳıl ne dėdiyse ol yola gitdi
7. işi doġrulıġa buyurdı ʿaḳıl
   segirt imdi baŋa taʿcil yārī ḳıl
8. ḳaġırdı doġrulıḳ yārenlerine
   zebūnsuz kendiye erenlerine
9. gör imdi ṭoġrulıḳ bize ne eyler
   yıḳup ġaybet evin düz yer eyler
10. cümlesinden doġrulıḳ üstün üzer
    ṣadāḳat eyleyen-ler ʿarşda gezer
11. ne ḥāil ʿarşıla ferş doġrulara
    vėrür kendiligin ol şāh bulara
12. bu cümle doġrulıḳdan ögüt alur
    ṣadāḳat dirligi müʾebbed olur

[1338] Yazmada fazladan "ك" yazılmıştır.

13. ezel ebed ḥāil doġrulara
    ḥicāb olmaz aŋa nihānı āşikāre
14. ṭışuŋ neyse içüŋ oldur
    neyse endīşeŋ ol yaŋa yoldur
15. dü kevneyn bir sarāydur bir naẓarda
    ki yoḳdur doġruya imrūz ferda
16. fidā cānum saŋa ey doġru varan
    müşāhide görür anı başaran
17. ʿāşıḳdur doġrulıġa doġru cānlar
    ṣadāḳatle bulur vuṣlat bulanlar
18. sezādur doġruluġa doġru kişi
    ṣadāḳat ehven eydür her bir işi
19. ḳamular gözgi durur sen baḳıcı
    senüŋ gözgüŋ durur seni çaḳıcı

42b

1. neye baḳarısaŋ gözi yüzüŋde
   kime ne ṣanurısaŋ hep özüŋde
2. ṣadāḳat doldurup göz baḳışına
   cümle yaŋlış şu nefsüŋden ṭaşına
3. ḳamular doġrudur sen doġruyısaŋ
   bulunmaz doġrulıḳ sen egriyiseŋ
4. ṣadāḳat ḫilʿatin ol vaḳt gėyesin
   ʿiyād-ı ḫāliḳe yeksān baḳasın
5. çırāḳ yandı delīli doġru bulındı
   ev içi aydın oldı[1339] uġrı[1340] bulındı
6. çü tārīḫ ü yedi yüz yedide idi
   Yūnus cānı bu yola fidā idi
7. çırāḳ kim dėdüm īmāndur o muṭlaḳ
   cemālin göstürür īmānluya ḥaḳ

[1339] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

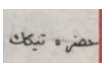
[1340] Yazmadasonda "ى" harfi eksik yazılmıştır.

8. doġrulıḳ ḫilʿatini çün sen geyesin
   ḫāṣ u ʿām ḫarcaya doġru baḳasın
9. şu uġru kim dėdüm şeyṭān-ı laʿīndür
   içimüzde maḳām düzer oturur
10. yıḳa gör miskīn anı sen ṭāʿatile
    bulasın maṭlūbuŋ sen ṭāʿatile
11. anı bilmez misin ʿömrüŋ geçiser
    ecel ėrüp ʿaybuŋı açısar
12. azın azın geçüp ʿömrüŋ gidersin
    bu gün yarın deyü günler ṣayarsın
13. Emre va'llāhu aʿlemü'l ḥaḳīḳatü'l ḥaḳ
14. yā ilāhī ger suʾāl ėderseŋ baŋa
    budur anda cevābum uş saŋa
15. ben baŋa ẓulm eyledüm ėtdüm günāh
    n'eyledüm ne ėtdüm saŋa ey pādişāh
16. sen ezelden beni ʿāṣī yazasın
    ṭoldurasın ʿāleme āvāzesin
17. gelmedüŋ ḥaḳḳumdan benüm kim dėdüŋ
    ṭoġmadın baŋa ʿāṣī beni ādem dėdüŋ
18. her ne dilerseŋ ḥaḳḳumda işledüŋ
    ne duşa ṭurdumısa sen duşladuŋ

43a

1. ben mi düzdüm beni sen düzdüŋ beni
   pür ʿayb niçün yaratduŋ beni ġanī
2. ḥabs içinde ölmeyesin dėyü aç
   mışmıl murdārı yedüm bir iki ḳaç
3. nesne mi eksüldi mülküŋden senüŋ
   ya sözüm mi geçdi ḥükmüŋden senüŋ
4. rızḳuŋ alup seni muḥtāc mı ḳoydum
   ya öyünüŋ yeyüben aç mı ḳoydum

5. geçmedi mi intiḳāmuŋ öldürüp
   öldürüp gözüme ṭopraḳ ṭoldurup
6. ḳıl gibi köpri yaparsın geç deyü
   sen seni gel dūzaḫumdan seç deyü
7. ḳıl gibi köpriden ādem mi geçer
   ya ṭayanur ya üzilür ya uçar
8. ḳulları köprü yaparlar ḫayriçün
   ḫayr odur kim ḫalḳa geçeler seyriçün
9. köprüŋ senüŋ daḫı muḥkem ola yol
   ki geçenler deyeler uş doġrı yol
10. mīzān ḳurduŋ ḫalḳ günāhın ṭartmaġa
    ḳaṣd ḳılduŋ beni oda atmaġa
11. mīzān anuŋdur ki ol baḳḳāl ola
    ya bāzirgān ya tācīr ya ʿaṭṭār ola
12. sen baṣīrsün ḫod bilürsin ḥālümüz
    ki ne ḥācet ṭartasın aʿmālümüz
13. eydürsin ki seni oda urayın
    şerriŋi bir dünüŋ aġarda göreyin
14. sen temāşā ḳılasın ben ḫoş yanam
    ḥāşā ki senden yā kerīm ü müsteʿānum
15. çün günāh murdārlaruŋ murdārıdur
    ḥażretinüŋ[1341] anı yumaḳ kārıdur
16. ol nedür kim anı açup ṭartsın
    dilerem kim luṭfuŋıla örtsin
17. ḳara ḳıldan çün aġardı bu ḳıl
    bu cihān sevdāların elden ḳoġıl
18. hele gelmedi Yūnusdan hīç ziyān
    saŋa maʿlūm āşikāre vü nihān
19. bir avuç ṭopraḳ içün bu ḳīl u ḳāl
    ne gerekdür yā kerīm ü ẕü'l-celāl

[1341] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır

43b

1. olmaya bizden saŋa ayruḳ cevāb
   söz budur va'llāhu āʿlem bi'ṣ-ṣevāb
2. çıḳdum erik ṭalına anda yedüm üzümi
   bostān issi ḳaḳıdı uġruladuŋ ḳozumı
3. uġrulıḳ ėtdüm aŋa bühtān eyledi baŋa
   bir çerçi de geldi eydür vėr aldıġuŋ gözgüŋi
4. daḫı andan ḳurtılmadum kimi bilmedüm
   öküz issi geldi eydür boġazladuŋ ḳazumı
5. kerpiç ḳodum ḳazana poyrazıla ḳaynatdum
   bu ne deyü ṣorana bandum vėrdüm özümi
6. iplik vėrdüm çūlḫaya[1342] ṣarup yumaġ ėtmedin
   becīd becīd ışmarlar gelsün alsun bezüni
7. bir putıla görüşdüm elsüz ayaġum aldı
   anı da başamadum göyündürdi özümi
8. bir siŋek bir ḳartalı ṣalladı yere urdı
   yalan degül gerçek durur bende gördüm tozunı
9. Ḳāf ṭaġından bir ṭaş şöyle etdiler baŋa
   öyle ki yola düşdi yüze yazdı yüzümi
10. bir serçenüŋ ḳanadın ḳırḳ ḳaŋlıya yükletdüm
    öküz daḫı çekmedi ḳırdı benüm ḳaŋlımı
11. bir baġaya ṣataşdum gözsüz sepet yüklendüm
    ḫaber ṣordum vėrmedi ḳayṣarīdür ʿazmi

[1342] Yazmada "ح"yerine "خ" yazılmıştır şeklinde yazılmıştır.

Ek 2 YÛNUS EMRE DİVANI ÇORUM NÜSHASI

1b

1. ey ʿāşıḳān ey ʿāşıḳān
   ʿışḳ meẕhebi dīndür baŋa
2. gördi gözüm ol dost yüzin
   ḳamu yas dügündür baŋa
3. ayruḳ baŋa yaş eyleme
   gönlümüzi paş eyleme
4. ḥaḳdan gelen görklü āvāz
   andan gelen ündür baŋa
5. ayruḳ baŋa ben dėmeyem
   kimesneye sen dėmeyem
6. ne ḳul ne sulṭān dėmeyem
   işidenler ḳala ṭaŋa
7. ol dost bizi verübidi
   var dünyāyı bir gör dėdi
8. geldüm gördüm ḫoş ārāyiş
   pes seni seven ḳalmaz aŋa
9. ḳullarına vaʿd eyledüŋ
   yarın görineyim dėdüŋ
10. ol dostlaruŋ sevindigi
    yarınum bugündür baŋa
11. ben ʿışḳuŋdan ayrılmayam
    dergāhuŋdan sürülmeyem

2a

der maḳām-ı rāst

1. ben dostla dost olmuşam kimseler dost olmaz baŋa
   münkirler baḳup gülişür selām daḫı vėrmez baŋa
2. ben dostla dost olayım cānumı ḳurbān ḳılayım
   ölmezden evvel öleyim dünyā bāḳī ḳalmaz baŋa
3. ben bir ʿāşıḳ bī-çāreyem başdan ayaġa yāreyem
   bir ʿaḳılsuz dīvāneyem ʿaḳlumda yār olmaz baŋa
4. ṣanmaŋuz beni deliyem dost bāgçesinüŋ güliyem
   Taŋrınuŋ ʿabdāl ḳulıyam kimse bahā ṣaymaz baŋa
5. ʿāşıḳ Yūnus bir niçe fānī cihānı terk ėdem
   yane yane dosta gidem perde ḥicāb olmaz baŋa
6. ḳādir Allah cemālüŋe ėrmezsem
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
7. murāduma maḳṣūduma ėrmezsem
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
8. ʿāşıḳ Yūnus bir niçe fānī cihānı terk ėdem
   yane yane dosta gidem perde ḥicāb olmaz baŋa
9. ḳādir Allah cemālüŋe ėrmezsem
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
10. murāduma maḳṣūduma ėrmezsem
    yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa

2b

1. dāimā ʿiṣyāndur benüm işüm
   nice olur ḳabirde ḳara başum
2. duʿādan unutma eşüm yoldaşum
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
3. ʿāṣī ḳulum berātına baḳ dėrse
   yüzün ḳarası gör ne çoḳ dėrse
4. yerin gögin arasından çıḳ dėrse
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa

5. oḳıyamayup berātumı şaşarsam
   maḥşer yerlerinde derde düşersem
6. ṣāliḥ ḳullardan ayrı düşersem
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
7. cānuŋı ala ʿAzrāʾīl destinden
   amān vėrmezem düşmānına dosta
8. indirirler seni ṭopraḳ üstine
   yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa
9. dervīş Yūnus ʿarş yerine varursam
   yüzüm ḳaraların anda görürsem
10. berātumı ṣol elime alursam
    yazuḳ baŋa ḥayıf baŋa vāh baŋa

der maḳām-ı ṣabā

11. benem ol ʿışḳ baḥresi deŋizler ḥayrān baŋa
    deryā benüm ḳaṭremdür ʿarş oldı seyrān baŋa
12. yoġiken bu bārgāh sen varayduŋ pādişāh
    āh bu ʿışḳ elinden āh-ı derd oldı dermān baŋa
13. dosta giderken yolum mülke ėrişdi elüm
    ʿışḳdan söyler bu dilüm ne ḳul ne sulṭān baŋa

3a

1. yėr gök yaradılmadın cān ḳalıba girmedin
   şeyṭān laʿīn olmadın ʿarş idi seyān baŋa
2. şerīʿat ehli ıraḳ ėremez bu menzile
   ben ḳuş dili bilürem söyler Süleymān baŋa
3. Ḳāf benüm ẕerrem degül ay u güneş ḳul baŋa
   aṣlum ḥaḳdur şek degül nām oldı insān baŋa
4. çün ṭoġdı Muṣṭafā ḳalbüme vėrdi ṣafā
   ol ėtdi ḥaḳḳa vefā andandur iḥsān baŋa
5. Yūnus bu ḫalḳ içinde eksiklidür ḥaḳ bilür
   dīvāne olmış çaġırur dervīşlik bühtān baŋa

6. ʿışḳ daʿvāsın ḳılan kişi hīç aŋmaya nefs ü hevā
   ʿışḳ evine girenlere ayruḳ ne meyl ü ne vefā
7. gerçek ʿāşıḳ olan kişi aŋmayısar dünyā āḫiret
   ʿāşıḳ degüldür ol kişi yüriyüben ʿizzet ḳova
8. her kim ʿizzetden geçmedi ʿāşıḳlıḳ bühtāndur aŋa
   hergiz girdigi yoḳ durur ʿışḳ ile ʿizzet bir eve

3b

1. dili ile ʿışḳ deyenler bilmediler ʿışḳ neydigin
   benüm cevābumı sen eyit ʿışḳa ʿizzet midür bahā
2. dünyā āḫiret bu ʿışḳa bunlar aŋa yār olmadı
   va'llāh nükte benüm degül ʿışḳ anları görmez revā
3. her kimde ki ʿışḳ varısa ayruḳ nesne ṣıġmaz anda
   dostuŋ pazārında geçmez at u ḳaṭır yāḫud deve
4. bu cümle hep ʿāşıḳ olanlar ʿışḳla geldiler yola
   müşāhedeye ġarḳ olan düşmeyiserdür ol aġa
5. Yūnusı ʿāşıḳ deyüben zinhār özenüp gelmeŋüz
   çoḳ bezirgān pişmān olur varıncaġaz yıraḳ çava

ḫurūfu'l-bā der maḳām-ı māhur

6. ʿaceb bu benüm cānum āzād ola mı yā Rab
   yoḳsa yedi ṭamuda yana ḳala mı yā Rab
7. ʿaceb bu benüm ḥālüm yer altında aḥvālüm
   varup yatacaḳ yėrüm ʿaḳreb ola mı yā Rab
8. Allah olıcaḳ ḳāżī bizden ola mı yā Rab
   görüp ḥabībi bizi şefīʿ ola mı yā Rab
9. cān ḫulḳuma geldükde ʿAzrāʾīl gördükde
   baŋa suʾāl ṣorduḳda dilüm döne mi yā Rab
10. Yūnus ḳabre varduḳda münker nekir geldükde
    baŋa suʾāl ṣorduḳda dilüm döne mi yā Rab

ḫurūfu'l-tā

4a

1. benüm derdime dermān eyle hey dost
   yeter gözümi giryān eyle hey dost
2. al gider benligüm cengini benden
   ʿālemi baŋa zindān eyle hey dost
3. içüme ṭaşuma dost seni doldur
   göŋlüme seni sulṭān eyle hey dost
4. şāhid ḳılalum biz cemāl-i yārı
   gör perdāyı ʿıyān eyle hey dost
5. Yūnusuŋ maḳṣūdı sensin cihānda
   āḫir īmānı yoldaş eyle hey dost
6. sen bu Süleymān mülkini Ḳāfdan Ḳāfa dutdın dut
   ya bu ʿālem māluŋı oynayuban ütdün ṭut
7. sen Süleymān köşkinde taḫt ḳurup otur dut
   dīv ü perīye düpdüz sen ḥükümler ėtdin dut
8. sen Ferīdūn ḥaznesin nūşrevān gencine
   Ḳārūn mālını alup sen māluŋa ḳatdın dut
9. bu dünyā bir loḳmadur aġzuŋda çiynenmiş bil
   çiynenmişe ne durmaḳ bilmeyüben yutdın dut
10. ʿömrüŋ senüŋ oḳ gibi yay içinde ṭopṭolu
    dolmış oḳa ne durmaḳ hā sen anı atduŋ ṭut
11. ölüm vardur bilürsin niçün ġāfil olursın

4b

1. ḳamulardan ayrılup varup sinde yatdın dut
2. çün deŋize ġarḳ olduŋ boġazına geldi ṣu
   delü gibi ṭalbınma ey bī-çāre başdın dut
3. biŋ yıl şādlıġıla[1343] ʿömrüŋ olursa Yūnus
   ṣoŋ ucı bir nefesdür geç andan unıtdın dut

[1343] Yazmada “د” yerine “ذ” yazılmıştır. شاذ لغة

ḫurūfu’l-cīm

4. gördüm ulu yol üzre
   bitmiş uzamış bir aġaç
5. göŋlüm baŋa eydür eyle
   suʾal aŋa bir iki ḳaç
6. dėdüm böyle uzamışsın
   budaḳlaruŋ bezemişsin
7. göŋlüŋ ḥaḳḳa uzamışsın
   delīl nedür neye muḥtāc
8. bilürsin dünyā fānīdür
   bu uzamaḳ ne maʿnādur
9. bu fużūllıḳ nişānıdur der
   gel imdi teslīmlige ḳaç
10. aġaç ḳarır devrān döner
    ḳuş budaġa bir kez ḳonar
11. saŋa ḳuş ḳonmamış ola
    ne gügerçīn ne ḫod dürrāc
12. bir gün ola zevāl ėde
    yüce ḳaddüŋ yėre ine
13. budaḳlaruŋ oda bana
    ḳaynaya ḳazan ḳıza saç
14. er sırrıdur sırruŋ senüŋ
    er yeridür yėrüŋ senüŋ

5a

1. ne yerdedür yerüŋ senüŋ
   ṣaŋa ṣoraram ey aġaç
2. Yūnus Emre sen bunca
   yolsuzlıġuŋ yüz biŋ ince
3. bir aġaca yol ṣorunca
   teferrüc ėt yoluŋa ḳaç

ḫurūfu’l-dāl

der maḳām-ı żāhir

4. cānum ḳurbān olsun senüŋ yoluŋa
   adı güzel kendi güzel Muḥammed
5. şefāʿat eyle bu kemter ḳuluŋa
   adı güzel kendi güzel Muḥammed
6. müʾmin olanlaruŋ çoḳdur cefāsı
   āḫiretde olur zevḳ ü ṣafāsı
7. on sekiz biŋ ʿālemüŋ Muṣṭafāsı
   adı güzel kendi güzel Muḥammed
8. saŋa uymayanlar gider īmānsuz
   sen ḥaḳ peyġambersin şeksüz gümānsuz
9. dervīş Yūnus n'etsün cihānı sensüz
   adı güzel kendi güzel Muḥammed
   ḥurūfu'l-rā
10. işidüŋ ulu kiçi size bir ḫaberüm var
    zihī devlet benüm ki senüŋ gibi yārüm var
11. yürüsem öŋdesin söylesem dilümdesin
    otursam yanumdasın ayruḳ ne pāzārum var
12. ne yürüyem ne erem ne ıraḳ sefer ḳılam
    çün dostı bunda görem ayruḳ ġayrı ne seferüm var
13. ıraḳ yer bāzirgānı aṣṣıçün yürirler
    çün gevher elümdedür ayruḳ ne pāzārum var
14. miskīn Yūnusuŋ cānı ʿışḳla ulaşalı
    dembedem artar ʿışḳı çün uludan tīmārum var

5b

1. Ḫudāya çoḳ günāh ėtdüm ʿadedsüz çoḳ günāhum var
   günāhum çoḳ ise ne ġam senüŋ gibi ilāhum var
2. namāzum yoḳ niyāzum yoḳ daḫı ʿizzile nāzum yoḳ
   ne var ḳılmaz isem ṭāʿat hele derdile āhum var
3. niçün nevmīd olam yāri bilürem raḥmetüŋ çoḳdur
   ümīdüm kesmezem her giz yolda rāhum var

4. şefīʿül müẕnibīn oldur şefāʿat ḳılur ol yarın
   Muhammedu'llāh ki ḫavfum yoḳ Muḥammed gibi şāhum var
5. bu Yūnusuŋ temennāsı ümīẕin munḳaṭiʿ etmez
   resūl'ullah gibi server şefāʿatçi penāhum var
6. bir kişiye söyle sözi ki maʿnādan ḫaberi var
   ol kişiye vėrgil göŋül cānında ʿışḳ eṣeri var
7. anuŋ kim ṭaş ḫoşdur bilüŋ kim içi boşdur
   dün gün öter bayḳuşdur ṣanmaŋ bār duvārı var
8. bir devlengeç yuva yapar yürir elden yavru ḳapar
   ṭoġan alayından ḳaçar bulur elinde murdārı var

6a

1. yoḳdur ṭoġanla birligi ya ḥaḳḳa lāyıḳ dirligi
   bir kişiden um erligi anuŋ ṣafā naẓarı var
2. ṣūretile çoḳdur ādem yoḳ durur kimesnede ḳadem
   evvel āḫir ol pīş ḳadem bir Muḥammed serveri var
3. şeyh dānişmen velī cümle birdür er yolı
   Yūnusdur dervīşler ḳulı Emre gibi serveri var

der maḳam-ı beyātī

4. şehīdlerüŋ serçeşmesi Ḥasan ile Ḥüseyindür
   ʿāşıḳlaruŋ gözi yaşı Ḥasan ile Ḥüseyindür
5. Ḥażret-i ʿAlī babaları Muḥammeddür dedeleri
   ʿarşuŋ iki küpeleri Ḥasan ile Ḥüseyindür
6. Kerbelāda yazıları şehīd oldı ġāzīler
   Fāṭma ana ḳuzıları Ḥasan ile Ḥüseyindür
7. āyet içinde oḳınan şehīdlere serdār olan
   cennet içinde ṣalınan Ḥasan ile Ḥüseyindür
8. Kerbelāya aşurdılar ʿaḳılcuġın şaşırdılar
   ḳolcaġazın düşürdiler Ḥasan ile Ḥüseyindür

6b

1. Yūnus Emrem dünyā fānī terk eylegil cān u teni
   iki cihānuŋ sulṭānı Ḥasan ile Ḥüseyindür
2. Yūnus Emrem bende bulam bu dünyānuŋ ṣoŋı vīrān
   Kerbelāda şehīd olan Ḥasan ile Ḥüseyindür
3. isteyelüm iş ışṣını bulı görelüm ḳandadur
   cān ḳulaġıla diŋlerseŋ uş bu sözüm turfandadur
4. kişi gerek bile anı hem uyanıḳ ola cānı
   bilürsin ki dünyā fānī gör bayḳuşı vīrāndadur
5. bayḳuş çaġırur vīrānda kimse ḳarār olmaz anda
   eyü ʿamel ilet anda ol ḥaḳ terāzū andadur
6. varıcaġaz terāzüye ḥaḳ kendü baḳar yazıya
   göricek ṭaġlar eriye ol zibānīler andadur
7. terk ėdesin taḥt tācı bulasuŋ ėtdigüŋ göçi
   Muḥammed ḥaḳ yalvarıcı şefāʿatçimüz andadur
8. ey Yūnus sen ʿāşıḳsaŋ īmān bilgin terk ḳo sen
   varlıġın degşür yoḳlıġa cümle eksüklik andadur

7a

1. ḳo ölmek endīşesin ʿāşıḳ ölmez bāḳīdür
   ölmek senüŋ nen ola çün nūruŋ ilahīdür
2. ölmekden ne ḳorḳarsın ḳorḳma ebed varasın
   çünkim ebed varasın bu söz fāsid daʿvādur
3. ezelī bilmişidüŋ birlige batmı-şıduŋ
   çün muʿcizāta düşdüŋ vücūd cān ḳulaġıdur
4. bu ezelī birligi ya bu cihāngirligi
   ya bu göŋül birligi cān ḳudret baṭaġıdur
5. ḥükm revān mülkine ol işi kendi bile
   çün iş geldi ḥāṣıla bu mülk varlıḳ evidür
6. Yūnus beşāret saŋa geldi der dostdan yaŋa
   ol kimseyi evvel aŋa yerciʿ anuŋ aşlıdur

7. ʿışḳsuz ādem dünyāda bellü bilge yoḳ durur
   her biri bir nesneye sevgisi var ʿāşıḳdur
8. çalabuŋ dünyāsında yüz biŋ dürlü sevgi var
   ḳabūl ėt kendi özüŋe gör ḳanġısı lāyıḳdur

7b

1. biri raḥmānı'r-raḥīm biri şeyṭāni'-r-racīm
   anuŋ yazuġ müzdi sevgüye taʿalluḳdur
2. dünyāda peyġamberlerüŋ başına geldi bu ʿışḳ
   tercemānı Cebrāʾīl maʿşūḳası Ḫāliḳdur
3. ʿÖmer ü ʿOşmān ʿAlī Musṭafā yārenleri
   bu dördünüŋ ulusı Ebū Bekir-i ṣıddıḳdur
4. ʿālem faḫri Muḥammed miʿrāca aġı cānumuz
   çalabdan diledigi yine bu ḥalāyıḳdur
5. Yūnus saŋa ḥaḳīḳ budur ḥaḳḳuŋ buyruġı
   gözinle gördügüne dönüp baḳma yazuḳdur
6. gelin ṣorın bu cānlara ṣūretinde n'oldı gider
   dün gün sen ben dėrken ne bahāne buldı gider
7. ʿaceb degül gider ise ṣūreti terk ėder ise
   yaŋlış yalan ġaybet degül dostdan ḫaber geldi gider
8. ḳanı anuŋ mālı terk eylemiş cümlesini
   ol pādişāh dergāhına hemān ʿamel aldı gider
9. eyleridi ṣatu pāzār bir pūl içün gėrü bozar
   olmış dünyādan bizār yensüz göŋlek giydi gider
10. biŋ olur biŋ bir ṭoġar bu yaraḳ böyle geldi meger
    kimdür bu dünyāya ṭoyar peymānesi ṭoldı gider

8a

1. ėrte gėce söyleşürler anda ḥaḳḳı bulsaḳ deyi
   Yūnus eydür miskīn olan ḥaḳḳı bunda buldı gider
2. bu dervīşlik ṭuraġı bir ʿacāyib ṭuraḳdur
   dervīş olan kişiye evvel birlik gerekdür

3. çün anda ki birlik ile ḥaḳkıla birlik ola
   varlıġı elden ḳoyup ere ḳullıḳ gerekdür
4. ḳullıḳ eyle ėrene şarḳdan ġarbı görene
   senden ḫaber ṣorana gey miskīnlik gerekdür
5. miskīn olagör bārī benlikden kār yüri
   göŋlinde benlik olan dervīşlikden ıraḳdur
6. ḥaḳ ere benüm dėdi varlıġın erde ḳodı
   erenlerüŋ himmeti yerden göge direkdür
7. bu dervīşlik berātın oḳımadı müftīler
   kim ne biliser bunı bu bir gizli varaḳdur
8. ey Yūnus ʿārifseŋ aŋladum bildüm dėme
   dut miskīnlik etegin āḫir saŋa gerekdür

8b

1. ʿışḳ erinüŋ göŋlü ṭolu pādişāhuŋ ḥaznesidür
   ʿışḳsuz ādem ne aŋlasun şerīʿat maʿnāsıdur
2. ʿışḳdur ʿāşıḳuŋ dostı
   ʿışḳdan ḥāṣıldur murādı
3. ʿāşıḳ kişinüŋ dostı
   ʿışḳsuz kişiye belādur
4. kimi sever ʿavrat oġlan
   kimi sever mülk-ü ḫānumān
5. kim sever sermāye dükkān
   bu dünyā ḥālden ḥāldür
6. ʿāşıḳ bu dünyāyı n'ėder ʿāḳıbet bir gün terk ėder
   ʿışḳ etegin ṭutmış gider her kim gelürse ṣaladur
7. ezelīden ol pādişāh elüme ṣundı bir ḳadeḥ
   içeliden ḳıluram āh bilmezem ki ne belādur
8. ezelī ey Yūnus çün ʿışḳdan esridi cānın
   dergāhına her dem anın vālih ḥayrān ḳaladur
9. vuṣlat eri olan kişiye bu derdle firāḳ nedür
   işbu yollara girelüm girmeklige yaraḳ nedür

10. vuṣlat eri olduŋsa göz ḥicābuŋ sildüŋse

9a

1. dostı ʿıyān gördüŋ ise bu varlığı bıraḳ nedür
2. ʿilim ḫod göz ḥicābıdur dünyā āḫiret ḥisābıdur
   kitāb ḫod ʿışḳ kitābıdur bu oḳınan varaḳ nedür
3. eydürsin kim gözüm görür daʿvāyı maʿnāya uydurur
   gündüz güneş şuʿle vėrür gėce yanan çerāḳ nedür
4. Yūnus der āşikāre nihān ḥaḳ ṭoludur iki cihān
   gelsün gelen dosta giden ḫūr ḳuṣūr burāḳ nedür
5. yerüŋ gögüŋ ṣafāsı Muṣṭafādur
   ḳamu ʿahduŋ vefāsı Muṣṭafādur
6. ayuŋ bedri hilāl alnı vü ḳaşı
   günüŋ nūrı żiyāsı Muṣṭafādur
7. çalap ʿarşı ayaġında olur ferş
   cihānuŋ müntehāsı Muṣṭafādur
8. yarın maḥşer şefīʿoldur şefīʿol
   sekiz uçmaḳ sāḳisi Muṣṭafādur
9. bī-çāre ʿāṣī ḳullara yarın[1344] ol
   şefāʿat eyleyesi Muṣṭafādur
10. yarın[1345] peyġamberler ʿāciz olısar
    gerü elin alası Muṣṭafādur
11. Yūnus yalvar getür ḥaḳḳa ṣalavāt
    ḥaḳḳuŋ dostı ḥabībi Muṣṭafādur
12. ṣordum sarı çiçege beŋzin neden ṣarıdur
    çiçek eydür ey dervīş āhum tağlar eridür

[1344] Yazmada “ن” yerine “ك” yazılmıştır.

[1345] Yazmada “ن” yerine “ك” yazılmıştır.

9b

1. yine ṣordum çiçege sizde ölüm var mıdur
   çiçek eydür dervīş ölümsüz yer var mıdur
2. yine ṣordum çiçege ḳışuŋ ḳanda olursız
   çiçek eydür ey dervīş ḳışuŋ turāb oluruz
3. yine ṣordum çiçege yazın ḳanda olursız
   çiçek eydür ey dervīş yazın ḫācem dirildür
4. yine ṣordum çiçege ṭamuya girer misiz
   çiçek eydür ey dervīş ol münkirler yeridür
5. yine ṣordum çiçege uçmaġa girer misiz
   çiçek eydür ey dervīş uçmaḳ atam şehridür
6. yine ṣordum çiçege gül sizüŋ neŋüz olur
   çiçek eydür ey dervīş gül Muḥammed teridür
7. yine ṣordum çiçege ādemi bilür misiz
   çiçek eydür ey dervīş ādem biŋde biridür
8. yine ṣordum çiçege ḳırḳları bilür misiz
   çiçek eydür ey dervīş ḳırḳlar Allah yāridür
9. yine ṣordum çiçege Yūnusı bilür misiz

10a

1. çiçek eydür ey dervīş Yūnus ḳırḳlar yāridür

der maḳām-ı ʿaşīrān

2. müʾmīnüŋ ḳalbini yuyup arıdan
   lā ilahe illallah deryāndur
3. ʿafv ėdüp cehennem nārını arıdan
   lā ilahe illallah deryāndur

4. ṣıdḳıla oḳısa bunı bir ẕākir
   yunar günāhından pāk olur şükür
5. cennetde bülbüller hep bunı oḳur
   lā ilahe illallahdur ya nedür

6. cennetde seyr ėtdüm ben o bülbüli
   bülbül iḫlāṣ ile bekler o güli
7. cehennemden āzād ėder her ḳulı
   lā ilahe illallahdur ya nedür
8. ger ẓāhirde eger bāṭında
   ol ḳul ḥürmetlüdür ḥażretde
9. erenler evliyālar ṣoḥbetinde
   lā ilahe illallahdur ya nedür
10. Yūnus der ki Allah cümleden ulu
    farż ile sünnetin ṭuṭandur ḳulu
11. cennetüŋ üst eşiginde yazılu
    lā ilahe illallahdur ya nedür
12. cān bir ulu kimsedür ṣūret anuŋ etidür
    nice loḳma yėrseŋ ṣūretüŋ ḳuvvetidür
13. nice kim yėrseŋ çoḳ ol deŋlü yürirsin ṭoḳ
    cāna hīç aṣṣı yoḳ ṣūret maṣlaḥatıdur

10b

1. bu cān niʿmeti ḳanı gelsün bilelüm anı
   bilmek isterseŋ anı evliyā ṣoḥbetidür
2. ṣoḥbet cānı semirdür her demi ʿışḳ demidür
   çalabuŋ emri ile erenlerüŋ himmetidür
3. erenlerüŋ yüz ṣuyı himmeti ʿarşdan ulu
   kim tatar ise balı Mevlā ʿināyetidür
4. ʿināyet anuŋ işi aŋlayamaz degme kişi
   buluŋ bu hümā ḳuşı ʿāşıḳlar devletidür
5. Yūnusuŋ yanar içi ḳamudan göŋli içi
   ṣuçı ṣayılmaz ṣuçı pīrüm himāyetidür

der maḳām-ı ḥüseynī

6. senseŋ bize bizden yaḳın görünmezsin ḥicāb nedür
   çün ʿaybı yoḳ görklü yüzüŋ özümdeki niḳāb nedür

7. sen eyitdüŋ ey pādişāh men yehdī ve men yeşā[1346]
   şerīkin yoḳ senüŋ ḫāşā suçlu kimdür ʿazā(b nedür)
8. raḥīm durur senüŋ aduŋ raḥīm-ligin bize dėdüŋ
   mürşidlerüŋ muştuladuŋ lā taḳnaṭū ḫiṭāb nedür

11a

1. biz umaruz mürvetüŋden cümle işler ḫażretüŋden
   senüŋ ol çoḳ raḥmetüŋden bu bir avuç türāb nedür
2. ḳanı bu mülkin sulṭānı sen ten isen ḳanı cānı
   bu göz görmek diler anı bu merciʿ meāb nedür
3. levḥ üzre kimdür yazan yazduran kimdür ya azan
   bu işleri kimdür düzen bu sūʾāle cevāb nedür
4. bu işleri bilürsin sen verürsin sen alursın
   ne ki ḳılduŋ sen bilürsin bu ṣoru ḥisāb nedür
5. Yūnus bu göz anı görmez görenler ḫod ḫaber vėrmez
   bu menzile ʿaḳıl ėrmez bu ḳoduġuŋ serāb nedür

der maḳam-ı ḥüseynī

6. ʿāşıḳ oldum bugün maydān benümdür
   benümdür pehlevān meydān benümdür
7. ḥarāmīden benüm ḳorḳum ḳuyum[1347] yoḳ
   bugün hep vāridāt ḥaḳdan benümdür
8. ṭopı kim alısar meydānumuzdan
   bugün meydānda ṭop u çevgān benümdür
9. Bekir ʿÖmer dīn ulıları
   ʿAlīyy-i Murtażā ʿOs̱mān benümdür

[1346] "Allah dilediğini doğru yola ulaştırır" anlamında Kuran-ı Kerim'de Bakara suresi 142. ayet, Bakara suresi 272. ayet, Nur suresi 35. ayet gibi pekçok yerde geçen bir ayet.

[1347] Yazmada şeklinde yazılan kelime nüsha karşılaştırması ve bağlama göre ḳayu "kaygı" olmalıdır. Bu durum istinsah hatası olabileceği gibi eserin kaleme alındığı dönemin veya müstensihin bir ağız özelliğini yansıtıyor olabilir.

10. bu Yūnus Emrem bugün iki cihānda
benem ṣulṭān ḳulu ṣulṭān benümdür

11b

1. eger gerçek ʿāşıḳsaŋ boynuŋdaki menşūr nedür
ḥaḳ yolına ṣādıḳsaŋ yaŋlış nāme tezvīr nedür
2. terk eyle bu ten terkin gider senden senlik adın
içüŋ ʿimāret olmadın ṭaşuŋdaġı maʿmūr nedür
3. çünkim aduŋ oldı fülān hep dirligüŋ oldı yalan
gelsün biri maʿnā bilen ḥaḳīḳatde mestūr nedür
4. müʾmīn iseŋ gelgil berü cabbār ola burc berü
farḳ ėdelüm müşrikleri maʿlūm ola müşrik nedür
5. Yūnus imdi sen ḥaḳḳı gider göŋüldeki şeki
çalap oldı saŋa sāḳī elindeki menḳūr nedür
6. ey dost bunca ḳāl ḥāl maḳṣūd bir ḫaber durur
ya bunca cüst cevlān maḳṣūd bir ḫaber durur
7. sen ıraḳ isteme anı ol cāndan içerü cānı
senüŋle biledür bil anı görmemek bī-baṣar durur
8. cānuŋdan daḫı ol yaḳın gey edeb bekle gey ṣaḳın
bilür dostlıḳ ḥaḳḳuŋ dāim saŋa o yār durur

12a

1. eydürsin kim çalap ḥāżır pes ḳullaġın niçün ṣaġır
senüŋ sözüŋe sen münkir bu gelicek düşvār durur
2. mescid medrese sende sen yabānda perākende
ʿāciz ḳıldın bu erkānda va'llāh bu iş ġaddar durur
3. sen uyursın ol uyanıḳ eksüklerin ḳalur artuḳ
nice bulam buŋa ṭanıḳ yoldaşum hem rāz-dār durur
4. sen anı öyle bilicek ol dirligi dirilicek
gözden ḥicābı silicek yer gök ṭolu dīdār durur
5. Yūnus dostı gördi utandı ḳamu varlıḳ yoġa ṣaydı
ʿözür ḳuşaġın ḳuşandı maʿşūḳa muntaẓır durur

6. maʿnādan aŋlar iseŋ ʿışḳ bir güneşe beŋzer
   ʿışḳsuz kişinüŋ göŋli beŋzetseŋ bir ṭaşa beŋzer
7. ṭaş göŋülden ne biter dilinden aġı ṭutar
   nice yumşaḳ söylerse sözi ṣavaşa beŋzer
8. ʿışḳa ėren kişiler yumışa nūr mūma döner
   cāhil göŋli ṭaşdandur zemherī ḳışa beŋzer

12b

1. ʿışḳdur ḳudret körügi ḳaynadur ʿāşıḳları
   nice ḳāldan geçürür andan gümüşe beŋzer
2. ʿāşıḳ göŋli dölenmez maʿşūḳın bulmayınca
   her dem her dem dölenür pervāzı ḳuşa beŋzer
3. münkir sözini bilmez sözi ileri varmaz
   neye teşbīh ėdersin aŋlanmaz düşe beŋzer
4. geç Yūnus endīşeden sen düşvār pīşeden
   evvel kişiye ʿışḳ gerek andan dervīşe beŋzer
8. mūmlu baldur şerīʿat dortusuz yaġ ṭarīḳat
   dost içün bal yaġa pes niçün ḳatmayalar
9. ḳıymete dutarsın neye deger işbu dem
   erenlerüŋ maʿnāsın almaza ṣatmayalar
10. ādem şoldem yaŋıldı uçmaḳda buġday yedi
    işi ḥaḳdan bileler şeyṭāndan ṭutmayalar
11. şīrin ḫulḳlar eylegil ṭatlu sözler söylegil
    ṣoḥbetlerde erenler Yūnusı unutmayalar

13a

1. muḳaddimler öŋinde maʿnā buyurmayalar
   ṭolmış oḳ ḳarşusına ṣaḳ yay ḳurmayalar
2. bu dervşlīk yolındaki sākinlik gerekdür
   ḫām demiri ḳaynadup pūlāda urmayalar
3. sen seni ḳopar unut ḥāli kimden ṣorarsın
   baḳırı altun deyü mihenge urmayalar

4. eger nişān eriysen gelgil nişān yerine
   bahādurlar yerine muḥanneṯ durmayalar
5. Yūnus senüŋ sözlerin eṯer ėder cānlara
   sözüm dėrem ben aŋa cāna ḳırmayalar

der maḳām-ı bayātī

10. anca zār eyler kim şol bülbül eyler
    anı ol eylemez illā gül eyler
11. baḳar gülde görür dostuŋ cemālüŋ
    çaġırur kim beni āh deli şol eyler

13b

1. ne gördi Leylānuŋ yüzinde Mecnūn
   aḳıdup göz yaşın āb u sėl eyler
2. ne görindi şu Ferhāduŋ gözine
   ḳayalar kesüben dosta yol eyler
3. ne görindi şāh İbrahīm gözine
   tācını taḫtını tārumār eyler
4. kimine derd vėrür aṣla oŋaltmaz
   kiminüŋ dünyāda derdüŋ bol eyler
5. kimine bir ʿabā vėrmez kim geye
   kiminüŋ aṭları aṭlāzı çul eyler
6. bī-çāre Yūnusuŋ altun sözüni
   söylemeŋ nādāna ḳızıl pūl eyler
7. ḥaḳīḳat erenlerin şerʿiyle bilmediler
   ḥaḳīḳat dirligini riyā derilmediler
8. ḥaḳīḳat bir deŋizdür şerīʿat anuŋ gemisi
   çoḳlar girdi gemiye deŋize ṭalmadılar
9. çoḳlar geldi ḳapuya ḳapuyı dutdı durur
   içerü girmeyince ne varın bilmediler
10. şerīʿat oġlanları bahṯ ėdüp daʿvā ḳılur
    ḥaḳīḳat erenleri daʿvāya ḳalmadılar

11. dört kitābı şerḥ ėden ḥaḳīḳatde ʿāsīdür
    zīrā tefsīr oḳıyup maʿnāsın bilmediler
12. Yūnus nefsüŋi öldür bu yola geldüŋse
    nefsüŋ öldürmeyenler bu demi bilmediler
13. dün gider gündüz gelür gör nicesi uz gelür
    çalap emri içinde ʿāleme düpdüz gelür
14. ḳaraŋulıḳ sürilür ʿālem münevver olur

14a

1. baḳġıl nūr ḳandīline havādan pervāz gelür
2. ʿibrete ḳalma mısın ya ḫod aŋlama mısın
   diŋle ḳuşlar ünini niçe dürlü sāz gelür
3. bir baḳġıl ṣaġa ṣola ġarḳ olma degme yana
   için ṭaşın ara gel gör kim ḳandan söz gelür
4. bu söz ḫod ḫaşmı olur ṣūret ṭoprаḳda ḳalur
   her kim bu ḥāli bilür ol kendüden vāz gelür
5. diŋle sözüm maʿnāsın aŋlayayım dėrisen
   ʿārifüŋ ḳulaġına ḳudret üni tīz gelür
6. ʿaḳlum bir yola gitdi beni benden iletdi
   Yūnusuŋ yüki yetdi bilmeyene az gelür
7. ey her sözüŋ aṣluŋ bilen bil bu söz ne bizden gelür
   bilmeyenler öyle ṣanur kim bu sözi bizden gelür
8. ne elif oḳudum ne cīm ne varlıḳdandur kelecim
   bilmeye yüz biŋ müneccim ṭālīʿ ne yılduzdan gelür
9. söz ḳaradan aḳdan degül oḳıyup yazmaḳdan degül

14b

1. söz aṣıl oḳımaḳ degül hātif āvāzından gelür
2. evvel göŋül levḥine baḳ ezelde yazdı bir varaḳ
   bu şimdi oḳınan sebaḳ ol bir gizlü zārdan gelür

3. çün gönül levḥine baḳa ol yazılu duran varaḳa
   gönülden ḳopar ṣāʿiḳa söz dile aŋsuzdan gelür
4. çün çalap emir eyler cāna söz andan gelür lisāna
   bir biz bahāne ayruḳ ne elimüzden gelür
5. söz var ḳılur bilişi söz var ḳayġuyı şād
   ger ḫorlıḳdur eger ʿizzet pes kişiye sözden gelür
6. şuʿle bize aydan degül ʿışḳ eri bu ṣoydan degül
   meşrebimüz çaydan degül ol ulu deŋizden gelür
7. Yūnusa eyle hidāyet ḳahr evinde olmaz rāḥat
   çoḳ derde dermān kefāret hem āhla sözden gelür
8. ben dervīşem deyene bir ün ėdesüm gelür
   segirdüben sesine varup yetesüm gelür
9. ṣırāṭ ḳıldan incedür ḳılıçdan keskincedür

15a

1. varup anuŋ üstinde evler yapasum gelir
2. altında ġayya vardur üsti nārile pürdür
   varup ben ol göŋülde biraz yatasum gelür
3. oda gölgedür deyü ṭaʿn eylemeŋ ḫāceler
   ḫāṭırıŋuz ḫoş olsun biraz yanasum gelür
4. ben günāhumca yanam zaḥmet ṣuyıla yunam
   iki ḳanad ṭaḳınam ḳalḳup uçasum gelür
5. andan cennete varam cennetde nūrı görem
   ḥūrī vü ġılmānları bir bir ḳuçasum gelir
6. dervīş Yūnus bu sözi egri bügri söyleme
   seni ṣıġaya çeker bir Monlā Ḳāsım gelür
7. bir gün senüŋ defterüŋi dürerler bir eyyām gelür
   ḳamu ʿaḳluŋı başına dėrerler bir eyyām gelür
8. tevḥīde uydur sözüŋi Mevlāya döndür yüzüŋi

15b

1. eynüŋe kefen bezini ṣararlar bir eyyām gelür
2. tenhā ḳabrüŋe varıcaḳ ʿamellerüŋ ʿarż olıcaḳ
   maḥşer yerine varıcaḳ sürerler bir eyyām gelür
3. Yūnus eydür evvel başdan ırar seni ḳardaşdan
   ne ėtdüŋse ḳurı yaşdan ṣorarlar bir eyyām gelür
4. yer yüzinde gezer idüm uġradum yigitler yatur
   kimi ulu kimi gey kiçi gey kuşaġı berkler yatur
5. kimi yigit kimi ḳoca gündüzleri olur gece
   kimi dervīş kimi ḳoca müʾmīn muḥaḳḳiḳler yatur
6. ʿilmi ile meşhūrları hem ḳalem ṭutar elleri
   bülbüle beŋzer dilleri dānişmend yigitler yatur
7. ulu kiçi aġlaşmışlar server yigitler ḳomışlar
   baş ucında yay aṣmışlar dikilüben oḳlar yatur
8. Yūnus bilmez kendi ḥālin ḥaḳ çalap söyledür dilin
   şol bedr ay gibi aḳıdur münevver yüzlüler yatur

16a

1. ey baŋa eyü deyen benem ḳamudan kemter
   şöyle mücrimem yolda mücrimler benden server
2. benüm gibi bir mücrim ḳul gel iste bir daḫı bul
   dilümde ʿilm uṣūl dilegüm dünyā sever
3. ẓāhirüm eyü atda göŋlüm fāsid ṭāʿatde
   bulınmaya baġdādda bencileyin bir ʿayyār
4. ṭaşum göyner içüm ḫām dirligüm budur müdām
   yol varmadum bir ḳadem ʿarşdan vėrürem ḫaber
5. ṭaşum biliş içüm yād dilüm ḫoş göŋlüm murtād
   yavuz işe eyü ad böyle fitne ḳanda var
6. ḫırḳam ṣuçuma perde endīşem ġayr yerde
   göŋlüm fāsid pazārda dilümde sözüm esrār

7. kime kim ögüt derdüm ol ḥaḳḳa ėrdi gördüm
   baŋa benüm ögüdüm hīç eylemedi eṣer
8. daḳınduḳ şeyḫlıḳ adın ḳoduḳ maʿşūk ṭāʿatin
   semirtdüm nefs murādın ḳanı ḥaḳḳıla bāzār[1348]
9. yayıldı Yūnus adı ṣuçdur cümle ṭāʿati
   çalabum ʿināyeti ṣuçum geçüre meger
10. saŋa dėrem bād-ı ṣabā baŋa Mevlādan ḫaber vėr
    emegüm olmasun hebā baŋa Mevlādan ḫaber vėr
11. uzaḳmıdur yollarıŋuz bahār mıdur ėlleriŋüz
    tāze açan güllerіŋüz baŋa Mevlādan ḫaber vėr
12. seher vaḳtinde ötersin benüm çigerüm yaḳarsın
    dergāha ḳadem baṣarsın baŋa Mevlādan ḫaber vėr
13. her ne kim dėrseŋ ėdeyim diler bile gideyim
    ben ölmedin işideyim baŋa Mevlādan ḫaber vėr
14. bir daḫı bunda gelesin beni türābda göresin
    cāna ṣaflar vėresin baŋa Mevlādan ḫaber vėr
15. ʿāṣıḳ Yūnus eydür āhı gözi yaşı yur günāhı
    severseŋ güzel Allahı baŋa Mevlādan ḫaber vėr

16b

1. eydi vėrem ne ḳıldığın benüm ile ey dil-bedīr
   her dem yeŋi suyūr ile her dem gitmelü zār-sīr
2. her ḳancaru baḳar isem oldur gözüme görinen
   ne ḥavṣalam ola benüm aŋa lāyıḳ olam baṣīr
3. nice ʿömrüm olursa āzādlıġum muḥāl durur
   ṣayyād elinden nev eylesün ṭuzaġa dutılan naḫcīr
4. vaʿde kesildi ḳamuya ki yarın[1349] göreler anı
   benüm yarınum bundadur bunda görindi ol ḳadīr

[1348] Yazmada “ر” yerine “ز” yazılmıştır.

[1349] Yazmada “ن” yerine “ك” yazılmıştır

5. Yūnusuŋ cümle baḳımı ġarḳ oldı dost dīdārına
   hīç ḳalmadı dostsuz ara ṭolu görindi cümle yėr
6. ḳoyup gel naḳş-ı nigār naḳşa yol vėrme zinhār
   naḳşıla yola giren ʿāḳıbet dünyā sever
7. dünyāyı bıraḳ elden dünyā geçmez bu yoldan
   iki ʿışḳı bir gönülden ʿarżа geçmez bu ḫaber
8. ya sevgil dünyāyı ṭutġıl ya gel böyle gitgil
   iki daʿvā bir maʿnā bu yolda ṣıġmaz dėrler

17a

1. geç maḫlūḳ daʿvetinden göz ırma dost ḳatından
   aldanma fānī naḳşa fānī naḳşı ne ėderler
2. ḳalma bu degme renge yüz biŋ yıllıḳ fersenge
   iki cihānı bir adım şaşurmadın ėderler
3. yol derindür öte gör kervān gitdi yeter gör
   ḳorḳu var saġda solda ḳayıḳmadın giderler
4. yabān yolın gözetme yol öŋde ṭaşra gitme
   cān yolı cān içinde cān-rāzın cān bilürler
5. evvel ḳadīmden berü gerçek yönü ilerü
   gelen gir içerü Yūnus ṭaşra bī-ḫaber
6. ey beni ʿayıplayan gel beni ışḳdan ḳurtar
   çün elüŋden gelmezise söyle fāsid ḫaber
7. kimse kendüligile ḳālden ḥāle gelmedi
   cümlemüzüŋ ḥāline maʿşūḳ durur muḳadder
8. ʿālemlerüŋ aḥvāli maʿşūḳ ḳatında biter
   sözüŋ var aŋa söyle benüm elümde ne var
9. her kim ʿışḳ ḳadeḥinden içdiyise bir curʿa
   aŋa ne yad ne biliş gāh esrükdür gāh ḫumār
10. dost yüzinden niḳābı her kim getürdiyise
    ḥicāb ḳalmadı aŋa ayruḳ ne ḫayr ne şer

11. şerīʿat edebinden ḳorḳaram söylemege
yoḫsa ben dėyeyin eydeyim daḫı ayruḳsı ḫaber

17b

1. dost ḳılıcından Yūnus ölürise ġam degül
dost göninde uyaġan maʿşūḳ burcında ṭoġar
2. ecel oḳı ėrdi cāna ḳāfile göçdi dur deyeler
ġāfil olan yolda ḳalur bir yaraġuŋ gör deyeler
3. unutmazduŋ ol sulṭānı hiẕmete gönderdi seni
emānet vėrilen cānı gel ışṣına vėr deyeler
4. çün cān bedenden çekile şol elif ḳāmet büküle
gözüŋden gevher dökile mertebeŋ gör deyeler
5. şöyle yürürken nāzla aduŋ defterden ḳazıla
ḳara yerde ev düzile gel günehkār gir deyeler
6. ḳabrüŋ suʾāl eydür saŋa ḳanı armaġanuŋ baŋa
armaġansuz gelen bunda yılan çeyan yer deyeler
7. münāfıḳuŋ ʿaḳlı şaşa Rabbüm bilmem deye ḥāşā
ḳabir dar ola ḳavuşa ḥaḳ buyurdı şıḳ deyeler
8. müʾmīn olan gele dile cevāb vėre güle güle
cennetden ḥūrīler gele ḳabrüŋ ṭolu nūr deyeler
9. Yūnus sen bu ġafletle bir gün ėresin rāḥata

18a

1. yete ḥaḳḳuŋ luṭfı yete gel cennete gir deyeler

der maḳam-ı evc

2. dervīş olan kişiler deli olaġan olur
ʿışḳ neydügin bilmeyen aŋa gülegen olur
3. gülme ṣaḳın sen aŋa eyü degüldür saŋa
kişi neye gülerse başa gelegen olur
4. āh bu ʿışḳuŋ eşeri her kime uġrarsa
derdine ṣabr etmeyen yolda ḳalaġan olur

5. bir kişi ʿāşıḳ olsa ʿışḳ deryāsına ṭalsa
   o deryānuŋ içinde gevher bulaġan olur
6. ʿāşıḳla mekān olur dünyā terkini urur
   dünyā terkin uranlar dīdār göregen olur
7. dervīş Yūnus sen daḫı incitme dervīşleri
   dervīşlerüŋ duʿāsı ḳabūl olaġan olur

der maḳamı-ı ṣabā

8. ḫor baḳmasın ṭopraġa ṭopraḳda neler yatur
   ādem evlādlar neden bunca peyġamber yatur
9. cennetde buġdāy yeyen ġaflet gömlegin geyen
   dünyāda benem deyen Ādem peyġamber yatur

18b

1. arḳasıyla ḳum yıġan göz yaşıyla yuġuran
   Kaʿbeye bünyād uran Ḫalīl peyġamber yatur
2. ʿaṣāsı ejder ola baḫre urup yol ėden
   firʿavunı helāk ḳılan Mūsā peyġamber yatur
3. taḫtını yel götüren Ḳāfdan Ḳāfa seyr ėden
   ins ü cine ḥükm ėden Süleymān peyġamber yatur
4. ol Allahuŋ ḥabībi derdlülerüŋ ṭabībi
   ʿāṣī ümmet şefīʿi server Muḥammed yatur
5. dört kitābı oḳıyan şeyṭān boynın doḳıyan
   düni gün ẕikr oḳıyan (E)bū Bekir ʿÖmer ʿOs̱mān yatur
6. Ḫayber ḳalʿasın yıḳan küffārı oda yaḳan
   şol şāhīn gibi baḳan ʿAlī arslān yatur
7. ana ata gülleri Ḳurʾān oḳur dilleri
   Fāṭma ana oġulları Ḥasan Ḥüseyin yatur
8. Yūnus bunda dėrilmez gidüp yine gelinmez
   ḥesāpları bilinmez bunca peyġamber yatur
9. ʿibret almaz mısın ey dil yatan bizüm gibilerdür
   ḳara ṭopraġa ġarḳ olmış yatan bizüm gibilerdür
10. çaṭarlar aġaçdan atlar biner gider ḳoç yigitler
    üstümüzde çimen otlar biten bizüm gibilerdür

11. nefse uyup ḥāṭā ḳılup etdügin ʿameli bulup
    ḳabri ṭopṭolu od olup tüten bizüm gibilerdür
12. Yūnus dervīş nefse uyup nefis libāsuŋ ṣoyunup
    cümlesin mezāda vėrüp ṣaṭan bizüm gibilerdür

19a

der maḳām-ı ṭāhir

1. ey ḫācem seni seveli gözüme cihān görinmez
   ben saŋa göŋül vėreli ne cihān bu cān görinmez
2. yandurdı beni celālüŋ cān müştāḳ ister cemālüŋ
   gitmez gözümden ḫayālüŋ ḥūrī vü ġılmān görinmez
3. ʿāşıḳuŋ baġrı baş olur gözleri ḳanlu yaş olur
   sırrı ʿāleme fāş olur aṣṣı vü ziyān görinmez
4. ʿışḳuŋ baŋa düş oldı ġayrıdan elüm boş oldı
   bu ḥasta göŋül ḫoş oldı arada hicrān görinmez
5. Yūnus istedi meydānı baş ṭop elde çevgānı
   ʿarş üzre düzer seyrānı gözine seyrān görinmez

der maḳām-ı beyātī

6. gele dervīş ḥaḳḳı bulayım dėrseŋ
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
7. resūlüŋ cemālüŋ göreyim dėrseŋ
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
8. niceler gider mürşid arayı
   arayanlar buldı derde devāyı
9. biŋ yılda oḳursaŋ aḳdan ḳarayı
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
10. nice biŋ yıl bunda ḳalayım dėrseŋ
    cümle kitāpları bileyim dėrseŋ

19b

1. her ḥarfine yüz biŋ maʿnā da vėrseŋ
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
2. ḳādılar müftīler cümle geldiler
   kitāplaruŋ herkes yère ḳodılar
3. sen bu ʿilmi kimden aduŋ dėdiler
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
4. eylenen ʿāşıḳlar gidelüm bile
   niçe ṣādıḳlaruŋ baġrını dele
5. Cebrāʾīl delīldür Muḥammed bile
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
6. Yūnus Emre bunda maʿnā var dėndi
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
7. Ḥażret-i Mūsāya Ḫıżıra[1350] var dėndi
   bir kāmil mürşide varmayınca olmaz
8. ġayrıdur her milletden bizüm milletümüz
   hīç bir dilde bulınmadı dīn ü diyānetümüz
9. bu dīn diyānetde yetmiş iki milletde
   bu dünyā ol āḫiretde ayrıdur āyātumuz
10. ẓāhir ṣuya yunmadın el ayaḳ deprenmedin
    baş sücūda inmedin ḳılınur ṭāʿatümüz
11. ne rükūʿ ve ne sücūd ne Kaʿbe ve ne mescid
    dāim dostla becīd olur münācātumuz
12. ger Kaʿbeye varalum ger mescide girelüm
    gerek ṣuya yunalum çün biline ʿilletümüz
13. Yūnus cānuŋ yeŋile kim dostlıġuŋ aŋıla
    aŋsuzın bir od gele bilesin ḳudretümüz
14. ṣūfiyem ḫalḳ içinde tesbīḥ elümden gitmez
    dilüm maʿrifet söyler göŋlüm hīç ḳabūl etmez

[1350] Yazmada“خ” yerine “ح” yazılmıştır.

15. boynumda icāzetüm riyāyıla ṭāʿatüm
endīşem ayruḳ yerde gözüm yolı gözetmez

20a

1. ḥoş dervīşem ṣabrum yoḳ dilümde inkārum çoḳ
ḳulaġumdan gireni hergiz içüm işitmez
2. görenler elüm öper tāc u ḫırḳama baḳar
şöyle ṣanurlar beni ẕerrece günāh etmez
3. ṭaşumda ʿibādetüm ṣoḥbetüm ḫoş ṭāʿatüm
iç bāzāra gelicek biŋ yıllıḳ ʿayyār ėtmez
4. görenler ṣūfī ṣanur selām vėrür utanur
anca iş ḳoparaydum el ėrüben güç yetmez
5. ṭaşum dervīş içüm boş dilüm ṭatlu sözüm ḫoş
illā ben ėtdigüm dīnin degişen etmez
6. Yūnus eksükligüŋi yüri Mevlāya ʿarż eyle
anuŋ keremi çoḳdur sen ėtdigin ol ėtmez
7. eger dilüm bende ise kimse baŋa nesne dėmez
göŋlüm revende ise cihānda ḳarār eylemez
8. şu gözlerüm baḳarsa baḳduġına aḳarsa
gördügüm benüm dėrse düşer oda ʿār eylemez

20b

1. eger ʿaḳıl işde ise devlet daḫı başda ise
göŋlüm yarār işde ise düşmān baŋa kār eylemez
2. düşmān baŋa nefsüm durur endīşeyle ḥırṣum durur
endīşeyle ḥırṣ evini göŋüllerde yėr eylemez
3. odur tertībleri düzen dürlü naḳışları yazan
bu cān gövdeden gidicek ya diller nice söylemez
4. söyleyen ol söyleden ol Yūnus imdi ḥaḳ bul
ḥaḳdan artuḳ bir kimse yoḳ nesne var eylemez

5. n’eydeyim gönglümi ʿışḳdan uṣanmaz
   varur ʿışḳa düşer hīç baŋa ṭanmaz
6. döner gönglüm baŋa ögüt vėrür ḫoş
   ʿāşıḳ olan kişi ʿışḳdan uṣanmaz
7. her kim ki cāna ḳaldı ʿāşıḳ olmaz
   cān terkin urmayan maʿşūḳa ėrmez
8. ʿāşıḳ olan kişi bu dünyā mālın
   āḫiret ġuṣṣasın bir pūla ṣaymaz
9. ʿāşıḳ öldi deyü ṣalā vėrürler
   ölen ḥayvān durur ʿāşıḳlar ölmez
10. bu dünyādan āḫiretden içerü
    ʿāşıḳuŋ yeri var hīç kimse bilmez
11. ʿāşıḳlar meydānı ʿarşdan yücedür
    çalarlar çevgānı ṭopı belürmez
12. Yūnus bu tevḥīde ġarḳ oldı gitdi
    gene gelmeklige ʿaḳlı dėrilmez

21a

1. senüŋle birligim senden ırılmaz
   ḥayāt senüŋle sensüz dirilmez
2. benüm münācātum senden yanadur
   saŋa varan yolum sensüz varılmaz
3. sensin bu gözüm içre bile baḳan
   sen bile baḳmasaŋ yolum görilmez
4. varlıġum sendedür ben bir āletüm
   ṣunʿ ışṣı ṣunmasa ālet ḳurılmaz
5. ālet ü ḥareket cümlesi senden
   anuŋçün işüŋe kimse ḳarılmaz
6. bu benüm dėdigüm eger ben isem
   niçün bu benlige ölüm ırılmaz

7. ʿālem zebūndur emrüŋ içinde
   kim der ki ḳullıġa boyın ṣarılmaz
8. Yūnus bu tevḥīde ġarḳ oldı gitdi
   hīç gerü gelmege ʿaḳlı dėrilmez
9. seyyāḥ olup şol ʿālemi arasaŋ
   ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
10. ceddi Muḥammeddür eger ṣorarsaŋ
    ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
11. ḥaḳ yeri gögi yaradup düzeli
    ḫoş naẓar eylemiş aŋa ezelī
12. evliyālar ser-çeşmesi güzeli
    ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
13. cümle evlādına yeşil yaraşur
    ʿışḳı gelür bu cānuma dolaşur
14. aŋa mürīd olan ḥaḳḳa ulaşur
    ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
15. çevre gelür dervīşleri derilür
    erkānıla iḫyāları sürilür

21b

1. ḳudretümden naṣībleri derilür
   ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
2. dervīş Yūnus çekerisem vü ġayreti
   üstümüze ḥāżır ola himmeti
3. oġlum dėmiş aŋa resūl ḥażreti
   ʿAbdü'l-ḳādir gibi bir er bulınmaz
4. gözümden ḳanlu yaş aḳıdan sensin
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz
5. ʿaḳlumı fikrümi ṭaġıdan sensin
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz
6. Dāvudı taḫtından indiren sensin
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz

7. genci ḳocayı getüren sensin
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz
8. bu gün ki ṭoġar gene ṭolanur
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz
9. cümle derdlere dermān bulınur
   ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz
10. görüŋ dostlar ölüm baŋa n'eyledi
    ölüm saŋa niçün dermān bulınmaz

ḥarfu'l şīn

11. cānum erenler yolı inceden inceyimiş
    Süleymāna yol gösteren şol bir ḳarıncayımış
12. göŋlüm eydür varayım yine tīz gelem saŋa
    gönlüŋ baŋa uyduġı dostı bulıncayımış

22a

1. ʿāşıḳuŋ göz yaşı düni gün durmaz aḳar
   ʿāşıḳ ḳan aġladıġı maʿşūḳ ṣorıncayımış
2. eydürler idi baŋa āvāre olur ʿāşıḳ
   geldi başuma gördüm ol söz yerinceymiş
3. dört kitābuŋ maʿnāsın oḳıdum taḥṣīl ḳıldum
   aradum varaḳ varaḳ bir nāzik heceyimiş
4. kimse kimsenenüŋ cefāsın götürmeye
   ol cefā götürdügi eli ėrinceyimiş
5. iki kişi söyleşür Yūnusı gördüm deyü
   biri eydür ben gördüm bir ʿāşıḳ ḳocayımış
6. evvel bahār ėrmeyince gül baġçede bitmezimiş
   ḳızıl gül açılmayınca bülbül fiġān ėtmezimiş
7. bülbül hevesdür ötmege gülle bile yatmaġa
   bāġbān ḳaṣd ėder ṣatmaġa gül ḳadrini bilmezimiş
8. bire bāġbān ṣatma güli ḥarāmdur aḳçesi pūlı
   aġlatma ʿāşıḳ bülbüli gözi yaşı diŋmezimiş

9. yılda bir kez ḥayvānlara ʿışḳ yeli eser anlara
   meger ādem ḥayvān olur ḥayvān ʿāşıḳ olmazimiş
10. ʿāşıḳ olmayan ādemi beŋzer yemişsüz aġaca
    aġaç yemiş vėrmeyince budaġı egilmezimiş
11. Yūnus Emrem hey bī-çāre yārdan ayrılduŋ ne çāre
    yārdan ayrılmayınca yār ḳadrini bilmezimiş

22b

1. ben derdle āh ėderdüm derdüm baŋa dermānmış
   isteridüm ḥasretile dost yanumda pinhānmış
2. ḳanda idüm fikr ėderdüm göge baḳup şükr ėderdüm
   dost benüm göŋlüm evinde tenüm içinde cānmış
3. sanırdum kendüm ayrıyam dost ġayrıdur ben ġayrıyam
   beni bu ḫayāle[1351] ṣalan bu ṣıfat-ı insānmış
4. insān ṣıfatı kendi ḥaḳ insānda ḥaḳ ṭoġrı baḳ
   bu insānuŋ ṣıfātına cümle ʿālem ḥayrānmış
5. her kim ol insānı bile ḥayvānsa insān ola
   cümle yaradılmış ḳula insān daḫı sulṭānmış
6. tevḥīdmiş cümle ʿālem tevḥīd bilendür ādem
   bu tevḥīdi inkār ėden öz cānına düşmānmış
7. insān olan buldı ḥaḳḳı meclis anuŋ oldur sāḳī
   hemān bu bī-çāre Yūnus ʿışḳla āşināyımış

ḥarfu'l- ṣād

8. ʿışḳ erine dünyāda çi ḥarīr ü çi palāṣ

[1351] Yazmada "خ"yerine "ح" yazılmıştır

23a

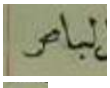
1. zīrā ki gönli anuŋ ṭutmadı kibrile paṣ
2. ʿışḳ ʿamel ile biter lāyıḳ olur ise yeter
   gerekse ʿuryān yüri gerekse geygil libās[1352]
3. dilerseŋ kim ėresin ferāġat menzīline
   var ḳanāʿat dārında nefsi boġazından aṣ
4. nefsüŋ varlıġını ʿaḳl-ı külle ulaşdur
   varlıġuŋ yoġa degşür ḳalmasun tende heves[1353]
5. bu ḳamu günāhlaruŋ ṣoŋı pişmanlıḳ imiş
   var Yūnus bu dünyānuŋ ṭamaʿı yayını yas

ḥarfu'l ḳāf

6. kerem ile beri baḳ niḳābı yüzüŋden bıraḳ
   ayuŋ on dördi misüŋ balḳ urur ol gül yanaḳ
7. aġzuŋdaki keleci yüz biŋ şekerden ṭatlu
   destūr vėrgil sen saŋa söylesin dil ṭudaḳ
8. otuz iki incü bitmiş mercān içinde ey cānum
   ḳıymeti ʿĀlī incüden aḳlıġı da incüden aḳ
9. yüziŋe ḳarşu güneş bir dem gelüben ṭurama

23b

1. iki ʿayn nūn olmış genc andan alur sebaḳ
2. gören pervāneleyin niçe oda düşmesün
   her baḳışı biŋ cān alur yanar ol iki çerāġ
3. ʿışḳuŋ selāsilinde zencīre kim ki düşse
   āzādlıḳ istemez ol olsa vücūdı ṭopraḳ
4. dil niçe vaṣf ėtsün ol ḥüsnile ḫulḳını kim
   ḥüsnüŋi ḥaḳ eylesün yavuz gözlerden ıraḳ
5. işitdüm boyuŋ senüŋ serviden āʿlāyımış
   daḫı gözüm görmedin boyuŋı sevdi ḳulaḳ

[1352] Yazmada "س" yerine "ص" yazılmıştır.

[1353] Yazmada "س" yerine "ص" yazılmıştır.

6. Yūnus ḥaḳ tecellīsin senüŋ yüzüŋde gördi
   çāre yoḳ ayrılmaġa çün senden görindi ḥaḳ
7. ey çoḳ kitāplar oḳıyan sen kim ṭutarsaŋ baŋa daḳ
   bilür iseŋ sırr-ı ʿayān gel ʿışḳdan oḳı bir varaḳ
8. ger seŋ seni bildüŋse ṣūret terkin urduŋsa
   ṣıfat nedür bildüŋse ne kim eydürseŋ baŋa ḥaḳ
9. ikilikden geçmedüŋ ḥāl-i ḳāldan seçemedüŋ

24a

1. ḥaḳdan yaŋa uçamaduŋ fāḳılıḳ oldı saŋa faḳ
2. oḳıma ʿilmüŋ yüzüŋ ʿilme ʿamel eyle güzīn
   aç cānuŋdan bāṭın gözüŋ ʿāşıḳ maʿşūḳ ḥāline baḳ
3. görgil ʿāşıḳ ne işdedür maʿşūḳ ne teşvīşdedür
   ikisi sırrı işdedür iki ṣanup ḳalma ıraḳ
4. bilmedüŋ sen bed-nām u nām bir ola saŋa ḫāṣ u ʿām
   bilüriseŋ bellü beyān gel imdi oḳı bir varaḳ
5. ḥırḳa taḳye taḥt u tāc vėrse gerek ʿışḳa ḫarāc
   dört yüz mürīd elli ḥāc terk eyledi ʿAbdü’r-rezzāḳ
6. anuŋ gibi dīn ulusı ṭapdı puṭa çaldı nefsi
   sen daḫı bıraḳ nāmūsı var bir itüŋi oda yaḳ
7. ʿāşıḳ maʿşūḳ birdür bile ʿışḳdan gelür bir söz dile
   bī-çāre Yūnus ne bile ne ḳara oḳıdı ne aḳ
8. biz neye ʿāşıḳsavuz[1354] ʿālemler aŋa ʿāşıḳ
   kime degül deyelüm her biri ṣıdḳa ʿāşıḳ
9. maʿşūḳa beni sevse lāzımdur anı sevmek
   dostumuz dostına yād endīşe ne lāyıḳ
10. sen gerçek ʿāşıḳsaŋ dost ile dostsaŋ
    ger böyle olmaz iseŋ dostum dėmegil bayıḳ

[1354] Yazmada “و” eksik yazılmıştır.

24b

1. kime az baḳar iseŋ aṣlı yüce yėredür
   az görme çoḳ göreni böyle gelmişdür ṭarīḳ
2. yetmiş iki millete ḳurbān ol ʿāṣıḳ iseŋ
   tā ʿāṣıḳlar ṣaffında tamām olasın ṣādıḳ
3. sen ḥaḳḳa ʿāṣıḳ iseŋ ḥaḳ saŋa ḳapu açar
   ḳo seni begenmegi varlıġuŋ evini yıḳ
4. ḫāṣ u ʿām muṭī ʿāṣī dost ḳulıdur cümlesi
   kime eydi bilesin kim bunlardan ṭaşra ḥaḳ
5. Yūnusuŋ bu sözleri genc-i nihāndur bilene
   dosta ʿāṣıḳ olanlar iki cihāŋda fāriḳ

ḥarfu'l kef

6. n'ėderüz ḥayvān ṣuyın biz cānı yaġmaya vėrdük
   gevherleri ṣarrāfa maʿdeni yaġmaya vėrdük
7. bizüm il bāzirgānı geçirmez her metāʿı
   biz bunda ʿuryān geldük dükkānı yaġmaya vėrdük
8. küfr ile īmān daḫı ḥicābımış bu yolda
   ṣafālaşduḳ küfr ile īmānı yaġmaya vėrdük
9. bizüm pāzārumuzda yoḳlıḳ olur sermāye
   çün iş böyle olısar gümānı yaġmaya vėrdük
10. sen ü ben olıcaġaz iş ikililikde ḳalur
    çıḳdum ikilik evinden sen beni yaġmaya vėrdük
11. yüz biŋ yıllıḳ ʿömrile henüz ḳuşlıḳ olmadı

25a

1. geçdük bitmez ṣaġışdan göŋli yaġmaya vėrdük
2. pāyānsuz devr-i zamān çoḳ egledi Yūnusı
   pāyānlu Ṭūra ėrdük devrānı yaġmaya vėrdük

der maḳām-ı bayātī

3. bülbül niçün böyle feryād ėdersüŋ
   ötme bülbül ötme baġrumı deldüŋ
4. varup yād ellerde mekān ṭutarsaŋ
   ötme bülbül ötme baġrumı deldüŋ
5. a bülbül feryāduŋ ta ʿarşa çıḳdı
   gene yanmışlaruŋ baġrını yaḳduŋ
6. senüŋ de yavrunı şāhin mi ḳapdı
   ötme bülbül ötme baġrumı deldüŋ
7. öte öte üstümüzde geçersüŋ
   eski yeŋi yaralarum açarsuŋ
8. ecel şerbetini sen de içersüŋ
   ötme bülbül ötme baġrumı deldüŋ
9. Yūnus eydür artdı bu dil yarası
   āhumla ṭoldı yėr gök arası
10. ḳara yerde yatur cānlar pāresi
    ötme bülbül ötme baġrumı deldüŋ

der maḳām-ı bayātī

11. uyan hey ġāfil uyan hey ġāfil
    var bir mürşide ṣor niye geldüŋ
12. ʿaḳluŋı dėrüp fikr ėdemezsüŋ
    var bir mürşide ṣor niye geldüŋ
13. aḫşam olınca yataḳ gözetme
    ṣabāḥ olınca otlaḳ gözetme
14. sen bu nefsüŋe rāḥat gözetme
    var bir mürşide ṣor niye geldüŋ

25b

1. bu bir yayalaḳdur ḳonanlar göçer
   aŋsuzın ecel şerbetüŋ içer
2. ḳoyup fenāyı beḳāya göçer
   var bir mürşide ṣor niye geldüŋ

3. hīç ḳulaġuzsuz ḳuşlar mı uçar
   mürşid kişiye ṭoġr(ı)[1355] yol açar
4. mürşidsüz kişi ḳalurmış nā-çār
   var bir mürşide ṣor niye geldüŋ
5. be hey Yūnus Emrem sen bu ögüdi
   kendi nefsine vėrseŋ yegdi
6. bilürem dėme sen de gel imdi
   var bir mürşide ṣor niye geldüŋ
7. ʿışḳ ilinüŋ ḫaberüŋ deyem işide midüŋ
   bizümle ol yola sen bile gide midüŋ
8. ol ilüŋ zevādesi cefā ṭutar gidesi
   ḳadeḥ ayruġa ṣunup sen aġu yuta mıduŋ
9. ol ilüŋ bāġı olur şerbeti aġı olur
   ḳadeḥ ṭutmaz ol aġı sen içüp ṭuya mıduŋ
10. ol felekde dün olmaz ay gün ṭoġup ṭolınmaz
    cümle ṣaġış derk ėdüp şümār unıda mıduŋ
11. senlik benlik terk ėdüp yoḳlıḳ yolına girüp
    ʿışḳdan esriyüben varlıḳ terk ėde midüŋ

26a

1. ādemīnüŋ terkibi od ṣu ṭopraḳ yel
   Yūnus sen eyit baŋa ṭopraḳda ṣuda mıduŋ

der maḳām-ı ʿaşīrān

2. çalap nūrdan yaratmış cānını Muḥammedüŋ
   ʿāleme raḥmet ṣaçmış adını Muḥammedüŋ
3. dostum dėmiş yaratmış hem anuŋ ḳayduŋ yemiş
   ümmetden yaŋa ṭutmış yüzüni Muḥammedüŋ
4. Taŋrı arslānı ʿAlī ṣaġında Muḥammedüŋ
   Ḥasan ile Ḥüseyin ṣolında Muḥammedüŋ

[1355] Yazmada “ي” eksik yazılmıştır.

5. Muḥammed bir deŋizdür ʿālemi ṭutup durur
   yetmiş biŋdür peyġamber gölinde Muḥammedüŋ
6. Yūnus Emrem ʿāşıḳdur bī-çāredür miskīndür
   her kim yemez maḥrūmdur ḫānını Muḥammedüŋ
7. dost yüzine baḳmaġa gey ṣafā naẓar gerek
   dostla bilişmege cān gözi baṣar gerek
8. ʿizz ü nāzdan geçüben terbiyetden terk ėdüben
   varlıḳlar dükedüben yüz biŋ ol ḳadar gerek
9. varlıḳdur ḥicāb ere er ḳanı ḥicāb göre
   dost yüzinden ḥicābı gidermege er gerek

26b

1. sen ḥicāb olduŋ saŋa ne baḳarsaŋ dört yaŋa
   ḳayıḳmaz öŋe ṣoŋa kime kim dīdār gerek
2. gel imdi ḥicābuŋ yıḳ ḥırṣ evinden ṭaşra çıḳ
   ḥaḳ bağışlaya tevfīḳ ḳaṣdıla hüner gerek
3. ʿāşıḳ olan kişiler lā-cerem derde düşer
   ʿışḳa bilişen cānlar ser-mest ü ḫumār gerek
4. sen seni elden bıraḳ dost yüzine sensüz baḳ
   Manṣūrlayın ene'l-ḥaḳ daḫı çābükter gerek
5. sen seni aradan al cism ṣūret cānsuz ḳal
   bulmaġa andan viṣāl saŋa öŋdin fer gerek
6. gel gidelüm sensüz bensüz dosta ėrelüm gümānsuz
   dosta giden kişiye benliksüz sefer gerek
7. az baḳmaġıl sen çoġa çün dost içüŋden baḳa
   varlıġuŋ ṣayġıl yoġa bunca ne ḫaber gerek
8. ʿāşıḳa ʿizzet ü ʿār va'llāh bedīʿ bu ḫaber
   ʿāşıḳ olan kişiye ne ser ne destār gerek

9. bu göz gördügi degül dil vaṣf vėrdigi degül

27a

1. bu ʿaḳl ėrdigi degül bī-lisān u baṣar gerek
2. dünyā vü āḫiretden bunca dürlü niʿmetden
   dost yüzini görmege ḳamudan gezer gerek
3. unıt unıt ḳamusuŋ söylegil sözin ḫāṣın[1356]
   dilerseŋ dosta ėresin saŋa bundan güzer gerek
4. Yūnus imdi yav(u) var[1357] bulmayasun il şār
   kim ḥaḳ dėsün kim bāṭıl dervīş olan ṣābır gerek
5. kim dervīşlik isterse deyem aŋa n'ėtmek gerek
   şerbeti ḳoyıban aġuyı nūş ėtmek gerek
6. gelmek gerek terbiyete cümle bildüklerin ḳoya
   mürebbīsi ne dėrse pes ol anı ṭutmaḳ gerek
7. duta ṣabr u ḳanāʿatı taḥammül eyleye ḳatı
   ḳaçan kim ifṭār eyleye üç günde bir yemek gerek
8. dāʾim aŋa niçün uya nefs dilegin yolda ḳoya
   terk eyleyin bu ṣūreti bildigin unıtmaḳ gerek
9. böyledür dervīş dirligi ḳoya cümle ʿayyārlıġı

27b

1. andan bulısar erligi ḳahırlar çoḳ yutmaḳ gerek
2. ya ḳamu bu dünyā yüzine aldanma ḥalḳuŋ sözine
   dönüp dīdār ārzūsına o ḥaḳḳa yüz ṭutmaḳ gerek
3. Yūnus imdi nedür dėrseŋ ya kimüŋ ḳaydını yersen
   bir kişi bir sözi dėsin aŋa güci yetmek gerek
4. dervīş olan kişinüŋ dirligi arı gerek
   yol iççinde hem anuŋ nāmūsı arı gerek

[1356] Yazmada "خ" yerine "ح" yazılmıştır

[1357] Yazmada "و" eksik yazılmıştır.

5. geç benlik daʿvāsında söyle sözüŋ ḫāṣından
   ol Allah ḳorḳusından beŋzi anuŋ ṣarı gerek
6. gitmeye baġrı başı diŋmeye gözi yaşı
   her dem dervīşin işi āh ile zārı gerek
7. kimseye ḫor baḳmaġıl her giz göŋül yıḳmaġıl
   yetmiş iki milletde dervīşüŋ yārı gerek
8. ḳorḳutmaya ṭamusundan ummaya ḥūrīsinden
   dāʾīm anuŋ maḳṣūdı ḥaḳḳuŋ dīdārı gerek
9. ṭopraḳ eyle yüzini miskīnlere ey Yūnus

28a

1. cümlesinden ziyāde erüŋ iḳrārı gerek
2. gerçek ʿāşıḳ olduŋsa ṣūret naḳş(ı) neŋdür senüŋ
   dost yüzine baḳduŋsa cihān naḳş(ı) neŋdür senüŋ
3. sen senüŋ terkini urġıl bu ʿışḳ evine girgil
   ʿāşıḳ iseŋ ėr menzile bu kibr ü kīn neŋdür senüŋ
4. yegil yedürgil bī-çāre eksülürse Allah vere
   bir ten kim ṭopraḳ ola gėrü ḳalan neŋdür senüŋ
5. bu vücuduŋ sermāyesi od ṣu ṭopraḳ yel
   her biri gider aṣlına ġāfil olmaḳ neŋdür senüŋ
6. neydeyim yoḫsulam dėrseŋ rızḳ içün ġuṣṣa yersüŋ
   rızḳı pādişāh vėrür ġuṣṣa yemek neŋdür senüŋ
7. bütḫāneyle şarāb ḫāne mescid gerçek ere
   gel işüŋ vėrme ziyāna yalancılıḳ neŋdür senüŋ
8. çün benem deyü dėrsin ḥaḳīḳat daʿvā ėdersin
   pādişāh ṣuçuŋa ḳalmaz bu kör olmış neŋdür senüŋ
9. Yūnus sen esrimişsin ol pādişāh bādesinde

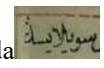
28b

1. bī-ḫod iken ėrdüŋ ḥaḳḳa olmaḳ neŋdür senüŋ
2. ne söz keleci dėrsem dilüm seni söyleyicek[1358]
   ḳanda yürirsem yürirem senden yaŋa ḳaçar dilek
3. sevildin cümle ʿāleme henüz niḳāb içindesin
   bir dem perdesüz perīyken[1359] iki cihān ola helāk[1360]
4. dīv perī ins ü menāt sever seni hep maḫlūḳāt
   ḥayrān olup ileyüŋde düşmiş durur ḥūr melek
5. nūşdur senüŋ elüŋile zehr-i ḳātil içerisem
   bilmezem maʿnāsını olur ol cānuma tiryāk
6. ger şehd ü şeker yesem sensüz aġudur cānuma
   çün cānumuŋ sensin dadı ḳanda bulam senden yigrek
7. yüz biŋ cevr ü cefā uġrarsa ṣāretüme
   hīç eksülmez şādlıġum cümlesin yur seni sevmek
8. ne var ne eger Yūnus daḫı ʿışḳ içinde ẕerre ise
   ʿışḳ dādıyla ḳāyim durur yėrle gök çarḫ-ı felek

ḥarfu'l lām

29a

1. ḳoġıl bu dünyā bezegin bu dünyā bir yeldür ḫayāl
   ne vefā ḳılısar bize çün pusuda durur zevāl
2. inanma fānī ʿömre kim bāḳī de gider sevgüsi
   görür iken sulṭānları ḳoyup giderler mülk māl
3. kes gider ʿizzet başını terk eylesün fużūllıġı
   kesmez iseŋ başın anuŋ ʿışḳ eyle dirligin muḥāl
4. bunca uzun endīşeler yoldaşumuz idi bizüm
   dost fikrinden artuġuŋ bilüŋ ki küllī ḳīl u ḳāl

[1358] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

[1359] Yazmada "ي" eksik yazılmıştır.

[1360] Yazmada "ا" eksik yazılmıştır.

5. alġıl kendü elüŋle gėrü kendü ḥisābuŋı
   yoḳsa serhengüŋ elinde yüz işle olmaz bu ḥāl
6. zerḳ ü riyā dėdükleri boynını urmayınca ben
   şāh-ı kerīme ṣıdḳıla ḳanda bulısaram viṣāl
7. her kim ṣorar ise saŋa iʿtiḳāduŋ nedür ḥaḳḳa
   öpgil anuŋ ayaġını budur aŋa cevāb suʾāl
8. Yūnus saŋa farīżadur işbu ṣırāṭ-ı müstaḳīm
   elüŋde ḥaşr u neşr ḥaḳḳe'l-yaḳīn gerek viṣāl

29b

1. yavlaḳ ʿaceb geldi baŋa bu dünyā içinde bir ḥāl
   gėce ḳonuḳ olan kişi yete ṣabāḥ olur fi'l-ḥāl
2. eger gerçek ḳonuḳ iseŋ aç gözüŋ uyanıḳ iseŋ
   seŋ bu söze ṭanuḳ iseŋ gerü ḳalur mülkle māl
3. māluŋı özge kişi yer sen var anda ḥisābuŋ vėr
   senüŋ hemān bir adım yėr gel gör āḫir nedür bu fāl
4. gözüŋ görürken yeye dur eylemegil bunca ʿözür
   bu dünyāda ḥāṣıl nedür ye iç gül oyna vėr al
5. ben deyeyim sözüŋ ḥaḳḳuŋ işit unutma gey ṣaḳın
   uş ḳıyāmet geldi yaḳuŋ ıraḳ deyü ėtme ḫayāl
6. andan İsrāfil ṣūra ura ölenler yerinden ṭura
   mīzān terāzū ḳurıla öyle yazmış celle celāl
7. sulṭān ḳullar bir ola anda heybet ḳatı ola
   daḫı ayruḳsı ḥāl ola ḳurtılmaḳlıḳ anda muḥāl
8. bunda ḳorḳmaz iseŋ Yūnus anda ḳorḳudurlar seni
   eger dirligüŋ ḥaḳ ise ṣırātı geçesin sehel

der maḳām-ı beyātī

30a

1. ism-i sulṭān vėrdüŋ mi var baḳçelerde yurduŋ mı var
   bencileyin derdüŋ mi var ġarīb ġarīb ötme bülbül

2. bilürem ʿāşıḳsın güle senüŋ ḥālinden kim bile
   baḳçelerde bizüm güle dolaşup söz atma bülbül
3. bilürem ʿāşıḳsın verde cünūnum var ġāyet serde
   bu sīnemde olan derde sende bir derd ḳatma bülbül
4. Yūnus vücūdum pāk dėrken cihānda mislüŋ yoḳ dėrken
   seḥer vaḳtinde ḥaḳ dėrken bizi de unıtma bülbül
5. cānlar fidā yolına cānān ḳayusı degül
   sen cān gerek baŋa bu cihān ḳayusı degül
6. ʿışḳuŋ oḳı temreni kār etdi cigerüme
   baŋa ʿışḳuŋ ḳayusı temren ḳayusı degül
7. yudum yaramı sildüm yaramı kimdendür bildüm
   baŋa dostuŋ ḳayusı yaram ḳayusı degül
8. sen bir ġanī sulṭānsın cānlar içinde cānsın
   çün ʿıyān gördüm seni pinhān ḳayusı degül
9. her kim derde uġrarsa dermān arayı gider
   baŋa derdüm ḳayusı dermān ḳayusı degül
10. dėrler ʿāşıḳ Yūnusa eglen bile gidelüm
    ol dost ārzūsı düşdi eglen ḳayusı degül

30b

1. ten fānīdür cān ölmez çün gitdi gerü gelmez
   ölürse ten ölür can ölesi degül
2. gevhersüz göŋüllere yüz biŋ kez eydürseŋ
   ḥaḳdan naṣīb olmasa naṣīb olası degül
3. ṣaḳınġıl yārüŋ göŋlüŋ ṣırçadur ṣımayasın
   ṣırça ṣınduḳdan gerü bütün olası degül
4. çeşmelerden bardaġı ṭoldurmadın ḳorısaŋ
   biŋ yıl anda dururbut kendi ṭolası degül
5. şol Ḫıżırla[1361] İlyās āb-ı ḥayvān içdiler
   bu bir ḳaç yıl içinde bunlar ölesi degül

[1361] Yazmada “خ” yerine “ح” yazılmıştır

6. yaratdı ḥaḳ dünyāyı Muḥammed dostlıġına
   dünyāya gelen gider bāḳī ḳalası degül
7. Yūnus gözin görürken yaraġın eyleyi gör
   gelmedi anda varan gėrü gelesi degül
8. ey ġāfil aç gözini göŋlüŋ yavlaḳ uzatma-gil
   baḳġıl kendü dirligüŋe kimse ʿaybın gözetmegil
9. şöyle dirilgil ḫulḳla aŋıcaġaz sögmeyeler
   bāḳī dirlik bu yavuz adıla gitmegil
10. diler iseŋ bu dünyāyı āḫirete degşüresüŋ
    düni güni ḳılġıl ṭāʿat ayaḳ uzadup yatma-gil
11. gördüŋ[1362] ki bir dervīş gelür yüz ur anuŋ ayaġına
    senden şeyli'llāh ėdicek ḳaşuŋ ḳaraġuŋ çatma-gil
12. söyledigüŋ keleci işitdigin gibi söyle

31a

1. kendözüŋden zīreklenüp bir ḳaç söz daḫı ḳatma-gil
2. Yūnus kim öldürür seni yine vėren alur cānı
   yarın göresin anı er naẓarından gitmegil

ḫarfu'l-mīm

3. ḥaḳ çalabum ḥaḳ çalabum sencileyin yoḳ çalabum
   günāhlıyuz yarlıġaġıl ey raḥmeti çoḳ çalabum
4. ḳullar senüŋ sen ḳullaruŋ günāhları çok bunlaruŋ
   uçmaġa ḳoyġıl bunları binsünler burāḳ çalabum
5. ne sulṭān vü beglerdesin ne köşk ne sarāylardasın
   gördüŋ miskinler göŋline eyledüŋ duraḳ çalabum
6. ne ʿilmüm var ne ṭāʿatüm ne gücüm var ne ḳuvvetüm
   meger senüŋ ʿināyetüŋ ḳıla yüzüm aḳ çalabum
7. ben eydürem gey yā ġanī nedür bu derdüŋ dermānı
   zinhār esirgeme beni ʿışḳ odına yaḳ çalabum

[1362] Yazmada "ك" yerine "ن"

8. ḳoġıl beni kim yanayım kül oluban ṣavrılayım
   ol sevdigin Muḥammede ḳul olayım ḥak çalabum
9. yarlıġagıl sen Yūnusı bu günāhlu ḳullar ile

31b

1. eger yarlıġamazsaŋ gey ḳatı firāḳ çalabum

der maḳām-ı gerdāniyye

2. ḥāletile baŋa bir ʿışḳ yöneldi
   Allah dėrler bir meclise uġradum

3. dutuŋ ḳulaḳ naḳl eyleyem size
   Allah dėrler bir meclise uġradum
4. münādīler çaġrışup zāra başlar
   ḥāl dilile ḥaḳḳı ẕikr ėder ḳuşlar
5. secde ėder ṭaġlar ṭaşlar aġaçlar
   Allah dėrler bir meclise uġradum
6. Muḥammedüŋ aṣḥāb u yārenleri
   anda ḥāżır olmış gördüm anları
7. devre girmiş ṭabaḳāt erenleri
   Allah dėrler bir meclise uġradum
8. münādī sözine ḳullıḳ ṭutarlar
   ʿarşuŋ eṭrāfında ṣaf ṣaf melekler
9. o meclisde ḳabūl olur dilekler
   Allah dėrler bir meclise uġradum
10. Yūnus murādına ėrdi çoḳ şükür
    gördi Muḥammedüŋ nūrını balḳır
11. ʿÖmer ʿOṯmān ʿAlī hem Ebū Bekir
    Allah dėrler bir meclise uġradum
11. cānum ben andan bunda ezelī ʿāşıḳ geldüm
    ʿışḳı ḳulaġuz ṭutdum anda bilişüp geldüm

12. geçdüm ḫod-bīn elinden el çekdüm dükelinden
şol ikilik bābından bir bitüp geldüm

32a

1. ʿAzrāʾīl ne kişidür ḳaṣd ėdesi cānuma
ben emānet ışşıyla anda bitişüp geldüm
2. ʿışḳ deŋizinden içdüm on iki ırmaḳ geçdüm
deŋizlerinden içdüm ʿummāndan ṭaşup geldüm
3. dört kişidür yoldaşum vefā-dār rāzdaşum
üçile ḫoşdur başum birine buşup geldüm
4. ol dördüŋ birisi cān biri dīn biri īmān
biri nefsüm durur düşmān anda ṣavaşup geldüm
5. bir ḳılı ḳırḳ yardılar birin yol gösterdiler
bu mülke gönderdiler ol yola düşüp geldüm
6. degülem bu ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
yad yoḳ baŋa bu ilde küllī bilişüp geldüm
7. imdi Yūnusa ne ġam ʿāşıḳ melāmet bed-nām
küfrüm īmāna oldum andan degişüp geldüm

der maḳām-ı eviç

8. tehī görmeŋ siz beni dost yüzüŋ görüp geldüm
bāḳī devrān rūzigār dostıla sürüp geldüm

32b

1. ne var söylenen dilde varlıḳ ḥaḳḳuŋdur ḳulda
varlıġum hep ol ilde ben bunda ġarīb geldüm
2. bāzirgānam metāʿum çoḳ her işde üstādum ḥaḳ
ben ziyānum aşşıya anda degşürüp geldüm
3. evvelki bünyād urdı yedi ḳat yer yaratdı
ṭopraġa naẓar ėtdi aġsırı ṭurup geldüm
4. gezdüm yedi ṭamusın andan sekiz uçmaġın
ḳorḫudan günāhumı anda ṣızırup geldüm

5. Nūh oldum Sübḥāniçün çoḳ dürişdüm dīniçün
   dīnüme dönmeyeni ṣuya ġarḳ ėdüp geldüm
6. Zekeriyā olup ḳaçdum varup aġaca düşdüm
   ḳanum dört yaŋa ṣaçdum depem doldurup geldüm
7. Eyyūb oldum tenüme cefā ḳıldum cānuma
   baḳardum Sübḥānuma ḳurṭlar ṭoyurup geldüm
8. ʿĪsā oldum ḳudretden bahānem bir ʿavratdan
   ʿināyet ėrdi ḥaḳdan ölü dirildüp geldüm
9. Ādem olup ṭurmadum nefs boynın urmadum

33a

1. yaŋılup buġday yėdüm uçmaḳdan sürilüp geldüm
2. Mūsā oldum Ṭūra çıḳdum biŋ bir kelimāt ḳıldum
   bu ḫalāyıḳ ne ola seni ben anda bilüp geldüm
3. bir çöp oldum başıldum Manṣūr oldum aṣıldum
   elüm ile külümi göge ṣavurup geldüm
4. Muḥammedi bir gėce ḥaḳ oḳudı miʿrāca
   ser-te-ser uçdan uca bile yüz urup geldüm
5. yaluŋuz Sübḥāndı peyġamberler cān idi
   Yūnusda pinhānıdı ṣūret degişüp geldüm
6. ezelden ben bu ʿışḳı mülke süre geldüm
   biridüm anda şeksüz uş yine yere geldüm
7. ol birin nūrı baŋa gözükdi nūrı baŋa
   ben daḫı Mūsāleyin ḥācete Ṭūra geldüm
8. Ṭūr u münācāt baŋa durduġum yerde gelür
   bugün Bāyezīd benem çün gizlü sırra geldüm
9. yerde idüm göge aġdum gökden yere çoḳ yaġdum

33b

1. ādem donın donandum çalabum süre geldüm
2. et deri büründüm geldüm size görindüm
   ādem donın urundum işte ẓuhūra geldüm
3. ʿışḳ esritdi cānumı uş ene'l-ḥaḳ dėdürür
   ḳorḳu gitdi göŋlümden Manṣūra dāra geldüm
4. Manṣūr ḳadeḥin aldum mecnūn göline ṭaldum
   çün ḥaḳḳı ʿıyān gördüm andan sınura geldüm
5. bundan böylesi bunuŋ ḫūndigār iḳlīmidür
   dört yanum dīdār olmış bir ne ḫoş yėre geldüm
6. ʿışḳ derdlü göŋüle dermānum vardur benüm
   ʿışḳ ṣayrusı olanı erkāndur ṣora geldüm
7. ben bu ʿışḳa ṭalalı adumı Yūnus ḳodum
   aŋladı pādişahlıḳ ḳulum şükre geldüm
8. beni bunda vėribiyen bilür ben ne işe geldüm
   ḳarārum yoḳ bu dünyāda giderem yumışa geldüm
9. dünyāya çoḳ gelüp gitdüm erenler etegin ṭutdum

34a

1. ḳudret ününi işitdüm ḳaynayup cūşa geldüm
2. sert sözile göŋül yıḳdum od oldum cānlar yaḳdum
   sırrumı ʿāleme çaḳdum bu ḫalḳa temāşā geldüm
3. ben oldum İdrīs-i Derzī şīt oldum doḳıdum bezi
   Dāvūduŋ görklü güzel āvāzı āh ėdüp nālişe geldüm
4. ʿāşıḳ oldum şol ay yüze şeker oldum bal aġıza
   naẓar ḳılmış ḳara göze siyāh olup ḳaşa geldüm
5. Mūsā oldum Ṭūra vardum ḳoç olup ḳurbāna geldüm
   ʿAlī oldum ḳılıç ṣaldum gülişüp meydāna geldüm
6. deŋiz kenārında ova ḳuyuda işleyen kova
   ʿĪsānuŋ aġzında duʿā olup bilesine geldüm
7. ay oldum ʿāleme ṭoġdum bulut oldum göge aġdum
   yaġmur olup yėre yaġdum toz olup güneşe geldüm

8. ḳāl u ḳīlden geçenler bu yolda gözüŋ açanlar
   aŋlatuban seçenlere vāḳıʿa olup düşe geldüm
9. benem ol derdlü dermānı benem ol maʿrifet kānı
   benem devr-i Süleymānı Ṭūr ṭaġından aşa geldüm

34b

1. yolum saŋa oldı duraḳ ṣabāhın söyleyen durur ḥaḳ
   Yūnus Emre dilinde ḥaḳ olup dile cūşa geldi
2. andan berü gönildüm ʿışḳla bile geldüm
   bu ʿāleme çıkıcaḳ ʿaceb ḥāle geldüm
3. ol dost açdı gözümi gösterdi kendözümi
   göŋlümdeki rāzumı söyledüm dile geldüm
4. gör ne yuvadan uçdum bu ḫalḳa rāzumı açdum
   ʿışḳ ṭuzaġına düşdüm dutıldum ele geldüm
5. ṭuzaġa düşen olmaz ʿāşıḳlar rāḥat olmaz
   söylerem dilüm bilmez ki ben ʿaceb ile geldüm
6. ben bunda geldümise gėrü ilime giderem
   ṣaŋmaġuz beni bunda altuna māla geldüm
7. degilem ḳāl u ḳīlde bu yetmiş iki dilde
   ḥālüm nedür aḥvālüm bu mülke ṣora geldüm
8. ne ḥāldeyüm ne ḳılam duzaḳdayum ne gülem
   bir ġarībçe bülbülem ötmege güle geldüm
9. gül Muḥammed teridür bülbül anuŋ yāridür
   bu iŋile ezelī cihānda bile geldüm
10. ḳudret ṣūret yapmadın ferişţehler dapmadın
    ʿālem ḫalḳ tutmadın ilerü yola geldüm
11. durdum Yūnusa vardum yārüm ḫaberüŋ ṣordum
    aġlarken dīdār gördüm şād olup güle geldüm
12. evvelki ben beni bildüm ol yaŋa ḥaḳḳı buldum
    ḳorḳum anı bulıncaydı şimdi ḳorḳudan ḳurtıldum

35a

1. ben kimseden ḳorḳmazam ya bir ẕerre ḳayurmazam
   ben imdi kimden ḳorkayım ḳorḳduġumla yār oldum
2. ʿAzrāʾīl gelmez yanuma ṣorucı gelmez sīneme
   bunlar benden ne ṣoralar anı ṣorduran ben oldum
3. ya ben anca ḳaçan oldum anuŋ buyruġın severem
   ol geldi göŋlüme ṭoldı ben aŋa dükkān oldum
4. dükkān ışṣı dükkānından ḥāli degüldür evinden
   ol bu eve geleliden ḫalḳa bir ulu kān oldum
5. cānlular bizden alalar cānsuzlar ne bileler
   hem vėreler hem alalar bir ulu pāzār oldum
6. Yūnusa ḥaḳ açdı ḳapu Yūnus ḥaḳḳa ḳılur ṭapu
   benüm imiş devlet bāḳī ben ḳulken sulṭān oldum

der maḳām-ı şehnāz

7. Cebrāʾīl selām olsun dostuma
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
8. söyle gelsün çıḳsun ʿarşuŋ üstüne
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
9. ʿarşumı donatdum gelsün göreyim
   ḳullarum ḥālinden ḫaber ṣorayım
10. o gelsün ben aŋa cevāp vėreyim
    benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm

35b

1. Aḥmed midür enbiyālaruŋ başı
   göŋüller nūrıdur ʿarşuŋ naḳḳāşı
2. yerde gökde iki cihān güneşi
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
3. hīç ancılayın bir ḳul yaratmadum
   anuŋ bir sözini iki etmedüm

4. ümmetini cehenneme yaḳmadum
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
5. söyle gelsün vardur aŋa ḥürmeti
   ümmetine baġışladum cennetüm
6. dāīm anuŋ üstüne durur ḥimmetüm
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
7. dervīş Yūnus seveli Muḥammedi
   her aŋduḳça vėrelüm ṣalavatı
8. kerīm Allah aŋa maḥcūbum dėdi
   benüm Muḥammedüm server Aḥmedüm
9. gelüŋ ṣoruŋ ey yārenler ben ol vaktüŋ ḳanda idüm
   ʿışḳ deŋizine ṭalıban deryā-yı ʿummānda idüm
10. bu yerler bunda gelmedin gökler melāʾik ṭolmadın
    mülke bünyād olmadın mülki yaradanda idüm
11. ḳayġu eli ėrmez idi ġuṣṣa gözüm görmez idi
    endīşe şehrinde ṭaşra bir laṭīf maḳāmda idüm
12. bu işlerde olan kişi terk etsün cümle teşvīşi
    içerüden içerüye bir laṭīf maḳāmda idüm

36a

1. benüm gibi bu cihāna yüz biŋ gelürse az ola
   benüm gelişüm şimdidür üstāzda Ḳurʾānda idüm
2. dört kitābı oḳımadum ayırup seçüp ḳaḳımadum
   ezber ėtdüm sebaḳumı bu ʿışḳ ḫānende idüm
3. pādişāhdan destūr oldı bizi bunda mülke ṣaldı
   iki cihān uçmaḳ oldı uçmaḳda rıdvānda idüm
4. ol kim beni bekleridi her ḳandayısa ṣaḳlarıdı
   ol ḳudret ḳandīlinüŋ içindeki cāmda idüm
5. ṭoḳsan biŋ ḥaḳ kelīme söyleşicek ḥabībble
   otuz biŋ sırr olıcaḳ[1363] ben ol sır olanda idüm

[1363] Yazmada “ق” yerine “ك” yazılmıştır.

6. Yūnus eydür ben ol vaḳt benümle degül idüm
   ben ol olup ol ben olup bu ʿışḳ ḫūnında idüm
7. ben bu illü degülem ben bu ilden bīzāram
   bu ṭutsaḳlıḳ ṭuzaġuŋ demi geldi üzerem
8. dört kitābuŋ maʿnāsın oḳıdum taḥṣīl ḳıldum
   aḳ üstine ḳarayı ya ben niçün yazaram
9. dört kitābuŋ maʿnāsı tamāmdur bir elifde
   bā dedürmeŋüz baŋa ben yoldan azaram
10. şerīʿat oġlanları nite yol eyde bize
    ḥaḳīḳat deryāsında baḥrī oldum yüzerem

36b

1. yetmiş iki milletde ṣuçum budur ḥaḳ dėdüm
   ḳorḳu ḫıyānetedür ya ben niçün ḳorḳaram
2. Manṣūr idüm bir zamān gene geldüm bī-gümān
   ʿışḳuŋ evine yanup uş kül oldum tozaram
3. Yūnus bu ḳuş dilidür bunı Süleymān aŋlar
   gerçek ʿāşıḳ bu yolda ne ṭuyduġuŋ sezerem

der maḳām-ı bayātī

4. Eyyūbam mübtelāyam derde dermān isterem
   ʿāşıḳam dil-ḫasteyem cāna cānān isterem
5. Yaʿḳūbam aġlaram Yūsuf içün ḳıldum firāḳ
   Yūsufam zindān içinde fażl-ı raḥmān isterem
6. Mūsānuŋ Ṭūrına vardum dost cemālüŋ görmege
   gitdi ʿaḳlum nāgeh ol dem sırr-ı Sübḥān isterem
7. bir mekāna varmışam ki ol benüm yurdum degül
   Ḫıżırla ẓulmāta ėrdüm āb u ḥayvān isterem
8. defter-i aʿmālümi yüklendüm ėtdüm ʿazm-i rāh
   menzil-i maḳṣūda ḥaḳdan emr ü fermān isterem

37a

1. Yūnus Emrem kimseler hīç bilmedi ḥālüm benüm
   ḥālümi arż ėtmege bir merd-i ʿirfān isterem

der maḳām-ı ḥicāz

2. düni gün yalvarıram ben efendüme
   ben murādum Allahumdan isterem
3. yā Rabbī sen ėrgür ḳulı ḳaṣdına
   ben murādum Allahumdan isterem
4. bir adı Muṣtafā bir adı Aḥmed
   diledi ümmetüŋ ol nūr-ı aḥad
5. şefāʿat bize server Muḥammed
   ben murādum Allahumdan isterem
6. gözsüz olan bu dünyāyı göremez
   ıraḳ yaḳınlara eli ėremez
7. benüm murādumı bir ḳul vėremez
   ben murādum Allahumdan isterem
8. dervīş Yūnus cihān başuma dardur
   cümle işüm gücüm āhla zārdur
9. ḳuluŋ istedigi ancaḳ dīdārdur
   ben murādum Allahumdan isterem

der maḳām-ı rāst

10. dolāb niçün iŋilersüŋ derdüm vardur iŋilerem
    ben ilāha ʿāşıḳ oldum anuŋ içün iŋilerem
11. ulu ṭaġlar aġacıyam ne ṭatluyam ne acıyam
    ben ilāha duʿācıyam anuŋiçün iŋilerem
12. bir ulu ṭaġda buldılar dalum budaġum ḳırdılar

37b

1. dolāba lāyıḳ gördiler anuŋiçün iŋilerem
2. dülgerler budaġum yondı her āʿẕām yerine ḳondı
   bu iŋildüm ḥaḳdan geldi anuŋiçün iŋilerem
3. benüm adum derdli dolāb suyum aḳar yalap yalap
   böyle emreyledi çalap anuŋiçün iŋilerem
4. balta zaḥmıdur ezelī gitmez başumuŋ zevāli
   ṣormaŋ baŋa bu suʾāli anuŋiçün iŋilerem
5. ʿāşıḳ Yūnus eydür āhı göz yaşı döker günāhı
   ḥaḳḳa müştāḳam baʾllāhī anuŋiçün iŋilerem

der maḳām-ı nevā

6. mülk-i beḳādan gelmişem fānī cihānı nʾeylerem
   ben dost cemālüŋ görmişem ḥūr-ı cinānı nʾeylerem
7. vaḥdet meyinüŋ curʿasuŋ maʿşūḳ olandan içmişem
   ben dost ḳoḫusuŋ almışam misk-i tatarı nʾeylerem
8. İbrāhīmem Cebrāʾīle hīç iḥtiyācum ḳalmadı
   Muḥammedüm dosta gidem ben tercemānı nʾeylerem
9. ʿĪsā gibi dünyā ḳoyup göŋülleri seyrān eylerem

38a

1. Mūsā-yı dīdār olmışam ben len-terānī nʾeylerem
2. Eyyūblayın maʿşūḳunuŋ cevrin taḥammül çekmege
   çerçīsleyin dost yolına çıḳmayan cānı nʾeylerem
3. Mūsā olup ḳoyun gütdüm çobān oldum ḥaḳ yolına
   ʿāşıḳ ʿAbdüʾr-rezzāḳ gibi dīn ü īmānı nʾeylerem
4. ʿāşıḳ Yūnus māʿşūḳına vuṣlat olınca mest olur
   ben şīşeyi çaldum ṭaşa nāmūs ʿārı nʾeylerem

der maḳām-ı segāh

5. yüz biŋ cefā ḳılsuŋ baŋa senden yüzüm döndürmezem
   cānum daḫı alur iseŋ senden yüzüm döndürmezem
6. severem seni cānla ḳul olmuşam fermānla
   and içerem Ḳurʾānla senden yüzüm döndürmezem
7. ʿĪsā mısuŋ Mūsā mısuŋ peyġamber-i Kenʿān mısuŋ
   vaʾllāh ki cānlara cānānsuŋ senden yüzüm döndürmezem
8. Yūnus gerçek ʿāşıḳ isem ḥaḳ yolına ṣādıḳ isem
   hiẕmetine lāyıḳ isem senden yüzüm döndürmezem

38b

1. ʿilmüŋde ġarḳ oluban ben beni bilmezem
   dil ile söyleyüben ṣıfāṭuŋı vėremezem
2. ṣıfāṭuŋ gelmez bu dile ḳanda-ligüŋi kim bile
   ṣunʿunı demeklik ile ben lāyıḳ olımazam
3. baŋa cānı sen vėrdüŋ ʿAzrāʾīle bildürdüŋ
   senden ayruḳ kimseye emāneti vėremezem
4. hem evvelsüŋ hem āḫir ḳamu yerlerde ẓāhir
   hīç maḳām yoḳdur sensüz ben niçün göremezem
5. çünkim beni esritdüŋ cān u göŋül iletdüŋ
   ayırma beni senden bilişdüm yād olmazam
6. ey Yūnus yārdan ḥicāb götür aradan
   ṣādıḳam yoluŋda ben yalan daʿvā ḳılmazam
7. sensüŋ kerīm sen raḥīm
   Allah saŋa ṣundum elüm
8. senden ġayrı yoḳ merhemüm
   Allah saŋa ṣundum elüm
9. kefenlediler beni üşüp
   sine ḳodılar dürişüp
10. gömdiler ṭopraġum eşüp
    Allah saŋa ṣundum elüm

11. oldı meşhed oldı hīçe
    gündüzümüz oldı gėce
12. hīç bilmezem ḥālüm nice
    Allah saŋa ṣundum elüm
13. geldi münker hem nekir
    her birisi bir dil oḳur
14. ilahī sen cevāb vėrgil
    Allah saŋa ṣundum elüm
15. aldı bu ince yol beni
    ṣırāṭ görüp sine iletdi
16. ʿamelümüŋ yoḳ mededi
    Allah saŋa ṣundum elüm

39a

1. melāyikler ḫalāyıḳlar
   kimi esrük kim ayıḳlar
2. ṣaḥḥā size uyanıḳlar
   Allah saŋa ṣundum elüm
3. sekiz uçmaḳ yedi ṭamu
   yolı birikmiş bir yėre
4. yüz biŋ cāsūs degmez yere
   Allah saŋa ṣundum elüm
5. Yūnus Emrenüŋ bu sözi
   cānsuz izledi bu izi
6. dergāhuŋa urdı yüzi
   Allah saŋa ṣundum elüm
7. sen kerīm raḥīm mürvet kānsun
   yā Allah biz seni ḳanda bulalum
8. yüregüm içinde cānum cānısun
   yā Allah biz seni ḳanda bulalum

9. cemālüŋ görsem de girsem yoluŋa
   ʿināyetüŋ olsun delīl ḳuluŋa
10. çoḳdan ārzū-mendüm var cemālüŋe
    yā Allah biz seni ḳanda bulalum
11. ḳaṣd ėdersem yaḳın olur ıraġum
    yüregüm içinde yanar çerāġum
12. mekānsuz olur yerüm ṭuraġum
    yā Allah biz seni ḳanda bulalum
13. cemālüŋ görmişdür ṣular bulanur
    yine görsem deyü ṭaġlar ṭolanur
14. göŋlüm şöyle umar kendümden bilür
    yā Allah biz seni ḳanda bulalum
15. görelüm şol İblīsi aradan
    yürecigüm ṭuraġunı yaradan
16. ʿarş-ı kürsī cümle ʿālemi yaradan
    yā Allah biz seni ḳanda bulalum

39b

1. ʿāşıḳ Yūnus söylemişdür bu sözi
   dervīş olanlaruŋ gözi yaşı
2. Muḥammed Allaha ulaşdur bizi
   yā Allah biz seni ḳanda bulalum
3. dost elinden ölürsem hīç gümānsuz gėrü gelem
   ġanīmet gördüm bu demi cān şükrāne vėrügelem
4. cānuŋ dirīġ ṭutan kişi dost ḳatından ıraḳ düşer
   fidā ḳılam yüz biŋ cānı ıraḳlıḳdan berü gelem
5. Cercīsleyin ol dost beni yetmiş kez öldürürse
   biŋ kez daḫı ol dėrse yüz biŋ kez ilerü gelem
6. yüz biŋ kez ṭoġam uyaġam dost burcından cevlān ḳılam
   hem anda olam hem bunda anda bunda varu gelem

7. yav(u)[1364] ḳılındum ne çāre yürü evden āvāre
   ṣoranlara cevāb budur ben esīrem deyü gelem
8. biŋ yıl ṭopraḳ olursam ḳomayam ene'l-ḥaḳ
   ne vaḳt baŋa gerekse ʿışḳ nefsin verü gelem
9. inanmayan gel sinüme çaġır dost adın eyit
   kefen ṭonum pāre ḳılup cān şükrāne vėrü gelem

40a

1. dost yolında gider isem gelmekligim geŋez ola
   dost varlıġı benüm ile her dem nişān vėrü geldüm
2. ḳaçan unuduluram ben dost adına ṭoġmışiken
   ol muḥabbet feleginden her ṣabāh çevrili gelem
3. bundan böyle ne olasaŋ degme ʿaḳıl şerḥ ėtmeye
   Yūnus eydür ʿāşıḳlara ʿışḳ ḫaberüŋ vėrü gelem

devr-i ʿarşiyye

4. bu fenā mülkinde ben niçe niçe ḥayrān olam
   niçe bir ḫandān olam ya niçe bir giryān olam
5. geh feleklerde meleklerden dilekler dileyem
   gāh ʿarşuŋ şemsle gerdūn olam gerdān olam
6. adımum adam yedi dört on sekizden ben öte
   ṭoḳuzı yolda ḳoyam şāh emrine fermān olam
7. dost feraḥ ḳıldı teraḥdan ben teberrā eyledüm
   ṣūreti insan olam hem cān hem kan olam
8. gāh bir müftī müderris hem müzeyyin hem temīz
   gāh bir müdebbir ü nāḳış naḳşla noḳṣān olam

[1364] Yazmada "و" eksik yazılmıştır.

40b

1. gāh baḥru'l-ḥūt içinde söyleşem Yūnusla
   gāh çıḳam bālī olam selmān olam bālī olam
2. gāh esfelden inem şeyṭānla şerler düzem
   gāh çıḳam ʿarş üstine seyrān ėdem cevlān olam
3. gāh işidirem işitmezem ėtmezem ʿaceb
   niçe bir nisyān olam ḥayrān olam insān olam
4. gāh maʿḳūlāt-ı maḥsūlāt taḳrīr ü beyān
   gāh maḳhūrāt olam gāh ṣāḥibü'l-keyvān olam
5. niçe bir ṣūretde insān u ṣıfatda cānvar
   niçe bir dilkü olam dilkü olam arslan olam
6. niçe bir tecrīd ü tefrīd ü mücerred münferid
   niçe bir cinnī vü insī ya niçe şeyṭān olam
7. niçe bir ʿışḳ meydānında nefs atın segirtdirem
   ya niçe başum ṭop ėdüp niçe bir çevgān olam
8. gāh bir bir içre birlik eyleyem ol bir ile
   gāh dönem ḳaṭre olam deryā olam ʿummān olam
9. gāh düzāḫda yanam firʿavunla hāmānla

41a

1. gāh cennetde varam ġılmānla rıżvān olam
2. gāh bir ġāzī olam efrengle ceng eyleyem
   gāh dönüp efreng olam nisyānla ʿiṣyān olam
3. gāh bir mechūl u merdūd temerrüd-ü bī-temīz
   gāh varam Caʿfer olam ṭayerān ėdem perrān olam
4. niçe bir ʿāmī olam nāmī olam ṣāmī olam
   niçe bir kāmī olam nā-kām olam nā-dān olam
5. gāh ola odlar yaḳam diller yaḳam cānlar yaḳam
   gāh varam ʿarşa çıḳam hem şāh olam sulṭān olam

6. kimse bu sırra ėrişmez min ledündür ey ʿazīz
   Ḫıżır[1365] yolda ḳaldı ben gerdūn olam gerdān olam
7. ya niçe kez dostla ol ben olam ben ol olam
   ya niçe ıraḳ düşem maḥzūn olam aḫzān olam
8. niçe bir derdler ile oda yanam oda yanam
   ya niçe şākird olam şākir olam mihmān olam
9. terk ėdem bu ḫāk bāzı āb u nārı ben yine
   şeş cihetden ben çıḳam bī-ten olam bī-cān olam

41b

1. niçe bir çārmūḫ olam çārmīḫ olam Çerçīs olam
   niçe bir ḥikmetle cāmasb olam loḳmān olam
2. bu ṭoḳuz arslan yedi evren dört ejdehā
   bunlaruŋla ceng ėdem rüstem olam destān olam
3. bir dem āsūde bir dem ġafletle ḫurd u ḫām
   bir dem āşüfte olam mecnūn olam ḥayrān olam
4. göŋlümüŋ gencine rencler ėrmedüŋ bir yol bulam
   yā ḫod deryāya girem bī-reng bī-elvān olam
5. niçe bir ben sen deyem sen ben deyem utanmadın
   ya niçe dilsüz olam dilsüz olam ḥayvān olam
6. çün dė dėrler n'ėdeyim dėmezse yanar cān u ten
   ben daḫı dürler dökem dosta hezār destān olam
7. kār olam bī-kār olam lev-kār olam esrār olam
   gāh dönem girdār olam güftār olam nuʿmān olam
8. niçe bir balçıḳda vü alçaḳda yatam ḫūr u zār
   gāh varam gevher olam yāḳūt[1366] olam mercān olam
9. ādemīllikden geçem göçem melekler mülkine

[1365] Yazmada "خ" yerine "ح" yazılmıştır.

[1366] Yazmada "ا" yerine "ع" yazılmıştır

42a

1. levn olam bī-levn olam bī-kevn bī-kān olam
2. gāh münḳād-ı muḥīṭ Allahuŋ ḫāṣṣı o(l)am[1367]
   gāh dönem ʿāṣī olam Mūsā olam ʿİmrān olam
3. geh varam Dāvud olam çıḳam Süleymān taḫtına
   gāh yine gümrāh olam hemrāh olam hicrān olam
4. gāh zindāndan çıḳam āzād olam ābād olam
   gāh yine ābād olam Manṣūr olam zindān olam
5. dār olam gerdār olam ber-dār olam Manṣūr var
   cān olam hem ten olam hem īn olam hem ān olam
6. gāh beyābān u ḫarāb u gāh serāb u gāh türāb
   gāh yine maʿmūr olam gāh çetrü geh seyvān olam
7. gāh ʿizzetden faḳīr ü gāh ẕilletden ḥaḳīr
   gāh varam imkān olam īmān olam iḥsān olam
8. gāh varam sāz olam pür-sūz olam bir söz olam
   geh varam dükkān olam ruhbān olam rücḥān olam
9. dem olam ādem olam ʿālim olam ʿālemde ben
   dem olam bī-dem olam hem nām olam hem nān olam

42b

1. gāh diŋem ḫāmūş olam bī-hūş olam serḫoş olam
   söyleyem destān olam mestān olam bostān olam
2. Yūnus imdi sen bu sırrı ʿāşıḳa dė ʿāşıḳa
   kim saŋa ben ṣıdḳ olam hem derd ü hem dermān olam
3. gāh ḫāliş gāh muḫliş oluram Ḳurʾānla
   gāh ben ol raḥmānla yā ḥayy yā mennān olam
4. gāh varam bir şems olam ẕerremde yüz biŋ ʿarş ola
   gāh yine ṭuman olam ṭūfān olam ẓulmān olam
5. evveli hū āḫiri hū yā hū yā veyā men hū
   ḥayy u ḳayyūm ol ḳala vü men ʿaleyhā fān olam

[1367] Yazmada “ل” eksik yazılmıştır.

der maḳām-ı ışfahān

6. Allah emrin ṭutalum raḥmetine baṭalum
   bülbül gibi ötelüm Allah Allah kerīm Allah raḥīm Allah deyelüm
7. Allah adı uludur emrin ṭutan ḳuludur
   müʾminlerüŋ yoludur Allah Allah kerīm Allah raḥīm Allah deyelüm
8. Allah adı dillerde sevdāsı göŋüllerde
   şol ḳorlu yerlerde Allah Allah kerīm Allah raḥīm Allah deyelüm
9. ölüp ḳabre varıcaḳ münker nekir gelicek
   Rabbüŋ kimdür deyicek Allah Allah kerīm Allah raḥīm Allah deyelüm
10. Yūnus aġlayup gezer ölüm tedbīrler bozar
    görmek isterseŋ dizdār Allah Allah kerīm Allah raḥīm Allah deyelüm

43a

1. ben bende buldum ol ḥaḳḳı şekki gümān nemdür benüm
   ol dost yüzüŋ görmezsem bu gözlerüm nemdür benüm
2. gelsün münācāt eyleyen saŋa biŋ ḥācet eyleyen
   ṭaşra ʿibādet eyleyen görsüŋ ol dost nemdür benüm
3. Mūsā oluban Ṭūra çıḳam nūr oluban gözden baḳam
   söz oluban dilden çıḳam sūr-ı enʿām nemdür benüm
4. uş ben beni cemʿ eyledüm ol dostı imām eyledüm
   birligine ḳıldum ḳāmet riyā ʿamel nemdür benüm
5. hem ümmiyem hem Yūnusam yedi atam dörtdür anam
   ʿışḳ odına düşem yanam ṣatu bāzār nemdür benüm
6. ol dost baŋa ümmī dėdi hem adumı Yūnus dėdi
   dilüm şeker gevdem ḳamış bu söyleyen nemdür benüm
7. deŋiz oldı bir ḳadeḥ ṣuṣalıġum ḳanmaz benüm
   iŋildilerüm eksülmez gözüm yaşı diŋmez benüm
8. gel varalum bizüm ile kim giresin baḳçelere
   dāʾim öter bülbüller gülistānum ṣolmaz benüm

43b

1. bizüm ilüŋ baḳçeleri dāʾim tāzedür gülleri
   maʿmūr durur bostānları aġyār gülüm urmaz benüm
2. Manṣūr ḳadeḥüŋ niçe kez maʿṣūḳ ṣundı elime
   dört yanumdan od urdılar kimse ḥālüm bilem benüm
3. şāhum ʿışḳuŋ külüngine Ferhād olup ṭutdum başum
   dāʾim ṭaşlar keserem hīç şīrinüm ṣormaz benüm
4. Yūnus eydür hey sulṭānum ʿışḳuŋ ile yandı cānum
   ger vėrmez iseŋ dermānum ayruḳ cānum olmaz benüm
5. eger rāzum söyler isem kimse dilüm bilmez benüm
   eger ṣabr ėderisem göŋlüm ḳarār ḳılmaz benüm
6. ey uṣlular ey uṣlular siz eyidin ben n'ėdeyim
   ol dost yüzüŋ göreliden ʿaḳlum başa gelmez benüm
7. bunuŋ gibi tertīble işüm başa niçe vara
   elümden iş ḳaldı ise cānumdan iş ḳalmaz benüm
8. ne delüyem ne uṣluyam neye beŋzer benüm işüm
   ʿışḳ deŋizine ġarḳ oldum göŋlüm gözüm ṭoymaz benüm

44a

1. bu muḥabbet odı benüm yüregümde yana durur
   deŋize ġarḳ olursam söyünüp ḫatā ḳılmaz benüm
2. yıl on iki ay bu ʿışḳ küli od içünde yanup durur
   yandıġınca artar ḳoḳum devrüm geçüp solmaz benüm
3. cümle ḥaḳḳa yol varanlar ṣabrıla ėrdiler ḥaḳḳa
   ʿışḳuŋ aṣlı oddan durur ṣabrum ile olmaz benüm
4. niçe dėdüm bu göŋlüme var ṣabr eyle otur
   şol dem daḫı biter olur ögüdümi almaz benüm
5. bu Yūnusuŋ ẓāhir ṭoprağı olup ṭopraḳ olursa
   bāṭınuŋdan ʿışḳ sevgüsi bilüŋ ki hīç gitmez benüm
6. evvel benem āḫir benem cānlara cān olan benem
   azup yolda ḳalmışlara ḥāżır meded olan benem

7. bir ḳarāra ṭutam ḳarār benüm sırrıma kim ėrer
   gözsüz beni ḳaçan görür gönüllere giren benem
8. kün deminde naẓar ėden bir naẓarda dünyā düzen
   ḳudret ünin döşeyüben ʿışḳ nevbetin uran bene

44b

1. düzdüm döşedüm yerleri başḳu ḳodum bu ṭaġları
   ṣayvān gerdüm bu gönülleri daḫı ṣonra bozan benem
2. daḫı ʿaceb ʿāşıḳlara iḳrār dīn īmān benem
   ḫalḳuŋ daḫı gönlüŋdeki küfr islām gümān benem
3. ḫalḳ içinde dirlik süren dört kitābı ṭoġru düzen
   aḳ kāġıda ḳara yazan bu iḳrārı Ḳurʾān benem
4. dostla birlige yeten buyruġı neyse ṭutar
   mülk yaradup dünyā düzen ol bāġbān hemān benem
5. ben bu yeri yaradıcaḳ yer üstine gök ṭurıcaḳ
   ulu deŋiz mevc urıcaḳ nūḥa ṭūfān vėren benem
6. diller ṭamaḳlar şeşüren ʿışḳ ḳazanuŋ ṭaşuran
   Ḥamza Ḳāfdan aşuran ol aġulu yılan benem
7. kün dėdüm bu yer ṭurdı buyurdum gök ṣayvān ḳurdı
   yüz biŋ dürlü ādem geldi getürüp gideren benem
8. Yūsuf ile çāha inen terāzūyı altun ėden
   kefesini baṣa duran Mıṣır ışşı sulṭān benem
9. ṣofı ile ṣofı olan ṣāfī ile ṣāfī olan

45a

1. bel baġlayup ṭāʿat ḳılan ol kerīm ü raḥmān benem
2. Ḳāfdan Ḳāfa ḥükm eyleyen dīvleri ḥükmine ḳoyan
   yele batup seyrān ḳılan bu mülke Süleymān benem
3. et deri endām çatan göŋüllere göŋül ḳatan
   ādem ṭonın ṭonanuban Mekkeye ḳadem baṣan benem

4. Yūnus degül bunı deyen ḳudret dilidür söyleyen
   kāfir olur inanmayan evvel āḫir hemān benem
5. anda Muḥammed ile miʿrācı ḳılan benem
   aṣḥāb-ı ṣūffayla yalıncaḳ olan benem
6. ṣabrıla ḳanāʿati vėribidüm bunlara
   ḳırḳ kişiyi bir göŋülde ḳanāʿat ḳılan benem
7. evvel ḳırḳından birine neşteri çaldumdı
   ḳırḳından ḳan aḳıdup ʿibret gösteren benem
8. Ādem peyġamberile Ḥavvā yaradılmaduŋ
   uçmaḳdan sürilüben ol müflis olan benem
9. İbrāhīm Edhem vaḳtı terk etdi tāc taḫtı
   Allah yolına baḳdı ol sırrı ṭuyan benem
10. Mūsā peyġamber ile biŋ bir kelīme ḳıldum
    ʿĪsā peyġamberile göŋüllerde ḳalan benem
11. ʿAbdü'rrezzāḳ ol dervīş yoldaş edindi beni
    Ḥallāc-ı Manṣūrla evvel aşılan benem
12. ʿÖmer Ḫaṭṭābıla ʿadl u dād işledüm
    oġlıla fısḳ içinde anda başılan benem
13. adumı Yūnus ḳodum sırrumı ʿāleme çaḳdum
    bundan daḫı ilerü söylenen Yūnus benem

45b

der maḳām-ı ʿuşāḳ

1. her ḳaçan aŋarsam seni ḳarārum ḳalmaz Allahum
   senden ġayrı gözüm yaşın kimseler silmez Allahum
2. oḳındı dilde destānuŋ açıldı bāġ bostānuŋ
   sen baḳdıġın gülistānuŋ gülleri ṣolmaz Allahum
3. ʿışḳuŋ baḥrine ṭalmayan cānını fidā ḳılmayan
   senüŋ cemālüŋ görmeyen meydāna gelmez Allahum
4. dervīş Yūnus seni ister luṭf-ı cemālüŋ göster
   cemālüŋ gören ʿāşıḳlar ebedī ölmez Allahum

5. ḳaçan kim ol maʿşūḳla ben rāzumı bir eyleyem
   ġarḳ olam müşāhedeye ḥaḳdur ki taḳrīr eyleyem
6. ḫalāyıḳlar eydür baŋa sırr içinde ṣaḳla anı
   biŋ ẕerresi yüz biŋ cihān ya ben nice sırr eyleyem
7. Ṭūr ṭaġında bir tecellī gör Mūsāya neler ḳılur

46a

1. yer gök ṭolu tecelliye ya ben nice ṣabr eyleyem
2. ḥācet degül ʿāşıḳlara Ṭūrda münācāt eyleyem
   ben ḳandayısam dost andadur her bir yeri Ṭūr eyleyem
3. ne hidāyet degdi bize ḳamu heveslerden geçe
   tevfīḳ yüzüŋ yère uram ʿışḳuŋı sergīr eyleyem
4. evvel āḫir dostdan artuḳ hīç kimse bāḳī degül
   ol ḫarca günimi sürdüm dünimi şebgīr eyleyem
5. muḥaḳḳiḳler göre durur Yūnus gözi ne gördügin
   düşüm degül söyledigüm ki yaŋlış taʿbīr eyleyem
6. erenlerüŋ himmetini ben baŋa yoldaş eyleyem
   āḫirete gitmeklige bunda işüm ḫoş eyleyem
7. ḳoyam bu dünyāyı gidem āḫirete sefer ėdem
   ol uçmaḳda ḥūrīlerden ben baŋa yoldaş eyleyem
8. tene yumşaḳ geymeyem cümlesinden fāriġ olam
   döşegümi ṭopraḳ ėdüp yaṣdıġumı ṭaş eyleyem
9. varam yıḳam ḥırṣ evini oda yaḳam nefs atını
   el götürem şimden gerü nefsle ṣavaş eyleyem
10. tenüm daḫı cānum daḫı hīç bilmedi ene'l-ḥaḳḳı
    şimdi yarıŋ bilmedise şimden gerü duş eyleyem
11. bu gün gülen kişi bunda yarıŋ aġlayısar anda
    revān dökem göz yaşını ḳara yüzüm yaş eyleyem
12. Yūnus çaġıruban eydür ʿāşıḳıyam dervīşlerüŋ
    ṭaşum dervīş degül ise içümi dervīş eyleyem

46b

1. uş yine geldüm ki size sır sözin ʿıyān eyleyem
   bu sözle yėr gögi cümlesüŋ seyrān eyleyem
2. diler isem ten eyleyem diler isem cān eyleyem
   göŋlüm Ṭūr cānum Mūsā taḫt-ı Süleymān eyleyem
3. dirlik baŋa ḳarşu gele ben dirligüŋ boynın uram
   ölüm eger vācib ola ben cānı ḳurbān eyleyem
4. ʿĪsā ki Meryeme varur şöyle varam ben ol ḥaḳḳa
   faẓl yolında ol ḥaḳḳuŋ ʿālemi ḫandān eyleyem
5. yā Cebreʾīl ola kim ḥükm ėde benüm āhuma
   yüz anuŋ gibi ben bir demde perrān eyleyem
6. bu bizden öŋdin olanlar maʿnāyı pinhān dėdiler
   ben anadan ṭoġmış gibi geldüm ki ʿuryān eyleyem
7. Yūnus senüŋ göŋlüŋ evi ḥaḳ varlıġıdur ṭopṭolu
   uş geldüm ʿāşıḳlarıma varlıḳdan enʿām eyleyem
8. ey göŋlümüŋ eglencesi eyit baŋa ne eyleyem
   ʿışḳuŋdan oldum āvāre ḫālüm kime söyleyem

47a

1. ʿışḳuŋ od urdı cānuma gelsün ʿāşıḳlar yanuma
   dökeyim ʿışḳuŋ ḫonını ʿāşıḳları ṭoylayayım
2. girdüm ʿışḳuŋ bāġına baḳdum ṣaġına ṣolına
   dürlü çiçeklerin dėrüp güllerini yaylayayın
3. ʿāşıḳ olayım şol güle ʿālem düşsün ġulġuleye
   hezār destān olubanı dost bāġını yaylayayım
4. ʿāşıḳ olayım il şār dün gün ḳılayım āh u zār
   dökeyim ḳanu yaşumı zārīlıḳlar eyleyeyim
5. miskīn Yūnus bu dünyāda mıdur ʿāşıḳlaruŋ
   bār gücüm yetdigince ṣoylarını ṣoylayayın
6. şöyle ḥayrān eyle beni ʿışḳuŋ odına yanayım
   her nereye baḳarsam gördügüm seni ṣanayım

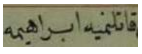
7. senüŋ ḳoḫuŋ ṭuydı cānum terkini urdı cihānuŋ
   bilmezem ḳanda mekānuŋ seni ḳanda isteyeyim
8. yüz biŋ ḥūrī̄ gelürse aldayamaya cānumı
   ʿışḳuŋ beni yaġmaladı ben nicesi ḳatlanayım

47b

1. yedi ṭamu dėdükleri ḳatlanmaya bir āhıma[1368]
   sekiz uçmaḳ eglenmeye ben nice egleneyim
2. ʿilm-i ḥikmet oḳıyanlar ʿışḳdan ḫaber bilmez anlar
   Manṣūr oldum aṣıluban ʿālemlere söyleneyim
3. Yūnus dėmedi mi bu sözi cāna ṭoldı dost āvāzı
   kördür münāfıḳların gözi ya ben nicesi göstereyim
4. ḳo ben şeyḫüŋ eşiginde yanam
   dönmezem şeyḫümden neye döneyim
5. ḳıyāmet güninde maḥrūm ḳalam
   dönmezem şeyḫümden neye döneyim
6. münkirlerde yolumı da başarsa
   işte urġan işte gerdān aṣarsa
7. egerligüm başımı da keserse
   dönmezem şeyḫümden neye döneyim
8. benüm şeyḫüm ġāyet ulu kişidür
   üçler yediler ḳırḳlar eşidür
9. on iki imām server yoldaşdur
   dönmezem şeyḫümden neye döneyim
10. dervīş Yūnus bu cihāna gelicek
    arayup derdine dermān bul-icek
11. ḳo ben şeyḫe hiẕmet oldum ölicek
    dönmezem şeyḫümden neye döneyim

der maḳām-ı rāst

12. a sulṭānum variken ya ben kime yalvarayım

[1368] Yazmada fazladan "ا" yazılmıştır.

48a

1. ismüŋ ġanī settār iken ya ben kime yalvarayım
2. ʿAzrāʾīl cānum alınca cān bedenden ayrılınca
   senden iḥsān olmayınca ya ben kime yalvarayım
3. āteş yanum ḳaplayınca başda begnüm ḳaynayınca
   senden dermān olmayınca ya ben kime yalvarayım
4. Yūnus eydür sözüm çoḳdur senden ġayrı kimsem yoḳdur
   cümle yaradan ḥaḳdur ya ben kime yalvarayım
5. ḳanı baŋa ṣabr u ḳarār senüŋ sevgüŋi gizleyem
   ḳanı baŋa ʿaḳl u bili ṭuydurmaduŋ seni sevem
6. ḳanı baŋa ol ḥavṣala kim ḥālümi bilmeyeler
   ḳanı baŋa rūz ḳuvvet senüŋ ʿışḳuŋa döyem
7. cānum seni seveliden ḥālden ḥāle dönerem
   ḳanı baŋa uṣūl-ı dīn deyen ʿilm edebini bakleyem
8. ʿizzet erkān eyü ad ʿışḳ yolında noḳṣāndur
   n'ėderem ben eyü adı çoḳ terbiyyet ʿışḳdan yerem
9. gerçek saŋa ʿāṣıḳ isem ya arlanmaḳ nemdür benüm

48b

1. şükrāne cānumı vėrem ger melāmet ṭonuŋ geyem
2. zühd ü ṭāʿat uṣūl-ı dīn ʿışḳ ḥaddinden ṭaşra durur
   nisbet degül durur baŋa secde vü hem rükūʿ ḳıyām
3. dost ṣūreti gizlü durur baḳan kendü yüzüŋ görür
   gelsün ol kendisüz gelen ben rāzumı aŋa dėrem
4. cān gözile baḳan görür Yūnus gözi ne gördügin
   yoḫsa yaban gözile kimseye ben ne söyleyem

ḫurūf-ı nūn

5. dīn ü millet ḳodurdı şol benüm göŋlüm alan
   dostı duyan kişide ne göŋül ḳalur ne cān

6. bilmeyenler ḥālümi dīnüŋ ḳodı dėr baŋa
   niçe dīnüŋ ṣaḳlasuŋ cānsuz göŋülsüz ḳalan
7. ṣūretümde varlıġum göŋül ile cān idi
   cümlesüŋ yaġmaladı baŋa ʿışḳı bağışlayan
8. şarṭ u farż olmaz anda cānı ʿışḳa ṭalanda
   cevābsuz ol söylenür niçe bilsün düş ṣanan
9. elden iş bıraḳdurdı niteliksüz baḳdurdı

49a

1. dostlıḳ ticāretinden unutduḳ aṣṣı ziyān
2. beni benligden ḳodı varlıḳ defteriŋ yudı
   ḫavf u recā göstermez ḥayr u şer elden ḳoyan
3. ʿışḳuŋ serhengi beni ḳomadı hīç nesnede
   ne īmānda ne dīnde bilinmez küfr ü īmān
4. ṣormasaŋ Yūnusdan ḫaber dost ḳandayısa anda var
   yüz biŋ gevherden fāriġ ʿışḳ deŋizine ṭalan
5. dost yüzüni göricek niçe ḳarār ḳılsun bu cān
   ol dem yaġmaya vėrür yüz biŋ zāhid dīn īmān
6. ṭaʿn urmaŋ ʿāşıḳlara her ne ḥāle dönerise
   fermān degüldür kendüye müşāhedeye ġarḳ olan
7. cān u göŋül fehm ʿaḳl ʿışḳ deŋizine ġarḳ olıcaḳ
   n’eyle bilsün ol kişi yazuḳ müzd aṣṣı ziyān
8. cānına ḳıymayan ʿāşıḳ görmeyiser dost yüzini
   gözsüz niçe fehm eylesün terkidür zeyn-i cihān
9. Yūnus dost varlıġı ḳomaz dilini ṭuymaġa

49b

1. ʿāşıḳ u maʿşūḳ rāzını dürüst dėmeye bu līsān

der maḳām-ı rāst

2. ʿömür bāġçesinüŋ güli ṣolmadın
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan
3. ecel bize bir gün devrān dönmedin
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan
4. niçün ġaflet ile maġrūr olursın
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan
5. be va'llāhī ṣoŋra pişmān olursın
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan
6. ḳaba döşekde yatma döne döne
   maġrūr olup uyuma ḳana ḳana
7. iletürler seni ḳaraŋu sine ḳabre
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan
8. dervīş Yūnus söyler sözi ṭutılmaz
   senüŋ ḳumaşuŋ bu ilde ṣatılmaz
9. böyle yatmaġıla dosta varılmaz
   uyan gel gözlerüm ġafletden uyan

der maḳām-ı būselik

10. bir dürr-i yetīmem ki görmedi beni ʿummān
    bir ḳaṭreyem illā ki ʿummāna benem ʿummān
11. gel mevc-i ʿacāyib gör deryā-yı nihān gözle
    zī-baḥr-i nihāyetsüz ḳaṭrede olur pinhān
12. tevḥīd-i ene'l-ḥaḳdan dem urmaz idi Manṣūr
    ʿışḳ dārına dost zülfi aşmışdı anı ʿuryān

50a

1. bunda deye mi Mecnūn Leylā adını mevzūn
   ne Leylā idüm anda ne Mecnūn ser gerdān
2. bu ʿālem-i keş̱retde sen Yūsuf ben Yaʿḳūb
   ol ʿālem-ü vaḥdetde ne Yūsuf u ne Kenʿān
3. bu cismüm belāsıdur adum Yūnus olduġı
   aṣlumı ṣorarsaŋ sulṭāna benem sulṭān
4. düşeyin[1369] ʿışḳuŋ baḥrine ġavvāṣ olayın bir zamān
   isteyeyin dāʾīm seni seyyāḥ olayın bir zamān
5. firḳatüŋ ile yanayım derdüŋ ḫūnına ḳanayın
   gördügüm seni ṣanayım ḫayrān olayın bir zamān
6. aḳıdayım dāʾīm yaşum arturuban baġrum başum
   tā ki bulınca naḳḳāşum giryān olayın bir zamān
7. benligüm benden ḳoyayım senüŋ ḳoḫuŋı duyayım
   bunca zamān ḳulken sulṭān olayın bir zamān
8. ol dost baŋa tenden yaḳın ḫikmet bilen bulur ḫaḳḳı
   oḳıyup ḫikmet ʿilmini loḳmān olayın bir zamān
9. düşeyim herbir maḥfile tersā dėmeyem her dile
   senden ḫaber vėrenlere mihmān olayın bir zamān
10. ʿışḳla Manṣūr olayım ene'l-ḥaḳdan dem urayım

50b

1. aṣılup vaṣluŋ dārına berdār olayın bir zamān
2. miskīn Yūnus aç gözüŋi ḥażrete urġıl yüzüni
   mürşid-i kāmil yolına ḳurbān olayın bir zamān
3. ey dost seni sevelden ʿaḳlum gitdi ḳaldum ben
   bıŋarları terk ėdüp deŋizlere ṭaldum ben
4. bir z̲erre ʿışḳuŋ odı ḳaynadur deŋizleri
   düşdüm ʿışḳuŋ odına tutuşuban yandum ben

[1369] Yazmada"ن" yerine "ك" yazılmıştır

5. ol cānda kim ʿışḳ ola anda ġuṣṣa olmaya
   ol ʿışḳ baŋa gelelden ġuṣṣam gitdi ḳaldum ben
6. bülbülde ʿāşıḳ olmış ḳızıl gülüŋ yüzine
   gördüm erenler yüzin hezār destān oldum ben
7. ṣımaṣaŋ nefsüŋ bütin ʿabeş ḳamu ṭāʿatüŋ
   ol bī-pāyān ṭāʿati hele şimdi bildüm ben
8. n'ėderem ben bu dünyāyı çün ʿışḳuŋ vėrdüŋ baŋa
   içüm ṭaşum nūr ṭoldı hezār u zebān oldum ben
9. dünyā cefāsın almaḳ ṣoŋ ucı vefāymış

51a

1. cefāyı vėrüben seni ṣatun aldum ben
2. Yūnus sen ʿāşıḳ iseŋ adıŋı miskīn ḳoġıl
   cümlesinden iḫtiyār miskīnligi buldum ben
3. giderem ʿaḳlum başumdan aşuban
   yanaram ʿışḳuŋ odına düşüben
4. bir od bıraḳduŋ cānuma düni gün yanar
   yanaram yalap yalap ṭutuşuban
5. ne var eger ʿışḳuŋdan ṣındumsa
   kim ṣınmadı ʿışḳuŋla uġraşuban
6. ʿāşıḳ olġıl maʿşūḳuŋ dīdārına
   maʿşūḳ olġıl ʿışḳla ṣarmaşuban
7. Yūnus cānuŋ ʿışḳa vėr şükrāne
   kimseler bilmez yārüŋ isteyüben
8. girdük yola uṣanmaduḳ seferden
   ilāhī beklegil bizi ḫaṭardan
9. kişi kim kişinüŋ ḳahruŋ çekince
   gidüp görinmemek yegdür naẓardan
10. vaṭan kānīdür ġurbet gülistān
    aġu içmek yeg oldı vü şekerden

11. gevher dėdükleri ʿilm-i hünerdür
    hünermende hüner yegdür gevherden
12. hüner ehli ki her ḳanda olursa
    ṣaġ olduḳça gerü ḳalmaz hünerden
13. cigerüm doġrayupdur tāb-ı ġurbet
    ciger ḳanı ṣızısıdur ṭamardan
14. gözüŋ yumma yola girseydi Yūnus
    öle kim ḳurtıla işbu hevesden

51b

1. açdum saŋa ellerümi maḥrūm ėtme dīdārından
   hey Allahum ḳullarını maḥrūm ėtme dīdārından
2. düni güni fikrüm benüm çoḳdur saŋa şükrüm benüm
   gėce gündüz fikrüm benüm maḥrūm ėtme dīdārından
3. gider benligi benden dileklerüm çoḳdur senden
   ayruḳ sözüm yoḳdur bundan maḥrūm ėtme dīdārından
4. ṣırāṭ köprüsinden uçup cehennem odına yaḳup
   yüzüm ḳarasına baḳup maḥrūm ėtme dīdārından
5. miskīn Yūnus söyler sözi ḳan yaşla dolar gözi
   raḥmetüŋden ayırma bizi maḥrūm ėtme dīdārından
6. evvel ḳadīm ben geldüm yer gök yaradılmazdan
   ʿarş kürsī levḥ ḳalem hīç daḫı aŋılmazdan
7. dostla ṣoḥbetde idüm içerü ḫalvetde idüm
   ādem niçe nesnedür hīç daḫı aŋılmazdan
8. yüz yigirmi dört biŋ cānlar cānum içinde
   gizli Muḥammed cānı daḫı içerü bizden
9. hep cānlar aŋla yār ol içerüde nūr
   ʿışḳ anda ḳadīmdür cānlar ayrılmazdan
10. ʿışḳdur ḥaḳḳuŋ varlıġı bu yėrüŋ maʿmūrlıġı
    ʿışḳ bizi pertev ḳıldı her birimüz bir yüzden

52a

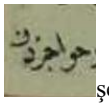
1. evvel Ādemi yaratdı ṣoŋra peyġamberleri
   āḫirde Muḥammed Muṣṭafā yaratdı içerimüzden
2. Ādem atadan beri velī enbiyāları
   ḳatı ṣoŋra Muḥammedi gönderdi hepimüzden
3. yetmiş biŋ yıl öŋdinden yaratdı Muḥammedi
   kendüsi ʿāşıḳ oldı bahāne bir yılduzdan
4. ol yılduz ki vardı ḳandaydı Ādem cānı
   ya bunca peyġamberleri aŋılmadı aġızdan
5. ʿālimler bunı bilmez degme ʿaḳıl buŋa ėrmez
   ʿināyetdür Yūnusa keşifdür ḫācemüzden[1370]

der maḳām-ı māhūr

6. ayurma beni senden yaradan
   düşüp ölürem ben bu yaradan
7. öldügüm içün ġam çekerem
   alur cānumı bir gün yaradan
8. aġlama dėrem şol gözlerime
   ḳan yaş aḳıdur aḳdan ḳaradan
9. varam yüz sürem şeyḫ eşigine
   bir ḫırḳa geyem yüz biŋ pāreden
10. ʿāşıḳ Yūnusuŋ budur maḳṣūdı
    ala yārini çıḳa aradan

der maḳām-ı nevā

11. bilmem n'ėdeyim ʿışḳuŋ elinden
    ḳanda varayım ʿışḳuŋ elinden
12. diŋle zārumı ḳodum ʿārımı
    vėrdüm sırrumı ʿışḳuŋ elinden

[1370] Yazmada şeklinde yazılmıştır.

13. ʿuryān olayım ḳadre ėreyim
    varam vėreyim ʿışḳuŋ elinden
14. meskenüm ṭaġlar göz yaşı çaġlar
    ṭurmaz ḳan aġlar ʿışḳuŋ elinden
15. ḳaddüm yay oldı baġrum nāy oldı
    işüm zār oldı ʿışḳuŋ elinden

52b

1. Yūnusuŋ sözi kül oldı özi
   ḳan aġlar gözi ʿışḳuŋ elinden
2. hīç bilmezem n'eyleyeyim bu nefs-i şūmuŋ elinden
   zārī ḳılup aġlayayım bu nefs-i şūmuŋ elinden
3. civān iken oldum ḳoca hem gündüzüm oldı gėce
   bilmem ḥālüm olur niçe bu nefs-i şūmuŋ elinden
4. ne utanur ne ḫod ḳorḳar zāhidleri yoldan ḳoyar
   ey Allahum bizi ḳurtar bu nefs-i şūmuŋ elinden
5. buymış nefsüŋ ādeti sevmez imiş ʿibādeti
   ṭaġıldı ʿaḳlum ṭāḳati bu nefs-i şūmuŋ elinden
6. bu miskīn Yūnus bī-çāre ḥażretüŋde yüzi ḳara
   dergāhuŋa niçe vara bu nefs-i şūmuŋ elinden

der maḳām-ı būselik

7. sen cānuŋdan geçmedin cānān ārzū ḳılarsın
   belden zünnār kesmedin īmān ārzū ḳılarsın
8. men ʿaref nefse dėrsin[1371] illā degülsin
   melāikden yuḳaru seyrān ārzū ḳılarsın

[1371] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır

53a

1. bildiŋ mi sen seni ṣıdḳla ne gevhersin
   Mışıra sulṭān olmadın Kenʿān ārzū ḳılarsın
2. ṭıfl-ı nevreste gibi etegin at ėdinüp
   meydān ele girmedin cevlān ārzū ḳılarsın
3. dervīş Yūnus her derde Eyyūblayın ṣabr eyle
   derde ḳatlanmazsın dermān ārzū ḳılarsın
4. bir gün ey ġāfil saŋa gel dėrlerse n'ėdersin
   ṣoru ḥisāb yerinde ḳal dėrlerse n'ėdersin
5. sen kendüni düzerken bu dünyāda giderken
   olmadın pek beẕirgen ol dėrlerse n'ėdersin
6. yoḳ ise aʿmālüŋüz fāʾide vėrmez māluŋuz
   ḳabr içinde yaluŋuz ḳal dėrlerse n'ėdersin
7. bildiŋ mi sen ey ḫāce ṣırāṭ köprüsi nice
   inceden daḫı ince geç dėrlerse n'ėdersin
8. ey derdlü Yūnus miskīn sen seni ādem ṣanduŋ
   ḥālüŋi miḳdārıŋı bil dėrlerse n'ėdersin

53b

1. ol vaḳtden bir olasın ayrılıḳdan ḳalasın
   cānsuz gel bu ḳapuya bāḳī dirlik bulasın
2. cān ṭuta gelür iseŋ ger cānum var dėr iseŋ
   cān iş murād ėderseŋ küllī saġıncasın

3. bunda sağınc işmār ya bunca kim ḳalur var
   çün böyle düşdi sefer gerek yolda olasın
4. derdle gelmeyince dermāna ėrmeyesin
   bir cān yolda ḳor iseŋ yüz biŋ cānlar bulasın
5. ḳalma ḳanı sevince ḳaṣd eyle bāḳī gence
   yüz biŋ iki cihānca bāṭın ḫazine bulasın
6. ṭatarsaŋ ʿışḳ dadından geçesin ẓāhir adından
   ayrulığın odından sen senden utanasın
7. Yūnus ḳanıdur ʿaḳluŋ gel sözini söyler dilüŋ
   pāyānı yoḳ bu ilüŋ sen ḳanda dolanasın
8. ṣūretden gel ṣıfata yolda ṣafā bulasın
   ḫayāllerde ḳalmaġıl erden maḥrūm ḳalasın

54a

1. bu yolda ʿacāyib çoḳ sen ʿacāyibe aŋlanma
   ʿacāyib anda ola kim dost yüzin göresin
2. ʿışḳ ḳuşağın ḳuşanġıl ʿışḳa ḳul olup gelgil
   mücāhede çekerseŋ müşāhedeye ėresin
3. bundan ʿışḳuŋ şehrine üç yüz deŋiz geçeler
   üç yüz deŋiz geçüben yedi ṭamu bulasın
4. yedi ṭamuda yanġıl her birinde kül olġıl
   vücūduŋ anda ḳoġıl ayruḳ vücūd bulasın
5. ḫaḳīḳatdür ḫaḳ şārı yedi ḳapu açarı
   dergāhuŋda yazlu göŋül ḳudret bulasın
6. evvelki ḳapusında bir kişi oturur anda
   saŋa eydür selīm ol gel miskinlik bulasın
7. ikinci ḳapusında iki arṣlan oturur anda
   niceleri ḳorḳutmış olmasun kim ḳorḳasın
8. üçünci ḳapusında üç evren oturur anda
   ḫamle ėderler saŋa olmasın kim dönesin
9. dördünci ḳapusında dört pīr oturur anda
   bu söz saŋa rumūzdur görgil delīl bulasın

10. beşinci ḳapusında beş ruhbān vardur anda
    dürlü metāʿlar ṣatar olmasun kim alasın
11. altıncı ḳapusında bir ḥūr oturur anda
    saŋa eydür gel berü olmasun kim varasın
12. çünkim anda varasın ol ḥūrī̄ alasın

54b

1. bir vāyeden ötüri yoldan maḥrūm ḳalasın
2. yedinci ḳapusında yediler oturur anda
   saŋa eydür ḳorḳalıdan gir dost yüzin göresin
3. bu dėdigüm keleci vücūddan ṭaşra degül
   tefekkür eyler iseŋ ḥaḳḳı sende bulasın
4. Yūnus uşbu sözleri ḥaḳ varlıġından eydür
   isteriseŋ kānını miskīnlikde bulasın
5. ʿilm ü ḥikmet içinde elʿalīmu'llāhsın
   ʿāṣīye raḥmet ḳılursın kerīmu'llāhsın
6. cümlenüŋ rızḳuŋ vėrürsin minnetüŋ yoḳ kimseye
   cümlenüŋ maʿbūdısın sen el-ḥakīmu'llāhsın
7. Taŋrılıḳ daʿvā ḳılana ḳaḳıyup ḫışm ėtmedüŋ
   yüz biŋ anca mürvetüŋ var bir raḥīmu'llāhsın
8. yerde gökde saŋa beŋzer senden artuḳ Taŋrı yoḳ
   gizledüŋ sen seni sende gör niçe settārsın
9. dergāhuŋdan kāfiri maḥrūm ėdüp göndermedüŋ

55a

1. Nemrūda vėrdüŋ murāduŋ bir kerīmul'llāhsın
2. dillerüŋ tesbīḥisün körlerüŋ ārzūsısın
   derdlerüŋ dermānısun sen bir ḥakīmu'llāhsın
3. Yūnusuŋ senden temennā ḳıldıġı sensin yine
   gelmegin yoḳ gitmegin yoḳ el muḳīmu'llāhsın

4. ʿışḳ elinüŋ ḫaberin deyem işide misin
   yoldaş olup bu yola sen bile gide misin
5. ol ilüŋ bāġı olur şerbeti aġ olur
   ḳadeḥ ṭutmaz ol aġı nūş ėdüp yuda mısın
6. ol ilüŋ zevādesi cefā ṭuta gidesi
   şeker ayruġa ṣunup sen aġu dada mısın
7. ol ilde ay gün olmaz ay gün gedilüp dolmaz
   tertībler terk ėdüben işmār unıda mısın
8. uş bu tenüŋ tertībi od ṣu ṭopraḳ yel
   Yūnus suʾāl eyle ṣudan ṭopraḳdan mısın

55b

1. Sübḥān bizi uyarısar niçe zamān yatmışken
   cānlar teni isteyiser terk eyleyüp gitmişken
2. gör Ḫāliḳuŋ ʿināyetüŋ deryā-yı bī-nihāyetüŋ
   bize dīdār göster bunca günāh etmişken
3. ḥaḳḳuŋ ʿināyeti çoḳdur ėder dāim ḳullarına
   āzād ḳıldı İbrāhīmi Nemrūda atmışken
4. ʿināyeti kime ėrse ol ḳul iken sulṭān olur
   işitmediŋ mi Yūsufı bāzirgāna ṣatmışken
5. ḥaḳdan yaŋa dönicegez Yūnuslayın ṭutmaḳ gerek
   terk etmedi ʿibādeti ḳırḳ gün balıḳ yutmışken
6. ʿahdiŋi eylegil vefā göŋlüŋi eylegil ṣafā
   ḳanı Muḥammed Muṣṭafā ʿarşa miʿrāc etmişken
7. ḳanı enbiyā vü evliyā geldi geçdi cümle velī
   ḳanı Dāvud Süleymān Ḳāfdan Ḳāfa dutmışken
8. ne ḳadar çoḳ ise māluŋ ecel saŋa ṣunar elüŋ
   ne aṣṣı eyledi Ḳārūn bu dünyāya batmışken
9. gider benlikden özini ḥażrete ṭutġıl yüzini

56a

1. laʿnet ḳıldı ʿazāzile gökde minber yatmışken
2. ditrer ḳul Yūnusuŋ cānı aŋıcaḳ yarınki güni
   īmānı yoldaş eyle ḫācem ʿÖmer başa yetmişken
3. çarḫ-ı felek yoḳ idi cānlarımuz var iken
   biz anuŋla dost idük ʿazāzil aġyār iken
4. bunca yıllar biz anda cemʿ idük cān kānında
   ḥaḳīḳat ʿāleminde maʿrifet söyler iken
5. çalap ʿışḳı cāndayıdı Ādem Ḥavvā ḳandayıdı
   bu bilişlik andayıdı ben anuŋıla yāriken
6. dün geldi ṣafī Ādem bu dünyāya başdı ḳadem
   İblīs aldadı ol dem uçmaḳda ḥayrān iken
7. cānlar anda bilişdi oldem göŋül alışdı
   ʿālem ḫalḳı ḳarışdı ʿışḳ deŋizi ḳaynar iken
8. şükr bu deme geldük dostları bunda bulduḳ
   ṭuz etmek bile yedük ʿışḳ demin oynar iken
9. ervāḥ idük anda bize ne oġıl var idi ne ḳız

56b

1. ḳoŋşı idük cümlemüz nūr ṭaġın yaylar iken
2. biz ol vaḳtüŋ uçarduḳ[1372] cevlān urup göçerdük
   nūrdan şarāb içerdük ol ḥaḳ bizi ṭoylar iken
3. ne gök var idi ne yėr ne ziver var idi ne zīr
   Yūnus dostdan ḫaber vėr ʿışḳla göyner iken
4. ben beni aŋmaḳlıġa benden fāriġmen
   n'ėderem aŋuban neye lāyıḳmen
5. benüm yoldaşlıġum edebe ṣıġmaz
   edebsüz kişile niçün refīḳmen
6. el ayaḳ ṭutışmaz düşdüm cihāna
   mekāndan ḳatı bu ḥālle ayruḳmen

[1372] Yazmada"ق" yerine "ك" yazılmıştır.

7. bu cümle egleyen[1373] dökildi ḳaldı
   ne esrük ne ḫummār ne ḫod ayıḳmen
8. ne ṣabr u meskenet ne ḫod becid iş
   ne adım eyderem ne ḫod rızıḳ men
9. ne gün cihāna geldüm uş gider men
   ṣanasın bir eve ḳondum ḳonuḳ men
10. ḳanı Yūnus ḳanı cünbiş ḥarekāt
    ne sermāye ne varlıḳ ne ḫod yoḳ men
11. şükür şükür ol çalaba maḳṣūduma ėrdüm bugün
    müştāḳdum bunca zamān pīrüm izin gördüm bugün
12. ḳaygu beni almışdı cānum zebūn olmış idi

57a

1. ėrdi pīrüm şādlıġı ol ḳayġuyı sürdüm bugün
2. gelüŋ yārdan ayru düşen ʿizzetile baġrı pişen
   dost baġçesinüŋ içine ʿışḳ bezmini ḳurdum bugün
3. görüŋ görüŋ bu devleti bu ʿışḳla beşāreti
   dost bāġçesinüŋ içine ʿışḳ bezmini ḳurdum bugün
4. Yūnus eydür yār ḳulıyam dost bāġçesi bülbülüyem
   söyleyeyüm şimden gerü gülzāruma ėrdüm bugün
5. vėrmegil bu ʿömrüŋi dünyā pāyına bir gün
   dünyāya göŋül vėren düşe ṭayana bir gün
6. bu dünyā bir evrendür ādemīler yudıcı
   bize daḫı gelüben yuda ṭapına bir gün
7. görmemisüŋ ṭoprāġı ḫāṣları[1374] ḳuçup yatur
   bizi daḫı anuŋ gibi tek ala ḳoyına bir gün
8. ol ḳuşuŋ kim yuvası ola ṭoġan altında
   ol anda ḳaçan dura gide yayına bir gün

[1373] Yazmada fazladan "ل" yazılmıştır.

[1374] Yazmada "خ" yerine "ح" yazılmıştır.

9. bī-çāre miskīn Yūnus tut erenler etegin
   tā seni ḥaḳḳa ilete düşgil ṣoyına bir gün

der maḳām-ı māhūr

10. bir göz ki seni gördi ol yine naẓar ėtsün
    şu cānuŋ seni ṭuydı tende ne ḳarār ėtsün
11. sen bir ulu sulṭānsuŋ bī-ḥadd u nihāyetsin

57b

1. vaṣfuŋ ḳaleme gelmez dil ḳanda şümār ėtsün
2. ʿışḳuŋ ezelī şāhum yoḳlıḳda ḳomış varın
   bu remzī ṭuyan ʿārif yoklıġı şikār ėtsün
3. ʿışḳuŋa düşen ʿāşıḳ derdüŋle yanar dün gün
   vaṣluŋdur aŋa dermān ḥekīm ne tīmār ėtsün
4. n'etsün bu Yūnus n'etsün bu yolca nice gitsün
   göŋlüni saŋa vėrüp ʿaḳlını ḫumār ėtsün
5. bu gün ṣoḥbet bizüm oldı bize bizüm deyen gelsün
   ʿışḳ bize zehr içürmişdür nūş eyleyü bilen gelsün
6. ḳanāʿat ḫırḳası içre selāmet başumı çekdüm
   melāmet göŋlegin biçdüm ḥarīf olup geyen gelsün
7. bu ʿışḳ meydānı içinde çaġırdum bir āvāz ėtdüm
   müʾezzinlik bizüm oldı imām olduḳ uyan gelsün
8. bu ʿummānda deyem dürlü gevher vardur ele girmez
   bahāsuz incü alınmaz māla cāna ḳıyan gelsün
9. Yūnus miskīn görmişler eline bir dīvān almış

58a

1. ʿālemler oḳıyamamış bu maʿnādan duyan gelsün
2. vaḳtüŋüze ḥāżır oluŋ ecel vardur gelür bir gün
   emānetdür ḳuşça cānuŋ ışşı vardur alur bir gün

3. niçe niçe ḳaçarsuŋ da yedi deryā geçersüŋ de
   pervāz urup uçarsuŋ da ecel seni bulur bir gün
4. işbu ṣoḥbete gelmeyen ögüt naṣīḥat almayan
   elif bāyı bilmeyen oḳur yazar olur bir gün
5. çürür şol söyleyen diller ṭutmaz olur ṭutan eller
   sevip ḳazandıġın māllar vāriṯlere ḳalur bir gün
6. ʿāşıḳ Yūnus bunı söyler daldı ʿışḳ deryāsını boylar
   şol yüce köşkler ṣarāylar virān olur ḳalur bir gün
7. ey benüm ʿömrüm ḳuşı uçup ḳanda varasın
   ecel arayup yürir ele girersin bir gün
8. gele gögsüŋe ḳona tenler ṭutuşup yana
   bir ḳadeḥ şerbet ṣuna içe ḳanasın bir gün

58b

1. görmege gelenleri ḥāl ḫāṭır ṣoranları
   sevgili yārenleri görmez olasın bir gün
2. yārenlerüŋ gelmeleri seni tācilleyeleri
   ṣoyalar ṭonlarını ʿuryān olasın bir gün
3. binüp aġaç atına yutulup ḥażretüŋe
   şol ḳara yer altına gire yatasın bir gün
4. ʿāşıḳ Yūnus n'edesin ḳaçup ḳanda gidesin
   erenler ṣoḥbetine gelmez olasın bir gün

ḥurūf-ı vāv

5. aġlamaḳdur kārum işüm aġla gözüm şimden gerü
   ırmaġ oldı ḳanlu yaşum çaġla gözüm şimden gerü
6. Ḫudā bizi atdı oda yanmaḳ oldı bize ġıdā
   ʿömrüŋ olduḳça dünyāda göŋelme gözüm şimden gerü
7. bilmem yārüŋ neydügini ʿömür güli ṣolduġını
   gėce gündüz olduġını bilme gözüm şimden gerü
8. aldanma dünyā āline aġudur ṣunma balına
   düşüp dünyā ḫayāline dalma gözüm şimden gerü

59a

1. Yūnus Emre nedür ḥālüŋ her ne dėrseŋ ḥaḳḳa maʿlūm
   bir deryāya düşdi yolum dönme gözüm şimden gerü

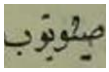
der maḳām-ı ṣabā

2. benem zārī ḳılan ol ḳılan ol yāre ḳarşu
   gönülden cān vėren aġyāre ḳarşu
3. gėceler ṣubḥa dek ḫayrān u mestem
   oturup muntaẓır çün yāre ḳarşu
4. seher-gāhı ṭurup zārī ḳılaram
   ṣanasın bülbülem gül-zāre ḳarşu
5. bugün Manṣūr benem ʿışḳuŋ yolında
   ṣaputup[1375] çarḫ uran ol dāre ḳarşu
6. bugün ġurbetde ḳaldı Yūnus Emre
   ki ʿışḳı söyledi aġyāre ḳarşu

der maḳām-ı ḥüseynī

7. yüce sulṭānum derde dermānum
   bedende cānum hū dėmek ister hū
8. ʿalīmsin ʿalīm doġrıdur yolum
   aġzumda dilüm hū dėmek ister hū
9. giderseŋ anda gelmezsin bunda
   ḳaraŋu yerde hū dėmek ister hū
10. ʿālem sırrında tevḥīd nūrında
    maḥşer yerinde hū dėmek ister hū
11. Yūnus postında gönül dostında
    ṣırāṭ üstinde hū dėmek ister hū

der maḳām-ı çārgāh

[1375] Yazmada şeklinde yazılmıştır. ē

12. ol cennetüŋ ırmaḳları aḳar Allah deyü deyü
    açılmış ġonca gülleri ḳoḳar Allah deyü deyü

59b

1. eser ol laṭīf yelleri ṣalınur ṭūbā dalları
   coşmuş İslām bülbülleri öter Allah deyü deyü
2. ḥaḳḳı ẕikr èder gönülleri zümrüdden yapraḳları
   üzdüginden budaḳları çıḳar Allah deyü deyü
3. kimler yèyüp kimler içer melekler raḥmetler ṣaçar
   ṭūbādan ḥulleler çıḳar Sübḥān Allah deyü deyü
4. altun gümişdür yapısı misk-i ʿanberdür ḳoḳusı
   cennet ehlinüŋ hepsi oḳur Allah deyü deyü
5. güneşden ṭurı yüzleri ẕikr tesbīḥdür sözleri
   köşkinde ḥūrī ḳızları baḳar Allah deyü deyü
6. Yūnus sen baḳ ḥaḳ yüzine ṣalma bu güni yarına
   müʾmīnler ḥaḳ cemāline baḳar Allah deyü deyü

ḫurūf-ı he

7. var derdle yan yüri dermāna èrişince
   ʿışḳla ḳullıḳ eyle sulṭāna èrişince
8. şöyle ḥor u ḥaḳīr ol başda Ḫalīl olasın
   İsmaʿīl gibi sende ḳurbāna èrişince

60a

1. Eyyūb gibi ṣabr eyle Yaʿḳūb gibi çoḳ aġla
   Yūsuf gibi sen daḫı Kenʿāna èrişince
2. ṣular gibi seyr eyle bir yerde ḳarār etme
   alçaḳlara aḳ yüri ʿummāna èrişince
3. Yūnus sen gevheri niçün vèrdüŋ nādāna
   bu yolda neler çekdüŋ ol kāna èrişince
4. göŋül nite dölene maʿşūḳı bulmayınca
   kimse ʿāşıḳ mı olur göŋülsüz ḳalmayınca

5. gönüldür alan anı esīr eyleyen seni
   kimi azād ėdersin sen azād olmayınca
6. boynı zencīrli geldük gey ḳatu esīr olduḳ[1376]
   ėrin ẓulm eylemedi ḥālimüz bilmeyince
7. bir yaŋadan ararlar aylaḳ naṣīb vėrürler
   bahāsın ne bilesin sen ṣatun almayınca
8. bahā ṣayarsam olmaz mālla ṭavar olmaz
   sevdigümi ele girür mi sevdükler vėrmeyince
9. bu sözi Yūnusdan işit gire ḳalma ṭut ögüt
   ʿimāret ḳılmaz seni tā ḫarāb olmayınca

der maḳām-ı ḥüseynī

10. behey ḳardaş ḥaḳḳı bulam mı dėrsin
    ḥaḳḳa yarar ʿamel işlemeyince
11. bu sırruŋ ötesüŋ duyam mı dėrsin
    mürşid-i kāmil söylemeyince
12. degme kimse gönül evin düzemez
    ḥaḳḳuŋ taḳdīrini kimse bozamaz

60b

1. ʿummānlara ṭalup çıḳup yüzemez
   ʿışḳuŋ deryāsını boylamayınca
2. gel ey ḳardaş gel tevḥīde özen
   tevḥīddür göŋül evini düzen
3. hīç kendi kendine ḳaynar mı ḳazan
   çevresine āteş eylemeyince
4. göŋül ḳuşı uçar gündüz dolanmaz
   başlı ṣularuŋ ayaġı bulunmaz
5. elekden elege ḳonup elenmez
   degirmene varup un olmayınca

[1376] Yazmada “ق” yerine “ك” yazılmıştır.

6. ʿışḳuŋ ġālip oldı yüregim ḳaynar
   ʿışḳı olan ʿār nāmūsı n'eyler
7. behey Yūnus saŋa söylemediler
   ya ben öleyim mi söylemeyince
8. ʿaḳlum başuma gelmedi ʿışḳ şerbetüŋ ṭatmayınca
   ḳanda-ligüm bilemedüm gerçek ere yetmeyince
9. pes ḳalanda bir kişi ḳaçan ḥāṣıl olsa gerek
   kimse menzile ėrmedi ḳılavuza yetmeyince
10. saŋa īmān gerek ise iḳrār eyle gerçek ere
    yarın anda işin bitmez bu gün bunda bulmayınca
11. bülbül daḫı ʿāşıḳ güle ḥaḳdan bir dem olsun ḳula
    bir keleci gelmez dile göŋüllerde bitmeyince
12. göŋlümde bu rāzumı dėmez idüm dėrdüm size

61a

1. ʿāşıḳ ḳaçan ḳatlanısar ʿışḳ metāʿını ṣatmayınca
2. ṭaʿn eylemeŋ siz Yūnusa dürlü dürlü ötdügiçün
   Yūnus bir āvāre ḳuşdur ol diŋlenmez ötmeyince ötmeyince

der maḳām-ı rāst

3. ʿālemler nūra ġarḳ oldı Muḥammed ṭoġduġı gėce
   müʾmin münāfıḳ farḳ oldı Muḥammed ṭoġduġı gėce
4. ʿarşuŋ nūrı yėre indi ṣuyun rengi nūra döndi
   hep ṣusuzlar ṣuya ḳandı Muḥammed ṭoġduġı gėce
5. ananuŋ raḥmüne düşdi küffārlaruŋ ʿaḳlı çıḳdı
   biŋ kilise yėre göçdi Muḥammed ṭoġduġı gėce
6. yerden göge nūr atıldı yediler ḳırḳa ḳatıldı
   kişiler dili ṭutuldı Muḥammed ṭoġduġı gėce
7. ḥūrī ḳızları geldiler ḳundaġın bile ṣardılar
   Muḥammedyüz sürdiler Muḥammed ṭoġduġı gėce
8. aġlayan oġlan avındı ṭoġuran ana sevindi
   niçe küffār dīne geldi Muḥammed ṭoġduġı gėce

9. Yūnus eydür hey ḳardaşlar aḳar gözden ḳanlu yaşlar

61b

1. secde ėtdi ṭaġlar ṭaşlar Muḥammed ṭoġduġı gėce
2. bī-mekānam bu cihānda menzil-i ṭuraġum anda
   ṣulṭānam tācıla taḫtum ḥulle burāġum anda
3. kim bilür ne ḳuşam ben her dem ol yüze duşam ben
   ya ezelī serḫoşam ben içmişem ayaġum anda
4. bülbülem uş öte geldüm dilde menşūr ṭuta geldüm
   bunda misküm ṣata geldüm ṭoy gem otlaġum anda
5. felek-i aṭlasda durdum yedi kez cevlān urdum
   Muḥammed nūrını gördüm bu benüm ḳaraġum anda
6. Eyyūbam bu ṣabrı buldum Çerçisem yetmiş kez öldüm
   ben bu mülke tenhā geldüm bi-küllī yaraġum anda
7. Yūsufam pāzāra geldüm Manṣūram uş dāra geldüm
   arṣlanam şikāra geldüm velīkin yataġum anda
8. delüyem pend ṭutmazam ben degme nesne gütmezem
   bu sözi işitmezem ben ṭutmışam ḳulaġum anda
9. sır sözin āşikāre dėnmez semender oda göyünmez

62a

1. düni gün yanar söyünmez bu benüm çerāġum anda
2. Yūnus çıḳa bu fikre ṭaldı dünyāyı ardına ṣaldı
   va'llāh ki ḫoş lezzet aldı bu benüm damaġum anda
3. istedigümi buldum āşikāre cān içinde
   ṭaşra isteyen kendi kendisi revān içinde
4. ḳāim durur ayrılmaz ansuz kimse dirilmez
   adım adım yer ölçer kendi revān içinde
5. uġrı olmış uġrılar gine kendüni çaḳar
   şaḫne[1377] kendüsi olmış kendi zindān içinde

[1377] Yazmada fazladan "ا" kullanılmış ve "ح" yerine "ه" ile yazılmıştır.

6. dutuŋ dutuŋ çaġırur uġur daḫı çaġırur
   bu ne ʿacāyib uġrı bu çaġıran içinde
7. siyāset meydānında ġalebeden baḳan ol
   siyāset kendi olmış kendi meydān içinde
8. çekmiş ḳudret ḳılıcın çalmış nefsin başını
   depelemiş nefsini elleri ḳan içinde
9. ṣayru olmış iŋler Ḳurʾān ünini diŋler
   Ḳurʾān oḳıyan kendi kendi Ḳurʾān içinde
10. bu ṭılsım bağlayan cümle dilde söyleyen
    yère göge ṣıġmayan girmiş bu cān içinde
11. yüce yüce ʿarş düzer kendözin anda sezer
    görince cevlān èder ḫırḳa palān içinde
12. dürlü dürlü ʿimāret köşküŋ sarāy yapar ol
    ḳara niḳāb örtmemiş girmiş külḫān içinde
13. başdan ayaġa degin cümle ḥükm ède ol
    haḳdan ayru ne vardur ḳalma gümān içinde
14. birisen birlige gel ikiligi elden bıraḳ
    bütüne maʿnā bilesin ṣıdḳ u īmān içinde

62b

1. bu izümi izledüm ṣaġum ṣolum gözledüm
   çoḳ ʿacāyibler gördüm yoḳdur cihān içinde
2. namāzına inanma ṭāʿatine güvenme
   ʿilm ü ʿamel ġarḳ olur nāz u niyāz içinde
3. oruç namāz ġusl ḥac ḥicābdur ʿışḳ yolında
   ʿāşıḳ andan münezzeh ḫāṣṣu'l-ḫavāṣ içinde
4. işit işit gey işit maʿrifet ʿārif dili
   maʿrifetüŋ maḳāli ʿilm ü Ḳurʾān içinde
5. Yūnus senüŋ sözlerüŋ maʿnādur bilenlere
   söyleyeler sözüŋi devr-i zamān içinde

6. on sekiz biŋ ʿālemüŋ ḫalḳı cümle bir içinde
   kimse yoḳ birden ayruḳ söylenen dil içinde
7. cümle yer anı birler cümle aŋa giderler
   cümle dil anı söyler her bir menzil içinde
8. cümlemüz anı gözler kimse yoḳ nişān vėrür
   gören kimdür görmeyen kim ḳalduḳ müşkül içinde
9. kim göre anı ʿayān anda naḳş u nişān
   söz durur len terān Mūsāya Ṭūr içinde
10. kimseden ayru görme her bir ile bile gör
    cümle ʿālem ṭolıdur berrle baḥr içinde
11. sidretü'l-münhīden andan içerü gider

63a

1. hīç nişān eyitmesün menzil-i nūr içinde
2. ṭoḳṣan biŋ ḥaḳ kelimesi otuz biŋ ʿālem ḫāṣı
   otuz biŋ ḫāṣlarına otuz biŋ sırr içinde
3. oldur evvel bir gizli söz ʿārif söyler dün gündüz
   hīç nişān eyitmesün ḥūr ḳuṣūr içinde
4. Yūnus sen ever iseŋ dostı görem dėr iseŋ
   dost ʿiyān ol gören durur işde göŋül içinde
5. her şeyi ḥaḳ yaratdı işbu cihān içinde
   cümle aŋa ẕikr ėder kevn ü mekān içinde
6. durrāc eydür yā ḥannān ördek eydür yā mennān
   ḳaz eydür yā subḥān āb-ı revān içinde
7. ḳarġa der ki yā ʿazīz işümüz eyle temīz
   ya bayḳuşder ki hū dėrüz anca vīrān içinde

8. hüd hüd eydür yā ṣabūr kerkes eydür yā şekūr
   ḳartal tesbīḥüŋ oḳur gezüp seyrān içinde
9. ṭurna eydür ṭutdılar tesbīḥüm yanıltdılar

63b

1. hem giriftār ėtdiler beni adum içinde
2. seçe eydür varmışam Süleymāna ėrmişem
   neyse sözüm söylemişem ulu dīvān içinde
3. ḫorūs Taŋrısuŋ bilür Taŋrıya şükür ḳılur
   ġāfiller yatar uyur döşek yorġān içinde
4. keklik eydür yā settār senden ayruḳ kimüm var
   yavrucuġum ṣaḳlaġıl yeşil çemen içinde
5. çaylāḳ der ki yā ḥayy işümüz eyle ḳolay
   senden umar yoḫsul bay işbu cihān içinde
6. ḳuzġun eydür yā ḥaḳ ḥālümüze sen baḳ
   balıḳçın der yā rezzāḳ bar-i ʿummān içinde
7. Yūnus bildi ḥālinden söyledi ḳuş dilinden
   söylenecek söz budur bu ʿāşıḳlar içinde

der maḳām-ı segāh

8. gördüm ki ṭaġ içinde bir döşek döşemişler
   nūrıla bezemişler buldum o ṭaġ içinde
9. saġ yanuma ʿarş aldum öŋüme levḥ aldum

64a

1. dürr-i mānīlerle ṭoldum o ṭaġ içinde
2. adım adım ilerü on ikiden içerü
   on sekiz biŋ ʿālemi buldum o ṭaġ içinde
3. deryāoldum gürledüm ırmaḳ oldum çaġladum
   yel oluban her yaŋa esdüm o ṭaġ içinde
4. saŋa dėrem ey Yūnus var sırruŋı gizle ṭut
   Mūsā gibi tecellī gördüm o ṭaġ içinde

der maḳām-ı bayātī

5. ėdelüm devrān ḳılalum seyrān

mest olup ḫayrān şeyḫ eşiginde
6. bıraḳdum ārı istedüm yāri
kesdüm zünnārı şeyḫ eşiginde
7. aldum himmeti geçdüm ẓulmeti
içdüm ḥayātı[1378] şeyḫ eşiginde
8. niçe bir ülfet ėdelüm uzlet
çekelüm ḫalvet şeyḫ eşiginde
9. Yūnusam el ḥaḳ dīdāra müştāḳ
ʿāşıḳam ʿuşşāḳ şeyḫ eşiginde

vü vaṣf

10. vaṣf-ı ḥāl eydiserem vuṣlat ḥālüŋ bilenlere
yedi dürlü nişān gerek ḥaḳīḳate ėrenlere
11. yedisinden bir dürlüsi eksük olursa olmaya

64b

1. birisi eksük gerekmez bu ṣarp yola girenlere
2. evvel nişānı bu durur yermeye cümle ʿālemi
yerenler ḳaldı yerinü nesne degmez yerenlere
3. ikinci nişān bu durur hīç nefsini semirtmeye
zinhār siz andan olmaŋuz nefsine ḳul olanlara
4. üçünci nişān bu durur cümle heveslerden geçe
hevesler eri arġurur uġur er yetmez yolı verenlere
5. dördünci nişān bu durur dünyādan münezzeh ola
dünyā şaḫış sökel eyler ne yol sökel olanlara
6. Yūnus yedi nişān dedi üçüni gizleyü ḳodı
anı daḫı eydi vėrem gelüp ḫalvet ṣoranlara
7. uş yine naẓar oldı bu bizüm ḥālümüze
Muḥammed bünyād urdı dīn ü īmānumuza

[1378] Yazmada“ح”yerine “خ” yazılmıştır.

8. peyġamberler serveri dīn diregi Muḥammed
   gör ne gevherler ḳodı bu bizüm kānumuza
9. gelüŋ ʿamel ėdelüm elümüz ėrer iken
   ecel ėrer aŋsuzın ėrdürmez ṣanumuza
10. ey dirīġā n'ėdelüm bize ʿamel olmazsa
    ḫışm ėdüp yapışalar bu kefenümüze
11. ṣorıcılar geleler ṣorı ḥisāb ṣoralar
    ḳaraŋulıḳ içinde oturalar yanumuza

65a

1. ölüm vardur bilürsin görüp ġāfīl olursın
   ʿAzrāʾīl ḳaṣd ėdiser günāhlu cānumuza
2. miskīn Yūnus bu sözi kendi özinden eyitmez
   ḥaḳ çalap vėribidi sebaḳuŋ dilimüze
3. maʿnā berātın alduḳ uş yine elimüze
   ḥaḳ sözini vėrübidi pādişāh dilümüze
4. ʿışḳ sırrını söylerüz cānlar tāze eylerüz
   ṣofılar ėrmez ger giz bu bizüm sırrımuza
5. sırrumuza ėrmezler anın yoldaş olmazlar
   degme ḫaldaş olmazlar bu bizüm ḥālimüze
6. bu gencümüz nihāndur ṣūfīler almaz bundan
   ḳaz ördek durmaz gelür bu bizüm gölimüze
7. şol baḳışı kim biz baḳduḳ varlıġı elden bıraḳduḳ
   yoḳlıḳ uçduḳ şākirüz ulımuza
8. ḥālimüze ḥāldaş ol yolımuza yoldaş ol
   sırrumuza sırdaş ol baş indür yolımuza
9. Yūnus sen baḥrī ol göŋüller içine ṭal
   ʿāşıḳlar sözinden al ėresin kānumuza
10. meskenetden bildiler kimde erlik varsa
    nerdübāndan atarlar yüksekden baḳārsa

11. gönül yüksekde gezer dembedem yoldan azar
    ṭaş içinde ol ṣızar ne varsa

65b

1. aḳ ṣaḳallı bir ḳoca bilmez ki ḥāli nice
   emek yėmesün ḥacca bir gönül baḳarsa
2. ṣaġır işitmez sözi gėce ṣanur gündüzi
   kördür münkirün gözi ʿālem münevver ise
3. gönül çalabuŋ taḫtını gönüle çalap baḳdı
   iki cihān bedbaḫtı bir gönül yıḳar ise
4. sen ṣaŋa ne ṣanursın ayruġda anı ṣan
   dört kitābuŋ maʿnāsı budur eger varısa
5. Yūnus yolından ayırmasuŋ yüksek yerde durmasuŋ
   sine ṣırāṭ görmesün gördügi dīdārsa
6. bir söz deyeyim ben saŋa diŋle cānuŋ varsa
   kim ṭamaʿ eyleme ʿaḳluŋ saŋa yārsa
7. maʿnāda götürmişler ḳardaşdan yār yegrekdür
   oġuldan daḫı ṭatly eger ṭoġrı yārsa
8. gördüŋ yārüŋ egridür nen var ise ver ḳurtar
   uṣlulardan ögütdür işitdigin varsa

66a

1. yārüŋ saŋa muḳābil ḳāpusında sücūd ḳıl
   çıḳar cigerüŋ yedir eger çāreŋ varsa
2. ansuz sözüŋ gör nedür çoḳı ḥayvān yükidür
   ʿārife bir söz yeter tende gevher varsa
3. etmek yeyüp ṭuz baṣmaḳ ol nāmerdler işidür
   etmek anı ḳomaya ṭuzuŋ ḥaḳḳı varsa
4. eylik erüŋ yāridür ölürse uçmaḳ yeridür
   senden soŋra söylenür ne dirligin varsa

5. Yūnus miskīn delüdür hem söz nedür bellüdür
   ʿayıblamaŋ yārenler eksükligi varsa
6. zinhār göŋlüŋ içinde ṭutma yavuz endīşe
   iş için ḳuyı ḳazan ʿāḳıbet kendi düşe
7. kendüye yaramazı biregüye ṣanur ol
   adı müslimān iken zihī benzer keşīşe
8. ḳomaduġın aradan nesne götürmegil
   ḳomaduġın götürmek ha budur derdlü başa

66b

1. yārüŋ ḥaḳ dīdārını üç kişi görmeyiser
   bir düŋci bir ḳovcı biri ġammāzdur pīşe
2. Yūnusuŋ naṣīḥatın ṭutan yatlu olmaya
   bu bir iki ḳaç keleci maʿnādur başdan başa
3. sensüz yola girmesem çāre yoḳ adım atmaġa
   gevdemde ḳuvvetüm sensin başum götürüp gitmege
4. göŋlüm cānum ʿaḳlum dilüm senüŋ ile ḳarār ėder
   cān ḳanada sevi gerek uçıban dosta gitmege
5. kendiliginden geçeni ṭoġan ėdinür maʿşūḳ
   ördek ile keklige sürinüben ṭutmaġa
6. biŋ Ḥamzaca ḳuvvet vėrmiş ʿışḳ ehline ġanī cabbār
   ṭaġlar yerinden ırar yol eyler dosta gitmege
7. yüz biŋ Ferhād külüng alup ḳazar ṭaġlar bünyādını
   ḳayalar kesüp yol eyler āb-ı cān aḳıtmaġa
8. āb u ḥayvānuŋ çeşmesi ʿāşıḳlaruŋ viṣālidür
   ḳadeḥi ṭolu vėrüp ṣuṣamışları yaḳmaġa

67a

1. yedi veyil ṭamusı kül eyler ʿāşıḳlar āhı
   ḳaṣd etdi sekiz uçmaġı nūr ėdüp nūra ḳatmaġa
2. ʿāşıḳ kişi miskīn olur yol içinde teslīm olur
   ne dėrseŋ boynuŋ vėrür çāre yoḳ göŋül yıḳmaġa
3. ʿāşıḳ mı dėrem aŋa Taŋrınuŋ uçmaġuŋ seve
   uçmaḳ daḫı bir ṭuzaḳdur müʾminler cānuŋ ṭutmaġa
4. ṭutulmadı Yūnus cānı geçdi ṭamudan uçmaḳdan
   yola düşdi dosta gider hem aṣlına ulaşmaġa
5. ʿışḳuŋ ile ʿāşıḳlar yansun yā resūla'llah
   içüp ʿışḳuŋ şarābuŋ ḳansun yā resūla'llah
6. şol seni seven kişi ḳomış yolına başı
   iki cihān güneşi sensin yā resūla'llah
7. şol seni sevenlere ḳıl şefāʿat anlara
   müʾmin olan tenlere cānsın yā resūla'llah
8. ʿāşıḳam şol dīdāra bülbülem şol gülzāra
   seni sevmeyen nara yansun yā resūla'llah
9. dervīş Yūnusuŋ cānı ʿālem şefāʿat kānı
   iki cihān sulṭānı sensin yā resūla'llah
10. ṭaşdı raḥmet deryāsı ġarḳ oldı cümle ʿāṣī
    dört kitābuŋ maʿnāsı lā ilāhe illa'llah

67b

1. budur esmānuŋ ḫāṣı siler ḳalpden pāsı
   ism-i ʿāẓam duʿāsı lā ilāhe illa'llah
2. göŋüllere yol ėder daġı ṭaşı kül ėder
   sulṭānları ḳul ėder lā ilāhe illa'llah
3. göŋüllerde yazılıdur kitāplarda gizlidür
   söylenicek söz budur lā ilāhe illa'llah
4. göŋül burcından ṭoġar ʿāleme raḥmet yaġar
   ḥaḳḳuŋ birligin öger lā ilāhe illa'llah

5. erenlerüŋ yaraġı yaḳın ėder ıraġı
   ʿarşuŋ kürsüŋ diregi lā ilāhe illa'llah
6. erenlerüŋ ḳılıcı ʿarşa çıḳar bir ucı
   hāy ne güzel keleci lā ilāhe illa'llah
7. cennetden çıḳdı ādem dünyāna başdı ḳadem
   bunı dėr idi müdām lā ilāhe illa'llah
8. Yūnusda bunı dėdi yanar yürek ʿışḳ odı
   Mevlānuŋ güzel adı lā ilāhe illa'llah

der maḳām-ı ḥüseynī

68a

1. gele ey ʿāşıḳ gele gel
   gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
2. uyan ġafletden aç gözüŋ
   gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
3. ṭut bir mürşidüŋ elini
   tevbeye ögred dilini
4. dervīş yanılma yolını
   gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
5. begüm mālile iş bitmez ḳazandıġın neye yetmez
   kimi gördüŋ ḳoyup gitmez gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
6. yatmaḳdan uşanmaz mısın ölecegin bilmez misin
   sen Allahdan utanmaz mısın gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
7. Yūnus eksiklidür sözüm dergāhına ṭutdum yüzüm
   saŋa dėrem iki gözüm gel Allaha ʿāşıḳ dön gel
8. meded ḳıl derdime dermānum Allah
   ki sensin cānuma cānānum Allah
9. tīmār eyleŋ baŋa ben derdlü oldum
   ėrişdür der(d)ime[1379] dermānum Allah

[1379] Yazmada "د" eksik yazılmıştır.

10. ḳamu maḫlūḳ saŋa yalvarur eydür
    her biri dilinde Sübḥānum Allah
11. yüzüm ḳarasına baḳma ilāhī
    baġışla ṣuçumı ġufrānum Allah
12. ḳaraŋu gėcelerde zārī ḳıldum
    ėrişdür zāruma efġānum Allah
13. miskin Yūnus senüŋ çoḳdur günāhuŋ
    raḥīmsin raḥmet ü raḥmānum Allah

68b

1. İsrāfīl ṣūrı ura yer yüzi devşürüle
   ḫarāb ola baḥr u ber çarḫ u felek yorıla
2. kimse ḳalmaya bunda cümlesi vara anda
   ol pādişāh öŋinde ḥaḳ terāzū ḳurıla
3. ʿıyān ola cümle iş ḳurtılmaya yād biliş
   gel fülān ibn-i fülān her bir ḳula ḳıġrıla
4. ḳopa ḳıyāmet hevli ikinci nefḫa ilen
   üçünci nefḫ içinde yerler yüzi yarıla
5. cümle ḫalāyıḳ bite yer yüzlerin ṭuya tuta
   ḥükm eyleye pādişāh maḥşere dek sürile
6. Yūnus bir aġuŋ ile yol ḳorḳulu gey aŋla
   öŋin ḳaṭrān deŋizi ḳıldan ṣırāṭ gerile
7. ben dost içün aġlar isem gözüm yaşını kim sile
   başum niçe diŋe benüm böyle ʿacāyib derdile
8. ey ʿāşıḳlar siz ṣanmaŋuz ıraḳ anı görmeyevüz
   furḳat düşdi aramuza bir menzilden bir menzile

69a

1. cümle ʿālem gelür ise ansuz dermān olmayısar
   kimdür ana dermān olan çoḳ gönlümde ol sevile
2. ölüp sine girer isem etüm tenüm çürimeye
   anuŋ içün kim dünyādan ben giderem sevmegile
3. ey yārenler gelüŋ berü aŋladayum aḥvālümi
   hīç bir kimse ola mı ki ol derdüme dermān ḳıla
4. bir gözi yaşlu ʿārife uġradum eydür aġlaġıl
   bunda çoḳ aġlayan kişi anda gider güle güle
5. ʿilm-i sābıḳdan ilerü daḫı elest belürmedin
   ben ol idüm ol ben idi şimdi niçe kesile
6. ol ḳıyāmet pazārında her ḳula baş ḳayusı
   ne ḳayursın anı seven çün ol ʿAraṣātda dost bile
7. İsrāfīl ṣūr urıcaḳ her bir ṣūret nefsüm deye
   ben aŋmayam hīç Yūnusı evvel Ṭapduḳ gele ol dem dile
8. iki cihān zindānısa gerek bize bostān ola
   imdi bize ne ġam ne ġuṣṣa çün ʿināyet dostdan ola

69b

1. ol dost yüzüŋ gördi gözüm erenlere ṭopraḳ yüzüm
   söz bilene işbu sözüm gerek şekerristān ola
2. her daʿvādan geçen kişi ḥaḳdan yaŋa uçan kişi
   ʿışḳ şerbetüŋ içen kişi gāh esrük gāh mestān ola
3. sensüz iki cihān benüm zindān görinür gözüme
   senüŋ ʿışḳuŋ ile palāṣ gerek ḫāṣṣü'l-ḫāṣdan ola
4. ʿışḳa doymadı gözüm geŋsüzin söylerem rāzum
   Yūnus senüŋ her bir sözüŋ ʿālemlere destān ola
5. ʿāşıḳ oldum erine ermegile
   ḥaḳḳı buldum ben ei gör-megile
6. ere ėrdüm erde buldum maḳṣūdum
   bulmadum ben ṭaşradan ṣormaġıla

7. ne yere baḳdum ise er oturur
   gönlüŋ aldum yüz yere sürmegile
8. ḥaḳdan imiş cümle cānlara naṣīb
   olmaz imiş Kaʿbeye varmaġıla
9. Kaʿbe senüŋ èşigidür bilürsüŋ
   bulmadum yol çalaba èrmegile
10. bir göl idüm erenler ḳıldı naẓar
    deŋiz oldum dört yaŋa ırmaġıla
11. ün geldi Yūnus deyü ṭurdum örü
    gözüm açdum ḳulaġum burmaġıla

70a

1. içüŋ ṭaşuŋ murdār iken ʿışḳ neylesün senüŋ ile
   gönlüŋ gözi uyur iken ʿışḳ neylesün senüŋ ile
2. ʿāşıḳlara yoldaş olup ṣādıḳlara yār olmaduŋ
   ölmezdin öŋdin ölmedüŋ ʿışḳ neylesün senüŋ ile
3. dünyā gözüŋ rūşen èdüp göŋül gözüŋ kör eyledüŋ
   ẓulmet ṭolıcaḳ göŋlüŋe ʿışḳ neylesün senüŋ ile
4. bize gerçek dervīş gerek cihān ṭoldı daʿvāyıla
   yalan daʿvā èder iseŋ ʿışḳ neylesün senüŋ ile
5. dervīşligi ṣanma hemān ṣūret düzmegile olur
   dilde ise senüŋ işüŋ ʿışḳ neylesün senüŋ ile
6. Yūnus Emre ḫoş derdle süregör gel devrānuŋı
   ṭoġrı yola gitmez iseŋ ʿışḳ neylesün senüŋ ile
7. ḫoşdur eger yürür isem ʿışḳ odına yana yana
   pes yanmazdın nite ola çün ʿışḳ odı düşdi cāna
8. cānum ʿışḳuŋ külḫānıdur dartınmadın ur odını
   ḳamu ṣular şeker ola od bıraġınca külḫāna

70b

1. ol nesne kim çig olıcaḳ od bulmayınca pişmez ol
   benüm dirligüm çig idi ʿışḳ od oldı bahāne
2. devlet durur ol kişiye ʿışḳ odına yanar ise
   acı tütüni çıḳıcaḳ aydıŋ olur tevḥīd cāna
3. nice öküş yanarsam daḫı şīrīn gelür baŋa
   yüz biŋ selām cān fidā bu ʿışḳ odına atana
4. maʿşūḳ yüzüŋ gören kişi gerek kim ʿışḳa yana
   gör niçe cān fidā ḳılur şemʿ ileyinde pervāne
5. ol işler tamām olıcaḳ ḫalvet olur maʿşūḳla
   ʿāşıḳ maʿşūḳa ėricek cümle varlıḳ yoġa ṣaya
6. ol dostla pāzārumuz fülān vaḳtden berü degül
   sever idük maʿşūḳanı henüz gelmedin cihāna
7. ʿışḳ ṣulṭānı Ṭapduḳdur Yūnus gedādur ḳapuda
   gedālara luṭf eylemek ḳāʿidedür ol ṣulṭāna
8. görenüŋ ḥāli döner nişānın bī-nişān
   esrikdür cümle ʿālem ṣırf içirdüŋ peymāne

71a

1. saŋa bir iken birlik oldur cihāna dirlik
   senden ayruḳsı dirlik bāḳī durur efsāne
2. senüŋ ḥikmetüŋ ıraḳ sensin cānlara ṭopraḳ
   sen yandurdıġuŋ çerāġ ʿömr-i ebedī yana
3. yer ile gök durduġı deŋizler mevc urduġı
   cennet kevṯer olduġı cümle sensin cihāna
4. henüz yer gök yoġıdı bu ʿālem mensūḫ idi
   ʿāşıḳ başı Ṭapduġıdı ol bī-nişān nişāna
5. bu göz kendözin görmez nişān nişānuŋ vėrmez
   Yūnusuŋ ʿaḳlı ėrmez adı oldı dīvāne
6. bir kez yüzüŋi gören ʿömrince unutmaya
   tesbīḥi sen olasın ol ġayr-ı dīn ṭutmaya

7. aġzına şeker alup gözi saŋa duş olan
   unudıban şekeri çiyneyüben yutmaya
8. ṭāʿat ėden zāhide naẓaruŋ ėrer ise
   unıda tesbīhini miḥrāba secde ėtmeye

71b

1. sekiz uçmaḳ ḥūrisi bezenüben gelürse
   sensin iki cihānda kimse gümān ṭutmaya
2. iki cihān ṭopṭolu bāġ bostān olursa
   senüŋ ḳoḫundan artuḳ gül reyḥān bitmeye
3. gül ü reyḥān ḳoḫusı ʿāşıka maʿşūḳdurur
   ʿāşıḳuŋ maʿşūḳası hīç öginden gitmeye
4. ben seni sevdügüme bahā dilerler ise
   iki cihān milkini vėrüp bahāsı yetmeye
5. İsrafīl ṣūr urıcaḳ maḫlūḳ gėr(ü)[1380] ṭurıcaḳ
   senüŋ üninden artuḳ ḳulaġum işitmeye
6. zühre yere inüben sāzın ne vaḳt eydürse
   ʿişretüm seŋ olasın gözüm senden gitmeye
7. n'ėderler ḫānmānı sensüz iki cihānı
   yegsin iki cihānda kimse gümān ṭutmaya
8. Yūnus seni seveli beşāret oldı cānı
   her gün yeŋi dirlikdür ʿömrini eskitmeye

72a

1. ʿālem düşmen[1381] olur ise beni dostdan ayırmaya
   dost ḳandayısa anda düşmeŋlik yaramaya
2. dost ehli bizüm ile dost bunda bize ne ġam
   yüz biŋ cehd ḳılur ise dost maḥfilüŋ ṭuramaya
3. düşmen baŋa n'ėdebile işüm gücüm dostdan yaŋa
   dost maḳāmı cān içinde düşmen eli ėrmeye

[1380] Yazmada"و" eksik yazılmıştır.

[1381] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır.

4. sulṭānlar ʿāciz anda ne gönülde ne cānda
   maḥrūmdur iki cihānda kim dost yüzüŋ görmeye
5. kime ki dost ḳapu aça düşmen elinden ḳaça
   Yūnus aġzı gevher ṣaça degme ʿārif ėrmeye

ḥarf-i ye der maḳām-ı būselik

6. niçe bir besleyesin sen bu ḳadd ü ḳāmeti
   düşdüŋ dünyā ẕevḳine unutduŋ ḳıyāmeti
7. ṭopraḳdan yaradulduŋ yine ṭopraḳdur yerüŋ
   ṭoprak olan kişiler neyler bu ʿalāmeti
8. uṣlu degül delidür yüce sarāylar yapan
   ʿāḳıbet vīrān olur cümlenüŋ ʿimāreti

72b

1. dervīş ḳazan ye yedür bir göŋül ala getür
   biŋ Kaʿbeden yigrekdür bir göŋül ʿimāreti
2. kerāmetüm var deyü ḫalḳa ṣalūṣlıḳ ṣatan
   nefsüŋ müsülmān etsün varısa kerāmeti
3. nefsüŋ müsülmān ėden ḥaḳ yola ṭoġru giden
   yarın aŋa ėdiser Muḥammed şefāʿati
4. yüz biŋ peyġamber gele hīç şefāʿat olmaya
   vāy eger olmaz ise Allahuŋ ʿināyeti
5. dervīş Yūnus sen daḫı gerçeklerden olagör
   gerçek erenler imiş cümlenüŋ ʿimāreti
6. ey ṣādıḳlar ey ʿāşıḳlar görüŋ beni n'etdüm aḫī
   ere ėrdüm[1382] erde buldum er etegin ṭutdum aḫī
7. cānum bir gözsüz cāndı içi ṭolu sen ben idi
   ṭutdum miskinler etegin ben menzile yetdüm aḫī
8. ḳorḳar oldum ben Taŋrıdan biẕār oldum yatlu ḫūdan
   işbu sözüm saġıncıla ben bu yola gitdüm aḫī

[1382] Yazmada "ر" eksik yazılmıştır.

73a

1. aŋladum kendi ḥālümi gözledüm ṭoġru yolumı
   ṭutdum ulular etegin ben menzile yetdüm aḫī
2. giderdüm göŋülden kīni ṭutanlaruŋ yoḳdur dīni
   ey yārenler ben bu sözi uludan işitdüm aḫī
3. ʿāşıḳ iseŋ miskīn Yūnus ḥażrete ṭutġıl yüzüŋi
   aŋlayana gevher durur ṣarrāflara ṣatdum aḫī
4. Manṣūr oldum ol zamānda anuŋçün geldüm aḫī
   yaḳ külümi ṣavur göge ben ene'l-ḥaḳ oldum aḫī
5. ne oda yanam ṭaġılam ne dāra çıḳam boġılam
   işüm bitince yüriyem teferrüce geldüm aḫī
6. ṣūretüme ṭopraḳ deyen göŋlüm ḳabūl ėtmez anı
   bu ṣūretüŋ cevherini ḥażrete ėrgürdüm aḫī
7. Yūnus kim öldürür seni vėren alur yine cānı
   bu cānlara ḥükm ėdeni kim idügin bildüm aḫī
8. erenler göŋlinde ol sulṭān dükkān açdı

73b

1. nice bizüm gibiler ḳonuban anda uçdı
2. cümle erenler uçdı ṭaġlar yarlar geçdi
   ʿışḳ ḳazanına düşdi ḳaynayuban pişdi
3. bu dünyānuŋ meşeli beŋzer murdār köpege
   itler murdāra üşdi ḥaḳ dostı ḳodı ḳaçdı
4. ʿāşıḳ mı dėyem aŋa cān terkini urmadı
   ʿāşıḳ aŋa deyeler melāmet dile düşdi
5. yine esīr idi Yūnus Ṭapduḳ yüzin görelden
   meger anuŋ göŋlinden bir ẕerre curʿa içdi
6. beni melāmet eyledi bunda ʿaceb sevdā idi
   ʿaḳlum yavu ḳılmış idüm bu dem gözüm evde idi
7. göŋlüme ol ṭolmış idi cānum anı bulmış idi
   şehrüme ol ḳonmış idi maʿşūḳ bizüm evde idi

8. ne ḳutlu dem idi bu dem ne ġuṣṣa var idi ne ġam
   endīşe yoḳ gönlüm maḳām-ı el bu cān anda idi
9. biz nūrumuzı yaylarduḳ eksügi yoḳ baylarduḳ

74a

1. ḥikmet dilin söylerdük cān özge līsānda idi
2. sülügi seyr eylerdük ʿilm-i ledün söylerdük
   dostlarımuz ṭoylarduḳ ḳudret ẖānı anda idi
3. dost nūrıydı nūrdan idi ṣayvānımuz
   biŋ cānumuz bir nūr idi elest demi anda idi
4. o bir ḳuşaḳ bu günde biz yüz biŋ yigirmidür dėdük
   biŋ cān.umuz bir nūr idi elest demi anda idi
5. yoġıdı bu levḥ ü ḳalem ne daẖı on sekiz biŋ ʿālem
   ol demde bu ḥavvā ādem ne ad u ne ṣanda idi
6. geldük bu mülke bahāne seyr eyledük ẖoş şahāne
   sefer ḳıluruz uş yine vaṭanımuz anda idi
7. Ḥüseyin idi Manṣūr idi gördi nagāh ol ṣūreti
   kendin ḥaḳḳa ışmarladı baġdādda tek ġāvġa idi
8. Yūnus idi pīşrevümüz ʿāşıḳ paşa güsterümüz
   ol demde oḳı İsmaʿīl miskīn niyāzmende idi
9. evvel daẖı vardı cānumda bu ʿışḳ odı

74b

1. fāş etmedüm kimseye bildüm anı dost ḳodı
2. dört kitābı oḳıyan bulmadı ʿışḳa çāre
   ne begler ne sulṭānlar ne müderris ne ḳādī
3. ben rāżıyam şol oda günde biŋ kez yanarsam
   şükürden daẖı ṭatlu şīrindür ʿışḳuŋ odı
4. yer gök ḳāʾim ırılmaz yeller esüp deprenmez
   her nesne muḥkem olur ʿışḳ olıcaḳ bünyādı

5. ʿışḳ anadan ṭoġmadı kimseye ḳul olmadı
   ḥükmile esīr ḳılur cümle biliş ü yādı
6. ʿışḳa mecnūn olanlar aṣṣı ziyāndan fāriġ
   ḳorḳmaz ışṣı sovuḳdan pes ne bilür ol odı
7. ʿışḳ odı cūş eyledi cānumı ḫoş eyledi
   kimse söyündürmez cānumda yanan odı
8. ezelden benüm fikrüm ene'l-ḥaḳ idi ẕikrüm
   henüz daḫı ṭoġmadın ol Manṣūr-ı Bāġdādī
9. ʿışḳ çengine düşenüŋ melāmet olur işi
   anuŋçün bed-nāmdur miskīn Yūnusuŋ adı

75a

1. müsülmānlar zamāne yatlu oldı
   helāl yenmez ḥarām ḳıymetlü oldı
2. oḳınan Ḳurʿāna ḳulaḳ ṭutulmaz
   şeyṭān semirdi ḳuvvetlü oldı
3. kime ki Taŋrıdan ḫaber vėresin
   ḳalu başın ṣalup ḥüccetlü oldı
4. şākird üstādla ʿarbede ḳılur
   oġıl atasından ʿizzetlü oldı
5. ġammāz u bī-namāz ṭutdı cihānı
   fesād iş işleyen ḳıymetlü oldı
6. peyġamber şarṭını kimse ṭutmaz
   ḥalāyıḳ Taŋrıdan gey utlu oldı
7. Yūnus ʿāṣıḳ iseŋ tevbeye gel
   naṣūḥa ucı tevbe ḳutlu oldı

der maḳām-ı ʿarażbār

8. ilhāmla dün gėce seyr ėtdüm Muḥammedi
   āyine-yi ḳalbümde seyr ėtdüm Muḥammedi
9. imāmesi başında yeşil ḥulle egninde
   dört yārile yanında seyr ėtdüm Muḥammedi

10. melekler ṣāf oldılar yeşil ḥayme ḳurdılar
    yā Muḥammed dʿdiler seyr ėtdüm Muḥammedi
11. pervāneyem şemʿine pīrem ʿazīzem bile
    cümle ʿāşıḳlar ile seyr ėtdüm Muḥammedi
12. ḳaṭreyem ʿummānı buldum derdime dermānı buldum
    dün gėce ḳadre ėrdüm seyr ėtdüm Muḥammedi
13. curʿa ṣundı Muḥammed mest ėtdi beni ġāyet
    ḥaḳdan oldı ʿināyet seyr ėtdüm Muḥammedi
14. Yūnus murāda ėrdi ẕevḳle ṣafā buldı
    ʿāşıḳ maʿşūḳuŋ buldı seyr ėtdüm Muḥammedi

75b

1. naṣīḥat ḳandilinden bir işāret göründi
   tenüm içinde cānum andan yaŋa yöneldi
2. nefsüm bir azderhā olmış döndi baŋa ḥamle ėder
   ḳanāʿāt hay dėmezse ḥaḳīḳatdür yer imdi
3. ḳanāʿāt yerdür dīne uymaz nefsüŋ dilegine
   ėrmez iseŋ ḥaḳīḳate yerüŋ bulduŋ ṭur imdi
4. ḳanāʿāt dėdügini evvel ṭutamazsaŋ
   nefse uyanlardansuŋ ser-gerdān ol yor imdi

der maḳām-ı bayātī

5. ben bu ʿışḳa düşeli Allah ile bilişeli
   eli yeşil ʿaṣālı bize dervīşler geldi
6. dervīşler sürer ṣafā ḥükm ėder Ḳāfdan Ḳġfa
   bile geldi Muṣṭafā bize dervīşler geldi
7. yedilerle ḳırḳlarla yüzi balḳır nūrlarla
   aḳ ṣaḳallı pīrlerle bize dervīşler geldi
8. yedilerle ḳırḳlarla yüzi balḳır nūrlarla
   aḳ ṣaḳallı pīrlerle bize dervīşler geldi

76a

1. bölük bölük dervīşler ḥaḳḳuŋ buyruġuŋ işler
   Yūnus eydür ḳardaşlar bize dervīşler geldi
2. göŋlüm düşdi bir sevdāya gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
   başunı vėrdüm ġavġaya gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
3. ben yürürem yana yana ʿışḳ boyadı beni ḳana
   ne ʿaḳilem ne dīvāne gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
4. ben yürürem ilden ile dost ṣoraram dilden dile
   ġurbetde ḥālümi kim bile gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
5. beŋzüm ṣarı gözlerüm yaş baġrum pāre yüregim baş
   ḥālüm bilen cānum ḳardaş gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
6. gāh çaġlaram seller gibi gāh dururam yollar gibi
   gāh eserem yeller gibi gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
7. ben Yūnus-u bī-çāreyem başdan ayaġa yāreyem
   dost ilinde āvāreyem gel gör beni ʿışḳ n'eyledi
8. zihī deryā ki ḳaṭreden göründi
   ne deryādur ne ḳaṭredür göründi

76b

1. ʿaceb ḳaṭre ki deryā anda maḫfī
   bu maḫfī sırrı sende sen göründi
2. ḥicāb-ı nūr ẓulmet küllī sende bil
   bu ġaflet pes saŋa tenden göründi
3. saŋa gel sen seni bul sen seni bul
   saŋa baḳ sendeki kimdür göründi
4. fenāyı ḳo bulasın z̲evḳ-i vuṣlat
   bu sözler düşümdür saŋa göründi
5. aṣılda ʿāşıḳ maʿşūḳ ʿışḳ bir
   bu birden gerçi yüz yüz biŋ göründi
6. eger āyine biŋ olsa baḳan bir
   gören bir görinen biŋ biŋ göründi
7. murādı on sekiz biŋ ʿālemüŋ sen
   niçe sen sen niçe ben ben göründi

8. ṣaladur kime ġarḳ olmaḳ gerekse
   Yūnus bu baḥre ġavvāṣ ol göründi
9. ḳaçan kim ol dilber benüm gözüme duṭaş oldı
   gönlüm cānum vėrdüm aŋa ʿışḳ baŋa yoldaş oldı
10. gönlüm eydür benem ḳulı cānum eydür benem ḳulı
    geldi kimüŋ begisin arada ṣavaş oldı
11. ikisi arasında bildüm devlet ne imiş
    hīç dartışıḳ yoḳ iken başum anuŋla ḫoş oldı
12. bir dem anuŋla dirligüm biŋ ʿömrümden pāk imiş
    andan ayru geçen günüm yüregimde baş idi

77a

1. anı seven ʿāşıḳlaruŋ söyler isem ṣıfāṭını
   anuŋ ʿışḳı urġanında ḳoyunda yavaş oldı
2. her ḳancaru baḳar isem oldur gözime görünen
   önüm ardum ṣaġım ṣolum gencile göz ḳaş oldı
3. Ḫıżır[1383] İlyās degüliken gey dirlige ṣataşdum
   hergiz yemez içmez iken ḳarnum açurmaz aş oldı
4. yerde gökde ẕerrede ṭopṭoludur muḥabbeti
   andan yaŋa esrimeyen bil ki[1384] īmānı ṭaş oldı
5. senüŋ ʿışḳuŋ odı meger ṣıçramaya kimseye
   bir ẕerre degdi Yūnusa cihān iççinde fāş oldı
6. ṭaşdı yüregüm ṭaşdı ol dost ögüme düşdi
   ḥayrān oluban gönlüm dīdār ögüme düşdi
7. bülbül ḳafesüŋ açdum pervāz uruban geçdüm
   ol dost iline uçdum gülzār ögüme düşdi
8. mürşid elini aldum ṣıdḳıla yola geldüm
   baŋa ḳılavuz olan şeyḫüm ögüme düşdi

[1383] Yazmada Metinde "خ" yerine "ح" yazılmıştır.

[1384] Yazmada "ه" yerine "ي" yazılmıştır.

77b

1. ẕikrile ṣafā buldum nefsüme cefā ḳıldum
   maʿnā göline ṭaldum esrār ögüme düşdi
2. Yūnus sözi gey ʿiyān maʿnā sözüni ṭuyan
   Manṣūr oluban göŋlüm ber-dār ögüme düşdi
3. çalap Ādem cismini ṭopraḳdan var eyledi
   şeyṭān geldi gördi anı ṭapınmaġa ʿār eyledi
4. ẓāhirin gördi ādemüŋ bāṭınına baḳmadı
   bilmedi kim ādemüŋ içüŋ gevher eyledi
5. Ādem ṭopraġa yatmışdı atlar dünyāyı ṭutmışdı
   fikrile gör İblīsi yaʿnī hüner eyledi
6. ol yüzin atları severdi ādem üstine
   Ādeme mekr ėrgürür yaʿnī ẓafer eyledi
7. Ādemüŋ göbeginden çalap yaratdı iti
   vaf deyü ṭurdı üzdi ḳaçdı güzer eyledi
8. çün ṭurdı Ādem devri yüzdi niçe biŋ ise
   işbu söz yavlaḳ baŋa ḳatı eṣer eyledi
9. Mūsā yöneldi Ṭūra ḥaḳḳıla münācāt ḳıla
   gördü ki bir ṣu aḳar Mūsā naẓar eyledi
10. Mūsā eydür göreyim işbu ṣu nereden çıḳar
    ʿālem böyle aḳışı zīr ü zeber eyledi
11. ilerü vardı gördi laʿīn oṭurmış aġlar

78a

1. gözinüŋ yaşı imiş gey ol ḥaẓar eyledi
2. Mūsā ṣordı laʿīne aġladıġuŋ nedendür
   n'ėdeyüm aġlamadın[1385] dėr işüm zār eyledi
3. muḳarrebdüm Mūsā ben o ḥaḳḳuŋ dergāhında
   götürdi urdı yėre işümi ṣer eyledi

[1385] Metinde اعلامدڭ şeklinde yazılmıştır.

4. sen bilmez misüŋ yā Mūsā ben neden ayrıldıġum
   anlar ögüme düşdi beni ḫumār eyledi
5. varġıl dėgil yā Mūsā raḥmet eylesün baŋa
   tevbe ḳılup işine dė istiġfār eyledi
6. Mūsā ėrdi münācāta hem ḥaḳḳıla ḥācete
   unutdı emāneti söz muḫtaṣar eyledi
7. ḥaḳ Mūsāya eyitdi unutduŋ emāneti
   ol söze oldum Mūsā cānın niṯār eyledi
8. varġıl dėgil yā Mūsā raḥmet ėdeyim aŋa
   secde etsün ādeme çün istiġfār eyledi
9. Mūsā egildi laʿīne bu sözi dėdi aŋa
   secde işitdi ādeme sözi inkār eyledi

78b

1. ben andan umar idüm derdime dermān ola
   daḫı arturdı derdüm yaʿnī tīmār eyledi
2. ben ṭapsam ṭapa idüm ol vaḳtüŋ ṭapa idüm
   ḳalmadı ḫod ṭopraġı zīr ü zeber eyledi
3. ādem İblīs kim ola iş işledendür çalap
   ay u güni yaradup leyl ü nehār eyledi
4. maʿnā nedür İblīsden cāhildür ḳamu yėrden
   ne dėdüŋ işbu sözden sırr esrār eyledi
5. çalap eydür şol ḳula ʿināyet benden ola
   ne şeyṭān anı azdurdı ne kimse kār eyledi
6. altı biŋ altı yüzlük ādem dile getürdi
   ẕikr eyledi Yūnusı söz muḫtaṣar eyledi
7. yer gök yaradılmadın[1386] ḥaḳ bir gevher eyledi
   naẓar ḳıldı gevhere ṣızurdı dür eyledi
8. gevherden buġ çıḳardı buġından gök yaratdı
   gök yüzinüŋ bezegen çoḳ yılduzlar eyledi

[1386] Yazmada “ن” yerine “ك” yazılmıştır.

79a

1. göge eyitdi dön dėdi ay gün yüzüŋ üstinde
   ṣuyı muʿallaḳ ḳodı üstinde yer eyledi
2. yer çalḳandı ṭurmadı bir dem ḳarār ḳıldı
   yüce yüce ṭaġları ḥaḳ çöksü er eyledi
3. ʿAzrāʾīl gökden indi bir avuç ṭopraḳ aldı
   dört ferişte yoġurdı bir peyġamber eyledi
4. çün cān gevdeye ėrdi aġsırdı öri ṭurdı
   el götürüp ol demde tīz ḥaḳḳa şükr eyledi
5. Allah eydür ādeme çünkim ėrdüŋ bu deme
   bu dünyāda ne dėdüŋ dilüŋ neyi söyledi
6. yoġiken var eyledüŋ ṭopraḳ iken cān vėrdüŋ
   ḳudret diliyle ögdüŋ dilüm şikār eyledüŋ
7. bu söz ḥaḳḳa ḫoş geldi ḳulını ʿazīz ḳıldı
   ne geçdiyse göŋlüŋden vėrdi ḫātır eyledi
8. bu söz Yūnusa ḳāndan kim vère ḫaber cāndan
   meger kim ol luṭf ışṣı aŋa naẓar eyledi

79b

1. ḳorḳdum ḳıyāmet güninden Muḥammed unutma bizi
   her cān ḳalḳınca yerinden Muḥammed unutma bizi
2. saŋa gelür ḫulle burāḳ nūruŋ olmış ʿarşa direk
   ümmetüŋe yardım gerek Muḥammed unutma bizi
3. yaḳdı bizi nūruŋ ḳāhrı yıḳıldı göŋlümüŋ şehri
   sensin ʿālemüŋ faḫri Muḥammed unutma bizi
4. ʿāşıḳ Yūnus ḳılmış nā-çār yaş yerine ḳanlar ṣaçar
   senüŋ sözüŋ ḥaḳḳa geçer Muḥammed unutma bizi
5. dīnüŋ īmānuŋ varsa ḫor görmegil dervīşleri
   cümle ʿālem müştāḳdur gör görmegil dervīşleri
6. yer gök ile ḫırḳa ḥaḳḳı himmetleri oldı bāḳī
   çün pādişāh oldı sāḳī esridiser dervīşleri

7. ʿālem faḫri ol Muṣṭafā ṣıdḳ durur ṣıdḳ u ṣafā
   ister iseŋ andan vefā incidmegil dervīşleri
8. incidesin āh ėdeler gözsüz oluban gideler
   ʿömrüŋ köküŋ ḳurıdalar tā bilesin dervīşleri

80a

1. devletlüler sever bizi her dem ṣorar ḥālümüzi
   kördür münkerlerüŋ gözi görmeyiser dervīşleri
2. Yūnus eydür bir ʿışḳ geldi ölmiş cānum diri ḳıldı
   senlik benlik dilinde ḳaldı bulıcaġaz dervīşleri
3. gel ey göŋül sen bir zamān āsūde fārigˇ yavaş yüri
   söyleme ṭınma kimseye ġuṣṣa vü ġamdan boş yüri
4. ḥaḳīḳate baḳar iseŋ nefsüŋ saŋa düşmen yeter
   var imdi sen nefsüŋle vuruş ṣavaş doḳuş yüri
5. nefsdür seni yoldan ḳoyan yolda ḳalur nefse uyan
   ne işin var kimse ile nefsüŋe ḳaḳı buş yüri
6. diler iseŋ bu dünyānuŋ şerrinden emīn olasuŋ
   terk eyle bu kib ü kīni ḫırḳaya gir dervīş yüri
7. ister iseŋ bu dünyāda ebedī serḫoş olasuŋ
   ʿışḳ ḳadeḥüŋ ṭolu götür yıl on iki serḫoş yüri
8. kimse bāġına girmegil kimse gülüŋ dėrmegil
   var imdi maʿşūḳuŋla bāġçede el alış yüri

80b

1. göŋülde iŋi olmaġıl maḥfillerde çig olmaġıl
   çig nesnenüŋ ne dad var ʿışḳ odına piş yüri
2. Yūnus imdi ḫoş söylersüŋ dilüŋile şerḥ eylersüŋ
   ḫalḳa naṣīḥat ṣatınca er ol yoluŋca ḫoş yüri
3. kime ki dost gerek ise ben deyem ki ne ḳılasını
   terk eyleye kendözini hīç aŋmaya n'olasını
4. resim durur ʿāşıḳlara dost yolında ḳurbān olmaḳ
   şükrāne dutar ʿışḳ eri dosta ḳurbān olasını

5. lāyıḳ degül degme cāna dost yolında ḫarc olmaġa
   minnet ṭutar cümle ʿāşıḳ cānını dost alasını
6. dost yolına gönilene geri dönmek olmayısar
   bilür misüŋ ġayretsüze dost düşmen olmayısar
7. her kim ki ʿāşıḳ olmadı ḳurtılmadı mekr elinden
   cümlesini ʿışḳ eridür dünyā āḫiret belāsını
8. dost yolına giden kişi terk eyleye kendözini
   dost yaġmalar cān şehrini alur gönül ḳalasını

81a

1. ṣūret gözi ne göriser ʿışḳ meclisi ḳanda-ligin
   cān ḳulaġıdur işiden bu ʿāşıḳlar nālesini
2. bu dünyāda dostdan artuḳ Yūnus hīç nesne sevemedi
   bilmez misüŋ ḳamusını senden gerü ḳalasını

der maḳām-ı çārgāh

3. ʿışḳuŋ aldı benden beni Mevlām seni isterem seni
   ben yanaram düni güni Mevlām seni isterem seni
4. eger beni yanduralar külüm göge ṣavursalar
   ẕerrelerüm çaġırsalar Mevlām seni isterem seni
5. ne varlıġa sevinirem ne yoḳlıġa yerinirem
   ʿışḳuŋıla eglenürem baŋa seni gerek seni
6. ġāfillere dünyā gerek zāhidlere ʿuḳbā gerek
   Mecnūnlara Leylā gerek baŋa seni gerek seni
7. cennet cennet dėdükleri bir ev ile birḳaç ḥūrī
   isteyene vėrgil anı baŋa seni gerek seni
8. ʿışḳuŋ zencīrini şaşam deli olup ṭaġlar aşam
   düni güni sensin endīşem baŋa seni gerek seni

81b

1. ʿāşıḳları ʿışḳ öldürür ʿışḳ deryāsına ṭaldırur
   tecellīsiyle güldürür Mevlām seni isterem seni
2. dervīş Yūnus benüm adum günden güne artar derdüm
   iki cihānda maḳṣūdum Mevlām seni isterem seni

3. yoḳ yėrlere ḫarc eyledüm āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
   senüŋle olmışam ġanī āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
4. geldüŋ geçdüŋ duymadum senden ayrılam dėmedüm
   aġlayup ġuṣṣa yemedüm āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
5. ḳanı senüŋle güvendigim sevinüben özendigüm
   küllī ḳalur ḳazandıġum āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
6. seni baŋa yār ṣanurdum baŋa vefādār ṣanurdum
   aġyār imişsin bilmedüm āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
7. beni çün ḳoyup gidesin varup sinleye giresin
   anda gelüp söyleyesin āh n’ėdeyim ʿömrüm seni
8. anda varup gelmeyesin beni anda bilmeyesin
   bu benligi sürmeyesin āh n’ėdeyim ʿömrüm seni

82a

1. bu şerīʿat güç olur ṭarīḳat yoḳuş olur
   maʿrifet ṣarplıḳ durur ḥaḳīḳat mücāhedesi
2. dört ḳapudur ḳırḳ maḳām yüz altmış menzili var
   aŋa ėren açılur vilāyet derecesi
3. dervīşüŋ dört yanında dört ulu ḳapu gerek
   ḳancaru baḳarsa gündüz olur gėcesi
4. küfriŋi atar iken īmānuŋ vėrme ṣaḳın
   urıcaḳ ev oda sen sebil ola gücesi
5. ḳırḳ kişi bir aġacı ṭaġdan indüremedi
   ya bunca mürīd ü muḥib ṣırāṭ niçe geçesi
6. dört yol içinde gerek dervīş riyāset çeke
   yoḫsa menzile ėrmez yol eri yuvacası
7. anuŋ gibi dervīşe iki cihān keşf olur
   anuŋ ṣūretüŋ öger ol ḫāceler ḫācesi
8. gerçi Yūnus küstaḫlıḳ deyüp söylemez sözin
   maʿnā yüzden gösterür bu şāʿirler ḳocası

82b

1. ʿışḳ bāzirgānı sermāye cānı
   bahādur gördüm cāna ḳıyanı
2. zihī bahādur cān terkin urur
   ḳılıç mı Allah deyeni
3. ḳamusuŋ bir gör kemterin er gör
   ṣaḳın[1387] ḫor görme palāṣ geyeni
4. tīz çıḳarlar fevḳa'lʿulāya
   biŋ ʿĪsā gibi dünyā ḳoyanı
5. tīz indirürler taḥte'ṣ-ṣerāya
   şol Ḳārūn gibi dünyā ḳovanı
6. ʿāşıḳ olanuŋ nişānı vardur
   melāmet olur bellü beyānı
7. çün Manṣūr gördi ol benem dėdi
   oda yaḳdılar işitdüŋ anı
8. oda yandurur külin ṣavurur
   şöyle mi gerek ḥaḳḳı seveni
9. aṭlası ḳodı palāsı geydi
   İbrāhīm Edhem sırdan duyanı
10. ʿilm ü ʿamele sen maġrūr olma
    ḥaḳ ḳabūl ėtdi kefen ṣoyanı
11. zinhār ey Yūnus gördüm dėmegil
    oda yaḳarlar gördüm deyeni
12. ḥelāl ḳıldı maʿşūḳa ʿāşıḳ kendi ḥālini
    maʿşūḳ naḳşından oḳur her ʿāşıḳ Ḳurʾānı
13. yārdan ayru olınca aşılup ölmek yegdür
    ʿāşıḳ kendi bıraġur boynına urġanını
14. gitmez ʿāşıḳ gözinden her giz maʿşūḳ ḫayāli

[1387] Yazmada "ن" yerine "ك" yazılmıştır.

83a

1. nite kim Zelīḫa vėrür Yūsufuŋ nişānını
2. dirlik budur ʿāşıḳa maʿşūḳ yolına gide
   ṣorarlar ise eydem ʿāşıḳlaruŋ burhānını
3. Belḳīs ile Süleymān ʿışḳa düşdi bir zamān
   isteyüben bulmadılar bu derdüŋ dermānını
4. gökdeki Hārūt Mārūt ʿışḳ içün indi yere
   zühre yüzüŋ göricek unutdı raḥmānını
5. güzāf görmeŋ siz ʿışḳı kime ki yoldaşa
   sulṭānı iltür başdan yitürür ḫānmānını
6. Leylā ile Mecnūn işi ʿaceb gelür bu ḫalḳa
   ʿAbdü'r-rezzāḳ terk ėtdi ʿışḳ içün īmānını
7. āmān vefāları cefā ḳılur Yūnusa
   bir ṭoġrı yār bulıcaḳ fidā ḳılur cānını
8. ʿışḳla ister idük bulduḳ yine ol cānı
   göŋlek ėdinmiş geyer ṣūretile bu teni
9. girmiş ṣūretde gezer cümle işleri düzer

83b

1. gėrü kendüye söyler gevher ile bu kānı
2. bu dünyā bir pāzārdur ṣūretler olmış dükkān
   bu dükkāna girüben oldur ṣatan bu kānı
3. bir niçeler ḳayırur bunca mālum gitdi dėr
   vėren oldur alan ol ṣorsa nedür ziyānı
4. Yūnus imdi sen senden ayru degül hem cāndan
   sende bulımazsaŋ ḳanda bulasuŋ anı

der maḳām-ı ʿacem

5. arayı arayı bulsam izini
   izinüŋ ṭozına sürsem yüzümi
6. ḫaḳ naṣīb eylese görsem yüzüni
   yā Muḥammed cānum ārzūlar seni

7. bir mübārek sefer olsa da gitsem
   Kaʿbe yollarında ḳumlara batsam
8. ḫūb cemālüŋ bir kez düşde seyr etsem
   yā Muḥammed cānum ārzūlar seni
9. ẕerrece ḳalmadı ḳalbümde ḥīle
   ṣıdḳıla girmişem ben bu ḥaḳ yola
10. Ebū Bekir ʿÖmer ʿOs̱mānda bile
    yā Muḥammed cānum ārzūlar seni
11. ʿAlī ile Ḥasan Ḥüseyīn anda
    sevgüsi göŋülde muḥabbet cānda
12. yarın maḥşer güni ḥaḳ dīvānında
    yā Muḥammed cānum ārzūlar seni
13. Yūnus medḥüŋ ėder senüŋ dillerde
    dillerde dillerde hem göŋüllerde

84a

1. arayı arayı ġarīb illerde
   yā Muḥammed cānum ārzūlar seni

der maḳām-ı ṭāhir

2. evliyānuŋ kelāmı söylenmesün ḳalsun mı
   baḥre yüzmek bilmeyen ʿummānlara ṭalsun mı
3. baḥre ʿummāna ṭaldı ṭaldı bir gevher aldı
   isteyen ḥaḳḳı buldı istemeyen bulsun mı
4. ṭarīḳat mektebinden elif bāyı bilmeyen
   dört kitābı oḳısa maʿnā seni ṭuysun mı
5. ʿilm oḳımaḳ bilmekdür bilmek ḥaḳḳı bulmaḳdur
   tekebbürlik eyleyen yā Allahı bulsun mı
6. dervīş Yūnus sen daḫı artuḳ eksik söyleme
   ya niçe söylesün ṭutuşuban yansun mı
7. baŋa namāz ḳılmaz deyen ben ḳılaram namāzumı
   ḳılar isem ḳılmaz isem ol ḥaḳ bilür niyāzumı

8. ḥaḳdan artuḳ kimse bilmez kāfir müsülmān kim durur
   ben ḳıluram namāzumı ḥaḳ geçürdise nāzumı

84b

1. ol nāz dergāhda iken maʿnā şarābından içen
   ḥicābsuz cān gözüŋ açan dost kendi siler gözümi
2. dost bundadur bellü beyān gördüm dost dīdārı ʿayān
   bu ilm-i ḥikmeti ṭuyan buŋa degindür ʿazimi
3. her dem dost sözin söyleyüp gizli sözi şerḥ eyleyüp
   degme ʿarīf şerḥ ėtmeye bu benüm gizli rāzumı
4. sözüm maʿnāsına ėrüŋ bī-nişāndan ḫaber vėrüŋ
   dertli ʿarīf lere ṣoruŋ bu benüm derd sözümi
5. derd ʿāşıḳlar dermānıdur ḳādir ḳudret ünidür
   derdli ʿāşıḳlar ġanīdür işidenler āvāzumı
6. dost isteyen gelsün baŋa göstereyim dostı aŋa
   budur sözüm öŋden ṣoŋa ben bilürem kendözümi
7. Yūnus imdi söyle ḥaḳḳı münkirler hep ṭutsun daḳı
   pişür ḳotar ḥaḳ ḫānını ʿāşıḳlar ṭutsun duzumı
8. Allah saŋa vėrübiye bir gün ecel serhengini
   gele gözine görine azdura beŋzin rengini

85a

1. deye saŋa emāneti vėr ışşı ne ileteyim
   ala senden emāneti ölçe saŋa fersengini
2. emāneti senden ala gevdeni şöyle boş ṣala
   günāhlar boynuŋda ḳala nefsüŋ ura külüngüni
3. māluŋ çoḳ ise ey paşa ḳavmüŋ ḫışmuŋ ulaşa
   ileteler seni ḫāşā görsin yerüŋ tengini
4. seni sinleye ḳoyalar menzil mübārek deyeler
   üstüŋi tez tez örteler bu dünyānuŋ ḫār sengini
5. ḳaraŋu yerde olasın ʿamelüŋle ḳalasın
   āh ėdesin çoḳ çalasın āḫir peşmānlıḳ çengini

6. Yūnus imdi tevbeye gel cān sende iken eyle ʿamel
   ʿāşıḳ iseŋ ḳuşanı gör dervīşlerüŋ pelhengini

der maḳām-ı segāh

7. Rūmda ʿAcemde ʿāşıḳ oldum
   Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī
8. Allahuŋ ḥabībi dostum dėdigi
   Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī
9. ʿaṣāṣı varı ḫurma dalından
   ḫırḳası varıdı deve yüninden
10. gözlerüŋ ayırmazdı Kaʿbe yolından
    Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī

85b

1. ḫırḳadan çıḳarmazdı başını
   severdi Aḥmedi dökdi yaşını
2. anuŋ dostlıġına çekdi dişini
   gözlerüŋ Kaʿbe yolından ayırmadı
3. anasından ögüd aldı durmadı
   gözlerüŋ Kaʿbe yolından ayırmadı
4. geldi Muḥammedi evde bulmadı
   Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī
5. Muḥammed mescidden evine geldi
   Veysüŋ nūruŋ evinde buldı
6. ʿĀyişe anaya ṣordı kim geldi
   Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī
7. Yūnus bunda idi kendisi anda
   ārzūmanum ḳaldı benüm şol ilde
8. aṣlını ṣorarsaŋ Ḳaran kövinde
   Yemen illerinde Veyse'l Ḳarānī
9. ġaflet ile beni menzilden ḳoyan
   āh benüm ḳanmaz uyḳum n'eyledüŋ beni

10. beni cehenneme lāyıḳ eyledüŋ
    āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni
11. sen bu ʿibādetden leẕẕet almaduŋ
    uyuya uyuya uyḳuya ḳanmaduŋ
12. dünyādan āḫiret menzil almaduŋ
    āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni
13. maḥrūm ėtdüŋ beni dünyā mālından
    hem ʿibādetümden hem niyāzumdan
14. bir sāʿat gitmezseŋ gözümden
    āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni
15. Muḥammed dünyāda gülmez yemezdi
    bir sāʿat başın yaṣduġa ḳomazdı
16. el uyur yatar o uyumazdı
    āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni

86a

1. müʾmin olan ṭurmaz tevḥīdin ėder
   ġaybet meclisine münāfıḳ gider
2. ḳapu ṣırtumdan uṣanmaz gider
   āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni
3. ʿāşıḳ Yūnus ḳanı hem anaŋ ataŋ
   kimdür şu fenā murdāra ėren
4. menzile mi ėrer örtünüp yatan
   āh benüm ḳanmaz uyḳum n’eyledüŋ beni

der maḳām-ı ʿaşrīyān

6. kerpiç ḳodum ḳazana poyrāz ile ḳaynatdum
   bu ne deyüp ṣorana bandum verdüm özüni
8. balıḳ ḳavaġa çıḳmış zift ṭurısın ḳurmaġa
   leylek ḳoduḳ ṭoġurmış baḳa şunuŋ sözüni
9. bir siŋek bir ḳartalı ḳaldurdı urdı yere
   yalan degül gerçekdür ben de gördüm ṭozını

10. Ḳāf ṭaġından bir ṭaşı şöyle atdılar baŋa
    öylelik yola düşdi boza yazdı yüzümi

86b

1. bir serçenüŋ ḳanadın ḳırḳ ḳanluya yükletdüm
   çift daḫı çekemedi ḳaldı şöyle yazılı
2. bir kütle güleşdüm elsüz ayaġum aldı
   şunı da başamadum göyündürdüm özümi
3. bir serçenüŋ ḳanadın ḳırḳ ḳanluya yükletdüm
   çift daḫı çekemedi ḳaldı şöyle yazılı
4. ẓāhirüŋ neyse bāṭınuŋ oldur
   endīşeŋ neyse ol yaŋa yoldur
5. dirligüŋ neyse oldur ölümüŋ
   bu günki gündür yarınki günüŋ
6. niçün ḳursın seni düşvār sāʿate
   ne yüzle varursın ḳıyāmete
7. ḳamu çig işleriŋi bunda pişür
   yol ıraḳdur yoluŋı bunda düşür
8. bunda bitmeyen işüŋ anda bitmez
   ṣaġır mı ḳulaġuŋ niçün işitmez
9. ḳul olmayısar bu düş ṭāʿatüŋ
   dost olmayınca içreki ẕātuŋ
10. ne idi bunda yüzüŋ yuduġuŋ
    yarın utandıra ṭaşra ḳoduġuŋ
11. çerāġ yandı fitil ṭoġru bulundı
    ev içi aydın oldı uġrı bulundı
12. ḥarāmī nice ṭura ṭaġ başında
    gire bir gün ala ṣavaşında
13. Yūnus oldınsa sen bu yola ḫāk
    ne ḳılmış olasın bu yola terk

87a

ey cemāl ḳudretüŋ

EK 3 ORJİNALLİK FORMU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ	Doküman Kodu *Form No.*	FRM-DR-21
		Yayım Tarihi *Date of Pub.*	04.01.2023
	FRM-DR-21 Doktora Tezi Orijinallik Raporu *PhD Thesis Dissertation Originality Report*	Revizyon No *Rev. No.*	02
		Revizyon Tarihi *Rev.Date*	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 20.07.2026

Tez Başlığı (Türkçe):… Yûnus Emre Divanı (Nuruosmaniye, Çorum, Viyana Nüshaları) Karşılaştırmalı Metin-İnceleme-Dizin
Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*::……

Yukarıda başlığı verilen tezimin a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 753 sayfalık kısmına ilişkin, 20/07/2026 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %16'tür.

Uygulanan filtrelemeler**:

1. ☐ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
2. ☒ Kaynakça hariç
3. ☐ Alıntılar hariç
4. ☐ Alıntılar dâhil
5. ☐ 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tezimin herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Yasemin Kocabaş

Öğrenci Bilgileri				
	Ad-Soyad	YASEMİN KOCABAŞ		
	Öğrenci No	N22143207		
	Enstitü Anabilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	TÜRK DİLİ		
	Statüsü	**Doktora** ☒	**Lisans Derecesi ile (Bütünleşik) Dr**	☐

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER

*Tez **Almanca** veya **Fransızca** yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.
**Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orjinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları İkinci bölüm madde (4)/3'te de belirtildiği üzere: Kaynakça hariç, Alıntılar hariç/dahil, 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç (Limit match size to 5 words) filtreleme yapılmalıdır.

EK 4 ETİK KURUL MUAFİYET FORMU

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ **SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**	Doküman Kodu *Form No.*	FRM-DR-12
		Yayım Tarihi *Date of Pub.*	22.11.2023
	FRM-DR-12 **Doktora Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu** *Ethics Board Form for PhD Thesis*	Revizyon No *Rev. No.*	02
		Revizyon Tarihi *Rev.Date*	25.01.2024

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 16/07/2026

Tez Başlığı ... Yûnus Emre Divanı (Nuru Osmaniye, Çorum, Viyana Nüshaları) Karşılaştırmalı Metin-İnceleme-Dizin .....
Tez Başlığı (Almanca/Fransızca)*::.....
.....

Yukarıda başlığı verilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır.
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne veya ruh sağlığına müdahale içermemektedir.
4. Anket, ölçek (test), mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme gibi teknikler kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütülen araştırma niteliğinde değildir.
5. Diğer kişi ve kurumlardan temin edilen veri kullanımını (kitap, belge vs.) gerektirmektedir. Ancak bu kullanım, diğer kişi ve kurumların izin verdiği ölçüde Kişisel Bilgilerin Korunması Kanuna riayet edilerek gerçekleştirilecektir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Yasemin KOCABAŞ.....

Öğrenci Bilgileri				
	Ad-Soyad	Yasemin Kocabaş		
	Öğrenci No	N22143207		
	Enstitü Anabilim Dalı	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI		
	Programı	Türk Dili		
	Statüsü	**Doktora** ☒	**Lisans Derecesi ile (Bütünleşik) Dr**	☐

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.
Doç. Dr. Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER

* Tez **Almanca** veya **Fransızca** yazılıyor ise bu kısımda tez başlığı **Tez Yazım Dilinde** yazılmalıdır.

	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ **SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**	Doküman Kodu *Form No.*	FRM-DR-12
		Yayım Tarihi *Date of Pub.*	22.11.2023
	FRM-DR-12 **Doktora Tezi Etik Kurul Muafiyeti Formu** *Ethics Board Form for PhD Thesis*	Revizyon No *Rev. No.*	02
		Revizyon Tarihi *Rev.Date*	25.01.2024

HACETTEPE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF TURKISH LANGUAGE AND LITERATURE

Date: 16/07/2026

ThesisTitle (In English): Yûnus Emre Divanı (Nuru Osmaniye, Çorum, Vienna Copies) Comparative Text-Analysis -Index

My thesis work with the title given above:

1. Does not perform experimentation on people or animals.
2. Does not necessitate the use of biological material (blood, urine, biological fluids and samples, etc.).
3. Does not involve any interference of the body's integrity.
4. Is not a research conducted with qualitative or quantitative approaches that require data collection from the participants by using techniques such as survey, scale (test), interview, focus group work, observation, experiment, interview.
5. Requires the use of data (books, documents, etc.) obtained from other people and institutions. However, this use will be carried out in accordance with the Personal Information Protection Law to the extent permitted by other persons and institutions.

I hereby declare that I reviewed the Directives of Ethics Boards of Hacettepe University and in regard to these directives it is not necessary to obtain permission from any Ethics Board in order to carry out my thesis study; I accept all legal responsibilities that may arise in any infrigement of the directives and that the information I have given above is correct.

I respectfully submit this for approval.

Yasemin KOCABAŞ.....

Student Information					
	Name-Surname	Yasemin Kocabaş			
	Student Number	N22143207			
	Department	TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI			
	Programme	Türk Dili			
	Status	**PhD**	☒	**Combined MA/MSc-PhD**	☐

SUPERVISOR'S APPROVAL

APPROVED
Doç. Dr. Fatma Binnur ERDAĞI DOĞUER